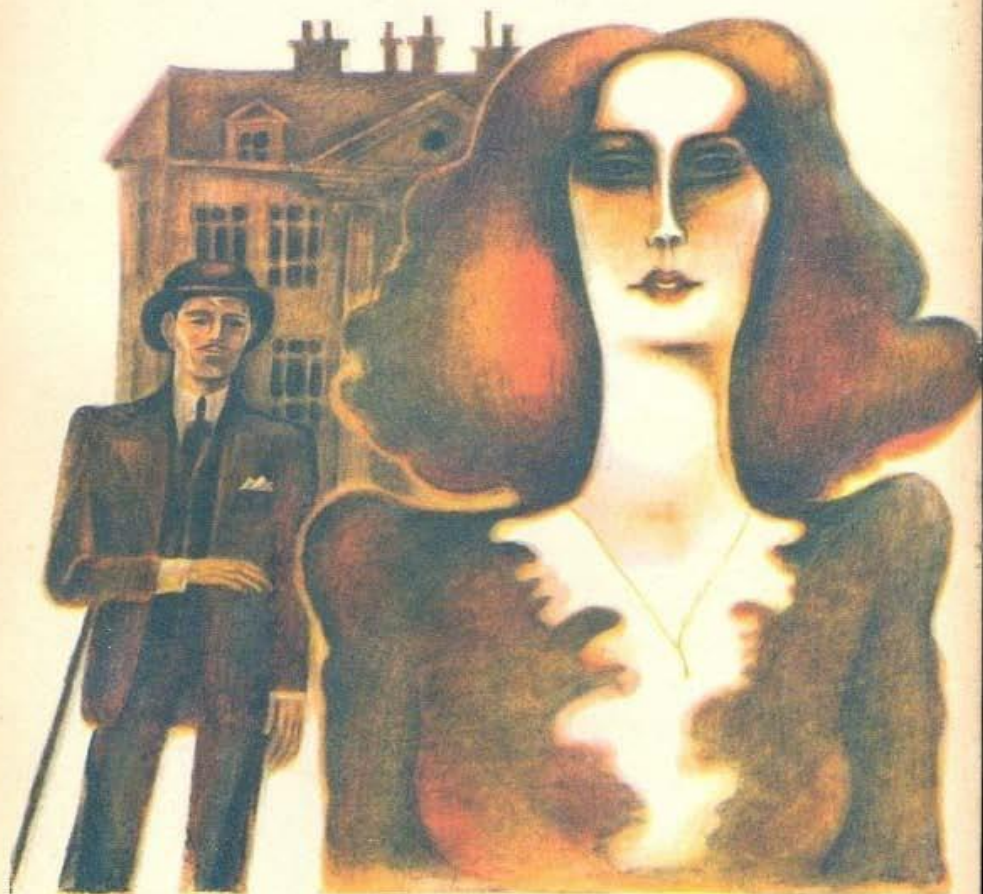

Daphne
du Maurier

Rebecca

roman

Editura Eminescu

DAPHNÉ DU MAURIER

REBECCA

In românește de Paul B. Marian

Editura Eminescu - 1971

CAPITOLUL 1

AM VISAT NOAPTEA
TRECUTĂ CĂ mă înapoiam la Manderley. Stăteam în picioare, lângă grilajul marei alei, dar intrarea îmi era interzisă, căci în visul meu grilajul era închis cu un lanț cu lacăt. Chemai portarul, dar nimeni nu răspunse. Privind printre gratiile ruginite, văzui că odaia lui era goală.

Niciun fum nu se ridica din cămin și ferestruicile de la mansarde se bălăbăneau în voie. Apoi deodată mă simții înzestrată cu puterea minunată a viselor și mă strecurai printre gratii ca o nălucă. Aleea se întindea înaintea mea cu cotitura pe care o cunoșteam, dar pe măsură ce înaintam, observam schimbarea: îngustă și prost îngrijită, nu mai era aleea de odinioară. La început m-am mirat și numai când mi-am plecat capul, ca să mă feresc de o creangă joasă, am înțeles ce se întâmplase. Natura pusese stăpânire pe bunul ei și în felul ei amăgitor își înfipsese în alee lungile-i degete vânjoase. Copacii tot amenințători, ca și în trecut, izbutiseră în cele din urmă să triumfe. Se învălmășeau întunecați și fără nicio rânduială pe marginile aleii. Fagii despuiți, cu crengile desfrunzite, se plecau unii spre alții, înlănțuindu-și ramurile în ciudate îmbrățișări și clădind deasupra capului meu o boltă de catedrală. Și mai erau și alți copaci, copaci de care nu-mi mai aminteam, stejari zgrunțuroși și ulmi răsuciți care se înghesuiau în mesteceni, ieșind din pământ în tovărășia tufișurilor grozav de pocite și a plantelor pe care nu le recunoșteam.

Aleea nu mai era acum decât o panglică, o urmă din ceea ce fusese – fără pietriș – năpădită de iarbă și de mușchi. Copacii își întinseseră crengile până aproape de pământ, împiedicând înaintarea pe alee; rădăcinile noduroase arătau ca niște ghiare de schelet. Prin această junglă, recunoșteam ici și colo tufișurile, punctele călăuzitoare de pe vremuri: erau plante

drăguțe și îngrijite, hortensii ale căror flori, de un albastru deschis, fuseseră renumite. Nicio mână nu le mai îngrijea și se sălbăticiseră: ramurile lor fără flori, negre și urâte atingeau înălțimi înspăimântătoare.

Sărmana cărăruie, ce fusese aleea noastră, șerpuia și uneori nu se mai vedea, dar reapărea îndărătul unui copac doborât sau într-o băltoacă formată de ploaia din iarnă. Nu credeam drumul acesta atât de lung. Kilometrii trebuiau să se fi înmulțit în același ritm cu copacii și acel drum nu mai ducea la casă, ci la un labirint, un fel de mărăciniș haotic. Dar iată că el se ivi deodată; împrejurimile erau ascunse de acele plante și mă oprii în cele din urmă înaintea lui, cu arsura ciudată a lacrimilor tănuite de pleoape.

Era Manderley-ul nostru tainic și tăcut, ca totdeauna, cu pietrele cenușii strălucind în lumina lunii visului meu, cu geamurile răsfrângând pajiștile verzi și terasa. Timpul nu putuse nimici minunata simetrie a acelei arhitecturi, nici așezarea ei, care era aceea a unui giuvaier în podul palmei.

Terasa cobora spre pajiști, iar pajiștile se întindeau până la mare; întorcându-mă, am văzut-o ca o frunză de argint liniștită sub lumina lunii, ca un lac netulburat de vânt sau de furtună. Niciun val nu mișca acea apă de vis, niciun nor împins de vântul dinspre apus nu întuneca cerul acela palid.

Mă întorsei iar spre casă și cu toate că se înălța neatinsă, ca și când am fi părăsit-o în ajun, am văzut că grădina urmase ca și pomii, legea junglei. Rododendronii atingeau câțiva metri și se întovărășiseră cu o grămadă de bălării fără nume, plante sărmane, vitregite, care se agățau de rădăcinile lor de parcă și-ar fi dat seama de umila lor obârșie. Un liliac se încrucișase cu un fag și, ca să se unească mai strâns, iedera răuvoitoare, veșnica dușmană a grației, încolăcea perechea în plasa ei. Iedera ocupa un loc de seamă în această grădină, vrejurile ei lungi se târau peste pajiști și se agățau chiar de zidurile casei. Erau asemenea unor indiferente sentinele, căci în multe locuri rândurile lor fuseseră rupte de tulpinile de revent și zăceau acolo, cu capetele mototolite și lujerele țepene croind o potecă pentru iepuri.

Mai era acolo și o altă plantă, vreo corcitură de prin păduri, ale cărei semințe fuseseră împrăștiate de multă vreme pe sub copaci și apoi uitată, iar acum, mărșăluind la unison cu iedera, își înălța semeață silueta urâtă, ca un revent uriaș, către iarba mătăsoasă, unde răsăriseră narcise galbene. Pretutindeni se zăreau urzici, avangarda unei oștiri. Înăbușeau terasa sub mulțimea lor, se lăbărtau deasupra cărărilor, se aplecau vulgare și lălâi chiar spre ferestrele casei.

Părăsii alea și ajunsei pe terasă, de care te apropiai cu greu din pricina urzicilor, dar înaintam, în încântarea visului și nimic nu mă putea opri.

Razele lunii pot juca închipuirii feste ciudate, chiar și pentru imaginația unui visător. Cum stăteam acolo, pierdută în tăcere și nemișcare, puteam să jur că întreaga casă nu era o cochilie goală, ci trăia și răsuflea la fel cum trăise mai înainte.

Ferestrele erau luminate, perdelele fâlfaiau lin în noapte și acolo, în biblioteca cu ușa întredeschisă, trebuie să fi rămas pe masă batista mea, alături de vasul plin cu trandafiri tomnatici. Maldărele de cărți din bibliotecă păreau pregătite pentru întoarcere, iar exemplarul din *Times* sta aruncat deoparte.

Odaia mai păstra mărturiile prezenței noastre. Scrumierele, cu mucerile lor de țigări, pernele, cu urma capetelor noastre, cenușa focului de lemne. Și Jasper, bunul Jasper, cu ochii lui duioși și botul lung, trebuie să fi fost întins pe jos, ciulindu-și urechile la zgomotul pașilor stăpânului său.

Un nor nevăzut până atunci acoperi luna, oprindu-se o clipă, ca o mină întunecată înaintea unui chip.

Nălucirea pieri și luminile ferestrelor se stinseră.

Nu mai aveam înaintea mea decât ziduri tăcute și fără suflet.

Casa noastră era un mormânt: teama și suferința noastră erau îngropate în acele dărâmături. Nimic n-ar mai fi putut-o învia. Când, trează, mă voi gândi la Manderley, n-o să mai simt nicio amărăciune. Îmi voi aminti grădina de trandafiri în plină vară, cântecelele păsărilor în zori, ceaiul luat sub castan și vuietul mării dincolo de locul unde începeau pajiștile.

O să mă gândesc la liliacul înflorit din Valea Fericită. Lucrurile acestea sunt veșnice și nu pot pieri. Sunt amintiri,

cari nu pot pricinui nici, un rău.

Hotărâi toate acestea în visul meu, pe când norul acoperea luna, căci, după cum se întâmplă în somn, știam că visam. De fapt mă aflam la sute de kilometri de Manderley, într-o țară străină și aveam să mă trezesc în odăița goală a hotelului, a cărei lipsă de personalitate era chiar întăritoare. Voi ofta puțin și deschizând ochii, mă voi mira de acel soare strălucitor, de acel cer atât de larg și de senin, atât de deosebit de dulcea lumină a lunii din visul meu. Ziua o să se desfășoare înaintea noastră lungă și, fără îndoială, plictisitoare, dar înzestrată cu oarecare liniște, cu o seninătate scumpă, pe care noi n-o cunoșteam altă dată.

N-o să vorbim despre Manderley, n-o să-i povestesc visul meu. Căci Manderley-ul nu mai e al nostru. Manderley-ul nu mai există.

CAPITOLUL 2

NU NE PUTEM ÎNTOARCE

ACOLO: asta-i sigur. Trecutul e încă prea proaspăt. Lucrurile pe care am încercat să le uităm ar începe să fie răscolite și senzația aceea de neliniște, lupta împotriva unei spaime nehibzuite – potolită acum, slavă Domnului – ar putea renaște fără să știm cum și să ajungă iar tovarășa noastră vie.

El e minunat de răbdător și nu se plânge niciodată, chiar când își amintește, ceea ce trebuie să se întâmple mult mai des decât mă lasă pe mine să cred.

Îmi dau seama de asta după înfățișarea lui deodată pierdută, după chipul lui drag lipsit de orice expresie, parcă spălat de o mână nevăzută și preschimbat într-o mască, un lucru rece, sculptat, frumos, dar fără viață. Atunci fumează țigară după țigară, fără să-și mai dea osteneala să le stingă – și chiștocurile licăritoare zac în jur, pe jos, ca niște petale – și vorbește cu însuflețire despre orice, primul subiect ce-i trece prin minte, ca un derivativ al durerii lui. Se spune că oamenii devin mai buni și mai puternici după o suferință și ca să progresezi în lumea asta sau în oricare alta, trebuie să treci prin încercarea focului. Oricât ar părea de ironic, tocmai asta am și făcut, din plin. Amândoi am cunoscut spaima, singurătatea și chinurile îngrozitoare. Cred că pentru oricine, mai devreme sau mai târziu, sună ceasul încercării. Avem cu toții demonul nostru care ne subjugă și ne hărțuiește și trebuie să sfârșim prin a-l combate. Noi l-am biruit pe al nostru; cel puțin așa credem.

Demonul nu ne mai chinuiește. Firește, n-am scăpat de criză fără nicio pagubă. Presimțirea pe care o avusesem despre dezastru fusese exactă de la bun început, și ca o actriță înfumurată jucând o piesă care o lasă rece, aș putea spune că plătisem prețul libertății. Dar m-am săturat de melodramă pentru viața asta, și aș fi renunțat, bucuroasă, la cele cinci simțuri ale mele, dacă sacrificiul ne-ar fi putut chezășui tihna

și securitatea noastră actuală. Fericirea nu-i un lucru pe care să-l stăpânești, este o calitate, o gândire, o stare sufletească. Firește că avem și noi clipele noastre de deznădejde, dar mai sunt și altele, când ceasurile pe care nu le măsoară orologiul se scurg spre infinit și atunci, văzându-l zâmbind știu că suntem împreună, mergem umăr la umăr, fără ca vreo ciocnire de gânduri sau păreri să creeze vreo barieră între noi.

Între noi nu mai există taine, suntem părtași la toate. Bineînțeles că micuțul nostru hotel nu-i luxos, că mâncarea e proastă și că zilele seamănă unele cu altele, dar noi nu cerem altceva. În marile hoteluri am întâlni prea multe cunoștințe. Amândoi avem gusturi simple și dacă ni se întâmplă să ne fie urât, ei bine, mai bun e urâtul decât spaima. Avem obiceiurile noastre și am descoperit că am talent deosebit pentru lectura făcută cu glas tare. El nu-i îngrijorat decât când întârzie poșta din Anglia. Am avut un radio, dar ne supăra zgomotul așa că am renunțat la el; rezultatul unui meci de criket, jucat cu câteva zile înainte, își păstrează tot interesul pentru noi.

Oh, meciurile care ne-au scăpat de urât, galele de box și chiar concursurile de biliard! Finalele unor concursuri școlare, alergări de câini, mici competiții ciudate desfășurate în comitatele mai îndepărtate, toate acestea alcătuiesc măcinișul înfometatei noastre mori. Uneori îmi cade în mână un număr vechi din *Field* și mă poartă departe de acest țarm nepăsător, spre o adevărată primăvară englezească. Citesc despre pâraiele calcaroase, despre efemeride, despre măcrișul care se înalță pe pajiștile verzi, despre stângăcia ce împresoară pădurile, la fel cum era pe vremuri și la Manderley. Mirosul pământului reavăn țâșnește pentru mine din filele acelea tocite de atingerea degetelor și zdrențuite, din mireasma acră a turbei de pe landă, din senzația mușchiului îmbibat de apă, împestrițat cu alb din loc în loc, de găinașurile bătlanului.

Într-o zi am găsit în revista aceea un articol despre turturele și pe când îl citeam cu glas tare, mi se părea că eram din nou în pădurile adânci ale Manderley-ului cu turturelele zburând deasupra capului meu. Auzeam ugitul lor blând, atât de înviorător în după-amiezile de vară; peste o clipă Jasper le va

pune pe goană, venind apoi la mine, printre tufișuri, adulmecând pământul cu nările sale umede.

Ca niște cucoane bătrâne, surprinse în timp ce-și îndeplineau abluțiunile, porumbițele își fluturau penajul în ascunzătorile lor, cuprinse de o agitație neroadă și făcând o larmă cumplită și aferată cu aripile lor; apoi îndepărtându-se, pluteau peste crestele copacilor și se pierdeau din vedere și din auz. După ce pieriseră și o tăcere nouă se așternea deasupra locului, eu – stingherită fără vreun motiv precis – îmi dădeam seama că soarele nu mai urzea niciun desen pe fața frunzelor foșnitoare, că ramurile deveniseră mai întunecate, că umbrele se alungiseră; și când mă întorceam în casă, știam că avea să fie la ceai zmeură proaspătă.

Mă ridicam atunci de pe patul meu de ferigi, scuturându-mi de pe fustă pulberea pufoasă a frunzelor de anul trecut și fluierându-l pe Jasper, o porneam către casă, disprețuindu-mă, chiar în timp ce mergeam, pentru pasul zorit, pentru privirea rapidă pe care o aruncam în urmă.

Ce lucru ciudat ca un articol despre turturele să poată trezi trecutul atât de mult, încât să-mi schimbe glasul! Înfățișarea ursuză a chipului lui mă sili să mă opresc și să întorc foile revistei până când găsii un articol despre cricket, foarte concret și anost – Middlesex bătuse pe un teren uscat pe Oval, îngrămădind la activul său interminabile și plicticoase succese.

Cât de mult îi binecuvântează pe acei buni jucători în flanelă, căci după câteva clipe chipul lui își recapătă liniștea și culorile și critică echipa din Surrey grozav de mânios.

Scăpasem de o întoarcere în trecut și lecția îmi folosi. Da, citește-i știri din Anglia, noutăți sportive, despre politică și ceremonii britanice, dar pe viitor păstrează numai pentru tine lucrurile care pricinuesc neplăceri. Culorile, miresmele, sunetele, ploaia și vuietul apei, chiar și cețurile toamnei și izul mlaștinei, constituiau atâtea amintiri de la Manderley, cu neputință de tăgăduit. Sunt oameni care citesc ghiduri ca să simtă plăcerea unor călătorii cu neputință de făcut. Și viciul meu e poate tot atât de ciudat. Sunt o mină de informații în ce privește viața la țară a Angliei. Știu numele tuturor

proprietarilor de pe întinsul unei lande englezești și chiar și pe ale fermierilor: Știu câte prepelițe, câți pui de potârnică și câți cerbi au fost uciși. Știu unde cresc păstrăvi și unde se pescuiește somonul. Iau parte la toate banchetele, urmăresc toate alergările. Sorb cu nesaț noutățile despre situația recoltei, prețul vitelor și bolile ciudate ale porcilor. Biete tresăltări ale capriciului, tandre și nevătămătoare! Sunt dușmanul amărăciunii și al regretului, și îndulcesc acest exil pe care ni l-am atras singuri. Slabă distracție, fără îndoială și cătuși de puțin intelectuală, dar citind acele lucruri, respir atmosfera Angliei și pot avea mai multă bărbăție ca să înfrunt acest cer strălucitor.

Viile pipernicite și drumurile pietroase nu mai au însemnătate, deoarece pot să culeg, după placul închipuirii mele, gura-leului și clopoței deschiși de-a lungul unui gard viu, umed și înfrunzit.

Datorită acestui fapt mă întorc zâmbitoare și proaspătă ca să particip și eu la micile deprinderi ale gustării noastre. Lista de bucate nu-i niciodată schimbată: două felii de pâine prăjită pentru fiecare și ceai chinezesc. Ce cuplu legat cu trup și suflet pesemne că păream, agățându-ne cu orice preț de tradiție, fiindcă așa făceam și în Anglia!

Pe acest balcon curat, albit de veacuri de soare, mă gândesc la ora ceaiului la Manderley și la masa pusă înaintea căminului din bibliotecă. Ușa deschizându-se larg când suna patru și apariția tăvii de argint, a ibricului și a feței de masă albă. Jasper își strângea urechile lui de câine de vânătoare și se prefăcea nepăsător la sosirea prăjiturilor. Ce risipă de bunătăți, dar ce puțin mâncam noi!

Revăd cornurile strălucind de unt, marginea crocantă a feliilor de pâine prăjită și plăcintele fierbinți. Erau sandvișuri cu gusturi ciudate și turtă dulce delicioasă, un chec cu anghelică ce se topea în gură și altul mai greu, cu migdale și struguri. Erau destule mâncăruri ca să se poată hrăni o familie timp de o săptămână. N-am știut niciodată ce se făcea cu ce rămânea și mă nelinișteam uneori când mă gândeam la atâta risipă.

Dar n-aș fi îndrăznit niciodată să-i vorbesc doamnei Danvers despre asta. Ea m-ar fi privit cu dispreț, ar fi zâmbit cu zâmbetul ei de gheață, superior și parcă o și auzeam spunând: „N-am fost niciodată muștrată în privința asta cât a trăit doamna de Winter”. Mă întreb ce s-o fi făcut doamna Danvers, ca și Favell. Cred că expresia cu care mă privea mi-a dat prima senzație de neliniște. Din instinct mi-am zis: „Ea mă asemuie cu Rebecca”; și umbra ei se ivea între noi, ascuțită ca un tăiuș...

Ei bine, acum s-a sfârșit, s-a încheiat și să nu mai vorbim de asta. Nu mai sunt chinuită de gânduri și suntem liberi amândoi. Până și credinciosul meu Jasper s-a dus pe tărâmul vânătorilor veșnic fericiți, iar Manderley nu mai este. Zace ca o cochilie goală în mijlocul încâlcirii pădurilor adânci, întocmai cum l-am văzut în visul meu. O puzderie de bălării, o colonie de păsări. Când și când, poate vreun vagabond va rătăci pe coclaurii aceia, căutând să se adăpostească de o răpăială bruscă de ploaie și, dacă nu e slab de înger poate să umble pe acolo nevătămat. Dar voi, plimbăreți sfioși, braconieri nervoși – pădurile de la Manderley nu sunt pentru voi. Un asemenea ins s-ar putea să dea peste căsuța din golf și n-ar fi fericit sub acoperișul ei coșcovit, pe care burnița își bate tam-tam-ul. S-ar putea să mai dăinuie pe acolo o anumită atmosferă de încordare... Ungherul acela e pe aleea centrală către colțul unde copacii încalcă domeniul pietrișului – nu este un loc în care să poposești – în orice caz, nu după ce-a scăpătat soarele. Când frunzele foșnesc, sunetul lor aduce mult cu mișcarea furtivă a unei femei în rochie de seară, și când se înfioară brusc și cad și se împrăștie alene pe pământ, ar putea să fie de fapt lipăitul, lipăitul unei femei care pășește zorit, iar urma lăsată pe pietriș să însemne întipărirea unui pantof de satin cu toc înalt. Când îmi amintesc aceste lucruri, mă întorc ușurată spre priveliștea pe care o vedem din balconul nostru. Nicio umbră nu flutură pe acest cer luminos, viile cocoțate pe dealurile stâncoase strălucesc în soare și boschetul de bougainville este albit de praf.

Poate că într-o zi voi privi cu dragoste priveliștea.

Deocamdată îmi insuflă, dacă nu dragoste, cel puțin un sentiment de încredere. Și încrederea în sine e o însușire, pe care o prețuiesc, cu toate că am dobândit-o cam târziu. Cred că felul în care tovarășul meu se bizuie pe mine, m-a făcut să fiu, în sfârșit, îndrăzneată. Oricum, mi-am pierdut sfiala, stinghereala mea în fața străinilor. M-am schimbat mult din ziua când am sosit întâia oară la Manderley, plină de nădejdi înflăcărate, încătușată de o stângăcie deznădăjduită și în același timp cuprinsă de o grozavă dorința de a place.

Fără îndoială că lipsa mea de siguranță făcea o impresie atât de proastă asupra unor oameni de felul doamnei Danvers. Ce înfățișare aveam eu, după Rebecca?

Amintirile mele sar peste ani, ca peste un pod, și mă văd cu părul scurt, aspru, tânără și nepudrată, îmbrăcată cu un taior prost croit și cu un pulover lucrat de mine, târându-mă în urma doamnei Van Hooper, ca un mânz sfios și care nu se simte la largul lui. Intra înaintea mea în sufragerie, cu trupul ei scund, ce nu se ținea bine pe tocurile înalte, cu bluza înzorzonată, umplându-i și mai tare pieptul mare, cu șoldurile cari se legănau, cu pălăria ei nouă, pe ceafă, descoperind o frunte înaltă, goală, ca genunchiul unui școlar. Într-o mână ținea un sac de voiaj uriaș, de felul celor care cuprind pașapoarte, cărți de vizită și fișe de bridge, cu cealaltă, se juca cu inevitabilul ei lornion, vrăjmașul intimității celor din jur. Se îndrepta spre masa-i obișnuită, în colțul restaurantului, lângă fereastră: apoi ridicând lornionul la înălțimea ochilor mici, începea să se uite la ce se petrecea în dreapta și în stânga; după aceea îl lăsa să cadă în toată lungimea panglicii negre cu un suspin de scârbă. „Nicio persoană cunoscută. O să cer administrației să-mi reducă prețurile. De ce își închipuie că vin eu aici? Să mă uit la slugi?” Și avea să cheme chelnerul lângă ea, cu glasul ei ascuțit și sacadat, tăind aerul ca pânza unui ferăstrău.

Cât de mult se deosebește micul restaurant unde mâncăm azi de marea și pompoasa sufragerie de la hotelul „Coasta de Azur” din Monte Carlo, și cât de mult se deosebește tovarășul meu de acum, curățând meticulos o mandarină cu mâini

liniștite și bine îngrijite și ridicând ochii să-mi – zâmbească, de doamna Van Hooper, care înconjura cu mâinile grase și încărcate de bijuterii o farfurie plină de piroști, incredințându-se, cu o privire bănuitoare, că mie nu mi se adusese mai mult decât ei. Teamă zadarnică, deoarece chelnerul, cu pătrunderea supărătoare a breslei lui, își dăduse demult seama de starea mea inferioară și-mi punea înainte o farfurie de carne rece pe care cineva n-o primise cu o jumătate de ceas înainte, pentru că era prost tăiată. Indignarea aceea simțită de servitori și vădita lor nerăbdare erau ciudate. Îmi amintesc cum stăteam odată, cu doamna Van Hooper într-o casă de țară, și cum jupâneasa nu răspundea niciodată la chemarea timidă a clopotului meu, sau îmi aducea pantofii, odată cu ceaiul dimineța, rece ca gheața, trântindu-i în fața ușii dormitorului meu. Era la fel și la „Coasta de Azur”, deși în măsură mai mică, și câteodată indiferența lor studiată se prefăcea în familiaritate, tăfnoasă și jignitoare, care făcea din cumpărarea timbrelor de la funcționarul de serviciu de la recepție, o încercare greu de suportat pe care mă străduiam s-o evit. Cât de tânără și lipsită de experiență trebuie să fi părut pe atunci și chiar așa mă și simțeam. Eram prea susceptibilă, prea necoaptă și simțeam ghimpi și înțepături în atât de multele cuvinte care, în realitate, păreau ușoare în văzduh.

Îmi amintesc de farfuria aceea cu șuncă și limbă. Erau uscate și puțin gustoase, tăiate ca o halcă spre partea exterioară, dar pe care n-avusesem îndrăzneala să nu le primesc. Mâncam în tăcere, doamna Van Hooper cu gândul numai la mâncarea ei, știind, după felul în care-i curgea sosul pe bărbie, că piroștile îi plăceau.

Îmi întorsei privirea de la acea priveliște neplăcută și văzui că masa vecină, care fusese trei zile liberă, era acum din nou ocupată. *Maître d'hotel*-ul, cu salutul deosebit, păstrat pentru clienții permanenți, așeza la acea masă pe un nou venit.

Doamna Van Hooper lăsă deoparte furculița, ca să-și ia lornionul. Roșii pentru ea, pe când ea privea prin lornion pe noul oaspete care, neavând habar de interesul pe care-l trezea, se uita la listă. Apoi doamna Von Hooper închise lornionul și

aplecându-se spre mine cu ochii strălucitori, îmi spuse cam prea tare:

— E Max de Winter, stăpânul Manderley-ului. Firește că ai auzit vorbindu-se despre el. Arată rău, nu-i așa? Se pare că nu se poate mângâia de moartea nevastei sale.

CAPITOLUL 3

MĂ ÎNTREB CE AR FI FOST VIAȚA mea azi, dacă doamna Van Hooper n-ar fi admirat prostește tot ce-i la modă.

E nostim când mă gândesc că soarta mea a atârnat ca de un fir de această trăsătură a caracterului ei. Indiscreția ei era o patimă. La început fusesem foarte jignită și îngrozitor de stânjenită; simțeam chinurile cavalerului de onoare al principelui moștenitor, osândit să îndure pedepsele stăpânului său, când vedeam oamenii râzând în spatele ei, părăsind în grabă încăperea unde intra ea și chiar dispărând îndărătul unei uși de serviciu.

Venea de câțiva ani la hotelul „Coasta de Azur” și afară de bridge, singura ei plăcere, cunoscută acum în tot Monte Carlo-ul, era să se mândrească cu prietenia turiștilor de seamă, chiar dacă i-ar fi zărit doar o dată, la celălalt capăt al poștei. Făcea în așa fel ca să se recomande și înainte ca victima să se fi putut feri de primejdie, o bombarda cu o invitație. Metoda ei de atac era atât de directă și de neașteptată că era greu să-i scapi. La hotel, pusese stăpânire pe un divan al galeriei, la jumătatea drumului între hol și restaurant; lua cafeaua acolo și fiecare era silit să treacă prin fața ei.

Mă folosea uneori ca un cârlig de undiță că să atragă prada și atunci eram nevoită, cu toată sila mea, să străbat galeria, ducând un bilețel, o carte sau un ziar, adresa unui magazin sau să vestesc descoperirea unui prieten comun; îi trebuia tainul ei de oameni vestiți și, cu toate că-i prefera pe titrați, era bun orice personaj a cărui fotografie, o văzuse în vreo revistă la pagina „Mondenităților”, sau al cărui nume se aflase în coloana cancanurilor: autor, artist, actor, chiar și din cei mai mărunți.

O revăd ca și când ar fi fost ieri, în acea după-amiază de neuitat – nu are importanță cu câți ani în urmă – stând pe divanul ei și gândindu-se la planul de atac.

Puteam să ghicesc, după purtarea ei rigidă și după felul cum

își ciocănea dinții cu lornieta, că stătea și cântărea diferitele posibilități. Știam, de asemenea, când sărea peste dulciuri și ciugulea în grabă desertul, că voia să termine prânzul înaintea noului venit și să se poată instala acolo pe unde trebuia să treacă el. Acum, se întoarse deodată spre mine, cu ochișorii ei însuflețiți de lumină.

— Urcă repede, îmi zise dânsa, și caută-mi scrisoarea nepotului meu. Știi: aceea despre călătoria lui de nuntă cu fotografiile. Adu-mi-le numaidecât.

Înțelesei că-și alcătuisese planul și nepotul trebuia să slujească de intermediar. Iar eu, fie că-mi plăcea sau nu, trebuia să fac pe ajutorul de jongler care-i întinde dichisurile apoi își privește tăcut stăpânul, care-și execută numerele. Eram sigură că noului sosit nu-i plăcea deloc indiscreția. Din puținul ce-l aflasem despre el, în timpul mesei, o grămadă de „se zice”, adunate de ea cu zece luni înainte din ziare, îmi puteam închipui, în pofida tinereței și a lipsei de experiență în treburile acestei lumi, că acel amestec neașteptat în singurătatea lui, nu i-ar plăcea. De ce anume luase el hotărârea de a veni la Monte Carlo, nu era treaba noastră, problemele sale personale îl priveau doar pe el și oricine, afară de doamna Van Hooper, ar fi înțeles acest lucru. Tactul era pentru ea o calitate necunoscută, ca și discreția, și din cauză că bârfeala îi era necesară ca și răsufllarea, străinul acela trebuia să-i fie servit pe tavă, ca să-l disece. Am găsit scrisoarea într-un sertăraș secret din scrinul ei și am ezitat o clipă înainte de a coborî din nou în hol. Mi se părea cam imprudent să-i mai îngădui câteva minute de izolare.

Aș fi vrut să am îndrăzneala să cobor din nou pe scara de serviciu și de acolo, trecând prin restaurant, să-l informez despre capcană. Dar mă oprea buna-cuviință, apoi nu știam cum să-l înștiințez. N-aveam altceva de făcut decât să mă așez lângă doamna Van Hooper, pe când ea, ca un păianjen mare, încântat, o să-și țeară plasa de plictiseală în jurul străinului.

Când m-am întors în galerie, am văzut că el și părăsise restaurantul și că ea temându-se că o să-i scape, încercase să-l înfrunte, fără să mai aștepte scrisoarea. Sta chiar lângă ea pe

divan. Am venit spre dâșii cu scrisoarea și i-am dat-o, fără un cuvânt. El se ridică numaidecât, pe când doamna Van Hooper, însuflețită de izbândă, făcea o mișcare confuză spre mine, șoptindu-mi numele.

— Domnul de Winter ia cafeaua cu noi. Te rog cere chelnerului încă o ceașcă, îmi zise dânsa, cu un ton destul de firesc ca să-l facă să înțeleagă situația mea. Asta însemna că eram o tânără de care n-avea nevoie să țină seamă în convorbire. Ea întrebuița acest ton, ca măsură de prevedere, căci o dată fusesem luată drept fiica ei, spre marea jenă a amândurora. Felul ei de a mă prezenta arăta că nu era nevoie să fiu luată în seamă; femeile mă salutau scurt, iar bărbații aflau cu plăcere că se pot afunda în fotoliile lor mari, fără să calce bună-cuviința.

De aceea am fost uimită văzându-l pe noul venit stând în picioare și făcând el însuși semn chelnerului.

— Iertați-mă, doamnă, zise dânsul, dumneavoastră două o să luați cafeaua cu mine, și, înainte ca să înțeleg ce se întâmplă, el se așezase pe scăunelul tare, ce mi-era destinat de obicei, iar eu pe divan, alături de doamna Van Hooper.

Ea păru la început nemulțumită, nu asta prevăzuse, dar numaidecât își schimbă înfățișarea și aplecându-și făptura grasă spre oaspetele ei, începu să-i vorbească însuflețită, fluturând scrisoarea în mână.

— Te-am recunoscut de cum ai intrat în sufragerie și mi-am spus: dar e domnul de Winter, prietenul lui Billy. Trebuie să-i arăt fotografiile din călătoria de nuntă a lui Billy și a nevestei sale. Iată-le. Asta-i Dora. Nu-i așa că-i încântătoare? Talia asta mlădioasă și ochii ăștia mari... Iată-i pe amândoi făcând plajă la Palm Beach. Știi că Billy e nebun după ea. Încă n-o cunoștea când a dat marea serată de la Claridge, unde te-am întâlnit. Dar cred că nu-ți mai amintești de o bătrână ca mine?

Spuse asta cu o privire ațâțătoare și zâmbind.

— Dimpotrivă, îmi amintesc foarte bine, zise dânsul și preîntâmpinând amintirile întâiei lor întâlniri, spre care ea încerca să-l poarte, el îi întinse tabachera și ea trebui să tacă atâta timp cât își aprinse țigara. Nu-mi place prea mult Palm-

Beach, zise dânsul, aprinzând chibritul.

Îl privii, gândindu-mă că decorul unei plaje din Florida nu i s-ar potrivi deloc. El reamintea perspectivele întărite ale unei cetăți din veacul al cincisprezecelea, cu ulițe înguste, pietruite și spiralele subțiri ale turlor, unde locuitorii poartă pantofi pictați și ciorapi împlețiți. Chipul îi era interesant, sensibil, având ceva medieval și-mi evoca un portret văzut într-un muzeu, nu știu unde, al unui oarecare nobil necunoscut... Despuiat de tweedul englezesc și îmbrăcat într-un costum negru, cu dantelă la gât și la încheieturile mâinilor, ar fi privit lumea noastră din adâncul unui îndepărtat trecut, un trecut unde oamenii ieșeau noaptea mascați și se ascundeau în umbra vechilor portaluri, un trecut cu scări înguste și turnuri întunecate, cu șoapte în întuneric, săbii sclipitoare și curtenie aleasă. Doream să-mi pot aminti care era vechiul maestru care pictase portretul acela. Se afla în colțul galeriei și ochii te urmăreau din rama prăfuită.

Totuși, pierdusem firul convorbirii lor.

— Nu, nici acum douăzeci de ani, zise dânsul. Lucrurile astea nu mi-au plăcut niciodată.

Auzii râsul plin și binevoitor al doamnei Van Hooper.

— Dacă Billy ar avea o casă la Manderley, nici el n-ar avea poftă să se ducă la Palm-Beach, zise dânsa. Se pare că e o adevărată minune.

Ea tăcu, cerșind un zâmbet, dar el continua să fumeze și eu observai o linie încrunțată între sprâncenele lui.

„Am văzut și fotografii, firește, stăruii ea și arăta absolut încântător. Îmi amintesc cum Billy mi-a spus că întrece, prin frumusețe, toate locurile celelalte. Mă întreb dacă ai să poți suporta vreodată să le părăsești”.

Tăcerea lui devenise stânjenitoare și oricine și-ar fi dat seama, dar ea îi da zor, ca o capră care umblă pe un loc interzis, iar eu mă roșii, împărtășind o umilire de care ea nici nu-și dădea seama.

„Sigur, că voi, englezii, sunteți toți la fel, când este vorba de căminele voastre, spuse ea, cu glasul crescând tot mai mult în intensitate, le depreciați ca să nu păreți orgolioși. Nu se găsesc

oare, la Manderley, o galerie a trubadurilor și câteva portrete foarte prețioase?”

Se întoarse spre mine ca și cum aștepta o explicație.

„Domnul de Winter este atât de modest, încât nu va recunoaște acest lucru, dar cred că acest fermecător cămin al lui a fost în posesia familiei încă din vremea cuceririi normande. Lumea spune că galeria trubadurilor este un giuvaier. Presupun că străbunii dumitale ofereau adesea ospitalitate regilor, la Manderley, domnule de Winter?”

Era mai mult decât îndurasem până atunci, chiar din partea ei, dar șfichiuirea din replica lui promptă fu neașteptată.

— N-am mai primit din vremea lui Ezhelred, zise el, cel poreclit Mototolul. De fapt, porecla i-a fost dată în timpul șederii sale la familia mea. Întârzia în mod regulat la masă.

Pisăloaga meritase această ironie, bineînțeles, și mă așteptam s-o văd schimbându-se la față, dar, oricât ar părea de incredibil, cuvintele sale nu avură niciun ecou asupra ei și am fost lăsată să mă frământ în locul ei, simțindu-mă ca un copil care a primit o palmă.

— E chiar adevărat? continuă ea. Habar n-aveam. Cunoștințele mele în materie de istorie sunt foarte nesigure și totdeauna m-am încurcat la regii Angliei. Totuși, ce lucru interesant aflu, trebuie să-i scriu despre asta fiicei mele, ea este foarte studioasă.

Urmă o pauză și am simțit cum roșeața îmi năpădește obraji. Eram prea tânără, asta era necazul. Dacă aș fi fost mai vârstnică, aș fi prins privirea lui și i-aș fi zâmbit, atitudinea ei incredibilă ar fi format o legătură între noi; dar așa cum stăteau lucrurile, eram copleșită de rușine și am trecut printr-unul din frecventele zbuciumuri ale tinereții.

Cred că el înțelesese stinghereala mea, căci se aplecă spre mine și mă întrebă, drăguț, dacă nu mai vreau cafea și fiindcă refuzai clătînând din cap, simții ochii lui oprindu-se asupra mea gânditori, întrebători. Se gândea care era relația mea exactă cu ea și se întreba dacă trebuia să ne includă pe amândouă în paranteza futilității.

— Ce părere aveți despre Monte Carlo? mă întrebă dânsul.

Această invitație la convorbire mă găsi în toane foarte proaste, școlăriță cu coatele roșii și părul încâlcit, și spusei ceva neînsemnat și prostesc despre latura artificială a locului, dar doamna Van Hooper mă întrerupse.

— E prea răzgâiată, domnule de Winter, asta-i nenorocirea cu ea. Mai toate fetele și-ar da și inima din piept pentru șansa de a vedea Monte Carlo.

— Asta n-ar abate-o oare de la scopul ei? spuse el, zâmbind.

Ea înălță din umeri, suflând un nor des de fum din țigară. Nu cred că l-a înțeles nici măcar o clipă.

— Cât despre mine, eu sunt credincioasă Monte Carlo-ului. Iarna englezească nu-mi priește. N-o pot suporta. Dar dumneata ce faci aici? Nu ești un obișnuit al stațiunii. Ai de gând să joci golf?

— Nu știu încă, zise el. Am plecat cam în grabă...

Chipul lui se întunecă spunând aceste cuvinte și-și încruntă puțin sprâncenele. Ea își reluă pălăvrăgeala, fără să vadă nimic.

— Firește, regreti negurile de la Manderley; asta-i altceva: ținuturile acelea din Apus trebuie să fie fermecătoare primăvara.

El strivi țigara în scrumieră și observai o expresie nouă în privirea sa, ceva care pluti nedeslușit o clipă; simții că am surprins ceva ce-i aparține și care nu mă privea.

— Da, zise dânsul tăios. Manderley este mai frumos ca totdeauna.

Se așternu o tăcere între noi, oarecum stânjenitoare și aruncând o privire spre el, îmi amintii cu și mai multă tărie, de nobilul meu necunoscut, înfășurat într-o mantie, în fundul unei galerii nocturne. Glasul doamnei Van Hooper îmi străbătu visul ca o sonerie electrică.

— Trebuie să cunoști foarte multă lume aici, cu toate că sunt nevoită să mărturisesc că Monte Carlo e tare trist în iarna asta. Prea puține chipuri cunoscute. Ducele de Middlesex e și el aici, pe iahtul lui, dar încă n-am fost pe punte.

După câte știam eu, nici nu fusese vreodată.

„O cunoști, bineînțeles, pe Nell Middlesex, urmă ea. Ce

femeie fermecătoare... Gurile rele susțin că al doilea copil al lor nu-i făcut cu el, dar eu nu cred. Oamenii sunt în stare să spună orice, nu-i așa, când o femeie este atrăgătoare? Și ea este nespus de frumoasă. Spune-mi, e adevărat că mariajul Coxton-Hyslop nu-i reușit?”

Începu să reverse un potop de bârfeli, fără să observe că el nu cunoștea pe nimeni dintre cei amintiți și că devenea din ce în ce mai rece și mai tăcut, cu cât ea vorbea mai mult.

N-o întrerupse nici măcar o clipă, nici nu aruncă vreo privire la ceas; era ca și cum și-ar fi stabilit o normă de conduită, de când o făcuse de râs de față cu mine, și prefera să se țină morțiș de această normă, decât s-o jignească din nou. În cele din urmă veni un servitor să-l scape, înștiințând-o pe doamna Van Hooper că o așteaptă croitoreasa în apartamentul ei.

El se ridică numaidecât împingând scaunul.

— Nu vreau să vă mai rețin, zise dânsul. Moda se schimbă atât de repede acum... Trebuie să vă grăbiți să urcați...

Această grabă n-o jigni, căci nu văzu decât o glumă în ea.

— Ce noroc că te-am întâlnit, domnule de Winter, zise dânsa, întârziind la ascensor. Acum, că m-am încumetat să rup gheața, nădăjduiesc c-o să te văd din când în când. Trebuie să vii să bei ceva în apartamentul meu. Măine seară primesc poate pe câțiva prieteni. Nu vrei să vii și dumneata?

El întoarse capul așa că nu-l putui observa, în timp ce căuta un motiv de scuză:

— Îmi pare rău, zise dânsul, mâine probabil că voi pleca la Sospel și nu știu când mă întorc.

Ea renunță în silă, dar încă ne mai învărteam prin dreptul intrării liftului.

— Sper că ți-au dat o cameră bună, hotelul e pe jumătate gol, așa că dacă încăperea nu e confortabilă, ai grijă să faci scandal. Presupun că valetul ți-a despachetat lucrurile, nu?

Această familiaritate era excesivă, chiar din partea ei, și am surprins, cu coada ochiului, expresia de pe figura lui.

— N-am valet, rosti el liniștit, poate că v-ar face plăcere să vă ocupați de treaba aceasta în locul meu?

De data aceasta săgeata lui își atinse ținta, fiindcă ea se

înroși și râse, puțin cam stânjenită.

— Ei, nu prea îmi vine să... începu, și apoi, pe neașteptate și în mod incredibil, se întoarse spre mine. Poate că i-ai putea fi de folos domnului de Winter, dacă vrea să facă ceva. Ești o copilă capabilă, în multe privințe.

Domni o pauză momentană, în vreme ce rămăsesem încremenită, așteptând răspunsul lui.

Își coborî asupra noastră privirea, batjocoritoare, ușor sardonică, cu umbra unui zâmbet fluturând pe buze.

— E o sugestie plină de farmec, zise, dar eu mă țin de deviza familiei: „Cel care călătorește singur, călătorește cel mai repede”. Poate că n-ați auzit de ea.

Și fără să-i aștepte răspunsul, plecă, lăsându-ne acolo.

— Ce ciudat e, zise doamna Van Hooper, hotărându-se în sfârșit să intre în ascensor. Crezi că această plecare neașteptată e o formă de humor? Bărbații au purtări atât de curioase... îmi amintesc de un scriitor foarte cunoscut care, când mă vedea de departe, se repezea pe scara de serviciu. Cred că era îndrăgostit și se temea să mi-o arate. E adevărat că pe atunci eram mai tânără.

Ascensorul se opri la etajul nostru. Liftierul deschise ușa.

— Apropo, draga mea, zise dânsa pe coridor, nu te supăra că-ți vorbesc așa, dar adineauri prea te-ai pus în evidență. Străduințele dumitale de a acapara discuția m-au stânjenit și desigur că și pe el. Bărbații au groază de așa ceva.

Nu răspunsei. Ce era să răspund?

„Hai, nu te supăra, zise dânsa, ridicând din umeri și râzând. La urma urmelor, eu port răspunderea dumitale și poți primi sfaturile unei femei care-ți poate fi mamă. *Eh bien, Blaize, je viens...*¹ după care intră cântând, în dormitor, unde o aștepta croitoreasa.

Mă așezai la fereastră și privii afară. Soarele era încă foarte strălucitor și bătea un vânt înviorător. Peste o jumătate de ceas o să stăm la bridge, cu ferestrele bine închise și caloriferul deschis. Mă gândeam la scrumierele pe care o să le deșert,

---

¹ În franceză, în original : *Ei bine, Blaize, vin.*

pline de mucerile de țigări pătate cu ruj de buze, strivite printre sfărâmăturile de bomboane de ciocolată. Bridge-ul nu-i ușor pentru o minte obișnuită cu piticul galben și cu „jocurile de familie”; de altfel, pe prietenii ei îi plectisea să joace cu mine.

Simțeam că prezența mea tinerească îngreua discuția, nu îndrăzneau să se arunce cu atâta avânt în cazanul scandalurilor și insinuărilor. Bărbații afixau un fel de afecțiune silită și mă tachinau, întrebându-mă despre istorie sau pictură, socotind că nu terminasem de multă vreme școala; și că deci nu puteam avea alte subiecte de discuție.

Suspinați și plecați de la fereastră. Soarele era plin de făgăduieli și marea plină de spumă, biciuită de un vânt puternic. Mă gândeam la acel colț din Monaco, unde fusesem cu o zi sau două înainte, unde, deasupra unui loc prost pietruit, se afla o casă dărăpănată. Sus, pe acoperișul stricat, se deschidea o fereastră îngustă. Ar fi putut încadra un personaj medieval. Luai o hârtie și un creion de pe masă și începui să schițez, visătoare, un profil vulturesc. Ochii întunecați, nasul trufaș, buzele disprețuitoare. Adăugai un cioc și un guler de dantelă, ca pictorii de altă dată.

Cineva bătu la ușă și băiatul de la ascensor intră, aducând o scrisoare. „Doamna e în odaia ei”, spusei eu, dar el clătină din cap și răspunse că scrisoarea e pentru mine. Deschisei plicul și găsii o foaie de hârtie cuprinzând câteva cuvinte, cu un scris necunoscut:

„Iartă-mă. Am fost foarte mojik adineauri”

Asta era tot. Nicio semnătură, nici „Dragă domnișoară”. Dar numele meu era pe plic și ortografiat corect, ceea ce nu era obișnuit.

— E vreun răspuns? întrebă liftierul.

Îmi desprinsei ochii de la cuvintele scrise.

— Nu, zisei eu. Nu, nu-i nici un răspuns.

Când plecă, pusei scrisoarea în buzunar și-mi reluai desenul, dar nu-mi mai plăcea. Obrazul mi se părea țeapăn și fără viață, gulerul de dantelă și barba aveau înfățișarea unei deghizări de circ.

CAPITOLUL 4

DIMINEAȚA, DUPĂ BRIDGE, DOAMNA Van Hooper se trezi cu o durere în gât și o temperatură de treizeci și nouă de grade. Telefonai doctorului, care veni numaidecât și spuse că are gripă.

— Să nu te scoli înainte de a-ți îngădui eu, zise dânsul. Nu-mi place cum îți bate inima și n-o să te vindeci dacă n-o să te odihnești bine. Ar fi preferabil, adăugă dânsul, întorcându-se spre mine, ca doamna Van Hooper să aibă o infirmieră experimentată. Dumneata n-o poți ridica. Boala poate ține vreo două săptămâni sau cam așa ceva.

Asta mi se păru caraghios și mă împotrivii; dar, spre marea mea uimire, bolnava fu de aceeași părere cu doctorul. Cred că-i plăcea să se facă interesantă, își închipuia compătimirea oamenilor, vizitele și telefoanele prietenilor, sosirea buchetelor de flori. Monte Carlo începea s-o plictisească și această neînsemnată boală constituia o diversiune.

Îndată ce infirmiera care trebuia să-i facă injecții, masaje și să aibă grijă de regimul ei, fu lângă ea, plecai, lăsând-o foarte mulțumită, stând în capul oaselor, cu temperatura scăzută și îmbrăcată cu cea mai frumoasă lizeuză și cu o scufă cu panglici. Cam rușinată de marea mea veselie, telefonai prietenilor ei ca să amân vizita ce trebuia făcută în seara aceea și coborâi în restaurant cu o jumătate de ceas înainte de ora obișnuită pentru masa noastră. M-așteptam să găsesc sala goală, căci de obicei nimeni nu mânca înainte de unu. Era pustie, afară de masa vecină cu a noastră. Nu eram pregătită pentru această întâlnire. Îl credeam plecat la Sospel. Fără îndoială că nu mânca atât de devreme decât în nădejdea de a scăpa de noi la unu. Ajunsesem de acum la mijlocul sălii și nu mai puteam să mă întorc. Nu-l mai văzusem din ajun, de la plecarea din fața ascensorului, căci se ferise, desigur, să mănânce la restaurant pentru același motiv care-l făcea acum să mănânce înainte de ora obișnuită a mesei.

Nu mă simțeam la largul meu, aș fi vrut să fiu altfel, mai în vârstă. M-am dus la masa noastră, cu ochii țintă înaintea mea, dar am plătit imediat prețul stângăciei mele, căci desfăcându-mi șervetul, am răsturnat vasul plin de deditei țepeni. Apa udă fața de masă și-mi curse pe genunchi. Chelnerul era la celălalt capăt al sălii și nu văzuse nimic. Dar în mai puțin de o clipă, vecinul meu îmi veni în ajutor, cu șervetul lui în mână.

— Nu poți rămâne la masa asta udă, îmi zise dânsul brusc. Ți-ar tăia pofta de mâncare. Ridică-te.

Începu să șteargă fața de masă, pe când chelnerul observând întâmplarea, sări în ajutor.

— Nu face nimic, zisei eu, n-are nicio importanță. Sunt singură.

El nu răspunse. Chelnerul luă vasul și florile răsturnate.

— Lasă asta, zise dânsul, și pune alt tacâm la masa mea. Domnișoara o să mănânce cu mine.

Îl privii foarte stânjenită.

— Oh, nu, spusei eu, nu pot să primesc.

— De ce nu? întrebă dânsul.

Încercai să gădesc un motiv. Știam că n-are poftă să mănânce cu mine. N-o făcea decât din bunăvoință.

Mă gândeam că o să-i stric toată plăcerea mesei. Hotărâi să fiu îndrăzneată și să spun adevărul.

— Vă rog, îl rugai eu, să nu vă credeți obligat să fiți prietenos. E foarte drăguț din partea dumneavoastră, dar o să mă simt foarte bine la masa mea, după ce chelnerul o să șteargă fața de masă.

— Dar nu sunt drăguț de loc, stăruii dânsul. Am poftă să mănânci cu mine. Chiar dacă n-ai fi răsturnat cu atâta neîndemânare vasul acela, tot te-aș fi invitat.

Fără îndoială că obrazul meu trăda o îndoială, căci el zâmbi.

„Nu mă crezi? Cu atât mai rău, vino și așază-te. N-o să vorbim decât dacă o să avem chef”.

Ne așezarăm și el îmi întinse lista de mâncare, lăsând pe seama mea alegerea și-și așteptă mai departe *hors d'oeuvre*-ul, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Avea un dar aparte de a fi detașat și-mi dădui seama că am fi putut petrece tot timpul

mesei fără să vorbim și asta n-ar fi avut nicio însemnătate. Nu ne-am fi simțit stingheriți. Nu-mi va pune întrebări pe teme istorice.

— Ce-a pățit prietena dumitale? mă întrebă dânsul.

Îi vorbii de gripa ei. „Ce păcat, zise dânsul, apoi după o clipă: – Cred că ai primit rândurile mele. Mi-era într-adevăr rușine de purtarea mea. Singura mea scuză e că tot trăind singur, am ajuns morocănos. De aceea e foarte drăguț din partea dumitale că dejunezi azi cu mine”.

— N-ați fost moji, zisei eu. Oricum, ea n-a băgat de seamă. E de o indiscreție! Nu vede niciun rău în asta. Așa e cu toată lumea, adică cu oamenii însemnați.

— Ar trebui să fiu măgulit, zise el. Dar de ce m-ar socoti un om însemnat?

Am șovăit o clipă înainte de a răspunde.

— Cred că din cauza Manderley-ului, zisei eu.

El nu răspunse și am avut din nou acea senzație neplăcută, ca și cum aș fi încălcat un teren interzis. Mă întrebam de ce menționarea moșiei sale, de care atâția oameni și chiar eu auzisem vorbindu-se, îl făcea totdeauna să tacă, ridicând o stavilă între el și ceilalți.

Mâncarăm câtăva vreme în tăcere, iar eu mă gândeam la o carte poștală ilustrată pe care o cumpărasem, ca fetiță, în timpul vacanței, într-o prăvălie dintr-un sat din Apus. Înfățișa o casă în colori vii; dar chiar coloritul prost nu izbutea să strice simetria arhitecturii, peronul mare al terasei, pajiștile verzi care se întindeau până la mare. Plătisem cartea poștală șase pence și jumătate din banii mei de buzunar pe săptămână, apoi o întrebai pe bătrâna negustoreasă ce înfățișa. Ea păru uimită de ignoranța mea.

„Dar e Manderley”, îmi zise dânsa, și-mi aminteam că ieșisem din prăvălie cam jignită, dar nu mai puțin ignorantă.

Poate că amintirea acelei cărți poștale, pierdută de multă vreme în vreo carte uitată, făcuse să-mi trezească simpatia pentru atitudinea lui defensivă. Era furios pe doamna Van Hooper și pe cei de teapa ei, cu întrebările lor inoportune. Poate că plutea vreo aură de inviolabilitate în jurul Manderley-

ului, care făcea din el un loc aparte; era un subiect care nu suporta să fie discutat.

Puteam să mi-o închipui pe doamna Van Hooper vagabondând prin odăi, poate plătind și șase pence taxă de intrare, sfâșiind liniștea cu râsul ei ascuțit, sacadat. Pesemne că mințile noastre apucaseră pe același drum, fiindcă începu să vorbească despre ea.

— Prietena dumitale... reluă dânsul. E mult mai în vârstă decât dumneata. Ți-e rudă? O cunoști de mult?

Înțelesei că această întovărășire îl mira.

— Nu-i chiar prietenă, îi explicai eu. Îmi fac ucenicia de domnișoară de companie și mă plătește cu 90 lire pe an.

— Nu știam că compania se poate cumpăra, spuse el. Pare o idee primitivă. Ceva cam ca „târgul de sclavi din Orient”.

— Odată am căutat în dicționar cuvântul „companion”, am recunoscut eu și scrie că înseamnă „un prieten de inimă”.

— Nu prea ai multe lucruri comune cu ea, zise el.

Râse, ceea ce-l schimba mult; părea mai tânăr și mai puțin indiferent. „De ce faci asta”? mă întrebă dânsul.

— Nouăzeci de lire înseamnă mult pentru mine.

— N-ai rude?

— Nu, au murit.

— Ai un nume fermecător și original.

— Tata a fost un om fermecător și original.

— Povestește-mi despre el.

Îl privii peste paharul meu de citronadă. Nu era ușor să-l descriu pe tata și de obicei nu vorbeam despre el. Era averea mea tainică. Păstrată pentru mine, ca Manderley pentru tovarășul meu de masă. Nu aveam de loc chef să-l prezint așa, la modul întâmplător, pe deasupra unei mese, într-un restaurant din Monte Carlo.

O atmosferă de irealitate plutea în jurul acestui mic dejun și când mi-l amintesc acum, are pentru mine o ciudată strălucire. Eram acolo, eu care aveam încă atât de mult dintr-o școlăriță, care abia cu o zi în urmă stătusem alături de doamna Van Hooper, nenaturală, tăcută și ștearsă și care, după douăzeci și patru de ore, nu mai făceam nicio taină din istoria familiei

mele, o împărtășeam unui bărbat pe care nu-l cunoșteam. Dintr-un motiv oarecare, mă simțeam îmboldită să vorbesc, pentru că ochii lui mă urmăreau cu simpatie, ca „Gentlemanul Necunoscut”.

Sfiala mă părăsise, limba începu să mi se dezlege, mărturisindu-i toate micile taine ale copilăriei mele, plăcerile și necazurile. Mi se părea că din bieteile mele descrieri putea înțelege ceva din puternica personalitate a tatii și ceva din dragostea ce-o avea mama pentru el, ce făcea din acest sentiment o forță vitală, însuflețită, purtând o scânteie de divinitate în ea, în așa măsură încât, când a murit, în iarna aceea groaznică, doborât de pneumonie, ea nu-i mai supraviețui decât cinci săptămâni și apoi părăsi lumea aceasta. Îmi amintesc că am tăcut, gâfâind și cam năucită. Restaurantul era acum plin de lume, care flecărea și râdea, în sunetele orchestrei și zornăitul vaselor. Ridicând ochii spre ceasornicul de deasupra ușii, văzui că era două. Petrecuserăm împreună un ceas și jumătate și eu întreținusem toată discuția.

M-am reîntors la realitate, cu mâinile fierbinți, foarte rușinată, cu obrajii încinși și am început să bâlbâi scuze. Dânsul nu voia să știe de ele.

— Ți-am spus adineauri că ai un nume încântător și original. Dacă-mi îngădui, o să merg mai departe, spunându-ți că ți se potrivește tot atât de bine ca și tatălui dumitale. Ceasul acesta petrecut cu dumneata mi-a făcut o plăcere pe care n-am mai simțit-o demult. M-ai făcut să uit de mine și m-ai scăpat de singurătate, care-i demonul meu de un an.

Îl privii și înțelesei că spunea adevărul. Părea mai tăcut ca de obicei, mai modern, mai omenesc, nu mai era înconjurat de năluci.

— Știi, zise dânsul, că noi doi avem ceva asemănător: suntem amândoi singuri pe lume. Oh, eu am, ce-i drept, o soră, cu toate că nu ne vedem prea des și o bunică bătrână, pe care o văd de trei ori pe an, dar niciuna, nici alta nu constituie pentru mine o tovărășie. Trebuie s-o felicit pe doamna Van Hooper. Nu-ți plătește prea mult nouăzeci de lire pe an.

— Uiți că dumneata ai un cămin, zisei, iar eu nu.

Abia deschisei gura și-mi păru rău, căci în privirea lui se ivi din nou acea expresie tainică, de nepătruns și am simțit nesuferita jenă că am fost lipsită de tact. El lăsă capul în jos ca să-și aprindă o țigară și nu răspunse numaidecât.

— Tot așa de singuratecă poate fi o casă goală ca și un hotel plin, zise dânsul în cele din urmă. Partea proastă e că e mai puțin impersonală.

Șovăi, și o clipă crezui că va vorbi, în sfârșit, de Manderley, dar ceva îl reținu și sfârși prin a se birui, căci își stinse chibritul și, în același timp pieri și scânteia sa de încredere.

— Așadar, domnișoara de companie e liberă? zise el, revenind la tonul de plăcută camaraderie. Ce are de gând să facă?

M-am gândit la piațeta prost asfaltată din Monaco și la casa cu fereastra ei îngustă. Puteam să fiu acolo pe la trei cu blocul de schițe și i-o spusei cu sfială unui amator fără talent.

— O să te duc cu mașina, zise el, fără să țină seama de protestele mele.

Îmi amintii avertismentul din ajun al doamnei Van Hooper, că mă vâr în sufletul oamenilor și mă temui să nu ia cuvintele mele despre Monaco drept un subterfugiu ca să mă conducă. Tocmai așa ar fi făcut doamna Van Hooper și mi-era teamă să nu ne confunde în gândul lui. Dejunul luat în tovărășia lui îmi și dăduse oarecare importanță, căci atunci când ne-am sculat de la masă, *maitre d'hôtel*-ul, se repezi să-mi dea scaunul de-o parte. El se aplecă zâmbind, complet schimbat față de atitudinea lui indiferentă – și ridică batista ce-mi căzuse. Până și comisionarul, care ne-a deschis ușa, mă privi respectuos. Fără îndoială că tovarășului meu de masă i se părea asta foarte firesc. Nu știa nimic despre șunca prost tăiată din ajun. Socoteam această schimbare, deprimantă; asta făcea să mă desconsider. Mi-l reaminteam pe tata și disprețul lui pentru deșertăciuni.

— La ce te gândești?

Ne îndreptam spre galerie. Ridicând ochii îi văzui privirea curioasă ațintită asupra mea.

„Te-a supărat ceva? mă întrebă dânsul.

Atențiile *viaître d'hôtel*-ului față de mine îmi treziseră un șir de gânduri și, pe când beam cafeaua, îi vorbii de Blaize, croitoreasa. Era încântată că vânduse în ajun trei rochii doamnei Van Hooper, iar eu, conducând-o apoi la ascensor, mi-o închipuiam lucrând într-o odăiță din spatele prăvălioarei ei, îmbâcsite, cu un băiat anemic, culcat pe divan. O vedeam cosind cu ochii oboșiți, cu podeaua presărată de bucăți de stofă.

— Ei bine? zise dânsul zâmbind. Imaginația dumitale te-a înșelat?

— Nu știu, am replicat. N-am verificat.

Și-i povestit cum, pe când sunam să vină ascensorul, ea scotocise în săculețul ei și-mi întinse o bancnotă de o sută de franci. „Iată, mi-a spus dânsa șoptind familiar și dezagreabil, acesta e micul dumitale comision pentru că ți-ai adus stăpâna în prăvălia mea”.

Roșie de rușine n-am primit și ea a înălțat din umeri. „Cum vrei, zise dânsa, dar așa-i obiceiul. Poate că dorești mai bine o rochie? Treci într-una din zilele astea pe la magazin, fără doamna și o să-ți dau una pe nimica toată”.

Nu știu de ce acest incident mi-a provocat o indispoziție pe care o simțeam, pe când eram copil, când întorceam paginile unei cărți interzise. Viziunea băiatului bolnav se risipise, înlocuită de propria mea imagine, dacă aș fi fost altfel, privind bancnota aceea murdară, cu un zâmbet de înțelegere și, poate, profitând azi de după-amiaza mea liberă, ca să mă strecor în prăvălia doamnei Blaize și să ies cu o rochie pe care n-aș fi plătit-o.

Mă gândii că o să rătăcesc de povestea mea stupidă, dar Dumnezeu știe de ce, el mă privi gânditor, amestecându-și cafeaua.

— Cred că ai făcut o mare greșeală, zise dânsul după o clipă.

— Refuzând cei o sută de franci? întrebai eu revoltată.

— Nu, pentru Dumnezeu, drept cine mă iei? M-am gândit că ai făcut o greșeală venind aici și întovărășindu-te cu doamna Van Hooper. Nu ești făcută pentru meseria asta. Mai întâi ești

prea tânără și prea sensibilă. Blaize și comisionul ei n-au nicio importanță. Cine te-a putut îndemna spre această meserie?

Mi se părea foarte firesc să mă întrebe. S-ar fi spus că ne cunoaștem demult și că ne întâlnim din nou, după ce nu ne mai văzusem de câțiva ani.

„Te-ai gândit vreodată la viitor? mă întrebă el, și la viața pe care ți-o pregătesc astfel de lucruri? Închipuie-ți că doamnei Van Hooper i se urăște cu domnișoara ei de companie, atunci ce-ai să faci?”

I-am zâmbit și i-am spus că asta nu m-ar face să-mi pierd cumpătul. Mai sunt și alte doamne Van Hooper și eram tânără, încrezătoare și voinică. Dar chiar în timp ce vorbea, mi-am adus aminte de reclamele acelea văzute în marile magazine de lux, unde o societate amicală cerea ajutorarea tinerelor aflate la strâmtoare: mă gândeam la tipul de pensiune care răspunde reclamei și acordă adăpost temporar și apoi mă vedeam pe mine însămi, cu un carnet de schițe nefolositor, în mână, fără niciun fel de calificare, balmăjind răspunsuri la întrebările severilor agenți ai oficiilor de plasare. Poate că aș fi acceptat comisionul de zece la sută oferit de Blaize.

— Câți ani ai? întrebă dânsul și când îi răspunsei, începu să râdă, sculându-se din fotoliu. Știu că-i vârsta încăpățănării, zise dânsul, a încrederii în viitor. Ce păcat că nu ne putem schimba! Acum urcă și ia-ți pălăria, iar eu o să scot mașina.

Pe când mă însoțea la ascensor, mă gândeam la întâlnirea din ajun, la trâncănelile doamnei Van Hooper pe care le ascultase cu o curtenie rece. Îl judecasem greșit: nu era nici aspru, nici batjocoritor, era prietenul meu de ani de zile, fratele pe care nu-l avusesem niciodată. În după-amiaza aceea eram bine dispusă și el îmi aminti aceasta. Revăd cerul pe care pluteau nourași albi și marea. Simt vântul pe obraz și aud râsul meu și al lui, care îmi răspundea. Nu era Monte Carlo-ul pe care-l cunoscusem până atunci. Avea o strălucire pe care n-o văzusem niciodată. Poate că înainte îl privisem cu ochi triști. Portul era un spectacol dansant, cu vaporeșe de hârtie, iar marinarii de pe chei zâmbeau tot așa de veseli ca și vântul. Am trecut de yachtul îndrăgit de doamna Van Hooper din pricina

ducalului său proprietar, am pocnit din degete zăbind alămurile lui sclipitoare și, uitându-ne unul la altul, am izbucnit iar în răs.

Îmi amintesc, ca și când le-aș mai purta și acum, de taiorul meu de flanelă, prost croit, de pălăria veche cu marginile prea mari și pantofii cu tocuri joase. Într-o mână, cu o pereche de mănuși cu manșetele mototolite, nu părusem niciodată mai tânără, niciodată nu mă simțisem mai bătrână. Doamna Van Hooper și gripa ei nu mai existau. Bridge-ul și cocktailurile erau uitate, și odată cu ele, și situația mea umilă.

Eram o persoană importantă. În sfârșit, promovasem la o treaptă superioară. Fata aceea care, torturată de sficiune, stătea în fața ușii salonului, răsucind în mâini o batistă, în timp ce dinăuntru încăperii venea zumzetul confuz al pălăvrăgelii atât de descurajante pentru o intrusă, se dusesse pe aripa vântului din după-amiaza aceea. Era o făptură sărmană și mă gândeam la ea cu dispreț, abia dacă îmi mai pierdeam vremea să-mi amintesc de ea.

Vântul era prea puternic ca să-mi îngăduie să desenez, sufla în rafale plăcute, în jurul piațetei prost pietruită; ne întoarserăm deci la mașină și pornirăm nu știu unde. Drumul lung urca și mașina urca de asemeni și coteam spre vârful muntelui, ca pasărea pe cer. Cât de mult se deosebea mașina lui de cea închiriată de doamna Van Hooper pe durata sezonului, un Daimler pătrat, demodat, care ne ducea până la Mentone, în după-amiezile calme, când eu, stând pe scăunel, cu spatele la șofer, trebuia să-mi succesc gâtul ca să văd priveliștea. Mașina lui avea aripile lui Mercur, mă gândeam, căci ne cățărăm tot mai sus și chiar cu o viteză primejdioasă, și primejdia îmi făcea plăcere, pentru că era ceva nou pentru mine și eram tânără. Îmi amintesc că râdeam și vântul îmi ducea râsul departe. Privindu-l, observai că el nu râdea; era din nou omul tăcut și nepăsător din ajun, învăluit în taina lui.

Îmi dădui seama că mașina nu mai urca. Ajunsesem pe vârful muntelui; sub noi se întindea perpendicular, drumul șerpuitor pe care ne urcasem. El opri mașina și văzui că marginea drumului mergea de-a lungul unei coaste verticale

care se prăbușea în gol, o pantă abruptă de vreo șase sute de metri. Am coborât și ne-am uitat în jos. Asta mă dezmetici în cele din urmă și înțelesei că puțini metri ne despărteau de prăpastie. Marea uda piciorul stâncos al muntelui și, jos, casele păreau scoici într-o peșteră rotundă, luminate ici și colo de un puternic soare portocaliu. O lumină deosebită scâldea piscul unde ne găseam și tăcerea îl făcea mai aspru și mai singuratec. Se produsese o schimbare, după-amiaza noastră pierduse din veselia ei. Vântul se potolise și deodată se lăsă frig. Când vorbeam, glasul meu era mult prea nepăsător: era glasul grotesc și convențional al cuiva care nu se simte la largul său.

— Cunoști locul ăsta? l-am întrebat. Ai mai fost pe aici?

El mă privi părănd că nu mă recunoaște și mi-am spus, cam neliniștită, că mă uitase și că era pierdut într-un astfel de labirint de gânduri chinuitoare, încât nici nu mai știa de mine. Părea un somnambul și o clipă am crezut că poate nu e în toate mințile. Auzisem vorbindu-se că există oameni care au un fel de transe, care se supun unor legi tainice despre care noi nu știm nimic și că urmează ordinele complicate ale subconștientului. Poate că era și el dintre aceia, iar eu mă găseam singură cu el deasupra unei prăpăstii.

— E târziu; n-ar trebui să ne întoarcem? întrebai eu pe un ton nepăsător și cu un biet zâmbet, care n-ar fi înșelat nici pe-un copil.

Îl calomniasem, desigur, n-avea nimic neobișnuit, căci se trezi din vis și-și ceru iertare. Mă îngălbenisem și el își dăduse seama.

— Sunt de neiertat, zise dânsul și luându-mă de braț, mă duse la mașină. Ne urcarăm în mașină și el închise ușa. Să nu-ți fie teamă, cotitura e mai puțin primejdioasă decât pare.

Și pe când mă cramponam cu amândouă mâinile de banchetă, el manevră domol, foarte domol mașina, ca s-o aducă pe drumul bun.

— Ai mai fost pe aici? îl întrebai eu, scăpată de spaimă, pe măsură ce mașina cobora drumul îngust în zigzag.

— Da, răspunse dânsul, după o clipă de tăcere: acum câțiva

ani. Voiam să văd dacă s-a schimbat ceva...

— Și cum ți se pare? m-am interesat eu.

— Nu, răspunse dânsul, nu s-a schimbat nimic.

Mă întrebam ce-l îndemnase la întoarcerea asta spre trecut, avându-mă pe mine ca martoră. Ce scurgere de vreme era între el și cel de altă dată, câte gânduri și întâmplări, ce deosebire de temperament? Nu voiam să știu. Regretam că venisem.

Coborâram zigzagurile drumurilor fără nicio zdruncinătură, fără niciun cuvânt; straturi mari de nori se îngrămădeau înaintea soarelui care apunea și aerul era răcoros și proaspăt. Deodată, el începu să vorbească de Manderley. Nu-mi spuse nimic despre viața lui de acolo, niciun cuvânt despre el însuși, dar îmi descrie cum apune soarele în acel loc în după-amiezile de primăvară, ultimele lui raze revărsându-se pe povârnișuri. Marea arăta ca o placă de ardezie, încă rece de pe urma iernii îndelungate, și de pe terasă puteai să auzi fâșăitul refluxului cum spală golfulețul. Narcisele erau în floare, unduind ușor în briza serii, cu capetele lor aurii aplecate pe lujerele mlădioase, și oricât de multe ai fi cules, nu le răreai rândurile, căci crescuseră dese ca o armie. Pe un mal erau plantate piciorul cocoșului, șofrane aurii, trandafirii și mov, dar la vremea aceea trecuseră de apogeul splendorii, cu capul plecat și ofilit, ca niște palizi ghiocci. Măceșul era mai vulgar, o plăcută făptură casnică, apărând în fiecare viroagă ca o buruiană. Era de asemenea prea devreme și pentru clopoței, capetele lor erau încă ascunse sub frunzele căzute anul trecut, dar când se iveau, făcând să treacă în umbră violeta, mai umilă, înăbușeau chiar și ferigele din păduri, și cu culoarea lor, aruncau o sfidare cerului. Veneau apoi albăstrițele.

El spunea că nu voia niciodată să le țină în casă. Puse în vase, deveneau lăncede și fără viață, iar ca să le vezi în toată frumusețea lor trebuia să te plimbi prin păduri dimineța, pe la douăsprezece, când soarele sta deasupra capului.

Aveau un iz fumegos, mai degrabă acru, ca și cum prin lujerele lor ar fi alergat o sevă sălbatică, înțepătoare și zemoasă. Oamenii care smulgeau albăstrițe din păduri erau niște vandali; se interzisese acest lucru la Manderley. Uneori,

plimbându-se cu mașina prin ținut, văzuse bicicliști cu buchete uriașe atârinate în fața lor de ghidoane, cu culorile pâlind de pe capetele lor muribunde, cu lujerele răvășite atârând goale și murdare.

Măceșul nu suferea la fel de mult de pe urma unui asemenea tratament, căci cu toate că era o plantă a sălbăciei, avea o înclinare către civilizație și zâmbea fără a purta pică nimănui, dintr-un ghiveci pus pe pervazul ferestrei vreunei căsuțe, trăind și o săptămână întreagă, dacă i se dădea apă. Nu admitea ca vreo floare sălbatică să fie cultivată numai pentru casă, în grădina împrejmuțată cu ziduri. Trandafirul era printre puținele flori, spunea el, care arăta mai bine cules decât crescând în libertate. Un vas cu trandafiri într-un salon avea o tonalitate, și o mireasmă adâncă pe care nu le posedaseră în aer liber. Era ceva cam neglijent, ca la femeile cu păr despletit. În casă florile deveneau misterioase și subtile. Avea trandafiri în casă, la Manderley, opt luni pe an. Mă întrebă dacă-mi plac broștenii. Era unul la marginea pajiștii, al cărui miros pătrundea prin fereastra odăii. Sora lui, care era vioaie și practică, se plângea că sunt prea multe miresme la Manderley. O amețeau. Poate că avea dreptate. Atâta pagubă! Era singura beție pe care o gusta el. Cea mai veche amintire a lui era aceea a crengilor mari, de liliac, în vase albe, umplând casa de un miros nostalgic și pătrunzător.

Cărăruia din parc ce cobora spre mare, era sădită cu azalee și rododendroni și când mergeai pe ea, într-o seară de mai, s-ar fi spus că acele tufișuri umpleau văzduhul. Te puteai apleca, să ridici o petală căzută, strivind-o între degete, și atunci aveai în podul palmei esența a mii de parfumuri tari și minunate. Toate astea într-o petală veștejită și strivită. Și ajungeai la capătul văii cam amețit și cam buimac, către fâșia albă și solidă a plajei și spre apa neclintită. Ciudat contrast și aproape prea neașteptat...

Pe când vorbea, mașina ajunsese pe șosea, se înnoptase fără să-mi dau seama și ne aflam în mijlocul luminilor și zgomotul străzilor din Monte Carlo. Zgomotul mașinilor mă supăra grozav, iar luminile erau prea strălucitoare, prea galbene. Era o

ambianță neadecvată, care-ți dădea impresia de neospitalitate.

Ajunseserăm curând la hotel și când îmi căutai mânușile în mașină, degetele mele dădură peste o carte, al cărui format subțire arăta că trebuie să fie vorba de un volum de poezii. M-am aplecat ca să-i văd titlul, pe când automobilul încetinea în fața intrării hotelului.

— Ia-o s-o citești, dacă-ți face plăcere, zise dânsul cu glas nepăsător.

Plimbarea se terminase, ne întorsesem la hotel și Manderley se afla la sute de kilometri de acolo.

Eram mulțumită că țineam strâns în mână, împreună cu mânușile, cartea aceea. Acum că ziua se sfârșise, aveam nevoie de un lucru care să fie al lui.

— Coboară, zise dânsul. Trebuie să duc mașina la garaj. Diseară n-am să te văd la restaurant, căci nu mănânc acolo. Dar îți mulțumesc pentru această zi.

Urcai singură treptele hotelului cu sentimentul de părăsire al unei copile, a cărei răsplată se sfârșește. După-amiaza asta îmi stricase ceasurile care mai rămâneau și-mi spusei că timpul o să-mi pară lung până ce o să mă urc în pat și că cina mea, singură, o să fie plictisitoare. Totuși nu mă puteam hotărî să înfrunt vorbele vesele ale infirmierei și poate, întrebările indiscrete ale doamnei Van Hooper. De aceea, m-am așezat într-un colț al holului, îndărătul unui stâlp și am cerut un ceai. Chelnerul părea plictisit; văzându-mă singură nu simțea nevoia să se grăbească și, oricum, era tocmai perioada aceea de lăncezeală a zilei, cincii și jumătate trecute, când ceaiul obișnuit s-a terminat, iar ora cocktailurilor e încă departe.

Singură cuc și tristă, m-am răsturnat într-un fotoliu și am luat cartea de poeme. Volumul fusese adesea frunzărit și se deschise de la sine la o pagină, care, fără îndoială că fusese deseori citită.

*„Am fugit de el, nopți întregi, zile întregi.
Am fugit sub arcadele văzduhului;
Am fugit de el prin labirinturile gândurilor mele.
M-am ascuns de el în plâns și în răs.
Am coborât povârnișuri*

*Primejdioase și m-am repezit
Urmărită fără răgaz de pașii lui puternici
Prin uriașele prăpăstii de groază.”*

Era ca și cum priveam pe gaura unei chei și, pe furiș, am pus cartea la o parte.

Care dulău al cerului îl mânase în după-amiaza aceea către colinele înalte? M-am gândit la mașina lui, aflată la doi-trei metri de prăpastia aceea de șase sute de metri, și la expresia pierdută, așternută pe fața lui. Ce pași își purtau ecoul în mintea lui, ce șoapte și ce amintiri; și de ce oare, din toate poemele, trebuia să-l păstreze tocmai pe acela în buzunărașul de lângă volan? Doream ca el să fie mai puțin îndepărtat, iar eu să fiu oricine altcineva, afară de tânăra aceea cu taior și fustă modestă și cu pălăria cu bor lat, de școlăriță săracă.

Chelnerul mi-a adus, plictisit, ceaiul, căci acum eram singură și mâncând tartinele cu unt care aveau un gust de cenușă, mă gândeam la poteca pe care mi-o descrisese, la mirosul azaleelor și la lumina albă a golfului cel mic.

Dacă-i plăceau atât de mult toate astea, ce căuta în strălucirea superficială din Monte Carlo? Spusese doamnei Van Hooper că a venit fără planuri și în grabă. Mi-l închipuiam coborând în fugă acea cărare a parcului său, cu haita de câini pe urmele lui.

— Am reluat cartea și de data asta am deschis la pagina de titlu. Am citit dedicația: „*Lui Max, de la Rebecca. 17 mai*”, cu un ciudat scris aplecat. O pată murdărea cealaltă pagină, ca și când aceea care a scris, nerăbdătoare, ar fi scuturat stiloul ca să curgă cerneala, ce se scursese după aceea prea repede, îngroșând scrisul, astfel că semnătura Rebecca se întindea puternică și neagră, cu un R mare, înclinat deasupra celorlalte litere.

Am închis cartea și am pus-o sub mânăși; apoi, întinzând brațul, am luat un număr din *Illustration* de pe un fotoliu alăturat și am început să-l frunzăresc. Erau fotografiile frumoase ale castelelor de pe Loire și un articol despre ele. Am citit, atentă, articolul ce le însoțea, dar fără să înțeleg un cuvânt

măcar. Nu castelul din Blois, cu turnulețele și spiralele lui mă privea din pagina tipărită, ci chipul doamnei Van Hooper din ajun, la restaurant, pândind cu ochii ei mici, porcini, masa alăturată și ținând în sus furculița cu piroști.

„O tragedie cumplită, zicea dânsa. Ziarele nu vorbeau decât de asta. Se spune că el nu pomenește niciodată despre această întâmplare îngrozitoare, că nu rostește niciodată numele ei. Știi să s-a înecat într-un golf, lângă Manderley...?”.

CAPITOLUL 5

SUNT MULȚUMITĂ CA NU POȚI simți de două ori frigurile celei dintâi iubiri. Căci e o boală și o povară, orice ar spune poeții. Când ai douăzeci și unu de ani, zilele nu sunt vesele. Cuprind mici mișelii, mici temeri imagine. Și ești atât de ușor doborât, atât de lesne rănit, încât cazii în primele sârme ghimpate. Azi, îmbrăcată cu armura ușoară a apropiatei maturități, micile înțepături zilnice abia dacă te ating și sunt repede uitate, dar ce greutate avea pe vremea aceea o vorbă nepăsătoare și cum ți se întipărea în minte cu litere de foc, iar o privire aruncată pe deasupra umărului îți rămânea în cap pe veci! Un refuz vestea întreitul cântec al cocoșului, o minciună semăna cu sărutul Iudei. Sufletul adult poate minți având conștiința împăcată și chipul vesel, dar pe vremea aceea o mică decepție îți răcăia limba, cravașându-te chiar în fața obstacolului ce trebuie trecut.

— Ce-ai făcut azi dimineață?

O văd și acum pe doamna Van Hooper sprijinită de perne, cu irascibilitatea ușoară a unei bolnave care nu-i cu adevărat suferindă și zace de multă vreme în pat, în timp ce-mi luam pachetul cu cărți din dulap simțind cum mi se întinde pe gât roșeața vinovăției.

— Am jucat tenis cu profesorul, răspunsei eu, cuprinsă de panica minciunii, căci ce s-ar fi întâmplat dacă profesorul de tenis ar fi urcat în apartament în acea după-amiază să se plângă că lipseam de la lecții de multe zile?

— După mine, partea proastă cu dumneata vine cam așa: nu prea ai ce face, spuse ea, strivindu-și țigara într-un borcan de cremă de demachiat și, luând cărțile le amestecă cu mișcarea abilă și iritantă a jucătorului înveterat, scuturându-le și făcându-le să foșnească.

— Nu știi cum izbutești să-ți umpli timpul, cât e ziuca de lungă, continuă ea. Niciodată n-ai vreo schiță să-mi arăți și

când îți cer și eu să faci vreo târguială pentru mine, ești în stare să uiți să-mi cumperi Taxol. Măcar dacă îți vei îmbunătăți stilul la tenis; mai târziu asta îți va fi de folos. Un jucător slab e o mare plictiseală pe capul celorlalți. Tot mai practici serviciul cu mingea, din mână, incorect?

Flutură și aruncă dama de pică și fața aceea întunecată se uită la mine ca Jezebel².

— Da, i-am răspuns săcâită de întrebările ei, gândindu-mă însă cât de just și de adecvat era cuvântul rostit de ea. Mă descria bine. Eram incorectă. Nu jucasem tenis cu profesorul; nu jucasem de când zăcea ea în pat și trecuseră mai mult de cincisprezece zile. Mă întrebam de ce mă agățam de acest pretext și de ce nu-i spuneam că mă plimbam în fiecare dimineață cu mașina lui Max de Winter și mâncam cu el la restaurant.

— Trebuie să joci mai aproape de plasă, niciodată n-o să joci bine dacă n-ai să procedezi astfel, continuă ea; am aprobat-o, jenată de propria mea ipocrizie, și am pus jos valetul de cupă, după ce ea lăsă dama.

Am uitat multe lucruri despre Monte Carlo, excursiile făcute dimineața și chiar discuțiile noastre; dar n-am uitat cum îmi tremurau degetele când îmi puneam pălăria pe cap și cum fugeam pe sală, coborând scara, prea nerăbdătoare să aștept sosirea înceată a ascensorului. Ajungeam astfel afară, atingând în treacăt ușile turnante, înainte ca să mă mai poată ajuta comisionarul.

Max mă aștepta stând la volan, citind un ziar pe care, cum mă observa, îl arunca, zâmbind, pe bancheta din fund, ca să-mi deschidă portiera, zicând: „Ce face în dimineața asta domnișoară mea de companie și unde dorește să meargă?”

S-ar fi putut învărti fără sfârșit de jur-împrejurul orașului și nu m-aș fi sinchisit, căci mă aflam în acea stare de încântare, când numai faptul că stăteam alături de el sau că mă aplecam peste parbriz, îndoindu-mi genunchii, și mi se părea prea mult. Eram ca un mic școlar, cam pipernicit care nutrește o pasiune

---

² Personaj biblic, un fel de precursor a „femeii fatale”.

pentru monitorul clasei a șasea, iar el se purta cu mult mai amabil și se arăta cu mult mai inaccesibil renunțând la orice discreție.

— Vântul e rece în dimineața asta, ai face mai bine să-ți pui pardesiul meu.

Îmi amintesc asta, căci eram destul de tânără ca să mi se pară o fericire să-i port hainele, ca școlarul care poartă triumfător sweaterul eroului său, legându-l la gât și umflându-se în pene de mândrie și faptul că-i împrumutasem haina punându-mi-o în jurul umerilor, măcar câteva minute, constituia în sine un triumf și dădea strălucire întregii dimineți.

Melancolia și subtilitatea despre care citisem în romane, nu erau pentru mine, după cum nu erau nici sfidarea, nici hărțuielile sau zâmbetul ațâțător. N-aveam darul cochetăriei. Și stăteam nemișcată, cu harta lui pe genunchii mei, cu vântul suflându-mi în părul meu spălăcit, fericită de tăcerea lui și, totuși, dornică de cuvintele lui. Fie că vorbea sau nu, asta nu schimba nimic din starea mea sufletească. Unicul meu dușman era ceasul de la tabloul de bord al cărui ac mic se apropia, încetul cu încetul, de unu. Mergeam spre răsărit, spre apus, printre miile și miile de sate agățate pe coasta mediteraneană și nu-mi amintesc de niciunul dintre ele.

Nu-mi amintesc decât de atingerea scaunelor de piele, de forma hărții, pe genunchii mei, de marginile ei rupte, de îndoiturile ferfenițite; îmi mai amintesc cum, într-o zi, uitându-mă la ceas, mi-am zis: „Această clipă de acum – era unsprezece și douăzeci – n-ar trebui să fie niciodată uitată”. Și am închis ochii ca să trăiesc mai adânc experiența. Când i-am deschis, ne aflam la o cotitură a drumului, iar o țărancă tânără ne saluta cu mâna; o revăd cu fusta ei plină de praf, cu zâmbetul ei prietenos și vesel. Asta a ținut o clipă, cotitura rămase departe, în urmă și n-am mai putut-o vedea. Aparținea de pe acum trecutului, nu mai era decât o amintire.

Voiam să mă întorc înapoi, să prind din nou clipa, dar atunci mi-a trecut prin minte că dacă am face asta, nu ar mai fi același lucru, până și soarele avea să arate altfel pe cer,

aruncând altă umbră, iar țărăncuța avea să pășească apăsător, pe drum, trecând pe lângă noi, într-alt fel, fără să ne mai facă semn cu mâna în chip de salut, poate chiar fără să ne vadă. În gândul acela era ceva care te îngheța și uitându-mă la ceas, am văzut că trecuseră doar cinci minute. În curând aveam să atingem limita timpului ce ni-l acordasem, fiind nevoiți să ne întoarcem la hotel.

— Dacă s-ar putea născoci ceva, zisei cu înflăcărare, care să păstreze o amintire într-o sticlă, ca un parfum, și să nu se prefacă în aburi sau să ajungă searbădă vreodată. Când ai avea chef, ai putea să destupi sticla și să retrăiești clipa trecută.

Am ridicat ochii să văd ce va spune. Dar el nu se întoarce spre mine; privea mai departe șoseaua.

— Ce clipă deosebită din tânăra duminică viață vrei să destupi? zise dânsul, fără să pot deosebi, după glasul lui, dacă mă tachina sau nu.

— Nu știu, am răspuns; apoi m-am lansat cam nebunește în discuție, fără s-ascult ce spun: Aș vrea să păstrez clipa de față și să n-o pierd niciodată.

— E un omagiu adus. Frumuseții zilei sau felului în care conduc? zise dânsul, râzând ca un frate batjocoritor.

Tăcui, copleșită deodată de lărgimea prăpastiei! ce ne despărțea și care se mărea și mai mult prin bunătatea lui față de mine. Atunci am înțeles că n-o să-i vorbesc niciodată doamnei Van Hooper despre excursiile mele de dimineață, căci zâmbetul ei m-ar jigni, ca și râsul lui de acum. Ea n-ar fi supărată, nici jignită, ar încrunta numai foarte puțin sprâncenele, ca și când n-ar crede în totul povestirea mea, apoi ar spune, înălțând îngăduitoare din umeri: „E grozav de drăguț din partea lui că te ia cu el la plimbare; micuța mea, dar... ești sigură că asta nu-l plectisește?”. Apoi, bătându-mă pe umăr, m-ar trimite să cumpăr Taxol. „Ce umilintă să fii tânără”, mă gândii eu și începui să-mi rod unghiile.

— Aș vrea, zisei eu cu furie, încă jignită de râsul lui și renunțând la orice discuție, să fiu o femeie de treizeci și șase de ani, îmbrăcată în mătase neagră, cu un colier de perle.

— Dacă ai fi așa, n-ai fi cu mine în mașină. Și nu-ți mai roade unghiile, sunt deștul de urâte și așa.

— Știu că o să-ți par indiscretă, necioplită, continui eu, dar aș vrea să știu de ce mă iei cu dumneata în fiecare zi? Desigur că ești bun, dar de ce mă alegi pe mine pentru milostenia dumitale?

Stăteam dreaptă și țeapănă pe locul meu, cu toată înfumurarea sărmană de care e capabilă tinerețea.

— Te invit să mergi cu mine, rosti el cu gravitate, fiindcă nu ești îmbrăcată într-o rochie neagră de satin, cu un șirag de perle la gât, nici nu ai treizeci și șase de ani.

Fața lui era lipsită de orice expresie, nu puteam să spun dacă în sinea lui râdea sau nu.

— Totul e foarte bine, știi tot ce trebuie să știi despre mine; de altfel, nu mare lucru. Dar eu nu știu mai mult despre dumneata decât știam în prima zi a întâlnirii noastre.

— Și ce știai în ziua aceea? întrebă el.

— Ei bine, că stai la Manderley și... că soția dumitale a murit.

Rostisem în sfârșit. Cuvântul ce-mi stătea pe limbă de câteva zile. „Soția dumitale”. Cuvântul ieșise foarte firesc, fără împotrivire, ca și când faptul de a o pomeni era lucrul cel mai neînsemnat din lume. „Soția dumitale.” Odată rostit, cuvântul rămase agățat în aer, topăind înaintea mea și cum el îl primi în tăcere, fără să răspundă, cuvântul se lărgi, ajungând ceva rău prevestitor și primejdios, un cuvânt nefiresc. Și nu-l mai puteam lua înapoi, n-aș fi putut niciodată. Revăzui dedicația de pe pagina de titlu a cărții de poeme și ciudatul R. Mă durea inima, mi-era frig. N-o să mă ierte niciodată și asta o să fie sfârșitul prieteniei noastre.

Îmi amintesc că priveam parbrizul, nevăzând nimic din drumul ce fugea dinaintea ochilor mei, răsunându-mi în urechi sunetul cuvântului rostit. Tăcerea se prefăcea în clipe, iar clipele în kilometri; și acum, îmi spuneam eu, totul s-a sfârșit, n-o să mă mai plimb niciodată cu el. Măine o să plece. Doamna Van Hooper o să se facă din nou sănătoasă. O să se plimbe cu mine, ca mai înainte, pe terasă. Portarul o să-i coboare lui Max

geamantanele; le și zăream în ascensorul de bagaje, cu etichetele proaspăt lipite. Agitația și impresia de sfârșit a plecării. Zgomotul mașinii care-și schimbase viteza, luând o curbă, zgomotul acela se topi și el în larma traficului general, absorbit pentru totdeauna.

Eram atât de cufundată în aceste închipuiri, că deși l-am văzut pe portar băgând în buzunar bacșișul și întorcându-se, pe ușa turnantă a hotelului, spunându-i, peste umăr, ceva comisionarului, nu mi-am dat seama de încetinirea vitezei și numai când mașina s-a oprit m-am trezit la realitate. El stătea nemișcat, semănând mai mult ca niciodată, așa cum stătea cu pălăria de fetru și cu fularul alb, cu un personaj medieval dintr-o ramă. Nu făcea parte din peisajul acela strălucitor, s-ar fi convenit să stea pe treptele unei catedrale cu silueta subțiratică, cu mantia atârându-i pe spate, cu un cerșetor la picioare, țârșindu-se să culeagă monezile de aur.

Prietenul, cu bunătatea și camaraderia lui binevoitoare, fratele care-și bătea joc de felul în care îmi rodeam unghiile, dispăruse. Nu mai rămăsese decât un străin. Mă întrebam ce căutam în mașina lui.

Atunci el se întoarse spre mine și începu să vorbească.

— Adineauri te gândeai la un mijloc ca să păstrezi amintirile, zise dânsul. Mi-ai spus că în anumite clipe ai vrea să retrăiești trecutul. În privința asta, mă tem că mă deosebesc de dumneata. Toate amintirile mele sunt triste și prefer să le uit. Acum un an s-a întâmplat ceva care mi-a schimbat toată viața și doresc să uit toate fazele vieții mele de până atunci. S-a sfârșit cu zilele acelea. Au dispărut cu totul. Trebuie să reîncep să trăiesc. În prima zi când te-am întâlnit, doamna Van Hooper a dumitale m-a întrebat de ce am venit la Monte Carlo. Asta a pus o frână amintirilor pe care ai fi vrut să le reînvii. Nu izbutesc întotdeauna, firește; uneori mireasma e prea puternică pentru sticlă și prea tare pentru mine. Și există în mine un demon care vrea să destupe sticla. Asta s-a întâmplat în prima noastră plimbare, când ne-am urcat pe munte și am privit în prăpastie. Acum câțiva ani, am fost acolo cu soția mea. M-ai întrebat dacă locul era același sau s-a schimbat. Era același,

dar – și asta m-a făcut fericit – ciudat de nepersonal. Nu păstrase nicio urmă a ei sau a mea. Poate pentru că erai dumneata acolo. Ai șters trecutul, mai bine decât toate luminile din Monte Carlo, unde am venit pentru asta. Fără dumneata aș fi plecat demult, aș fi fost în Italia, în Grecia, poate mai departe. M-ai scutit de toate aceste călătorii. M-am săturat de micile dumitale cuvântări puritane. M-am săturat de părerile dumitale despre bunătatea și mila mea. Îți cer să mă întovărășești pentru că am nevoie de dumneata și dacă nu mă crezi, poți să cobori numaidecât din mașină și să te întorci singură acasă. Hai, deschide ușa și pleacă...

Am rămas nemișcată cu mâinile pe genunchi, neștiind dacă gândea într-adevăr ce spunea.

— Ei bine, întrebă dânsul, ce ai de gând?

Dacă aș fi fost cu un an sau doi mai tânără, cred că aș fi izbucnit în hohote de plâns. Lacrimile copiilor țâșnesc repede, la cel dintâi prilej. Ale mele nu erau prea departe, le simțeam îngreunându-mi pleoapele, îmi simțeam obrazul roșindu-mi-se, și, aruncând o privire, în oglinda de deasupra parbrizului, văzui îngrozitoarea priveliște pe care o înfățișau ochii mei tulburați, obrajii roșii, părul țepăn ieșind de sub marea mea pălărie, de fetru.

— Vreau să mă întorc acasă, zisei – cu un glas care sta gata să tremure.

El porni motorul, fără să spună un cuvânt, ambreie și întoarse mașina, luând-o pe drumul pe care venisem.

Mergeam repede, chiar prea repede. Întinderea aspră a ținutului ne privea cu nepăsare. Trecurăm pe la cotitura drumului, a cărei amintire voiam s-o păstrez și țărancă nu mai era acolo, culorile erau șterse și nu era de fapt nimic altceva decât o cotitură de șosea, pe unde trec sute de mașini. Mândria mea de adultă se topi și lacrimile mele demne de disprețuit, fericite de izbânda lor, îmi umplură ochii și începură să-mi curgă pe obraji. Nu puteam să le rețin, fiindcă veniseră necerute, așa că am fost silită să le las să curgă neatins și să îndur, pe buze, sarea aceea, atingând abisurile umilinței. Nu știu dacă și-a întors capul spre mine, fiindcă ațintisem o privire

neclintită și încețoșată asupra drumului desfășurat dinainte, dar deodată el întinse mâna și mi-o luă pe-a mea, sărutând-o, fără a rosti încă niciun cuvânt, iar apoi îmi aruncă în poală batista lui, pe care eram prea rușinată ca s-o ating.

Mă gândeam la toate eroinele romanelor care arătau drăguțe când plângeau și la contrastul care exista între ele și mine, cu obrazul umflat și cu ochii roșii. Așa se termina dimineața mea, iar ziua care mă aștepta era lungă. Trebuia să mănânc cu doamna Van Hooper în odaia ei, căci era ziua liberă a infirmierei, apoi mă va pune să joc cu ea bezig, cu puterea neobosită a întremării. O să mă înăbuș în odaia aceea. Era ceva dezgustător în perdelele mototolite, în păturile care atârnav, în perna trântită și în noptiera pătată de pudră, de parfum vărsat și de ruj de buze gras. Patul ei era plin cu pagini de ziare, împăturite la întâmplare, romane franțuzești cu marginile îndoite și scoarțele rupte și reviste americane. Mucurile de țigări strivite răsăreau pretutindeni, în borcanele de cremă de față, în farfuria cu struguri și pe jos, lângă pat. Musafirii erau darnici cu florile și vasele se îngrămădeau unele lângă altele pline de tot felul de petale, flori de seră înăbușite de mănunchiuri de mimoze, înconjurând un coș mare, legat cu o panglică, unde se îngrămădeau fructe zaharisite. Prietenii vor veni, de altfel, mai târziu și trebuia să le pregătesc cocktailuri, treabă pe care n-o puteam suferi; sfioasă, simțindu-mă prost în colțul meu, înconjurată de trâncănitul lor de papagali și o să mă simt iar cavalerul de onoare al principelui moștenitor, roșind pentru ea, când, stârnită de mica ceată, o să vorbească prea mult, o să râdă prea tare, stând în pat, o să întindă brațele spre fonograf, o să pună un disc legănându-și umerii în ritmul melodiei. O preferam nervoasă și arțăgoasă, cu bigudiurile în păr și certându-mă că am uitat de Taxolul ei. Asta mă aștepta în apartament; pe când el, după ce o să se despartă de mine, în fața hotelului, o să se ducă singur spre mare, simțind vântul pe obraji, umblând sub bătaia soarelui; și o să i se întâmple poate să se rătăcească printre amintiri, despre care eu nu știam nimic, pe care nu mi le putea împărtăși și o să se întoarcă înapoi la anii trecuți.

Prăpastia care se căsca acum între noi era mai largă ca oricând și el se îndepărta de mine, cu spatele întors, către capătul țărnelui. Mă simțeam tânără și mică și grozav de însingurată și în clipa aceea, în ciuda mândriei mele, am găsit batista lui și mi-am suflat nasul, fără să-mi mai pese deloc de înfățișarea mea ștearsă. Acum nu mai avea nici o importanță.

— Ajunge! zise el deodată parcă însuflețit de enervare, de plictiseală, și mă atrase spre dânsul, trecându-și brațul în jurul umerilor mei, continuând să se uite înaintea lui, cu mâna dreaptă pe volan. Îmi amintesc că el conducea mai repede. „Cred că ești destul de tânără ca să fii fata mea și nu prea știu cum să mă port cu dumneata”, zise dânsul. Drumul se apropia de o cotitură și el trebui să vireze spre a nu călca un câine. Crezui că o să-mi dea drumul, dar el conducea mai departe, strângându-mă; după ce trecu cotitura și drumul fu iar drept, el tot nu-și retrase brațul. „Poți să uiți tot ce ți-am spus azi dimineață, zise dânsul. Toate astea s-au sfârșit. Să nu ne mai gândim niciodată la ele. Familia îmi spune totdeauna Maxim; mi-ar plăcea să-mi spui și dumneata tot așa. Ai păstrat destul de multă vreme tonul oficial”.

Mâna lui se apropie, pipăindu-mi marginea pălăriei, mi-o scoase și mi-o aruncă pe deasupra umărului său, pe bancheta din spate, apoi se aplecă și mă îmbrățișă.

— Făgăduiește-mi, zise el, că n-ai să porți niciodată satin negru.

Atunci am zâmbit și el râse privind-mă. Dimineața își recăpătase veselia, dimineața era strălucitoare. Doamna Van Hooper și după-amiaza nu mai aveau niciun fel de însemnătate. Toate astea vor trece repede și în curând o să fie seară, apoi iar dimineață.

Mă umflam în pene, jubilam în clipa aceea, aproape că aveam curajul să pretind egalitate. Mă vedeam intrând, degajată, în dormitorul doamnei Van Hooper, cam târziu pentru partida de bezig, și când aveam să fiu interogată de ea, căscând cu degajare îi voi spune: „Am uitat de timp. Am prânzit cu Maxim”.

Eram destul de copilăroasă ca să fiu mândră de un nume de

botez ca de o pană la pălărie; cu toate clipele întunecate, el mă înălțase la un nou grad de prietenie. Decalajul dintre noi nu era atât de mare cum crezusem. Apoi el mă sărutase cu un aer firesc, întăritor și liniștit. Nimic dramatic, ca în cărți. Nimic stânenitor. Asta părea că înlesnește mai mult legăturile noastre, făcea totul mai simplu. În cele din urmă prăpastia, ce ne despărțea, era trecută. Trebuia să-i spun Maxim. Și după-amiaza de bezig, cu doamna Van Hooper, nu fu atât de plicticoasă cum ar fi putut fi, cu toate că n-aveam îndrăzneala să-i vorbesc despre dimineața mea. Căci, când strânse cărțile, la sfârșitul partidei, ca să le pună în cutia lor, mă întrebă cu nepăsare.

— Ia spune-mi, te rog, Max de Winter mai e la hotel?

M-am codit o clipă, ca înotătorul pe trambulină; apoi pierzându-mi frumoasa mea siguranță, spusei:

— Da, cred... Mănâncă la restaurant.

M-am gândit că i-o fi spus cineva, cineva care ne-a văzut împreună, s-o fi plâns profesorul de tenis, sau i-o fi scris directorul și așteptam atacul. Dar ea așeză mai departe cărțile în cutie căscând ușor, pe când eu aranjem patul desfăcut. Îi dădui pudriera, fardul și rujul de buze și ea puse la o parte cutia de bridge, ca să ia oglinda de pe măsută.

— E un om atrăgător, zise dânsa, dar ciudat, greu de cunoscut. Cred că m-ar fi putut invita să-l vizitez la Manderley; era cât pe-acți s-o facă dăunăzi, în galerie.

N-am zis nimic. O priveam luând tubul de ruj și desenând un arc pe gura ei aspră.

— Nu i-am văzut niciodată nevasta, reluă dânsa, depărtând oglinda ca să vadă efectul, dar cred că era foarte frumoasă. Foarte bine îmbrăcată și strălucitoare, din toate punctele de vedere. Dădeau serbări minunate la Manderley. A fost ceva cu totul neașteptat și tragic și cred că el o adora. Îmi trebuie pudra cea mai ocră cu rujul ăsta, dragă. Dă-mi-o, te rog, și pune cutia asta în sertar.

Astfel ne pierdurăm vremea cu pudră, parfum și ruj de buze, până la sosirea oaspeților. Le adusei cocktailuri, fără să spun un cuvânt. Schimbam plăcile la patefon și aruncam mucerile

țigărilor.

— Ai mai făcut schițe în ultimul timp, micuță domnișoară?

Cordialitate forțată din partea unui bătrân bancher, cu monoclul bălăbănindu-se la capătul unui șiret, la care răspunsei cu un zâmbet nesincer:

— Nu, n-am mai făcut de câtăva vreme. Doriți o țigară?

Nu vorbeam eu. Eu nu eram acolo. Urmăream în gând o nălucă, a cărei umbră se încarnase în sfârșit. Trăsăturile îi erau aburite, culorile nedeslușite, forma ochilor și calitatea părului rămâneau încă nesigure, nedefinite.

Avea frumusețea care dăinuiește și un zâmbet ce nu se uită. Glasul și amintirea cuvintelor ei pluteau undeva. Erau locuri pe care le vizitase și lucruri pe care le atinsese. Poate că dulapurile conțineau încă rochii pe care ea le purtase, păstrându-i parfumul. În odaia mea, sub pernă, aveam o carte pe care ea o ținuse în mâini și o vedeam deschizând-o la pagina de titlu, zâmbind pe când scria și scutura stiloul. „*Lui Max, de la Rebecca*”. Probabil că fusese ziua lui și ea o fi pus cartea printre daruri pe măsuta micului dejun. Și au răs împreună, rupând hârtia și sfoara. Ea se aplecase poate peste umărul lui pe când el citea. Max. Ea îi spunea Max. Era prietenesc, vesel, ușor de pronunțat. Familia îi putea spune Maxim, dacă ținea. Bunicile și mătușile. Și făpturi ca mine, liniștite, spălăcite și tinere, și care nu aveau nicio însemnătate. Max era al ei, alesese numele ăsta, și cu câtă încredere îl scrisese pe pagina albă a acelei cărți! Mâna aceea cutezătoare, înclinată, împungând cu stiloul hârtia albă, era însăși simbolul persoanei ei, o persoană atât de sigură, atât de plină de ea...

De câte ori trebuie să-i fi scris așa, în câte împrejurări deosebite!

Bilețele scrise pe bucăți de hârtie, scrisori când el era plecat, pagini și pagini intime, noutățile lor. Glasul ei răsuna prin casă și grădină, nepăsător, familiar și sigur de el, ca și dedicația ei de pe carte.

Iar eu trebuia să-i spun Maxim.

CAPITOLUL 6

BAGAJELE.

GRIJA

PRESANTĂ A plecării. Chei rătăcite, etichete noi, hârtii de mătase risipite pe jos. Nu pot suferi toate astea. Chiar acum, când m-am obișnuit, când trăiesc, cum se spune, fără să-mi desfac bagajele. Chiar acum când a închide sertarele și a deschide un dulap al hotelului sau dulapul dintr-o vilă mobilată este o chestiune metodică, de rutină, sunt cuprinsă de mâhnire, mi se pare c-am pierdut ceva... Aici, spusei eu, am trăit, am fost fericiți. Acesta era al nostru pentru oricât de puțin timp ar fi fost. Chiar dacă petreceam numai două nopți sub un acoperiș, lăsam în urma noastră ceva din noi înșine. Nimic material, niciun ac de păr de pe o masă de toaletă, niciun tub gol de aspirină, nicio batistă sub o pernă, dar ceva nelămurit, o clipă din viața noastră, un fel de a fi...

Casa aceea ne adăpostea, discutam, ne iubeam între pereții aceia. Asta se petrecea ieri. Astăzi treceam pe lângă ea, n-o mai vedeam și suntem niște ființe deosebite, foarte puțin schimbate. Nu vom putea fi niciodată absolut aceiași. Chiar dacă ne-am opri să prânzim la vreun han din drum și m-aș duce în vreo cameră întunecată, nefamiliară, ca să mă spăl pe mâini, clanța ușii, necunoscută mie, tapetul care se cojește în fâșii, o ciudată oglinjoară crăpată deasupra ligheanului, pentru momentul acela sunt ale mele, îmi aparțin. Ne cunoșteam reciproc. Momentul acesta e prezentul. Nu există trecut, nici viitor. Iată-mă aici, spălându-mă pe mâini și oglinda crăpată mă înfățișează propriilor mei ochi, de parcă ar fi suspendată în timp; asta sunt eu, momentul acesta nu va trece. Și pe urmă deschid ușa și mă duc în sufragerie, unde el stă și mă așteaptă la o masă și eu mă gândesc că în clipa aceea am îmbătrânit, m-am trecut, că am mai înaintat cu un pas către un destin necunoscut. Zâmbim, ne alegem felurile pentru prânz, vorbim de unele, de altele, dar – îmi spun eu în sinea mea. – nu mai sunt cea care l-a părăsit acum cinci minute. Ființa aceea a rămas în urmă. Sunt altă femeie, mai vârstnică, mai matură...

Zilele trecute am văzut într-un ziar că Hotelul „Coastei de Azur” din Monte Carlo își schimbase direcția și numele. Odăile aveau acum altă înfățișare și totul fusese reamenajat. Poate că apartamentul doamnei Van Hooper, de la etajul întâi, nici nu mai există. Poate că nu mai e nicio urmă din odăița care a fost a mea. Știam, în ziua în care, în genunchi, pe jos, mă canoneam cu broasca cufărului, ca s-o închid, că n-o să mă mai întorc niciodată acolo.

Episodul se termina cu pocnetul acelei broaște. Privii pe fereastră și avui impresia că întorceam pagina unui album de fotografii. Acele acoperișuri orizontale, acea mare, nu mai erau ale mele. Ele aparțineau zilei de ieri, trecutului. Odăile despuiate de lucrurile noastre păreau de pe acum părăsite și tot apartamentul avea ceva lacom, ca și când ar fi vrut să și plecăm, și să ne înlocuiască prin noii veniți, care soseau a doua zi dimineață. Bagajele mari erau închise și îngrămădite pe sală. Mai târziu se vor face valizele mai mici. Coșurile de hârtie erau copleșite de greutatea sticlelor de medicamente, pe jumătate pline, a borcanelor de cremă desfăcute, a facturilor și scrisorilor rupte. Sertarele erau deschise, biroul era gol.

Ea îmi aruncase o scrisoare, cu o dimineață înainte, la micul dejun, pe când îi turnam cafeaua.

„Helen se imbarcă sâmbătă pentru New York. Micuța Nancy suferă de apendicită și i s-a telegrațiat să se întoarcă. Asta mă hotărăște. Plecăm și noi. M-am săturat de Europa. Ai vrea să vezi New York-ul?”

Gândul de a merge la închisoare mi-ar fi surâs mai mult. Ceva din deznădejdea mea trebuie să mi se fi zugrăvit pe față, căci ea păru la început mirată, apoi plictisită.

— Ce copilă dificilă ești. Nu te înțeleg. Nu-ți dai seama că în America o fată ca dumneata, fără bani se poate amuza foarte bine? Sunt o mulțime de tineri și o grămadă de distracții. Și oameni de seama dumitale. Poți avea un mic cerc de prieteni; nu va trebui să te ții veșnic de fustele mele. Credeam că nu-ți place la Monte Carlo.

— M-am obișnuit, zisei eu jalnic cu mintea buimăcită.

— Ei bine, o să te obișnuiești și cu New York-ul. O s-o

ajungem din urmă pe Helen la vapor, trebuie să vezi numaidecât de biletele noastre de vapor. Coboară îndată, la recepție și zorește-l pe funcționarul cel tânăr. Azi o să fii atât de ocupată încât n-o să ai timp să te înduioșezi de plecarea noastră din Monte Carlo.

Râse dezagreabil, strivind țigara în untieră și se duse să telefoneze prietenilor.

În starea în care eram, nu-l puteam înfrunta pe funcționarul de la birou. Mă dusei în baie, încuiai ușa și mă așezai, pe covorul de plută ținându-mi capul între mâini.

Sosise, în sfârșit, clipa plecării. Totul se terminase... Măine seară o să fiu în tren, ducând, ca o servitoare, caseta de bijuterii și pătura ei, dânsa, stând în fața mea, în vagonul de dormit, cu blana imensă și cu groaznica-i pălărie nouă împodobită cu o pană. O să ne facem toaleta și o să ne spălăm pe dinți în compartimentul înăbușitor, cu uși scârțâitoare, cu chiuveta murdară, cu prosopul ud, cu săpunul cu păr pe el, cu sticla pe jumătate goală cu inevitabila ei însemnare „*Sous le lavabo se trouve un vase*”³, pe când fiecare scârțâit, fiecare uruit, fiecare zdruncinătură a trenului o să-mi repete că mă despart kilometri de el. Iar în timpul acesta el, stând singur la restaurant, la masa pe care o știam, citind o carte, nepăsător, cu gândurile aiurea.

Poate că înainte de plecare o să-mi iau rămas-bun în galerie. Un rămas-bun grăbit, din pricina ei, și o să urmeze o tăcere, un zâmbet și cuvinte ca: „Da, scrie-mi” și „Nu ți-am mulțumit destul pentru atențiile dumitale” și „Va trebui să-mi trimiți fotografiile. — Pe ce adresă? — Ei bine: o să-ți scriu”. Apoi o să aprindă o țigară, cerând foc unui chelner, pe când eu am să mă gândesc: „Încă patru minute și jumătate și n-o să-l mai revăd niciodată”.

Fața îmi va fi crispată într-un zâmbet forțat, convențional, glasu-mi avea să rostească: „Uită-te la bătrânul acela caraghios de acolo, mă întreb cine e; trebuie să fie nou pe aici”. Și amândoi aveam să irosim ultimele clipe râzând de un străin,

---

³ În franceză, în original: *Sub lavabou se află o oală.*

fiindcă și eram de-acum străini unul față de altul. „Sper că instantaneele vor ieși bine” – repetându-ne, în disperare, și el replicând: „Da, acela din scuar trebuie să fie bun; lumina era exact cea potrivită”. După ce amândoi ne cufundasem în toată discuția aceea căzând de acord, și, oricum, puțin avea să-mi pese dacă rezultatul era nebulos și întunecat, pentru că momentul acela era ultimul, un adio final la care ajunsesem.

Pentru că o să fiu gata de plecare, pentru că totul era sfârșit, nu-mi va mai rămâne nimic de spus. O să fim ca doi străini, pe când sufletul meu îndurerat o să strige: „Te iubesc atât de mult! Sunt grozav de nenorocită. Asta nu mi s-a mai întâmplat, asta nu mi se va mai întâmpla niciodată”.

„Atunci, o să spun eu cu un zâmbet jalnic, mulțumesc de mii de ori, a fost minunat...” întrebându-mă aceste cuvinte care mi erau obișnuite. „Minunat”: ce înseamnă asta? Dumnezeu știe că nu mă sinchiseam de asta; sunt cuvintele pe care le folosesc adolescenții pentru o partidă de hockey, și cât de nepotrivite erau pentru săptămânile petrecute în chinuri și încântare! Apoi ușile ascensorului o să se deschidă înaintea doamnei Van Hooper și eu o să străbat galeria în întâmpinarea ei, pe când el o să se întoarcă în colțul lui, despăturind ziarul.

Stând acolo, ca o caraghioasă, pe covorul de plută din baie, îmi închipuiam toate astea, și călătoria și sosirea noastră la New York. Glasul ascuțit al Hellenei – ediție mai recentă a mamei sale – și Nancy, îngrozitoarea ei nepoată. Băieții de la colegiu cu care doamna Van Hooper ar fi vrut să mă vadă umblând, și tinerii funcționari de bancă potriviți cu situația mea: „Să ieșim miercuri împreună... Vă place jazzul *hot*?” Băieți cu nasul cârn, cu obraji lucioși. Va trebui să fiu politicoasă. Și-o să doresc atât de mult să fiu singură cu gândurile mele, ca de pildă, acum, închisă în baie...

Ea veni și bătu în ușă.

— Ce faci acolo?

— Vin.

Și m-am prefăcut că întorc un robinet și că mototolesc un prosop.

Când am deschis ușa, ea m-a privit curioasă.

— Ce mult ai stat! În dimineața asta n-ai timp să visezi, sunt prea multe de făcut...

Eram sigură că el o să se întoarcă după câteva săptămâni la Manderley. O să-l aștepte un vraf de scrisori în hol printre care și a mea, scrisă de pe vapor. O scrisoare... O să mă strădui să fie veselă și să cuprindă descrierea tovarășilor mei de drum. O să stea mult timp pe biroul lui și o să răspundă după săptămâni de zile, în grabă, înainte de masă, într-o duminică dimineață când o s-o găsească, rânduindu-și facturile. Apoi n-o să urmeze nimic. Nimic până la umilirea cea din urmă, a cărții poștale ilustrate de Crăciun, înfățișând Manderley-ul, poate chiar în zăpadă, în care o să mi se ureze: *Crăciun vesel și un An nou bun, de la Maximilian de Winter*". Cu litere de aur. Dar ca să fie drăguț, o să taie numele tipărit și o să adauge cu cerneală dedesubt: „*de la Maxim*”, și dacă o să mai rămână loc, câteva cuvinte ca: „*Nădăjduiesc că-ți place New York-ul*”. Plicul lipit, o marcă și cartea poștală o să se îngrămădească printre alte sute la fel.

— Îmi pare tare rău că mâine plecați, spuse funcționarul de la recepție cu telefonul în mână. Ați aflat că baletul își începe reprezentațiile săptămâna viitoare? Doamna Van Hooper știe?

Am pornit-o cu gândul înapoi, de la Crăciunul petrecut la Manderley, la realitățile vagonului de dormit. Era întâia oară, după gripa ei, când doamna Van Hooper coborî să mănânce la restaurant și urmând-o, simțeam o greutate în stomac. El își petrecea ziua la Cannes, o știam, căci mă înștiințase din ajun, dar mă temeam să nu scape chelnerul vreo vorbă și să spună: „Domnișoara mănâncă astă-seară, ca de obicei, cu domnul?”

Îmi trecea un junghi prin inimă, de câte ori se apropia de masa noastră, dar el nu zise nimic.

Îmi trecui ziua făcând bagajele, iar seara, veniră cunoscuții să-și ia rămas-bun. Mâncarăm în salonaș. Și ea se culcă numaidecât. Tot nu-l văzusem. Coborâi în galerie pe la nouă jumătate, pretextând că mă duc să caut etichete, dar el nu era acolo. Odiosul portar zâmbi, văzându-mă:

— Dacă-l căutați pe domnul de Winter, ne-a comunicat că n-o să se întoarcă de la Cannes înainte de miezul nopții.

— Aș vrea un pachet cu etichete pentru geamantane, am zis, dar am văzut, după ochii lui, că nu mă credea.

Așa că până la urmă, nu avea să fie nicio seară de adio. Ora pe care o visasem în tot cursul zilei, trebuia să mi-o petrec singură cuc în dormitorul meu, uitându-mă la valiza mea Revelation și la mapa îndesată. Poate că era totuna, fiindcă aș fi fost o parteneră ca vai de lume și pesemne că el mi-ar fi citit pe față ce simțeam.

Știu că în noaptea aceea am plâns cu lacrimi amare și tinerești, cum n-aș mai putea plânge azi. După vârsta de douăzeci și unu de ani nu mai plângi, îmbrățișând perna. Capul îmi vâjâia, ochii îmi erau umflați, gâtul contractat. Și neliniștea de dimineață, cu care încerci să ascunzi lumii orice urmă de durere, spălatul cu apă rece, stropitul cu apă de colonie și stratul ușor de pudră, trădător. De asemeni teama de a reîncepe să plângi, și lacrimile, curgând singure, tremuratul de neînălăturat al gurii, care te pot duce la o mare nenorocire. Îmi amintesc că am deschis larg fereastra, nădăjduind că răcoarea dimineții o să șteargă roșeața ce se vedea sub pudră. Niciodată nu mi s-a părut soarele atât de încântător, nici ziua atât de plină de făgăduință. Monte Carlo devenise deodată numai bunătate, farmec, singurul loc sincer din lume. Îl îndrăgisem. Eram copleșită de duioșie. Aș fi vrut să petrec toată viața aici. Și plecam în ziua aceea. E ultima oară când îmi perii părul înaintea acestei oglinzi, ultima oară când îmi spăl dinții la această chiuvetă. N-o să mai dorm niciodată în patul ăsta. N-o să mai întorc niciodată comutatorul acestei lumini. Eram acolo în capot, înduioșându-mă de o odaie banală de hotel.

— Nu ești răcită? mă întrebă dânsa la gustarea de dimineață.

— Nu, îi spusei eu, cel puțin nu cred, zisei, agățându-mă de această scândură de salvare, care m-ar fi putut scăpa mai târziu, dacă aș fi avut ochii prea roșii.

— Nu pot suferi să mă învârtesc, când totul e împachetat, bombăni dânsa; ar fi trebuit să ne hotărâm pentru un tren mai devreme. L-am putea prinde, dacă ne-am grăbi și atunci am

putea sta mai mult-la Paris. Telegrafiază Hellenei să nu vină să ne ia și aranjează alt *rendez-vous*. Mă întreb... (ea se uită la ceas) ... Da, ei pot schimba locurile reținute. Oricum, putem încerca. Coboară la birou și interesează-te.

— Da, spusei eu, sclava toanelor ei și întorcându-mă în odaie să-mi arunc capotul, să-mi pun inevitabila fustă de lină, să-mi trag puloverul lucrat în casă.

Nepăsarea mea față de dânsa se schimbase în ură. Așadar se sfârșise, mi se fura și ultima mea dimineață. Nu mai aveam nicio jumătate de ceas de stat pe terasă, nici măcar zece minute, ca să-mi pot lua rămas-bun. Pentru că își terminase gustarea de dimineață mai repede decât prevăzuse, pentru că ea se plictisea. Ei bine, o să las la o parte rezerva și modestia, n-o s-o mai fac pe demna. Trântii ușa salonului și fugii de-a lungul coridorului.

N-așteptai ascensorul, urcai scara câte patru trepte deodată, până la etajul al treilea. Știam numărul odăii: 148; am bătut la ușa lui, cu obrazul îmbujorat, gâfâind.

— Intră, strigă dânsul, și deschisei ușa regretând îndrăzneala mea, cu inima zbatându-mi-se, la gândul că poate atunci se trezise, căci se culcase târziu în ajun, că poate o să-l gădesc încă în pat, zburlit, supărăcios...

El se rădea înaintea ferestrei deschise, cu un halat de păr de câmilă peste pijama, și eu mă simții stângace și prea îmbrăcată în taiorul meu de lină și cu pantofii mei. Mă crezusem tragică; nu eram decât caraghioasă.

— Ce vrei? zise dânsul. Ce s-a întâmplat?

— Am venit să-mi iau rămas-bun. Plecăm în dimineața asta.

Mă privi, apoi puse briciul pe lavoar.

— Închide ușa, zise dânsul.

O închisei, rămânând în picioare, destul de înfricoșată, cu mâinile atârând.

— Ce tot îndruși acolo? întrebă dânsul.

— E adevărat, plecăm azi. Trebuia să luăm ultimul tren și acum ea vrea să-l luăm pe cel dintâi și mi-a fost teamă că n-o să te mai văd. Simțeam că trebuie să te văd înainte de a pleca, spre a-ți mulțumi.

Din gura mea ieșiră, așa cum îmi închipuisem, cuvintele neroade. Eram țeapănă și stingherită; peste o clipă o să spun că a fost minunat.

— De ce nu mi-ai spus mai curând? zise el.

— Nu s-a hotărât decât ieri. Totul fusese făcut în grabă. Fiica ei ia vaporul spre New York în ziua de sâmbătă, iar noi urmează să plecăm cu ea. O s-o întâlnim la Paris și plecăm prin Cherbourg.

— Te ia cu ea la New York?

— Da, și n-am poftă să plec. N-o să-mi placă de loc acolo; o să fiu foarte nenorocită.

— Atunci, pentru numele lui Dumnezeu, de ce te duci?

— Știi bine că trebuie. Muncesc pentru bani. Nu sunt bogată ca s-o pot părăsi.

El își luă din nou briciul și-și șterse săpunul de pe obraz.

— Stai jos, zise dânsul. Nu mai am mult. O să mă îmbrac în baie și o să fiu gata în cinci minute...

Își luă hainele de pe scaun, le aruncă pe jos în baie și intră, trântind ușa. Mă așezai pe pat și începui să-mi rod unghiile. Situația era ireală și mă simțeam ca un manechin de ceară. Mă întrebam ce gândea el, ce o să facă. Privii odaia. Era ca orice odaie a unui bărbat, fără personalitate și în neorânduială. O grămadă de încălțăminte, mult mai multă decât putea să aibă. Nevoie și șiruri de cravate. Masa de toaletă era goală, afară de o sticlă mare de apă de păr și două perii cu mâner de fildeș. Nici fotografii, nici instantanee, nimic de felul acesta. Căutai, din instinct, gândindu-mă că trebuie să fie măcar una lângă patul lui sau în mijlocul căminului. Una mare într-o ramă de piele. Dar nu erau decât cărți și o cutie de țigări.

El fu gata în cinci minute, după cum îmi făgăduise.

— Coboară cu mine pe terasă, cât mănânc, zise dânsul.

Privii ceasul.

— N-am timp, zisei. Trebuia să fiu la birou ca să schimb locurile reținute.

— Nu te sinchisi de asta. Vreau să-ți vorbesc.

Pornirăm pe coridor și el chemă ascensorul. Nu-și dă seama, îmi zisei, că trenul pleacă peste un ceas și jumătate? Doamna

Van Hooper poate să telefoneze dintr-o clipă într-alta la birou să întrebe unde sunt. Coborâram cu ascensorul fără să vorbim, ieșirăm pe terasă, unde erau așezate mesele pentru micul dejun.

— Ce iei? mă întrebă el.

— Am mâncat și, de altfel, n-am vreme decât cinci minute.

— Adu-mi cafea, ceru el chelnerului, un ou moale, pâine prăjită cu unt, marmeladă și o mandarină; apoi scoase o pilă din buzunar și începu să-și pilească unghiile.

— Va să zică doamna Van Hooper s-a săturat de Monte Carlo, zise el, și are poftă să se întoarcă acasă. Și eu. Ea la New York și eu la Manderley. Ce preferi? Poți să alegi.

— Nu-i frumos din partea dumitale să glumești, am spus. Cred că ar fi mai bine să mă ocup de bilete și să-ți spun la revedere.

— Te înșeli, dacă crezi că sunt dintre acei care fac glume la micul dejun, zise dânsul. Dimineața sunt totdeauna cu toane. Îți repet că poți să alegi. Sau te duci cu doamna Van Hooper la New York sau vii cu mine la Manderley.

— Vrei să spui că ai nevoie de o secretară sau de așa ceva?

— Nu, nătăfleașo, îți cer să te măriți cu mine.

Chelnerul veni cu micul dejun, iar eu am rămas cu mâinile pe genunchi, privindu-l cum pune pe masă cafetiera și cana de lapte.

— Nu înțelegi, zisei eu, când chelnerul. Se îndepărtă. Eu nu – sunt dintre acelea cu care te însori.

— Ce dracu vrei să spui? mă întrebă el privindu-mă și punându-și jos lingurița.

Eu privii cum se așază o muscă pe marmeladă, el o goni cu un gest de nerăbdare.

— Nu știu bine, zisei. Nu pot explica. Mai întâi nu fac parte din lumea dumitale.

— Care e lumea mea?

— Ei bine... Manderley! Știi bine ce vreau să spun.

El apucă iar lingurița și luă marmeladă.

— Ești aproape tot atât de neștiutoare și de proastă ca și doamna Van Hooper. Ce știi de Manderley? Numai eu pot să

judec dacă poți face sau nu parte din el. Crezi că eu ți-am cerut asta fără să mă gândesc, nu-i așa? Pentru că spui că n-ai chef să pleci la New York... Crezi că te cer de soție pentru același motiv care, după părerea dumitale, mă făcea să te plimb cu mașina și să te invit la masă în prima seară? Din bunătate... Nu-i așa?

— Da, zisei eu.

— Într-o zi, urmă dânsul, ungându-și pâinea cu unt, o să-ți dai seama că nu sunt chiar așa de mărinimos. Deocamdată, cred că nu-ți dai seama de nimic. N-ai răspuns la întrebarea mea. Vrei să te măriți cu mine?

Cred că nici în ceasurile mele de cea mai mare îndrăzneală nu mi-aș fi închipuit așa ceva. Odată, fiind în mașină cu el, cum tăceam de o bucată de vreme, am început să-mi imaginez o poveste: cum că el ar fi grav bolnav, ar aiura și m-ar chema să-l îngrijesc. Ajunsesem cu povestea tocmai când îi turnam apă de colonie în cap, când sosirăm la hotel și povestea mea se opri aici. Și altă dată îmi închipuisem că trăiesc într-o lojă de portar, pe domeniul din Manderley, și cum avea să mă viziteze uneori, și să stea în fața focului din cămin. Această neașteptată cerere în căsătorie m-a uluit, cred că m-a jignit chiar. Era ca și când m-ar fi cerut regele. Nu părea adevărată. Și el mânca într-una marmeladă, ca și când totul ar fi fost firesc. În cărți, bărbații îngenunchează înaintea femeilor, la lumina lunii. Treaba nu se pretece așa, la micul dejun.

— Propunerea mea nu pare să aibă sorti de izbândă. Cu atât mai rău! Credeam că mă iubești puțin. E o lovitură pentru vanitatea mea.

— Te iubesc, zisei eu. Te iubesc grozav. M-ai făcut foarte nenorocită și am plâns toată noaptea, pentru că am crezut că n-o să te mai revăd niciodată.

În timp ce spuneam asta, el a răs, îmi aduc aminte și mi-a întins mâna pe deasupra mesei.

— Fii binecuvântată pentru asta, zise dânsul. Într-o zi când o să ajungi la încântătoarea vârstă de 36 de ani, despre care mi-ai spus că e culmea visurilor dumitale, o să-ți amintesc această clipă. Și n-o să mă crezi. Ce păcat când mă gândesc că

o să creștii!

Eram rușinată și supărată pe el, pentru că râdea. Deci femeile nu mărturisesc astfel de lucruri bărbaților. Aveam multe de învățat.

— Atunci ne-am înțeles, nu-i așa? zise dânsul, fără să dea drumul pâinii cu marmeladă. În loc să ții tovărășie doamnei Van Hooper, o să-mi ții mie, iar îndatoririle dumitale o să fie aproape aceleași. Și mie îmi plac cărțile noi, florile în salon și, după-masă, jocul de bezig. Și cineva care să-mi toarne ceai. Singura deosebire este că eu nu iau Taxol, prefer Eno, și nu trebuie niciodată să mă lași neaprovizionat cu marca mea specială de pastă de dinți.

Eu băteam darabana cu degetele pe fața de masă, îndoindu-mă de mine și de el. Oare își bătea joc de mine și toate astea nu erau decât o glumă? El mă privi și observă îngrijorarea întipărită pe fața mea.

— Mă port cu dumneata ca un mojiç, nu-i așa? zise dânsul. Nu așa îți închipuiai o cerere în căsătorie. Trebuia să fie seară, dumneata în rochie albă, cu un trandafir în mână, iar în depărtare o vioară să cânte un vals. Iar eu, sub un palmier, să-ți fi făcut o curte îndrăcită. Atunci ai fi fost mulțumită. Biet copil, ce rușine! Nu-i nimic, o să te duc la Veneția în călătorie de nuntă și o să ne ținem de mână în gondolă. Dar n-o să stăm prea mult, căci vreau să-ți arăt Manderley-ul.

El dorea să-mi arate Manderley-ul... Și deodată înțelesei că toate astea o să se întâmple, că o să fiu soția lui, că o să ne plimbăm împreună prin grădină, o să coborâm pe cărarea ce duce la plajă. Știam cum o să stau privind pe terasă, după micul dejun, aruncând păsărilor fărâmituri și cum puțin mai târziu, cu o pălărie de soare cu boruri mari pe cap, și cu o foarfecă de grădinar în mână, o să culeg flori pentru casă. Știam acum de ce cumpărasem cartea poștală ilustrată în copilărie: era o prevestire, un pas orb spre viitor.

El dorea să-mi arate Manderley-ul... Gândul meu zbură, siluete se desenau înaintea mea, chipuri urmau altor chipuri și toate astea pe când el mânca mandarina, întinzându-mi și mie câte o felie, din când în când, fără să mă slăbească din ochi;

„Nu cred că-mi cunoașteți soția: Doamna de Winter”. Eu o să fiu doamna de Winter.

M-am gândit la numele și la semnătura de pe cecuri, de pe scrisorile către furnizori și de pe scrisorile prin care invitam la dineu, M-am auzit vorbind la telefon: „De ce să nu veniți până la Manderley, la sfârșitul săptămânii viitoare?” Lume, totdeauna o droaie de oameni. „Vai, dar e pur și simplu fermecătoare, trebuie neapărat să faci cunoștință cu ea”. Asta se referea la mine, era o șoptă care se desprindea dintr-o mulțime, și eu mă întorceam, prefăcându-mă că nu auzisem.

O să cobor în odăița portăresei cu un coș de struguri și de piersici pentru bătrâna bolnavă. Mâinile ei întinse spre mine: „Dumnezeu să vă binecuvânteze, doamnă, sunteți atât de bună!” iar eu: „Trimite să ia de acasă tot ce-ți trebuie”. Doamna de Winter. Eu o să fiu doamna de Winter. Vedeam masa lustruită din sufragerie și lumânările mari. Maxim în fața mea. Douăzeci și patru de tacâmuri. Flori în părul meu. Toată lumea întoarsă spre mine, paharele ridicate. „Să bem în sănătatea tinerei căsătorite”, iar Maxim, mai târziu: „Nu te-am văzut niciodată atât de frumoasă”.

Odaia mari, răcoroase, pline de flori. Odaia mea, iarna, cu focul ei de lemne. Cineva bate la ușă. O femeie intră zâmbind. E sora lui Maxim și-mi spune: „E într-adevăr minunat cât îl faci de fericit, toată lumea e atât de mulțumită, ai atâta succes!”

— Restul mandarinei de Tanger este acru, eu n-aș mânca-o rosti el, și m-am uitat la el, în vreme ce cuvintele mi se urcau încet la cap, apoi mi-am coborât privirea asupra fructului din farfuria mea.

Sfertul rămas era tare și gălbui. Avea dreptate. Mandarina era foarte acră. Aveam un gust iute, amăru, în gură, și abia dacă-mi dădusem seama de el.

— O înștiințez eu pe doamna Van Hooper, sau dumneata? întrebă dânsul.

El își împătorea șervetul, împingea farfuria și eu mă miram, auzindu-l vorbind cu atâta nepăsare, ca și când ar fi fost vorba de fapte puțin însemnate, de o simplă schimbare de planuri,

când pentru mine era ca explozia unei bombe.

— Spune-i dumneata, replicai eu, o să fie atât de supărată!

Ne ridicarăm de la masă; eram enervată, roșie, tremurând de nerăbdare. Mă întrebam dacă o să spună vestea chelnerului, luându-mi brațul și zâmbind: „Trebuie să ne feliciți, domnișoara se mărită cu mine”. Și toți ceilalți chelneri o să audă, o să ne salute, o să zâmbească, iar noi o să trecem prin galerie urmați de un val de tulburare, un freamăt de așteptare. Dar el nu zise nimic. Părăsi terasa, fără niciun cuvânt și-l urmași în ascensor. Trecurăm prin fața biroului de recepție și nimeni nu înălță capul. Funcționarul cerceta un teanc de hârtii, vorbind peste umăr unui al doilea. „El nu știe, mă gândii eu, că o să fiu doamna de Winter. O să trăiesc la Manderley. Manderley o să fie al meu”.

Ascensorul se opri la etajul întâi și o luarăm pe coridor. El mă apucă de mână și mi-o legănă, mergând.

— Îți par tare bătrân la patruzeci și doi de ani? întrebă el.

— Oh, nu, răspunsei eu repede, poate prea repede. Nu-mi plac tinerii.

— N-ai cunoscut niciodată tineri, zise el.

Ajunserăm la ușa apartamentului.

— Cred că aș face mai bine să mă ocup singur de asta, zise el; dar ia spune-mi: te-ar supăra să ne căsătorim foarte repede? Nu-i așa că n-ai nevoie de trusou sau prostii de astea? Pentru că s-ar putea aranja ușor în câteva zile. La consulat. Apoi, cu mașina la Veneția sau unde vei voi.

— Nu la biserică? întrebai. Nu în alb, cu domnișoare de onoare și clopote, copii și cor? Dar familia și prietenii dumitale?

— Uțiți, zise dânsul, că am mai făcut o astfel de ceremonie.

Ne opriserăm înaintea intrării apartamentului și observai că ziarul din ziua aceea era încă în cutia de scrisori. N-avusesem vreme să-l citim înainte de micul dejun.

— Ei bine, zise dânsul, ce spui?

— Desigur, răspunsei... Credeam o clipă că o să ne căsătorim în Anglia. Firește, nu țin nici la biserică, nici la lume, nici la nimeni de felul acesta.

I-am zâmbit. Chipul lui se înveseli.

— N-o să fie amuzant? am spus.

El apăsă clanța ușii, o deschise și ne aflarăm în micul antreu.

— Dumneata ești? strigă din salon doamna Van Hooper. Ce dracu făceai? Am telefonat de trei ori la birou și mi s-a spus că nu te-au văzut.

Fui cuprinsă de o dorință neașteptată să râd, să plâng, toate la un loc, și mă durea în golul stomacului. O clipă aș fi vrut parcă să nu se fi întâmplat nimic, aș fi vrut să fiu singură, să mă plimb fluierând.

— Mă tem că totul e din vina mea, zise dânsul intrând în salonul a cărui ușă o închise în urma lui, și am auzit exclamația ei de uimire.

Apoi mă dusei în odaia mea, așezându-mă lângă fereastra deschisă. Asta semăna cu așteptarea într-un sanatoriu. Ar fi trebuit să frunzăresc o revistă, să mă uit la fotografii, să citesc articole de care să nu-mi amintesc niciodată, până la intrarea unei infirmiere harnice și destoinice, lipsită de orice omenie, din pricina anilor de antisepsie. „Totul merge foarte bine, operația a reușit de minune. N-ai nicio grijă. În locul dumată, m-aș întoarce acasă și aș trage un pui de somn.”

Pereții apartamentului erau foarte groși și nu auzeam, nicio șoaptă. Mă întrebam ce-i spunea el, în ce termeni îi comunica vestea. Poate: „M-am îndrăgostit de ea la prima noastră întâlnire. Ne-am văzut zilnic”. Și ea răspunzând: „Ei bine, domnule de Winter, iată lucrul cel mai romantic pe care l-am auzit, vreodată.” Romantic, asta o să spună lumea. S-a petrecut într-un chip foarte neașteptat și romantic. S-au hotărât pe neașteptate să se căsătorească. Ce aventură! Îmi zâmbeam mie însămi, ridicând genunchii, așezată pe marginea ferestrei, gândindu-mă cât de minunat era totul și cât de fericită o să fiu. Aveam să mă mărit cu bărbatul pe care-l iubeam. O să fiu doamna de Winter. Era o nebunie să mă doară așa în golul stomacului, când eram atât de fericită. Fără îndoială că din pricina nervilor. Această așteptare, ca în anticamera unei clinici. De fapt, ar fi fost mai firesc să intrăm în salon, mână în mână, râzând, zâmbindu-ne unul altuia și ca

el să spună: „O să ne căsătorim, suntem foarte îndrăgostiți”.

Îndrăgostiți. Nu-mi vorbise încă de dragoste. Fără îndoială, n-avusese vreme. Totul fusese atât de neașteptat la dejunul de dimineață. Marmelada și cafeaua și mandarina împărțită. Nu, nu-mi spusese că era îndrăgostit. Numai că voia să se însoare cu mine. Scurt, cuprinzător, foarte original... Cererile originale prețuiau mult mai mult. Erau mai autentice. Nu ca celelalte. Nu ca tinerii care spun prostii, din care nu cred, poate, decât jumătate. Nu ca acei bărbați foarte tineri, foarte zăpăciți, foarte pasionați, făcând jurăminte cu neputință de ținut. Nu cum a cerut-o el întâia oară pe Rebecca de soție... Nu trebuie să mă gândesc la asta. E un gând interzis, insuflat de diavoli. Înapoi, Satano! Nu trebuie să mă gândesc la asta niciodată, niciodată, niciodată. El mă iubește, vrea să-mi arate Manderley-ul. Convorbirea lor nu se mai termina odată? N-o să mă cheme în sfârșit în salon?

Cartea de poeme era lângă patul meu. Uitasem că mi-o împrumutase. Deci nu-i acorda nicio însemnătate. „Du-te, șopti diavolul, du-te și deschide pagina de titlu. Nu-i așa că ai poftă s-o deschizi? Deschide pagina de titlu”.

E o absurditate am spus, nu fac altceva decât să pun cartea laolaltă cu restul lucrurilor. Am căscat. M-am îndreptat agale spre noptieră. Am luat cartea. M-am agățat, cu piciorul în firul lămpii de pe noptieră și m-am poticnit, iar cartea mi-a căzut din mâini, pe dușumea. S-a deschis singură la pagina cu titlul, purtând dedicația: „*Lui Max, de la Rebecca*”. Ea era moartă și la cei morți nu trebuie să te mai gândești... Dormea în pace, și iarba unduia deasupra mormântului ei. Cât de viu îi era totuși scrisul, câtă forță oglindea. Ce litere ciudate, aplecate într-o parte. Pata de cerneală. Parcă era de ieri. Arăta exact ca și cum dedicația ar fi fost scrisă ieri. Mi-am luat forficica de unghii din etuiul de toaletă și am tăiat pagina, aruncând priviri, peste umăr, ca o criminală.

Am smuls pagina dintr-odată, fără să las marginea ruptă și cartea păru curată și albă cu acea pagină mai puțin. O carte nouă, care nu fusese atinsă. Am rupt pagina în bucățele și le-am aruncat în coșul de hârtii. Apoi m-am așezat pe marginea

ferestrei. Dar mă gândeam tot la bucățelele de hârtie căzute în coș și am fost silită să mă ridic să le privesc. Și acum se vedea, pe bucățelele rupte, cerneala groasă și neagră; scrisul nu pierise. Am luat o cutie de chibrituri și am dat foc bucăților de hârtie. Flacăra produse o lumină plăcută, înnegri hârtia, învălătuci marginile, făcând scrisul de necitit. Bucățile de hârtie zburară, cenușă cenușie. Litera R pieri cea din urmă, se răsuci o clipă, mai mare ca totdeauna, apoi se strânse și ea; o înghițise flacăra. Nu mai era nici măcar cenușă, era o pulbere imperceptibilă... Mă dusei să mă spăl pe mâini. Mă simțeam mai bine, mult mai bine. Aveam sentimentul acela de noutate, de curățenie, ce întovărășește, de obicei, un calendar nou, agățat la începutul anului pe zid. Întâi ianuarie. Simțeam aceeași senzație de prospețime, de încredere veselă. Ușa se deschise și el intră în odaia mea.

— Totul e în regulă, zise dânsul; lovitura i-a luat întâi piuitul, dar e pe cale să-și revină și mă duc la birou să mă încredințez că o să prindă primul tren. Cred că o clipă a nădăjduit să fie martora noastră, dar n-am primit. Du-te și vorbește-i.

Nu spuse că era mulțumit, că era fericit. Nu mă apucă de braț, ca să mă ducă în salon. Îmi zâmbi, îmi făcu un semn cu mâna și plecă singur pe coridor. M-am dus la doamna Van Heoper, șovăitoare, cam înfricoșată, ca o servitoare care a trimis vorbă printr-un prieten că pleacă peste opt zile.

Ea stătea lângă fereastră, gata să fumeze, siluetă bondoacă și caraghioasă pe care n-aveam s-o mai văd, cu jacheta care-i strângea pieptul larg, cu pălăria ridicolă pusă pe-o parte.

— Ei bine! zise dânsa cu glas tăios, pe care nu cred să-l fi întrebuițat față de el. Trebuie să recunosc că ai făcut o treabă bună. În cazul dumatăle, apa lină sapă adânc. Cum ai izbutit?

Nu știam ce să răspund. Nu-mi plăcea zâmbetul ei.

— Mare noroc ai avut că m-am îmbolnăvit de gripă, continuă ea. Acum înțeleg cum îți întrebuițai timpul și de ce uitai ce te trimiteam să faci. Lecțiile de tenis, drăguța mea? Știi că mi-ai fi putut spune și mie...

— Îți cer iertare, îngânai eu.

Ea mă privi ciudat, cercetându-mă din creștet până în tălpi.

— Și mi-a spus că vrea să se însoare cu dumneata peste câteva zile. Încă un noroc că n-ai familie, care să-ți pună întrebări. Ei, dar nu mă privește. Mă spăl pe mâini de această poveste. Mă întreb, totuși, ce o să zică prietenii lui, dar îl privește. Îți dai seama că e mult mai în vârstă ca dumneata?

— N-are decât patruzeci și doi de ani, zisei, iar eu sunt bătrână pentru vârsta mea.

Ea râse, scuturând scrumul țigării pe jos.

— Cât despre asta, așa-i, zise dânsa.

Continuă să mă cerceteze cu atenție, cum n-o făcuse niciodată, cu privirea unui membru din comisia unui concurs de vite. Era ceva lacom în privirea ei, ceva neplăcut.

— Spune-mi, întrebă dânsa, cu glas intim, ce însemna „ca între prietene”, ai făcut ceva care nu trebuia?

Semăna cu Blaize, croitoreasa, care voia să-mi dea zece la sută.

— Nu știu ce vrei să spui, răspunsei eu.

Ea râse, ridicând din umeri.

— Ei, dar ce-mi pasă? Eu am crezut totdeauna că fetele engleze erau niște prefăcute, cu toate ifosele lor grozave de jucătoare de hockey. Așadar, o să călătoresc singură până la Faris și o să te las aici, pe când drăguțul dumitale o să-și procure buletinul de căsătorie? Am observat că nu m-a invitat la ceremonie.

— Cred că nu vrea să vină nimeni și, de altfel, o să fii plecată, zisei eu.

— Hm, hm, spuse dânsa. Își luă cutia de pudră și începu să-și pudreze nasul. Sper că știi ce faci, urmă dânsa. De fapt, toate s-au petrecut foarte repede. O chestie de câteva săptămâni. Cred că e un bărbat căruia cu greu îi intri în voie și va trebui să te obișnuiești cu apucăturile lui. Ai dus o viață foarte tihnită până acum și nu poți să spui că nu m-am purtat frumos cu dumneata. O să ai o răspundere grea ca stăpână a Manderley-ului. Ca să fiu sinceră de tot, draga mea, nu văd cum o s-o scoți la capăt.

Cuvintele ei sunau ca un ecou al celor pe care mi le

spusesem eu cu cu ceas mai înainte.

— N-ai experiență, continuă ea, nu cunoști acel mediu. Nu ești în stare să rostești două cuvinte la bridge-urile mele. Ce o să le spui tuturor prietenilor lui? Petrecerile de la Manderley erau vestite, când trăia ea. Ți-a vorbit, firește, de asta?

Șovăiam, dar, slavă Domnului, urmă, fără să-mi aștepte răspunsul.

— Fără îndoială că doresc fericirea dumatăle și că recunosc că-i un bărbat fermecător, dar... da, îmi pare rău și eu cred că faci o mare greșeală, o greșeală de care o să te căiești amarnic.

Puse la loc pudriera. Poate că era, în cele din urmă, sinceră, dar nu voiam genul acela de onestitate. N-am spus nimic. Aveam, poate, un aer ursuz, fiindcă ea înălță din umeri și se îndreptă alene spre oglindă, îndreptându-și pălărioara în formă de ciupercă. Eram bucuroasă că pleacă, bucuroasă că n-am s-o mai văd. Purtam pică lunilor petrecute cu ea, când fusesem angajata ei, primi – seni banii ei, pășisem pe urmele ei ca o umbră, ștearsă și mută. Desigur că eram lipsită de experiență, că eram o idioată sfioasă și tânără. Știam toate acestea. Nu era nevoie să mi le spună. Presupun că atitudinea ei era premeditată și că, din vreun ciudat motiv feminin, era împotriva acestei căsătorii; scara ei de valori fusese zdruncinată.

Ei bine, puțin îmi păsa, aveam să uit de ea și de cuvintele ei înțepate. O încredere nouă se născuse în mine, când am ars pagina aceea și i-am risipit bucățelele. Trecutul n-avea să mai existe pentru niciunul din noi; începeam, și eu și el, viața de la capăt. Trecutul fusese spulberat în vânt, ca și cenușa din coșul de hârtii. Urma să devin doamna de Winter.

Urma să trăiesc la Manderley.

În curând ea avea să plece, hurducându-se singură în vagonul de dormit, fără mine, iar eu aveam să fiu cu el în sufrageria hotelului, prânzind la aceeași masă, făcând planuri de viitor. Pragul unei mari aventuri. Poate că, odată ce ea va fi plecată, avea în sfârșit să-mi vorbească, spunându-mi că mă iubește, că vom fi fericiți. Până atunci nu fusese timp și, oricum, lucruri de felul acesta nu-s ușor de rostit, trebuie

așteptat momentul potrivit. Ridicai ochii și-i văzui chipul în oglindă. Mă privea cu un zâmbet îngăduitor pe buze. Îmi spusei că o să se arate mărinimoasă, că o să-mi întindă mâna și o să-mi ureze noroc. Dar ea urma să zâmbească, vârându-și un fir de păr ieșit de sub pălărie.

— Cu siguranță, zise dânsa, că știi de ce te ia de soție, nu-i așa? Nu-ți închipui că-i îndrăgostit de dumneata? Din pricină că îl enervează atât de mult casa goală, încât și-a pierdut aproape capul. Nu mai poate trăi singur acolo...

CAPITOLUL 7

AM SOSIT LA ÎNCEPUTUL LUNII mai la Manderley, după cum spusese Maxim, odată cu primele privighetori și zambile. Era cea mai frumoasă clipă înainte de întreaga strălucire a verii; în vale, azaleele își răspândeau probabil mireasma și rododendronii sângerii înfloreau. Îmi amintesc că am plecat din Londra cu mașina, dimineața, pe o ploaie mare, ca să ajungem la Manderleyj pe la cinci pentru ceai. Mă revăd, prost îmbrăcată, ca de obicei, cu toate că eram măritată de șapte săptămâni; aveam o rochie de jersey bej, o blăniță galbenă la gât și pe deasupra un impermeabil fără nicio formă, mult prea mare pentru mine, atârându-mi până la glezne. Credeam că sunt îmbrăcată potrivit vremii și că lungimea hainei o să mă înalțe. Strângeam în mâini o pereche de mănuși cu manșete și duceam un sac mare de piele.

— E o ploaie obișnuită la Londra, zise Maxim, când am plecat. Ai răbdare: soarele o să înceapă să strălucească pentru tine când o să sosim la Manderley.

Spunea adevărul, căci norii se risipiră la Exeter, descoperind un cer albastru și un drum alb înaintea noastră. Am fost fericită să văd soarele, căci o superstiție mă făcea să socotesc ploaia ca o piață rea și cerul plumburiu al Londrei mă făcuse tăcută.

— Te simți mai bine acum? mă întrebă Maxim. Îi zâmbii și-i luai mâna, gândindu-mă cât de ușor era pentru el să se întoarcă în casa lui, să străbată holul, luând scrisorile, să sune pentru ceai, și mă întrebam cât de mult îmi ghicea el nervozitatea și dacă întrebarea „Te simți mai bine acum?” dovedea că o înțelegea. „N-are importanță, ajungem numaidecât. Trebuie să-ți fie poftă de ceai și dete drumul mâinii mele, pentru că ne apropiam de o cotitură și trebui să încetinească.

Acum, că momentul era în fața mea, voiam ca el să întârzie.

Voiam să mă retrag în vreun loc lăturalnic, în vreo cafenea, stând lângă focul dintr-un cămin impersonal. Voiam să fiu un călător pe drum, o mireasă în dragoste cu soțul ei. Nu eu însămi, sosind la Manderley pentru întâia oară, ca soție a lui Maxim de Winter. Am trecut prin multe sate prietenoase, unde ferestrele căsuțelor aveau un aer binevoitor. O femeie, cu un prunc în brațe, îmi zâmbi din pragul unei uși, în vreme ce un băiat trecea drumul către o fântână, zângănindu-și găleata.

Doream să ne fi putut contopi cu ei, poate să fim vecinii lor și Maxim să se poată apleca, pe înserate, peste poarta, unei căsuțe, trăgând din pipă, mândru de nalba din grădină care crescuse, foarte înaltă, în vreme ce eu aș fi trebăluit prin bucătăria curată ca un pahar, punând masa pentru cină. Pe bufet ar fi stat un ceas deșteptător, ticăind zgomotos și un șir de farfurii sclipitoare, iar după cină Maxim și-ar fi citit ziarul, cu cizmele rezemate de grătarul căminului, iar eu aș fi întins mâna spre sertarul bufetului, după un teanc, de lucruri de cârpit. Mai mult ca sigur că o astfel de existență ar fi pașnică și statornică, ușoară, fără să fie necesar un model bine stabilit. Am înțeles atunci că luase tăcerea mea drept oboseală și că nu bănuia că mă temeam de această sosire la Manderley, deși, în teorie, o doream.

— Nu mai avem decât doi kilometri, zise Maxim. Vezi îngrămădirea aceea mare de copaci, pe colină, coborând spre vale, cu marea în spate? Acolo e Manderley-ul. Acea e pădurea.

Mă silii să zâmbesc și nu-i răspunsei, cuprinsă de o mare spaimă, de o neliniște de neînvinc. Pierise plăcerea și veselia mea, se risipise mândria mea fericită. Eram ca un copil, pe care-l duci întâia oară la școală, sau ca o servitoare nepricepută, care n-a ieșit niciodată de acasă, căutând o slujbă. Toată siguranța pe care putusem s-o câștig în timpul acestor scurte săptămâni de măritiș, nu mai era decât o zdreanță fluturând în vânt; mi se părea că și cele mai neînsemnate lucruri îmi erau necunoscute, că n-aș recunoaște dreapta de stânga, că n-aș ști dacă trebuie să mă așez sau să stau în picioare, nici de care furculiță sau lingură să mă

slujesc la masă.

— În locul tău mi-aș scoate impermeabilul, zise dânsul, privindu-mă. Aici n-a plouat. Și puneți ca lumea blănița ta caraghioasă. Sărmana mea iubită, te-am zorit și ai fi vrut, probabil, să-ți cumperi o grămadă de rochii la Londra.

— Mi-e totuna, deoarece tu nu pui preț pe lucrurile astea.

— Cele mai multe femei nu se gândesc decât la îmbrăcăminte, zise dânsul cu gândul aiurea.

Am cotit și am ajuns la o răspântie unde începea un zid mare.

— Am ajuns, zise dânsul cu o nouă notă de plăcere în glas, iar eu mă agățai și mai tare, cu mâinile, de scaunul de piele al automobilului.

Șoseaua făcea o curbă și la stânga, înaintea noastră, lângă casa paznicului, cele două canaturi înalte ale porții cu grilaj se dădură larg deoparte, răspunzând într-o alee mare. Văzui, când am trecut, fețe care spionau prin fereastra întunecată a căsuței și un copil ieși alergând, privind curios. Mă trăsei îndărăt, pe scaun, cu inima bătând să mi se rupă, căci știam de ce fețele erau la fereastră și de ce privea copilul.

Voiau să vadă cura arătam. Mi-i închipuiam acum vorbind cu însuflețire și râzând în bucătărioară.

„Nu i-am văzut decât marginea pălăriei, or să spună ei, nu voia să-și arate fața. Oh! O să știm mâine dimineață. O să ne spună servitorii”.

El ghici, în sfârșit, fără îndoială, ceva din sfiala mea, căci îmi luă mina, sărutând-o și râse puțin, pe când vorbea.

— Nu trebuie să-ți pese dacă se arată curioși, zise dânsul. Toată lumea vrea să știe cum arăți. Desigur că de săptămâni de zile nu vorbesc decât de asta. N-ai decât să fii cum ești și au să te iubească toți. Și să n-ai grijă de casă, doamna Danvers se ocupă de toate. Poți să te bizui pe dânsa. La început o să fie cam rigidă cu tine, trebuie să-ți spun că e cam ciudată, dar nu trebuie să te frământați din pricina asta. Așa e felul ei. Vezi tufișurile alea? Formează parcă un perete de azur când ortensiile sunt înflorite.

Nu-i răspunsei, căci mă gândeam la micuța care cumpărase

cartea poștală ilustrată, într-o prăvălie de țară și ieșise, pe soarele arzător, bălăbanind-o în vârful degetelor, mulțumită de cumpărătură și gândindu-se: „O să fie pentru albumul meu. Manderley, ce nume frumos”. Și acum făceam și eu parte din moșie, era casa mea, o să trimit scrisori oamenilor, spunându-le: „O să petrecem toată vara la Manderley. O, ar trebui să veniți să ne vedeți”. Și o să merg pe alea asta ciudată și nouă pentru mine, dându-mi pe deplin seama de fiecare cotitură, fiecare ocol, observând și încuviințând spusele grădinarului: ici, înșiruirea tufișurilor, colo tăiatul unei crăci. O să intru în odăița portăresei, ca să spun: „Ei, cum merge azi cu piciorul?” pe când bătrâna, căreia n-o să-i mai insuflu curiozitate, o să mă cheme în bucătăria ei. Îl pizmuiam pe Maxim care era nepăsător simțindu-se la largul lui, cu un zâmbet pe buze, ce arăta cât de fericit e că se întoarce acasă.

Mi se părea depărtată, mult prea depărtată clipa când și eu o să zâmbesc și o să mă simt la largul meu, și doream să sosească repede, să fi ajuns bătrână, la nevoie cu păr cărunț și mers domol, trăind aici de mulți ani. Orice, mai curând decât proasta și sfioasa făptură care simțeam că sunt.

Porțile se încinseseră în urma noastră cu un scârțâit, șoseaua mare, plină de praf, pierise și observai că alea nu era aceea pe care mi-o închipuisem, gândindu-mă la Manderley, nu era o alee mare, cu nisip, mărginită de straturi orânduite de fiecare parte, bine măturată și greblată.

Alea șerpua mai largă pe alocuri decât o potecă și o lungă boltă de copaci se ridica deasupra capetelor noastre, împletindu-și ramurile noduroase, parcă ar fi fost intrarea unei catedrale. Nici soarele de amiază nu putea să străbată prin împletiturile frunzelor verzi, erau prea stufoase și înlănțuite unele de altele; numai pete mici, strălucitoare, de lumină se puteau strecura ca să presare cu aur pământul aleii. Totul era foarte tăcut, foarte liniștit. Pe șoseaua cea mare, un vânt vesel, dinspre apus, îmi biciuia obrazul, făcea să dănțuiască iarba pe povârniș; dar aici nu era vânt. Chiar motorul mașinii avea alt sunet, uruind mai încet, mai domol ca înainte. Pe măsură ce alea cobora spre vale, copacii năvăleau asupra noastră, mari

fagi cu trunchiuri frumoase, albe și netede, înălțându-și miriadele de crengi unul spre altul, și alți copaci, cărora nu le știam numele, venind aproape, atât de aproape încât îi puteam atinge cu mâinile. Trecurăm pe un podeț suspendat deasupra unui pârâu îngust și acea alee, ce nu era o alee, șerpuia mai departe, ca o panglică fermecată printre copacii liniștiți și întunecați, pătrunzând tot mai adânc, până în inima pădurii, desigur, și tot nu se vedea nici urmă de lumină, nici loc pentru o casă.

Lungimea drumului începu să mă calce pe nervi; trebuie să apară la cotitura asta, mă gândeam, sau după colțul porțiunii următoare; dar, de câte ori mă aplecam înainte, eram mereu dezamăgită, nu se zărea nicio casă, niciun câmp, nicio grădină întinsă și prietenoasă, nimic decât tăcerea și codrii adânci. Porțile de la căsuța portarului erau o amintire, iar poteca înaltă, ceva aparținând altui timp, altei lumi.

Și deodată văzui o lumină înaintea noastră, la capătul aleii întunecate și o pată de cer; peste o clipă tufișurile pieriră și de fiecare parte a noastră un zid colorat, roșu-purpuriu, se ridică mai înalt decât noi. Eram în mijlocul rododendronilor. Ivirea lor neașteptată era ceva uimitor, jignitor aproape. Pădurea nu mă pregătise pentru asta. Mă izbiră cu chipurile lor cărămizii așezate unele deasupra celorlalte, într-o risipă de necrezut, nelăsând să se vadă nicio frunză, nicio cracă, nimic decât acest roșu strălucitor, îmbelșugat, fantastic, ce nu semăna cu niciun rododendron pe care-l văzusem până atunci.

Îl priveam pe Maxim. El zâmbea.

— Ți place? întrebă dânsul.

— Da, zisei eu, cam copleșită, neștiind dacă spuneam adevărul sau nu, căci pentru mine un rododendron era o plantă obișnuită, de casă, foarte convențională, de culoare violetă sau trandafir, sădită ordonat într-un rond. Dar aceștia erau monștri înălțați spre cer, așezați ca un batalion, prea frumoși și prea puternici, mă gândeam eu; nu mai erau plante.

Ne apropiam de casă. Vedeam aleea lărgindu-se spre cotitura pe care o așteptam și, tot înconjuțați de dublul zid roșu, trecurăm de ultimul colț și ajunserăm în fața Manderley-

ului. Da, acesta era Manderley-ul la care mă așteptam. Manderley-ul de pe cartea poștală de altă dată. O arhitectură grațioasă și frumoasă, rafinată și desăvârșită, mai încântătoare decât o visasem în mijlocul acestor livezi liniștite și a peluzelor acoperite cu mușchi, cu terasele coborând spre grădini și grădinile spre mare. Când mașina goni spre peronul mare și ne oprirăm în fața ușii deschise, văzui, printre gemulețele unei ferestre, că holul era plin de lume și-l auzii pe Maxim înjurând încet: „Îndrăcită femeie, exclamă dânsul, știe că nu pot suferi astfel de lucruri”, după care se opri.

— Ce este? întrebai eu. Cine sunt toți acești oameni?

— Va trebui să înduri și asta, zise dânsul enervat. Doamna Danvers a adunat tot personalul casei și al moșiei ca să ne ureze bun-venit. O să meargă foarte bine, n-o să ai nimic de spus, lasă pe seama mea.

Căutai, băjbâind, mânerul portierei; mi-era frig și mă durea puțin inima după acest lung drum. Pe când mă chinuiam cu mânerul portierei, majordomul coborî scara, urmat de fecior, și-mi deschise ușa mașinii.

Era bătrân și avea un chip binevoitor, iar eu i-am zâmbit, întinzându-i mâna; dar cred că n-a văzut, căci se mulțumi să-mi ia pătura și geamantanul, întorcându-se spre Maxim, pe când mă ajuta să cobor.

— Ei bine, am sosit, Frith! zise Maxim scoțându-și mânușile. A plouat când am plecat din Londra. Aici se pare că n-a plouat. Toată lumea e bine, sănătoasă?

— Da, domnule. Mulțumesc, domnule. Nu, am avut o lună mai mult secetoasă. Sunt fericit că domnul s-a întors. Nădăduiesc că domnul se simte bine. Și doamna de asemeni.

— Da, foarte bine amândoi, mulțumesc, Frith. Cam obosiți de drum. Ne grăbim să luăm ceaiul. Nu mă așteptam la toată povestea asta, adăugă dânsul cu un semn din cap spre hol.

— Dispozițiile doamnei Danvers, domnule, zise omul, cu fața complet apatică.

— Ar fi trebuit să-mi închipui, spuse Maxim furios. Hai, zise dânsul, întorcându-se spre mine, n-o să țină mult și pe urmă o să-ți bei ceaiul.

Urcarăm împreună scara, urmați de Frith și de feciorul care ducea pătura și impermeabilul meu, și simțeam o durere în golul stomacului și o contractare nervoasă a gâtului.

Azi pot să închid ochii și să privesc în urmă și să mă văd cum trebuie să fi fost, stând în pragul casei, siluetă firavă, stângace, în rochia mea de lână, strângând în mâinile umede o pereche de mănuși cu manșete. Revăd holul mare, de piatră, ușile larg deschise spre bibliotecă, cu Peter Lely și Van Dyck pe pereți, cu scara încântătoare, ducând spre galeria trubadurilor și acolo, în valuri orânduite, unele îndărătul celorlalte, umplând coridoarele de piatră și sufrageria, o mare de chipuri cu gurile deschise, cu ochii curioși, privindu-mă ca mulțimea înaintea unui eșafod, pe mine, victima cu mâinile legate. Cineva se desprinsese din marea aceea de oameni, o persoană înaltă și slabă, îmbrăcată într-o rochie neagră mată, având umerii obrajilor ieșiți în afară și ochii mari, adânciți, făcându-i un cap de mort de un alb de pergament.

Veni spre mine, iar eu îi întinsei mâna, pizmuindu-i înfățișarea de demnitate; dar când îmi luă mâna, o simții pe a ei moale și grea, de o răceală mortală, pusă pe degetele mele ca un lucru neînsuflețit.

— Ți-o recomand pe doamna Danvers, zise Maxim, și ea începu să vorbească lăsându-și mâna moartă într-a mea, ochii ei încercânați nepărăsindu-i pe ai mei care, după o clipă, încercară să-i ocolească; dar atunci mâna ei se mișcă într-a mea, viața îi reveni, – și am simțit o senzație de neliniște și de rușine.

Azi nu-mi mai pot aminti cuvintele ei, dar știu că îmi ură, în numele ei și al personalului, bun-venit la Manderley. Când își sfârși mica ei cuvântare solemnă și banală, rostită cu glas rece, așteptă răspunsul meu și-mi amintesc că m-am roșit, că bâlbâisem un fel de mulțumire și că, în încurcătura mea, mi-au căzut mănușile. Ea se plecă să le ridice și când mi le întinse, văzui un mic zâmbet de batjocură pe buze și înțelesei numaidecât că nu-i păream la înălțimea situației. Ceva în înfățișarea ei mă neliniștea și, chiar când își reluă locul printre ceilalți, îi deslușeam silueta neagră de restul mulțimii și, cu

toată tăcerea ei, știam că ochii săi nu mă slăbeau. Maxim mă luă de braț și ținu un mic discurs de mulțumire, cu o ușurință minunată și fără cel mai mic semn de efort, apoi mă duse în bibliotecă, închizând ușile după noi, și rămaserăm singuri din nou.

Doi cockeri-spanioli se depărtară de cămin ca să ne primească. Își puseră labele pe picioarele lui Maxim, cu urechile lor mătăsoase date drăgăstos pe spate, cu boturile lor mirosindu-i mâinile –, apoi îl părăsiră și veniră la mine, adulmecându-mi călcâiele, șovăitori, cam bănuitori. Erau mama și băiatul; cățeaua bătrână, chioară, se plictisi repede de mine și se întoarse lângă foc mârâind, dar Jasper, fiul, își vârî nasul în mâna mea și-și puse bărbia pe genunchii mei. Ochii lui erau plini de expresie, coada ridicată în sus, când îi mângâiam urechile mătăsoase.

M-am simțit mai bine după ce mi-am scos pălăria și blănița nenorocită și le-am aruncat, împreună cu mânușile și geanta, pe marginea ferestrei. Odaia era înaltă și liniștită, cu cărți așezate de-a lungul pereților, până la tavan, fotolii largi lângă un cămin mare și coșuri pentru cei doi câini, dar aceștia nu se așezau desigur, niciodată în ele, judecând după golurile făcute pe pernele fotoliilor. Ferestrele mari dădeau spre pajiști și îndărătul pajiștilor se zărea strălucirea îndepărtată a mării.

În această odaie era un miros stătut, ca și când n-ar fi fost prea des aerisită, cu tot parfumul liliacului și al trandafirilor ce pătrundea acolo vara. Fie că aerul venea în odaie dinspre grădină sau dinspre mare, își pierdea din prospețime și ajungea să facă parte din însăși odaia cu cărțile mucegăite și necitite, din tavanul gravat cu armoni, lambriurile întunecate, perdelele grele.

Era un miros vechi de mușchi, mirosul unei biserici tăcute, unde se țin rareori slujbe, unde crește, pe pietre, lichenul ruginiu, iar vițe de iederă se cațără până sub ferestre. O încăpere hărăzită păcii, hărăzită meditației:

Ceaiul fu adus aproape numaidecât – mică cerermonie solemnă, îndeplinită de Frith și de tânărul fecior și la care eu nu jucai niciun rol până ce nu se retraseră, apoi, pe când

Maxim cerceta un vraf de scrisori, eu ronțaii două felii de pâine prăjită, unse cu unt, fărâmițai o bucată de chec între degete și-mi sorbii ceaiul fierbinte.

El ridica din când în când ochii și-mi zâmbea, apoi se întorcea la corespondența îngrămădită, fără îndoială, de câteva luni; și mă gândeam că știam mult prea puține lucruri despre viața lui de la Manderley, din desfășurarea ei zilnică, despre oamenii pe care-i cunoștea el, despre prietenii săi, bărbați și femei, despre facturile pe care le plătea, despre poruncile pe care le dădea în casă. Ultimele săptămâni trecuseră atât de repede, iar eu – cutreierând alături de el, cu mașina, prin Franța și Italia – nu mă gândisem decât la dragostea mea pentru el, văzând Veneția prin ochii lui, nepunând întrebări despre trecutul, nici despre viitorul lui, repetându-i cuvintele, fericită de strălucirea acestui mic prezent pe care-l trăiam.

Căci el era mai vesel decât aș fi crezut, mai drăgăstos decât aș fi visat, înflăcărat și plin de tinerețe în o o sută de feluri deosebite, nu Maxim acela de la prima întâlnire, nu străinul stând singur la masa lui de la restaurant, privind înainte, învăluit în lumea sa tainică. Maxim al meu râdea și cânta, azvârlea pietre în apă, mă ținea de mână, n-avea nicio zbârcitură între sprâncene, nu purta nicio povară pe umeri. Îl cunoșteam ca pe un amant, ca pe un prieten. Și în timpul acelor săptămâni, am uitat că avea o viață organizată, metodică, o viață pe care trebuia s-o reia, s-o urmeze ca și în trecut, făcând din acea perioadă dispărută o vacanță trecătoare.

Îl priveam citind scrisorile, l-am văzut întunecându-se la una, zâmbind la alta, aruncând-o pe următoarea și mă gândeam că, fără ajutorul lui Dumnezeu, scrisoarea mea putea fi acolo, trimisă de la New York și că el ar fi putut s-o citească cu aceeași nepăsare, puțin intrigat la început de semnătură, apoi ar fi împins-o înapoi, cu un căscat, printre celelalte, ca să-și ia ceașca de ceai. Gândul acesta mă îngheță. Mi se părea că între ceea ce mi s-a întâmplat și ceea ce s-ar fi putut-întâmpla, a existat un dram de noroc, căci altfel el ar fi stat tot așa înaintea ceaiului și poate nu s-ar fi gândit prea mult la mine,

în niciun caz cu regret, pe când eu, la New York, unde aş fi jucat bridge cu doamna Van Hooper aş fi aşteptat în fiecare zi o scrisoare ce n-ar fi venit niciodată.

Mă rezemai în fotoliu, privind în jur, încercând să capăt convingerea că eram într-adevăr acolo, la Manderley, în casa de pe cartea poştală, vestitul Manderley. Trebuia să mă învăţ, că toate acestea erau acum ale mele, în egală măsură în care-i aparţineau lui, fotoliul adânc în care şedeam, maldărul acela de cărţi, înălţându-se până în tavan, tablourile de pe pereţi, grădinile, pădurile, domeniul Manderley despre care citisem, toate acestea erau acum şi – ale mele, fiindcă mă măritasem cu Maxim.

O să îmbătrânim aici împreună, o să ne bem ceaiul, ca doi bătrâni, Maxim şi cu mine, cu alţi câini, urmaşii acestora, iar în bibliotecă o să plutească acelaşi miros vechi şi mucegăit ca până acum. O să aibă o perioadă de glorioasă neorânduială în timpul copilăriei băieţilor – băieţilor noştri – pe care-i vedeam trântindu-se pe divan, cu ghetele pline de noroi, ducând după ei o pradă de sfori, scaune de cricket, bricege, arcuri şi săgeţi.

Pe masă aceasta, azi curată şi bine lustruită, o să fie o cutie urâtă cu fluturi şi alta cu ouă de păsări învelite în vată. „Nu vreau catrafusele astea aici, am să spun eu, duceţi-le în sala de studii, dragii mei”, iar ei o să iasă fugind, strigând, chemându-se unul pe altul, dar cel mai mic o să rămână aici, jucându-se cu jucăriile lui, mai puţin gălăgioase decât ale lor.

Viziunea mea se întrerupse la zgomotul uşii deschise: Frith intră cu feciorul ca să strângă serviciul de ceai.

— Doamna Danvers întrebă dacă doamna vrea să-şi vadă odaia, îmi zise dânsul.

Maxim ridică ochii de deasupra scrisorilor.

— Ce-au făcut în aripa de răsărit? întrebă dânsul.

— După părerea mea e foarte drăguţă, domnule. Fireşte că muncitorii au răvăşit totul, pe când lucrau şi doamna Danvers aproape că se temea că n-o să fie gata la vreme. Dar au plecat luna trecută. Cred că domnul şi doamna o să se simtă bine acolo. Aripa aceea a casei e şi fără îndoială mult mai veselă.

— Ai făcut schimbări? întrebai eu.

— Oh, nu mare lucru, răspuse Maxim; am zugrăvit și împodobit apartamentul aripii, pe care vreau să-l ocupăm noi. După cum a spus și Frith, e mult mai vesel în partea aceea și are o vedere minunată spre grădina cu trandafiri. Când trăia mama, asta era aripa odăilor pentru prieteni. Termin scrisorile și vin și eu după tine. E un bun prilej să te duci repede să faci cunoștință cu doamna Danvers.

Mă ridicai încet, cuprinsă de vechea mea sfială și mă dusei în hol. Aș fi vrut să-l aștept și luându-l de braț, să vizitez împreună cu el odăile. N-aveam poftă să fiu singură cu doamna Danvers. Cât de mare părea acum holul și ce pustiu era! Pașii mei răsunau pe lespezi și zgomotul lor se lovea de tavanul ce mi-i înapoia ca un ecou și, întocmai ca într-o biserică, eram stingherită, intimidată că fac atâta zgomot, nesimțindu-mă la largul meu. Picioarele mele făceau un zgomot caraghios și mă gândeam că Frith, cu tălpile lui de păslă, m-o fi judecând prost.

— E foarte mare, nu-i așa? zisei eu cu o însuflețire forțată, de școlăriță, dar el îmi răspuse foarte ceremonios:

— Da, doamnă, Manderley e o casă mare. Nu îndeajuns de mare, firește, dar destul de mare. Holul acesta slujea altă dată pentru banchete. Se pun și acum mese la ocazii mari, ca un ospăț ceremonios sau un bal. Și publicul poate veni o dată pe săptămână.

— Da, am spus, conștientă încă de pașii mei răsunători și în timp ce-l urmam, simțeam că mă considera ca pe o vizitatoare din afară, iar eu mă și comportam ca o vizitatoare, uitându-mă politicos în dreapta și-n stânga, luând cunoștință de armele de pe pereți și de tablouri, atingând cu mâinile balustrada sculptată a scării.

O siluetă neagră mă aștepta în capul scării, și ochii încercânați mă priveau cu stăruință din adâncul capului ei de mort. Îl căutai, din instinct, pe puternicul Frith, dar pierise pe coridor, la celălalt capăt al holului.

Eram singură cu doamna Danvers. Urcai scara cea mare, în întâmpinarea ei, pe când ea mă aștepta nemișcată, cu mâinile încrucișate înaintea ei, cu ochii țintă la obrazul meu. Mă silii

să-i zâmbesc, dar ea nu făcu la fel; nu-mi fu necaz pe ea, căci zâmbetul meu n-avea niciun rost, era nerod și silit.

— Sper că nu te-am făcut să așteți, zisei eu.

— Sunt la dispoziția dumneavoastră, doamnă, răspunse dânsa, și mă urmă sub bolta galeriei către un coridor.

Străbăturăm un palier mare, acoperit cu un covor; apoi întorcându-ne la stânga și trecând printr-o ușă de stejar, coborârăm o scară îngustă și urcarăm alta, la capătul căreia se afla o ușă, pe care ea o deschise, dându-se la o parte ca să trec eu. Intrai într-un mic buduar, mobilat cu un divan, fotolii și un birou, ce dădea într-o odaie mare, cu două paturi, cu ferestre mari și o baie alăturată. M-am dus drept la fereastră și am privit afară. Grădina cu trandafiri se întindea la picioarele mele, în partea de răsărit a terasei; după grădina cu trandafiri, era un povârniș cu iarbă ce urca spre pădure.

— De aici nu se vede marea, zisei eu, întorcându-mă spre doamna Danvers.

— Nu, nu se vede din această aripă, răspunse ea. Nici nu se aude. Nu s-ar crede că e așa de aproape, cel puțin din aripa asta.

Vorbea într-un fel aparte, ca și cum îndărătul cuvintelor ei s-ar fi ascuns ceva și sublinia emfatic cuvintele „aripa aceasta”, vrând parcă să-mi arate că apartamentul unde ne aflam era mai prejos decât altele.

— Păcat, zisei eu, mi-e dragă marea.

Ea nu răspunse, privindu-mă mai departe, cu mâinile încrucișate în față.

— Dar e o odaie foarte drăguță și sunt sigură că o să-mi placă. Se pare că a fost aranjată din nou pentru întoarcerea noastră.

— Da, spuse ea.

— Cum era înainte?

— Avea tapetul violet – și alte perdele; domnului de Winter nu i se părea veselă. Nu era folosită decât uneori ca odaie pentru – oaspeți. Dar domnul de Winter mi-a spus s-o aranjăm pentru dumneavoastră.

— El nu stătea înainte în odaia asta? întrebai eu.

— Nu, doamnă, n-a locuit niciodată în această aripă.

— Oh, exclamai eu, nu știam!

Mă apropiai de masa de toaletă și începui să mă pieptăn. Bagajele mele erau desfăcute, periile puse pe masă. Eram mulțumită că Maxim îmi cumpăraseră aceste perii și că erau aici așezate sub ochii doamnei Danvers. Erau noi, costaseră scump și n-aveam de ce să roșesc.

— Alice a despachetat bagajele și o să aibă grijă de dumneavoastră până la sosirea – cameristei dumneavoastră, zise doamna Danvers.

— N-am cameristă, am zis eu stângaci. Dar sunt convinsă că Alice o – să-se descurce singură.

Ea avu aceeași expresie pe care i-o văzusem în clipa când îmi căzuseră atât de neîndemânatic mănușile.

— Cred că asta nu poate merge multă vreme așa. O doamnă în situația dumneavoastră trebuie un aibă cameristă.

Roșii. Ghiceam foarte bine ironia ascunsă în cuvintele ei.

— Dacă crezi că e nevoie, poate îmi poți găsi una, zisei eu ferindu-mă de privirea ei, o tânără care ar putea fi cioplită poate.

— Cum vreți. Dumneavoastră hotărâți.

Urmă o tăcere. Aș fi vrut să plece. Mă întrebam de ce stătea acolo să mă – spioneze, cu mâinile încrucișate, pe fusta ei neagră.

— Trebuie să fii de multă vreme la Manderley, mai mult decât oricine? zisei eu străduindu-mă să vorbesc.

— De mai puțină vreme ca Frith, răspunse ea. Frith era aici pe vremea bătrânului domn, când domnul de Winter era copil.

— Ah, făcui eu. Și dumneata n-ai venit decât mai târziu?

— Da, spuse ea.

M-am uitat încă o dată la ea și i-am întâlnit iarăși ochii, întunecați și sumbri, în fața aceea albă, infiltrându-mi, nu știu de ce, o stranie senzație de neliniște, de prevestire rea. Am încercat să zâmbesc și n-am fost în stare, m-am trezit că mă împiedică ochii aceia, lipsiți de lumină, de orice scăpărare de simpatie față de mine.

— Am venit când s-a măritat întâia doamnă de Winter,

spuse dânsa, și glasul ei, până atunci înăbușit și fără viață, se însufleți deodată, pe când o roșeață îi acoperi obrații slabi.

Această schimbare era. Atât de neașteptată, că fui uimită și puțin înspăimântată. Nu știam ce să zic, nici ce să fac. Era ca și când ea ar fi rostit cuvinte interzise, cuvinte tănuite în adâncul ei de multă vreme și pe care nu le-ar mai fi putut înfrâna. Nu-și lua ochii de la obrazul meu, mă privea cu un amestec ciudat de milă și de dispreț, până ce m-am simțit și mai tânără și mai neajutorată în fața drumurilor vieții, mult mai întortocheate decât crezusem.

Vedeam bine că mă disprețuia, subliniind cu tot snobismul clasei ei, că nu eram o doamnă din înalta societate, că eram umilă și sfioasă. Dar mai era și altceva decât dispreț în ochii ei, ceva dușmănos, răuvoitor.

Trebuia să-i vorbesc; nu puteam să-mi fac de lucru mai departe, cu periile și să-i arăt că mă temeam și nu mă încredeam în ea.

— Doamnă Danvers, mă auzii eu spunând, sper că o să ne înțelegem. Va trebui să fii îngăduitoare cu mine, căci acest fel de viață e nou pentru mine. Doresesă izbutesc și, – mai ales, – să-l fac fericit pe domnul de Winter. Știu că pot lăsa pe seama dumitale conducerea gospodăriei. Mi-a spus-o domnul de Winter. Va trebui să conduci treburile așa cum au fost conduse totdeauna, eu n-am intenția să fac vreo schimbare.

M-am oprit, cu răsuflarea puțin tăiată, încă nesigură de mine însămi și neștiind dacă spuneam ce se cuvenea, iar când mi-am înălțat iarăși privirea, am văzut că ea se mișcase și stătea cu mâna pe clanța ușii.

— Foarte bine, răspunse ea, sper că o să fiți mulțumită. Conduc de mai bine de un an această casă și domnul de Winter nu s-a plâns niciodată de ceva. Firește că era altfel când trăia prima doamnă de Winter; se petrecea mult aici, se primea mereu și deși făceam eu toate, ea ținea să supravegheze singură lucrurile.

Și de astă dată avui impresia că-și alegea cu grijă cuvintele și încerca să-mi pătrundă gândul și că urmărea impresia stărnită de cuvintele ei pe chipul meu.

— Eu prefer să mă las în nădejdea duminicilor, repetai eu. Și văzui pe obrazul ei expresia, pe care o mai observasem și în hol, un fel de batjocură, de dispreț desăvârșit. Ea știa că n-o să mă împotrivesc și că mă temeam de ea.

— Pot să mai fac ceva pentru dumneavoastră? spuse ea și se prefăcu că-și rotește privirea prin odaie.

— Nu, am spus eu, nu, cred că am tot ce-mi trebuie. O să mă simt foarte bine aici. Dumneata ai făcut ca odaia să fie atât de fermecătoare? Ultima, frază era o lingușire finală menită să-i câștige aprobarea. Înălță din umeri, și totuși nu zâmbi.

— N-am făcut decât să urmez îndrumările domnului de Winter, zise ea.

Ezita în prag, cu mâna pe clanța ușii deschise. Parcă ar mai fi avut să-mi spună ceva și nu se putea decide asupra cuvintelor, totuși aștepta acolo, ca să-i ofer eu prilejul.

Ar fi vrut să plece; stătea ca o umbră, pândindu-mă, cântărindu-mă cu ochii ei stinși –, încadrați în obrazul acelei țeste moarte.

— Dacă găsiți că nu-i pe placul dumneavoastră ceva, să-mi spuneți numaidecât, da? întrebă ea.

— Da, i-am spus. Da, bineînțeles, doamnă Danvers, dar știam că nu asta avusese de gând să spună, și tăcerea se așternu din nou între noi.

— Dacă domnul de Winter cere garderobul său cel mare, zise ea pe neașteptate, o să-i spuneți că a fost imposibil să-l mutăm. Am încercat, dar n-a putut fi trecut pe ușile astea înguste. Aici odăile sunt mai mici ca în aripa de apus. Dacă nu-i place cum am aranjat apartamentul, să-mi spună. Era greu de știut cum să-l mobilez.

— N-avea grijă, doamnă Danvers, am răspuns eu. Sunt sigură că o să-i placă. Dar îmi pare rău că ai avut atâta bătaie de cap. Habar n-am avut că a pus să fie refăcută decorația odăilor și să fie remobilate. N-ar fi trebuit să-ți dai atâta osteneală. Sunt sigură că m-aș fi simțit tot atât de bine și în aripa de apus.

Ea mă privi curioasă și puse mâna pe mânerul ușii.

— Domnul de Winter mi-a scris că o să vă placă mai mult

aici, zise ea. Odăile din aripa de apus sunt foarte mari. Odaia de culcare a marelui apartament e de două ori cât asta. E o odaie foarte frumoasă, cu un tavan cu armorii. Fotoliile tapisate au mare valoare și de asemeni și căminul sculptat. E cea mai frumoasă odaie din toată casa. Și toate ferestrele dau spre pajiști și mare.

Mă simții stingherită. Nu înțelegeam de ce vorbea cu tonul acela ascuns, de antipatie; părea că vrea să spună că odaia unde stăteam avea ceva inferior, nu era vrednică de Manderley, ca și când ar fi fost o odaie de mâna a doua pentru a persoană de mâna a doua.

— Îmi închipui că domnul de Winter păstrează cele mai frumoase odăi ca să fie arătate lumii, am spus eu.

Ea începu să râsucească mânerul ușii, apoi mă privi din nou, pândindu-mi ochii, șovăind înainte de a răspunde și când vorbi, glasul ei era mai liniștit, mai rece ca la început.

— Dormitoarele nu sunt niciodată vizitate de lume, zise dânsa. Numai holul, galeria și odăile de jos. Tăcu o clipă, cercetându-mă cu privirea.

— Când trăia doamna de Winter, ei locuiau în aripa de apus. Odaia mare despre care vă vorbeam, care dă spre mare, era a doamnei de Winter.

Apoi văzui că-i trece o umbră pe obraz și se lipi de perete, în timp ce pe coridor se auzeau răsunând pașii lui Maxim care intră în odaie.

— Ei, te simți bine? mă întrebă el. Crezi c-o să-ți placă aici?

Privi în jurul lui, fericit ca un școlar.

— Totdeauna mi s-a părut această odaie foarte drăguță, zise dânsul. Ani de zile fusese părăsită, totuși eu am crezut întotdeauna că se poate face ceva din ea. Ai izbutit foarte bine, doamnă Danvers, îți pun o notă bună.

— Mulțumesc, domnule, răspunse ea cu un chip fără expresie și ieși, închizând ușa în urma ei.

Maxim se aplecă pe fereastră.

— Îmi plac acești trandafiri, spuse dânsul. Unul din primele lucruri de care îmi amintesc e că mă țineam după mama, cu piciorușele nesigure, pe când ea tăia florile veștede. Această

odaie are ceva liniștit și fericit; apoi e tăcută. Nu s-ar crede că ești la cinci minute de mare.

— Asta spunea și doamna Danvers.

El plecă de la fereastră, se plimbă prin odaie, atingând bibelourile, privind tablourile, deschizând dulapurile, mângâindu-mi rochiile atârinate.

— Cum te înțelegi cu bătrâna Danvers? mă întrebă el deodată.

Mă întorsei și începui să mă pieptăn înaintea oglinzii.

— E cam bătoasă, zisei eu după o clipă sau două. Se temea poate să nu mă amestec în gospodărie?

— Nu cred că asta nu i-ar place, spuse dânsul.

Ridicai ochii și văzui că-mi privea chipul în oglindă, apoi se întoarse la fereastră fluierând încet, în surdină, legănându-se pe călcâie...

— N-o lua în seamă, zise dânsul. E o ființă ciudată în multe privințe și cu al cărei caracter altă femeie s-ar înțelege greu. Fii liniștită. Dacă devine într-adevăr plicticoasă, ne descotorosim de ea. Dar e foarte destoinică și o să te scutească de toate grijile gospodăriei. Cred că pe servitori îi cam asuprește. Pe mine n-a îndrăznit niciodată să mă sâcâie. Dacă ar fi încercat, aș fi dat-o de mult afară.

— Sper să ne înțelegem, când o să mă cunoască mai bine, am replicat eu repede. La drept vorbind, e firesc ca la început să aibă ciudă pe mine.

— Să aibă ciudă pe tine! Ce dracu vrei să spui? întrebă el.

Se întoarse spre mine, cu sprâncenele încruntate, cu o înfățișare ciudată, cam întărâtată, întipărită pe chipul lui. Mă întrebam de ce și-mi părea rău de cuvintele rostite.

— Vreau să spun, zisei eu, că-i mai ușor pentru o femeie să servească un bărbat singur. Fără îndoială, că s-a obișnuit așa și se teme să nu ajung supărătoare.

— Supărătoare, Dumnezeuule, începu dânsul, dacă crezi...

Apoi se opri, veni la mine și mă sărută pe păr.

— S-o uităm pe doamna Danvers, spuse dânsul. Trebuie să-ți spun că nu mă prea interesează. Vino să-ți arăt Manderley-ul.

N-o revăzui în seara aceea pe doamna Danvers și n-am mai vorbit despre, ea. Eram mai fericită după ce-o alungasem din gândurile mele, mă simțeam mai puțin intrusă și, pe când ne plimbam prin odăile de la parter și priveam tablourile, cu brațul lui Maxim în jurul umerilor, mei, mă simții semănând cu femeia care doream să devin, cu aceea pe care mi-o închipuisem în visurile mele și care se simțea la ea acasă la Manderley.

Pașii mei nu mai răsunau caraghios pe lespezile holului, căci pantofii grei ai lui Maxim făceau mai mult zgomot că ai mei și labele celor doi câini adăugau o tovărășie plăcută.

Am fost de asemenea fericită și pentru faptul că examinarea tablourilor durând destul de mult, Maxim spuse că era prea târziu ca să ne mai îmbrăcăm înainte de masă; am fost scutită astfel de a fi stingherită de Alice, camerista, care m-ar fi întrebat ce rochie pun și m-ar fi ajutat să mă îmbrac; evitam astfel lunga coborâre a scării, tremurând, cu umerii goi, într-o rochie pe care mi-o dăduse doamna Van Hooper, pentru că nu i venea bine fiicei ei. Mă temeam de ceremonia mesei în sufrageria austeră, dar faptul că nu ne îmbrăcasem anume, făcea totul mai plăcut și mai ușor, ca atunci când mâncam împreună la restaurante. Mă simțeam bine în rochia mea de lână, râdeam și vorbeam de ce făcusem în Italia și în Franța, în timp ce mâncam mă uitam la fotografii, iar Frith și feciorul erau tot atât de impersonali ca și chelnerii de la hotel; nu mă spionau ca doamna Danvers.

După-masă ne așezarăm în bibliotecă; perdelele erau trase; s-au mai pus bușteni în cămin; era frig pentru luna mai și eu mă bucuram de căldura plăcută.

Era ceva nou pentru mine să mai stau astfel liniștită, lângă el, după-masă, căci în Italia ne plimbam pe jos sau în mașină, intram în cafenele, ne sprijineam de parapetul podurilor. Maxim se îndreptă din instinct spre fotoliul care se afla în stânga căminului și întinse, brațul să ia ziaarele. Puse perna mare sub cap și-și aprinse o țigară. „Iată obiceiurile lui, gândii eu, iată ce face totdeauna, de ani de zile”.

El nu mă privea, citea ziarul, mulțumit, stând comod,

reluându-și viața de stăpân în casa lui. Și pe când visam cu bărbia în mână, mângâind urechile blânde ale unui cooker spaniol, îmi veni în minte că nu eram cea dintâi care mă odihneam în acest fotoliu: cineva stătuse înaintea mea lăsându-și urmele pe perne și pe sprijinitoarea unde i se rezemase mâna. Alta turnase cafea cu același serviciu de argint, dusese această ceașcă la buze, se aplecase spre acest câine, cum făceam eu.

Tremurai fără să vreau, ca și când cineva ar fi deschis o ușă în spatele meu și un val de aer rece ar fi pătruns în odaie. Stam în fotoliul Rebeccăi. Mă sprijineam de perna Rebeccăi și câinele venise să-și pună capul pe genunchii mei, pentru că așa îi era obiceiul și pentru că își amintea de mână, care altă dată îi dădea zahăr.

CAPITOLUL 8

NU-MI ÎNCHIPUISEM

NICIODATĂ că viața la Manderley o să fie atât de organizată și de metodică. Îmi amintesc acum prima dimineață când Maxim, sculat, îmbrăcat, își scrisese scrisorile înainte de gustarea de dimineață și când, coborând după ora nouă, cam îngrozită de chemarea imperioasă a gongului, l-am găsit aproape terminând masa și curățindu-și un fruct.

Mă privi și zâmbi.

— Te rog să mă ierți, zise dânsul, o să te obișnuiești. La ora asta n-am vreme de pierdut. Să știi că administrarea unui domeniu ca Manderley, îți ia mult timp. Cafeaua și mâncărurile calde sunt pe măsută. La gustarea de dimineață ne servim singuri.

Spusei ceva în legătură cu ceasul meu care rămânea în urmă, cu baia în care stătusem prea mult, dar nu mă ascultă, citea o scrisoare încruntându-și sprâncenele.

Îmi amintesc cât eram de impresionată, impresionată și cam înspăimântată de bogăția aceluia mic dejun. Într-un ceainic mare de argint era ceai, alături cafea, iar pe reșou, ochiuri la capac, slănină și pește. Pe alt reșou era un păhărel cu ouă fierte, iar într-un castron de argint porridge. Pe altă farfurie, șuncă și o bucată mare de slănină rece. Erau și prăjiturele și pâine prăjită și diferite chisele cu gem, marmeladă și miere, și farfuriile pline de fructe care completau masa. Mi se părea ciudat că Maxim, care în Franța nu mânca decât un *croissant*⁴ și un fruct la cafea, la el acasă se așeza în fața unui dejun ce ajungea pentru douăsprezece persoane, și asta în fiecare zi, de-a lungul anilor, fără să observe nimic caraghios în acest fapt, nicio risipă.

Văzui că el mâncase puțin pește. Eu mâncai un ou fiert, moale. Mă întrebam ce se întâmpla cu celelalte mâncăruri, toate ouăle la capac, slănina prăjită, porridge-ul, resturile de

---

⁴ În franceză, în original; un corn.

pește. Existau săraci, pe care n-o să-i cunosc și n-o să-i văd niciodată, așteptând în dosul ușii bucătăriei pomana micului dejun? Sau erau aruncate toate, claie peste grămadă, la lada de gunoi? N-o să știu niciodată, n-o să îndrăznesc niciodată să întreb.

— Slavă Domnului, îmi zise Maxim, că n-am familie mare: o soră pe care o văd rareori și o bunică oarbă. Apropo. Beatrice s-a invitat la masă. Mă cam așteptam. Cred că vrea să vadă cum arăți.

— Azi? spusei eu, pierzându-mi buna dispoziție.

— Da, după scrisoarea primită azi dimineață. N-o să stea mult. Cred că o să-ți placă. E foarte sinceră, îi place să spună ce gândește. Fără mofturi. Dacă n-o să-i plăci, o să ți-o spună în față.

Asta nu mi se părea prea liniștitor și mă întrebam dacă nu exista vreo calitate în prefăcătorie. Maxim se ridică și-și aprinse o țigară.

— Am o grămadă de treburi în dimineața asta; crezi că o să te poți distra singură? întrebă dânsul. Aș fi vrut să-ți arăt grădina, dar trebuie să-l văd pe agentul meu Crawley. Nu m-am ocupat de toate astea în ultima vreme. A, apropo, vine și el la masă. Nu te supără, nu?

— O, nu, răspunsei eu, dimpotrivă.

Apoi el își luă scrisorile și ieși din odaie și-mi amintesc că mi-am spus că nu așa îmi închipuiam prima mea dimineață; credeam că o să ne plimbăm împreună, obosiți, fericiți, că o să găsim, la întoarcere, o masă rece, pe care o s-o luăm între patru ochi, după care o să ne așezăm sub castanul pe care-l văzusem prin fereastra bibliotecii.

Am zăbovit multă vreme la această dintâi gustare, ca să-mi omor timpul și numai zărindu-l pe Frith, care mă privea pe după paravan, îmi dădui seama că era trecut de zece. Mă ridicai numaidecât, simțindu-mă vinovată și-mi cerui scuze că stătusem acolo atât de târziu. El se înclină fără să spună nimic, foarte politicos, foarte corect, dar surprinsei uimire în ochii săi. Poate că asta mă cobora în stima lui. Aș fi vrut să știu ce trebuie să spun și ce să fac. Mă întrebam dacă el, ca și

doamna Danvers, bănuia că îndrăzneala, grația, ușurința, nu erau însușiri înnăscute la mine, ci lucruri pe care trebuia să le învăț, poate cu greutate, încet și cu prețul multor amărăciuni.

Și iată că, ieșind din odaie, mă împiedicai fără să mă uit înaintea mea, lovind cu piciorul treapta pragului. Frith îmi sări în ajutor, ridicându-mi batista, pe când în dosul paravanului, Robert, tânărul fecior, se întoarse să-și ascundă zâmbetul.

Când străbătui holul, auzii șoptele glasurilor lor. Unul din ei râdea, fără îndoială Robert. Poate că râdea de mine. Mă urcai, la adăpostul odăii mele, dar când deschisei ușa, o femeie mătura pe jos, alta ștergea masa de toaletă. Mă priviră uimite. Mă grăbii să ies. Deci nu trebuia să intru la acel ceas în odaie? Nu se așteptau la asta. Era împotriva obiceiurilor, gospodăriei. Coborâi în tăcere, mulțumită de pantofii mei care nu răsunau pe treptele de piatră și mă dusei în bibliotecă, unde găsii ferestrele larg deschise în frigul de dimineață, focul pregătit, dar neaprins.

Închisei ferestrele și privii în jurul meu, căutând o cutie de chibrituri. Nu găsii. Nu știam ce să fac. Nu voiam să sun. Dar biblioteca, atât de călduroasă cu o seară înainte, cu focul ei bun și plăcut din cămin, era acum o adevărată ghețarie. În dormitor erau chibrituri, dar nu voiam să urc ca să nu stânjenesc servitoarele. Nu puteam înfrunta din nou chipurile lor uluite. M-am hotărât să iau chibriturile de pe măsută, după ce Frith și Robert aveau să părăsească sufrageria. Ieșii în hol, în vârful picioarelor, și ciulii urechile. Nu terminaseră de strâns, auzii zgomotul glasurilor lor și clinchetul argintăriei. Apoi totul se liniști. Desigur se duseră la bucătărie pe ușa de serviciu așa că străbătui holul, întorcându-mă în sufragerie. Da, după cum mă așteptam, era o cutie de chibrituri pe măsută. Străbătui repede odaia și o luai, dar în clipa aceea Frith reintră în sufragerie. Încercai să strecor, pe ascuns, cutia în buzunar, dar văzui privirea lui uimită oprindu-se asupra mâinii mele.

— Doamna caută ceva? întrebă dânsul.

— Oh, Frith, zisei eu cu stângăcie, nu găseam chibriturile.

El îmi întinse numaidecât o cutie de chibrituri și una de

țigări. Altă stânjeneală pentru mine, căci nu fumam.

— Nu, zisei eu, nu-i pentru asta. Mi se pare că-i tare frig în bibliotecă, fără îndoială pentru că viu din sud, și am vrut să aprind focul.

— De obicei în bibliotecă, focul nu se aprinde decât după-amiază. Doamna de Winter stătea totdeauna dimineața în salonaș. Acolo arde focul. Dar, firește, dacă doamna dorește foc în bibliotecă, o să dau ordin să se facă.

— Oh, nu, spusei eu, cu niciun preț. O să mă duc în salonaș. Mulțumesc, Frith.

— Doamna o să găsească hârtie de scrisori, tocuri și cerneală. Doamna de Winter își făcea totdeauna corespondența și telefona după micul dejun. Acolo e și telefonul interior al casei, dacă doamna vrea să comunice ceva doamnei Danvers.

— Mulțumesc, Frith.

Mă întorsei în hol, fredonând un cântecel, ca să par la largul meu. Puteam să-i spun că nu văzusem niciodată salonașul, că Maxim nu mi-l arătase cu o seară înainte? Știam că stătea în pragul sufrageriei, urmărindu-mă din ochi și trebuia să mă fac că știu unde mă duc. La stânga scării era o ușă și eu mă îndreptai curajoasă într-acolo, rugându-mă să ducă spre ținta mea; dar când ajunsei în dreptul ei și deschisei, văzui că dădea într-un antreu, un fel de debara unde se țineau lucrurile netrebuincioase, o masă pentru aranjat florile, șezlonguri pentru grădină, câteva impermeabile, atârinate. Într-un cuier. Ieșii, cam stânjinită din hol, și-l văzui pe Frith stând liniștit acolo. Siguranța mea nu-l înșelase deci nicio clipă.

— Salonașul e în partea cealaltă a salonului, doamnă, zise el, pe ușa aceasta la dreapta, de partea asta a scării. Doamna n-are decât să treacă prin salonul mare și s-o ia la stânga.

— Mulțumesc, Frith, spusei eu umilă, nemaiîndrăznind să fac pe grozava.

Străbătui salonul cel mare, după cum îmi indicase el; era o odaie minunată, de dimensiuni frumoase, dând spre peluze și mare. Presupuneam că publicului îi era permisă vizitarea acelei încăperi și Frith dacă îi conducea acolo, desigur că știa povestea tablourilor de pe pereți și din ce perioadă data

mobilierul. Firește, era frumoasă, știam asta, și fotoliile și mesele acelea probabil că erau neprețuite, dar cu toate acestea nu aveam niciun chef să zăbovesc acolo. Nu mă vedeam așezându-mă pe fotoliile acelea foarte scumpe, înaintea căminului sculptat, punând cărți pe mese. S-ar fi spus, un salon, într-un muzeu, unde alcovurile sunt închise cu un șnur și unde paznicul în uniformă stă pe un scăunel, lângă ușă, ca în castelele franceze. Trecui deci, prin această odaie și o luai la stânga, ajungând la salonașul pe care nu-l cunoșteam. Jasper veni numaidecât la mine, dând din coadă și vârându-și botul în mâna mea. Mama lui ridică nasul la apropierea mea și mă privi cu ochii ei pe jumătate orbi; dar când adulmecă aerul și înțelese că nu eram aceea pe care o așteptase, se întoarse cu un mârâit și începu să privească focul. Apoi mă părăsi și Jasper și se așază lângă mama lui lingându-și coastele. Așa erau ei deprinși. Știau, întocmai cum știuse și Frith, că în bibliotecă nu se făcea foc până după-amiază. Veneau în salonaș dintr-un îndelungat obicei. Înainte de a privi eram sigură că fereastra dădea în locul unde erau rododendronii. Da, erau într-adevăr acolo, roșii și încărcăți cu flori, cum îi văzusem cu o seară înainte, cu tufișurile la piciorul ferestrei deschise: cotropind aleea. Între tufișuri era un mic luminiș, o pajiște în miniatură, în mijlocul căreia se afla o statueta, întățișând un faun gol, cântând din fluier.

Robodendronii purpurii îi slujeau ca fond, iar luminișul era o mică scenă, pe al cărui covor gazonat, el dansa și-și juca rolul. În odaia asta nu respirai aerul mirosind amucegai ce plutea în bibliotecă, ea nu cuprindea fotolii stricate, nici mese acoperite cu reviste vechi, care se citeau arareori, dacă nu cumva niciodată, dar erau lăsate acolo dintr-o îndelungată tradiție, fiindcă așa voise tatăl lui Maxim, sau poate chiar bunicul lui.

Era o încăpere feminină, plăcută, gingașă, decorul unei ființe care alesese fiecare lucru cu mare grijă, ca cel mai neînsemnat scaun, cel mai neînsemnat vas, cel mai mic bibelou să se armonizeze cu restul și cu persoana ei. Ființa care aranjase acea odaie trebuie să fi spus: „Vreau asta, și asta, și asta”, alegând unul câte unul, printre comorile Manderley-ului,

lucrurile care-i plăceau, punând totdeauna mâna, cu un instinct ce nu dădea greș, pe lucrurile de preț. Rezultatul era ciudat de perfect, fără nimic din răceala solemnității salonului, dar viu, cu o strălucire ce-o amintea pe cea a rododendronilor grămădiți sub fereastră. Și atunci observai că aceștia, nemulțumiți că-și formaseră scena pe mica pajiște, intraseră chiar în odaie. Fețele lor mari, prietenoase mă priveau de sus, de pe cămin, dintr-un vas așezat pe măsuța de lângă divan și se ridicau de pe birou, între candelabrele aurite.

Umpleau odaia și chiar pereții, sub soarele dimineții, aminteau, culoarea lor. Erau singurele flori care se aflau în această cameră și mă întrebam dacă odaia fusese aranjată pentru ele, căci în altă parte a casei, nu pătrundeau. Existau flori în sufragerie, flori în bibliotecă, dar ordonate, convenționale; nimic care să semene cu această bogăție. M-am așezat la birou și m-am mirat văzând că această odaie, atât de minunată și de colorată, era așa de bine organizată pentru o muncă metodică. Mi se părea că un decor de un gust atât de încântător, cu toată extravaganța florilor, ar fi trebuit să fie acel al lăncezelii și al intimității.

Dar biroul acesta, oricât de frumos ar fi fost, nu era una din acele jucării plăcute, unde o femeie scrie bilețele, sugând vârful tocului, pe care-l lasă zile întregi pe mapă. Clasorul era etichetat „scrisori fără răspuns”, „scrisori de păstrat”, „de gospodărie”, „moșie”, „liste de bucate”, „diverse”; cu același scris ascuțit pe care-l cunoșteam. Și am fost uimită recunoscându-l, căci nu-l mai văzusem de când distrusesem pagina albă a volumului de poeme și nu mă gândeam că o să-l revăd.

Trăsei un sertar, la întâmplare, și regăsi acel scris, deschizând un carnet de piele, al cărui titlu: „Oaspeți la Manderley” arăta numaidecât, așezate pe săptămâni și luni, ce musafiri veniseră și plecaseră, ce odăi ocupaseră și cu ce mâncăruri au fost ospătați. Am întors paginile și am văzut că volumul era un album complet al anului, astfel că amfitrioana, privind în urmă, putea să știe, cu o precizie de o zi, aproape de o oră care oaspete înnoptase sub acoperișul ei și unde dormise

și ce i se dăduse de mâncare. În sertar erau și hârtie de scris cu adresa moșiei și cărți de vizită de un alb de fildeș în cutioare.

Luai una și o privii scoțând plicul de hârtie de mătase: „Doamna M. De Winter” și într-un colț: „Manderley”. O pusei îndărăt în cutie și închisei sertarul, simțindu-mă deodată vinovată, ca și când aș fi locuit la cineva și gazda mi-ar fi spus: „Da, firește, stai la biroul meu ca să-ți faci corespondența”, iar eu aș fi scotocit în lucrurile ei. În orice clipă s-ar fi putut întoarce în odaie și m-ar fi găsit acolo, în fața sertarului deschis, pe care n-aveam dreptul să-l ating.

De aceea, când telefonul începu deodată să sune înaintea mea pe birou, inima îmi tresări și tremurai de teamă la gândul că fusesem descoperită. Ridicai receptorul cu mâna tremurândă.

— Cine e? întrebai eu. Cu cine doriți să vorbiți?

Se auzi un zgomot ciudat la capătul celălalt al firului, apoi auzii un glas înăbușit și destul de solemn, pe care nu-l puteam desluși dacă e al unui bărbat sau al unei femei, care întreba:

— Doamna de Winter? Doamna de Winter?

— Vă înșelați, zisei eu, doamna de Winter a murit acum un an.

Stăm acolo, privind prostește telefonul și numai când numele fu repetat cu glas neîncrezător și puțin mai tare, îmi dădui seama ce gafă grozavă comisesem și sângele îmi năvăli în obraz.

— E doamna Danvers, doamnă, zise glasul. Vă vorbesc de la telefonul interior.

Stupiditatea mea era atât de evidentă, de mare, de neiertat, că a mă preface c-o ignoram m-ar fi făcut să par și mai idioată, dacă așa ceva era cu puțință.

— Îți cer iertare, doamnă Danvers, bâlbâii eu, telefonul m-a surprins și nu știam ce să spun. Nu înțelesesem că eu am fost chemată, nu știam că venea din casă chemarea.

— Îmi pare rău că v-am deranjat, doamnă, zise dânsa și eu mă gândii: „Bănuiește că scotoceam prin sertar”.

— Voiam doar să vă întreb dacă aveți nevoie de mine și dacă

sunteți de acord cu meniurile...

— A, am spus eu, a, sunt sigură că da; adică aprob meniurile. Comandă dumneata ce-ți place, doamnă Danvers, nu trebuie să-ți bați capul să mă întreb pe mine.

— Cred că ar fi mai bine, continuă glasul, dacă ați citi lista, veți găsi meniul zilei pe mapa de birou, lângă dumneavoastră.

Căutai pe birou, cu înfrigurare, și reușii să gădesc o foaie de hârtie, pe care n-o văzusem la început. O citii repede: raci cu ghimber și orez, friptură de vițel, sparanghel. Nu știam dacă e masa de prânz sau de seară: masa ele prânz, cu siguranță.

— Da, doamnă Danvers, zisei eu, e foarte bine, într-adevăr foarte bine.

— Dacă vreți să schimbați ceva, trebuie să-mi spuneți, răspunse ea, și o să dau numaidecât dispoziții. Puteți observa că am lăsat un loc liber lângă cuvântul sos, ca să spuneți ce vă place. Nu știu cu ce obișnuiți să serviți friptura de vițel. Doamna de Winter era foarte pretențioasă în privința sosurilor, o întrebam totdeauna ce voia.

— Oh, zisei eu, ei bine!... dar nu știu, doamnă Danvers. Fă ca de obicei, cum crezi că ar fi procedat doamna de Winter.

— Iertați-mă că v-am deranjat, doamnă, când făceați corespondența.

— Dar nu m-ai deranjat deloc, te rog nu te scuza.

— Poșta pleacă la prânz; Robert o să vină să vă ia scrisorile, zise ea. Dacă aveți ceva urgent de expediat, îl puteți chema la telefon, și el o s-o pună numaidecât la cutie.

— Mulțumesc, doamnă Danvers, zisei eu.

Mai ascultai, dar ea nu spuse nimic; apoi auzii un pocnet la capătul firului și pusei la loc receptorul. Pe urmă mi-am coborât iarăși privirea asupra pupitrului și a agendei, pregătită pentru mine, pe mapă. În fața mea se înșirau clasoarele etichetate și cuvintele scrise pe ele: „scrisori fără răspuns”, „domeniu”, „diverse”, erau ca un reproș adresat trândăviei mele. Înaintea mea, clasorul etichetat era o imputare adusă lenei mele. Acea, care se așeza aici înaintea mea, nu-și pierdea astfel vremea. Chema la telefonul interior, dădea ordine pentru toată ziua, repede, pricepută. Ea nu spunea: „Da,

doamnă Danvers” și „Desigur doamnă Danvers” ca mine. Apoi începea să scrie scrisori: cinci, șase, șapte, poate, cu acel ciudat scris aplecat, pe care-l cunoșteam atât de bine. Rupea foaie după foaie din hârtia groasă și mătăsoasă a acestui bloc, întrebuițând o grămadă din cauza trăsăturilor lungi ale scrisului și termina fiecare scrisoare cu semnătura ei „Rebecca”, cu litera R depășindu-le pe celelalte.

Băteam darabana cu degetele pe birou. Acum clasoarele erau goale. Nu era nicio „scrisoare fără răspuns” așteptându-și rezolvarea, nicio notă de plătit, după câte știam eu. Dacă aveam ceva urgent, mi-a spus doamna Danvers să-i telefonez lui Robert s-o ducă la poștă... Mă întrebam câte scrisori urgente avea obiceiul să trimită Rebecca și cui. Poate croitoreșelor: „Îmi trebuie negreșit marți rochia de mătase albă” sau coaforului: „Vin vineri și vreau să-l văd chiar pe Monsieur Antoine. Șampon, masaj, ondulație și manichiură”. Nu, astfel de scrisori ar fi fost pierdere de vreme. Ea telefona de bună seamă, prin Frith, la Londra, spunând: „Din partea doamnei de Winter”. Eu continuam să bat darabana cu degetele pe birou. N. – aveam pe nimeni căruia să-i scriu. Doar doamnei Van Hooper. Era într-adevăr caraghios, ironic, că mă, aflam așezată la biroul meu și că n-aveam altceva mai bun de făcut decât să-i scriu o scrisoare doamnei Van Hooper, o femeie pe care n-o puteam suferi și pe care n-o s-o mai revăd niciodată. Luai o foaie de hârtie, un toc mic și subțire, cu penița strălucitoare, fină și ascuțită.

„*Dragă doamnă Van Hooper* începu eu. Și pe când scriam ca să-i spun că speram că a călătorit bine, că-și găsisse fata sănătoasă și că era frumos la New York, observai prima oară cât de stângaci, de neformat era scrisul meu, fără personalitate, fără frumusețe, chiar necultivat, scrisul unei eleve mediocre de la o școală de mâna a doua.

CAPITOLUL 9

CÂND AM AUZIT ZGOMOTUL

MAȘINII pe alee, m-a cuprins deodată spaima privind pendula, căci știam că sosiseră Beatrice și cu bărbatul ei. Era tocmai amiază și nu mă gândeam că o să vină atât de curând. Și Maxim care nu se întorsese! Mă întrebam dacă puteam ieși, fără să fiu văzută, pe ușa-fereastră. Frith o să le spună atunci, introducându-i în saloane: „Doamna trebuie să fi plecat” și asta o să pară foarte firesc. Căinii ridicară capul intrigăți văzându-mă alergând la ușa-fereastră și Jasper mă urmă, dând din coadă.

Ușa-fereastră se deschidea spre terasă și spre micul luminiș gazonat din spatele casei, dar în timp ce mă pregăteam să trec pe lângă tufișul de rododendroni, sunetul glasurilor se apropie și m-am dat îndărăt, revenind în odaie. Veneau spre casă pe alea din grădină, – fără îndoială, Frith le spusese că mă aflam în încăperea aceea. Fugii prin salonul mare și deschisei o ușă la stânga. Ea dădea într-o sală lungă, de piatră, unde o luai la goană, dându-mi seama de prostia mea, disprețuindu-mă pentru acest acces de nervi neașteptat, dar nu mă simțeam, cel puțin deocamdată, în stare să-i înfrunt pe acești oameni. Sala părea că duce spre dependințe. Lângă scară întâlneai o servitoare, cu o găleată și o mătură. Mă privi uimită, ca pe-o vedenie neașteptată în acea parte a casei.

— Bună dimineața, am rostit eu, tare încurcată, luând-o spre scară, și ea – mi replică: – Bună dimineața, doamnă, cu gura larg deschisă, urmărindu-mă cu ochii ei rotunzi, închizitorialii, cum urcam treptele.

Presupuneam că pe acolo aveam să ajung la dormitoare, putând să-mi găsesc apartamentul în aripa de răsărit și să stau nițel acolo, până voi socoti că s-a apropiat ceasul prânzului, când bunele maniere aveau să mă silească să cobor din nou.

Probabil că m-am rătăcit, căci deschizând o ușă din capul scării, am ajuns la un coridor mare, pe care nu-l văzusem

niciodată, destul de asemănător cu acel din aripa de răsărit, dar mai mare și mai întunecat.

Am ezitat, pe urmă am cotit la stânga, dând de un palier larg și de un alt șir de trepte. Era un loc foarte liniștit și întunecos. Nu era nimeni acolo. Dacă servitoarele trecuseră dimineața pe acolo, terminaseră desigur lucrul și coborâseră. Nu era nicio urmă a lor, nimic din mirosul de praf ce dăinuie acolo unde se mătură covoarele, și eu mă gândii, în vreme ce șovăiam pe ce drum să apuc, că această tăcere avea ceva neobișnuit și puțin neliniștitor, ce se întâlnește în casele goale, când stăpânii sunt plecați.

Deschisei, la întâmplare, o ușă și găsii o odaie cufundată într-o beznă adâncă; nicio rază de lumină nu pătrundea printre obloanele închise, dar deslușeam în mijlocul odăii mulțimea mobilelor acoperite cu huse. Mirosea a închis și a stătut, avea izul unei odăi, rareori sau niciodată folosită, ale cărei obiecte de artă sunt înghesuite laolaltă în mijlocul unui pat și lăsate acolo, acoperite cu un cearșaf. Perdelele probabil că nu mai fuseseră trase din vara trecută și dacă ar fi fost date la o parte acum, deschizându-se și obloanele putrede, probabil că o molie moartă, închisă îndărătul lor de luni de zile, ar cădea pe covor lângă un ac uitat și o frunză uscată, zvârlită de vânt. Închisei încet ușa, mergând cu pași șovăitori de-a lungul sălii, unde de o parte și de alta se aflau uși închise și ajunsei, în sfârșit, la o nișă zidită în perete, unde mă lumina o fereastră mare. Privii afară și văzui dedesubtul meu iarba netedă a pajiștilor, întinzându-se până la mare și marea de un verde strălucitor cu valurile ei spumoase biciuite de vântul care bătea dinspre apus.

Era mai aproape decât îmi închipuisem, mult mai aproape: cred că nici la cinci minute depărtare, chiar în spatele acelui mic boschet de la piciorul pajiștii. Ascultai, cu urechea lipită de fereastră și auzii zgomotul talazurilor ce se spărgeau pe malul unui golfuluț ascuns. Atunci îmi dădai seama că făcusem înconjurul casei și că mă găsesc în coridorul aripii de apus. Da, doamna Danvers avea dreptate: de aici se auzea marea. Ți-ai fi putut închipui în timp de iarnă că o să inunde pajiștile,

amenințând și casa, căci chiar acum, din pricina vântului puternic, dinspre mare, venea o ceață cu iz de sare. Un nor zorit ascunse o clipă soarele și cum stam și priveam, marea își schimbă brusc culoarea, devenind neagră, iar crestele albe ale valurilor se arătară a fi foarte nemiloase și crude; nu mai era marea voioasă și scânteietoare pe care o privisem mai înainte.

De fapt eram mulțumită că odaia mea era în aripa de răsărit. Preferam grădina cu trandafiri zgomotului mării. Mă întorsei pe palier și mă pregăteam să cobor cu o mână sprijinită de parmalâcul scării, când auzii o ușă deschizându-se îndărătul meu. Era doamna Danvers. Ne privirăm o clipă fără să ne spunem nimic, și n-am putut să-mi dau seama dacă în ochii ei era furie sau curiozitate, căci chipul ei se schimbă într-o mască aproape numaidecât. Cu toate că ea nu zise nimic, m-am simțit vinovată, ca și când aș fi fost prinsă într-un loc unde n-aveam dreptul să mă găsesc și am simțit că obrajii îmi sunt cuprinși de o roșeață ce mă trăda.

— M-am rătăcit, zisei eu. Îmi căutam odaia.

— Sunteți în cealaltă parte a casei. Aici e aripa de apus.

— Da, știu, răspunsei eu.

— Ați intrat în vreuna din odăi? mă întrebă dânsa.

— Nu. N-am făcut decât să deschid ușa, n-am intrat, totul e întunecos și acoperit cu huse. Îmi pare rău. Nu voiam să deranjez nimic. Cred că ții ca acele odăi să stea închise.

— Dacă vreți, le deschid, zise dânsa. N-aveți decât să-mi spuneți. Toate odăile sunt mobilate și pot fi locuite.

— Oh, nu, zisei eu, nu face să te ostenești.

— Poate că doriți să vizitați aripa de apus?

Clătinai din cap.

— Nu, spusei eu, sunt așteptată jos, și începui să cobor scara. Coborî alături de mine, ca și când ea ar fi fost paznicul, iar eu un biet deținut.

— Când n-o să aveți nimic de făcut, să-mi spuneți și o să vă arăt odăile din această aripă, stăruii dânsa, insuflându-mi o vagă neliniște, pe care n-o înțelegeam. Tonul ei îmi evoca o vizită la niște prieteni, când eram copilă și când fetița gazdei, ceva mai mare decât mine, mă luase de braț, șoptindu-mi la

ureche: „În dulapul mamei e închisă o carte. Vrei să mergem s-o privim?” Îmi amintii chipul ei palid și însuflețit, ochii ei mici, strălucitori, și felul în care mă ciupea de braț.

— Voi pune să fie scoase husele și după aceea veți putea vedea odăile așa cum se înfățișau când erau folosite, zise doamna Danvers. Vi le-aș fi arătat azi dimineată, dar credeam că vă faceți corespondența în salonaș. N-aveți decât să chemați, la telefonul interior, camera mea, știți, când aveți nevoie de mine... E totuși nevoie de un scurt răgaz ca odăile să fie gata.

Ajunserăm jos, la cele câteva trepte, și ea deschise o altă ușă, dându-se în lături ca să trec eu, iar ochii săi negri îmi iscodeau fața.

— Ți mulțumesc, doamnă Danvers, zisei eu. Ești foarte drăguță. Am să te înștiințez...

Străbăturăm un palier și recunoscuți, în sfârșit, locul: ne aflam în capul scării celei mari, îndărătul galeriei trubadurilor.

— Mă mir că v-ați putut rătăci, zise ea, ușa ce duce la aripa de apus nu seamănă cu asta.

— Nu m-am urcat pe acolo, răspunsei eu.

— Atunci ați trecut probabil prin spate, pe coridorul de piatră?

— Da, zisei eu, ferindu-mă de ochii ei, am trecut printr-un coridor de piatră.

Ea continua să mă cerceteze, ca și când se aștepta să-i povestesc neașteptata spaimă ce mă gonise din salonaș spre dependințe și deodată simții că ea știa, că mă spionase, că mă privise poate rătăcind prin aripa din apus, – cu ochiul lipit de crăpătura unei uși.

— Doamna Lacy și maiorul Lacy au sosit acum o clipă, zise dânsa. Le-am auzit mașina puțin după 12.

— Oh, exclamai eu, nu știam.

— Frith trebuie să-i fi dus în salonaș, zise dânsa. E aproape douăsprezece și jumătate. Acum cunoașteți drumul, nu-i așa?

— Da, doamnă Danvers, am spus, și am coborât pe scara cea mare în hol, știind că stătea acolo, sus, pândindu-mă.

Trebuia să intru în salonaș și să fac cunoștință cu sora lui

Maxim și cu bărbatul ei. Nu mă mai puteam ascunde în odaia mea. Intrând în salonul cel mare, m-am uitat peste umăr și am văzut-o pe doamna Danvers stând în capul scării de unde mă supraveghea, ca o santinelă posomorâtă.

Am întârziat o clipă, cu mâna pe ușa salonașului, ascultând zgomotul de glasuri. Maxim s-o fi întors cu administratorul lui, pe când mă aflam sus, căci mi se părea că odaia e plină de lume. Simțeam aceeași neliniște și nesiguranță pe care o cunoscusem atât de bine în copilărie, când, chemată să dau bună ziua unor oaspeți, apăsam pe mânerul ușii și dădeam buzna spre ceva care mi se părea o mare de chipuri și o tăcere generală.

— Iat-o, în sfârșit, zise Maxim. Unde te ascundeai? Voiam să trimitem să te caute. Uite-o pe Beatrice, și acesta-i Giles, iar acesta-i Frank Crawley. Bagă de seamă, încă puțin și călcai câinele.

Beatrice era înaltă, spătoasă, impunătoare și semăna la ochi și la obraz cu Maxim, dar era mai puțin elegantă decât mă așteptam; era o persoană îmbrăcată în tweed, – care părea că știe să-și îngrijească câinii, că se pricepe la cai, că țintește bine. Nu mă sărută, îmi strânse cu putere mâna, privindu-mă în ochi; apoi, întorcându-se către Maxim: – Foarte deosebită de ceea ce mă așteptam. Nu seamănă deloc cu descrierea ta.

Începură toți să râdă și eu făcui la fel, neștiind bine dacă acest râs era pe socoteala mea sau nu și întrebându-mă la ce se aștepta ea și cum m-a descris Maxim.

— Ți-l recomand pe Giles, zise dânsul, împingându-mă spre unul din bărbați, iar Giles îmi întinse o mână foarte mare și mi-o scutură pe a mea strivindu-mi degetele, cu o privire prietenoasă îndărătul ochelarilor cu rame de baga.

— Frank Crawley, spuse Maxim, și mă întorsei spre administrator, un bărbat slab și șters, cu mărul lui Adam ieșit în afară și în ochii căruia am citit un sentiment de ușurare când m-a privit. Mă întrebam de ce, dar n-avui vreme să mă gândesc, căci Frith intră, servindu-ne vin de Porto, pe când Beatrice reîncepu să-mi vorbească.

— Maxim mi-a spus că v-ați întors abia aseară. Nu știam,

căci altfel n-am fi venit atât de repede. Ei, ce părere ai despre Manderley?

— N-am văzut încă aproape nimic, răspunsei eu, dar e foarte frumos.

Ea mă privi de sus în jos, după cum mă așteptam, dar direct și sincer și fără nimic din reaua voință și dușmănia doamnei Danvers. Avea dreptul să mă judece, era sora lui Maxim. El se apropie de mine, trecându-și brațul liniștitor pe sub al meu.

— Arăți mai bine, dragă, îi zise dânsa, cercetându-l, cu capul plecat. Nu mai ești tras la față, slavă Domnului. Îmi închipui că dumitale îți datorăm asta, adăugă ea, făcându-mi semn.

— M-am simțit totdeauna bine, zise repede Maxim. N-am avut niciodată nimic. Tu îți închipui că toți oamenii care nu sunt așa de grași ca Giles, sunt bolnavi.

— Ei, spuse Beatrice, știi foarte bine că acum șase luni ne speriam când te priveam. Credeam că o să ajungi neurastenic. Giles, care e părerea ta? Ultima oară când am fost aici Maxim arăta groaznic și nu ți-am spus că e cât pe-acți să ajungă neurastenic?

— E adevărat, dragă, că ești alt om, răspunse Giles. Ai făcut foarte bine că ai plecat. Nu-i așa, Crawley, că arată bine?

Simțeam, după încordarea brațului lui Maxim care se cramponase de brațul meu, că se străduia să nu se înfurie. Pentru un motiv sau altul, această convorbire despre sănătatea lui nu-i plăcea, îl întărâta chiar, iar mie mi se părea că, Beatrice n-are tact stăruind atâta.

— Maxim e tare bronzat, zisei eu cu sfială, asta-i o meteahnă de-a lui. Trebuia să-l vedeți la Veneția luând micul dejun pe balcon și încercând să se înnegrească. Crede că asta îl face mai frumos.

Toți râseră și domnul Crawley spuse:

— Trebuie să fi fost minunat la Veneția, doamnă de Winter, în perioada aceasta. Iar eu am spus: – Da, am avut o vreme într-adevăr splendidă. Doar o zi urâtă, nu-i așa Maxim? și conversația se îndepărtă în mod fericit de la tema sănătății lui, și astfel trecu la Italia, cel mai sigur subiect, și la tema binecuvântată a timpului frumos. Acum conversația se

desfășura ușor, nu mai cerea niciun efort. Maxim, Giles și Beatrice discutau despre întreținerea automobilului lui Maxim.

Toată lumea râse, iar domnul Crawley mă întrebă dacă-i adevărat că bărcile-automobil înlocuiseră gondolele.

Cred că asta îi era complet indiferent, dar întreba ca să-mi vină în ajutor, era contribuția lui la mica mea străduință ca să abat convorbirea despre sănătatea lui Maxim și i-am fost recunoscătoare, simțind în el un aliat, cu toată înfățișarea lui ștearsă.

— Jasper ar avea nevoie de mișcare, zise Beatrice, mângâind câinele cu piciorul; e prea gras și are abia doi ani. Ce dracu îi dai să mănânce, Maxim?

— Scumpa mea Beatrice, are exact aceleași deprinderi ca și câinii tăi, spuse Maxim. Nu-ți da aere că ai ști mai multe decât mine despre animale.

— Dragul meu, cum poți pretinde că știi cu ce-a fost hrănit Jasper, când ai lipsit vreo două luni? Nu mă lua la sigur, Frith se plimbă cu el până la poarta principală, de două ori pe zi. Câinele ăsta n-a mai dat o goană de săptămâni de zile. Îți pot spune asta cu precizie după cum arată blana lui.

— Prefer să fie obez decât pe jumătate mort de foame ca idiotul tău de câine, replică Maxim.

— Nu-i o observație prea inteligentă. Știi că Lion a câștigat în februarie trecut două curse la Crufts.

Atmosfera era din nou încărcată, o vedeam după cuta subțire de la gura lui Maxim și mă întrebam dacă toți frații și surorile se ciorovăiau așa, făcând pe cei care-i ascultau să se simtă prost. Aș fi vrut ca Frith să vină să ne cheme la masă. Sau aveam să fim chemați de un gong, cu o vibrație răsunătoare? Nu știam cum se procedează la Manderley.

— Stai departe de noi? o întrebai pe Beatrice, așezându-mă lângă ea. A trebuit să pleci foarte devreme de acasă?

— La patruzeci de kilometri, draga mea, de cealaltă parte a Trowchesterului. Ținutul nostru e mai bun pentru vânatoare. Să vii la mine, dacă Maxim va voi să te lase. O să te ia Giles.

— Eu nu vânez, mărturisii eu: am învățat în copilărie să călăresc, dar foarte puțin și cred că am uitat tot ce am știut.

— Trebuie să înveți din nou, zise dânsa. Nu poți să trăiești la țară și să nu călărești. Altfel n-o să știi ce să faci. Maxim mi-a spus că pictezi. E foarte drăguț, dar e doar un exercițiu, nu-i așa, potrivit pentru zilele de ploaie când n-ai altceva de făcut...

— Dragă Beatrice, nu suntem toți atât de dornici de a merge la aer ca tine, zise Maxim.

— Nu vorbeam cu tine, dragă. Toată lumea știe că tu ești mulțumit să te plimbi agale, prin grădinile Manderley-ului, neabătându-se niciodată de la ritmul unei plimbări încete.

— Și mie îmi place să mă plimb, afirmai eu repede. Sunt sigură că n-o să mă plictisesc străbătând Manderley-ul. Și când o să fie mai cald, am să mă pot scălda.

— Ești optimistă, draga mea, spuse Beatrice. Nu-mi amintesc să mă fi scăldat aici. E prea frig, iar prundișul este alunecos.

— Asta nu mă sperie, replicai eu... Îmi place foarte mult să înot, numai să nu fie curenți prea repezi. Golfulețul e primejdios?

Nimeni nu-mi răspunse și deodată îmi dădui seama ce spusese. Inima începu să-mi bată cu putere și mi-am simțit obrajii arzând. Mă aplecai, încurcată, să mângâi urechile lui Jasper.

— Lui Jasper i-ar prii puțin înot, și ar mai da jos grăsimea de pe el, spuse Beatrice, curmând pauza, dar i-ar veni cam greu în golf, ce zici Jasper?

Am bătut amândouă câinele, pe spinare fără să ne uităm una la alta.

— Am o foame de lup. De ce dracu' nu aduc la masă? zise Maxim.

— E abia unu, după pendula de pe policioara căminului, zise domnul Crawley.

— Și pendula asta e totdeauna înainte, spuse Beatrice.

— De câteva luni merge foarte bine, susținu Maxim.

În clipa aceea, se deschise ușa și Frith ne pofti la masă.

— Apropo, trebuie să mă spăl, spuse Giles, privindu-și mâinile.

Ne ridicarăm toți, foarte ușurați și străbăturăm salonul și

holul, Beatrice și cu mine în frunte, ea ținându-mă de braț.

— Bătrânul ăsta de treabă, Frith, zise dânsa, nu se schimbă de loc. Văzându-l, mă revăd copilă. Să nu te superi că-ți spun asta, dar ai o înfățișare și mai tinerească decât mă așteptam. Maxim mi-a spus vârsta dumatile, dar pari un adevărat copil. Spune-mi, ești foarte îndrăgostită de el?

Nu mă așteptam la această întrebare și ea citi probabil uimirea pe chipul meu, căci râse puțin și-mi strânse brațul.

— Nu-mi răspunde, continuă ea. Înțeleg ce simți. Sunt plictisitoare și indiscretă, nu-i așa? Nu trebuie să fii supărată pe mine. Îl iubesc grozav pe Maxim, cu toate că de câte ori ne întâlnim ne certăm ca șoarecele cu pisica. Te felicit cât de bine arată. Anul trecut eram toți foarte neliniștiți din pricina lui. Dar, firește, că știi toată povestea.

În clipa aceea ajunserăm în sufragerie și ea nu mai spuse nimic, căci servitorii erau acolo și bărbații ne ajunseră; dar mă întrebam, așezându-mă și desfăcându-mi șervetul, ce ar spune Beatrice dacă ar afla că nu știu nimic de acel an trecut, niciun amănunt despre tragedia ce se petrecuse în golfuleț, că Maxim păstra aceste lucruri pentru sine și că nu-l întrebam niciodată despre ele?

Masa se desfășură mai bine decât aș fi îndrăznit să nădăjduiesc. Nu avu loc nicio discuție: poate că Beatrice dovedea, în sfârșit, puțin tact. Oricum, Maxim și ea vorbeau despre lucruri privind Manderley-ul, caii Beatricei, grădina, prietenii lor comuni, pe când la stânga mea, Frank Crawley purta cu mine o convorbire searbădă, pentru care-i eram recunoscătoare, căci nu cerea nicio osteneală. Giles era mai atent la mâncare decât la discuție cu toate că-și amintea din când în când de mine și-mi spunea ceva la întâmplare.

— Ai aceeași bucătăreasă, fără îndoială, Maxim? spuse el când Robert îi dădu a doua oară sufleu rece. Totdeauna i-am spus Beei că Manderley e singura casă din Anglia unde se mănâncă bine. Cunosc de multă vreme sufleul ăsta; nu l-am uitat.

— Cred că schimbăm periodic bucătăresele, răspunse Maxim, dar bucătăria rămâne aceeași. Doamna Danvers are

toate rețetele și le spune ce trebuie să facă.

— Ce femeie extraordinară această Danvers, nu ți se pare? mi se adresă Giles.

— Oh, da! zisei eu. Doamna Danvers trebuie să fie o femeie admirabilă.

— Totuși, nu e și ea un portret în ulei? Nu e? rosti Giles, izbucnind în hohote de râs.

Frank Crawley nu spuse nimic și, înălțându-mi privirea, am văzut că Beatrice mă observa. Atunci se întoarse și începu să discute cu Maxim.

— Jucați câteodată golf, doamnă de Winter? zise domnul Crawley.

— Nu, mă tem că nu, i-am răspuns, bucuroasă că subiectul fusese schimbat din nou, că se uitase de doamna Danvers, și chiar dacă nu eram o jucătoare și nu știam nimic despre sportul acela, eram pregătită să-l ascult oricât ar fi avut poftă să vorbească; era ceva solid și sigur și plicticos în golf, nu putea să ne provoace nici o dificultate. Se servi brânza și cafeaua, iar eu mă întrebam dacă trebuia să mă scol de la masă ca să arăt că cina se sfârșise. Îl privii pe Maxim, dar el nu-mi făcu niciun semn și Giles începu o poveste cam încâlcită despre un automobil prins în zăpadă – nu știu cum ajunsese la asta – iar eu îl ascultam politicoasă, clătînând din când în când din cap cu un zâmbet, simțind că la celălalt capăt al mesei Maxim începe să-și piardă răbdarea. Giles tăcu în cele din urmă și prinsei privirea lui Maxim. El se încruntă ușor și-și întoarse ochii spre ușă.

Mă ridicai numaidecât, lovind cu neîndemânare masa, când mișcai scaunul, ceea ce făcu să se răstoarne paharul de vin al lui Giles.

— Dumnezeule! exclamai eu, neștiind de să fac și luând fără rost șervetul.

— Nu face nimic, lasă-l pe Frith să ștergă, zise Maxim. Du-o în grădină, Beatrice.

Părea obosit, cam surmenat. Aș fi vrut ca niciunul din ei să nu fi venit. Ne stricaseră toată ziua. Era un efort prea mare, îndată după întoarcerea noastră. Și eu mă simțeam obosită,

obosită și umilită. Maxim părea aproape furios, îndemnându-ne să ne ducem în grădină. Ce neîndemânatecă fusesem să vărs paharul acela!

Leșirăm pe terasă și coborârăm pajiștile verzi.

— Păcat că v-ați înapoiat atât de curând la Manderley, spuse Beatrice. Ar fi fost mai bine să vă mai plimbați încă două, trei luni în Italia, ca să vă întoarceți aici vara. I-ar fi făcut mai bine lui Maxim și ar fi fost mai bine și pentru dumneata. O să fie destul de greu pentru dumneata la început.

— Oh, nu cred, zisei eu. Sunt sigură că o să-mi placă la Manderley.

Ea nu răspunse. Ne plimbam în lung și-n lat pe pajiști.

— Vorbește-mi puțin despre dumneata, mă îndemnă dânsa, în sfârșit. Ce făceai în sudul Franței? Erai cu un fel de doamnă americană? Mi-a povestit Maxim.

I-am explicat cine era doamna Van Hooper și cum o întovărășisem. Beatrice mă asculta cu simpatie, dar cam dusă pe gânduri.

— Da, zise dânsa, când am terminat de povestit toate astea. După cum spui, lucrurile s-au întâmplatân chip foarte neașteptat. Dar, draga mea, toți ne bucurăm și sperăm că o să fii fericită.

— Îți mulțumesc, Beatrice, îți mulțumesc-din suflet.

Mă întrebam de ce spunea că nădăjduiește că o să fim fericiți, în loc să spună că știa asta. Era bună, sinceră, îmi plăcea mult, dar în glasul ei era o îndoială care mă înfricoșa.

— Când Maxim mi-a scris ca să-mi anunțe vestea, urmă dânsa, luându-mi brațul, și mi-a povestit că te-a descoperit în sudul Franței și că ești foarte tânără și foarte drăguță, mărturisesc că mi-a trecut un cuțit prin inimă. Firește că ne așteptam cu toții la o flușturatecă, mondenă, foarte fardată, în sfârșit o fată cum se întâlnește de obicei prin locurile alea. Când ai intrat, înainte de masă, în salonaș, nu-mi venea să-mi cred ochilor.

Ea râse, râsei și eu. Dar ea nu spuse dacă înfățișarea mea o dezamăgise sau o liniștise.

— Bietul Maxim, suspină dânsa, a trecut prin încercări

grele. Să sperăm că l-ai făcut să uite toate astea. Desigur, el adoră Manderley-ul.

Ceva din mine dorea ca ea să continue în această ordine de idei și să spună mai multe despre trecut așa, în chip firesc, fără efort, iar ceva în adâncul ființei mele dorea totuși să nu știe, să nu audă.

— Nu semănăm deloc, urmă dânsa. Caracterele noastre sunt cu totul deosebite. La mine, poți citi orice pe chipul meu: dacă oamenii îmi plac sau nu, dacă sunt mulțumită sau supărată. Nu ascund nimic. Maxim e altfel. Foarte tăcut, foarte rezervat. Nu știi niciodată ce se petrece în capul lui ciudat. Eu mă enervez pentru un fleac, mă supăr foc, apoi totul se termină. Maxim se înfurie o dată sau de două ori pe an, dar atunci – sfinte Dumnezeule – e grozav. Nu-mi închipui că asta o să i se întâmple cu dumneata. Pari blajină.

Îmi zâmbi, strângându-mi brațul și eu mă gândeam la cuvântul blajin, un cuvânt liniștit ce-ți evocă o femeie, cu fruntea netedă, stând cu împletitura, pe genunchi. O femeie niciodată neliniștită, niciodată chinuită de îndoială și șovăială, o femeie care nu stă niciodată în picioare, ca mine, cuprinsă de deznădejde, nerăbdare sau spaimă, rozându-și unghiile, nehotărâtă de drumul pe care trebuie să-l apuce sau steaua pe care trebuie s-o urmeze.

— Nu ești supărată pe mine că-ți spun toate astea, nu-i așa? continuă dânsa, dar cred că nu trebuie să porți părul așa. De ce nu ți-l ondulezi? E atât de drept, nu ți se pare? Trebuie să fie îngrozitor sub o pălărie. De ce nu-l aranjezi după urechi?

Am făcut, ascultătoare, așa cum mi-a spus, așteptându-i încuviințarea. Ea mă privea cu un ochi critic, cu capul aplecat.

— Nu, zise dânsa, nu. Cred că-i mai rău. E prea bătrânesc, și nu-ți stă bine. Nu, îți trebuie o ondulație care să-l ridice. Nu mi-a plăcut niciodată moda asta à la Ioana d'Arc. Ce spune Maxim? I se pare că-ți vine bine?

— Nu știu, zisei eu, nu mi-a vorbit niciodată despre asta.

— La urma urmelor, susținu dânsa, poate că-i place. Nu lua în seamă ce spun eu. Ți-ai făcut rochii la Londra, la Paris?

— Nu, răspunsei eu. N-am avut vreme. Maxim era grăbit să

se întoarce. Am să pot cere să-mi trimită oricând cataloage.

— Pot spune că după felul în care te îmbraci, se vede că nu te sinchisești deloc de modă.

Aruncai o privire de scuză spre fusta, mea de lână.

— Ba da, zisei eu. Îmi plac mult lucrurile drăguțe, dar până acum n-am prea avut bani ca să cheltuiesc pe rochii.

— Mă mir că Maxim n-a rămas o săptămână sau două la Londra, timpul ce-ți trebuia ca să te îmbraci ca lumea. De obicei e pretențios.

— Da? făcui eu. Nu mi s-a părut niciodată pretențios. Cred că nici nu observă ce port. Cred că nu acordă nicio atenție acestor lucruri.

— O, spuse dânsa, atunci s-a schimbat.

Întoarse privirea și-l fluieră pe Jasper, cu mâinile în buzunare; apoi ridică ochii spre casă.

— Nu folosiți aripa de apus, nu-i așa? zise ea.

— Nu, am spus. Nu, avem apartamentul din aripa de răsărit. A fost complet refăcut.

— Așa? spuse ea. Nu știam asta. Mă întreb de ce.

— A fost ideea lui Maxim, i-am explicat. Pare să prefere partea aceea.

Ea nu adăugă nimic, se uită mai departe la ferestre, fluierând.

— Cum te înțelegi cu doamna Danvers? mă întrebă dânsa deodată.

Mă aplecai și începu să lovesc ușor cu palma capul lui Jasper și să-i mîngîie urechile.

— N-am stat prea mult de vorbă cu ea, răspunsei. Mă cam tem... N-am întâlnit niciodată o femeie ca dânsa.

— Bănuiesc, răspunse Beatrice.

Jasper mă privi cu ochi mari, umili, cam intimidat, îi mîngâia capul mățos și puse mina pe botul lui negru.

— Nu trebuie să-ți fie frică de ea, zise Beatrice, și în orice caz nu trebuie să vadă asta. E adevărat că n-am avut niciodată de-a face cu ea și nici n-am poftă. Dar a fost totdeauna foarte politicoasă cu mine.

Continuam să ating ușor cu mâna capul lui Jasper.

— E prietenoasă?

— Nu, spusei eu, nu prea.

Beatrice se porni să fluiere și îl frecă pe cap, cu piciorul, pe Jasper.

— N-aș avea de-a face cu ea decât atunci când nu se poate evita, zise ea.

— Nu, am spus. Conduce casa cu mare pricepere, eu n-am nicio nevoie să mă amestec.

— A, presupun că nu s-ar supăra pentru asta! exclamă Beatrice.

La fel spusese și Maxim cu o seară în urmă și m-am gândit că era ciudat să aibă amândoi aceeași părere. Îmi închipuisem că singurul lucru nedorit de doamna Danvers era amestecul meu.

— Cred că o să devină prietenoasă cu timpul, zise Beatrice, dar la început trebuie să fie neplăcut pentru dumneata. E, cu siguranță nebună de gelozie. De asta mă temeam.

— De ce? întrebai eu ridicând ochii spre dânsa. De ce ar fi geloasă? Maxim nu pare s-o iubească în mod deosebit.

— Nu se gândește la Maxim, draga mea copilă, răspunse Beatrice. Cred că-l respectă, asta-i tot. Nu, vezi... reluă ea, apoi tăcu o clipă, privindu-mă nehotărâtă, cu o încruntare ușoară a sprâncenelor. Pur și simplu îi e ciudă pe dumneata că ești aici. Asta-i neplăcut.

— De ce? zisei eu. De ce i-ar fi ciudă pe mine?

— Credeam că știi. Credeam că Maxim te-a informat. O iubea grozav de mult pe Rebecca.

— Oh! exclamai eu, oh, înțeleg!

Amândouă continuam să-l mângâiem pe Jasper, care, neobișnuit cu atâtea atenții, se tăvălea pe jos de plăcere.

— Iată-i și pe bărbați, rosti Beatrice, să luăm fotolii și să ne așezăm sub castani. Cât de mult s-a îngrășat Giles! E dezgustător, mai ales alături de Maxim. Îmi închipui că Frank Crawley o să se întoarcă la birou. Ce om șters, n-are niciodată nimic interesant de spus. Bună ziua la toți trei. Ce discutați? Probabil despre felul cel mai bun de a distruge lumea.

Râse, pe când ceilalți se apropiiau. Giles aruncă o piatră ca

să-l pună pe goană pe Jasper. Toți îl urmăream cu ochii. Domnul Crawley se uită la ceas.

— Trebuie să plec, zise dânsul. Ți mulțumesc pentru minunata masă, doamnă de Winter.

— Trebuie – să vii mai des, zisei eu, strângându-i mâna.

Mă întrebam dacă și ceilalți or să plece. Nu știam dacă veniseră să mănânce sau să-și petreacă toată ziua la noi. Speram că vor pleca. Doream să rămân singură cu Maxim și să fie ca în Italia. Ne așezarăm cu toții sub castan, Robert aduse fotolii și pături. Giles se întinse cât era de lung și-și trase pălăria pe ochi. După o clipă începu să sforăie, cu gura deschisă.

— Taci, Giles, porunci Beatrice.

— Dar nu dorm, șopti dânsul, deschizând ochii, pe care-i închise numaidecât.

Nu mi se părea prea încântător. Mă întrebam de ce se măritase Beatrice cu el. Poate că și ea se mira la fel de căsătoria fratelui ei. I-am surprins de câteva ori privirea, cercetându-mă, o privire uimită, meditativă (părea că spune „Mă întreb ce găsește Maxim la ea”) dar în același timp bună, fără rea-voință. Vorbiră de bunica lor.

— Trebuie să mergem s-o vedem, zise Maxim.

— Se ramolește, spuse Beatrice, îi curge mâncarea pe bărbie, biata bătrână.

Eu îi ascultam, plecată peste brațul lui Maxim, frecându-mi bărbia de mâneca lui. El îmi mângâia distrat mâna, tot vorbind cu Beatrice.

„Așa fac și eu cu Jasper”, mă gândii eu. „Acum sunt ca și Jasper, sprijinită de el. Mă mângâie din când în când, când crede, iar eu sunt mulțumită, sunt o clipă mai aproape de el. Mă iubește, cum îl iubesc eu pe Jasper”.

Vântul încetase. După-amiaza era moleșitoare și liniștită. Iarba fusese de curând tunsă și mirosea bine și puternic ca vara. O albină bâzâi pe deasupra frunții lui Giles și el o goni cu pălăria. Jasper lunecă pe povârniș ca să ni se alăture, era prea cald la soare, îi atârna limba de-un cot. Se tolăni lângă mine și începu să-și lingă coastele, privindu-mă cu o scuză în ochii lui

mari. Soarele strălucea pe ferestre și vedeam răsfrângându-se în ele pajiștile verzi și terasa. Un fum subțire șerpua deasupra unui cămin din apropiere și mă întrebam dacă se aprinsese, ca în toate zilele, focul în bibliotecă.

Un sturz zbură de-a curmezișul pajiștei, către arbustul de magnolia din fața ferestrei sufrageriei. Puteam să simt mireasma ușoară, catifelată de magnolie, cum stăteam acolo, pe pajiște. Totul avea un aer onorabil și statornic. De la mare depărtare, plutea până la mine, plescăitul undelor care spălau țărmul, în golful de dedesubt. Probabil că începea refluxul. Albinele zumzăiau iarăși peste noi, oprindu-se să guste florile de castani, de deasupra capetelor noastre. „Așa îmi închipuiam că o să fie, mă gândii eu: Viața la Menderley e într-adevăr așa cum o nădăduisem”.

Aș fi vrut să stau așa, fără să vorbesc, fără să-i ascult pe ceilalți, păstrând această clipă prețioasă pentru totdeauna, pentru că eram toți liniștiți, mulțumiți și chiar cam somnoroși, ca albina care bâzâia în jurul nostru. Peste câțva timp o să fie altfel o să vină mâine, apoi poimâine, apoi anul viitor. Și poate o să fim schimbați, n-o să ne mai regăsim niciodată stând astfel. Unii or să plece sau or să fie bolnavi, sau or să moară; viitorul se desfășura înaintea noastră, necunoscut, nevăzut, altul poate decât cel dorit, decât cel prevăzut. Dar clipa aceasta era sigură, nu se putea atinge nimeni de ea. Stăm împreună, Maxim și cu mine, mână în mână, iar prezentul și viitorul n-aveau nicio însemnătate. Asta era sigur, acest crâmpiei de timp de care el n-o să-și amintească niciodată, la care n-o să se gândească niciodată. N-o să-l păstreze ca pe ceva sfânt. El vorbea despre tăierea unor tufișuri din alee și Beatrice încuviința, întrerupându-l, ca să-i dea sfaturi. Pentru ei era pur și simplu trei și un sfert după-masă, o după-amiază oarecare, un ceas oarecare, o zi oarecare. Nu doreau să oprească această clipă, s-o închidă, să se asigure de ea, ca mine. Ei nu se temeau.

— E timpul s-o pornim, zise Beatrice, scuturându-și firicelele de iarbă rămase pe fustă. Nu vreau să mă întorc târziu, îl avem pe Cartrigh la masă.

— Ce mai face bătrânul? întrebă Maxim.

— Oh, ca de obicei, vorbește într-una de sănătatea lui. A îmbătrânit mult. Desigur că o să ne întrebe o grămadă de lucruri despre voi doi.

— Salută-l din partea mea, spuse Maxim.

Ne ridicarăm. Giles își scutură praful de pe pălărie. Maxim căscă și se întinse. Soarele pierise. Privii cerul. Se schimbase, se pătase ca pielea unei scrumbii. Din loc în loc se adunaseră nori.

— Se stârnește vânt, zise Maxim.

— Sper că n-o să plouă, își dădu eu părerea Giles.

Ne îndreptarăm, agale, spre aleea unde aștepta mașina.

— N-ai văzut ce s-a făcut în aripa de răsărit, adăugă Maxim.

— Veniți, îi îndemnai eu, n-o să țină mult.

— Intrarăm în hol și urcarăm scara cea mare, urmate de bărbați.

Era ciudat când mă gândeam că Beatrice trăise aici atâția ani. Când fusese fetiță, ea coborâse, cu doica ei, aceleași trepte. Se născuse aici, fusese crescută aici, cunoștea totul, era mai mult la ea acasă de cum o să fiu eu vreodată. Trebuia să aibă multe amintiri închise în inima ei. Mă întrebam dacă se gândea vreodată la zilele trecute, dacă își amintea de copila înaltă, cu cozi., care fusese, atât de deosebită de femeia de acum, la patruzeci și șase de ani, voinică și sigură de ea, altă persoană...

Intrarăm în apartamentul nostru și Giles spuse, aplecându-se sub ușa joasă:

— Cât e de drăguț. E mult mai bine ca înainte, nu-i așa Bea?

— Dar dragă, ce nebunii ai făcut, zise Beatrice. Perdele noi, paturi noi, totul nou. Ți amintești, Giles, că am stat în odaia asta când ți-ai rupt piciorul? Pe atunci totul era dărăpănat aici. La drept vorbind, mamei nu i-a plăcut niciodată prea mult confortul. Apoi, nu sta nimeni aici, nu-i așa, Maxim? Numai când era casa ticsită. Pe atunci, aici erau îngrămădiți holteii. Ei bine, trebuie să spun că-i încântător. Apoi camera dă spre grădina cu trandafiri, ceea ce-i un avantaj. Pot să mă fardez puțin?

Bărbații coborâra și Beatrice se examină în oglindă.

— Bătrâna Danvers a aranjat toate astea? întrebă ea.

— Da, răspunsei eu. Socotesc că a scos-o bine la capăt.

— Firește, fusese dresată, zise Beatrice. Mă întreb cât o fi costat. Pariez că o sumă frumoșică. Ai întrebat?

— Nu, n-am întrebat.

— Cred că doamnei Danvers nu-i pasă de asta, afirmă Beatrice. Pot folosi pieptenele tău? Ce frumos serviciu de perii! Dar de nuntă?

— Maxim mi l-a dat.

— Hm! E foarte drăguț. Și noi trebuie să vă facem un dar. Ce ți-ar face plăcere?

— Oh, nu știu! Nu-i nevoie, zisei eu.

— Nu fi absurdă, draga mea. Nu sunt femeia care să-ți tragă chiulul cu darul, cu toate că n-am fost invitați la nuntă!

— Sper că n-ai fost supărată. Maxim dorea s-o facă în străinătate.

— Dar firește că n-am fost. Ați avut dreptate. De fapt, nu era că și... Ea se opri în mijlocul frazei și-i căzu geanta. Vai, s-o fi stricat încuietorea?! Nu, nu s-a întâmplat nimic. Ce spuneam? Nu-mi pot aminti. A, da, vorbeam despre daruri de nuntă. Trebuie să ne gândim la ceva. Probabil că nu ții prea mult la bijuterii...

N-am răspuns.

— Ești atât de deosebită de tinerele obișnuite, urmă ea. Fiica unei prietene de-a mea s-a măritat, zilele trecute și, firește, au fost copleșiți, după uzanțe, cu lenjerie, servicii de cafea și fotolii de sufragerie, și toate obiectele de genul acesta. I-am dat o lampă destul de drăguță, M-a costat cinci lire la Harrods. Dacă te duci la Londra să-ți cumperi îmbrăcăminte, ai grijă să te duci la furnizoarea mea, madame Carroux. Are un bun-gust grozav și nu te jupoaie.

Se ridică din fața toaletei și-și trase fusta.

— Ai de gând să primești mult? întrebă dânsa.

— Nu știu. Maxim nu mi-a vorbit de asta.

— Ciudat băiat, nu știi niciodată cum stai cu el. A fost o vreme când nu era un pat liber în toată casa, era foarte ticsită.

Dar nu prea văd... Ea se opri deodată, bătându-mă pe braț.

— Ei, zise dânsa, o să vedem. Păcat că nu călărești și nu vânezi, pierzi mult. Nu cumva faci yachting?

— Nu, răspunsei eu...

— Slavă Domnului!

Se îndreptă spre ușă și eu o întovărășii pe coridor.

— Vino să ne vezi când vrei, mă îndemnă ea. Eu aștept totdeauna ca oamenii să se poftească singuri. Viața e prea scurtă ca să trimiți invitații.

— Mulțumesc mult, zisei eu.

Am ajuns pe palier și privirăm în hol. Bărbații erau în picioare în prag.

— Hai vino, Bea! strigă Giles. Am simțit o picătură de ploaie, și am tras în jos capota.

Beatrice îmi luă mâna și se plecă să-mi dea un sărut scurt pe obraz.

— La revedere, draga mea, și iartă-mă, ți-am pus o grămadă de întrebări nesăbuite și ți-am spus o grămadă de lucruri care n-ar fi trebuit. Nu prea am tact. Asta o să-ți spună și Maxim. Și, cum ți-am mărturisit numaidecât, nu semeni câtuși de puțin cu aceea pe care mi-o închipuisem.

Ea mă privi în ochi, cu buzele strânse într-un fluierat, apoi luă o țigară din geantă și-și deschise bricheta.

— Vezi, zise dânsa, începând să coboare scara. Te deosebești atât de mult de Rebecca...

Ieșirăm pe peron, soarele dispăruse îndărătul unui șir de nori; ploua mărunț și Robert străbătu în fugă pajiștea ca să aducă fotoliile în casă.

CAPITOLUL 10

PRIVIRĂM

DISPĂRÂND

MAȘINA LA cotitura aleii, apoi Maxim mă luă de braț și zise:

— Slavă Domnului, bine că s-a terminat. Pune-ți repede o manta și să ieșim. Dă-o dracului de ploaie; am chef să mă plimb. Nu pot sta așa, pe loc.

Era palid și tras la față și mă întrebam cum îl putuse obosei atât de mult vizita Beatricei și a lui Giles.

— Așteaptă-mă, mă duc să-mi iau mantaua, spusei eu.

— Sunt o mulțime de impermeabile în antreu, zise el nerăbdător. Femeile își pierd totdeauna jumătate de ceas când se urcă în odaia lor. Robert, adu, te rog, doamnei Winter o manta de ploaie. Trebuie să fie cinci-șase impermeabile atârinate acolo, uitate de musafiri, în diferite împrejurări.

Stătea pe alee, strigându-l pe Jasper.

— Hai, vino, mic cerșetor leneș, și mai dă-ți jos din osânză.

Jasper alerga în cercuri în jurul lui, lătrând isteric, la perspectiva de a fi plimbat.

— Tacă-ți botul, idiotule, îl muștră Maxim. Ce naiba face Robert?

Robert se întoarse în fugă, aducând un impermeabil, pe care m-am grăbit să-l îmbrac. Era firește, prea mare, dar n-aveam vreme să-l schimb și ne-am îndreptat spre pădure, străbătând pajiștea, cu Jasper fugind după noi.

— Cred că familia mea exagerează puțin, spuse Maxim. Beatrice e una dintre fetele cele mai bune din lume, dar nu-i deloc subtilă.

Nu știam ce gafă a putut comite Beatrice și m-am gândit că era mai bine să nu-l întreb. Poate că el mai era supărat pentru cuvintele pe care le spusese înainte de masă despre sănătatea lui.

— Cum ți se pare? urmă dânsul.

— Îmi place foarte mult, a fost foarte drăguță cu mine.

— Despre ce ți-a vorbit aici, după masă?

— Oh, nu mai știi! Cred că mai mult vorbeam eu. I-am

povestit despre doamna Van Hooper, întâlnirea noastră și toate astea. Mi-a spus că nu eram deloc cum își închipuise.

— Ce-și putea închipui?

— Fără îndoială pe cineva mai elegant, mai artificial. O flușturatecă, mondenă, asta-i expresia ei.

Maxim nu răspunse numaidecât, se plecă și-i aruncă un băț lui Jasper.

— Beatrice poate să fie uneori insuportabil de proastă.

Urcarăm povârnișul acoperit cu gazon, ce domina pajiștea și intrarăm în pădure. Copacii erau foarte apropiați și era întuneric. Călcam pe crengi rupte și frunze de anul trecut, și ici și colo pe mlădițele verzi ale plantelor tinere, și pe lăstarii zambilelor gata să înflorească. Jasper tăcea adulmecând pământul. Luai brațul lui Maxim.

— Ți place părul meu? îl întrebai.

El mă privi uimit.

— Părul tău? repetă el. De ce mă întrebi? Bineînțeles că-mi place. Dar ce are?

— Oh, nimic! zisei eu. Mă întrebam numai așa.

— Ce ciudată ești!

Am ajuns la un luminiș, de unde porneau două poteci în direcții diferite. Jasper, fără să șovăie, o luă pe cea din dreapta.

— Nu, strigă Maxim, nu pe acolo! Hai, Jasper, bătrâne!

Câinele întoarse capul și se opri dând din coadă, dar nu se întoarse.

— De ce vrea și ia pe acolo? am întrebat eu.

— Cred că așa-i obișnuit, zise scurt Maxim; drumul duce la un mic golf unde aveam un iaht. Vino aici Jasper.

O luarăm pe cărarea din stânga, fără să spunem nimic. Am privit peste umăr și am văzut că Jasper ne urma.

— Drumul ăsta duce la valea despre care ți-am vorbit, rosti Maxim. O să simți parfumul azaleelor. Nu-i nimic că plouă, florile vor miroși și mai tare.

Acum, Maxim pe care-l cunoșteam, pe care-l iubeam, părea că se simte foarte bine, fericit și vesel; începu să vorbească despre Frank Crawley, spunând că-i un om foarte de treabă, serios și de nădejde și devotat Manderley-ului.

„Acum e mai bine, îmi spuseli. Suntem iarăși ca în Italia”, și-i zâmbii, strângându-i brațul, mulțumită să văd că trăsăturile i s-au destins și tot zicând: „Da” și „Într-adevăr” și „Dumnezeule dragă”, ghidul meu se întorcea la Beatrice și mă întrebam de ce-l tulburase venirea ei și ce făcuse ea; mă gândeam la tot ce-mi spusese despre caracterul lui și de furiile ce-l apucau o dată sau de două ori pe an.

Firește, că ea trebuia să-l cunoască, era doar sora lui. Dar asta nu se potrivea cu părerea ce-o aveam eu despre Maxim. Mi-l puteam închipui prost dispus, dificil, nervos poate, dar nu furios, nu repezit. Poate că ea depășise măsura; oamenii își cunosc adesea foarte prost familia.

— Uite, zise deodată Maxim, privește asta.

Ne aflam în vârful unei coaste împădurite. Și poteca șerpua înaintea noastră, de-a lungul unui pârâu ce cobora într-o vale. Acolo nu erau copaci întunecați, nici tufișuri dese, ci de fiecare parte a cărării înguste, azalee și rododendroni, nu sângerii ca uriașii din alee, ci roz, albi și aurii, aplecându-și draguț capetele minunate și plâpânde sub ploaia liniștită de vară.

Mirosul lor umplea văzduhul și mi se părea că mireasma lor se amestecase cu undele pârâului și se contopise, în ploaie, cu mușchiul gros și umed pe care călcam. Nu se auzea alt zgomot decât șopotul râulețului și al ploii domoale. Când Maxim vorbi, glasul lui era de asemeni blând, grav, ca și când s-ar fi ferit să nu tulbure tăcerea.

— Noi o numim Valea Fericită, zise el.

Stăteam absolut neclintiți, fără a scoate o vorbă, uitându-ne în jos, la fețele strălucitoare și albe ale celor mai apropiate flori și Maxim ridică o petală căzută și mi-o dădu. Era strivită și ruptă, înnegrită la capăt, dar când o frecai în mână, se ridica din ea un miros dulce și puternic, persistent ca și copăcelul viu din care se născuse.

Apoi începură păsările. Întâi șuieratul limpede și proaspăt al unui mierloi, deasupra pârâului, apoi îi răspunseră semenii lui ascunși în păduri și numaidecât văzduhul se însufleți de cântece ce ne urmau pe când coboram spre alee, unde ne însoțea de asemeni mirosul petalelor albe. Era tulburător, ca

un loc vrăjit. Nu-mi închipuisem că poate să fie atât de frumos.

Cerul, acum înnourat și mohorât, atât de schimbat față de începutul după-amiezii, și ploaia neconținută, insistentă, nu puteau să tulbure duioasa tihnă a văii; ploaia și râulețul se îmbinau și nota clară a mierlei cădea în aerul umed, armonizându-se cu ambele sunete, în trecere. Am dezmiertat capetele șiroinde ale azaleelor, atât de aproape creșteau, mărginind poteca. Stropi mici de apă cădeau pe mâinile mele, de pe petalele ude learcă. Erau petale și la picioarele mele, cafenii și îmbibate de apă, purtându-și încă mireasma, împletită cu un miros mai bogat, mai vechi, izul de mușchi bătrân și de pământ aspru de tulpini de ferigă și de rădăcini răsucite, îngropate ale copacilor. Țineam în palma mea mâna lui Maxim. Nu rostisem niciun cuvânt. Mă învăluia vraja Văii Fericite. În sfârșit, aceasta era inima domeniului Manderley, Manderley-ul pe care aveam să-l cunosc și să învăț să-l iubesc. Prima alee era neîngrijită, pădurile negre, înghesuite, rododendronii orbitori, trufași, cu aroma lor dulceagă. Și casa vastă, tăcerea aceluia hol plin de ecouri, neclintirea stingheritoare a aripii de apus, acoperită cu huse. Acolo eram o intrusă, rătăcind prin odăi care nu mă cunoșteau, așezându-mă la un birou într-un fotoliu care nu-mi aparținea. Aici era altceva. Valea Fericită nu știa de încălcarea granițelor. Ajunserăm la capătul potecii, florile alcătuiau un fel de boltă deasupra capetelor noastre. Ne plecarăm ca să trecem și când mă ridicai, scuturându-mi picăturile de ploaie din păr, văzui că valea se afla îndărătul nostru și azaleele și copacii, și că ne găseam, după cum îmi descriesese Maxim cu câteva săptămâni înainte la Monte-Carlo, într-un mic golf pustiu, cu pietricele tari și albe sub picioare și cu marea spărgându-se pe prund înaintea noastră.

Maxim îmi zâmbi, urmărindu-mi uimirea de pe față.

— E o surpriză, nu-i așa? întrebă el. Nimeni nu se așteaptă la așa ceva. Contrastul e atât de neprevăzut, încât, e aproape prea puternic.

Luă o pietricică pe care o aruncă pe plajă și Jasper se repezi în urmărirea ei, cu lungile-i urechi negre fluturând în vânt.

Încântarea se risipise, farmecul fusese rupt. Am devenit iar simpli muritori, oameni care se joacă pe o plajă. Azvârleam pietricele, fugeam pe malul apei, alungam rațele și rățoii sălbatici și pescuiam lemne aduse, de apă. Începea fluxul și valurile veneau să plescăie la țarm. Stâncile mici erau acoperite, algele spălau bolovanii. Am scos o scândură mare care plutea și am cărat-o pe plajă. Maxim se întoarse râzând spre mine, dându-și părul pe spate și eu îmi răsucii mânecile ude ale mantalei de ploaie.

Apoi observarăm că Jasper dispăruse. Îl chemarăm și-l fluierarăm, dar el nu veni. Privii neliniștită spre capătul golfului, unde valurile se spărgeau de stânci.

— Nu, zise Maxim, l-am văzut. Nu se poate să îi căzut în apă. Jasper, prostule, unde ești? Jasper! Jasper!

— Poate că s-a întors la Valea Fericită?

— Adineauri era lângă stânca asta, mirosind un pescăruș mort, spuse. Maxim.

Ne-am dus iar spre alee.

— Jasper! Jasper! strigă Maxim.

Am auzit un lătrat scurt și îndepărtat, venind din dreapta plajei, de după stânci.

— Auzi? S-a cățarat pe acolo, zisei eu, începând să urc stânca.

— Coboară! strigă aspru Maxim. Nu mergem pe acolo. Prostul ăsta să se descurce singur.

— Poate a căzut, dragul de el, zisei eu șovăind pe stâncă. Lasă-mă să mă duc să-l caut.

Jasper lătră iar, de data aceasta mai departe.

— A, ascultă, am exclamat, trebuie să-l aduc îndărăt. E în completă siguranță acolo, nu? Fluxul n-o să-l izoleze de uscat?

— Poate să stea liniștit, spuse iritat Maxim, de ce nu-l lași acolo?

Mă prefăcui că n-aud și urcai mai departe, alunecând și lovindu-mă de stâncile ude. Mi se părea că Maxim se purta urât cu Jasper și nu-l puteam înțelege. Afară de asta, fluxul creștea. Ajunsă în vârful stâncii înalte, care mă ascundea, privii în jurul meu. Spre marea mea uimire, am văzut alt

golfuleț, ce semăna cu cel pe care-l părăsisem, dar mai mare și mai rotund. Un stăvilă de piatră îl străbătea, alcătuiind un micuț port natural. Era ancorată acolo o geamandură, dar nu se afla niciun vaporeș. Plaja era alcătuită din pietre albe, ca acelea ce se întindeau în spatele meu, dar mai povârnită. Pădurea cobora până la brâul de iarbă de mare ce indica hotarul fluxurilor, întinzându-și rădăcinile până la stânci. La capătul pădurii se ridica o clădire lungă și joasă, ce servea de casă și de hangar de vaporeșe.

Pe plajă se afla un om, probabil un pescar, cu cizme și pălărie impermeabilă de marinar; Jasper îi da târcoale, lătrând. Omul nu-l lua în seamă; aplecat, cerceta nisipul.

— Jasper! strigai eu. Vino încoa, Jasper!

Câinele își îndreptă capul spre el, dădu din coadă, dar nu ascultă. Lătra mereu în jurul necunoscutului de pe plajă.

Privii în spatele meu. Maxim nu era. Am coborât de-a lungul stâncilor în golful pe care-l descoperisem. Picioarele mele făceau să scârțâie nisipul plajei și la acest zgomot omul înălță capul. Atunci văzui că avea ochii mici, fără viață și gura roșie și umedă a unui tâmpit. El zâmbi... arătându-mi gingiile-știrbe.

— Bună ziua, zise el. Urâtă vreme.

— Bună ziua, răspunsei, eu. Da, nu-i timp prea-frumos.

El mă privi cu interes, zâmbind mereu.

Scormonind în nisip, după scoici, spuse:

— Aici nu-i nicio scoică. Am tot săpat de la amiază.

— A, am spus, îmi pare rău că nu poți găsi niciuna.

— Așa e, zise, aici nu-i nicio scoică.

— Vino 'ncoa, Jasper! strigai eu. E târziu. Hai, dragul meu.

Dar Jasper era foarte ațâțat. Vântul și marea i se urcaseră pe semne la cap, căci se dădu înapoi, ferindu-se de mine, lătrând prostește și începu să alerge într-aiurea în jurul plajei. Mi-am dat seama că nu voia să mă urmeze și n-aveam nicio zgardă. Fugi la chemarea mea, lătrând în vânt. Vorbii omului, care din nou aplecat, își reluase zadarnicile căutări.

— Ai o sfoară? îl întrebai.

— Cum? făcu dânsul.

— Ai o sfoară? repetai.

— Nu e corabie, zise dânsul dând din cap. Caut de azi dimineață...

El clătină din cap și-și șterse ochii albaștri, deschiși și înlăcrimați.

— Îmi trebuie ceva să leg câinele, îl lămurii eu. Nu vrea să mă urmeze...

— Cum? întrebă necunoscutul și zâmbi cu bietul lui zâmbet de nătâng; se uită la mine nesigur, apoi plecându-se înainte, îmi atinse cu vârful arătătorului stomacul.

— E în ordine, am zis, nu contează.

— Cunosc câinele, zise dânsul. Vine de-acasă...

— Da, spusei eu. Vreau să-l duc îndărăt.

— Nu e al dumatiale.

— E câinele doamnei de Winter, explicai eu domol. Vreau să-l duc acasă.

— Cum? întrebă el.

Îl chemai din nou pe Jasper, dar el alerga după un fulg alungat de vânt. Îmi zisei că trebuie să existe sfoară în hangarul pentru vapoare și mă îndreptai în direcția aceea. Acolo trebuie să fi fost o grădină care se întindea pe toată lungimea căsuței, dar fusese năpădită de iarbă și urzici. Obloanele erau trase. Ușa era încuiată fără îndoială și apăsai pe clanță, fără mare nădejde. Spre marea mea uimire se deschise și intrai, aplecându-mi capul. Mă așteptam să găsesc – un hangar de vapoare, murdar, plin de praf și ticsit cu scânduri care nu mai puteau fi folosite, cu sfori și lopeți. Pe jos era într-adevăr praf, dar nu existau nici sfori, nici lopeți. Odaia era mobilată. Într-un colț se aflau un birou, masă, scaune, un divan lângă perete. Era și un dulap plin de cești și farfurii și policioare încărcate cu cărți și pe deasupra cu modele de vapoare. O clipă crezui că acea căsuță e locuită de bietul om de pe plajă, dar privind mai bine, nu descoperii nicio urmă proaspătă de viață. În sobă nu se mai făcuse foc; podeaua prăfuită n-avea urme de pași; iar vasul de porțelan de pe dulap era albăstrit de umezeală. În locul acela domnea un ciudat iz de mucegai. Păienjenişurile își țesuseră urzeala peste modelele de corăbii, alcătuind propria lor veleatură fantomatică. Acolo

nu locuia nimeni. Nu venea nimeni. Ușa sărise din balamale, când o deschisei. Ploaia răpăia pe acoperiș, cu un zgomot surd, și ciocănea în ferestrele acoperite cu scânduri. Stofa divanului fusese roasă de șoareci sau șobolani. Era găurită și destrămată. În căsuță era frig și umed și de asemeni întuneric. Nu-mi plăcea atmosfera aceea apăsătoare. N-aveam chef să rămân acolo. Nu-mi plăcea zgomotul sec al ploii pe acoperiș. Părea că răsună în odaie și auzeam scurgându-se apa în grătarul ruginit al căminului.

Căutai din ochi o sfoară sau ceva care ar putea s-o înlocuiască. Nu găsii nimic. La celălalt capăt al odăii era o ușă; mă dusei și o deschisei cam temătoare acum, cam înfricoșată, căci aveam impresia ciudată și neplăcută, că pot să dau pe neașteptate de ceva pe care aș fi preferat să nu-l văd. Ceva care mi-ar fi făcut rău, ceva groaznic.

Era desigur stupid și deschisei ușa. Nu era totuși decât un hangar, de vapoare cu frânghiile și scândurile la care mă așteptam, două sau trei pânze, o bărcuță, căldări de vopsea și toate uneltele trebuincioase folosinței vasului. Un ghem de sfoară se găsea pe o scândură, lângă un briceag ruginit. Era tocmai ce-mi trebuia pentru Jasper. Deschisei briceagul, tăiai o bucată de sfoară și mă întorsei în odaia unde ploaia curgea mai departe prin cămin. Ieșii în grabă din căsuță, fără să privesc în urma mea, încercând să nu văd divanul rupt, porțelanul chinezesc umed și pânzele de păianjen din jurul modelelor de vapoare.

Pe plajă, omul nu mai căuta scoici; mă privea, avându-l pe Jasper alături de el.

— Jasper, aici! îl strigai eu. Vino, câinele meu drag... Mă aplecai și de data asta mă lăsă să-l ating și să-l iau de gât.

— Am găsit o sfoară în casă, i-am zis eu omului. El nu răspunse. Legai sfoara în jurul gâtului lui Jasper.

— La revedere, spusei eu, trăgând câinele.

Omul mă privii cu micii lui ochi tâmpiți.

— V-am văzut intrând acolo, zise el.

— Da, rostii eu, e în ordine, domnul de Winter n-o să se supere.

— Acu ea nu mai merge.

— Nu, acum nu.

— E în mare, hm? N-o să se mai întoarcă?

— Nu, n-o să se mai întoarcă.

— N-am zis niciodată nimic, nu? făcu dânsul.

— Dar nu, nimic, nu te mai frământa, răspunsei eu. El își reluă cercetările, vorbindu-și singur. Străbătui plaja și-l văzui pe Maxim în vârful stâncilor, cu mâinile în buzunare.

— Iartă-mă, zisei eu. Jasper nu voia să vină. A trebuit să mă duc să caut sfoară.

El se întoarse deodată și o luă spre pădure.

— Nu ne înapoiem pe la stânci? întrebai eu.

— De ce, dacă suntem aici? replică dânsul aspru. Urcarăm pe deasupra căsuței și o luarăm pe poteca din pădure.

— E vina lui Jasper că am stat atât de mult, am spus eu. Lătra neconținut în jurul omului acela. Cine e?

— Ben, zise Maxim. Un biet nenorocit, care nu face niciun rău. Tată-său a fost paznic la Manderley, lângă fermă. Unde ai găsit sfoara asta?

— În căsuța de pe plajă.

— Ușa era deschisă?

— Da. N-a trebuit decât s-o împing. Am găsit sfoara în hangar, sunt acolo pânze și o barcă.

— Oh!... oh! da, zise el scurt, apoi adăugă după o clipă: Căsuța aceea ar trebui să fie închisă.

N-am răspuns nimic. Nu era treaba mea.

— Ben ți-a spus că ușa e deschisă?

— Nu, spusei eu. De altfel, nu părea să înțeleagă ce-l întrebam.

— Se face și mai prost decât e. Când vrea, vorbește foarte deslușit. Probabil că a intrat de multe ori în casă, dar n-a vrut ca să știi tu.

— Nu cred. Odaia e neatinsă, părăsită. Peste tot era praf și nici o urmă de pași. E foarte umed acolo. Mă tem că o să putrezească cărțile, scaunele și canapeaua. Și apoi șobolanii au găurit stofa divanului.

Maxim nu răspunse. Mergea grozav de repede și urcușul

plăjii era foarte greu. Nu semăna cu Valea Fericită. Aici copacii erau întunecați și pe marginea drumului nu înfloreau azalee. Ploaia se scurgea greoi de pe ramurile dese. Mă uda pe gât și se strecura de-a lungul cefei. Mă scuturai ca la atingerea neplăcută a unui deget rece; Mă dureau picioarele după urcușul meu neobișnuit. Și Jasper mergea în urma noastră cu limba scoasă.

— Hai, Jasper, pentru numele lui Dumnezeu, zise Maxim. Fă-l să meargă, trage-l de sfoară. Beatrice are dreptate. Câinele ăsta e prea gras.

— E vina ta, răspunsei eu. Mergi atât de repede... Nu te putem urma.

— Dacă m-ai fi ascultat, în loc să te repezi pe stânci, ai fi acum acasă, spuse Maxim. Jasper cunoștea foarte bine drumul. Nu înțeleg de ce-ai fugit așa după el.

— Mă gândeam să nu fi căzut și mă temeam de flux.

— Atunci, crezi că eu aș fi părăsit câinele, dacă ar fi existat o cât de neînsemnată primejdie? Ți-am spus să nu te urci pe stânci și acum bombăni pentru că ești obosită.

— Nu bombăn. Oricine, chiar dacă ar avea picioare de oțel, ar obosi mergând așa. De altfel, credeam că vii după mine, când m-am dus să-l caut pe Jasper, în loc să rămâi în urmă.

— De ce m-aș fi spetit să alerg după câine?

— Nu era mai obositor de fugit după Jasper pe stânci decât pe pietrele de pe plajă. Spui asta pentru că n-ai altă scuză...

— Dar biata mea copilă, de ce trebuie să mă dezvinovățesc?

— Oh, nu știu! zisei eu obosită. Să terminăm.

— Deloc, tu ai început. Ce vrei să înțelegi când spui că încerc să mă scuz? Să mă scuz de ce?

— Poate pentru că nu m-ai însoțit pe stânci.

— Bine. Și de ce crezi că nu voiam să merg pe cealaltă plajă?

— Dar de unde să știu, Maxim? Nu citesc gândurile. Am spus că nu voiai, asta-i tot.

— Ți-am citit asta pe față.

— Ai citit pe chipul meu?

— Ți-am spus-o. Am văzut că nu vrei să mergi. Oh, să terminăm. Mă îmbolnăvește discuția asta.

— Toate femeile spun așa când își dau seama că n-au dreptate. Foarte bine, nu voiam să merg pe plaja cealaltă. Ești mulțumită? Nu mă duc niciodată în locul acela îngrozitor, lângă căsuța aceea oribilă. Și dacă ai avea aceleași amintiri ca ale mele, nici tu n-ai avea poftă să te gândești la ea. Poftim. Poți să te gândești la acest lucru, dacă vrei, și sper că o să-ți fie de ajuns.

Chipul lui era palid și ochii lui aveau aceeași privire întunecată și pierdută, pe care i-o văzusem la prima întâlnire. Îi întinsei mâna, i-o luai pe a lui și i-o strânsei.

— Te rog, Maxim, te rog, zisei eu.

— Ce este? întrebă el aspru.

— Nu vreau să ai mutra asta, spusei. Îmi face prea mult rău. Te rog, Maxim. Să uităm ce-am spus. E o ceartă neroadă. Îți cer iertare, dragă. Îți cer iertare. Te rog, să nu ne mai gândim la asta.

— Ar fi trebuit să rămânem în Italia, răspunse el. N-ar fi trebuit să ne întoarcem niciodată la Manderley. Dumnezeu, ce idiot am fost că m-am întors.

Mergea neliniștit, și mai repede ca adineauri și ca să-l urmez, eram silită să alerg gâfâind, simțind că-i gata să mă podidească plânsul și trăgându-l pe bietul Jasper de sfoară.

Ajunserăm în sfârșit la răspântia unde poteca noastră se încrucișa cu cea care ducea la Valea Fericită. O luasem, deci, pe drumul pe care voia Jasper să pornească la începutul plimbării noastre. Știam acum de ce-l atrăgea. Ducea la plaja, pe care el o cunoștea bine și la căsuță. Era un vechi obicei al lui. Străbăturăm pajiștea, fără să scoatem un cuvânt. Chipul lui Maxim era aspru și închis. El intră în casă și se îndreptă spre bibliotecă, fără să mă privească. Frith era în hol.

— Ceaiul numaidecât, îi porunci Maxim și închise ușa bibliotecii.

Luptai împotriva lacrimilor. Nu trebuia să le vadă Frith. O să creadă că ne-am certat și o să se ducă la bucătărie să spună servitorilor: „Doamna de Winter plângea acum în hol. S-ar spune că-i șchioapătă căsnicia”. Mă întorsei ca să nu-mi vadă chipul. Dar el se apropie de mine și-mi ajută să-mi scot

mantaua de ploaie.

— O s-o pun în antreu, doamnă, zise el.

— Mulțumesc, Frith, răspunsei, fără să-l privesc.

— Nu era vreme prea frumoasă pentru plimbare, doamnă.

— Nu, am zis eu. Nu prea frumoasă.

— Batista dumneavoastră, doamnă, zise dânsul, ridicând ceva care căzuse pe jos.

— Mulțumesc, zisei, punând-o în buzunar. Nu știam dacă trebuie să intru în odaie sau să mă duc după Maxim în bibliotecă. Frith duse impermeabilul înapoi în antreu: Rămăsei în picioare, șovăind, rozându-mi unghiile. Frith se întoarse și păru uimit că mă găsește acolo.

— În bibliotecă duduie acum un foc bun, doamnă:

— Mulțumesc, Frith.

Străbătui încet holul, deschisei ușa bibliotecii și intrai: Maxim era în fotoliul său, Jasper la picioarele lui, cățeaua bătrână în coș. Maxim nu citea ziarul pus la îndemână pe brațul fotoliului. Îngenuncheai lângă el, lipindu-mi chipul de al lui.

— Să nu fii supărat pe mine, șoptii eu.

El îmi luă capul în mâini și mă privi cu ochii săi oboșiți și neliniștiți.

— Nu sunt supărat pe tine, zise el.

— Dacă ești necăjit din vina mea, e același lucru ca și când ai fi supărat. Ești rănit și jignit. Nu pot suferi să te văd așa. Te iubesc atât de mult...

— E adevărat? zise el. E adevărat?

Mă ținea foarte strâns și ochii lui mă întrebau, întunecați și nesiguri, ochii unui copil care are o supărare, al unui copil care se teme.

— Ce este, dragă? zisei. De ce mă privești așa?

Auzii ușa deschizându-se înainte ca el să poată răspunde, și mă sculai, prefăcându-mă că iau un lemn să-l arunc în foc, pe când Frith intra urmat de Robert, după care începu ritualul ceaiului.

Ceremonia se repetă întocmai ca în ajun. Masa de lângă cămin, fața de masă albă întinsă, sosirea checurilor și a pâinii

prăjite, mica flacără aprinsă sub ceainicul de argint, în timp ce Jasper, dând din coadă, cu urechile ciulite, în așteptare, se uita la mine. Trecură cinci minute până să rămânem singuri și când îl privii pe Maxim, văzui că-i reveniseră bujorii în obraz, înfățișarea lui obosită și rătăcită pierise; întindea mâna după un sandviș.

— E vina musafirilor pe care i-am avut la masă, zise el. Beatrice, draga de ea, mă enervează întotdeauna. Când eram mici, ne băteam ca orbeții. De altfel, țin mult la ea. Dar noroc că nu locuiește prea aproape. A, fiindcă veni vorba, trebuie să mergem într-una din zile să o vedem pe bunica. Toarnă-mi ceai, dragă, și iartă-mă că m-am purtat ca un bădăran.

Incidentul se închisese. Nu mai trebuia să vorbim de asta. El îmi zâmbi peste ceașca lui de ceai, apoi luă un ziar de pe brațul fotoliului. Zâmbetul era răsplata mea. Ca o mică pălmuță pe capul lui Jasper. „Uite, așa cum stai culcat, ești un câine bun, nu mă mai deranjezi”. Eram din nou Jasper. Mă găseam în același punct. Luai o felie de pâine prăjită și o împărții între câini. N-aveam poftă de mâncare, nu mi-era foame. Mă simțeam foarte obosită, foarte mâhnită, zdrobită. Îl priveam pe Maxim, dar el citea ziarul, întorsese pagina întâia. Degetele mele care atinseseră pâinea erau grase de unt și scotocii în buzunar, căutând batista. Scosei una mică de tot, cu dantelă. O privii, încruntând sprâncenele, căci nu era a mea. Îmi amintii că o ridicase Frith de pe lespezile holului. Căzuse, se vede din buzunarul mantalei de ploaie. O răsucii în mână. Era mototolită și fire de praf, adunate din fundul buzunarului, erau lipite de ea. Trebuie să fi fost de multă vreme în mantaua de ploaie. În colț erau inițialele: un R mare, aplecat, înlănțuind un W. R-ul făcea ca celelalte litere să pară mici, coada lui ajungea până în țesătură, departe de latura mărginită de dantelă. Nu era decât o batistoară, un petec. Fusese înfășurată, ca un ghemotoc, vârată în buzunar, uitată.

Eu trebuie să fi fost prima care îmbrăcasem mantaua de ploaie, de când se slujise cineva de batistă. Acea care o purtase trebuie să fi fost înaltă, subțire, mai spătoasă ca mine, căci mantaua era prea largă și prea lungă, iar mânecile îmi

cădeau pe mâini. Lipseau câțiva nasturi. Ea o aruncase ca o capă pe umeri, sau o purtase deschisă, cu mâinile în buzunare.

Pe batistă era o urmă trandafirie. Puțin ruj de buze. Își ștersese buzele cu ea, apoi o făcuse ghemotoc și o pusese în buzunar. Îmi ștersei degetele cu batista și, făcând aceasta, simții răspândindu-se un parfum. Un parfum pe care-l cunoșteam, un parfum pe care-l mai respirasem, închisei ochii, încercând să-mi amintesc. Era ceva care nu poate fi sesizat, un miros îndepărtat, pe care nu-l puteam numi. Îl mai respirasem o dată, eram sigură, chiar în după-amiaza aceea.

Și atunci îmi dădui seama că parfumul răspândit de batistă era același cu al petalelor de azalee strivite în Valea Fericirii.

CAPITOLUL 11

O SĂPTĂMÂNĂ VREMEA FU

UMEDĂ și rece, cum se întâmplă adesea la începutul verii în ținuturile de la apus, iar noi nu ne-am mai întors la plajă. De pe terasă și pajiști puteam vedea marea. Părea cenușie și puțin atrăgătoare, rostogolind talazuri mari... Mi le închipuiam urcându-se spre golful cel mic și spărgându-se zgomotos de stânci, apoi coborând, repede și puternice, plaja povârnită. Pe terasă, ațintind urechea, auzeam murmurul mării dedesubtul meu, depărtat și înăbușit. Era un zgomot monoton, ce nu înceta niciodată. Pescărușii zburau spre uscat, goniți de vânt. Se învăteau în jurul casei, țipând, fâlfâind din aripile întinse. Începeam să înțeleg de ce sunt oameni cari nu pot suferi zgomotul mării. Are uneori o notă deznădăjduită și stăruința ei însăși, veșnicile rostogoliri și zgomote îți ațăță nervii. Eram mulțumită că apartamentul nostru se afla în aripa de răsărit și puteam să mă aplec pe fereastră și să privesc grădina cu trandafiri. Mi se întâmpla uneori să nu dorm și sculându-mă din pat, în noaptea liniștită, mă duceam la fereastră și mă sprijineam de balustradă, în aerul foarte liniștit și tăcut.

N-auzeam marea agitată și pentru că n-o auzeam, gândurile mele se linișteau și ele. Nu mă duceau pe acea potecă povârnită prin pădure, spre golful cenușiu și căsuța părăsită. Nu voiam să mă gândesc la căsuță. Mi-o aminteam prea des în timpul zilei. Amintirea ei mă hărțuia ori de câte ori zăream marea de pe terasă. Atunci revedeam petele albastre de pe porțelanul chinezesc, pânzele de păianjen de pe catargele modelelor de vaporeșe și găurile făcute de șobolani în canapea. Îmi aduceam aminte de răpăitul ploii pe acoperiș. Și mă gândeam la Ben cu ochii lui albaștri, spălăciți, cu zâmbetul lui viclean de tâmpit. Aceste lucruri mă tulburau. Doream să le uit, dar aș fi vrut să știu și de ce mă tulburau, de ce mă făceau nenorocită. În adâncul cugetului meu era un dram de curiozitate temătoare, ascunsă, care – oricât aș fi tăgăduit – creștea încet, și cunoșteam toate îndoielile și neliniștile

copilului căruia îi spui: „Nu se vorbește despre astfel de lucruri, e interzis”.

Nu puteam uita privirea rătăcită a lui Maxim, când mergea pe cărarea din pădure și nu-i puteam uita cuvintele: „Oh! Dumnezeu, ce idiot am fost că m-am întors!” Toate acestea erau din vina mea, n-ar fi trebuit să cobor în golf. Deschisesem drumul spre trecut. Maxim era, desigur, iarăși ca la început și trăiam în înțelegere, dormind, mâncând, plimbându-ne, scriind scrisori, coborând cu mașina în sat, dar știam că din ziua aceea între noi era o stavilă.

El își urma drumul de partea cealaltă a acestei stavile ce mă despărțea de dânsul. Iar eu trăiam cu teama că o vorbă nesocotită, o întorsătură neașteptată într-o convorbire, să nu-i aducă din nou, în ochi, acea expresie. Începu să-mi fie frică de orice aluzie despre mare, temându-mă că de la mare ajungi să vorbești despre vapoare, accidente, înecuri... Chiar Frank Crawley, când mânca într-o zi la noi, mă făcu să mă sperii când vorbi de regatele din portul Kerrith, la trei mile de noi. Băgai nasul în farfurie, cu un ghimpe în inimă, dar Maxim vorbea mai departe, pe ton cât se poate de firesc, pe când eu tăceam, șiroind de nădușeală, întrebându-mă ce o să se întâmple și unde o să se oprească discuția.

Când se servise brânza, Frith ieșise din odaie și-mi amintesc că m-am ridicat și m-am dus până la bufet ca să-mi iau încă o porție de brânză de care n-aveam poftă, ca să nu fiu la masă cu ei; ascultând, fredonam în gând o frântură de melodie, numai pentru mine, ca să nu aud nimic. Bineînțeles, aveam o atitudine greșită, morbidă, neroadă; era comportarea hipersusceptibilă a unei nevrotice, nu a eului normal, fericit, pe care mi-l cunoșteam. Dar nu mă puteam stăpâni. Nu știam ce să fac. Firește că n-aveam dreptate, eram stupidă, dezechilibrată. Dar n-aveam încotro. Sfiala și stângăcia mea creșteau și mă doborau când venea cineva să ne vadă. Căci îmi amintesc că în cele dintâi săptămâni primirea oaspeților și a vecinilor, străngerile de mână și scurgerea acelor jumătăți de ceas ale vizitelor oficiale mi-erau și mai neplăcute decât îmi închipuisem, din pricina noii temeri, pe care o aveam ca

discuția să nu atingă subiecte interzise. Neliniștea ce mă cuprindea la zgomotul roților pe alee, al soneriei, fuga spre odaia mea, norul de pudră aruncat pe nas, cu o mână tremurătoare, pieptenele trecut în grabă prin păr, apoi o bătaie în ușa mea și cărțile de vizită aduse pe o tavă de argint.

— Bine, cobor imediat.

Pocnetul tocurilor pe scară și prin hol, ușa deschisă spre bibliotecă sau în salonul acela rece și fără viață, și femeia necunoscută care mă aștepta. Uneori erau chiar două, sau o pereche: bărbat și nevastă.

— Ce mai faceți? Ce rău îmi pare. Maxim e în grădină. Frith o să încerce să-l găsească.

— Am ținut să prezentăm omagiile noastre tinerei soții.

Un răs ușor, puțină flecăreală, o tăcere, o privire în jurul odăii.

— Manderley e tot atât de încântător. Vă simțiți bine aici?

— Oh, firește!...

Și în sfiala mea, în dorința de a place, îmi scăpau fraze școlărești, cuvinte pe care nu le întrebuițam niciodată, afară de împrejurări de acest fel: „Oh, extraordinar”; „oh, minunat” și „absolut” și „incomparabil”; cred că întocmai ca și văduva unui nobil, care ține în mână o lornietă. Ușurarea pe care o simțeam la intrarea lui Maxim pierea de teama unei indiscreții și amuțeam iar, cu un zâmbet stereotip pe buze, cu mâinile pe genunchi. Oaspeții vorbeau atunci cu Maxim, vorbeau de oameni și locuri pe care eu nu le cunoșteam; din când în când simțeam privirea lor, oprindu-se asupra mea, șovăitoare.

Mi-i închipuiam spunându-și pe drumul spre casă: „Ce femeie plicticoasă, dragă! De abia deschide gura”, apoi fraza pe care o auzisem întâia oară pe buzele Beatricei și care de atunci mă chinuia neconținut, o frază pe care o citeam în toți ochii, pe toate gurile: „Cât de mult se deosebește de Rebecca”.

Adunam uneori crâmpie de informații ce le sporeau pe cele strânse de mine în taină. O vorbă spusă la întâmplare, o întrebare, o frază aruncată în treacăt. Și dacă Maxim nu era de față, fraza aceea îmi făcea un fel de plăcere ascunsă, aveam impresia unei științe vinovate, dobândită pe furiș.

Făceam și eu vizite, căci Maxim era foarte sever în privința astă și nu mă cruța deloc; când nu mă putea însoți, trebuia să înfrunt singură încercarea. „O să primiți mult la Manderley, doamnă de Winter?” eram întrebată, iar eu răspundeam: „Nu știu. Maxim nu mi-a spus nimic până acum”. „Da, firește, e încă prea devreme. Altă dată casa era plină”. Altă pauză.

„Lume din Londra, știți. Pe atunci se dădeau de obicei niște petreceri formidabile”. „Da, spuneam eu, da, așa am auzit”. Încă o pauză, și apoi, cu glasul scăzut, care se folosește când vorbești despre morți, sau într-un loc supus sacrilegiului. „Ea se bucura de o popularitate grozavă, știți. Ce personalitate avea”. „Da, replicam, da, firește”. Și după două-trei clipe mă uitam pe furiș la ceas, sub mânășă, rostind: „Mi-e teamă că sunt nevoită să plec, trebuie să fie trecut de patru”.

„Nu vreți să rămâneți la ceai? Totdeauna este servit la și un sfert”. „Nu, nu, vă mulțumesc din suflet. I-am promis lui Maxim”... și fraza mea rămânea suspendată în aer, dar sensul era înțeles. Ne ridicam amândouă, știind, la fel de bine că nu eram amăgită de invitația ei la ceai, nici ea de promisiunea făcută lui Maxim, de care pomenisem. Uneori mă întrebam ce s-ar întâmpla dacă n-am mai respecta convențiile, dacă – după ce m-aș fi urcat în mașină și aș fi fluturat din mână, spre amfitrioana care mă privea din prag, aș fi deschis brusc portiera din nou, spunând: „La o adică, cred că e mai bine să nu mă întorc. Hai să mergem în salonul dumitale și să luăm loc. Am să rămân la cină, dacă vrei, sau înnoptez aici”.

De obicei îmi puneam întrebarea dacă bunele maniere și convențiile din comitat ar înfrunta surpriza și dacă un zâmbet de bun-venit s-ar fi immobilizat pe fața înghețată. „Dar bineînțeles! Ce încântătoare sugestie, din partea dumitale”. Doream să fi avut curajul de a încerca, așa ceva. Dar în loc de asta, portiera era trântită, mașina pornea repede în josul netedei alei cu pietriș și ultima mea amfitrioană se întorcea în odaia ei, cu un suspin de ușurare, devenind iarăși ea însăși. Soția pastorului catedralei dintr-un sat vecin, îmi zise: „Crezi că soțul dumitale are de gând să reia tradiția balurilor costumate de la Manderley? Ce spectacol frumos! N-o să-l uit

niciodată”.

Trebuia să zâmbesc, ca și când aș fi știut aceste lucruri și să spun: – N-am hotărât încă nimic. Au fost atâtea lucruri de făcut, de organizat...

— Da, îmi închipui. Dar sper că el n-o să renunțe. Va trebui să faci uz de influența dumatăle. Firește că anul trecut n-a fost niciun bal. Dar mi-l amintesc pe acel de acum doi ani unde am fost poftiți, pastorul și cu mine; era ceva încântător. Manderley-ul se potrivește pentru așa ceva. Holul e grozav. Acolo se dansa și orchestra stătea în galerie. Greu de organizat, dar toată lumea era încântată.

— Da, răspunsei eu. Da, va trebui să-l întreb pe Maxim.

M-am gândit la clasorul etichetat de pe biroul salonașului și mi închipuiam vraful de cărți de vizită, lista lungă a oaspeților, plicurile și vedeam o femeie stând la acel birou, însemnând cu o cruce numele alese, muind tocul în cerneală și scriind repede adresele cu o mână sigură, cu acel scris lung, aplecat.

— S-a organizat și un *garden-party*, la care am fost invitați într-o vară, zise soția pastorului. Totul era încântător. Florile erau în plină strălucire. Îmi amintesc că era o vreme minunată. Ceaiul era servit în grădina cu trandafiri, la măsuțe; era o idee atât de încântătoare și de originală... Oh, desigur, ea era foarte deșteaptă...

Se opri, roși puțin, temându-se că fusese lipsită de tact, dar eu i-o luai numaidecât înainte, ca s-o scot din încurcătură și mă auzii spunând cu îndrăzneală, cu căldură:

— Rebecca trebuie să fi fost o făptură extraordinară.

Nu înțelegeam, cum putusem, în sfârșit, să rostesc acest nume. Așteptai să văd ce o să se întâmple. Rostisem numele ei. Rostisem tare numele Rebeccăi. Era o ușurare grozavă. Mi se părea că scăpasem de o suferință de neîndurat. Rebecca. Spusesem în gura mare asta.

Nu știu dacă soția pastorului a văzut cum am roșit, dar ea urmă încet convorbirea și eu o ascultam cu nesaț, ca un ins care trage cu urechea la o fereastră oblonită.

— N-ai cunoscut-o? întrebă ea și fiindcă scuturai din cap, ea șovăi o clipă, nu prea sigură. N-am avut niciodată legături

foarte prietenești, știi; pastorul nu-i decât de patru ani aici, dar firește avea grijă de noi când veneam la bal sau la *garden-party*. Într-o iarnă, am stat și la masă, acolo. Da, era o ființă fermecătoare. Atât de plină de viață!

— Se pare că era înzestrată pentru toate, zisei eu, cu glas destul de firesc, în timp ce mă jucam cu manșeta mănușii. Arareori întâlnești o femeie, care să fie în același timp deșteaptă, frumoasă și sportivă.

— E adevărat, zise nevasta pastorului. Era, desigur; foarte înzestrată. O revăd dreaptă, la piciorul scării, în noaptea balului, primind oaspeții; părul închis contrasta cu pielea foarte albă și costumul îi venea atât de bine. Da, era foarte frumoasă.

— Și ea conducea toată casa, rostii eu, zâmbind, ca și cum aș fi vrut să spun: „Mă simt la largul meu. Am obiceiul să vorbesc despre ea” și am continuat: – Probabil că a pierdut multă vreme și că i-a venit greu. Trebuie să mărturisesc că eu las totul în seama îngrijitoarei:

— Nu le poți face pe toate, nu-i așa? Apoi, dumneata ești foarte tânără. Cu timpul, când o să te instalezi... De altfel ai ocupațiile dumitale. Mi s-a spus că desenezi...

— Oh, spusei eu, nu-i mare lucru...

— E un mic talent drăguț, zise soția pastorului, nu oricine poate desena. Nu trebuie să renunți la el. Manderley trebuie să fie plin de colțuri frumoase de desenat.

— Da, da, desigur, zisei eu, deprimată de ceea ce spusese și văzându-mă deodată străbătând pajiștile cu un scaun și o cutie de culori sub braț și cu „micul talent”, cum spunea ea, sub celălalt. Asta semăna cu o boală ușoară.

— Nu faci niciun sport? Călărești, vânezi? mă întrebă ea.

— Nu, răspunsei eu. Nu-mi place. Prefer să umblu pe jos, adăugai ca o jalnică revanșă.

— E cel mai bun exercițiu din lume, spuse dânsa energic, pastorul și cu mine umblăm mult pe jos.

Mă întrebam dacă face înconjurul catedralei cu jobenul lui și cu ghetre, dând brațul nevastei sale. Începu să-mi vorbească de vacanțele ei de acum câțiva ani, în Penini, când făceau în

medie cincisprezece kilometri pe zi, iar eu clătinam din cap, zâmbind politicoș neștiind ce. Sunt Peninii, închipuindu-mi-mi ca Anzii, până în clipa când îmi amintii că era acel lanț de coline însemnate cu cenușiu, în mijlocul Angliei trandafirii din geografia mea. Și el totdeauna cu joben și ghetre.

Tăcerea inevitabilă, privirile aruncate spre ceas, căci pendula din salonul ei suna strident ora patru, apoi ridicatul în picioare.

— Sunt atât de bucuroasă... Nădăjduiesc că o să mai vii să ne vezi.

— Cu cea mai mare plăcere. Dar vai, pastorul are totdeauna atâtea pe cap! Transmite-i complimente soțului dumitale și nu uita să-i amintești să dea din nou baluri.

Și eu răspunzând: – Da, da, desigur, mințind, prefăcându-mă că știu despre ce-i vorba, iar în colțul mașinii care mă ducea acasă, îmi rodeam unghia degetului mare și vedeam holul Manderley-ului plin de oameni costumați, îmi închipuiam vuietul, flecărelile, râsetele mulțimii însuflețite, orchestra din galerie, supeul din salon, fără îndoială cu mese lungi, lipite de pereți. Și mi-l închipuiam pe Maxim stând la piciorul scării, râzând, strângând mâinile, întorcându-se spre cineva de lângă el, cineva înalt și slab, cu păr. Negru, așa spusese nevasta pastorului cu păr negru, care încadra un chip foarte alb, cineva ai cărui ochi ageri aveau grijă de confortul oaspeților, dând dispoziție, peste umăr, unui servitor, cineva care nu era niciodată stângaci, niciodată lipsit de grație și care, dansând, lăsa o dâră de parfum în aer ca ei azalee albă.

— O să primiți mult la Manderley, doamnă Winter?

Auzeam din nou glasul insinuant, aproape indiscret al acelei femei, la care fusesem în vizită în partea cealaltă a Kerrith-ului, și vedeam privirea ei bănuitoare, care mă cerceta, inventariindu-mi hainele din creștet până în tălpi, întrebându-se, cu acea grabnică privire cu care le învălui pe toate tinerele căsătorite, dacă așteptam un copil.

Nu voiam s-o mai văd. Nu voiam să mai văd pe niciunul din ei. Veneau în vizită la Manderley, doar fiindcă erau curioși și iscoditori. Le plăcea să critice înfățișarea mea, manierele mele,

figura mea, le plăcea să observe cum se poartă Maxim cu mine, dacă părem că ținem unul la altul, ca după aceea să se poată întoarce la ei acasă și să pâlăvrăgească, spunând: „Totul se deosebește mult de zilele de odinioară”. Veneau fiindcă voiau să mă compare cu Rebecca... M-am hotărât să nu mai fac astfel de vizite. O să i-o spun lui Maxim. Atâta pagubă dacă o să mă considere moșică. Asta o să le facă să mă critice și mai zdravăn. O să se poată spune că sunt prost crescută. „Asta nu mă miră, or să spună, la urma urmelor de unde vine?” Apoi un râs, și o ridicare din umeri. „Cum dragă, nu știai? A găsit-o la Monte Carlo sau nu știu unde. N-avea o para chioară. Era domnișoara de companie a unei bătrâne”. Alte râsete, priviri uimite. „Nu se poate! Ah, bărbații sunt grozavi! Și Maxim, Maxim care era atât de pretențios. Cum a putut să facă asta, după ce-a avut-o pe Rebecca?”

Atâta pagubă! Nu-mi pasă. N-au decât să spună ce-or vrea! Când mașina trecu pe lângă odăița portăresei, mă înclinai să-i zâmbesc. Se aplecase, culegând flori în grădina din față. Își îndreptă spinarea, când auzi mașina, dar nu mă văzu zâmbindu-i. I-am făcut semn cu mâna și ea m-a privit indiferentă. Cred că nu știa cine sunt. M-am rezeamat iarăși de spătar. Mașina își continuă cursa pe alee.

La o cotitură a aleii, am zărit, înaintea noastră un bărbat care urca pe jos. Era administratorul Frank Crawley. Se opri o clipă auzind mașina și șoferul încetini. Frank Crawley își scoase pălăria și-mi zâmbi, când mă zări în mașină. Părea mulțumit că mă vede. I-am zâmbit și eu. Era drăguț din partea lui că era mulțumit să mă vadă... Mi-era simpatic Frank Crawley. Nu mi se părea nici șters, nici plicticos, cu toată părerea Beatricii, poate pentru că și eu eram ștearsă. Eram șterși amândoi. Niciunul, nici altul n-aveam niciodată nimic de spus. Semănam unul cu altul.

Bătui în geam și spusei șoferului să oprească.

— O să mă întorc pe jos cu domnul Crawley, am spus.

El îmi deschise ușa.

— Ai făcut vizite, doamnă de Winter? mă întrebă dânsul.

— Da, Frank, răspunsei eu. Îi spuneam Frank, ca și Maxim,

dar el îmi spunea totdeauna doamnă. Așa era felul lui. Dacă am fi fost împreună pe o insulă pustie și am fi trăit acolo între patru ochi, tot restul vieții, ar fi continuat să-mi spună doamnă de Winter.

— Vin de la pastor, zisei eu, el nu era acasă, dar nevastă-sa da. Amândurora le place foarte mult să umble pe jos. Uneori fac cincisprezece kilometri pe zi, în Penini.

— Nu cunosc acest ținut spuse Frank Crawley. Se pare că-i foarte frumos. Aveam un unchi care locuia acolo.

Era genul de remarcă făcută totdeauna de Frank Crawley. Sigură, convențională, foarte corectă.

— Soția pastorului voia să știe dacă o să dăm un bal costumat la Manderley, rostii eu, observându-l cu coada ochiului. Ea a fost la ultimul bal și a petrecut foarte bine. Nu știam, Frank, că se dădeau baluri costumate aici.

El șovăi o clipă înainte de a răspunde. Părea cam stingherit.

— Da, da, răspunse dânsul în cele din urmă, balul de la Manderley era o atracție a anului. Venea toată lumea din ținut și chiar mulți oameni de la Londra. Era o serbare mare.

— Trebuia să fie greu de organizat.

— Da, zise el.

— Îmi închipui că Rebecca trebuia să se ocupe de toate? adăugai cu un aer indifeient.

Priveam aleea drept înaintea mea, dar îl văzui întorcându-se spre mine ca și cum ar fi vrut să-mi deslușească expresia.

— Ne ocupam toți foarte mult de bal, zise dânsul.

Era o ciudată rezervă în felul în care spusese asta.

O oarecare sfială care mi-o amintea pe a mea. Deodată mă întrebai dacă nu fusese îndrăgostit de Rebecca. Glasul său avea tonul pe care l-aș fi folosit și eu în locul lui, dacă așa ar fi stat lucrurile, Frank Crawley fiind atât de sfios și de șters, n-ar fi spus nimănui nimic, cu atât mai puțin despre Rebecca.

— Mă tem că n-aș putea să dau prea mare ajutor, dacă am da un bal, reluai eu. Nu sunt în stare să organizez ceva.

— N-o să ai nimic de făcut, spuse el. N-o să ți se ceară decât să fii dumneata însăși și să sporești, prin prezența dumitale, strălucirea serbării.

— E foarte drăguț din partea dumatăle, Frank. Dar cred că nici asta n-aș putea-o face.

— Asta o poți face foarte bine, replică dânsul.

Dragul de Frank Crawley, atât de plin de tact și de atenții. Aproape că-l credeam. Dar, de fapt, nu mă lăsam amăgită.

— O să-i vorbești lui Maxim despre bal? întrebai eu.

— De ce nu-i spui chiar dumneata?

— Nu, nu vreau.

Tăcurăm. Ne urmarăm drumul pe alee. Acum că-mi învinsesem sila de a rosti numele Rebeccăi, întâi înaintea soției pastorului; apoi în clipa aceasta, de față cu Frank Crawley, mă îmboldea dorința să continui. Simțeam o ciudată mulțumire, parcă era un stimulent. Știam că peste o clipă sau două va trebui să-l repet.

— Zilele trecute am fost pe plajă, spusei eu, pe plaja din fața digului. Jasper era furios, lătra la nenorocitul acela cu ochii de tâmpit.

— Vorbești probabil de Ben, zise Frank cu glas firesc. Totdeauna rătăcește pe acolo. E un om de treabă, nu trebuie să te temi de el. N-ar face rău nici unei muște.

— Oh, nu m-am temut! apoi mă întrerupsei, fredonând un cântec ca să-mi insuflu încredere. Mă tem că acea căsuță o să se dărăpăneze cu totul, reluai eu pe un ton nepăsător. Am intrat să caut o sfoară ca să-l leg pe Jasper. Porțelanurile se strică și cărțile de asemeni. De ce nu se împiedică asta? E într-adevăr păcat.

Știam că n-o să-mi răspundă numaidecât. Se aplecă să-și lege șiretul de la pantof.

Mă prefăcui că cercetez o frunză din tufișuri.

— Cred că dacă Maxim ar vrea să aranjeze ceva acolo, mi-ar spune, zise el, mereu aplecat asupra pantofului.

— Toate acele lucruri aparțineau Rebeccăi? întrebai eu.

— Da, răspunse el.

Aruncai frunza și culesei alta, pe care începui s-o răsucesc între degete.

— Ce făcea cu acea căsuță? întrebai eu; mi s-a părut cât se poate de bine aranjată. De afară credeam că-i un hangar de

vapoare.

— La început a fost un hangar de vapoare, zise el, cu glas din nou încordat, greoi, vocea cuiva care nu se simte la largul lui într-o astfel de convorbire. — Apoi ea l-a transformat și a pus să se aducă mobile și porțelanuri.

Mi se părea ciudat felul în care spunea „ea”. Nu spunea nici Rebecca, nici doamna de Winter, cum mă așteptasem.

— Se ducea adesea acolo?

— Da, răspuse el, adeseori. Pentru picnicuri la lumina lunii și lucruri d-alde astea.

Ne reluasem drumul, străduindu-mă să-mi fredonez melodia.

— Picnicuri la lumina lunii, trebuie să fi fost amuzant, zisei eu însuflețită. Te duceai și dumneata?

— O dată sau de două ori, spuse el. Mă prefăcui că nu observasem că-mi răspunde în silă.

— Ce-i cu geamandura din portul cel mic? reluai eu.

— De ea era ancorat iahtul.

— Care iaht?

— Al ei.

Un fel de exaltare ciudată mă îmboldea. Trebuia să-l întreb mai departe. Știam că n-are chef să vorbească de aceste lucruri, dar puteam mult și bine să-l compătinesc și să mă indignez pentru îndrăzneala mea, trebuia să continui, nu puteam să tac.

— Ce s-a întâmplat cu iahtul? întrebai eu. E acela cu care s-a înecat?

— Da. S-a răsturnat și s-a scufundat. A fost aruncată peste bord.

— Ce fel de iaht era?

— Cam de trei tone, cu o cabină mică.

— Ce l-a făcut să se răstoarne? mai întrebai.

— În golfuleț se pot dezlănțui furtuni mari.

Mă gândeam la marea aceea verde, înpumată, pe care o vedeam de pe terasă. Mă întrebam dacă vântul se stârnise pe neașteptate, făcând să se plece tremurând iahtul mic, cu vela albă culcată pe o mare dezlănțuită.

— Nu i se putea veni în ajutor?

— Nimeni n-a văzut accidentul, nimeni n-a știut că era pe mare.

Avui grijă să nu-l privesc. Ar fi văzut uimirea de pe chipul meu. Crezusem totdeauna că asta s-a întâmplat la concursul de regate, că erau și alte iahturi, iahturi din Kerrith, și că oamenii priveau de pe vârful stâncilor. Nu știam că fusese singură, singură de tot, în golf.

— Trebuia să se știe asta acasă! zisei eu.

— Nu. Pleca adeseori așa. Se întorcea la orice ceas din noapte și se culca în căsuța de pe plajă.

— Nu se temea?

— Să se teamă? zise dânsul. Nu, nu se temea de nimic.

— Asta... asta nu-l supăra pe Maxim, că pleca așa, de una singură?

Tăcu o clipă, apoi:

— Nu știu, zise dânsul scurt și-mi dădu impresia unei loialități față de cineva. Față de Maxim, de Rebecca, sau poate față de el însuși. Era ciudat. Nu știam ce să cred.

— S-a înecat încercând să ajungă înot la mal, după ce s-a răsturnat iahtul? întrebai eu.

— Da, răspunse el.

Vedeam iahtul clătinându-se și scufundându-se într-un vârtej, pânzele apăsând-o, doborând-o, brusc, groaznic, în rafala aceea de vânt. Trebuie să fi fost beznă mare în golf. Țărmlul păru-se departe înotătoarei.

— După cât timp a fost găsită?

— După două luni.

Două luni! Eu îmi închipuiam că înecații sunt regăsiți după două zile. Credeam că fluxul îi aduce pe plajă.

— Unde a fost găsită? mai întrebai.

— Lângă Edgecombe, la patruzeci de mile de aici.

Când aveam șapte ani, îmi petrecusem vacanța la Edgecombe. Era o localitate mare, avea un chei și măgari. M-am plimbat călare pe un măgar, pe plajă.

— Cum s-a știut după atâta vreme că era ea?

Mă întrebam de ce tăcea înaintea fiecărei fraze, ca și când ar

fi cântăril cuvintele. O iubise oare? Asta îl mișca atât de mult?

— Maxim s-a dus la Edgecombe ca s-o identifice, zise dânsul.

Și deodată mi-a trecut pofta să-l mai întreb... Mă simțeam obosită, și scârbită de mine. Mi se părea că sunt unul din acei curioși, care se înghesuie, în nădejdea de a vedea victima unui accident. Mi-era ciudă pe mine. Întrebările mele erau lipsite de bun-simț, josnice. Frank Crawley trebuia să mă disprețuiască.

Am rostit repede:

— A fost o perioadă cumplită pentru voi toți. Cred că nu vă face plăcere să vi se amintească de ea. Mă întrebam doar dacă s-ar putea face ceva pentru căsuță și atâta tot. E mare păcat ca toată mobila să fie stricată de umezeală.

El nu spuse nimic. Mă simțeam prost, enervată. Intuise că nu grija pentru căsuța pustie mă îndemnase să pun toate întrebările acelea, și acum tăcea, fiindcă îl scandalizasem. Prietenia noastră avusese un caracter de statornicie, confortabilitate. Simțisem un aliat în persoana lui. Poate că distrusesem toate acestea și n-avea să mai nutrească aceleași sentimente pentru mine.

— Ce lungă e aleea asta, zisei eu. Îmi amintește totdeauna drumul din pădurea unei povești de Grimm, știi aceea unde se rătăcește principele. E totdeauna mai lungă decât crezi, iar copacii sunt atât de întunecați și de deși...

— Da, e ceva deosebit, spuse el.

Simțeam după tonul lui că stă în gardă, temându-se de alte întrebări. Între noi exista o jenă, de care nu puteam să nu ținem seama. Trebuia s-o risipesc, cu riscul de a mă face de râs.

— Frank, zisei eu deznădăjduită. Știu ce gândești. Nu înțelegi de ce îți pun toate aceste întrebări. Îți par morbidă, și curioasă, cam nesuferită. Îți jur că nu-i așa. E numai pentru că... pentru că mă simt uneori atât de inferioară... Totul mi se pare foarte nou aici, n-am fost crescută pentru viața asta de la Manderley. Când fac vizite, ca azi după-amiază știu că oamenii mă cercetează și se întreabă cum o s-o scot la capăt. Îmi pot imagina că-și spun: „Ce găsește Maxim la ea?” Și atunci,

Frank, mă întreb și eu, și încep să mă îndoiesc de mine, și sunt urmărită de îngrozitorul gând că n-ar fi trebuit să mă mărit niciodată cu Maxim, că n-o să fim fericiți. Înțelegi, de câte ori întâlnesc o persoană pe care n-am mai văzut-o, știu că gândește același lucru, ca și alții: „Cât de mult se deosebește de Rebecca”.

Tăcui, gâfâind, cam rușinată de izbuclnirea mea și dându-mi seama că acuma pierdusem orice posibilitate de a da înapoi. El se întoarse către mine; avea înfățișarea îngrijorată și tulburată.

— Nu trebuie să te gândești la asta, doamnă de Winter, zise el. Cât despre mine, nu-ți pot spune cât sunt de fericit că te-ai măritat cu Maxim. Viața lui o să fie schimbată cu desăvârșire. Sunt sigur că o să izbutești de minune. După părerea mea... e... e foarte înviorător și încântător să întâlnești pe cineva ca dumneata, care nu știe tot *au fait*⁵... roși căutând cuvântul – ce s-a întâmplat la Manderley. Și dacă ți se pare că vecinii te critică, ei bine, nu trebuie să te simți jignită, asta-i tot. N-am auzit niciun cuvânt de bârfeală despre dumneata, și dacă aş auzi vreunul, aş face în așa fel ca să nu se mai repete niciodată.

— Este într-adevăr foarte drăguț din partea dumitale, Frank, spusei eu, și asta mă liniștește foarte mult. Trebuie să-ți spun că nu știu de loc cum să mă port cu oamenii. N-am văzut niciodată mulți și la fiecare vizită mă întreb cum... cum o fi fost altă dată la Manderley, când era aici cineva care se născuse și fusese crescut pentru asta, și care făcea totul fără strădanie. Și în fiecare zi observ ce-mi lipsește: siguranța, drăgălășenia, frumusețea, inteligența, spiritul. Toate însușirile ce sunt prețuite mai mult la o femeie... și pe care ea le avea. Nu-i nimic de făcut, Frank, nimic...

El nu răspunse... Avea un aer neliniștit, nenorocit. Scoase batista și-și șterse nasul.

— Nu trebuie să spui asta, replică el.

— De – ce? Poate nu-i adevărat?

---

⁵ In franceză, în original: *de fapt*.

— Ai însușiri care prețuiesc tot atât de mult și chiar mai mult. Sunt poate cam îndrăzneț că-ți vorbesc așa, nu te cunosc încă prea bine. Eu sunt holtei, nu cunosc prea bine femeile, duc, după cum știi, o viață foarte liniștită la Manderley; dar cred că bunătatea și sinceritatea unei femei prețuiesc pentru soțul ei mai mult decât tot spiritul și frumusețea din lume.

Părea foarte tulburat și-și șterse a doua oară nasul. Am văzut că-l zdruncinasem mult mai mult. Decât mă tulburasem singură și conștiința acestei stări m-a calmat și mi-a dat o senzație de superioritate. Mă întrebam – de ce pune asta atâta la inimă. De fapt, nu spusese mare lucru, îi mărturisisem numai lipsa mea de încredere când mă comparam cu Rebecca. Dar ea trebuia să fie avut acele însușiri pe care el mi le înfățișase ca fiind ale mele. Trebuia să fi fost sinceră, bună, ca să fi avut atâția prieteni, să se bucure de atâta popularitate. Nu eram sigură ce înțelegea prin modestie. Era un cuvânt pe care nu-l pricepusem niciodată. Totdeauna mi-am imaginat că avea legătură cu grija de a te feri să întâlnești vreo persoană pe coridor, când te duci spre baie... Bietul Frank! Și Beatrice, – căreia i se părea șters și-i imputa că n-are niciodată nimic fie spus...

— Bine, am spus, cam încurcată, bine, nu știu să am toate aceste calități. Nu cred că aș fi foarte bună, sau deosebit de sinceră, cât despre modestie nu cred că am avut vreodată multe șanse de a fi altfel decât modestă... Firește, n-am fost prea modestă, de vreme ce m-am măritat în felul acela pripit, la Monte Carlo și fiind singuri în hotelul acela, până atunci, dar poate că astea nu le treci la socoteală?

— Scumpa mea doamnă de Winter; crezi că-mi închipui măcar o clipă că întâlnirea voastră de acolo n-a fost în afara oricărui reproș? zise el cu glas scăzut.

— Nu, sigur că nu, am răspuns eu, cu gravitate.

Dragul de Frank, cred că vestea îl șocase. Și ce expresie „frank-istă” în orice caz: „În afara oricărui reproș”. Te făcea să te gândești imediat ce fel de lucruri se pot întâmpla mai prejos de reproș.

— Sunt sigur, începu dânsul, apoi șovăi. Sunt sigur că

Maxim ar fi foarte necăjit, foarte mâhnit dacă ți-ar cunoaște gândurile. Cred: că nici nu-i trece prin cap așa ceva.

— N-o să-i povestești? spusei eu repede.

— Nu, firește, drept cine mă iei? Dar ascultă-mă, doamnă de Winter: îl cunosc destul de bine pe Maxim și l-am văzut în diferite... stări sufletești. Dacă ar ști că ești îngrijorată, în sfârșit, din pricina, trecutului, ar fi îndurerat, mai mult decât orice. Asta ți-o jur. El se simte foarte bine, arată minunat, însă doamna Lacy avea dreptate, când a spus că anul trecut era cât pe-aci să se neurastenizeze, deși era o nesocotință să i-o spună așa, de la obraz. Dumneata îi faci mult bine. Ești înviorătoare și tânără și... și înțelegătoare și n-ai nici o legătură cu tot ce s-a petrecut. Uită toate astea, doamnă de Winter, uită toate astea, ca el, și ca noi toți, slavă Domnului. Niciunul din noi nu vrea să reînvie trecutul. Maxim mai puțin ca oricine. Și dumneata trebuie să ne desprinzi de el. Nu trebuie să ni-l mai amintești.

Avea fără îndoială dreptate. Bunul, drăguțul Frank, prietenul meu, aliatul meu. Fusesem egoistă și prea sensibilă, o martiră a complexului meu de inferioritate.

— S-ar fi convenit să-ți vorbesc de toate acestea înainte, am spus.

— Aș vrea s-o fi făcut, zise el. Ți-ar fi cruțat unele necazuri.

— Mă simt mai fericită, zisei eu, mult mai fericită. Și orice s-ar întâmpla, o să fii prietenul meu, nu-i așa, Frank?

— Da, bineînțeles, răspuse el.

Ajunserăm la capătul aleii întunecate și dădurăm de lumină. Rododendronii ne înconjurau, în curând o să treacă și vremea lor. Erau de pe acum prea înfloriți, aproape veștejiți. Luna viitoare o să le cadă petalele una câte una și grădinarii o să vină să le ridice. Frumusețea lor trece repede, nu ține prea mult.

— Frank, spusei eu. Înainte de a termina pentru totdeauna cu acest subiect vrei să-mi făgăduiești că ai să-mi răspunzi foarte sincer?

Mă privi cam bănuitor.

— Nu pot, zise el. Ai putea să mă întrebi ceva la care mi-ar fi

cu neputință să-ți răspund.

— Nu, replicai eu, nu vreau să te întreb așa ceva. Nu-i vorba de nimic intim, nici personal.

— Bine, o să încerc să-ți răspund.

Cotirăm pe alee și Manderley se afla înaintea noastră, senin și liniștit, în mijlocul pajiștilor sale, uimindu-mă ca totdeauna, prin desăvârșita lui simetrie, farmecul și marea lui simplitate.

Soarele făcea să strălucească gemulețele ferestrelor și pe zidurile îmbrăcate cu licheni se răspândea o blândă strălucire roșietică. O dâră subțire de fum se urca șerpuind din căminul bibliotecii. Îmi mușcai unghia degetului mare, privindu-l pe Frank cu coada ochiului.

— Spune-mi, zisei cu un glas nepăsător, spune-mi, Rebecca era tare frumoasă?

Frank așteptă o clipă. Nu-i vedeam fața. Privea departe de mine, spre casă.

— Da, șopti el, cred că a fost cea mai frumoasă faptură pe care am văzut-o vreodată.

Urcărăm treptele peronului, intrarăm în hol și sunai pentru ceai.

CAPITOLUL 12

PE DOAMNA DAN VERS N-O

VEDEAM mult. Îmi telefona în fiecare dimineață, în salonaș, și mi comunica, de formă, meniurile, dar la atât se mărgineau relațiile noastre. Îmi angajase o cameristă, Glarise, fiica unui om de pe moșie, o fată drăguță, liniștită și bine crescută care, slavă Domnului, nu fusese niciodată la stăpân, și n-avea principii care să mă intimideze. Cred că era singura din casă, care se temea de mine. Pentru ea, eram stăpâna, eram doamna de Winter. Bârfelile celorlalți nu puteau s-o influențeze. Cu toate că era născută pe moșia aceea, stătuse în altă parte câțva timp, fiind crescută de o mătușă, la doisprezece kilometri de Manderley, unde era tot atât de nouă ca și mine. Cu ea mă simțeam cât se poate de bine. Mi-era ușor să-i spun:

— Clarise, vrei. Să-mi cârpești ciorapii?

Alice, fata din casă, își da ifose. Obișnuiam să-mi trag pe furiș, din sertar, cămașa și halatele de noapte și să mi le cârlesc singură, decât să-i cer ei s-o facă. O văzusem odată cu una din cămășile mele pe braț, cercetând țesătura ordinară și mica bordură de dantelă. N-o să-i uit niciodată expresia. Părea aproape jignită, ca și când s-ar fi adus o ofensă prestigiului său personal. Înainte nu dădusem nicio importanță lenjeriei mele. Mi-era de ajuns să fie curată și nu mă sinchiseam deloc de țesătură sau dantelă. Puteam citi descrieri de trusouri ale tinerelor măritate, unde erau articole de albituri cu duzinele, dar asta nu mă interesa. Chipul Alicei fu o lecție pentru mine. Mă grăbii să scriu la un magazin din Londra ca să-mi trimită un catalog de lenjerie. În clipa când făcui alegerea, Alice nu mai era la mine. O înlocuia Clarise. Mi se păru o risipă așa de mare să cumpăr lenjerie nouă din cauza Claricei, încât pusei deoparte catalogul, într-un sertar și nu mai trimisei niciodată comanda.

Adesea m-am întrebat dacă Alice le povestea celorlalte și dacă lenjeria mea devenea subiect de discuție în odaia servitorilor, ceva îngrozitor, care se cuvenea să fie discutat în

șoaptă, când niciun bărbat nu era prin preajmă. Fraze ca „o cămașă de noapte pentru tine”, de exemplu, nu erau niciodată tolerate între ea și Frith.

Nu, lenjeria mea era mai serioasă decât asemenea discuții. Era mai curând ca un caz de divorț auzit *in camera*⁶... Oricum am fost bucuroasă când Alice m-a predat Clarisei. Ea n-avea să deosebească niciodată o dantelă adevărată de una falsă. Doamna Danvers se dovedise judicioasă angajând-o pe Clarise. Socotea desigur, că ne potriveam amândouă. Acum, când cunoșteam pricina pentru care doamna Danvers nu putea să mă sufere, lucrurile mi se păreau mai ușoare. Știam că nu pe mine anume nu mă putea suferi, ci ceea ce reprezentam eu. Ar fi simțit aceeași ură față de oricine ar fi luat locul Rebeccăi. Cel puțin concluzia asta o trăsese după cuvintele pe care mi le spusese Beatrice, în ziua când venise la masă:

— Nu știi? zise ea. O adora pe Rebecca.

Cuvintele acestea mă jigniseră atunci. Nu mă așteptam la așa ceva. Dar gândindu-mă bine, începui să mă tem mai puțin de doamna Danvers. O compăttimeam. Îmi închipuiam ce putea să simtă. Probabil că suferea ori de câte ori auzea că mi se spune „doamna de Winter”. În fiecare dimineață când îmi telefona și-i răspundeam: „Alo”, ea probabil se gândea la alt glas. Când trecând printr-o odaie găsea urmele trecerii mele, o beretă pe marginea unei ferestre, un sac de lucru pe un fotoliu, se gândea probabil la aceea căreia îi aparținuseră altă dată acele lucruri. Și eu mă gândeam la asta deși n-am cunoscut-o pe Rebecca. Doamna Danvers îi cunoștea mersul, glasul. Doamna Danvers cunoștea culoarea ochilor ei, zâmbetul, calitatea părului ei. Eu nici nu mă interesasem de asta; totuși, mi se părea uneori că Rebecca era tot atât de vie pentru mine ca și pentru doamna Danvers.

Frank îmi spusese să uit trecutul și doream asta cu toată ardoarea. Dar Frank nu era silit, ca mine, să-și petreacă diminețile în salonaș și să atingă tocul pe care ea îl ținuse între degete. El nu avea nevoie să-și odihnească mâinile pe tampon

---

6 în latinește în original : în sala tribunalului.

și să privească drept înaintea lui, în timp ce ea scria în clasoare. Nu trebuia să privească flăcările, căminul, ceasul, vasul de flori, gândindu-se zilnic că acele lucruri erau ale aceleia care le alesese și că nu erau câtuși de puțin ale mele. Frank nu era obligat să stea pe locul ei în sufragerie, să țină cuțitul și furculița pe care le ținuse ea și să bea din paharul ei. Nu punea pe umeri o manta care fusese a ei și nu găsea batista ei în buzunar. Nu observa zilnic, ca mine, privirea sticloasă a bătrânei cățele, care-și înălța capul, auzindu-mi pasul, un pas de femeie în bibliotecă și, adulmecând aerul, să lase să-i cadă iar capul, pentru că nu eram eu aceea pe care o aștepta.

Lucruri mărunte și stupide în sine, dar eu le vedeam, le auzeam, le simțeam. Dumnezeuule, nu țineam să mă gândesc la Rebecca! Voiam să fiu fericită și să-l fac și pe Maxim fericit. Nu exista altă dorință în inima mea. Nu era vina mea, dacă ea îmi chinuia gândurile, visurile, nu era vina mea dacă mă simțeam străină la Manderley, în casa mea, mergând prin locurile unde călcase ea, odihnindu-mă unde se culcase ea. Eram ca un oaspete așteptând întoarcerea stăpânei casei. Fraze scurte, imputări neînsemnate mi-o reaminteau în fiecare ceas al zilei.

— Frith, zisei eu, intrând în bibliotecă într-o dimineață de vară, cu brațele încărcate de liliac. Frith, unde să găsesc un vas? Acestea sunt prea mici.

— E un vas de alabastru alb în salon, doamnă.

— Oh, s-ar putea sparge și ar fi păcat!

— Doamna de Winter întrebuița totdeauna vasul de alabastru alb pentru liliac, doamnă.

— Ah, bine!

Atunci când îmi fu adus vasul de alabastru, plin cu apă, în timp ce așezam ramurile de liliac una câte una în el, în timp ce mirosul viu, de liliac, umplu odaia, amestecat cu mirosul pajiștii de curând cosită, venit pe fereastră, mă gândii: „Rebecca făcea așa. Ea lua ramurile de liliac una câte una și le așeza în acest vas alb. Nu eu am făcut cea dintâi asta. E vasul Rebeccăi. E liliacul Rebeccăi...” Probabil că hoinărise ieșind din grădină, ca și mine, cu pălăria aceea mototolită, pe care o văzusem o dată în spatele unui dulap, în seră, ascunsă sub

niște perne vechi și străbătuse pajiștea, luând-o către boschetele de liliac, poate fluierând, îngânând o melodie, chemând câinii s-o urmeze, ținând în mână foarfecă pe care o țineam eu acum.

— Frith, ai putea să muți etajera aceea de cărți de lângă masă la fereastră, ca să pun eu liliacul aici?

— Doamna de Winter totdeauna ținea vaza de alabastru pe masa dindărătul sofalei, doamnă.

— A bine... ezitam cu vaza în mâini, iar fața lui Frith era impasibilă. Firește că avea să asculte de ordinul meu, dacă spuneam că prefer să pun vaza pe măsuța de lângă fereastră. Ar fi mutat pe dată etajera.

— Perfect, am spus, poate că o să arate. Mai bine pe o masă mai spațioasă.

Și vaza de alabastru rămase, ca totdeauna, pe masa dindărătul sofalei...

Beatrice își amintise de făgăduiala de a-mi trimite un dar de nuntă. Într-o dimineață, sosi un pachet atât de mare că Robert abia îl putu duce. Eram în salonaș, unde citisem meniurile pentru toată ziua. Pachetele mi-au plăcut totdeauna, ca unui copil. Smulsei sfoara și rupsei hârtia cenușie. *O istorie a picturii*, în patru volume mari, însoțită de o foaie de hârtie pe care scria: „*Sper că-ți plac astfel de lucruri*” și semnat „*Cu dragoste, Beatrice*”. O vedeam intrând în magazinul de pe strada Wigmore și privind în juru-i, în felul ei repezit, aproape bărbătesc: „Aș vrea cărți pentru cineva care se interesează mult de artă”, spusese dânsa și vânzătorul îi răspunsese: „Bine, doamnă, poftiți pe aici”. Ea frunzărise probabil volumele cu un aer cam bănuitor: „Da, cam de suma asta voiam să iau. E pentru un dar de nuntă. Vreau ceva bun. Toate astea sunt despre artă?” „Da, e cea mai bună lucrare în legătură cu arta”, răspunsese vânzătorul și Beatrice e adăugase câteva cuvinte, întinsese cecul și dăduse adresa: „Doamnei de Winter, la Manderley”.

Era drăguț din partea Beatricei. Era ceva sincer și mișcător în faptul că intrase într-o librărie din Londra să-mi cumpere cărți, pentru că știa să-mi place foarte mult pictura. Își

închipuia cum o să stau înaintea unei mese, într-o zi de ploaie, privind solemn ilustrațiile și poate chiar luând o foaie de hârtie de desen și o cutie de culori ca să copiez una din acele imagini. Scumpa Beatrice! Avui o neașteptată și prostească dorință să plâng. Luai cărțile grele, căutând un loc, în salonaș, unde să le pun. Nu se potriveau cu mobila delicată. Cu atât mai rău, la urma urmelor, era odaia mea. Le așezai în picioare, la rând pe birou. Se clătinau în mod primejdios, rezemându-se una de alta. Mă depărtai puțin ca să văd efectul. Poate că mișcarea fusese cam neașteptată, căci se zguduiră. Cea dintâi se clătină, și celelalte veniră peste ea, răsturnând un mic Eros de porțelan, singura podoabă a biroului în afară de sfeșnic. Căzu pe jos, – izbindu-se de marginea coșului de hârtii și se sfărâmă în bucățele. Aruncai o privire grabnică spre ușă, ca un copil vinovat. Îngenuncheai și adunai cioburile în mână. Luai un plic în care le strecurai. Ascunsei plicul în fundul unuia din sertarele biroului. Apoi dusei cărțile în bibliotecă, unde le-am găsit un loc pe rafturi.

Maxim râse când i le arătai plină de mândrie.

— Drăguța de Bea! zise dânsul. Tu trebuie să-i fi plăcut mult. Ea nu deschide niciodată o carte.

— Ți-a spus ceva despre... în sfârșit... despre ceea ce crede despre mine? întrebai eu.

— În ziua când a venit la masă? Nu, nimic.

— Credeam că ți-a scris poate ceva.

— Beatrice și cu mine nu ne scriem niciodată, doar când se întâmplă un eveniment însemnat în familie. Scrierea scrisorilor este o pierdere de vreme, spuse Maxim.

Trăsei concluzia că eu nu reprezentam un eveniment însemnat. Totuși, dacă aș fi fost în locul Beatricei și aș fi avut un frate, iar fratele s-ar fi însurat, cu siguranță că aș fi spus ceva, aș fi exprimat o opinie, aș fi scris două cuvinte. Afară doar dacă, bineînțeles, nu aș fi prins antipatie față de soție, sau aș fi socotit-o nepotrivită cu el. Atunci, firește, lucrurile ar fi fost deosebite. Dar Beatrice se ostenise să meargă la Londra și să-mi cumpere cărți. N-ar fi făcut-o, dacă nu i-aș fi plăcut.

Îmi amintesc, că a doua zi, Frith aducând după masă

cafeaua în bibliotecă, așteptă puțin îndărătul lui Maxim și zise:

— Pot să vorbesc cu dumneavoastră, domnule?

Maxim ridică ochii de pe ziar.

— Da, Frith, ce este? întrebă dânsul, cam uimit.

Frith avea o înfățișare țeapănă și solemnă, cu buzele strânse. Mă gândii numaidecât că-i murise nevasta.

— E vorba de Robert, domnule. A fost o mică neînțelegere între doamna Danvers și el. Robert este foarte indispus.

— Dumnezeule! zise Maxim, strâmbându-se la mine în chip de înțelegere, iar eu m-am aplecat să-l mângâi pe Jasper, ca să mă pot stăpâni, ca totdeauna, în clipele stânjenitoare.

— Iată ce este, domnule. Se pare că doamna Danvers l-a învinovățit pe Robert că a luat un bibelou de preț din salonaș. Robert aduce acolo flori proaspete și pune vasele la locul lor. Când doamna Danvers a intrat azi dimineață în salonașul din care plecase Robert, a observat că lipsește un bibelou. Spune că ieri dimineață a fost acolo; L-a învinovățit pe Robert că a luat bibeloul sau că l-a spart. Robert a tăgăduit cu tărie și a venit să mi se plângă mie, domnule. Poate ați observat că era complet schimbat la prânz.

— M-am întrebat de ce mi-a servit cotletele fără să-mi dea o farfurie, murmură Maxim. Nu știam că Robert este atât de sensibil. Ei bine, cu siguranță că a făcut-o altcineva. Vreo servitoare probabil...

— Nu, domnule, doamna Danvers a intrat în odaie înainte de a se face curățenie. Nu intrase nimeni afară de doamna ieri, și de Robert, de dimineață, cu florile. E foarte neplăcut pentru Robert ca și pentru mine, domnule.

— Firește, spune doamnei Danvers să vină la mine și o să cercetăm chestia amănunțit. Despre care bibelou e vorba?

— Erosul de porțelan, domnule, care era pe birou.

— Oh, oh, dar e una din comorile noastre! Trebuie găsit. Du-te și caut-o imediat pe doamna Danvers.

— Bine, domnule.

Frith ieși din odaie și rămaserăm singuri.

— Ce plictiseală, zise Maxim, statueta aceea costa foarte mult. Și nu pot suferi certurile dintre servitori. Mă întreb de ce

au venit să-mi spună mie. Asta-i treaba ta, dragă.

Îl lăsați pe Jasper și ridicați spre Maxim un obraz aprins.

— Dragă, zisei eu, voiam să-ți vorbesc mai curând, dar... dar am uitat. Eu am spart statueta, când am fost ieri în salonaș.

— Ai spart-o? Dar de ce dracu' n-ai spus adineauri, când a fost Frith aici?

— Nu știu. Mi-era teamă să nu par idioată.

— Acum o să-i pari și mai idioată. Va trebui să-l lămurești și pe el și pe doamna Danvers.

— Oh, nu, Maxim, te rog. Spune-le tu. Lasă-mă să plec.

— Nu face pe proasta. S-ar spune că te temi de ei.

— Dar chiar mă tem... în sfârșit, nu teamă, dar...

Ușa se deschise și Frith o lăsa pe doamna Danvers să intre. Îl privi pe Maxim, foarte enervată. El ridică din umeri, pe jumătate înveselit, pe jumătate nemulțumit.

— E o greșală, doamnă Danvers. Doamna de Winter a spart statueta și a uitat să spună, zise Maxim.

Toată lumea mă privi. Era ca și cum te-ai fi trezit iarăși în copilărie. Îmi dădeam seama de roșeața vinovăției mele.

— Îmi pare rău, zisei eu, privind-o pe doamna Danvers. Nu m-am g îndit că asta o să-i pricinuiască neplăceri lui Robert.

— Statueta se poate repara, doamnă? întrebă doamna Danvers. Nu părea uimită aflând că eu sunt vinovata. Se uita la mine, cu ochii ei verzi din obrazul ei încadrat în țeasta albă. Simțeam că a știut-o și că nu l-a învinovățit pe Robert decât ca să vadă dacă o să am îndrăzneala să mărturisesc.

— Mă tem că nu! zisei eu, e făcută bucăți.

— Ce-ai făcut cu cioburile? mă întrebă Maxim.

Aveam impresia că sunt o deținută, făcându-și depoziția. Cât de mișească și josnică mi se părea, purtarea mea.

— Le-am pus într-un plic, spusei eu.

— Bine, și ce-ai făcut cu plicul? urmă Maxim, aprinzându-și o țigară, pe un ton în care se amestecau veselia și exasperarea.

— L-am pus în fundul unui sertar din birou, răspunsei.

— S-ar spune că doamna credea că ai s-o bagi la închisoare, doamnă Danvers, spuse Maxim. O să cauți plicul ăla și o să trimiți bucățile statuetei la Londra. Dacă nu se poate repara, ei

bine, atâta pagubă! În regulă, Frith, spune-i lui Robert să-și usuce lacrimile.

Doamna Danvers mai rămase după plecarea lui Frith.

— O să cer, firește, scuze lui Robert, zise dânsa, dar trebuie să spun că toate păreau să-l învinuiască... Nu-mi trecuse prin minte că doamna de Winter spărsese bibeloul. Dacă o să se mai întâmple așa ceva, doamna de Winter va binevoi, poate, să-mi spună și mie? Asta ar înlătura neplăcerile pentru toți.

— Firește, zise Maxim. Mă întreb de ce n-a făcut-o ieri. Voiam tocmai să-i spun când ai intrat în odaie.

— Poate că doamna de Winter nu știa că era un obiect atât de prețios? zise doamna Danvers, întorcându-și ochii spre mine.

— Ba da, răspunsei eu lamentabil, mă gândeam că trebuie să fie un lucru de preț. De aceea am strâns cu atâta grijă cioburile.

— Și le-ai ascuns în fundul unui sertar, unde să nu le poată găsi nimeni, ai? zise Maxim, râzând și înălțând din umeri. Nu așa se presupune că procedează jupânesele, doamnă Danvers?

— La Manderley nu i s-ar îngădui niciodată unei jupânese să atingă obiectele prețioase aflate în salonaș domnule, rosti doamna Danvers.

— Nu, nu te văd pe dumneata lăsând-o, spuse Maxim.

— E păcat, spuse doamna Danvers. Cred că e prima oară când se sparge ceva în salonaș. Totdeauna umblăm cu băgare de seamă. Eu însămi am șters praful acolo, începând de anul trecut. N-aveam pe nimeni, căruia să-i pot încredința treaba aceasta. Când trăia doamna de Winter, ea și cu mine ștergeam bibelourile de preț.

— Ei, nu-i nimic de făcut, zise Maxim. E în regulă, doamnă Danvers.

Ea ieși, iar eu mă așezai pe marginea ferestrei, uitându-mă afară. Maxim își reluă ziarul. Nu vorbeam.

— Îmi pare rău, dragul meu, zisei după o clipă de tăcere. A fost atâta neîndemânare din partea mea... Nu știu cum s-a întâmplat. Așezam tocmai cărțile pe birou ca să văd cum arată și Erosul a alunecat.

— Nu te mai gândi la asta, copila mea dulce. Ce însemnătate are?

— Are. Trebuia să bag de seamă. Doamna Danvers trebuie să fie furioasă pe mine.

— De ce dracu'? Porțelanul nu era al ei.

— Nu, dar ea e atât de mândră de toate acele lucruri.: E îngrozitor când te gândești că nu s-a spart nimic acolo. Trebuia să fac eu începutul.

— Mai bine că ai fost tu decât bietul Robert.

— Mi-ar fi părut mai bine să fie Robert. Doamna Danvers n-o să mi-o ierte niciodată.

— Puțin îmi pasă de doamna Danvers. Doar n-o fi Dumnezeu, nu-i așa? Nu te înțeleg. Ce vrei să spui când zici că ți-e teamă de ea?

— Nu tocmai teamă. Nu-mi dau bine seama. Nu-i asta. Nu-ți pot explica...

— Faci lucruri neobișnuite, zise Maxim. N-aveai decât s-o chemi și să-i spui, după ce ai spart statueta: „Iată, doamnă Danvers, dă-o la reparat”. Ea ar fi înțeles. În loc de asta, aduni cioburile într-un plic și le ascunzi într-un sertar, ca și cum ai fi o jupâneasă și nu stăpâna casei.

— Știu că sunt din multe puncte de vedere ca o jupâneasă, zisei eu încet. De aceea, mă înțeleg atât de bine cu Clarise. Suntem pe același calapod. Și de aceea mă iubește. Am fost zilele trecute să-i văd mama. Și știi ce mi-a spus? Am întrebat-o dacă socotea că fata ei e fericită la noi, și atunci mi-a răspuns: „Oh, da, doamnă de Winter, Clarise e foarte fericită, ea îmi spune totdeauna: «Știi, mamă, nu-i ca și când aș fi la o adevărată doamnă, e ca și când aș fi cu cineva de-ai noștri»”. Crezi că a fost un compliment din partea ei?

— Dumnezeu știe, zise Maxim. Dar dacă mă gândesc la mama Clarisei, aș fi mai curând ispitit s-o iau drept o jignire. Căsuța ei e o cocioabă care miroase a varză. La un moment dat avea nouă copii sub unsprezece ani și umbla desculță, în grădinița ei, cu un ciorap pe cap. Aproape că am dat-o afară. Mă întreb cum de e Clarise așa de curățică?

— A fost crescută de o mătușă, zisei eu destul de umilită.

Știu că fusta mea de lână are o pată în față, dar nu m-am plimbat niciodată desculță și cu un ciorap pe cap. Acum înțeleg de ce Clarise n-a disprețuit lingeriea mea așa cum a făcut-o Alice. Poate că pentru asta îmi place mai curând să mă duc s-o văd pe mama Clarisei decât pe oameni ca nevasta pastorului. Soția pastorului nu mi-a spus niciodată că sunt ca dânsa.

— Nu mă mir, dacă ai fost cu fusta murdară să-i faci o vizită.

— Firește că nu mi-am îmbrăcat fusta veche. Mi-am pus o rochie nouă și de altfel, n-am o părere prea bună despre oamenii care-i judecă pe alții după îmbrăcăminte.

— Nu cred că soția pastorului să se sinchisească prea mult de îmbrăcăminte, spuse Maxim, dar trebuie să fi fost uimită că ai stat tot timpul pe colțul scaunului, spunând „Da” și „Nu”, ca o persoană oarecare, care vine pentru o slujbă, cum ai făcut în singura vizită la care am fost împreună.

— Nu sunt eu de vină că sunt sfoasă.

— Știu dragă. Dar nici nu-ți dai osteneala să te îndrești.

— Nu-i deloc adevărat, zisei eu. Încerc zilnic, de fiecare dată când ies sau când întâlnesc pe cineva necunoscut. Mă străduiesc mereu. Tu nu înțelegi. Pentru tine totul merge de la sine, ești obișnuit cu astfel de lucruri. Eu n-am fost educată pentru asta.

— Da de unde, zise Maxim, asta n-are legătură cu educația. E o chestie de răbdare. Nu-ți închipui că-mi place să fac vizite, nu-i așa? Mă plictisește îngrozitor. Dar sunt lucruri pe care trebuie să le faci.

— Nu-i vorba de plictiseală, răspunsei eu. Nu-i nimic înfricoșător să te plictisești. Ar fi altceva, dacă asta m-ar plictisi doar. Nu pot suferi când mă privesc oamenii din creștet până în tălpi, ca pe o vacă la concurs.

— Cine te privește așa?

— Toți oamenii de aici. Toată lumea.

— Și chiar dacă ar fi așa, ce-ți pasă? Asta îi amuză.

— De ce trebuie să le ofer eu această distracție și să îndur toate criticile?

— Pentru că oamenii din acest ținut nu se interesează decât de viața de la Manderley.

— Ce palmă drept peste obraz trebuie să însemn eu pentru ei, atunci.

Maxim nu răspunse. Se uita mai departe în ziarul lui.

— Ce palmă drept peste obraz trebuie să însemn eu pentru ei, atunci, am repetat. Cred că de asta te-ai însurat cu mine. Știai că sunt ștearsă, calmă și fără experiență și că despre mine n-o să se bârfească.

Maxim aruncă ziarul pe jos și se ridică din fotoliu.

— Ce vrei să spui? întrebă el.

Chipul lui era întunecat și ciudat și glasul lui răgușit nu era cel obișnuit.

— Eu... eu nu știu, spusei, sprijinindu-mă de fereastră. Nu vreau să spun nimic. De ce faci mutra asta?

— Ce știi despre bârfele de aici?

— Nimic, zisei speriată de felul în care mă privea. Am spus așa, ca să spun și eu ceva. Nu te uita așa la mine, Maxim. Ce-am spus? Ce este?

— Cine ți-a vorbit? întrebă el încet.

— Nimeni, nimeni, îți jur.

— De ce ai spus ceea ce ai spus?

— Dar ți-am răspuns că nu știu. Așa mi-a trecut prin cap. Eram supărată, furioasă. Am oroare să fac vizite. Și mi-ai imputat timiditatea. Am spus toate astea fără să mă gândesc, te rog să mă crezi, Maxim, că e adevărat.

— N-a fost un lucru deosebit de agreabil de spus, nu-i așa? zise el.

— Nu, am răspuns. Nu, a fost o remarcă grosolană, odioasă.

Mă privea posac, cu mâinile în buzunare, legănându-se pe călcâie.

— Mă întreb dacă n-am fost tare egoist, însurându-mă cu tine. Vorbea încet, pe gânduri.

Mă luă cu frig, mă durea inima.

— Ce vrei să spui? întrebai eu.

— Nu sunt deloc tovarășul potrivit pentru tine, ce crezi? Ne despart prea mulți ani. Ar fi trebuit să aștepti și să te măriți cu un tânăr de vârsta ta. Nu cineva ca mine, care are o jumătate de viață în urma lui.

— E ridicol, spusei eu cu ardoare, știi că vârsta n-are nicio însemnătate în căsătorie Bineînțeles că suntem tovarăși.

— Crezi? Nu știi, zise dânsul.

Îngenuncheai pe prichiciul ferestrei și-mi pusei brațul în jurul umerilor lui.

— De ce îmi spui toate astea? îl întrebai. Știi că te iubesc mai mult decât orice pe lume. Ești tatăl, fratele și fiul meu. Toți laolaltă.

— E vina mea, zise dânsul, fără să mă asculte. Te-am împins înspre căsnicie. Nu ți-am dat nici măcar un răgaz de gândit.

— N-aveam nevoie să mă gândesc, n-aveam altă alegere. Nu înțelegi, Maxim? Când iubești pe cineva...

— Ești fericită aici? zise dânsul, privind departe de mine, pe fereastră. Uneori îmi pun întrebarea asta. Ai slăbit, nu mai ai culori în obraji.

— Sigur că sunt fericită, spusei eu. Îmi place Manderley, îmi place grădina, totul îmi place aici. Mi-e indiferent dacă fac vizite. Vorbeam așa ca să te necăjesc. Dacă vrei, o să fac zilnic vizite. Cred că știi că nu am regretat o clipă că te-am luat de bărbat?

El îmi dezmierdă obrazul, cu înfățișarea lui grozav de distrată, se aplecă și mă sărută pe păr.

— Biata de tine, nu prea ai distracții. Cred că viața e grea alături de mine.

— Deloc, zisei cu înflăcărare, mă înțeleg mult mai bine cu tine, decât mi-aș fi închipuit. Mă gândeam că e îngrozitor să fii măritată, să ai, poate un bărbat care bea, care spune cuvinte urâte, sau care bombăne când pâinea prăjită e moale, la micul dejun și care nu-i deloc atrăgător, miroase poate urât. Tu nu ești deloc așa...

— Sper că nu, slavă Domnului, zise Maxim și zâmbi.

Încurajată de acest zâmbet, am zâmbit și eu, i-am luat mâinile și i le-am sărutat.

— Ce prost ești că spui că nu suntem tovarăși potriviți, zisei eu. Uite, cum stăm aici în fiecare seară, tu cu ziarul sau cu o carte, eu cu ceva de tricatat... Ca un menaj vechi, de multă, foarte multă vreme. Firește că suntem tovarăși potriviți. Firește

că suntem fericiți. Vorbești ca și când ai crede că am comis o greșeală? Nu crezi așa ceva, nu-i așa, Maxim? Doar știi cât e de reușită căsătoria noastră, minunat de reușită...

— Dacă spui tu, totul e în regulă, zise el.

— Nu, dar tu nu crezi la fel, dragă? Nu-i vorba decât de mine? Suntem fericiți, nu-i așa? Grozav de fericiți!

El nu răspunse. Privea mai departe, pe fereastră, pe când eu îi țineam mâinile. Îmi simțeam gâtul uscat și contractat, ochii arzători. Oh, Dumnezeu! mă gândeam eu, s-ar spune două personaje dintr-o piesă de teatru; peste o clipă o să cadă cortina, noi o să salutăm publicul și o să ne întoarcem în cabinele noastre. Asta nu poate fi o clipă adevărată din viața noastră, a lui Maxim și a mea. Mă așezai pe prichiciul ferestrei dând drumul mâinilor sale. Mă auzii vorbind cu glas aspru și rece.

— Dacă crezi că nu suntem fericiți, ar fi mai bine s-o spui. Nu vreau să-ți impui nimic. Aș vrea mai curând să plec, să nu mai trăiesc cu tine.

Desigur, că asta nu se întâmpla într-adevăr. Nu eu îi vorbeam lui Maxim, ci femeia din odaie. Îmi închipuiam fata care ar trebui să joace acest rol, înaltă și slabă, destul de nervoasă.

— De ce nu răspunzi?

El îmi luă obrazul în mâini și mă privi, ca atunci când venise Frith cu ceaiul, în ziua în care fusesem pe plajă.

— Ce să-ți răspund? zise el. Nu cunosc nici eu răspunsul. De vreme ce spui că suntem fericiți, să nu ne mai gândim la asta. Eu nu știu nimic. Mă încred în tine. Dacă suntem fericiți, cu atât mai bine. Ne-am înțeles!

Mă sărută iar și începu să umble prin odaie. Eu rămăsei așezată lângă fereastră, țeapănă, cu mâinile pe genunchi.

— Ai spus asta pentru că te-am dezamăgit, zisei eu. Sunt stângace, mă îmbrac prost, oamenii mă intimidează. Te-am prevenit la Monte Carlo că o să fie așa. Crezi că locul meu nu este la Manderley...

— Nu vorbi prostii. N-am spus niciodată că te îmbraci prost, nici că ești stângace. Asta e numai în închipuirea ta. Cât

despre sfiiciunea ta, ți-am mai spus că o să-ți treacă.

— E un cerc vicios, spusei eu. Iată-ne întorși la punctul de unde am plecat. Toată discuția asta a început pentru că am spart Erosul din salonaș. Dacă nu l-aș fi spart, nu s-ar fi întâmplat nimic. Am fi băut cafeaua și am fi ieșit în grădină.

— Oh, m-am săturat de acest Eros îngrozitor! zise Maxim obosit. Crezi într-adevăr că-mi pasă dacă s-a spart în zece mii de bucăți?

— A costat mult?

— Dumnezeu știe. Cred că da. Te asigur că am uitat.

— Toate lucrurile din salonaș sunt prețioase?

— Da, cred.

— De ce s-au pus toate lucrurile cele mai prețioase în salonaș?

— Nu știu, pentru că se potriveau acolo, poate.

— Au fost totdeauna acolo? Și când trăia mama ta?

— Nu, nu cred. Cred că era un dar de nuntă. Rebecca se pricepea foarte bine la porțelanuri.

— Nu m-am uitat la el. Începui să-mi lustruiesc unghiile. El rostise numele în chip firesc, foarte liniștit, fără efort. După o clipă, l-am privit repede. Sta în picioare, în fața căminului, cu mâinile în buzunare, privind înaintea lui. Se gândește la Rebecca, îmi spusei eu. Se gândește că-i ciudat că un dar de nuntă de-al meu a stricat un dar de nuntă al Rebeccăi. Se gândește la Eros. Își amintește cine l-a dăruit Rebeccăi. Își amintește sosirea pachetului și ce mulțumită fusese dânsa. Rebecca se pricepea foarte bine la porțelanuri. Poate că el intrase în odaie, unde ea îngenunchease pe podea, desfăcând coșulețul în care fusese împachetat Erosul. Ridicase, probabil, ochii spre el, zâmbind: „Uită-te, Max, ce ni s-a trimis”. El era îngenuncheat pe jos, lângă dânsa și priviseră împreună Erosul care stătea într-un picior, cu arcul în mână. „O să-l punem în salonaș”, trebuie să fi spus dânsa, iar el desigur că îngenunchease lângă ea să privească împreună Erosul.

Eu îmi lustruiam mai departe unghiile. Erau zgrunțuroase, ca acelea ale unui școlar. Pelițele acopereau partea albă a unghiei. Aceea a degetului arătător era roasă adânc. Mă uitai

din nou la Maxim. El sta tot în picioare în fața căminului.

— La ce te gândești? întrebai eu.

Glasul meu era rece și grav, nu ca inima care îmi bătea puternic și mintea care-mi era plină de amărăciune și înăcrită. Își aprinse o țigară, cu siguranță a douăzeci și cincea în ziua aceea – și terminasem abia masa – aruncă chibritul în căminul gol și-și luă ziarul.

— Nu la mare lucru. Dar de ce mă întrebi? răspunse el.

— Oh, nu știu! Părei atât de serios, atât de îndepărtat...

El fluieră distrat, cu țigara între degete.

— Mă întrebam tocmai dacă echipa de rugby din Surrey o să joace împotriva aceleia din Middlesex, zise el.

Se așeză în fotoliu și-și împături ziarul. Eu privii pe fereastră. Jasper veni și se urcă pe genunchii mei.

CAPITOLUL 13

PE LA SFÂRȘITUL LUNII IUNIE, Maxim trebui să plece la Londra pentru un dineu oficial. Un dineu de bărbați, ceva care avea legătură cu comitatul. Plecă pentru două zile, lăsându-mă singură și foarte neliniștită. Văzând mașina dispărând la cotitura aleii, avui impresia unei despărțiri definitive, crezui că n-o să-l mai revăd niciodată. O să aibă desigur, un accident și, după-masă, când o să mă întorc de la plimbare, o să-l gădesc pe Frith care o să m-aștepte, foarte palid. Apoi ar fi telefonat doctorul unui spital: „Trebuie să aveți mult curaj. Mi-e teamă că trebuie să vă pregătiți pentru o mare lovitură”, mi-ar spune dânsul.

Apoi ar veni Frank și ne-am duce împreună la spital. Maxim n-o să mă recunoască. Îmi închipuiam toate astea pe când dejunam. Vedeam oamenii din ținut adunați la cimitir pentru înmormântare, iar eu sprijinită de brațul lui Frank. Toate astea mi se păreau atât de aievea, că aproape nu putui mânca nimic și așteptam urechea să aud telefonul.

După dejun, mă așezai cu o carte sub castan, dar nu puteam citi. Când îl văzui pe Robert străbătând pajișteaj aproape să-mi vină rău.

— Doamnă, s-a telefonat de la club că domnul de Winter a sosit acum zece minute.

Închisei cartea.

— Mulțumesc, Robert. Cât de repede a mers...

— Da, doamnă. A făcut o cursă frumoasă.

— N-a cerut să-mi vorbească? N-a spus nimic deosebit?

— Nu, doamnă. Numai că a sosit cu bine. Portarul a telefonat.

— Foarte bine, Robert. Îți mulțumesc foarte mult.

Ușurarea era imensă. Nu mă mai durea inima. Era ca o debarcare după trecerea canalului Mânecii. Acum m-a răzbit foamea și când Robert s-a dus în casă, m-am strecurat pe ușă-fereastră și am șterpelit biscuiți din bufet. Luai șase și un măr

pe care i-am mâncat în pădure, ca să nu fiu văzută de servitori și ca să nu-i spună bucătăresei că doamnei nu-i plăcea ce gătea ea, deoarece se îndopa cu fructe și biscuiți, după ce nu mâncasem nimic la masă. Bucătăreasa o să fie jignită și o să se ducă să se plângă doamnei Danvers.

Acum, când Maxim a sosit cu bine la Londra și mâncasem biscuiții, eram foarte mulțumită, ca și cum n-aș mai avea niciun fel de răspunderi.

Era ca o duminică din vremea copilăriei mele. N-aveam lecții, nici meditație. Puteai să faci ce poțeste. Îți trăgeai pe tine o cămașă veche și o pereche de sandale în picioare și jucai „Uliul și Porumbeii” pe terenul comunal, cu copiii care locuiau în casa învecinată.

Aveam exact aceeași senzație. Nu mă mai simțisem așa de când sosisem la Manderley. Probabil că senzația se născuse, fiindcă Maxim plecase la Londra.

Eram cam indignată pe mine însămi. Nu puteam pricepe și pace. Nu dorisem ca el să plece. Și acum, inima mi-era ușoară, pasul elastic, și aveam impresia acea copilărească de a voi s-o iau la fugă peste pajiște și să mă rostogolesc pe țârm. Ștersei firimiturile de biscuiți rămase pe buze și-l chemai pe Jasper. Poate că mă simțeam așa, pentru că era o zi frumoasă...

Merserăm prin Valea Fericită, către mica adâncitură a malului. Azaleele se și trecuseră, petalele lor cenușii și uscate se îngrămădeau pe mușchi. Mă întinsei pe iarba înaltă, lângă zambile, cu mâinile sub ceafă și Jasper alături de mine. El își coborî privirea asupra mea gâfâind, cu fața neroadă, și de pe limbă și din bot îi picura saliva. Undeva, în copaci, erau porumbei. Totul era liniștit și tăcut. Mă întrebam de ce priveliștile sunt atât de frumoase când ești singur. Că totul ar fi obișnuit și banal, dacă o prietenă ar fi șezut în clipa aceea lângă mine, o colegă de clasă care mi-ar fi spus: „Apropo, zilele trecute am întâlnit-o pe Hilda. Îți amintești de Hilda, care juca atât de bine tenis? E măritată și are doi copii”. Și zambilele ar trece neobservate și n-am auzi porumbeii. Nu doream pe nimeni lângă mine. Nici chiar pe Maxim. Dacă Maxim ar fi aici, n-aș sta așa, întinsă, mestecând un firicel de iarbă, cu ochii

închiși. L-aș cerceta, i-aș cerceta ochii, expresia feții. M-aș întreba dacă e mulțumit, dacă se plictisește. M-aș întreba la ce se gândește. Acum mă puteam odihni; nu mă sinchiseam de nimic din toate astea. Maxim era la Londra. Ce plăcut era să fiu iar singură! Nu, nu asta voiam să spun, Maxim e viața mea, lumea mea. Mă ridicai dintre zambile și-l chemai pe Jasper. Coborâram împreună spre plajă. Fluxul era foarte scăzut, marea era liniștită și îndepărtată. În fundul golfului ea semăna cu un mare lac liniștit. Nu mi-o puteam închipui dezlănțuită acum, cum nu-mi puteam închipui iarna când era vară. Nu era vânt, soarele strălucea în băltoacele din scobiturile stâncilor, unde Jasper se repezi numaidecât, cu o ureche ciulită, cu un aer de ștregar.

— Nu pe acolo, Jasper, am strigat eu.

El, firește, nu mă ascultă. — Ce pacoste și câinele ăsta! zisei tare și mă cățarai pe stâncă în urmărirea lui, prefăcându-mă că nu vreau să merg pe cealaltă plajă. „Cu atât mai rău, mă gândii eu, trebuie. La o adică Maxim nu-i aici și nu mă privește”.

Înaintam plescăind prin bălțile de pe stânci, fredonând o melodie. În port golful avea cu totul altă înfățișare în timpul refluxului, nu erau mai mult de trei picioare de apă. Îmi închipuiam că o barcă ar pluti liniștit acolo, când marea avea nivel scăzut, stabil. Geamandura era tot acolo. Era vopsită în verde și alb. Data trecută nu observasem asta. Cu siguranță că pe ploaie nu se deslușeau culorile. Nu era nici țipenie de om pe plajă și m-am cățarat pe zidul de jos al digului. Jasper fugea înaintea mea, era obișnuit în acel loc. În zid era un inel și o scară de fier care cobora în apă. Acolo era legat, probabil vasul și te urcai în el de pe scară. Geamandura era drept în față, la o depărtare de treizeci de picioare. Scria ceva pe ea. Îmi sucii gâtul ca să deslușesc ce era: „*Je reviens*”. Ce nume ciudat! Cu totul nepotrivit pentru un iaht. Totuși, poate fusese o barcă franțuzească, o barcă pentru pescuit. Bărcile pentru pescuit au câteodată asemenea nume: „Întoarcere fericită”, „Sunt aici”, – nume de soiul acesta. „*Je reviens*”, „Mă întorc”. Da, cred că era chiar un nume potrivit pentru o ambarcațiune. Și foarte puțin

potrivit cu acel iaht, care n-avea să se mai întoarcă niciodată. Trebuia să fie rece să ieși cu ambarcațiunea în largul golfului, dincolo de farul de pe promontoriu. În golf marea era calmă, dar chiar astăzi, când era atât de neclintită, în jurul promontoriului, suprafața apei, unde alerga fluxul era plină de spumă. O ambarcațiune mică s-ar fi legănat în fața vântului, când ar fi ocolit capul promontoriului și ar fi ieșit din zona închisă între limbile de uscat. Poate că marea ar fi intrat plescăind înăuntru, ar fi năvălit peste punte. Persoana de la cârmă și-ar fi șters stropii de pe ochi și din păr, privind spre catargul care se încorda. Mă întrebam ce culoare avusese iahtul. Poate verde și alb, ca și geamandura. Nu prea mare, spusese Frank, avea o cabină mică.

Jasper mirosea scara de fier.

— Hai, vino! zisei eu. N-am chef să fug după tine. Urcai digul spre plajă. Căsuța de la marginea pădurii nu mai avea o înfățișare atât de înfiorătoare. Soarele schimba totul. Nu cădea nicio ploaie care să răpăie pe acoperiș. Mă îndreptai, agale, într-acolo. La urma urmelor nu era decât o căsuță nelocuită. N-aveam de ce să mă tem. Orice locuință e umedă și înfiorătoare după ce a fost părăsită câtva timp. Chiar vilele noi. Aici se dăduseră picnicuri la lumina lunii. În timpul weekend-urilor, oaspeții veneau, probabil, să se scalde pe această plajă, apoi se duceau să facă o mică plimbare pe mare. Priveam, grădina părăsită, plină de urzici. Cineva trebuia să curețe toate astea. Unul din grădinari. Împinsei porțița de fier și mă îndreptai spre ușa căsuței. Nu era bine închisă. Eram sigură că data trecută învărtisem mânerul. Jasper începu să mârâie, adulmecând pe sub ușă.

— Nu, Jasper, i-am spus.

El continua să adulmece praful, cu nasul vârat sub crăpătură. O împinsei. Înăuntru era beznă. Ca și în ziua aceea. Nimic nu era schimbat. Pânzele de păianjen se amestecau cu odgoanele modelelor de vase în miniatură. Dar de data asta, ușa ce ducea spre hangar era deschisă. Jasper mârâi într-acolo și am auzit ceva căzând. Jasper începu să latre furios și se năpusti, printre picioarele mele, spre hangar. Îl urmau cu inima

ticăind, apoi mă oprii în mijlocul odăii.

— Jasper, vino aici! Nu face pe idiotul, zisei. El sta în pragul hangarului, lătrând ca scos din fire, cu o notă isterică în glas. Așadar, era ceva sau cineva în magazie. Nici într-un caz nu un șobolan. După un șobolan s-ar fi repezit.

— Jasper, Jasper, vino aici, am repetat. Nu mă asculta.

M-am dus încet spre ușa magaziei.

— E cineva acolo? întrebai.

Niciun răspuns. Mă aplecai spre Jasper, ținându-l de gât și privii îndărătul ușii. Cineva sta pe vine, lipit de zid, într-un ungher, cineva care, judecând după felul cum sta chircit, se temea și mai mult decât mine. Era Ben. Încearca să se ascundă îndărătul unei pânze.

— Ce este? Ce vrei? întrebai eu.

Mă privi prosteste, cu gura întredeschisă.

— Nu făceam nimic, zise el.

— Taci, Jasper, poruncii eu. Îi pusei mâna pe bot și scoțându-mi cordonul, i-l trecui în jurul gâtului ca o lesă.

— Ce vrei, Ben? spusei mai îndrăzneță. El nu răspunse. Se uită la mine, cu ochii lui de idiot.

— Ai face bine să ieși de acolo. Domnului de Winter nu-i place să se intre astfel aici.

El se ridică, cu un zâmbet sfios, ștergându-și nasul cu dosul palmei. Mâna cealaltă și-o ținea la spate.

— Ce ai acolo, Ben? îl întrebai.

Cuminte ca un copil, îmi arată mâna. Ținea o undiță de pescuit.

— Nu făceam nimic, repetă dânsul.

— Undița asta e a dumitale? am întrebat.

— Cum? zise el.

— Ascultă, Ben, îi spusei. Păstrează, dacă vrei, undița, dar altă dată să nu mai faci... Nu-i cinstit să iei ce e al altora.

El nu răspunse. Clipi din ochi spre mine.

— Hai, vino, reluai cu glas puternic și trecui. În odaie; unde el mă urmă. Jasper nu mai lătra, mirosea călcâiele lui Ben. Nu doream de loc să întârzii în căsuță. Ieșii repede la soare, cu Ben, târându-și picioarele, în urma mea. Apoi închisei ușa.

— Ai face mai bine să te duci acasă, îi zisei eu lui Ben?

El ținea undița strânsă în mână ca pe o comoară.

— N-o să mă bagi la azil? întrebă el.

Atunci văzui că era înfiorat tot de frică. Măinile îi tremurau și ochii lui mă implorau, ca un obiect mut.

— Sigur că nu, răspunsei cu blândețe.

— N-am făcut nimic, repetă el, n-am spus nimănui nimic. Nu vreau să mă duc la azil.

O lacrimă se rostogoli pe chipul lui murdar.

— Nimeni n-o să te trimită acolo, Ben. Dar nu mai trebuie să te înapoiezi în căsuță.

M-am întors și m-am îndepărtat și el veni după mine; atingându-mi mâna.

— Uite, uite, am ceva pentru dumneata.

Zâmbea prosteste, făcându-mi semn cu degetul. Îl urma. Se aplecă și scoase o piatră netedă dintre stânci. Piatra ascundea o grămadă de scoici. Alese una și mi-o întinse.

— E pentru dumneata, zise el.

— Mulțumesc, spusei eu, e foarte frumoasă.

El zâmbi din nou, frecându-și urechea. Spaima îi pie râse.

— Ai ochi de înger, zise dânsul.

Privii scoica, puțin uluită, neștiind ce să spun:

— Nu ești ca cealaltă, spuse el.

— De cine vorbești? Care cealaltă?

El clătină din cap. Ochii lui priveau în depărtare: își duse degetul la nas.

— Era înaltă și neagră, zise el. Ca un șarpe. Am văzut-o aici cu ochii mei. Venea noaptea. Am văzut-o. (El se opri, mă privi pătrunzător. Nu spusei nimic.) M-am uitat odată, înautru, și ea s-a înfuriat.

— Nu mă cunoști, a spus ea, nu m-ai văzut niciodată aici. Și dacă te prind că te mai uiți pe fereastră, te bag la azil, mi-a sus ea. Ți-ar place la azil, hai? Se poartă nemilos cu oamenii l azil, a spus ea. — N-am să spun nimic, doamnă, am răspuns eu. Și mi-am dus mâna la șapcă, una așa cum e asta. El își scoase pălăria impermeabilă. Ea a plecat acum, nu-i așa? spuse el îngrijorat.

— Nu știu ce vrei să spui, zisei încet. N-o să te trimită nimeni la azil. La revedere, Ben.

Mă depărtai spre cărare, târându-l pe Jasper. Bietul om era, desigur, nebun. Nu știa ce vorbește. Părea puțin plauzibil ca să-l fi amenințat cineva cu azilul. Maxim a spus că nu era de loc primejdios. Frank de asemeni. Poate că se vorbise în familia lui și amintirea i se întipărise, ca o imagine urâtă, în mintea unui copil. Trebuie să fi avut o mentalitate de copil, în ce privește, simpatiile și antipatiile lui. Îi plăceau fără niciun motiv și într-o zi – era drăguț cu tine, ca a doua zi să fie morocănos. Fusesse drăguț cu mine, pentru că îi spusese să păstreze undița de pescuit. Măine, poate că nici n-o să mă recunoască dacă-l voi întâlni. Era absurd să acord importanță cuvintelor unui nebun. Privii spre golf, pe deasupra umărului. Fluxul începea să crească și valurile mării se rostogoleau încet, în jurul digului. Ben dispăruse între stânci. Plaja era din nou pustie. Zăream coșul de piatră al căsuței printre copacii întunecați. Deodată avui o dorință irațională să alerg. Trăsei de cordonul ce slujea ca lesă lui Jasper și urcai în fugă, abia putând să mai răsuflu, pe cărarea stâncoasă și îngustă din pădure, fără să mă mai uit înapoi. Dacă mi s-ar fi dat toate comorile din lume, nu m-aș fi întors la căsuță sau pe plajă. Era ca și când m-ar fi așteptat cineva în grădinița unde creșteau urzici, cineva care stătea cu urechea la pândă.

În timp ce mergeam alături, Jasper lătra. Credea că-i vreun joc nou. Încerca într-una să muște cordonul și să tragă de el. Nu-mi dădusem seama cât de apropiat creșteau copacii acolo, cu rădăcinile lor întinzându-se peste potecă, asemenea unor mlade, gata să pună piedică oricui. Alergam abia trăgându-mi răsuflarea, gândindu-mă că toate astea ar trebui să fie curățate. Maxim ar trebui să-și pună oamenii la o treabă ca asta. În vegetația din hățișul acela nu era nicio frumusețe. Tufărișurile încurcate ar trebui să fie retezate, ca să dea lumină potecii. Era mult prea întuneric acolo, beznă. Eucaliptul acela despuiat, gătuț de rugi de mure, arăta ca mădularul albit al unui schelet, și sub el curgea un pârâu negru, mâlos, sufocat de ploile noroioase de mulți ani,

scurgându-și în tăcere firul de apă către plaja de jos. Păsările nu cântau acolo ca în vale. Era o liniște de o tonalitate diferită. Și chiar în timp ce alergam și găfâiam, urcând poteca, puteam să aud plescăitul valurilor, pe măsură ce fluxul se strecura în adâncitură. Am înțeles de ce Maxim nu suferea golfulețul și poteca. Și eu le antipatizam. Fusesem nebună că venisem pe drumul acesta. Ar fi trebuit să rămân pe plaja cealaltă, pe fâșia albă de țârm și să mă întorc acasă prin Valea Fericită.

Fui mulțumită când ajunsei pe pajiște și văzui casa solidă și sigură. Pădurea era în spatele meu. O să-i cer lui Robert să-mi aducă ceaiul sub castan. Privii ceasul. Era mai devreme decât credeam, abia patru. O să mai aștept puțin. Nu era obiceiul la Manderley să iei ceaiul înainte de patru jumătate. Eram mulțumită că Frith era liber. Robert n-o să facă atâtea mofturi ca să-mi dea ceaiul în grădină. Când străbătui pajiștea, ca să ajung pe terasă, privirea îmi fu atrasă de sclipirea unei lumini pe o suprafață metalică, strălucitoare, peste verdeța rododendronilor, la cotitura aleii. Îmi pusei mâinile streășină la ochi să văd ce-i. S-ar fi spus că e radiatorul unei mașini. O fi sosit vreun oaspete? Dar atunci mașina ar fi fost înaintea casei, iar nu ascunsă între tufișuri. Mă apropiai. Da, era într-adevăr o mașină. Vedeam aripile și capota. Ce lucru ciudat! Oaspeții nu-și lăsau niciodată mașina acolo. Iar furnizorii intrau pe ușa de serviciu în aripa vechilor grajduri și a garajului. Nu era micul automobil al lui Frank. Îl cunoșteam bine. Aceasta era o mașină lunguiață și joasă, de sport. Nu știam ce să fac. Dacă erau musafiri, Robert trebuie să-i fi dus în bibliotecă sau în salon. Dacă erau în salon, aș fi putut fi văzută străbătând pajiștea. Nu voiam să dau cu ochii de oaspeți în rochia pe care o purtam. Va trebui să le spun să ia ceaiul cu mine. Șovăiam pe marginea pajiștii. Fără pricină, poate, pentru că soarele sclipi o clipă pe o fereastră, ridicai capul spre casă și observai atunci, cu uimire, că obloanele unei odăi din aripa de apus erau deschise. Era, cineva la fereastră. Un bărbat. Și mă văzuse, căci se retrase repede și cineva, care era în spatele lui, întinse un braț și închise obloanele. Brațul era al doamnei Danvers. Recunoscuți mâneca ei neagră.

O clipă m-am întrebat dacă nu era cumva zi de vizită și ea prezenta publicului încăperile. Totuși, nu putea fi vorba de așa ceva, fiindcă de obicei Frith se ocupa de vizitatori și Frith avea liber. Pe lângă aceasta, odăile din aripa de apus nu erau arătate publicului. Până atunci nici eu nu fusesem prin ele. Nu, știam că nu era zi de vizită. Publicul nu venea niciodată marțea. Poate că era vorba de reparația vreunei odăi. Dar era ciudat felul în care bărbatul privise afară, felul în care se retrăsese când mă văzuse, și repeziciunea cu care fuseseră închise obloanele. Apoi acea mașină, ascunsă îndărătul rododendronilor, ca să nu fie văzută din casă. În sfârșit, era treaba doamnei Danvers. Nu mă privea. Dacă avea prieteni pe care-i aducea în aripa de apus, n-aveam de ce să mă sinchisesc. Totuși, nu știam ca aceasta să se fi întâmplat vreodată. Ciudat că se petrecea tocmai în ziua când lipsea Maxim de acasă.

Mă plimbam agale, cam intimidată pe pajiște, spre casă, conștientă că ei ar putea încă să mă privească printr-o crăpătură a obloanelor.

Am urcat treptele și, pe ușa mare din față, am ajuns în hol. Pe cuier nu era nici urmă de pălărie străină și nicio carte de vizită pusă pe tavă. Evident, nu era un vizitator oficial. Ei bine, asta nu mă privea. Intrai în antreu și mă spălai pe mâini, ca să nu mă mai urc iarăși la mine. Ar fi fost stânjenitor să mă pomenesc în fața lor, pe scară sau oriunde. Îmi amintii că-mi lăsasem împletitura în salonaș înainte de masă și mă dusei s-o iau, străbătând salonul cel mare, cu credinciosul Jasper după mine. Ușa salonașului era deschisă. Și observai că sacul meu de lucru fusese mutat. Îl lăsasem pe divan și fusese împins îndărătul unei perne. Pe cuvertura divanului rămăsese întipărită urma cuiva, chiar pe locul unde îmi lăsasem împletitura. Cineva se așezase de curând, împingând sacul meu care-l stânjenea. Și fotoliul de la birou fusese mișcat din loc. Se părea că doamna Danvers își primea oaspeții în salonaș, când Maxim și cu mine nu suntem acolo. Îmi făcu o impresie foarte neplăcută. Aș fi vrut mai curând să nu știu. Jasper mirosea fotoliul, dând din coadă. Oricum, nu era ostil

oaspetelui. Îmi luai sacul cu lucru și ieșii. În clipa aceea, ușa marelui salon, care ducea la coridorul de piatră și la dependințe se deschise și auzii glasuri. Mă repezii din nou în salonaș, tocmai la vreme. Nu fusesem văzută. Așteptai în spatele ușii, uitându-mă cu ochi mari la Jasper, rămas în prag, care mă privea cu limba atârânăd, dând din coadă. Diavolul ăsta o să mă dea de gol. Stăm foarte liniștită, ținându-mi răsuflarea.

Apoi am auzit-o pe doamna Danvers vorbind.

— Trebuie să fie în bibliotecă, zise dânsa. Nu știu de ce s-a întors mai devreme. Dacă e în bibliotecă, o să poți trece prin hol, fără să te vadă! Așteaptă să mă uit.

Știam că vorbesc despre mine. Mă simțeam din ce în ce mai prost. Toată povestea asta avea un caracter necinstit. Și nu voiam s-o prind pe doamna Danvers într-o situație proastă. Apoi Jasper întoarse repede capul spre salon și se îndreptă într-acolo, dând din coadă.

— A, iată-te, potaie mică, zise glasul bărbatului și-l auzii pe Jasper lătrând foarte vesel. Priveam deznădăjduită în jurul meu, în căutarea unei ascunzători. Firește, în zadar. Apoi auzii un pas foarte apropiat și bărbatul intră în odaie. El nu mă văzu numaidecât, pentru că eram în spatele ușii, dar Jasper se năpusti spre mine, continuându-și lătrăturile vesele.

Bărbatul se întoarse numaidecât și mă descoperi. N-am văzut niciodată pe cineva cu o înfățișare atât de uimită. Aș fi putut fi luată drept o spărgătoare, iar el stăpânul casei.

— Îți cer iertare, zise el în sfârșit, privindu-mă din creștet până-n tălpi.

Era un bărbat înalt, foarte viori, destul de frumos, așa cum arăta de strălucitor și de bronzat. Avea ochii albaștri, lucitori, pe care îndeobște îi au bețivii. Părul lui bătea în roșu, ca și pielea. Avea tendință spre îngrășare și peste câțiva ani, ceafa i se va revărsa peste guler. Gura îl trăda: era prea moale, prea trandafirie. La distanța la care mă găseam, simțeam mirosul de whisky al răsuflării lui. Începu să zâmbească. Așa cum zâmbea, desigur, tuturor femeilor.

— Sper că nu te-am speriat, zise el.

Am ieșit dindărătul ușii; mă simțeam stupidă și trebuie să fi avut și o astfel de înfățișare.

— Firește că nu, răspunsei. Am auzit vorbindu-se și nu știam cine-i. Nu mă așteptam azi după-amiază la oaspeți.

— E foarte urât din partea mea, zise dânsul cu glas prietenos, să pic astfel. Nădăjduiesc că o să mă ierți. Tocmai trecusem s-o văd pe bătrâna Danny, e o foarte veche prietenă a mea.

— Dar e foarte firesc, spusei eu, foarte bine.

— Scumpa Danny, se teme atât de mult să nu te deranjeze... Nu voia să te supere.

— Oh, dar nu face nimic! exclamai.

Îl privii pe Jasper, care sărea încântat, în jurul bărbatului.

— Lighioana asta mică nu m-a uitat, nu-i așa? zise el. S-a făcut un animal foarte frumos. Era micuț ultima dată când l-am văzut. Dar e prea gras. Ar trebui să umble mai mult.

— Tocmai acum l-am dus la plimbare.

— E adevărat? Oh, dar ești foarte sportivă!

Continua să-l mângâie pe Jasper și-mi zâmbea prietenos.

Apoi își scoase tabachera.

— Iei una? îmi zise el.

— Nu fumez, îi răspunsei.

— Adevărat?

Luă o țigară și și-o aprinse fără să ceară voie. Niciodată n-am dat importanță acestor lucruri, dar mi se părea bizar. Era desigur gestul unui om foarte prost crescut, nu?

— Ce mai face scumpul Max? întrebă el.

Tonul lui mă uimi. Părea că-l cunoaște bine. Era ciudat să-l aud că-i spune lui Maxim, Max. Nimeni nu-i spunea așa.

— Foarte bine, îți mulțumesc, spusei eu. S-a dus la Londra.

— Lăsând-o pe tânăra sa nevastă singură? Dar e foarte rău. Nu se teme că poți fi răpită?

Râse în gura mare. Râsul lui nu-mi plăcea. Avea ceva obraznic. Nici el nu-mi plăcea. Atunci intră doamna Danvers. Doar cât întoarse ochii spre mine și simții că îngheț. „Dumnezeule, îmi zisei, cât de mult trebuie să mă urască”.

— A, uite-o pe Danny! zise bărbatul. Toate măsurile

dumitale au fost zadarnice. Stăpâna casei era ascunsă în dosul ușii...

El răsese iarăși. Doamna Danvers nu spunea nimic, ci continua să mă privească.

— Ei bine, nu mă recomanzi? întrebă el, ca să pot prezenta omagiile mele tinerei soții, așa cum se cuvine.

— Vă recomand pe domnul Favell, doamnă, zise doamna Danvers, după cât mi se păru, în silă.

— Încântată, zisei eu, silindu-mă să fiu politicoasă. Vreți să rămâneți la ceai?

Părea foarte vesel. Se întoarse spre doamna Danvers.

— Ei, spune, nu-i o invitație fermecătoare? zise el. Am fost poftit să rămân la ceai. Pe legea mea, Danny, grozav aș avea chef să stau.

Am văzut cum în ochii ei scăpără o privire de avertisment pentru el. Mă simțeam prost. Era o situație falsă și n-ar fi trebuit să fie așa.

— Bine, poate că ai dreptate, rosti el, cu toate acestea ne-am fi distrat teribil. Cred că aș face mai bine să plec, nu-i așa? Vino să-mi vezi mașina...

Vorbea pe același ton prietenos, cam obraznic. Nu eram deloc dispusă să-i văd mașina. Eram foarte stânjenită.

— Haide, zise el. E o mașinuță minunată. Mai iute decât oricare ar fi putut să aibă vreodată bietul Max.

Nu găseam niciun pretext ca să-l refuz. Toate astea aveau ceva absurd și nefiresc. Și de ce mă privea doamna Danvers cu expresia aceea jignitoare în ochi?

— Unde-i mașina? întrebai eu.

— Îndărățul cotiturii aleii. Am lăsat-o mai încolo, temându-mă să nu te deranjeze. Mă gândeam că poate te odihnești după masă.

N-am spus nimic. Minciuna era prea vădită. Am trecut cu toții prin salon, ieșind în hol. L-am văzut cum aruncă o privire peste umăr și-i face cu ochiul doamnei Danvers. Ea avea un aer foarte dur și ursuz. Jasper zburda pe aleea centrală. Dădea impresia că-i încântat de apariția subită a vizitatorului, pe care părea că-l cunoaște atât de bine.

— Trebuie să-mi fi lăsat șapca în mașină, adăugă dânsul, prefăcându-se că o caută cu privirea, prin hol. De altfel, n-am intrat pe aici. M-am strecurat prin spate și am surprins-o pe Danny în vizuina ei. Vii și dumneata să vezi mașina? adăugă dânsul către doamna Danvers, care șovăi, privindu-mă cu coada ochiului.

— Nu, zise ea, nu, deocamdată nu ies. La revedere, domnule Jack.

El îi luă mâna și i-o strânse prietenește.

— La revedere, Danny, îngrijește-te. Știi unde mă găsești. Mi-a părut tare bine că te-am revăzut.

El ieși îndreptându-se spre alee, Jasper sărind în urma lui, iar eu îl urmaș îndet, nesimțindu-mă deloc la largul meu.

— Drăguțul, vechiul Manderley, zise el privind spre ferestre. Nu s-a schimbat mult. Bănuiesc că Danny se îngrijește de el. Ce femeie extraordinară, nu-i așa?

— Da, e foarte capabilă, zisei eu.

— Și cum ți se par toate astea? Ți place să fii îngropată aici?

— Îmi place foarte mult Manderley-ul, răspunsei eu cam tăios.

— Locuiai în sudul Franței când te-a întâlnit Max, nu-i așa? La Monte Carlo, mi se pare? Cunosc bine Monte Carlo.

Ajunserăm la mașină. Un Torpedo sport, verde, ce se potrivea cu stăpânul lui.

— Ei, ce zici? făcu el.

— Foarte drăguță, zisei eu politico.

— Mă însoțești până la poartă? întrebă el.

— Nu, nu, iartă-mă. Sunt cam obosită.

— Crezi că nu se cade ca stăpâna Manderley-ului să apară în tovărășia unuia ca mine, nu-i așa? zise el și răsă privindu-mă și clătînând din cap.

— Nu, nu, zisei eu, roșindu-mă toată, într-adevăr, nu.

Continua să-și pironească asupra mea privirea veselă, impertinentă și dezagreabilă a ochilor lui albaștri, prietenoși și neplăcuți. Aveam impresia că sunt o chelneriță de la un bar.

— O, zise el, nu trebuie să o seducem pe tânăra soție, nu-i așa, Jasper? N-ar fi frumos.

Își luă șapca și o pereche enormă de mănuși pentru mașină. Aruncă țigara pe alee.

— La revedere, zise el, cu mâna întinsă. Am fost încântat de cunoștință.

— La revedere, răspunsei eu.

— Apropo, spuse dânsul pe ton nepăsător. Ar fi foarte drăguț și loial din partea dumitale să nu-i vorbești lui Maxim de vizita mea. Nu știu de ce, cred că nu mă iubește prea mult, și aceasta ar putea pricinui neplăceri bătrânei Danny.

— Bine, zisei eu, cam stângace, bine, ne-am înțeles.

— Ești foarte loială. Așadar nu ți-ai schimbat părerea, nu vrei să faci o mică plimbare cu mine? Ei bine! La revedere. O să trec poate într-o zi să te văd. Coboară, Jasper, diavole. Totuși e urât din partea lui Max să plece la Londra, lăsându-te astfel singură.

— Îmi place să fiu singură, spusei eu.

— Adevărat? Ce ciudat! Să știi că nu-i bine. E cu totul împotriva firii. De cât timp. Ești măritată? Trei luni, nu-i așa?

— Aproape.

— Ah, mi-ar plăcea să fiu căsătorit de trei luni cu o tânără nevastă care să mă aștepte acasă! Sunt un biet celibatar! râse din nou și-și trase șapca pe ochi.

— Rămâi cu bine, adăugă dânsul și mașina porni pe alee, pe când Jasper o urmărea din ochi, cu urechile plecate, cu coada între picioare.

— Hai, Jasper, zisei eu, nu mai face pe prostul.

Mă întorsei încet, spre casă. Doamna Danvers dispăruse. Sunai în hol. Așteptai cinci minute, nimeni nu venea. Sunai din nou. Alice sosi, în sfârșit, nemulțumită.

— Doamna a sunat? întrebă ea.

— Da, Alice. Robert nu-i aici? Aș fi vrut să-mi servească ceaiul sub castan.

— Robert a plecat azi după-amiază și nu s-a întors încă, doamnă, răspunse Alice. Doamna Danvers i-a spus că vă întoarceți destul de târziu pentru ceai. Frith a plecat și el, firește. Dacă vreți numaidecât ceaiul, vi-l pot aduce eu, dar cred că nu-i încă patru și jumătate.

— Oh, nu face nimic, Alice. O să aștept să se întoarcă Robert, spusei eu.

Aveam impresia că imediat ce plecase Maxim, totul începuse să meargă alandala. Niciodată Frith și Robert nu plecaseră în același timp de acasă. Azi era ziua liberă a lui Frith. Și doamna Danvers îl trimisese pe Robert la poștă. Și se bizuia pe faptul că eu plecasem pentru o plimbare lungă. Individul acesta, Favell, își alesese bine momentul ca s-o viziteze pe doamna Danvers. Aproape prea bine. Ceva nu era în regulă aici. Eram sigură. Și, de altfel, el mă sfătuisese să nu-i spun nimic lui Maxim. Toate astea erau foarte neplăcute. Nu voiam să creez neplăceri doamnei Danvers și să provoc un scandal. Mai ales nu voiam să-l supăr pe Maxim.

Mă întrebam cine o fi Favell ăsta. Îi spunea lui Maxim, Max. Nimeni nu-i spunea Max. Văzusem cuvântul scris odată, pe pagina de titlu a unei cărți, cu litere subțiri și aplecate într-o parte, accentuate într-un mod curios, coada lui M fiind foarte precis trasată, foarte lungă. Credeam că o singură persoană îi spusese cândva Max...

Și pe când întârziam astfel în hol, șovăind să cer să mi se aducă ceaiul, neștiind ce să fac, îmi trecu deodată, prin minte gândul că doamna Danvers era poate necinstită, că uneltea poate ceva în spatele lui Maxim și că azi, întorcându-mă mai devreme decât se aștepta, am descoperit-o pe ea și pe acel bărbat, un complice, care, ca să-și acopere retragerea și să-mi impună, se prefăcuse că-i un intim al casei și al lui Maxim. Mă întrebam ce făcuseră oare în aripa de apus. De ce încinseseră obloanele când mă zăriseră pe pajiște. Eram pătrunsă de o vagă neliniște. Frith și Robert fuseseră plecați. De obicei jupănesele erau în dormitoarele lor, ca să se schimbe pentru după-amiază. Doamna Danvers avea în mâinile ei întreaga conducere. Dar dacă acel om era un hoț și doamna Danvers era în slujba lui? În aripa de apus erau lucruri de preț. Avui imboldul neașteptat și cam înspăimântător să mă urc numaidecât în aripa de apus și să inspectez chiar eu odăile.

Robert nu se întorsese încă. Avem tocmai timp înainte de ceai. Șovăii, înălțând capul spre galerie. Casa era tăcută și

liniștită. Servitorii erau toți în odăile lor din spatele bucătăriei, Jasper lipăia apa din vasul lui de la piciorul scării. Urcai cu inima ticăind.

CAPITOLUL 14

AJUNSESEM PE PALIERUL PE

CARE venisem în prima dimineață. Nu mai trecusem de atunci pe acolo și n-aveam nici cea mai mică dorință să trec. Soarele intra pe fereastră și așternea desene aurii pe lambriurile întunecoase.

Nu se auzea niciun zgomot. Recunoscui mirosul de aer stătut și îmbâcsit. Nu știam încotro s-o iau. Topografia acestor locuri nu-mi era cunoscută. Apoi îmi amintii că doamna Danvers ieșise dintr-o odaie din spatele meu și mi se păru că trebuie să fie odaia pe care o căutam, aceea ale cărei ferestre dădeau pe pajiștea dinspre mare; Apăsai clanța ușii și privii. Era, firește, întuneric, din pricina obloanelor. Bâjbâind, întorsei comutatorul și făcui lumină. Mă afluam în fața unui antreu mic, o garderobă, judecând după dulapurile mari cu care erau înzestrați pereții; în fața mea, altă ușă, deschisă, dădea într-o odaie mai mare. Mă îndreptai într-acolo și aprinsei lumina;

Am stat locului uimită: odaia era mobilată și, părea locuită.

Mă așteptam să găsesc fotoliile acoperite cu huse și cearșafuri pe mese. Nu exista nimic din toate acestea. Pe masa de toaletă erau piepteni și perii, parfumuri și pudră. Patul era făcut, văzui strălucirea albă a feței de pernă și o pătură groasă pe sub cuvertura matlasată. Pe masa de toaletă și pe noptieră erau flori. Pe căminul sculptat erau de asemeni flori. Un capot de atlas era aruncat pe un fotoliu lângă o pereche de papuci. O clipă, cuprinsă de disperare, am crezut că mi s-a zdruncinat mintea, că priveam îndărăt, în timp, și vedeam încăperea așa cum obișnuia să arate înainte de moartea ei. Într-o clipă o să se întoarcă Rebecca, o să se așeze la măsuța de toaletă cântând și trecându-și pieptenele prin păr. O să mă vadă în oglindă, în picioare, lângă ușă. Așteptai nemișcată să văd ce-o să se întâmple. Tic-tacul pendulei mă readuse la realitate. Acele arătau patru și douăzeci și cinci. Ceasul meu indica

aceeași oră. Era ceva liniștitor în tic-tacul pendulei. Îmi reamintea prezentul și că în curând ceaiul o să fie servit pe pajiște. Înaintam încet, spre mijlocul odăii. Nu, nu era locuită. Florile nu izbuteau să biruie mirosul greu de cameră neaerisită. Perdelele erau trase, obloanele închise. Rebecca n-o să se mai întoarcă niciodată în odaia ei. Doamna Danvers putea să pună mult și bine flori pe cămin și cearșafuri pe pat, acestea n-or s-o facă să reînvie. Era moartă. Se împlinise un an de când murise. Odihnea în cripta bisericii, cu ceilalți morți din familia de Winter.

Auzeam foarte deslușit zgomotul mării. Mă îndreptai spre fereastră și trăsei oblonul. Da, aceasta era fereastra la care îi văzusem pe Favell și pe doamna Danvers cu o jumătate de ceas înainte. Lunga dâră de lumină făcea ca strălucirea electricității să pară galbenă și artificială. Ridicai mai mult oblonul. Lumina zilei trimise o rază albă pe pat. Strălucea pe deasupra sticlei mesei de toaletă, pe perii și pe flacoane.

Lumina zilei dădea o înfățișare de și mai mare realitate odăii. Cu obloanele trase, sub lumina electrică, semăna mai mult cu un decor de teatru, cu cortina lăsată în jos peste noapte și cu scena gata pregătită pentru primul act al dimineții următoare. Dar lumina zilei dădea viață acelei odăi. Uitai mirosul de odaie închisă și jaluzelele trase ale celorlalte ferestre. Eram din nou un oaspete. Un oaspete nedorit. Intrasem din greșeală în odaia stăpânei casei. Periile ei erau pe masa de toaletă, capotul ei pe fotoliu și papucii sub scaun.

Îmi dădui seama că picioarele îmi tremurau ca varga. Mă așezai pe un taburet înaintea mesei de toaletă. Inima mea nu mai bătea într-un ritm straniu, ațâțat. O simțeam grea ca plumbul. Privii în jurul meu cu un fel de stupiditate mută. Da, era o odaie splendidă. Doamna Danvers nu mințise în prima seară. Era cea mai frumoasă odaie din casă. Mi-ar fi plăcut să am acel minunat cămin, acel tavan –, acel pat sculptat, tapetele, ceasornicul de perete și sfeșnicele de pe masa de toaletă. Dar nu erau ale mele. Erau ale alteia. Întinsei mina să iau periile. Una era mai uzată decât celelalte. Înțelegeam foarte bine de ce. Există, totdeauna o perie de care te folosești mai

mult. Cât de alb și de slab era chipul meu în oglindă, cu părul țepăn și fără strălucire...

Mă ridicai de pe taburet și atinsei cu degetul capotul. Luai papucii și-i ținui: în mână. Eram cuprinsă de o groază crescândă, care se învecina eu deznădejdea. Atinsei cuvertura patului, urmării, cu degetul, monograma brodată de pe batistioara de satin întinsă pe pernă, literele R. de W., întrețesute și împletite. Literele erau ca niște corzi, și cu trăsături puternice pe fondul materialului de satin auriu. Cămașa de noapte era în scrin, subțire ca firul de păianjen, având culoarea piersicii. Am atins-o, am tras-o afară din scrin, am lipit-o de obraz. Era rece, rece de tot. Dar o dără ușoară de parfum mai stăruia între cutele ei. Parfumul azaleelor albe. O împăturii și o pusei la loc și făcând asta, îmi dădui seama, cu o dureroasă strângere de inimă, că era motolită, că nu fusese călcată de când o purtase ea.

Stimulată de un imbold neașteptat, m-am depărtat de pat și m-am întors în antreiaș, unde am deschis un dulap. Era, chiar așa cum mă așteptam, plin de rochii, rochii de seară; întrezării strălucirea unei rochii de lame care ieșea din învelitoarea ei. Era o rochie de brocart de aur. Acolo, alături de ea, era una de catifea de culoarea vinului roșu, mângâioasă la atingere. Era alta cu trenă, din satin alb, atârând pe dușumea, cu capătul ieșit din garderob. Aruncând o otheadă sub învelitoarea de hârtie satinată, de pe un raft aflat deasupra, zării un evantai din pene de struț.

Garderobul avea un miros straniu, îmbâcsit. Mireasma de azalee atât de îmbătătoare și delicată în aer, devenise stătută înăuntrul garderobului, înnegriind rochiile de argint și de brocart, iar boarea lui plutea către mine acum, prin ușile deschise, slabă și lipsită de prospețime. Închisei ușile și mă întorsei în odaie. Licărul de lumină strecurat prin oblon sclipea încă alb și clar pe cuvertura aurie a patului, reliefând în mod distinct R-ul înalt și înclinat al monogramei.

Apoi am auzit un pas în spatele meu și, întorcându-mă am văzut-o pe doamna Danvers. N-o să-i uit niciodată înfățișarea triumfătoare, încântată, jubilând de o bucurie ciudată și

bolnăvicioasă. M-am speriat grozav.

— Doriți ceva, doamnă! zise ea.

Încercai zadarnic să-i zâmbesc. Încercai să vorbesc.

— Nu vă e bine? mă întrebă ea cu glas blând, apropiindu-se de mine. Mă dădui îndărăt. Cred că dacă m-ar fi atins, aș fi leșinat. Îi simțeam răsuflarea pe obraz.

— Mă simt foarte bine, doamnă Danvers, răspunsei eu, după o clipă. Nu mă așteptam să te văd. Când am fost adineauri, pe pajiște, ridicând ochii am observat că un oblon nu era bine închis. M-am urcat să văd dacă nu-l pot fixa.

— Am să-l fixeze eu, zise ea, străbătând fără zgomot odaia și se duse să închidă oblonul. Soarele apusese. Odaia părea din nou ireală sub lumina artificială și galbenă. Ireală și neliniștitoare.

Doamna Danvers se întoarse lângă mine. Zâmbea și înfățișarea ei, în loc să fie nepăsătoare, ca de obicei, se făcuse uimitor de prietenoasă, aproape ademenitoare.

— De ce mi-ați spus că oblonul era deschis? zise ea. L-am închis când am ieșit din odaie. Dumneavoastră l-ați deschis, nu-i așa? Doreați să vedeți odaia asta. De ce nu mi-ați spus să vi-o arăt mai de mult?

Aș fi vrut să fug, dar nu mă puteam mișcă. Îi priveam într-una ochii.

— Acum, fiindcă sunteți aici, lăsați-mă să vă arăt tot, zise dânsa cu glas mios, groaznic de fals. Doreați de mult s-o vedeți, de când ați venit aici, dar nu îndrăzneți să cereți asta. E o odaie încântătoare, nu-i așa? N-ați mai văzut una așa de drăguță!

Ea mă luă de braț și mă duse în fața patului. Nu puteam să mă împotrivesc. Mă privea ursuză. Atingerea mâinii ei mă făcu să tresar. Și glasul îi era grav și familiar, un glas pe care nu-l puteam suferi, care îmi insufla teamă.

— Acesta era patul ei. Un pat frumos, nu-i așa? Las pe pat cuvertura aurie, aceea care-i plăcea mai mult. Iată cămașa ei de noapte. Ați atins-o, nu-i așa? Aceasta era cămașa care a purtat-o în ultima zi înainte de a muri... Vreți s-o atingeți din nou? Scoase din învelitoarea ei cămașa și o desfăcu înaintea

mea. Atingeți-o, luați-o, zise ea. Cât e de moale și de ușoară, nu-i așa? N-am spălat-o de când a îmbrăcat-o ultima dată. Am pus-o așa, cu papucii și capotul, în noaptea când nu s-a mai întors, în noaptea în care s-a înecat. Împături cămașa și o puse la loc în scriin. — Făceam totul pentru ea, adăugă dânsa, apucându-mă de braț ca să mă ducă spre capot și pantofi. — A încercat mai multe cameriste, dar nici una nu i-a plăcut. „Tu mă servești mai bine ca oricine, Danny, îmi spunea ea. Nu vreau pe altcineva decât pe tine”. — Uitați, priviți-i capotul. Era mult mai înaltă ca dumneavoastră, cred că vă dați seama. Puneți-l pe dumneavoastră. Atârnă pe jos. Avea un trup splendid. Uitați pantofii ei. Avea picioare mici pentru înălțimea ei. Puneți mâinile în pantofi. Simțiți cât sunt de înguști?

Îmi vârî cu sila pantofii pe mâini, zâmbindu-mi mereu și pândindu-mi ochii.

— N-ați fi crezut niciodată că era atât de înaltă, nu-i așa? zise ea. Pantofii ăștia sunt pentru un picior foarte mic. Era și foarte subțire. Nu-ți dădeai seama că-i atât de înaltă, când nu erai lângă ea. Avea întocmai înălțimea mea. Dar culcată aici, în pat, părea micuță cu clădăria ei de păr negru înconjurându-i chipul ca un nimb.

Ea puse pantofii jos și capotul pe fotoliu.

— I-ați văzut periile, reluă ea, ducându-mă spre masa de toaletă. Iată-le, așa cum s-a slujit de ele, de atunci neatînse. Îi periam în fiecare seară părul. „Hai, Danny, începe corvoada periatului”, spunea ea și, în picioare, acolo, îndărătul taburetului, o periam douăzeci de minute. Nu purta părul scurt decât de câțiva ani. Când s-a măritat îi venea până la talie. I-l peria pe atunci domnul de Winter. De câte ori n-am intrat în această odaie și l-am văzut cu mânecile suflecate, cu o perie în fiecare mână. „Mai tare, Max, mai tare”, spunea ea și-l privea râzând. Și el făcea cum spunea ea. Era ceasul când se îmbrăcau pentru dineu și înțelegeți, casa era plină de invitați. „Ei, am să întârzii”, spunea el, aruncându-mi periile și râzând către ea. Pe vremea aceea era totdeauna răsător și vesel. Tăcu, fără ca mâna ei să-mi lase brațul; — Toată lumea a fost supărată pe dânsa, când și-a tuns părul, reluă ea. Dar ei puțin

îi păsa. „Asta nu mă privește decât pe mine”, zicea. Și adevărat e că părul scurt era mai potrivit pentru călărie și iahting. Știți că i s-a făcut portretul călare de un artist renumit? Tabloul a fost expus la salon. Nu l-ați văzut niciodată?

Clătinai din cap.

— Nu, spusei eu, nu.

— Se pare că a făcut senzație în anul acela, urmă ea, dar domnului de Winter nu-i plăcea și n-a vrut să-l aibă la Manderley. Cred că nu i se părea vrednic de model. Vreți să-i vedeți rochiile, nu-i așa?

Fără să mai aștepte răspunsul, mă duse în întregiaș și deschise dulapurile, unul după altul.

— Aici îi păstrez blănurile, zise ea. Am eu grijă sa nu le mănânce moliile. Atingeți blana asta de hermină. Era un dar de Crăciun al domnului de Winter. Ea mi-a spus cât a costat, dar am uitat. Blana aceasta de chincilla o purta mai mult serile. În jurul umerilor, foarte des, când serile erau reci. Dulapul ăsta e plin cu rochii de seară. L-ați deschis, nu-i așa? Cheia nu-i bine întoarsă. Domnului de Winter îi plăcea s-o vadă mai ales în lame argintiu. Oh, ea putea să poarte ce voia, toate culorile îi veneau bine!... Era frumoasă în rochia aceea de catifea. Lipiți-o de fața dumneavoastră. E moale, nu-i așa? Puteți să-i simțiți mângâierea, nu? Parfumul e încă proaspăt și el, nu? Ai putea aproape să-ți imaginezi că abia și-a scos-o de pe umeri. Totdeauna știam în ce odaie fusese înaintea mea. Plutea o ușoară dâră a parfumului în încăpere. În dulapul acela e lenjeria ei. Setul trandafiriu de colo nu l-a purtat niciodată. Când a murit era în pulover și pantaloni, firește, dar marea i le-a smuls și era despuiată, când a fost regăsită după câteva săptămâni.

Degetele ei îmi strânseră brațul. Se aplecă spre mine. Ochii ei întunecați îi căutau pe ai mei.

— Stâncile o ciopârțiseră, șopti ea; chipul ei frumos era de nerecunoscut și nu mai avea brațe. Domnul de Winter s-a dus la Edgcombe ca s-o identifice. Pe vremea aceea era foarte bolnav, dar ținea să se ducă. Nimeni nu l-a putut opri. Nici măcar domnul Crawley.

Ea tăcu, fără să-și ia ochii de la obrazul meu.

— O să-mi imput totdeauna această nenorocire, reluă ea. Mă dusesem după-amiază la Kerrith și nu mă grăbisem să mă întorc, căci doamna de Winter era la Londra și trebuia să rămână foarte târziu acolo. Dar când m-am înapoiat pe la nouă jumătate, mi s-a spus că doamna se întorsese la șapte, înainte de masă, apoi plecase din nou. Coborâse, firește, la plajă. Mă simții neliniștită. Vântul bătea de la sud-vest. N-ar fi plecat dacă aș fi fost eu aici. Mă asculta totdeauna. Aș fi spus: „În locul dumitale n-aș ieși astă-seară, e vreme proastă”, iar ea mi-ar fi răspuns: „Bine Danny, supărăcioso”. Și am fi rămas amândouă să flecărăm, și ea mi-ar fi povestit, ca de obicei, tot ce a făcut la Londra.

Aveam brațul amorțit de apăsarea degetelor ei. Îi vedeam chipul încordat, cu mici pete galbene lângă urechi.

— Domnul de Winter mâncase la domnul Crawley, urmă dânsa. Nu știu la ce oră s-a întors. În tot cazul, după unsprezece. Vântul începuse să bată foarte tare, tocmai înainte de miezul nopții și ea nu se înapoiase. Am coborât treptele, dar pe sub ușa bibliotecii nu se vedea nicio lumină. Am urcat iar. Mă dusei să bat la ușa odăii de toaletă. Domnul de Winter mi-a răspuns numaidecât: „Ce este? Ce vrei?” Îi spusei că eram neliniștită din pricina doamnei, care nu se întorsese. El zăbovi o clipă, apoi deschise ușa, îmbrăcat în halat. „Își petrece probabil, noaptea la căsuță, zise el. În locul dumitale m-aș culca. N-o să urce până aici pe o vreme ca asta”. Părea obosit și mă temui să nu-l deranjez. La urma urmelor nu era prima noapte pe care o petrecea în căsuță și umbla pe mare pe orice vreme. De altfel, nimic nu spunea că-i pe mare. Poate că se dusesse să doarmă în căsuță, ca să se odihnească de oboselile Londrei. Spusei noapte bună domnului de Winter și mă dusei să mă culc. Dar n-am dormit. Mă întrebam ce-o fi făcând ea...

N-aș fi vrut să ascult mai mult. Aș fi vrut să plec din odaia aceea.

— Am stat pe pat până la cinci și jumătate, continuă ea, apoi nu m-am mai putut stăpâni. M-am sculat, mi-am pus o manta și am coborât, prin pădure, spre plajă. Mijea de ziuă, dar

începuse să pice o burniță; vântul încetase. Am ajuns la plajă, am văzut geamandura și barca. Iahtul plecase...

Vedeam golful sub lumina cenușie a dimineții, simțeam picăturile de ploaie pe obraz și zăream, prin ceață, forma nedeslușită a geamandurii.

Doamna Danvers îmi lăsă brațul. Glasul ei pierduse orice expresie, devenise glasul tăios și mecanic din toate zilele.

— Unul din colacii de salvare a fost aruncat după-amiază la Kerrith, zise ea, și pescarii au găsit altul între stânci. Fluxul a adus la țârm și bucăți de scânduri...

Ea se întoarse ca să închidă un sertar. Îndreptă unul din tablourile de pe pereți. Culese un puf de pe covor. O priveam și nu știam ce să fac.

— Acum înțelegeți de ce domnul de Winter nu mai locuiește în aceste odăi. Ascultați marea...

Chiar cu ferestrele închise și obloanele trase, auzeam zgomotul înăbușit al valurilor, ce se spărgeau de prundișul golfului. Refluxul avea să vină repede acum, alergând pe plajă la căsuța de piatră.

— N-a mai stat în aceste odăi din noaptea când s-a înecat ea, zise dânsa. Domnul a pus să se mute lucrurile din odaia lui de toaletă. I-am aranjat o odaie în fundul coridorului. Nu cred că a dormit mult, nici chiar acolo. Stătea în fotoliu. Dimineața, în jurul lui, era plin de scrum de țigări. Și ziua îl auzea Frith umblând de colo până colo prin bibliotecă. În sus și în jos, în sus și în jos...

Puteam și eu să văd scrumul de pe podea lângă scaunul lui. I-auzeam și eu pașii, un, doi, un, doi, înainte și înapoi, de la un cap la altul al bibliotecii... Doamna Danvers închise încet ușa dintre dormitor și antreul unde eram și stinse lumina.

Nu mai puteam vedea patul, nici cămașa de noapte pe pernă, nici măsuța de toaletă sau papucii lângă scaun. Ea străbătu coridorul, puse mâna pe mânerul ușii și așteptă s-o urmez.

— Vin în odăi și șterg praful cu mâna mea, în fiecare zi, zise ea. Dacă vreți să mai veniți aici, n-aveți decât să-mi spuneți. Sunați-mă la telefonul interior. Voi înțelege. Nu le dau voie

jupâneselor să vină aici. Nu vine nimeni, în afară de mine.

Atitudinile ei redeveniră insinuante; familiare, neplăcute. Zâmbetul îi era fals.

— Într-o zi, când domnul de Winter o să lipsească și o să vă plictisiți, o să vă facă poate plăcere să veniți în odaia asta. N-aveți decât să-mi spuneți. E o odaie atât de frumoasă... Parcă nici n-ai crede, văzând toate astea, că a plecat de atâta vreme, nu-i așa? S-ar zice că a ieșit la plimbare și că o să se întoarcă chiar diseară.

Am zâmbit în silă. Nu puteam vorbi. Aveam gâtul uscat. — Și nu-i numai odaia asta, zise ea. Sunt câteva odăi ca astea în casă. Salonașul, holul și chiar antreiașul. O simt peste tot. Și dumneavoastră, nu-i așa?

Mă privi curios. Glasul ei scăzu, devenind o șoaptă.

— Uneori, când merg pe aici, pe coridor, îmi imaginez că o aud chiar în spatele meu. Pasul acela iute, ușor. Nu l-aș putea confunda nicăieri. Nici în galeria trubadurilor, deasupra holului. Am văzut-o în serile de odinioară, rezemându-se acolo, privind jos, spre hol și chemând câinii. Din când în când mi-o pot imagina acolo. E aproape ca și cum aș prinde cu urechea foșnetul rochiei sale măturând scările când cobora la cină.

Se opri. Mă privi mai departe, pândindu-mi ochii.

— Credeți că ne poate vedea în această clipă vorbind împreună? întrebă ea încet. Credeți că morții se întorc și-i privesc pe cei vii?

Am înghițit în sec. Mi-am vârât unghiile în palme.

— Nu știu, zisei eu, nu știu.

Glasul meu era ciudat de încordat, nu-l recunoșteam.

— Mă întreb uneori, șopti dânsa. Mă întreb uneori dacă ea se întoarce câteodată aici, la Manderley și vă vede împreună, pe domnul de Winter și pe dumneavoastră...

Stăteam acolo, lângă ușă, privindu-ne. Nu-mi puteam lua ochi de la ea, atât de întunecați și posomorâți erau, în fața aceea albă, de moartă, atât de răuvoitori, de plini de ură.

După ce spuse acestea deschise ușa coridorului.

— Robert s-a întors, zise ea. S-a întors de un sfert de oră. I-am dat ordin să vă servească sub castan ceaiul.

Se dădu la o parte ca să mă lase să trec. Mă clătinai pe coridor, nu vedeam pe unde merg. Nu i-am spus nimic, am coborât scara, fără să privesc, cotind colțul, și am trecut de ușa ce ducea la odaia mea în cealaltă aripă. Am încuiat ușa odăii și am pus cheia în buzunar.

Apoi m-am întins pe pat și am închis ochii. Mă simțeam îngrozitor de prost.

CAPITOLUL 15

MAXIM TELEFONĂ A DOUA ZI dimineață ca să spună că o să se înapoieze pe la șapte. Frith îi răspunse. Maxim nu ceru să-mi vorbească. Auzisem zbârnâitul telefonului, pe când îmi luam micul dejun și mă gândeam că Frith o să vină în sufragerie să spună: „Domnul o cheamă pe doamna la telefon”. Îmi așezasem șervetul și mă sculasem. Dar Frith veni în sufragerie și-mi transmise comunicarea. Mă văzu cum îmi împing fotoliul înapoi și mă duc la ușă.

— A chemat domnul de Winter, doamnă, zise el, dar n-a lăsat vorbă. Doar că se va întoarce pe la șapte.

M-am așezat la loc și mi-am luat șervetul. Frith mă considerase desigur impulsivă și proastă, pentru că fugisem prin sufragerie.

— Prea bine, Frith. Mulțumesc, i-am spus.

Am continuat să-mi mănânc ouăle și slănina, cu Jasper la picioarele mele, cu cățeaua bătrână în coșul ei din colț. Mă întrebam cum să-mi petrec ziua. Dormisem prost, poate fiindcă eram singură, în odaie. Fusesem agitată, mă trezisem des și când m-am uitat la ceas, minutarele abia se mișcaseră. După ce am adormit de-a binelea, am avut câteva vise nesăbuite. Se făcea că Maxim și cu mine ne plimbam prin pădure și el mergea puțin înaintea mea. Nu puteam să-l ajung. Nu-i puteam vedea chipul. Doar spatele, tot timpul. Trebuie să fi plâns în somn căci, când m-am trezit dimineața, perna era umedă și privind-mă în oglindă, îmi văzui ochii înroșiți. Eram ștearsă, neatrăgătoare. Mă rujai puțin pe obraji, încercând, în chip jalnic, să capăt o înfățișare mai ca lumea. Dar era și mai rău.

Pe la zece, pe când fărâmițam pâine pe terasă pentru păsări, răsună din nou soneria telefonului. De astă dată era pentru mine. Frith veni să-mi spună că doamna Lacy dorea să-mi vorbească.

— Bună dimineața, Beatrice, spusei eu.

— Ei bine, draga mea, ce mai faci? zise ea.

Glasul ei la telefon era foarte caracteristic, repezit, aproape bărbătesc și nu aștepta răspunsul meu: – Vreau să mă duc azi după-amiază s-o văd pe bunica. Prânzesc la niște cunoscuți, la vreo treizeci de kilometri de voi. Vrei să trec să te iau și să mergem împreună la bătrână? Ar fi timpul s-o cunoști.

— Aș fi încântată, Beatrice, spusei eu.

— Minunat, ne-am înțeles. Atunci o să trec să te iau pe la trei și jumătate. Giles l-a văzut pe Maxim aseară la banchet. Masă proastă, dar vinuri minunate, după câte mi-a spus el. Atunci, scumpo, la revedere.

Pâcâitul receptorului și ea închise telefonul. Mă întorsei în grădină. Eram mulțumită că-mi telefonase să-mi propună să mergem să-i văd bunica. Asta curma monotonia zilei. Mi se părea atât de mult până la șapte. Nu mai aveam dispoziția mea de vacanță. Nu mai aveam poftă să mă duc cu Jasper în Valea Fericită, să cobor în golfuleț și să arunc pietricele în apă. Impresia de libertate pierise și cu ea dorința copilărească de a alerga pe pajiști în sandale. Mă dusei să stau în grădina de trandafiri cu o carte, *Times* și o împletitură, dându-mi un aer casnic, de matroană, așa cum căscam alene, sub razele calde ale soarelui, în vreme ce albinele bâzâiau printre flori.

Încercai să-mi concentrez atenția asupra coloanelor din gazetă, apoi să mă cufund în intriga complicată a romanului pe care-l citeam. Nu voiam să mă gândesc la după-amiaza de ieri și la doamna Danvers. Încercam să uit că ea era în casă în momentul acela, gata să mă spioneze poate, printr-una din ferestre. Când, în unele clipe, ridicam ochii de pe carte ca să privesc grădina, aveam senzația că nu sunt singură. Erau atât de multe ferestre la Manderley, atâtea odăi care nu fuseseră folosite niciodată de Maxim și de mine, și acum erau goale; odăi peste care praful se așternuse, odăi tăcute, care fuseseră ocupate altă dată și unde trăiseră tatăl și bunicul lui, unde se petrecuse mult, fuseseră mulți servitori. I-ar fi fost ușor doamnei Danvers să deschidă încetișor ușile acelea, să le închidă la loc. Și apoi să se strecoare liniștită prin încăperea

acoperită ca de un giulgiu și să mă privească de după perdelele trase.

Eu n-aș fi știut nimic. Chiar dacă m-aș fi răsucit pe scaun și mi-aș fi ridicat privirea spre ferestre, n-aș fi văzut-o. Îmi aminteam de un joc din copilăria mea, numit de prietenii mei din casa vecină „pașii bunicii”, iar de mine „bătrâna vrăjitoare”. Trebuia să stai la capătul grădinii, cu spatele la ceilalți, și ei se strecurau tiptil unul câte unul, spre tine, înaintând cu mișcări scurte, furișe. La câteva minute te întorceai să te uiți la ei și dacă unul din ei era văzut mișcându-se, trebuia să se retragă la linia de pornire și s-o ia de la capăt. Dar totdeauna era cineva puțin mai cutezător decât ceilalți, care venea foarte aproape, cu mișcări imposibil de descoperit, și cum așteptai acolo, cu spatele întors, numărând reglementar până la zece, știai cu o certitudine înfricoșătoare, că nu peste mult timp, poate chiar înainte de a număra până la zece, jucătorul acela cutezător avea să sară la tine, din spate, nevestit, nevăzut, cu un țipăt de izbândă. Mă simțeam la fel de stăpânită de încordare și de așteptare ca și atunci. Jucam „bătrâna vrăjitoare” cu doamna Danvers.

Din fericire, prânzul puse capăt acelei dimineți lungi. Serviciul impecabil al lui Frith și chipul naiv al lui Robert mă distrau mai bine decât cartea și ziarul. Când bătu trei și jumătate auzii mașina Beatricei cotind pe alee și oprindu-se în fața peronului. Alergai în întâmpinarea ei, gata îmbrăcată, cu mânușile în mâini.

— Ei bine, draga mea, iată-mă. Ce vreme frumoasă, nu-i așa?

Trânti după ea portiera mașinii și urcă pe peron. Îmi dădu, la întâmplare, lângă ureche, o mică sărutare aspră.

— Nu arăți bine, îmi spuse ea îndată, cercetându-mă. Ești prea slabă la față și prea palidă. Ce-i cu tine?

— Nimic, spusei eu umilă, cunoscând prea bine defectele obrazului meu. Nu-s niciodată prea îmbujorată.

— Oh, nu arătai așa când te-am văzut ultima oară.

— Probabil că bronzarea din Italia a dispărut, spusei eu, urcându-mă în mașină.

— Ah, exclamă ea, ești ca și Maxim. Nu suporti să ți se facă nicio observație despre sănătate. Trânțește ușa, altfel nu se închide... Plecarăm, scoborând cam prea iute aleea.

— Nu cumva aștepți. Vreun copil? îmi zise ea, întorcând spre mine ochii ei negri de uliu.

— Nu, răspunsei stingherită, nu, nu cred.

— N-ai grețuri dimineața și alte lucruri de felul ăsta?

— Nu.

— E adevărat că asta nu dovedește nimic. Nu m-am simțit niciodată mai bine decât atunci când îl așteptam pe Roger. Cu o zi înainte de nașterea lui am mai jucat și golf. Știi, nu trebuie să te simți jenată de lucruri firești. Dacă ai cea mai mică îndoială, ar fi mai bine să mi-o spui.

— Nu, zău, Beatrice, n-am nimic de spus.

— Trebuie să-ți mărturisesc că sper să ai în curând un moștenitor. Asta ar fi minunat pentru Maxim. Sper că n-ai să faci nimic ca să previi asta.

— Bineînțeles că nu, zisei, și mă gândii: „Ce discuție extraordinară”.

— Nu fi scandalizată, spuse ea. Nu trebuie să iei în nume de rău ce-ți spun eu. La urma-urmelor, femeile tinere de azi au doar dreptul să facă ce vor. Când îți place să vânezi, e al naibii de supărător să fii însărcinată de la primul sezon. Asta-i de ajuns să strice o căsnicie, dacă sunt amândoi vânători. Desigur că în cazul tău, asta n-are însemnătate. Copiii nu te împiedică să desenezi. Fiindcă veni vorba, cum merge cu desenul?

— Nu desenez prea mult, spusei eu.

— O, adevărat? Totuși, e o vreme minunată de stat pe-afară. Nu-ți trebuie decât un scaun pliant și o cutie de culori, nu-i așa? Ia spune-mi, te-au interesat cărțile mele?

— Da, foarte mult. Mi-ai făcut un dar frumos, Beatrice.

Ea râse mulțumită. „Sunt încântată că-ți plac”, zise ea.

Mașina mergea din ce în ce mai iute. Ea nu dădea deloc drumul acceleratorului și lua toate turnantele în unghi drept. Doi automobiliști pe care îi depăși, se uitară pe ferestrele lor, jigniți, când trecu pe lângă ei, iar un pieton de pe o alee o amenință cu bastonul. Mă simțeam rușinată pentru ea. Totuși,

Bea părea că nici nu observă. M-am ghemuit iar pe locul meu de pe bancheta din spate.

— În trimestrul viitor, Roger intră la Oxford, urmă ea. Dumnezeu știe ce o să facă acolo. Ce pierdere de vreme! Asta-i părerea mea și a lui Giles, dar nu știm cu adevărat ce să facem cu el. E întocmai ca Giles și ca mine. Nu se interesează decât de cai. La ce se gândește automobilistul acela din fața noastră? De ce n-ai scos mâna, draga mea? Într-adevăr, sunt oameni pe șosele care ar trebui să fie omorâți...

Dădurăm pe o șosea mare, ocolind tocmai la timp o mașină în fața noastră.

— Ai avut musafiri? întrebă ea.

— Nu, am dus o viață foarte liniștită.

— E mult mai bine, zise ea. Am spus-o întotdeauna, recepțiile astea mari sunt o corvoadă. La noi n-ai să vezi niciodată așa ceva. Avem foarte mulți vecini, foarte îndatoritori, și suntem intimi cu toată lumea. Mâncăm unii la alții și jucăm bridge fără să facem eforturi ca pentru străini. Joci bridge?

— Nu prea bine, Beatrice.

— O, nu face nimic, de vreme ce cunoști jocul. Ce mă supără sunt oamenii caz e nu vor să învețe. Ce vrei să faci cu ei, iarna, între ceai și cină și după cină? Nu poți doar să stai și să vorbești întruna.

Mă întrebam de ce. Dar era mai bine să nu spun nimic.

— Acuma că Roger e mare, e foarte amuzant, continuă ea. Aduce prieteni și petrecem într-adevăr foarte mult. Ai fi văzut asta dacă ai fi fost la noi de Crăciun. Am jucat șarade. Draga mea, a fost tare amuzant. Giles era în elementul lui. Îi place să se travestească și după unul sau două pahare de șampanie, e tipul cel mai nostim pe care ți l-ai putea închipui, îi spuneam adesea că și-a ratat vocația și că ar fi trebuit să facă teatru.

Mă gândeam la Giles și la obrazul lui ca o lună plină, la ochelarii lui de бага. Aveam impresia că bufoneriile lui de după șampanie m-ar face să mă simt prost.

— El și cu alt bărbat, prieten la toartă cu noi, Dickie Marsh, s-au travestit în femei și au cântat un duet. Nimeni nu știa exact ce-avea de-a face comicăria aia cu cuvântul șaradă, dar

nu conta. Ne-am prăpădit de răs ou toții.

Am zâmbit politicos.

— Închipuie-ți ce nostim, am rostit eu.

Îi vedeam pe toți, ținându-se cu mâinile de burtă, de răs, în salonul Beatricei. Toți prietenii aceia, care se cunoșteau atât de bine între ei. Roger trebuia să arate ca Giles. Beatrice răsese iar, numai amintindu-și.

— Sărmanul Giles, grăi ea. N-am să-i uit niciodată fața, când Dick a dat drumul la sifon pe ceafa lui. Râdeam convulsiv cu toții.

Mi se părea cu adevărat neplăcut că o să fim poftiți să ne petrecem Crăciunul viitor la Beatrice. Poate că voi căpăta gripă.

— Bineînțeles, interpretarea noastră nu e niciodată prea pretențioasă, zise ea. Facem doar haz, așa, între noi. Acum, la Manderley, sunt mijloace pentru a da o reprezentare într-adevăr frumoasă. Îmi amintesc de o serbare costumată pe care au dat-o acolo, acum câțiva ani. Au venit musafiri de la Londra. Firește, genul ăsta de petreceri necesită o organizare grozavă.

— Da; am încuviințat eu.

Ea urmă câțva timp să conducă, fără să vorbească.

— Și cum o duce Maxim? urmă după o clipă.

— Mulțumesc, foarte bine, spusei.

— Mulțumit și fericit?

— Da, da, destul.

Traversarea unei ulicioare de sat îi acapară toată atenția. Mă întrebam dacă ar trebui să-i vorbesc de doamna Danvers, în legătură cu tipul acela, Favell. Mă cam temeam ca ea să nu facă vreo boroboacă și să-i vorbească lui Maxim.

— Beatrice, îi spusei, hotărându-mă totuși, ai auzit cumva vorbindu-se de un oarecare Favell? Jack Favell?

— Jack Favell, repetă ea. Da, cunosc numele ăsta. Ia stai puțin, Jack Favell. Dar sigur. Un bătăran îngrozitor. L-am întâlnit odată, acum câțiva ani.

— A venit, la Manderley s-o vadă pe doamna Danvers.

— Adevărat? Oh, la urma urmelor, poate că voia...

— Ce? întrebai eu.

— Mi se pare că era vărul Rebeccăi.

Fui foarte mirată. Nu astfel mi-aș fi închipuit că arată vărul Rebeccăi. Jack Favell, vărul ei.

— O, spusei eu, nu știam.

— Avea probabil obiceiul să vină adeseori la Manderley, zise Beatrice. N-aș putea să-ți spun. Eu mă duceam pe acolo foarte rar.

Vorbea scurt, ca și când n-ar fi vrut să stăruie asupra acestui subiect.

— Nu mi-a plăcut prea mult, zisei eu.

— Te cred, făcu Beatrice.

Ea nu spuse mai mult și am socotit și eu că-i mai cuminte să nu-i povestesc că Favell mi-a cerut să-i tănuiesc vizita.

Toate acestea erau foarte complicate, și de altfel, ajunseseam la destinație. Niște porți albe și o alee netedă pietruită.

— Nu uita că bătrâna e aproape oarbă, spuse Beatrice, și acum nu se simte prea bine. Am telefonat infirmierei ca să-i anunț vizita noastră.

Casa era mare, de cărămizi roșii și cu frontoane. Probabil de la sfârșitul epocii victoriene. Nu era o casă frumoasă. Vedeai, dintr-o aruncătură de ochi, că avea personal numeros și impecabil. Și toate astea pentru o bătrână aproape oarbă.

O cameristă elegantă deschise ușa.

— Bună ziua, Norah, ce mai faci? spuse Beatrice.

— Foarte bine, mulțumesc doamnă. Sper că vă simțiți bine.

— A, da, suntem cu toții înfloritori. Și ce mai face bunica, Norah?

— Așa și așa, doamnă. Într-o zi bine, într-o zi rău. Sunt sigură că o să fie încântată să vă vadă.

Ea mă privi curioasă.

— E doamna de Winter, îi zise Beatrice.

Printr-un antreu mic și un salon încărcat de mobile, ajunserăm la o verandă deschisă spre o pajiște pătrată. Peronul era împodobit cu vase de piatră pline de mușcate roșii. Într-un colț al verandei era un fotoliu pe roate, în care stătea bunica Beatricei, rezemată în perne și învelită în șaluri. Apropiindu-mă, văzui că semăna izbitor și aproape supărător

cu Maxim. Așa o să fie Maxim, dacă o îmbătrâni, dacă o fi orb. Infirmiera care sta lângă ea, se sculă și puse un semn în cartea pe care o citea cu glas tare. Ea zâmbi Beatricei.

— Ce mai faceți, doamnă Lacy? zise ea.

Beatrice îi strânse mâna și mă prezentă.

— Bătrâna arată foarte bine, spuse ea. Mă întreb cum izbutește la optzeci și șase de ani. Iată-ne, bunico, zise ea ridicând glasul. Am sosit tefere și nevătămate.

Bătrâna întoarse capul către noi.

— Scumpă Bea, spuse ea, cât ești de drăguță că ai venit să mă vezi. Nu-i deloc vesel pentru tine aici.

Beatrice se aplecă asupra ei și o sărută.

— Ți-am adus-o pe soția lui Maxim, zise ea. Ar fi voit să vină mai curând să te vadă, dar Maxim și eu ea au avut multe treburi.

Beatrice mă împinse din spate.

— Sărut-o, șopti ea. Mă aplecai și-o sărutai pe obraz. Bunica îmi atinse fața cu degetele.

— Fată bună, îmi zise ea. E atât de drăguț că ai venit... Sunt foarte încântată că te văd. Ar fi trebuit să-l aduci și pe Maxim.

— Maxim e la Londra, zisei. Se înapoiază diseară.

— Ar trebui să-l aduci data viitoare. Stai în fotoliu, dragă, ca să te văd. Și tu Bea, în partea cealaltă. Ce mai face scumpul meu Roger? E băiat rău, nu vine niciodată.

— O să vină în august, urlă Beatrice. Știi că pleacă de la Eton la Oxford.

— Doamne Dumnezeule, dar trebuie să fie un adevărat bărbat! N-am să-l mai recunosc.

— E mai înalt decât Giles, spuse Beatrice.

Ea continuă să vorbească despre Giles și Roger, despre cai și despre câini. Infirmiera scoase o împletitură cu ochiuri și începu să-și zornăiască iglițele. Se întoarse spre mine, foarte prietenoasă, foarte veselă.

— Vă place la Manderley, doamnă de Winter?

— O, da, foarte mult!

— E foarte frumos, nu-i așa? spuse ea, lucrând de zor cu iglițele. Oh, bineînțeles, că n-o să mai mergem acolo; ea n-ar

mai putea. Îmi pare tare rău. Îmi plăcea tare mult să stăm la Manderley.

— Ai putea să vii într-o zi singură, zisei.

— Mulțumesc, cu multă plăcere. Sper că domnul de Winter e bine.

— Da, foarte bine.

— Ați făcut călătoria de nuntă în Italia, nu-i așa? Cartea poștală a domnului de Winter ne-a făcut o mare plăcere.

Mă întrebam dacă întrebuințează pe „noi” în sensul lui regesc, sau socotea că bunica lui Maxim și cu dânsa nu alcătuiau decât o singură persoană.

— Ah, v-a trimis o carte poștală? Nu-mi amintesc.

— Firește. Eram încântate. Nouă ne plac foarte mult lucrurile astea. Avem un album în care lipim toate ilustratele familiei. Numai lucrurile plăcute, firește.

— Ce drăguț, spusei eu.

Auzeam frânturi din convorbirea Beatricei de partea cealaltă.

— A trebuit să-l omorâm pe bătrânul Marksman, spunea ea. Îți amintești de Marksman? Cel mai bun câine de vânătoare pe care l-am avut vreodată.

O, bătrânul Marksman, spuse bunica.

— Da. Bietul bătrân! Orbise.

— Bietul bătrân, repetă bunica.

Mi se părea că-i, poate, o lipsă de tact să vorbești de orbire și mă uitai la infirmieră. Ea mișca întruna, iute, iglițele.

— Vânați oare, doamnă de Winter? mă întrebă ea;

— Nu. Din păcate.

— O să învățați poate. Nouă tuturor ne place vânătoarea la nebulie în ținutul ăsta.

— Pe doamna de Winter o interesează foarte mult arta, zise Beatrice infirmierei. I-am spus că la Manderley sunt o mulțime de colțuri, din care s-ar putea face tablouri frumoase.

— Asta așa-i, încuviință infirmiera, întrerupându-se o clipă să mai tricoteze cu atâta frenezie. Ce îndeletnicire plăcută! Aveam o prietenă care făcea minuni cu creionul ei. Odată, am fost împreună în Provence, de Paști. Ce schițe încântătoare a mai făcut!

— Ce frumos, am spus.

— Vorbim de desen, strigă Beatrice bunicii. Tu nu știai că avem o artistă în familie?

— Cine-i artistă? spuse bătrâna.

— Noua ta nepoată. Întreb-o ce i-am trimis ca dar de nuntă.

Eu zâmbeam, așteptând întrebarea. Bătrâna întoarse capul spre mine.

— Ce-mi tot îndrugă Bea? zise ea. Nu știam că ești artistă. N-am avut niciodată o artistă în familie.

— Beatrice glumește, spusei eu. Nu sunt o artistă adevărată. Îmi place să desenez, dar n-am luat niciodată lecții. Beatrice mi-a dăruit cărți frumoase.

— O, spuse ea foarte mirată. Beatrice ți-a dat cărți? Asta-i ca și cum ai aduce apă la pârâu. Sunt atât de multe cărți în biblioteca de la Manderley...

Ea râse din toată inima. Am luat parte cu toții la gluma ei. Speram că subiectul va fi părăsit după aceea, dar Beatrice simțea nevoia să insiste1 asupra lui.

— Nu pricepi, bunicuțo, zise ea. Nu erau cărți obișnuite. Erau volume despre artă. Patru.

Guvernanta se aplecă pentru a adăuga și tributul ei de lămuriri.

— Doamna Lacy încearcă să vă facă să înțelegeți că doamna de Winter îndrăgește foarte mult desenul, ca o mică manie. Așa că i-a dat patru volume frumoase, numai despre pictură, ca dar de nuntă.

— Ce nostim din partea ei, zise bunica. Nu pun mare preț pe cărți ca dar de nuntă. Când m-am măritat, nimeni nu mi-a dăruit vreo carte. Dacă aș fi primit, nici nu le-aș fi citit.

Ea râse din nou. Beatrice părea cam jignită. Îi zâmbii, ca să-i arăt simpatia mea, dar nu cred că ea să fi băgat de seamă.

Infirmiera își reluă împletitura.

— Vreau ceai, spuse doamna bătrână, agresiv. Nu-i oare încă patru și jumătate? De ce nu ne servește Norah?

— Cum, te-a răzbit foamea după dejunul nostru îmbelșugat? spuse infirmiera sculându-se, cu un zâmbet larg către bolnavă.

Eu mă simțeam destul de obosită și mă întrebam, condamnându-mi cinismul, de ce sunt uneori bătrânii o povară. Povară mult mai grea decât a copilașilor sau a cățeilor, pentru că trebuie să fii politicos. Stăteam, cu mâinile pe genunchi, gata să aprob tot ce se va spune. Infirmiera bătu ușor pernele și aranjă șalurile.

Bunica lui Maxim o lăsă, răbdătoare, să-și vadă de treabă. Închise ochii ca și când ar fi fost și ea obosită. Semăna mai mult ca oricând cu Maxim. Mi-o închipuiam tânără, înaltă, elegantă, vizitând grajdurile din Manderley, ridicându-și fusta lungă ca să nu se târască în noroi, și-i vedeam talia subțire, gulerul înalt, o auzeam poruncind caleașca pentru ceasurile două. Toate acestea se sfârșiseră acum pentru ea, toate acestea trecuseră. Soțul ei era mort de patruzeci de ani, fiul de cincisprezece. Ea trebuia să rămână aici, în casa asta, cu infirmiera ei, până când i-o veni și ei ceasul să moară. Mă gândeam cât de puțin cunoaștem gândurile oamenilor bătrâni. Înțelegem copiii, jocurile lor, speranțele și închipuirile lor. Ieri, eram copilă. N-am uitat. Dar bunica lui Maxim, așezată aici, în șalurile ei, cu bieții ei ochi orbi, ce simțea oare, la ce se gândea? Știa că Beatrice căsca și se uita mereu la ceas? Ghicea că am venit s-o vedem pentru că socoteam că-i bine, că-i datoria noastră și că apoi, înapoindu-ne acasă, Beatrice o să poată spune: „Acum am conștiința liniștită pe trei luni?”

Se mai gândea oare vreodată la Manderley? Își mai amintea că stătea în capul mesei unde mă așezam eu, că a băut ceaiul sub castan? Sau toate acestea erau uitate, șterse, și nu mai rămânea nimic îndărătul aceluși chip liniștit și galben, decât niște mici dureri și ciudate indispoziții neînsemnate, o mare și nelămurită mulțumire când strălucește soarele, un tremur când suflă vântul?

Aș fi vrut să pun mâinile pe fața ei și să-i înlătur anii. Aș fi vrut s-o văd tânără, așa cum a fost, cu obrajii trandafirii și păr castaniu, plină de energie ca Beatrice și vorbind ca dânsa despre vânătoare, despre câini și despre cai. Și nu stând astfel, cu ochii închiși, pe când infirmiera îi bătea pernele.

— Suntem răsfățate azi, spuse infirmiera. Avem sandvișuri

cu creson la ceai, nu-i așa? Vă place cresonul?

— E ziua cresonului? spuse bunica lui Maxim, ridicând capul și întorcându-se către ușă. Nu mi-ai spus. De ce nu servește ceaiul Norah?

— N-aș vrea să fac meseria dumitale pentru tot aurul din lume, spuse Beatrice, în șoaptă, infirmierei.

— O, sunt obișnuită, doamnă Lacy, răspunse ea zâmbind. Bineînțeles, avem zilele noastre proaste, dar ar putea să fie și mai rău. De obicei, e foarte amabilă. Apoi personalul e foarte îndatoritor. Ori asta-i lucrul de căpetenie. Uite-o pe Norah.

Camerista aducea o măsuță de grădină și o față de masă albă.

— Ce mult ți-a trebuit, Norah, bombăni bătrâna.

— E tocmai patru și jumătate, doamnă, spuse Norah cu glas deosebit de drăguț și de vesel, ca și acela al infirmierei.

Mă întrebam dacă bunica lui Maxim își dădea seama că oamenii îi vorbeau pe tonul acesta. Mă întrebam când au început și dacă ea a observat. Poate că își spunea: „Ei cred că sunt bătrână. Cât e de ridicol!” Apoi, încetul cu încetul, se obișnuise și acum, era ca și când ei ar fi vorbit dintotdeauna așa: asta făcea parte din lumea ei. Dar unde era oare tânăra cu părul castaniu și talia subțire, care dădea zahăr cailor?

Ne-am apropiat scaunele de măsuță și am început să mâncăm sandvișuri cu creson. Pentru bătrână, infirmiera le făcea dintr-o pâine specială.

— Cred că suntem răsfățate, spuse ea.

Văzui un zâmbet ușor trecându-i pe fața liniștită.

— Îmi place tare mult ziua când se servește creson, spuse bătrână.

Ceaiul era mult prea fierbinte spre a fi băut. Infirmiera îl bău pe al ei în sorbituri mici.

— Ceaiul e clocotit azi, spuse ea clătinând tare din cap către Beatrice. Nu vă închipuiți câtă bătaie de cap am ca să am ceai fierbinte. Repet și repet. Dar nu sunt – ascultată.

— Oh, nu-mi mai vorbi, sunt toate la fel, zise Beatrice. Eu am renunțat la a mea fiindcă nu se pricepea.

Bătrână își amesteca cu lingurița ceaiul, cu ochii pierduți în

depărtare. Aș fi voit să știu la ce se gândea.

— Ați avut vreme frumoasă în Italia? întrebă infirmiera.

— Da, a fost foarte cald, răspunsei eu.

Beatrice se întoarce către bunică-sa.

— Spune că au avut vreme foarte frumoasă în Italia pentru călătoria de nuntă. Maxim era. Foarte bronzat.

— Maxim de ce n-a venit azi? întrebă bătrâna.

— Ți s-a mai spus că-i la Londra, răspunse Beatrice, pierzându-și răbdarea. La un banchet. A trebuit să se ducă și Giles.

— Ah, înțeleg. Dar de ce spui că Maxim e în Italia?

— A fost în Italia, mamă mare. În aprilie, acum s-au întors la Manderley.

Ea o privi pe infirmieră, înălțând din umeri.

— Domnul și doamna de Winter sunt acum la Manderley, repetă infirmiera.

— Luna asta a fost foarte frumos, spusei, apropiindu-mă de bunica lui Maxim. Trandafirii sunt înfloriți. Ar fi trebuit să-ți aduc trandafiri.

— Da, îmi plac trandafirii, spuse ea cu aer vag, apoi privindu-mă mai de aproape cu ochii ei de un albastru stins:

— Stai și dumneata la Manderley?

Înghiții în sec. Se făcu tăcere. Apoi Beatrice interveni cu glasul ei puternic și nerăbdător.

— Scumpă bunicuțo, știi foarte bine că locuiește acolo. Ea și cu Maxim sunt căsătoriți.

O văzui pe infirmieră că-și pune la o parte ceașca de ceai și o privește cu intensitate pe bătrână. Care se răsturnase pe perne, trăgându-și șalul, și gura începuse să-i tremure.

— Vorbiți prea mult toți câți sunteți aici. Nu înțeleg.

Apoi mă privi cu sprâncenele încruntate și capul începu să i se bătăie.

— Cine ești, scumpa mea? Te-am văzut oare vreodată? Nu te recunosc. Nu-mi aduc aminte să te fi întâlnit la Manderley. Cine-i copila asta, Bea? De ce nu mi-o aduce Maxim pe Rebecca? O iubesc atât de mult pe Rebecca... Unde-i draga mea Rebecca?

Se așternu o tăcere lungă, – o clipă de spaimă. Îmi simțeam obrajii în flăcări. Infirmiera se ridică în grabă mare și se apropie de fotoliul pe roate.

— O – vreau pe Rebecca, – repetă bătrâna. Ce-ați făcut cu Rebecca?

Beatrice se sculă cu stângăcie, lovindu-se de masă, clătînând cești și farfurioare. Și ea era toată roșie și-și mușca buzele.

— Cred că ar fi mai bine s-o lăsați, doamnă Lacy, spuse infirmiera destul de îmbujorată și de frământată. Pare cam obosită și când începe să bată câmpii în felul ăsta, poate s-o țină uneori și ceasuri întregi. Așa o apucă din când în când. E într-adevăr un ghinion că s-a întâmplat tocmai azi. Sper că doamna de Winter va înțelege?

Se întoarse, scuzându-se, spre mine.

— Firește, spusei eu iute, e mai bine s-o lăsăm în pace.

Beatrice și cu mine ne luarăm mânușile și poșetele. Infirmiera se ocupă iarăși de bolnava ei.

— Ei bine, ce s-a întâmplat? Nu mai vrem sandvișurile astea bune cu cresson pe care le-am făcut anume pentru dumneata?

— Unde-i Rebecca? De ce n-a venit Maxim cu Rebecca? replică ea, cu glas subțirel și agresiv.

Trecurăm prin salon și antreu și ieșirăm. Beatrice dădu drumul motorului mașinii, fără să spună un cuvânt. Merserăm de-a lungul aleii pietruite și trecurăm pe porțile albe.

Privii drept înaintea mea. Mi-era indiferent. Dacă aș fi fost singură n-aș fi acordat nicio importanță acestui incident. Eram enervată din pricina Beatricei.

Toate astea erau atât de supărătoare pentru dânsa...

După ce am ieșit din sat, ea îmi vorbi.

— Sunt grozav de mâhnită, scumpa mea. Nu știu ce să-ți spun...

— Nu fi absurdă, Beatrice, asta n-are nicio importanță, spusei. Nu înseamnă absolut nimic.

— Nu-mi închipuiam că o să fie așa. Altfel nu te-aș fi dus niciodată acolo. Sunt cu adevărat tare mâhnită.

— N-ai de ce să fii mâhnită. Hai să nu mai vorbim despre

asta.

— Nu mai înțeleg nimic. Știa totul foarte bine. I-am scris, vorbindu-i de tine și de Maxim. Căsătoria asta, în străinătate, a interesat-o foarte mult.

— Uیți vârsta ei, spusei. De ce și-ar aduce aminte de toate astea? Nu face nicio legătură între mine și Maxim. În gândul ei, îl leagă întotdeauna de Rebecca.

Ne-am continuat drumul în tăcere. Era o ușurare să te afli în mașină. Viteza mare și virajele repezi nu mă mai înfricoșau.

— Uitasem, că o iubea atât pe Rebecca, spuse încet Beatrice. Am fost o proastă că nu m-am așteptat la ceva de felul ăsta. Nu cred că ea a reacționat cum se cuvine când a aflat de accident. Și, Dumnezeule, ce după-amiază sinistră! Ce-ai să crezi oare despre mine?

— Te rog, Beatrice, nu te necăji. Ți spun că nu mă supăr.

— Rebecca făcea totdeauna mare caz de părerile ei. Și de obicei o invita pe bătrână la Manderley. Biata, scumpa bunică, era mult mai vioaie pe-atunci. Se topea de răs la orice-i spunea Rebecca. Firește, era totdeauna tare amuzantă și bătrânei îi plăcea acest lucru. Rebecca ținea mult la ea. Avea un dar minunat, vorbesc de Rebecca, de a-și atrage simpatia tuturor: bărbați, femei, copii, câini. Da, bunica n-a uitat-o niciodată. Scumpo, n-ai să-mi mulțumești pentru după-amiaza asta.

— Nu mă supăr, nu mă supăr, am repetat eu mașinal.

Dacă Beatrice ar putea termina odată cu subiectul ăsta! Nu mă interesa. Cum putea să-mi pese de asta? Nu putea să-mi țină nici cald, nici rece.

— Giles o să fie foarte supărat, spuse Beatrice. O să mă certe că te-am dus acolo. Parcă-l aud spunând: „Dar e o adevărată tâmpenie, Beatrice!” Ah, ce-o să mai aud!

— Să nu mai vorbim despre asta, spusei eu. Mi-ar plăcea să uităm toate astea. N-o să facem decât să repetăm povestea, exagerând-o.

— Giles o să vadă, după mutra mea, că s-a întâmplat ceva. N-am putut să-i ascund niciodată nimic.

Tăcui. Știam cum o să se răspândească povestea în micul lor cerc de prieteni. Îmi închipuiam grupul. Duminică la dejun. Cu

ochii mari, urechile ciulite și exclamațiile:

„Doamne, ce grozăvie! Și ce-ai fi putut să faci?” Apoi: „Ce supărător trebuie să fi fost pentru toată lumea!”

Singurul lucru ce mă interesa era ca Maxim să n-audă niciodată vorbindu-se despre această întâmplare. Poate că într-o zi am s-o povestesc lui Frank Crawley, dar nu acum, nu așa de repede.

Ajunserăm în curând pe șoseaua cea mare, apoi pe vârful colinei. Vedeam în depărtare primele acoperișuri cenușii din Kerrith pe când la dreapta, într-o scobitură, se întindeau pădurile mari de la Manderley și, dincolo de ele, marea.

— Ești tare grăbită să te înapoiezi acasă? mă întrebă Beatrice.

— Nu, nu tocmai. Pentru ce?

— O să mă socotești cu adevărat scârboasă, dacă am să te las la poartă? Dacă gonesc de aci încolo ca fulgerul, am să ajung tocmai la timp ca să-l iau pe Giles la coborârea din trenul de Londra și așa o să economisească taxiul de la gară.

— Dar, firește, făcui eu. O să cobor pe jos aleea.

— Mulțumesc foarte mult, făcu ea cu recunoștință.

Mi se părea că era sătulă până peste cap de după-amiaza aceea. Dorea să fie singură și nu ținea de loc să bea alt ceai la Manderley.

Coborâi din mașină în fața porții și ne spuserăm la revedere, sărutându-ne.

— Străduie-te, ca data viitoare, când am să te văd, să te îngrași puțin, spuse ea. Nu-ți stă bine atât de slabă. Salutări lui Maxim și iartă-mă pentru ziua de azi.

Se îndepărtă într-un nor de praf, iar eu pornii pe alee.

Mă întrebam dacă această alee se schimbase mult de pe vremea când bunica lui Maxim se plimba aici în caleașcă. Tânără, trecea călare, zâmbea paznicei, ca și mine, în clipa asta. Pe vremea aceea, paznica făcea o plecăciune, măturând aleea cu fusta ei lungă. Femeia aceasta îmi făcu un semn cu capul, apoi își chemă băiețașul, care se juca cu o pisică. Bunica lui Maxim își plecaseră capul ca să se ferească de crăcile astea, cari atârnavă în jos, și calul ei mersese la trap pe aleea pe

care acum mergeam eu. Aleea era mult mai largă pe atunci, și mai bine îngrijită. Pădurea n-o năpădise încă.

Nu m-am gândit la ea așa cum era acum, zăcând rezemată de pernele acelea, cu șalul în jurul umerilor. O vedeam în vremea tinereții sale, când Manderley-ul era căminul ei. O vedeam hoinărind prin grădini, cu un băiețaș – tatăl lui Maxim – tropăind în spatele ei, pe calul lui de lemn. Purta o haină Norfolk strânsă pe el, cu un guler alb, rotund. Picnicurile în golfuleț însemnau pentru el o expediție, o desfătare în voia căreia nu te lăsaai prea des. Trebuia să existe pe undeva o fotografie, într-un vechi album – întreaga familie stând dreaptă și țepănă în jurul unei fețe de masă întinsă pe plajă, cu servitorii în fundal, alături de un coș uriaș cu provizii.

Și-o revedeam de asemeni, sunt câțiva ani de atunci, pe bunica lui Maxim, acum bătrână, plimbându-se pe terasa de la Manderley, sprijinită într-un baston. Și cineva mergea lângă ea, răsând, ținând-o de braț. O făptură înaltă și mlădioasă, foarte frumoasă și care avea darul, cum spunea Beatrice, să câștige simpatia oamenilor. Ea plăcea, cred, foarte ușor, era lesne iubită.

Ajungând, în sfârșit, la capătul aleii, văzui mașina lui Maxim în fața casei. Inima îmi bătu să se spargă. Alergai în hol. Pălăria și mănușile lui erau pe masă. Apropiindu-mă de bibliotecă, am auzit glasuri, mai ales unul din ele în special, răstit, ridicat, autoritar, era acela al lui Maxim. Ușa era închisă. Mă codii o clipă să intru.

— Ai putea să-i scrii din partea mea să nu-i mai calce piciorul la Manderley, m-ai înțeles? Puțin interesează cine mi-a spus. Asta n-are nimic de-a face. Știu că mașina lui a fost văzută aici ieri după-amiază. Dacă vrei să-l vezi, să-l vezi în altă parte, nu la Manderley, asta-i tot. Nu vreau să vină aici, m-ai înțeles? Și bagă-ți bine în cap, că ți-o spun pentru ultima oară.

Mă strecurai spre scară. Auzii deschizându-se ușa bibliotecii. Am urcat repede scara și m-am ascuns în galerie. Doamna Danvers ieși din bibliotecă, închizând ușa în urma ei. M-am lipit de zidul galeriei, ca să nu fiu văzută, îi zărisem fața.

Era vânăta de mânie, crispată, oribilă.

Urcă scara iute de tot și fără zgomot și dispăru în spatele ușii ce ducea la cealaltă aripă.

Așteptai o clipă, apoi coborâi încetișor în bibliotecă. Deschisei ușa și intrai. Maxim stătea în fața ferestrei, cu niște scrisori în mână. Era cu spatele la mine. O clipă m-am gândit să ies, fără să-i atrag atenția și să mă sui în odaia mea. Dar el mă auzise, se vede, căci se întoarse, spunând enervat.

— Acum ce mai vrei?

Am zâmbit cu mâinile întinse:

— Bună ziua.

— A, tu erai...

Dintr-o aruncături de ochi, văzui că fusese foarte supărat. Gura lui era aspră, nările albe.

— Ce-ai făcut singură? spuse el.

Mă sărută pe păr și-și trecu brațul în jurul umerilor mei. Mi se părea că se întoarce după o absență lungă.

— Am fost să-ți văd bunica, zisei. Beatrice m-a dus azi după-amiază acolo.

— Ce mai face bătrâna?

— Foarte bine.

— Și ce-ai făcut cu Bea?

— A trebuit să plece imediat ca să-l ia pe Giles.

Ne așezarăm pe marginea ferestrei. Îi luai mâna într-ale mele.

— Mi-era ciudă pe tine că ai plecat. Ți-am simțit grozav de mult lipsa, spusei eu.

— Adevărat? zise el.

Rămaserăm o clipă fără să ne vorbim. Îi țineam mereu mâna.

— A fost tare cald la Londra? întrebai.

— Da, îngrozitor. Nu pot să sufăr Londra.

Mă întrebam dacă o să-mi povestească ce s-a întâmplat între doamna Danvers și el. Mă întrebam cine îl înștiințase de vizita lui Favell.

— Te gândești la ceva? întrebai eu.

— Am avut o zi obositoare, răspunse el. Drumul ăsta, de

două ori în douăzeci și patru de ceasuri, e mult prea mult pentru un singur om.

Se sculă și se îndepărtă, aprinzându-și o țigară. Știi în clipa aceea că n-o să-mi vorbească de doamna Danvers.

— Și eu sunt obosită, spusei eu. Ce zi ciudată!

CAPITOLUL 16

ÎMI AMINTESC CĂ ERA ÎNTR-O DUMINICĂ; după-amiază furăm invadați de oaspeți și în ziua aceea se aduse prima oară în discuție problema balului costumat. Frank Crawley venise să mănânce și ne pregăteam să petrecem tustrei o după-amiază liniștită, sub castan, când auzirăm zgomotul fatal al unei mașini cotind pe alee. Era prea târziu ca să-l mai punem pe Frith să spună că nu suntem acasă; tocmai ieșeam pe terasă, cu perne și ziare pe brațe; mașina venea drept spre noi.

Trebuia să mergem în întâmpinarea oaspeților neașteptați. Aceștia aveau să fie desigur, urmați, de alții. O a doua mașină sosi peste o jumătate de ceas, apoi mai apărură trei vecini, veniți pe jos, din Kerrith așa că a trebuit să renunțăm la ziua noastră de odihnă, și să primim grupuri după grupuri de cunoscuți neinteresanți, făcând cu ei înconjurul grădinii de trandafiri, plimbându-ne de-a lungul pajiștilor și în Valea Fericită.

Rămaseră, firește, la ceai și în loc să stăm trândăvind sub castan, ciugulind sandvișuri cu castraveți, a trebuit să suportăm ceremonialul uneia din gustările acelea rigide luate în salon, pe care nu le puteam suferi. Frith era în elementul său, dirijându-l pe Robert dintr-o încrețitură de sprânceană, pe când eu mă agitam cu un enorm ceainic de argint și un ibric, de care nu știam să mă slujesc. Habar n-aveam când trebuia să torn apa clocotită peste ceai și îmi venea și mai greu să mă concentrez asupra flecărelilor care se schimbau lângă mine.

Frank Crawley era foarte prețios în asemenea împrejurări. Îmi lua oeștile din mână și le întindea oaspeților, iar când răspunsurile mele deveneau mai vagi ca de obicei, din pricina atenției îndreptată spre ceainicul de argint, el lua chiar parte la discuție, ca să mă scutească pe mine. Maxim se afla la celălalt capăt al odăii, arătând o carte unui pisălog, explicând un tablou, jucând pe minunatul stăpân al casei în felul lui personal și inimitabil, servirea ceaiului fiind un amănunt care

pe el nu-l privea. Ceașca lui se răcea, uitată pe o măsuță, alături de un vas de flori, pe când eu, nădușită learcă, în spatele ceainicului, – iar Frank jonglând cu pricepre cu prăjiturelele și checul, trebuia să ne ocupăm de nevoile terestre ale musafirilor.

Lady Crowan, o femeie plictisitoare și exuberantă, din Kerrith, fu cea care deschise focul. Se produse o pauză în convorbire, cum se produc totdeauna în jurul meselor de ceai, și vedeam buzele lui Frank pregătindu-se să rostească stupida și inevitabila observație asupra îngerului care trece, când lady Crowan, ținând o bucată de chec deasupra farfurioarei, ridică ochii spre Maxim, care era lângă ea.

— Oh, domnule de Winter, doresc de multă vreme să te întreb ceva. Spune-mi, te rog, putem spera să mai vedem un bal costumat la Manderley?

În timp ce vorbea își aplecă într-o parte capul, făcând să-i strălucească dinții, prea ieșiți în afară, în ceea ce credea ea că ar fi un zâmbet. Mi-am lăsat instantaneu capul în jos și m-am prefăcut teribil de ocupată cu sorbirea ceaiului, ascunzându-mă îndărătul ceainicului.

Maxim nu răspunse numaidecât, dar când o făcu, glasul lui era cât se poate de calm.

— Nu m-am gândit la asta și nu cred că se gândește cineva.

— Oh, dar te asigur că da, protestă lady Crowan. Era atracția verii în ținut. Nici nu-ți închipui ce plăcere ne făcea. Crezi că te putem ruga să ai în vedere acest lucru?

— Nu știu, răspunse scurt Maxim. Balul a fost totdeauna ceva greu de organizat. Ai face mai bine să-i spui lui Frank Crawley, asta îl privește pe el.

— Oh, domnule Crawley, fii aliatul meu, stăruiește ea, pe când alți doi sau trei i se alăturau; știi, ar fi minunat. Toți regretăm petrecerile de la Manderley.

Auzii lângă mine glasul liniștit al lui Frank.

— N-am nimic împotriva să organizez balul, dacă Maxim n-are nicio obiecție de făcut. Depinde de el și de doamna de Winter.

Fui imediat asaltată cu rugăminți. Lady Crowan își mută

scaunul ca să mă vadă mai bine în spatele ceainicului.

— Hai, doamnă de Winter, hotărăște-ți bărbatul. Pe dumneata o să te asculte. Spune-i că trebuie să dea un bal în cinstea dumatiale.

— E adevărat, zise unul din bărbați. Nici n-am fost invitați la nunta dumatiale. E rușinos să ne lipsești de toate petrecerile noastre. Cine-i pentru bal costumat să ridice mâna. Ai văzut, de Winter? Acceptat cu unanimitate.

Urmară râsete și aplauze.

Maxim aprinse o țigară și ochii lui îi întâlneau pe ai mei pe deasupra ceainicului.

— Ce zici? mă întrebă dânsul.

— Nu știu, spusei nesigură. Mi-e indiferent.

— Firește că o să fie încântată când o să se dea un bal în cinstea ei! exclamă lady Crowan. Care e tânăra femeie căreia nu i-ar face plăcere? Ai să fii încântătoare, doamnă de Winter, ca păstoriță de Saxa, cu părul ridicat, sub un tricorn mare.

Eu mă gândeam la mâinile mele neîndemânatece, la umerii unei căzuți. Frumoasă păstoriță de Saxa, într-adevăr! Femeia asta era idioată. Nu mă miram că nimeni nu se ralia părerii ei și-i fui iar recunoscătoare lui Frank că abătu discuția ce se purta despre mine.

— Adevărul e, Maxim, că cineva mi-a vorbit despre bal zilele trecute. „N-o s-o sărbătorească pe tânăra căsătorită, domnule Crawley? Mi-ar place ca domnul de Winter să dea din nou un bal! Era atât de distractiv pentru noi toți!” Asta o spunea și Tucker de la ferma Home, adăugă el, către lady Crowan. Sigur că lor le place orice gen de spectacol. „Nu știu, i-am spus. Doamna de Winter nu mi-a comunicat nimic”.

— Vezi, zise lady Crowan triumfătoare, adresându-se întregului salon. Ce spuneam eu? Chiar oamenii dumatiale doresc un bal. Dacă nu-l organizezi pentru noi, o să-l organizezi, cu siguranță, pentru ei.

Maxim mă privea mereu cu îndoială deasupra ceainicului. Îmi spusei că poate se gândea că, sfioasă, cum mă știa prea bine, n-o să mă simt la înălțimea acestei misiuni. Nu voiam ca el să creadă asta. Nu doream ca el să aibă impresia că n-aș

vrea să-mi asum răspunderea.

— Cred că ar fi foarte amuzant, zisei eu.

Maxim se întoarse, ridicând din umeri.

— Ei bine, iată ce hotărăște totul, zise el. Ne-am înțeles: Frank, o să organizezi balul. Ai face bine s-o rogi pe doamna Danvers să te ajute. Trebuie să-și aducă aminte cum se procedează.

— Uluitoarea doamnă Danvers e tot la dumneavoastră? întrebă lady Crowan.

— Da, răspunse Maxim cu glas sec. Mai doriți puțin chec? Dacă ați terminat, o să ne întoarcem în grădină.

Ieșirăm pe terasă, fiecare discutând de perspectivele balului și datele mai potrivite; apoi, spre marea mea ușurare, automobilistii hotărâră că era vremea să-și ia rămas-bun și cei care veniseră pe jos, acceptară să fie luați în mașinile lor.

Mă întorsei în salon și băui altă ceașcă de ceai, pe care o savurai pe îndelete, acum că se terminase corvoada primirii: Frank veni după mine și înghițirăm prăjiturelele rămase cu aere de conspiratori.

Maxim îi arunca lui Jasper pietre pe pajiște. Mă întrebam dacă așa se petrecea în toate casele; dacă simțeai aceeași încântare după plecarea oaspeților. Noi nu vorbirăm numai decît despre bal, dar când îmi isprăvii ceaiul și-mi ștersei degetele năclăite pe batistă, îi spusei lui Frank:

— Spune-mi sincer, ce crezi de această idee a balului costumat?

Frank ezită, pe jumătate întors, ca să se uite pe fereastră la Maxim, aflat afară pe pajiște.

— Nu știu, zise el, Maxim pare să n-aibă nicio obiecție, nu-i așa? Cred că a primit favorabil sugestia.

— Era greu pentru el să reacționeze altfel, i-am spus. Ce persoană obositoare e lady Crowan. Crezi chiar că toți oamenii de prin împrejurimi discută și nu visează altceva decît un bal costumat dat la Manderley?

— Cred că toți s-ar bucura de orice spectacol, rosti Frank. Prin părțile astea suntem foarte convenționali, știi, când e vorba de asemenea lucruri. Nu cred, sincer vorbind, că lady

Crowan exagera când spunea că trebuie să se facă ceva în onoarea dumitale. La urma urmei, doamnă de Winter, sunteți o mireasă.

Ce pompos și stupid suna fraza aceea. Aș fi vrut ca Frank să nu fie totdeauna atât de teribil de corect.

— Nu sunt o mireasă, i-am spus. Nici măcar n-am avut parte de o nuntă ca lumea. N-am avut rochie albă și flori de lămâiță, sau trenă dusă de domnișoare de onoare. Nu vreau ca în onoarea mea să se organizeze niște dansuri prostești.

— Este un spectacol foarte frumos Manderley *en fete*,⁷ răspunse Frank. Desigur că o să-ți placă. N-o să ai cine știe ce de făcut. Primești oaspeții, asta-i tot. Poate că o să-mi acorzi un dans?

Dragul de Frank! îmi plăceau aerele lui curtenitoare și solemne.

— Câte vrei, zisei eu. N-o să dansez decât cu dumneata și cu Maxim.

— Oh, nu chiar așa, zise Frank foarte serios. Oamenii ar fi jigniți. Va trebui să dansezi cu toți cei care te vor invita.

M-am întors ca să-mi ascund zâmbetul. Pentru mine era o bucurie că nu-și dădea seama niciodată când este luat peste picior.

— Ți se pare bună sugestia lady-ei Crowan, ca să mă deghizez ca păstoriță de Saxa? întrebai eu perfid.

El mă privi foarte atent, fără să zâmbească.

— Da, zise el. Cred că ți-ar veni foarte bine.

Izbucnii în râs.

— Oh, Frank, ești adorabil, zisei, pe când el roșea puțin șocat, cred, de exuberanța mea și puțin jignit de râsul meu.

— Nu văd ce-am spus caraghios! zise el rigid.

Maxim apăru la ușa-fereastră, cu Jasper în urma lui.

— Ce-i cu veselia asta? întrebă el.

— Frank e atât de galant, răspunsei eu. I se pare că ideea lui lady Crowan de a mă costuma ca păstoriță de Saxa nu-i deloc

---

⁷ în franceză, în original: în sărbătoare.

ridicolă.

— Lady Crowan e foarte agasantă, zise Maxim. Dacă ea ar trebui să scrie toate invitațiile și să organizeze toată povestea, ar fi mai puțin încântată. Dar așa a fost totdeauna. Oamenii de aici socotesc Manderley-ul ca un cazino, obligat să le organizeze petreceri. Va trebui să invităm tot comitatul.

— Am listele la birou, zise Frank. N-o să fie atât de greu. Mai mult timp o să ne ia lipirea mărcilor.

— O să te însărcinez pe tine cu asta, zise Maxim zâmbindu-mi.

— Oh, asta o să se facă la birou, spuse Frank. Doamna de Winter nu va trebui să se ocupe de nimic.

Mă întrebam ce ar spune ei dacă i-aș înștiința deodată că am de gând să mă ocup de toată organizarea serbării. Fără îndoială că ar râde și ar începe să vorbească de altceva. Eram desigur mulțumită că fusesem scutită de orice răspundere, dar mă umilea puțin din cauză că dădeam impresia că nu eram în stare măcar să lipesc mărcile.

Mă gândeam la biroul din salonaș, la clasorul etichetat, la scrisul acela aplecat și ascuțit.

— Tu cum o să te îmbraci? îl întrebai pe Maxim.

— Eu nu mă travestesc niciodată. E singurul privilegiu de care se bucură stăpânul casei, nu-i așa, Frank?

— Nu pot totuși să mă îmbrac ca păstoriță de Saxa, spusei eu. Cum pot să mă îmbrac așa? Nu sunt prea înzestrată pentru deghizări.

— Pune-ți o fundă în păr și fă-o pe Alice în țara minunilor, zise Maxim glumind. Îi semeni așa cum stai acum, cu degetul în gură.

— Fii politicoasă, replicai eu. Știu că am părul aspru, dar totuși nu chiar așa. Vreau să vă spun, ție și lui Frank, că o să fiți grozav de mirați când mă veți vedea și n-o să mă recunoașteți.

— Din moment ce nu-ți înnegrești obrazul și nu te deghizezi în maimuță, mă spăl pe mâini, zise Maxim.

— Ne-am înțeles. O să fie o surpriză, rostii eu. N-o să vă spun nimic despre costumul meu până în ultima clipă. Hai,

Jasper, poate să spună ce vor, nouă nu ne pasă, nu-i așa?

Când ieșii în grădină, îl auzii pe Maxim râzând și spunându-i lui Frank ceva, ce nu înțelegeai.

De ce trebuia să mă socotească o copilă, o copilă răzgâiată și iresponsabilă, pe care o alinți din când în când, când ai chef, o uiți de cele mai multe ori, dar pe care, după o mângâiere pe umăr, o îndemni să se ducă să se joace mai departe? Aș fi vrut să se întâmple ceva, care m-ar fi făcut să par mai înțeleaptă, mai matură. Oare așa o să fie întotdeauna? El cu supărările, pe care nu i le împărtășeam, cu grijile tainice, pe care nu i le cunoșteam? N-o să fim niciodată împreună soț și soție, umăr la umăr, mână în mână, fără nicio prăpastie între noi? Nu voiam să fiu o copilă. Aș fi vrut să fiu soția lui, mama lui. Aș fi vrut să fiu bătrână.

Stam în picioare pe terasă, rozându-mi unghiile, privind spre mare, și mă întrebam, poate pentru a douăzecea oară, dacă din porunca lui Maxim rămăneau intacte odăile din aripa de apus. Mă întrebam dacă se ducea, ca doamna Danvers, să atingă periile de toaletă, să deschidă ușile dulapurilor de haine și să-și treacă mâinile printre rochii.

— Aici, Jasper! strigai eu. Hai, hai, fugi cu mine. Și mă avântai pe pajiște, vijeliosă, furioasă, cu lacrimi în ochi pe când Jasper fugea în urna mea, lătrând ca un nebun.

Vestea viitorului bal costumat se răspândi repede. Clarise, tânăra mea cameristă, nu vorbea decât de asta, cu ochi strălucitori. Aflai de la ea că tot personalul era încântat.

— Domnul Frith zicea că o să fie ca altă dată, spuse Clarise. L-am auzit azi dimineață pe coridor spunând asta Alicei. Cum vă costumați doamnă?

— Nu știu, Clarise, habar n-am.

— Mama spunea că trebuie să-i povestesc, zise Clarise. Își amintește de ultimul bal dat la Manderley și nu l-a uitat niciodată. Vă gândiți că o să închiriați un costum de la Londra?

— Încă nu m-am decis, Clarice, i-am răspuns. Dar să-ți spun ceva. Când o să mă decid în sfârșit, am să-ți spun ție și nimănui altcuiva. Va fi un secret între noi, pe care trebuie să-l păstrăm cu jurământ.

— Vai, doamnă, ce palpitant, șopti Clarise. Nici nu știu cum am să fiu în stare să aștept până în ziua aceea.

Aș fi fost curioasă să știu cum primise doamna Danvers această veste. Din după-amiaza aceea, mă temeam până și de sunetul glasului ei în pâlnia telefonului interior și, folosindu-mă de Robert ca mediator, eram scutită de această încercare. Nu puteam uita expresia chipului ei în clipa când părăsise biblioteca, după discuția cu Maxim. Slavă Domnului, nu mă văzuse ascunsă în galerie! Și mă mai întrebam, dacă-și închipuie că eu îi informasem pe Maxim de vizita lui Favell. Atunci m-ar fi urât și mai mult. Mă cutremurai, amintindu-mi de atingerea mâinii ei și de glasul ei mios, intim, lângă urechea mea. Nu voiam să-mi amintesc de după-amiaza aceea. Din acest motiv nu-i vorbeam nici măcar la telefonul interior.

Pregătirile pentru bal continuau. Totul se făcea la biroul moșiei. Maxim și Frank se întâlneau acolo în fiecare dimineață. După cum spusese Frank, n-aveam nevoie să fac ceva. Cred că n-am lipit nicio marcă. Începeam să mă neliniștesc în legătură cu costumele mele. Era, într-adevăr, imposibil să nu găsesc nimic, și-i treceam în revistă pe toți care aveau să vină din Kerrith și împrejurimi, pastorul și nevasta lui, care petrecuseră atât de bine data trecută, Beatrice și Giles, acea insuportabilă lady Crowan și mulți alții pe care, nu-i cunoșteam și care nu mă văzuseră niciodată. Fiecare o să aibă ceva de spus împotriva mea și o să-și manifeste curiozitatea față de mine. În disperare de cauză mă gândii la cărțile pe care mi le dăduse Beatrice și mă așezai, într-o dimineață, în bibliotecă, frunzărind albumele, într-o ultimă nădejde, trecând, cu un fel de spaimă, de la o ilustrație la alta. Nimic nu mi se părea bun; toate acele costume bogate de catifea și atlas, din reproducerile lui Rubens, Rembrandt și alții erau atât de complicate și de pretențioase. Luați o bucată de hârtie și un creion și copiați unul, două, dar nu-mi plăceau și aruncați, scârbită, schițele în coș, nevrând să mă mai gândesc la ele.

Seara, pe când mă îmbrăcam pentru masă, cineva bătu la ușa odăii mele.

— Intră, spusei eu, crezând că-i Clarise. Ușa se deschise,

dar nu era Clarise. Era doamna Danvers. Ținea o bucată de hârtie în mână.

— Iertați-mă dacă vă deranjez, zise ea, dar nu știam dacă ați aruncat dinadins aceste desene. Mi se aduc totdeauna coșurile de hârtie din casă pentru cazul când ar fi căzut din greșeală în ele, vreun lucru de preț. Robert mi-a spus că a găsit asta în coșul din bibliotecă.

Vederea ei mă înghețase și nu putui vorbi numaidecât. Ea îmi întinse o foaie. Erau desenele pe care le făcusem dimineață.

— Nu, doamnă Danvers, răspunsei eu după o clipă. Se pot arunca. Nu sunt decât schițe proaste. N-am nevoie de ele.

— Prea bine, zise. Am socotit că e cazul să mă interesez la dumneavoastră personal, ca să evit orice fel de neînțelegere.

— Da, am spus, firește.

Credeam că o să plece, dar ea rămase nemișcată lângă ușă.

— Atunci nu v-ați hotărât încă pentru costum? întrebă ea. Era puțină batjocură în glasul ei, cu o urmă de ciudată mulțumire. Mă gândeam că mă auzise vorbindu-i Clarisei de șovăielile mele.

— Nu, răspunsei eu, nu m-am hotărât încă.

Ea continua să se uite la mine, cu mâna pe clanța ușii.

— De ce nu vă inspirați dintr-unul din tablourile din galerie? spuse dânsa.

Mă prefăceam că-mi pilesc unghiile, care și așa erau prea scurte, ca să mă stăpânesc și să mă feresc de a o privi.

— Da, o să mă gândesc, zisei eu, întrebându-mă cum nu-mi trecuse asta prin cap mai curând.

Firește, că ar fi o soluție bună, dar nu voiam să-i arăt și-mi pileam mai departe unghiile.

— Oricare tablou din galerie ar fi o idee bună de costum, spuse doamna Danvers, mai ales acel al fetei în alb care-și ține pălăria în mână. Mă întreb de ce domnul de Winter nu dă un bal de epocă, la care toată lumea să se îmbrace aproape la fel, spre a alcătui un ansamblu. Nu mi s-a părut niciodată frumos să văd un clovn dansând cu o doamnă cu perucă și alunițe artificiale.

— Sunt oameni cărora le place varietatea, zisei eu.

Consideră că-i mai amuzant așa.

— Mie nu-mi place, răspuse doamna Danvers.

Glasul ei era uimitor de firesc și prietenos, iar eu mă întrebam de ce se ostenise să-mi aducă ea schițele. Voia să se împace în sfârșit cu mine? Sau își dădea seama că nu eu îi vorbisem lui Maxim de Favell și voia astfel să-mi mulțumească pentru tăcerea mea?

— Domnul de Winter nu v-a sfătuit ce costum să vă faceți?

— Nu, spusei, după o clipă de șovăială. Nu, vreau să-i fac o surpriză, ca și domnului Crawley. Nu vreau să știe nimic.

— Eu nu sunt, desigur, în măsură să dau sfaturi, zise ea, dar când o să vă hotărâți, cred că o să fie mai bine, să vă faceți costumul la Londra. Aici nimeni nu-i în stare să reușească așa ceva. Știu că Voce, din strada Bond, e o casă foarte bună.

— O să-mi amintesc, zisei eu.

— Da, spuse dânsa, deschizând ușa, în locul dumneavoastră, doamnă, aș studia portretele din galerie, mai ales acela de care v-am spus. Și să nu vă fie teamă că o să vă trădez. N-o să suflu nimănui o vorbă.

— Mulțumesc, doamnă Danvers, zisei eu.

Ea închise ușa încet în urma ei. Eu continuai să mă îmbrac, uimită de atitudinea ei atât de deosebită de cea de la întâlnirea trecută și întrebându-mă dacă o datoram nesuferitului de Favell.

Vărul Rebeccăi. De ce nu-l putea suferi Maxim pe vărul Rebeccăi? De ce nu-i îngăduia să vină la Manderley? Beatrice spunea că-i un bădăran. Și cu cât mă gândeam mai mult la asta, socoteam că avea dreptate. Ochii lui albaștri, vii, gura aceea moale și râsul acela familiar! Sunt oameni care l-ar fi considerat foarte frumos. Vanzătoarele de cofetărie care se fâțâie în dosul tejghelei sau plasatoarele de cinema. Știam cum le privea, zâmbind și fluierând încet. Genul de privire și tipul de fluierat menite să facă pe cineva să se simtă prost. M-am întrebat cât de bine cunoștea domeniul Manderley. La Manderley părea ca la el acasă și Jasper îi recunoscuse, dar asta nu se potrivea cu vorbele spuse de Maxim doamnei Danvers. Și în concepția mea despre Rebecca, nu puteam face

legătura dintre ea și el. Cum putea avea Rebecca, cu frumusețea, farmecul și creșterea ei, un văr ca Jack Favell? Îmi spusesei că el trebuie să fie licheaua, rușinea familiei și că Rebecca, miloasă din fire, îl invita din când în când la Manderley. Când lipsea Maxim poate, căci știa că nu putea să-l sufere. S-au dondănit probabil din cauza lui; Rebecca l-o fi apărât și de atunci, de câte ori i se rostea numele, se ivea între ei o stinghereală ușoară.

Așezându-mă la masă, în sufragerie, la locul obișnuit, în fața lui Maxim, mi-o închipuisem pe Rebecca stând în același loc, luând furculița de pește, apoi zbârnăitul soneriei telefonului și Frith anunțând: „Domnul Favell o cheamă pe doamna la telefon”. Atunci Rebecca se scula de pe scaun, aruncând, în fugă, o privire spre Maxim, care nu spunea nimic și-și mânca mai departe peștele. Și când se întorcea, după ce terminase convorbirea și-și reluase locul la masă, Rebecca începea să vorbească despre multe și mărunte, cu nepăsare și veselie, ca să risipească norișorul ce se ivise între ei. La început Maxim era posac, răspunzând în monosilabe, dar treptat ea îl făcea să-și recapete buna dispoziție, povestindu-i vreo istorioară din vremea ei, despre cineva văzut la Kerrith, și după ce terminau felul următor, el râdea iarăși, întinzându-și mâna peste a ei, de-a curmezișul mesei.

— La ce dracu' te gândești? mă întrebă Maxim.

Tresării, mă roșii, căci în clipa aceea scurtă, șaiszeci de secunde poate, mă identificasem atât de mult cu Rebecca, încât persoana mea ștearsă nu mai exista, nu intrase niciodată la Manderley. Retrăii în gând și în persoană timpul trecut.

— Știi că făceai niște mutre ciudate, în loc să-ți mănânci peștele? zise Maxim. Ai început să-ți ațintești urechea ca și când ai fi auzit telefonul, ți-ai mișcat buzele și mi-ai aruncat o privire. Apoi ai dat din cap, ai zâmbit, ai ridicat din umeri. Totul s-a petrecut cam într-o secundă. Îți repeți apariția la balul costumat?

Se uită la mine, râzând, și m-am întrebat ce-ar spune dacă mi-ar cunoaște cu adevărat gândurile și inima și că pentru o secundă fusese Maxim cel de anul trecut, iar eu fusesem

Rebecca.

— Ai înfățișarea unei mici criminale. Ce este?

— Nimic, zisei eu. Ce să fie?

— Spune-mi, la ce te gândeai?

— De ce? Tu nu-mi spui niciodată la ce te gândești.

— Nu cred să mă fi întrebat vreodată.

— Ba da, o dată.

— În bibliotecă.

— Se poate. Ce ți-am răspuns?

— Mi-ai spus că te gândeai cine o să joace în echipa Surrey împotriva Middlesex-ului.

Maxim începu să râdă.

— Trebuie să fi fost dezamăgită. La ce te așteptai să mă gândesc?

— La cu totul altceva.

— La ce anume?

— Oh, nu știu!

— Bănuiesc. Dacă, ți-am spus că mă gândeam la echipa Surrey, înseamnă că mă gândeam la echipa Surrey. Bărbații sunt mai simpli decât crezi tu, draga mea copilă. Dar ceea ce se petrece în sufletul complicat al femeilor depășește imaginația. Știi că nu mai semănai deloc cu tine adineauri? Aveai cu totul altă expresie.

— Eu? Ce fel de expresie?

— Nu știu cum să-ți explic exact. Păraai deodată mai vârstnică, amăgitoare. Era cam neplăcut.

— N-am avut această intenție.

— Nu, îmi închipui că nu.

Am băut puțină apă, privindu-l peste marginea paharului.

— Nu vrei să par mai bătrână? i-am spus.

— Nu.

— De ce nu?

— Pentru că nu ți-ar sta bine.

— Într-o bună zi voi fi bătrână. Nu se poate evita asta. Voi avea păr cărunt, riduri și beteșuguri.

— Nu-mi pasă de asta.

— Atunci, de ce-ți pasă?

— Nu vreau să arăți așa cum ai arătat acum două minute. Aveai un rictus al gurii și în ochi sclipirea unei femei cu multă experiență. Nu experiențe dintre cele mai potrivite.

Mă simțeam tare curioasă, mai degrabă ațâțată.

— Ce vrei să spui, Maxim? Ce fel de experiențe nu sunt potrivite?

O clipă nu-mi răspunse. Frith se întoarse în încăpere și schimbă farfuriile. Maxim așteptă până ce Frith dispăru îndărătul paravanului și ieși pe ușa de serviciu, înainte de a continua conversația.

— Nu știu, când te-am întâlnit întâia oară, aveai o anumită expresie a feței, zise el încet și-o mai ai și acum. Acesta a și fost, de altfel, unul din motivele pentru care te-am luat de soție. Adineauri, pe când jucai scena aceea ciudată, înfățișarea aceea a pierit. O înlocuise altceva.

— Ce anume? Lămurește-mă, Maxim, întrebai eu cu înflăcărare.

El mă observă o clipă, cu sprâncenele încruntate, fluierând încet.

— Ascultă, draga mea. Când erai fetiță nu ți s-a interzis vreodată să citești anumite cărți, iar tatăl tău nu înclua acele cărți?

— Ba da, zisei eu.

— Bine. La urma urmei un bărbat nu se deosebește prea mult de un tată. Sunt anumite lucruri, pe care prefer să nu le cunoști. Mai bine să le închid cu cheia. Asta-i tot. Acum mănâncă-ți piersicele și nu-mi mai pune întrebări. Sau te pun la colț.

— De ce te porți totdeauna cu mine ca și când aș avea șase ani? întrebai.

— Cum ai vrea să mă port?

— Cum se poartă ceilalți bărbați cu soțiile lor.

— Vrei să spui că le bat?

— Nu face pe prostul. De ce glumești totdeauna?

— Nu glumesc. Sunt foarte serios.

— Nu. Văd în ochii tăi. Te joci neconținut cu mine, ca și când aș fi o fetiță proastă.

— Alice în țara minunilor. Am avut o idee foarte bună. Ți-ai cumpărat cordonul și funda pentru păr?

— Te-am prevenit. O să fii foarte surprins când o să-mi vezi costumul.

— Sunt sigur. Termină-ți piersica și nu mai vorbi cu gura plină. Am o grămadă de scrisori de făcut după-masă.

Nu așteptă ca eu să termin. Se ridică și se plimbă prin încăpere, cerându-i lui Frith să aducă, în bibliotecă, ceștile cu cafea. Eu stăteam neclintită, posomorâtă, mâncând cât de încet puteam, spermând să țin lucrurile în loc și să-l irit, dar Frith nu ținu seamă de mine și de piersica mea, ci aduse numaidecât cafeaua și Maxim trecu singur în bibliotecă.

După ce terminasem masa, mă urcai în galeria trubadurilor, ca să arunc o privire la tablouri. Sigur că acum le cunoșteam bine, dar nu le cercetasem niciodată cu gândul de-a copia vreun model de costum. Doamna Danvers avea absolută dreptate. Cât de proastă fusesem că nu mă gândisem mai curând la asta! Îmi plăcuse de la început fata aceea tânără, în alb, care ținea o pălărie în mână. Era un Raeburn⁸ și portretul era al Carolinei Winter, o soră a străbunicului lui Maxim. Se căsătorise cu un vestit ministru *whig*⁹ și fusese ani de-a rândul o renumită frumusețe din Londra, dar portretul ei fusese făcut înainte de a se mărita. Rochia albă era destul de ușor de copiat. Minecile înfoiate, crețurile, corsajul îngust. Cu pălăria era mai greu și-mi trebuia o perucă. Părul meu lins nu s-ar fi putut ondula niciodată astfel. Poate că Voce asta din Londra, de care îmi pomenise doamna Danvers, putea să-mi procure, totul. O să-i trimit o schiță a portretului cu măsurile mele, spunându-i s-o copieze întocmai.

Ce ușurare că hotărâsem în sfârșit! Aveam o greutate mai puțin pe cap. Începui să mă gândesc cu plăcere la bal. Poate că, la urma urmelor, o să petrec, aproape tot atât de bine ca și Clarise.

Am scris la magazin, dimineța, punând o schiță a

---

⁸ Henry Raeburn, portretist englez (1756-1823)

⁹ Membru al partidului liberal.

portretului și am primit un răspuns foarte favorabil, în care se arăta că sunt prea onorați să capete stimata mea comandă adăugând că lucrarea va fi începută pe loc și că se vor îngriji de asemeni de perucă.

Clarise abia își putea stăpâni tulburarea și pe măsură ce se apropia ziua cea mare, mă cuprindea și pe mine înfrigurarea. Giles și Beatrice trebuiau să rămână să doarmă la Manderley, dar numai ei, slavă Domnului, cu toate că fusese invitată multă lume la dineul balului. Eu mă gândeam că o să fim siliți să găzduim o mulțime de oameni peste noapte, dar Maxim hotărî că nu.

— Balul e și așa o treabă destul de grea, zise el și eu mă întrebam dacă o făcea numai pentru mine și dacă într-adevăr, îl plictisea droaia aceea de oameni, așa cum spunea. Auzisem vorbindu-se atâtea despre recepțiile de la Manderley, cu oameni dormind chiar și în băi și pe divane. Și acum eram singuri în casa asta vastă, numărându-i ca oaspeți doar pe Beatrice și pe Giles.

Casa începea să capete o atmosferă de așteptare. Lucrătorii veniseră să așeze în hol un podium pentru dans; se scoaseră apoi mobilele din salonul mare, ca să se poată pune mesele lungi ale banchetului. Se instalară lămpi pe terasă și în grădina cu trandafiri. Pretutindeni se observau pregătirile intense care se făceau. Pretutindeni erau lucrători și Frank mânca acum zilnic la noi. Servitorii nu vorbeau decât despre bal și Frith se umfla în pene, ca și când tot succesul ar fi depins de el.

Robert își cam pierduse capul și încurca într-una treburile oferind la prânz, legume în locul șervetelor. Avea o expresie hărțuită, ca un om care trebuie să prindă neapărat un tren. Căinii se simțeau nenorociți. Jasper se târa prin hol, cu coada între picioare, și-i adulmeca pe toți muncitorii. Stătea mai mult pe terasă, lătrând prostește și apoi se repezea ca turbat spre un colț al pajiștii și mânca iarbă, ca apucat de o frenezie. Doamna Danvers nu era niciodată stânjenitoare, dar o simțeam peste tot. Îi auzeam glasul în salonul unde se puneau mesele; dădea instrucțiuni pentru aranjarea florilor în hol. De

câte ori intram eu în scenă, totdeauna ea tocmai dispărea, întrezăream o frântură din fusta ei foșnind la atingerea ușii, sau îi auzeam zgomotul pașilor pe scări. Eu nu eram decât o figurantă nefolositoare nimănui. Rătăceam la întâmplare, nefăcând altceva decât să încurc pe cei care lucrau. „Iertați-mă doamnă”, spunea un glas în spatele meu și un bărbat care ducea două scaune în spinare, mă depășea, cu un zâmbet de scuză pe fața lui nădușită.

— Oh, iartă-mă, spuneam eu depărtându-mă repede; apoi spre a-mi ascunde lenevia, adăugam; pot să te ajut? Dacă am pune aceste fotoliuri în bibliotecă?

Omul mă privea uimit.

— Doamna Danvers a poruncit să le ducem în dependențe, doamnă, ca să nu încurce.

— Oh, dar desigur, ziceam eu. Ce proastă sunt! Fă cum ți-a spus.

Mă îndepărtam repede, șoptind ceva în legătură cu o hârtie și un creion pe care venisem să le caut, tentativă zadarnică spre a-l face pe lucrător să creadă că sunt ocupată, pe când el străbătea uimit holul și-mi dădeam seama că nu l-am înșelat nicio clipă.

Ziua cea mare începu în ceață, cu un cer noros, dar barometrul arăta vreme frumoasă și eram liniștiți. Ceața era un semn bun. Ea se risipi pe la unsprezece, așa cum prevăzuse Maxim, și avurăm o zi minunată, fără un nor pe cerul albastru. Toată dimineața, grădinarii aduseseră flori în casă, ultimele crengi de liliac alb, catifelute cu tulpinile lungi, sute de trandafiri și crini de tot soiul.

Doamna Danvers apăru în sfârșit; calmă, liniștită, le spuse grădinarilor unde să pună florile și le aranjă chiar ea, potrivit vazele cu degete rapide, iscusite. Contemplam fascinată felul în care aranja vază după vază, ducându-le cu mâinile ei prin seră, spre salon, și în diferitele colțuri ale casei, îngrămădindu-le exact în cantitatea potrivită, punând o notă de culoare acolo unde se cerea, lăsând pereții goi acolo unde o atmosferă austeră era mai de efect.

Maxim și cu mine mâncărăm în apartamentul lui Frank,

lângă birou, ca să nu stingherim nimic. Toți trei aveam aceeași veselie ca a celor care se întorc de la o înmormântare. Făceam tot felul de glume, cu gândul într-una fi ceasurile ce aveau să vină. Mă simțeam cam în aceeași stare ca în dimineața nunții mele. Același simțământ de neliniște că am ajuns prea departe ca să mai dau îndărăt.

Va trebui să îndur această seară. Slavă Domnului, casa Voce îmi trimisese rochia la timp. Părea minunată în cutele hârtiei satinat. Peruca era și ea reușită. O încercasem după gustarea de dimineață și fusesem uimită de transformarea mea. Păream drăguță și cu totul deosebită. Nu mai eram eu. Maxim și Frank mă întrebau mereu de costumul meu.

— N-o să mă recunoașteți; zisei. O să fiți amândoi uimiți.

— Sper că n-o să te deghizezi în clovn, zise Maxim speriat. N-o să fie ceva caraghios?

— Nu, nu nimic de felul acesta, spusei eu, dându-mi importanță.

— Ar fi trebuit să te îmbraci ca Alice în țara minunilor, spuse el.

— Sau cu părul dumitale, se potrivea să te îmbraci ca Ioana d'Arc, zise sfios Frank.

— Nu m-am gândit la asta, spusei eu cu răceală, ceea ce-l făcu pe Frank să se roșească.

— Oh, sunt sigur că oricum o să fie foarte bine, adăugă el cu aerul lui cel mai ceremonios.

— N-o încuraja Frank, zise Maxim. E de pe acum atât de mândră de minunatul ei costum, că nu-și mai încapă în piele. Din fericire, Bea o să te pună la locul tău. Dacă n-o să-i placă costumul, n-o să se sfiască să-ți spună. Scumpa, bătrâna Bea, totdeauna arată exact invers de cum trebuie, în asemenea ocazii, Dumnezeu s-o binecuvânteze. Îmi amintesc odată cum a venit costumată ca doamna de Pompadour, cum s-a poticnit, când mergea la cină, și cum i s-a sucit peruca într-o parte. „Nu pot suporta blestemățile astea”, a zis ea cu glasul acela dogit și a zvârlit-o pe un scaun și a stat toată seara cu părul ei, strâns într-un coc. Nu-ți poți imagina cum arăta, pe fondul unei crinoline de satin bleu pal, sau ce-o mai fi fost rochia aia.

Sărmanul Giles n-a nimerit-o, în anul acela. A venit costumat ca bucătar și a stat prin bar toată noaptea, cu un aer absolut nenorocit. Cred că își dădea seama că Bea îl lăsase baltă.

— Nu, nu era asta, zise Frank, își pierduse dinții din față, călărind prima dată o iapă nedomesticită, nu-ți amintești, și se sfia atât de tare, că nu voia să deschidă gura.

— A, asta era? Bietul Giles. De obicei îi fac plăcere travestiurile.

— Beatrice susține că îi place să joace șarade, am spus eu. Mi-a spus că totdeauna se apucau de șarade, de Crăciun.

— Știu, zise Maxim. De asta nu am petrecut niciodată Crăciunul cu ea.

— Nu mai iei puțin sparanghel, doamnă? Cartofi?

— Nu zău, Frank, mulțumesc, nu mi-e foame.

— Nervii, zise Maxim, clătînând din cap. Nu-i nimic, mâine pe vremea asta, va fi trecut.

— Sper sincer, zise Frank serios. Intenționam să poruncesc ca toate mașinile să fie gata de plecare la cinci dimineața.

Începui să râd cu lacrimi.

— Și dacă s-ar trimite telegrame tuturor să le spună să nu mai vină? zisei eu.

— Hai, puțin curaj, zise Maxim. După asta o să fim lăsați în pace câțiva ani. Frank, cred că ar trebui să te duci să vezi ce se petrece în casă. Ce zici?

Frank aprobă și i-am urmat fără voie, neavând chef să părăsesc micuța sufragerie îmbâcsită, cam inconfortabilă, care era atât de tipică pentru gospodăria de burlac a lui Frank și care în ziua aceea îmi părea întruchiparea tihnei și a păcii. Când am ajuns acasă am aflat că orchestra sosise și muzicanții stăteau prin hol. Cam trandafirii la obraz și cam intimidăți, în timp ce Frith, mai plin de importanță ca oricând, le oferea răcoritoare. Muzicanții urmau să fie oaspeții noștri toată noaptea și după ce le-am urat bun-venit și am schimbat cu ei câteva glume răsuflăte, potrivite cu împrejurarea, orchestranții fură conduși în camerele lor, după care urmau să facă turul domeniului.

Ne-am întors în casă și după-amiaza se scurgea încet ca

ceasurile dinaintea unei călătorii, când bagajele sunt făcute. Rătăceam din odaie în odaie, tot așa de fără rost ca și Jasper, care se ținea după mine.

Nu eram de niciun folos nimănui și ar fi fost mai cuminte din partea mea să fac o plimbare lungă cu câinele. În clipa când m-am hotărât, era prea târziu, Maxim și Frank cerură ceaiul și când ceaiul se termină, sosiră Beatrice și Giles. Faimoasa seară și începuse.

— E întocmai ca altă dată, zise Beatrice, sărutându-l pe Maxim și privind în jurul ei. Felicitările mele, ți-ai adus aminte de toate amănuntele. Florile sunt minunate, adăugă dânsa, întorcându-se spre mine. Dumneata le-ai aranjat?

— Nu, răspunsei eu puțin jenată. Doamna Danvers a avut grijă de toate.

— Oh, în definitiv... Beatrice nu-și sfârși fraza și se întoarse spre Frank ca să-și aprindă țigara, dar după asta păru că a uitat ce-a vrut să spună.

— L-ați pus pe Mitchell să se ocupe de dulciuri, ca de obicei? întrebă Giles.

— Da, răspunse Maxim. Nu cred că a fost schimbat vreun amănunt, nu-i așa, Frank? Aveam toate însemnările, jos, la oficiu. N-a fost uitat nimic și nu cred că a fost scăpat din vedere ceva.

— Ce plăcere că nu suntem decât noi, reluă ea. Îmi amintesc că am venit într-o zi pe la ceasul ăsta și am găsit cel puțin douăzeci și cinci de persoane, toate invitate să rămână și peste noapte.

— Ce costume aveți? zise Giles. Bănuiesc că Maxim, ca de obicei, n-are costum.

— Ca de obicei, zise Maxim.

— Cred că-i o greșeală. Totul ar avea mai multă viață, dacă ai participa și tu.

— Ai văzut la Manderley vreun bal lipsit de animație?

— Nu, dragul meu, organizarea e foarte bună. Dar socotesc că stăpânul casei ar trebui să dea exemplu.

— Ajunge stăpâna casei, zise Maxim. De ce vrei să mă împopoțonez cu un costum care să-mi țină cald, să mă

stânjenească și, pe deasupra, să mă facă și caraghios?

— Oh, dar ești absurd. Nimeni nu-ți cere să te faci caraghios. Cu silueta ta, Maxim, ai putea îmbrăca orice costum. Nu același lucru se întâmplă cu bietul Giles.

— Cum o să fie costumat Giles, dacă bineînțeles nu-i un secret de stat? întrebai eu.

— Oh, nu, zise Giles încântat, costumul meu e destul de izbutit. Croitorul s-a descurcat foarte bine. O să fiu șeic arab.

— Dumnezeu! făcu Maxim.

— Nu-i rău de loc, zise Beatrice, călduros. Firește că-și înnegrește fața și-și scoate ochelarii. Peruca e autentică. Am împrumutat-o de la un prieten, care a trăit în Orient; iar în ce privește costumul, croitorul l-a făcut după gravuri și-i vine foarte bine lui Giles.

— Și dumneata, doamnă Lacy, cum o să fii îmbrăcată? întrebă Frank.

— Oh, mă tem că n-o să fie prea reușit! zise Beatrice. Am ceva oriental, care să se potrivească cu Giles, dar n-am pretenție de autenticitate. Am multe mărgele și un văl pe obraz.

— Trebuie să fie minunat, zisei eu politicoasă.

— O, nu-i rău. E ușor de purtat și asta contează. Dacă o să-mi fie prea cald, scot vălul. Dar tu cum o să fii îmbrăcată?

— N-o întreba, zise Maxim. Nu vrea să spună. Niciodată o taină n-a fost atât de bine păstrată. Cred chiar că a scris la Londra pentru asta.

— Draga mea, zise Beatrice, cam impresionată, nu spune că ți-ai comandat costumul ca să ne faci pe toate de rușine? Al meu e făcut în casă, știi.

— Nu te necăji, i-am răspuns râzând, este ceva realmente simplu. Dar Maxim mă tot tachina și i-am spus că îi voi face cea mai mare surpriză din viața lui.

— Și foarte bine vei face, aprobă Giles. Maxim prea se arată superior tuturor. Adevărul e că îl roade gelozia. Ar vrea să se îmbrace ca restul muritorilor și nu-i place să mărturisească.

— Ferească cel de sus, zise Maxim.

— Și dumneata, Crawley? întrebă Giles.

Frank părea mai curând că-și cere scuze.

— Am avut atâtea de făcut, că am lăsat totul pentru ultima clipă. Am găsit ieri niște pantaloni vechi și un pulover în dungi și cred că o să-mi pun o legătură pe ochi și o să fiu un fel de pirat.

— Ai fi putut să ne scii, ți-am fi putut împrumuta ceva, zise Beatrice. Aveam costumul de olandez, pe care l-a îmbrăcat iarna trecută Roger în Elveția. Ți-ar fi venit minunat.

— Nu-i dau voie administratorului meu să se plimbe ca olandez, spuse Maxim! Nimeni n-o să-i mai plătească pe urmă arenda. Lăsați-l să se travestească în pirat. Poate că atunci o să se teamă puțin de el.

— Seamănă cu orice, afară de pirat, îmi șopti Beatrice la ureche.

Mă prefăcui că n-aud. Bietul Frank! Era totdeauna atât de aspră cu el.

— Cât timp o să dureze până-mi vopsesc fața? zise Giles.

— Cel puțin două ceasuri, spuse Beatrice. În locul tău aș și începe să mă gândesc la treaba asta. Câți o să fim la masă? întrebă ea.

Șaisprezece, socotindu-ne și pe noi, răspunse Maxim. Nu sunt străini. Cunoști toată lumea.

— O să fie foarte plăcut, zise Beatrice. Sunt mulțumită că te-ai hotărât să dai din nou un bal, Maxim.

— Ei trebuie să-i mulțumești, spuse el, privindu-mă.

— Nu-i adevărat, zisei eu. Toate astea sunt din vina lui lady Crowan.

— Cătuși de puțin, zise Maxim zâmbindu-mi. Și știi foarte bine că ești tulburată ca un copil la primul bal.

— Nu sunt de loc tulburată.

— Ard de dorința să-ți văd costumul, – zise Beatrice.

— Oh, nu-i într-adevăr nimic grozav. Zău că nu-i, am stăruit eu.

— Doamna de Winter ne asigură că n-o s-o recunoaștem, zise Frank.

Toată lumea mă privea zâmbind. Eram mulțumită și însuflețită. Oamenii erau drăguți. Era, într-adevăr, plăcut să dai un bal și să fii stăpâna casei.

Balul se organizase pentru mine, în cinstea mea, deoarece eu eram tânăra mireasă. Stam pe masa din bibliotecă și-mi bălăbăneam picioarele, înconjurată de ei toți și doream să-mi arăt rochia și să încerc peruca în fața oglinzii. Era ceva nou această senzație neașteptată pe care o simțeam, văzându-i pe Giles, Beatrice, Frank, Maxim privindu-mă, vorbindu-mi de costumul meu și încercând să descopere cum o să fie. Mă gândeam la rochia mătăsoasă, albă în valurile hârtiei satinată, vedeam cum o să-mi ascundă silueta dreaptă și umerii căzuți. Mă gândeam la buclele netede și strălucitoare, care o să-mi acopere părul meu aspru.

— Cât e ceasul? întrebai eu cu nepăsare, căscând, ca și când n-ar fi avut nicio însemnătate. Mă întreb dacă n-ar trebui să ne urcăm?

Pe când străbăturăm holul mare, ca să ajungem în odăile noastre, îmi dădui prima oară seama de felul minunat în care se potrivea casa pentru această împrejurare. Chiar și salonul mare, după gustul meu, ceremonios și rece când eram singuri, era acum o strălucire de culori, cu flori în toate colțurile, vase de argint pline cu trandafiri roșii pe fețele albe ale meselor și pe ferestrele înalte, deschise spre terasa unde, cum va veni noaptea, o să se aprindă lămpile. Muzicanții își și duseseră instrumentele în galeria trubadurilor, deasupra holului și chiar holul avea o înfățișare ciudată, de așteptare, avea o căldură pe care n-o cunoșteam, datorită serii atât de liniștite și de luminoase, florilor de sub tablouri, râsetelor noastre, pe când urcam scara.

Vechea austeritate pierise. Manderley se trezise la viață într-un fel pe care nu l-aș fi socotit posibil. Nu era liniștitul, încremenitul Manderley cunoscut de mine. Avea acum o anumită importanță pe care n-o avusese înainte. Un aer de agitație, mai degrabă triumfătoare, plăcută. Era ca și cum casa și-ar fi amintit de zilele de odinioară, cu mult, mult în urmă, când holul fusese într-adevăr rezervat oaspeților, cu arme și tapiserii atârinate pe pereți, iar bărbații stăteau la o masă lungă și îngustă, în centru, râzând mai zgomotos decât râdeam noi acum, strigând să li se aducă vânaturi, să răsune cântecele,

aruncând, peste cămile de băut, hălci mari de carne câinilor ațipiți. Mai târziu, în alți ani, încăperea avea să rămână veselă, dar cu o anumită grație și demnitate, iar Caroline de Winter, pe care urma s-o înfățișez în seara aceea, avea să coboare treptele late, de piatră, purtând rochia ei albă, ca să danseze un menuet. Aș fi dorit să putem înlătura anii scurși și s-o văd înaintea mea. Aș fi voit să nu fim nevoiți să dezonorăm casa cu modernele noastre melodii cu ritmuri frenetice, atât de nepotrivite și lipsite de romantism. Nu se potriveau cu Manderley-ul. Mă trezeam deodată că o aprob pe doamna Danvers. Am fi putut pregăti un bal dedicat unei perioade, nu talmeș-balmeșul de oameni care urma să fie, împreună cu Giles, bietul de el, bine intenționat și inimos, apărând în chip de șeic arab.

O găsii pe Clarise care mă aștepta în odaia mea, cu fața ei rotundă, roșie de plăcere. Râdeam ca niște școlărițe și-i spusei să încuie ușa. Se auzi un foșnet ciudat de hârtie satinată. Vorbeam încet ca doi conspiratori și mergeam în vârful picioarelor. Aveam impresia că sunt o copilă în seara de Crăciun. Acel du-te-vino în odaia mea, răsetele noastre reținute, exclamațiile noastre înăbușite, îmi aminteau epoca îndepărtată, când îmi puneam pantoful în fața căminului. Maxim era în odaia lui de toaletă, ușa de comunicație era încuiată. Clarise era singura mea confidentă și aliată. Rochia îmi venea minunat. Rămăsei liniștită, stăpânindu-mi cu mare greutate nerăbdarea, pe când Clarise îmi încheia rochia cu, degete neîndemănatece.

— E drăguță, doamnă, repetă ea, înălțându-se pe călcăie și dându-se îndărăt să mă privească. E o rochie pentru regina Angliei.

— Ce are la umărul stâng? zisei eu neliniștită. Oare nu se vede panglica de la combinezon?

— Nu, doamnă, nu se vede nimic.

— Cum este? Cum arăt?

Nu-i așteptai răspunsul și mă învârtii în fața oglinzii mari, încruntai sprâncenele, zâmbii. Mă și simțeam alta, persoana mea ștearsă era transfigurată.

— Dă-mi peruca, spusei eu, foarte ambalată. Bagă de seamă să n-o strici, să nu-i turtești buclele. Trebuie să-mi încadreze obrazul.

Clarise era în picioare, îndărătul meu; îi vedeam chipul în oglindă, pe deasupra umărului meu, ochii ei strălucitori, gura întredeschisă. Îmi dote părul după urechi. Apucai, cu o mână tremurândă, buclele mătăsoase și strălucitoare, răsând pe ascuns, când mă uitam la Clarise.

— Oh, Clarise, ce-o să spună domnul de Winter?

Îmi acoperi bietul meu păr cu peruca buclată, iar eu încercai să-mi ascund izbânda și să-mi înfrânez zâmbetul. Cineva bătu la ușă.

— Ce este? întrebai eu îngrozită. Nu-i voie!

— Nu sunt decât eu, nu-ți fie teamă, zise Beatrice. Ești gata? Vreau să te admir...

— Nu, nu, am spus, nu se poate, nu sunt gata.

Clarise se agita în preajma mea, cu mâna plină de ace de cap pe care le luam, unul câte unul, ca să prind buclele ce se mototoliseră în cutie.

— O să cobor cum sunt gata! strigai eu. Coborâți toți. Nu mă așteptați. Spune lui Maxim să nu vină.

— Maxim e jos, zise ea. A venit la noi. A spus că a bătut la ușa odăii tale, dar că n-ai răspuns. Nu întârzia prea mult. Suntem toți atât de curioși... Ești sigură că nu pot să te ajut?

— Nu! strigai eu nerăbdătoare, pierzându-mi capul. Coboară, coboară...

De ce venea să mă plictisească într-o astfel de clipă? Asta mă enerva, nici nu mai știam ce fac. Mă chinuiam cu un ac de păr, încurcând o buclă. N-o mai auzii pe Beatrice, își continuase probabil drumul pe coridor. Mă întrebam dacă era mulțumită de voalurile ei orientale și dacă Giles izbutise să-și înnegrească fața. Ce absurde erau toate astea. De ce le făceam? De ce eram atât de copilăroși?

Nu recunoșteam chipul care mă privea în oglindă. Ochii erau mai mari, gura mai mică, pielea albă și întinsă. Buclele îmi încadrau capul ca o aureolă. Mă priveam, ca și când n-aș fi fost eu și zâmbeam cu un zâmbet nou, nepăsător.

— Oh, Clarise, exclamai eu, Clarise!

Apucaai fusta cu amândouă mâinile și făcui o plecăciune în valurile de atlas. Imaginea râse, roși, puțin stânjenită, dar încântată. Îmi dădeam ifose în fața oglinzii.

— Deschide ușa, zisei, cobor. Fugi înainte, să vezi dacă sunt acolo.

Ea se duse, răsând într-una și o urmași pe coridor, ridicându-mi fusta. Ea se întoarse și-mi făcu semn.

— Sunt jos, șopti ea, domnul maior și doamna Lacy. Domnul Crawley a venit acum. Sunt toți în hol.

Aruncai o privire peste rampa scării largi, jos în hol.

Da, erau toți acolo: Giles în burnuzul lui alb de arab, răsând foarte tare și arătând pumnalul pe care-l purta la brâu; Beatrice, împoțonată cu extraordinare văluri verzi și șiraguri lungi de sticlă; bietul Frank, stânjenit și cam caraghios în puloverul cu dungi și cizme de marinar; Maxim în frac, era singurul ins îmbrăcat normal din grup.

— Nu știu ce face, zise el. E extrem de mult timp de când e în odaia ei. Cât e ceasul, Frank? Oaspeții vor sosi dintr-o clipă într-alta pentru dineu.

Muzicanții se și aflau în galerie. Unul dintre ei își acorda vioara. Cântă încet o gamă, apoi făcu să vibreze o coardă între degete. Lumina strălucea pe portretul Carolinei de Winter.

Da, rochia era exact copiată după schița portretului făcută de mine. Mâneca – bufantă, cordonul lat, eșarfa și pălăria mare pe care o țineam în mină. Și buclele erau întocmai ca ale ei, îmi înconjurau obraji ca și pe portret. Cred că niciodată nu mă simțisem atât de însuflețită, de fericită și de mândră. Făcui semn vioristului și pusei un deget pe buze ca să tacă. El zâmbi și se înclină. Străbătu galeria ca să vină la mine.

— Spune-i toboșarului să mă anunțe, șoptii eu. Să bată toba... Cum se face, știi, și să vestească tare: domnișoara Caroline de Winter. Vreau să-i surprind pe cei de jos.

El înclină din cap; înțelesese. Inima îmi bătea nebunește și obraji îmi ardeau. Cât de amuzant era, prostește, copilăresc de amuzant! zâmbii Clarisei, care continua să stea pitită în coridor și-mi apucaai fusta cu amândouă mâinile. Deodată se auzi

zgomotul tobei în galerie, surprinzându-mă chiar și pe mine, care mă așteptam la aceasta, îi văzui pe toți uimiți, în hol, ridicând capul.

— Domnișoara Caroline de Winter, strigă toboșarul.

Înaintai spre capul scării și mă oprii, zâmbind, ținându-mi pălăria în mână, ca tânăra din portret. Așteptam aplauzele și râsetele ce trebuiau să urmeze, pe când coboram încet scara. Nimeni nu aplauda, nimeni nu se mișca.

Toți mă priveau ca și când ar fi fost împietriți. Beatrice scoase un țipăt și-și duse mâna la gură. Eu zâmbeam într-una și pusei mâna pe rampa scării.

— Bună seara, domnule de Winter, zisei eu.

Maxim nu se mișcase, mă privea cu un pahar în mână. Se schimbăse la față. Era alb ca varul. Îl văzui pe Frank ducându-se către el, dar Maxim îl îndepărtă. Am șovăit, cu un picior între două trepte. Ceva nu era în regulă. N-au înțeles. De ce mă privea Maxim așa? De ce stăteau toți nemișcați ca niște oameni în transă?

Apoi Maxim înaintă spre scară, fără să mă slăbească din ochi.

— Ce-ai făcut? zise el. Ochii lui sclipeau de furie. Era complet alb la față.

Nu puteam să mă mișc. Stăteam neclintită cu o mină pe parmaclâc.

— E portretul... zisei eu, îngrozită de ochii, de glasul lui. E portretul cel din galerie.

Urmă o tăcere lungă. Ne priveam în ochi. Nimeni nu mișca în hol. Îmi înghiții cuvintele, îmi dusei mina la gât.

— Ce este? zisei. Ce-am făcut?

Dacă măcar nu m-ar privi toți cu aceste chipuri neclintite. Dacă mi-ar spune măcar cineva ceva. Când Maxim începu să vorbească, nu i-am recunoscut glasul. Era liniștit și înghețat.

— Du-te și schimbă-te, zise el. Pune orice, orice rochie de seară, orice. Du-te repede, înainte de a te vedea cineva.

Eu nu puteam vorbi. Continuam să-l privesc. Ochii lui erau singurul lucru viu din masca lividă a chipului său.

— Ce mai aștepți? zise el cu glas ciudat și aspru. N-ai auzit

ce ți-am spus?

Mă întorsei și mă urcai din nou în fugă. În trecere, observai chipul uimit al toboșarului care mă anunțase, îl îmbrâncii, mă poticnii, fără să privesc înaintea mea. Lacrimile mă orbeau. Nu înțelegeam nimic din cele întâmplate. Clarise nu mai era acolo. Coridorul era pustiu. M-am uitat în jurul meu, încremenită, prostită, ca o ființă hărțuită. Apoi văzui că ușa care ducea la aripa de apus era larg deschisă și că cineva stătea în prag.

Era doamna Danvers. N-o să uit niciodată expresia batjocoritoare, triumfătoare a chipului ei. Fața unui diavol, care simte o mare bucurie. Sta în picioare și mă privea zâmbind.

O luai la fugă pe coridorul îngust, care ducea spre camera mea, poticnindu-mă la fiecare pas în faldurile rochiei.

CAPITOLUL 17

CLARISE MA AȘTEPTA ÎN DORMITORUL MEU. Cum mă văzu, o podidiră lacrimile. Arăta palidă și speriată. Nu spusei nimic. Mă apucași să trag de copcile rochiei, destrămând stofa. Nu izbuteam să mă dezbrac și Clarise îmi veni în ajutor, continuând să plângă zgomotos.

— E în ordine, Clarise, nu-i vina dumitale, i-am spus și ea clătină din cap, cu lacrimile curgându-i pe obraji.

— Rochia dumneavoastră frumoasă, doamnă, spunea ea. Frumoasa dumneavoastră rochie albă.

— Nu face nimic, spusei eu. Nu vezi catarama? Colo, jos. Și mai e alta alături.

Ea pipăia cu mâini tremurânde, printre copci, reușind mult mai puțin bine decât mine și căutând să-și înăbușe sughițurile de plâns.

— Ce-o să puneți acuma, doamnă? spuse ea.

— Nu știu, răspunsei eu, nu știu.

Ea izbuti în cele din urmă să-mi descheie rochia, pe care o dezbrăcai.

— Clarise, aș vrea să rămân singură, spusei. Fii drăguță, lasă-mă. Nu fi îngrijorată. O să mă descurc. Uită ce s-a întâmplat. Aș vrea să te distrezi la recepție.

— N-ați vrea să vă calc rochia? spuse ea, privindu-mă cu ochii umflați și înecați în lacrimi. N-o să-mi ia mai mult de un minut.

— Nu, nu te necăji, mai bine lasă-mă. Apoi, Clarise...

— Da, doamnă.

— Nu... nu pomeni nimic despre cele întâmplate.

— Nu, doamnă.

Izbucni în alt torent de suspine.

— Ai grijă să nu te vadă ceilalți, i-am spus. Du-te în dormitorul dumitale și fă ceva să-ți liniștești fața. N-ai niciun motiv să plângi, absolut niciunul.

Cineva bătu la ușă. Clarise îmi aruncă o privire speriată.

— Cine-i? întrebai eu.

Ușa se deschise și Beatrice intră în cameră. Se îndreptă iute spre mine în ciudatele ei văluri orientale și mărgelele ei.

— Scumpo –, scumpo, spuse ea întinzându-mi mâinile.

Clarise se strecură afară din odaie. Mă simții deodată extenuată. Mă dusei să m-așez pe pat. Îmi dusei mâinile la cap și-mi scosei peruca plină de cârlionți. Beatrice stătea în picioare și mă privea ținută.

— Cum te simți? mă întrebă ea. Ești albă ca varul.

— Din pricina luminii, spusei eu. Totdeauna e așa.

— Odihnește-te câteva clipe și o să te simți foarte bine. Stai să-ți aduc un pahar cu apă.

Se duse în baie, zornăindu-și brățările la fiecare pas și se înapoie, ținând în mână un pahar de apă.

Băui, ca să-i fac plăcere, deși n-aveam niciun chef. Apa era caldă; n-o lăsase să curgă.

— Am înțeles îndată, firește, că era o greșeală îngrozitoare, zise ea. Tu n-aveai de unde să știi!...

— Ce să știi? întrebai eu.

— Ei bine, că... rochia, sărmana de tine, rochia portretului pe care tu ai copiat-o... a fost costumul Rebeccai la ultimul bal de la Manderley. Erai acolo, în capul scării, și timp de o clipă groaznică mi s-a părut...

Ea nu-și sfârși fraza, mă bătu pe umăr.

— Biata fată, e într-adevăr un ghinion. De unde ai fi putut să știi?

— Ar fi trebuit să-mi închipui, spusei eu prosteste, prea îndobitocită ca să înțeleg. Ar fi trebuit.

— E absurd. Știm cu toții că tu nu puteai să bănuiești nicidecum așa ceva. Numai că a fost un șoc nu glumă, înțelegi? Niciunul din noi nu se aștepta la așa ceva, iar Maxim...

— Da... Maxim? spusei eu.

— Crede că ai făcut-o înadins, înțelegi? Ai făcut prinsoare că o să-i faci o surpriză, nu-i așa? I-am spus îndată că tu nu ești în stare de un asemenea, lucru și că doar printr-o întâmplare nenorocită ți-ai ales tabloul acela.

— Ar fi trebuit să știi, repetai. E vina mea. Ar fi trebuit să

bănuiesc.

— Nu, nu, nu te frământa. O să-l lămurești chiar tu, liniștită, și el o să înțeleagă. Primii musafiri soseau când veneam spre tine. Li se servesc băuturi. Totul merge bine. I-am spus lui Giles și lui Frank să le explice că nu ți-a reușit costumul și că ești foarte dezamăgită.

N-am răspuns nimic. Am rămas pe pat cu mâinile pe genunchi.

— Ce-ai să îmbraci? spuse Beatrice, deschizându-mi garderobul. Ce-i cu rochia asta albastră? E încântătoare. Pune-o pe asta. N-o să bage nimeni de seamă. Iute. Am să-ți ajut.

— Nu, spusei eu. Nu, n-am să cobor.

Beatrice mă privea, cuprinsă de o mare mâhnire, ținând pe braț rochia mea albastră.

— Dar, draga mea, trebuie, spuse ea, descurajată. Nu-i cu puțință să nu-ți faci apariția.

— Nu, Beatrice, nu cobor. N-aș fi în stare să dau ochii cu ei, după cele întâmplate.

— Dar nimeni nu va ști ce-a fost cu rochia, zise ea. Frank și Giles nu vor sufla în viața lor o vorbă. Am ticluit noi bine toată povestea... Magazinul a trimis, din greșeală alt costum, care nu ți-a venit bine, așa că tu porți în locul lui o rochie de seară obișnuită. Tuturora o să li se pară perfect normal. Seara nu va fi cu nimic schimbată.

— Tu nu înțelegi, zisei eu. De rochie, puțin îmi pasă. Îmi pasă de ce s-a întâmplat, de ce am făcut... Nu pot să cobor, Beatrice, nu pot...

— Dar, scumpo, Giles și Frank au înțeles foarte bine. Și Maxim de asemeni. A fost doar primul șoc... Am să încerc să-l iau deoparte o clipă și să-i explic.

— Nu! spusei eu. Nu!

Puse rochia mea albastră lângă mine pe pat.

— Toată lumea o să sosească dintr-o clipă într-alta, rosti ea, foarte îngrijată și foarte tulburată. O să pară atât de extraordinar dacă nu cobori... Nu pot spune că te-a apucat subit durerea de cap...

— De ce nu? am spus obosită. Ce contează? Năascocește tu

orice vrei. Nimănui n-o să-i pese, niciunul dintre invitați nu mă cunoaște.

— Haide, scumpo, spuse ea, mângâindu-mi mâna. Fă un efort. Pune rochia asta frumoasă, albastră. Gândește-te la Maxim. Trebuie să cobori pentru el.

— Nu mă gândesc decât la Maxim, spusei eu.

— Atunci?

— Nu, zisei eu, rozându-mi unghiile și legănându-mă pe marginea patului. Nu pot... Nu pot...

Cineva bătu la ușă.

— O, Doamne, cine naiba mai e? exclamă Beatrice, ducându-se la ușă. Ce este?

Deschise ușa. Giles stătea chiar în prag.

— Toată lumea e acolo, spuse el. Maxim mă trimite să văd ce se-ntâmplă.

— Nu vrea să coboare, făcu Beatrice. Ce-o să se spună?

Zării pe Giles, care mă privea prin crăpătura ușii.

— Dumnezeu, ce încurcătură! șopti el și se întoarse stingherit, dându-și seama că-l vedeam.

— Ce să-i spun lui Maxim? o întrebă el pe Beatrice. E trecut de opt.

— Spun-e-i că are o migrenă, dar că o să încerce să coboare mai târziu. Să se așeze lumea la masă. Viu și eu, îndată ce totul e în regulă;

— Bine, făcu el.

Aruncă o nouă privire spre mine, în același timp prietenoasă și curioasă. Se întreba ce făceam, stând pe pat, și vorbea încet ca după un accident, când e așteptat doctorul.

— Altceva nu pot să fac? întrebă el.

— Nu, răspunse Beatrice, coboară. Am să vii și eu peste o clipă.

El o ascultă și se îndepărtă, târându-și burnuzul. M-am gândit că era unul din momentele de care am să râd după ani de zile, de care voi spune: „Ții minte cum era îmbrăcat Giles în arab și Beatrice avea un vâl pe față și niște brățări zăngănitore la încheieturile mâinii?” Și timpul va domoli amintirea, va face din ea un motiv de răs. Dar acum nu era

nostim, acum nu-mi venea deloc să râd. Asta nu urma să se petreacă în viitor, ci se întâmpla acum. Era prea însuflețit și prea real. Stăteam pe marginea patului, jumulind salteaua de puf, trăgând afară o mică pană dintr-o gaură aflată într-un colț.

— Dacă ai bea puțin brandy? spuse Beatrice într-o ultimă strădanie. Știu foarte bine că nu-i decât o biciuire a nervilor, dar uneori nu strică.

— Nu, zisei eu, n-am poftă de nimic.

— Trebuie să cobor. Giles spune că toată lumea așteaptă să se servească masa. Ești sigură că te pot lăsa singură, draga mea?

— Da, și mulțumesc, Beatrice.

— Oh, draga mea, n-ai de ce. Voiam doar să fac ceva. Ea se plecă iute în fața oglinzii și se pudră din nou. Doamne, ce obraz! spuse ea, voalul ăsta blestemat se strâmbă mereu. Păcat, n-am ce-i face.

Ieși, închizând ușa. Simțeam că o dezamăgisem nevoind să cobor. Ea nu înțelese. Aparținea altei specii de bărbați și de femei, din altă rasă decât a mea. Femeile din rasa ei au curaj. Nu sunt ca mine. Dacă Beatrice ar fi fost în locul meu, și-ar fi pus altă rochie și ar fi coborât din nou ca să-și primească oaspeții, cu zâmbetul pe buze. Ar fi stat alături de Giles strângând mâna invitaților, cu un zâmbet pe față. Eu nu puteam. N-aveam curaj. Eram prost educată.

Vedeam mereu ochii lui Maxim scânteind pe fața lui albă, iar în spatele lui, pe Giles, Beatrice și Frank, care se uitau la mine împietriți.

Mă sculai și mă dusei să privesc pe fereastră. Grădinarii verificau iluminatul grădinii de trandafiri, aprinzând lămpile, ca să se încredințeze că funcționau toate. Cerul era pal, cu câțiva nori de culoarea mărganului, întinzându-se spre apus, în inserare. În amurg, lămpile aveau să fie toate aprinse. Se aflau acolo mese și scaune pentru perechile cari voiau să se aerisească. Simțeam parfumul trandafirilor de la fereastra mea. Bărbații vorbeau și râdeau. „Cel de colo s-a stricat, am auzit un glas strigând afară. Poți să-mi faci rost de alt becuț? Unul

din alea albastră, Bill!” Bărbatul aranjă luminile. Fluiera un șlagăr la modă pe-atunci, plin de o încredere ușuratică și m-am gândit că poate în seara aceea orchestra va cânta iarăși aceeași melodie, în galeria trubadurilor, de deasupra holului. „S-a făcut, zise omul, învârtind comutatorul, stingând și aprinzând lumina. Aici totul e în ordine. N-a mai pocnit niciunul. Haide să vedem terasa” și se îndepărtă fluierând o arie la modă. Îl pizmuiam pe omul acela. Peste puțin timp, împreună cu tovarășul său, o să privească sosirea mașinilor pe alee, cu mâinile în buzunare, cu șapca pe ceafă. Pe urmă o să se ducă să bea cidru la masa lungă, pusă într-un colț al terasei pentru oamenii de pe moșie. „E tot așa ca altă dată”, o să spună el. Dar tovarășul său o să dea din cap trăgând din pipă. „Cea nouă nu-i ca doamna de Winter a noastră”, o să răspundă el. Iar o femeie de lângă el, din mulțime, o să-l aprobe, iar altele or să spună: „Asta-i adevărat” și vor clătina clin cap.

„Unde-i? N-a venit pe terasă”.

„Nu, sunt sigur. N-am văzut-o...”

„Doamna de Winter era pretutindeni”.

„Asta așa-i”.

Și femeia se va întoarce către vecinii ei cu o mutră misterioasă.

„Se spune că nici n-a coborât astă-seară”.

„Haida de!”

„Așa cum îți spun. Întreab-o pe Mary”.

„E adevărat. Una din cameriste mi-a spus că doamna de Winter n-a ieșit din odaie toată seara.”

„Ce are? E bolnavă?”

„Nu, e îmbufnată. Se pare că nu-i place rochia”.

Hohote, o izbucnire de râs și un murmur în mulțimea aceea nu prea numeroasă.

„S-a mai pomenit așa ceva? E un afront pentru domnul de Winter.”

„Eu, în locul lui, n-aș suporta așa ceva, și încă de la o asemenea puștoaică”.

„Poate că nu-i deloc adevărat”.

„Ba e absolut adevărat.” Sus, în casă, nu vorbesc decât de

asta. Își șoptesc unul altuia. Fiecare îi comunică vestea vecinului. O palmă peste umăr, un clipit din ochi, o înălțare din umeri. Un grup, apoi altul. Și oaspeții, plimbându-se pe terasă, pe pajiști. Perechea, care peste trei ceasuri o să stea în fotoliile din grădina cu trandafiri, sub fereastra mea.

„Crezi că-i adevărat ce-am auzit?”

„Ce-ai auzit?”

„Ei bine, că nu-i deloc suferindă, ci că s-au certat groaznic și că ea nu vrea să coboare!”

„Nu?” i se va răspunde cu sprâncenele încruntate, buzele încrețite, într-un fluierat lung.

„Oricum, pare cam ciudat, nu crezi? Nu te apucă așa hodoronc-tronc durerea de cap.”

„Toată povestea asta e, după mine, o pățanie amuzantă”.

„El mi se pare ursuz”.

„Și mie.”

„De altfel, am și auzit spunându-se că menajul nu merge prea bine”.

„E adevărat?”

„Mi s-a repetat din mai multe locuri. Se spune că el începe să-și dea seama că a făcut o mare prostie. Știi, nu-i nici măcar frumoasă.”

„Da, după cât se pare, foarte insignifiantă. Cine-i?”

„O oarecare. A cunoscut-o întâmplător, în sudul Franței. O guvernantă sau cam așa ceva”.

„Dumnezeule!”

„Da... Când te gândești la Rebecca...”

Priveam fotoliile goale. Cerul de mărgean se făcuse cenușiu. Luceafărul strălucea deasupra capului meu. În pădurile din spatele grădinii de trandafiri se auzeau ultimele fâlfâiri ușoare ale păsărilor, înainte de căderea nopții. Un pescăruș stingher zbură de-a curmezișul cerului. Plecai de la fereastră și mă întorsei spre pat. Ridicai rochia albă, rămasă pe jos și o pusei în cartonul plin cu hârtie satinată. Așezai de asemeni peruca în cutia ei. Apoi căutai într-un dulap mașinuța de călcat de care mă slujeam la Monte Carlo pentru rochiile doamnei Van Hooper. Era în fundul unui raft cu niște pulovere, pe care nu le

mai purtasem demult. Era una din mașinuțele electrice de călătorie care se potrivesc la toate voltajele. O pusei la priză și începui să calc rochia albastră, pe care o scosese Beatrice din garderob, încet, metodic, așa cum călcam rochiile doamnei Van Hooper la Monte Carlo.

Când am terminat, am întins rochia pe pat. Apoi mi-am șters de pe față machiajul, pe care mi-l făcusem pentru balul costumat. M-am pieptănat și m-am spălat pe mâini. Mi-am pus rochia albastră și pantofii asortați. M-am regăsit cea de altă dată, care cobora în holul hotelului cu doamna Van Hooper. Am deschis ușa și am ieșit pe culoar. Totul era liniștit și tăcut. N-ai fi crezut că-i o serbare. Am mers în vârful picioarelor până la capătul culoarului, apoi am dat colțul. Ușa aripii dinspre apus era închisă. Nu se auzea niciun zgomot. Când am ajuns la galeria de deasupra scării, am auzit un murmur și zumzetul convorbirilor din sufragerie. Dineul nu se sfârșise. Nu era nimeni în hol, nici în galerie. Se vede că și muzicanții erau gata să ia masa. Nu știam ce se pregătise pentru ei. S-o fi ocupat Frank de asta. Frank sau doamna Danvers...

Zăream, de unde mă aflu, portretul Carolinei de Winter apărând în fața mea, în galerie. Mi-am amintit de soția pastorului spunând: „N-am s-o uit niciodată, toată în alb, cu căldăria aceea de păr negru”. Ar fi trebuit să-mi amintesc asta, ar fi trebuit să știu. Ce înfățișare caraghioasă aveau instrumentele muzicale, singure în galerie. Micile pupitre pentru muzicanți, toba mare. Unul din bărbați își lăsase batista pe un scaun. M-am aplecat peste balustradă și m-am uitat în holul de jos. Curând avea să fie plin de lume, așa cum spusese soția pastorului, iar Maxim avea să stea în capul scării, dând mâna cu invitații, pe măsură ce intrau în hol. Sunetul glasurilor lor avea să trezească ecoul plafonului, iar după aceea orchestra avea să cânte din galerie unde mă aplecam în momentul acela, violonistul va zâmbi, legănându-se în tactul muzicii.

N-avea să mai fie deloc liniște. O scândură trosni în galerie. M-am întors, uitându-mă la coridorul din spatele meu. Nu era nimeni acolo. Galeria era pustie, la fel cum fusese și până

atunci. Un curent de aer îmi sufla în față; cineva trebuie să fi lăsat o fereastră deschisă într-unul din culoare. Zumzetul vocilor continua în sufragerie. Mă întrebam de ce trosnise scândură, când eu nu mă mișcasem de loc. Poate din – cauza căldurii nopții lemnul bătrân se umflase pe undeva. Totuși, curentul de aer îmi mai sufla în față. O foaie cu note muzicale zbură de pe un pupitru și căzu jos. Privii în spatele meu. Curentul venea de acolo. Mă întorsei și, intrând în culoarul lung, văzui că ușa ce ducea la aripa de apus era larg deschisă și dată de perete. Era întuneric beznă în coridorul dinspre apus, nici o lampă nu era aprinsă. Simții pe fața mea vântul stârnit de o fereastră deschisă. Căutai comutatorul, băjbâind de-a lungul peretelui și nu-l găsii. Vedeam fereastra într-un colț și perdeaua ei legănându-se ușor. Lumina cenușie a amurgului arunca umbre ciudate pe jos. Prin fereastra deschisă răzbea zgomotul mării, fâșâitul domol al fluxului pe prundiș.

Nu mă dusei să închid fereastra. Rămăsei acolo o clipă, tremurând în rochia mea ușoară, ascultând cum marea suspina și părăsea țărmlul. Apoi mă întorsei iute de tot și închizând ușa aripii de apus, mă înapoiai pe scară, prin galerie.

Murmurul glasurilor creștea acum, era mult mai puternic decât adineauri. Ușa sufrageriei era deschisă. Lumea se ridica de la masă. Îl văzui pe Robert stând lângă ușă; se auzi un scârțâit de scaune, zgomote de convorbiri, râsete.

Coborâi încet în întâmpinarea lor.

Când mi-aduc aminte de primul meu bal la Manderley. Primul și cel din urmă, mi-amintesc de mici fapte izolate, pe pânza vastă și pâcloasă a seratei. Fondul era neclar, un ocean de fețe nelămurite, pe care nu le cunoșteam, în vârtejul lent al muzicii, cântând un vals ce nu se mai sfârșea. Aceleași perechi treceau și iar treceau cu aceleași zâmbete încremenite, și pentru mine, care stam cu Maxim la piciorul scării, ca să-i primim pe întârziați, perechile acelea de dansatori păreau niște marionete, care se învârtesc la capătul unei sfori ținută de-o

mână nevăzută.

Era și o femeie, al cărei nume nu l-am știut niciodată, pe care n-am mai văzut-o niciodată, care purta o rochie roz cu crinolină și cu malacof, aluzie nelămurită la veacurile trecute, n-aș fi știut să spun care, dacă era vorba de al XVII-lea, al XVIII-lea sau al XIX-lea, și de câte ori trecea prin fața mea se auzea nedeslușit un vals, iar ea se pleca și se învârtea zâmbindu-mi. Asta reîncepea de fiecare dată, ca o mișcare automată, ca acele plimbări pe puntea unui vapor în care întâlnești totdeauna aceiași călători, în aceleași locuri. Și știam, cu o certitudine implacabilă, că îi vom depăși lângă pasarelă.

O pot vedea acum, cu dantura ei ieșită în afară, cu o pată veselă de roșu, plasată sus, pe pomeții obrazilor, cu zâmbetul ei distrat, fericit, bucurându-se de seara aceea. Mai târziu am văzut-o lângă masa întinsă pentru supeu, cercetând cu ochii ei pătrunzători mâncarea, umplând o farfurie cu felii de somon și maioneză de raci și retrăgându-se într-un colț. Mai era lady Crowan, monstruoasă în costumul purpuriu al nu știu cărei figuri romantice din trecut, Maria Antoinetta sau Nell Gwynne, sau mai știu eu ce ciudat amestec erotic din amândouă și repeta mereu, cu glasul ei și, mai ascuțit ca de obicei, din pricina șampaniei. „Mie trebuie să-mi mulțumiți pentru toate astea, nu soților de Winter!”

Mi-l amintesc pe Robert răsturnând o tavă cu înghețate și expresia lui Frith când a văzut că vinovatul e Robert, iar nu unul din chelnerii suplimentari. Doream să mă duc la Robert, să-l apăr și să-i spun: „Știu ce simți, înțeleg. Eu am făcut ceva și mai rău astă-seară”. Simt încă pe fața mea zâmbetul stereotip ce nu se potrivea cu tristețea ochilor mei. O văd pe Beatrice, scumpa Beatrice, prietenoasă și fără tact, observându-mă, deși dansa cu o mică mișcare de încurajare, a capului, cu brățările bălângănindu-i-se la încheieturile mâinilor, cu vâlul alunecându-i pe fruntea asudată. Mă revăd de asemeni învârtindu-mă în jurul sălii, într-un dans disperat cu Giles, a cărui inimă bună n-a voit să țină seama de refuzul meu și care a ținut să mă conducă vitejește prin mulțimea ce

se îmbulzea, așa cum își mâna caii la curse. Parcă îl aud spunându-mi: „Ai o rochie minunată. Toate celelalte sunt ridicole pe lângă a ta”. Și-l binecuvântează pentru acel gest mișcător de înțelegere și de sinceritate, căci socotea, scumpul Giles, că eram dezamăgită din pricina rochiei, că eram preocupată de înfățișarea mea, că eram îngrijorată de asta.

Frank fu acela care îmi aduse o farfurie cu pui și șuncă, pe care nu le putui mânca, Frank, care stătea lângă mine, întinzându-mi un pahar de șampanie, pe care n-am putut-o bea.

„Încearcă, spunea el blajin. Cred că o să-ți faci bine”, și am sorbit de trei ori, ca să-i fac plăcere. Legătura neagră pe care o purta pe ochi îl făcea caraghios, îl schimba, îl îmbătrânea. Pe chipul lui erau zbârcituri, pe care nu le văzusem înainte.

Trecea printre oaspeți, ca și cum ar fi fost tot un amfitrion, îngrijindu-se să se simtă bine, să fie aprovizionați cu băutură, și mâncare și țigări, și mai și dansa, într-un stil solemn, dându-și multă osteneală, rotindu-și partenerile prin odaie, cu fața încordată. Nu se simțea la largul lui în costumul de pirat, iar favoriții zburliți pe care și-i lipise sub basmaua roșie pusă pe cap, aveau ceva tragic. Mă gândeam cum stătuse în fața oglinzii din dormitorul lui pustiu de burlac, răsucindu-și favoriții între degete. Bietul Frank! Dragul Frank! N-am întrebat niciodată, n-am aflat niciodată câtă oroare îi făcuse ultimul bal costumat dat la Manderley.

Orchestra cânta mereu, iar perechile se învârteau ca niște marionete prin holul mare și reveneau, și nu eu eram aceea care le priveam, nu o ființă sensibilă, făcută din carne și din sânge, ci un fel de manechin, cu un zâmbet încremenit pe față. Ființa care stătea alături de mine era și ea de lemn. Fața ei era o mască, zâmbetul nu era al ei. Ochii nu erau ochii bărbatului pe care îl iubeam, ai bărbatului pe care îl cunoșteam. Priveau prin mine, dincolo de mine, reci, fără viață, spre un loc de tristețe și de durere, unde eu nu puteam să pătrund, spre vreun tainic iad lăuntric, pe care nu-l puteam împărtăși.

Nu mi-a vorbit deloc. Nu m-a atins deloc. Stam unul lângă altul, stăpânul și stăpâna casei, și nu eram împreună, îi

observam manierele curtenitoare. Arunca un cuvânt unui musafir, o glumă altuia, un zâmbet unui al treilea, striga peste umăr pe un al patrulea, iar nimeni, afară de mine, nu-și închipuia că fiecare lucru pe care îl spunea, fiecare gest pe care îl făcea, era mecanic, era mișcarea unei mașini. Eram ca doi actori într-o piesă, dar eram despărțiți, nu jucam împreună. Trebuia să îndur toate astea singură, trebuia să joc aceea comedie lamentabilă pentru oameni pe care nu-i cunoșteam și pe care nu doream să-i mai văd vreodată.

— Se pare că soției dumitale nu i s-a livrat costumul la timp, spuse un bărbat cu vinișoare vinete străbătându-i pielea feței, și râse, dându-i o palmă zdravănă lui Maxim. E revoltător, hai? În locul dumitale l-aș da în judecată pe croitor și i-aș cere despăgubiri. Același lucru s-a întâmplat o dată soției vărului meu.

— Da, e foarte neplăcut, spuse Maxim.

— Ascultați-mă, spuse marinarul, întorcându-se spre mine, n-aveți decât să spuneți că sunteți costumată în „miozotis”. Sunt albăstria, nu-i așa? Sunt niște floricele drăguțe, li se mai spune și „nu mă uita”. Nu-i așa că am dreptate, de Winter? Spune soției dumitale că-i o floare de „nu mă uita”. E o idee bună.

Se îndepărtă râzând și Franck apăru din nou în spatele meu cu alt pahar în mână; de astă dată era citronadă.

— Nu, mulțumesc, Frank, nu mi-e sete.

— De ce nu dansezi? Iar de nu vrei, vino să stai jos puțin. E un colțisor pe terasă.

— Nu, îmi place să stau în picioare. N-am chef să șed.

— Vrei să mă duc să-ți aduc ceva, un sandviș, o piersică?

— Nu, nu doresc nimic.

Iarăși era acolo doamna în roz; de data asta uita să-mi zâmbească. Se roșise la față după supeu. Se uita într-una la chipul partenerului ei. Era foarte înalt, foarte subțire, avea o bărbie ca o vioară.

Valsul destinului, frumoasa Dunăre albastră, Văduva veselă, un-doi-trei, un-doi-trei, învârtiți-vă, învârtiți-vă, un-doi-trei, un-doi-trei, învârtiți-vă, învârtiți-vă. Doamna în roz; o doamnă

în verde; iar Beatrice, cu vâlul căzut pe ceafă. Giles, cu fața asudată și iarăși marinarul oprindu-se lângă mine, cu o dansatoare, pe care n-o recunoșteam în costum de pe vremea Tudorilor – care Tudor? – cu un guler încrețit în jurul gâtului și o rochie de catifea neagră.

— Când o să vii să ne vezi? spuse ea, ca și când eram prietene vechi. Iar eu răspunsei: – O, în curând, desigur, tocmai vorbeam de asta zilele trecute, minunându-mă de ușurința cu care mințeam deodată fără nici cel mai mic efort.

— Ce serată încântătoare! Te felicit, spuse ea.

Iar eu:

— Mulțumesc foarte mult. E foarte plăcut, nu-i așa?

— Se pare că s-a comis o greșeală cu predarea costumului dumitale?

— Da, e stupid, nu-i așa?

— Furnizorii ăștia sunt toți la fel. Nu te poți bizui pe ei. Dar ești încântătoare în rochia asta frumoasă albastră. Și desigur că te simți mult mai bine decât eu în catifeaua asta groasă. Nu uita, trebuie să veniți amândoi cât de curând să cinați la palat.

— O să ne facă plăcere.

Ce voia să spună: unde, care palat? Nu cumva invitasesm la petrecere niște membri ai familiei regale? Ea se îndepărtă în brațele marinarului pe valurile *Dunării albastre*, rochia de catifea măturând podeaua, și abia mult mai târziu îmi amintii, într-o noapte, când nu izbuteam să dorm, că femeia în costum Tudor era soția pastorului, care umbla pe jos în Pennini.

Cât era ceasul? Nu știam deloc. Serata continua, ceas după ceas, readucând aceleași chipuri și aceleași arii. Din când în când ieșeau din bibliotecă jucătorii de bridge, ca niște melci din scoica lor, ca să privească dansatorii, apoi se înapoiau. Beatrice, cu vâlurile ce fluturau în urma ei, îmi șopti la ureche.

— De ce nu stai jos? Arăți de parcă ai fi moartă.

— Mă simt foarte bine.

Giles, cu sulimeneala topită, un biet ins lac de apă sub burnuzul lui arab, se apropia de mine și-mi spuse:

— Vino să vezi de pe terasă focul de artificii.

Îmi amintesc că stăteam în picioare pe terasă, privind cerul,

pe care petardele se înălțau și recădeau. Micuța Clarise era acolo, într-un colț cu un băiat de pe moșie, zâmbind încântată, în timp ce o pocnitoare plesni la picioarele ei.

— Hello, o să fie o petrecere strașnică! Era Giles, cu capul lui mare, lăsat pe spate, cu gura căscată. Uite-o că vine. Bravo, e un spectacol tare frumos.

Șuieratul încet al artificiilor înălțându-se în văzduh, detunătura, împrăștierea steluțelor de smarald. Un murmur de aprobare al mulțimii, țipete de plăcere, aplauze.

Doamna în roz stătea frumos, în față, cu obrajii aprinși de așteptare, având o observație de făcut pentru fiecare artificiu care cădea... „Vai, ce frumusețe... Ia uitați-vă acum la asta... Tii, ce frumusețe... O, asta din urmă n-a pocnit... Ia seama, vine spre noi... Ce fac oamenii aceia de colo?” Până și pustnicii își părăsiră bârlogurile și veniră să se alătore dansatorilor, pe terasă. Pajiștile erau negre de oameni. Artificiile care pocneau străluceau pe fețele lor îndreptate spre cer.

Una după alta, rachetele se avântau în văzduh ca niște săgeți și cerul se făcea de purpură și aur. Manclerley se detașa ca o locuință fermecată, cu toate ferestrele strălucitoare, zidurile cenușii, colorate de ploaia de stele. O casă ireală răsări din fundul pădurilor întunecate. Și când căzu ultima rachetă, strigătele de bucurie se stinseră, noaptea care, înainte părea frumoasă, apăru, prin contrast, ștearsă și sumbră. Micile grupuri de pe terasă și de pe alee se risipiră. Oaspeții se grăbiră spre marile uși-ferestre ca să se înapoieze în salon. Serbarea era pe sfârșite. Stăm acolo cu fețele lipsite de expresie. Cineva îmi întinse un pahar de șampanie. Auzii pe alee zgomotul mașinilor, ale căror motoare erau puse în funcțiune.

„Încep să plece, gândii eu. Slavă Domnului, că încep să plece”. Doamna în roz începu să mănânce iar. Mai trebuia timp ca să se golească holul. Îl văzui pe Frank făcând semn orchestrei. Stam în ușă, între salon și hol, alături de un bărbat pe care nu-l cunoșteam.

— Ce serată minunată! spuse el.

— Da, zisei eu.

- Am petrecut foarte bine, făcu el.
- Asta îmi face plăcere, spusei eu.
- Molly o să fie furioasă că n-a fost și ea, spuse dânsul.
- Adevărat? întrebai eu.

Orchestra începu să cânte o melodie veche. Omul mă luă de mână și începu să se legene.

- Haideți, strigă el, haideți, veniți!

Cineva mă luă de cealaltă mână și ni se alătură și – alți invitați, râzând. Am întins o horă mare, cântând cât ne ținea gura. Bărbatul care petrecuse atât de bine și care spunea că Molly o să fie furioasă că n-a fost și ea, era costumat în mandarin și îi intrau în mâneacă unghiile false când ne legănam mâinile. Se tăvălea de răs. Râdeam. Cu toții. „*De-ar fi ca vechea prietenie să fie uitată...*” cântam noi.

Veselia asta nebunească se transformă repede de tot în seriozitate. Când, după ce se sfârși hora, toboșarul bătu preludiul de neînălțurat al lui *God save the King*. Zâmbetele pieriră de pe fețe, parcă șterse cu buretele. Mandarinul stătea în poziție de drepti, cu mâinile de-a lungul vipuștei pantalonilor. Îmi amintesc că mă întrebam în mod vag dacă era în armată. Ce ciudat arăta, cu fața lui lungă ca un vătrai și mustățile lui pleoștite ca de mandarin. Îmi amintesc ochii doamnei în roz. *God save the King* o surprinsese cu o farfurie de pateu de ficat în mână. O ținea în fața ei, țepărară, ca și când ar fi făcut o chetă la biserică. De pe chipul ei pierise toată însuflețirea. În momentul când se stinse ultima notă a imnului național, ea se destinse și atacă pateul de ficat cu un fel de furie, vorbind pe deasupra umărului cu cavalerul ei. Cineva se apropie de mine și mă luă de mână.

- Nu uitați că cinați la noi în paisprezece, luna următoare.
- Adevărat?

M-am uitat la el cu indiferență.

- Da, o să vină și cumnata dumneavoastră!
- Oh, o să fie așa de plăcut...
- Opt și jumătate, în smoching. Atunci pe curând.
- Da, da, am înțeles.

Oamenii începeau să facă coadă ca să-și ia rămas-bun.

Maxim era la celălalt capăt al sălii. Îmi reluai zâmbetul ce se topise după *Auld Lang Syne*.

- De mult n-am mai fost la o serată atât de frumoasă.
- Asta mă bucură foarte mult.
- Mulțumesc nespus de mult pentru minunata serată.
- Sunt încântată.
- Vedeți, am rămas până în ultima clipă.
- Da, vă mulțumesc.

Nu exista altă formulă în limba engleză? Am făcut o reverență și am zâmbit ca o păpușă de ceară, căutându-l cu privirea, peste capetele mulțimii, pe Maxim. Era prins într-un ciorchine de oameni, lângă bibliotecă. Beatrice era și ea înconjurată, iar Giles condusesse un pâlc, de invitați, rătăciți până la masa din sufragerie la care se serveau mâncăruri reci. Frank ieșise afară pe alea automobilelor, îngrijindu-se ca lumea să-și găsească mașinile. Eram înghesuită de străini.

„La revedere” și „Mulțumesc din inimă”. „Sunt atât de bucuros”...

Holul mare începu să se golească. Avea deja aerul acela posac, părăsit, al unei seri irosite și zorii unei zile obosite. Pe terasă se ivise o lumină cenușie. Puteam să văd siluetele chioșcurilor de lansare a artificilor căpătând contur pe pajiști.

- La revedere. Ce serată minunată!
- Îmi pare foarte bine.

Maxim se duse după Frank pe alee. Beatrice veni la mine, scoțându-și brățările zăhganitoare.

— Nu mai pot să le suport. Dumnezeule, sunt moartă. Cred că nu mi-a scăpat un dans. În orice caz, e un succes strălucitor.

— Adevărat? întrebai.

— Ar trebui să te duci să te culci, scumpo. Pari zdrobită de oboseală. Ai stat aproape toată seara în picioare. Unde sunt bărbații?

— Afară, pe alee.

— Am să iau o cafea și ouă cu șuncă. Și tu?

— Nu, Beatrice, cred că n-am să iau nimic.

— Ai fost încântătoare în rochia ta albastră. Toată lumea a

spus-o. Și nimeni nu s-a îndoit de... de adevăr. Așa că nu fi neliniștită.

— Nu.

— În locul tău m-aș scula târziu mâine dimineață. Nu te crede obligată să te scoli. Ia-ți micul dejun în pat.

— Da, poate că așa am să fac.

— Vrei să-i spun lui Maxim că te-ai dus sus?

— Te rog, Beatrice...

— Ne-am înțeles, scumpa mea, dormi liniștită.

Ea mă îmbrățișă repede, bătându-mă pe umăr și se duse să-l găsească pe Giles la bufet. Am urcat încet de tot scara. Muzicanții stinseseră luminile în galerie și se duseseră și ei să se refacă, mâncând ouă și slănină. Pe jos erau risipite note de muzică. Un scaun era răsturnat, o scrumieră plină de mucuri. Ca după petrecere. Pornii pe culoarul ce ducea la camera mea. Din clipă în clipă zorii zilei pătrundeau mai mult în odaie și păsările începeau să cânte. N-a trebuit să mai aprind lumina ca să mă dezbrac. Prin fereastra deschisă intră un vânticel răcoros. Se făcuse destul de rece. Probabil că în timpul balului mulți or fi ieșit în grădina de trandafiri, căci toate fotoliile erau claie peste grămadă. Pe una din mese era o tavă cu pahare goale. Cineva își uitase săculețul pe un scaun. Trăseși perdelele ca să fac întuneric în odaie, dar lumina cenușie a dimineții se strecura prin ferestre.

Mă urcai în pat, cu picioarele tare obosite, și o durere pătrunzătoare în șolduri. Mă întinsei și închisei ochii, bucurându-mă de odihna răcoroasă a cearșafurilor albe și curate. Aș fi voit ca mintea să mi se odihnească tot așa ca și trupul, să se destindă, să se cufunde în somn. Nu să zumzăie cum făcea, să țopăie după muzică, să se învârtască pe un ocean de chipuri. Îmi trecui mâinile peste ochi, dar imaginile nu se șterseră.

Mă întrebam peste cât timp o să vină Maxim. Patul de alături mi se părea rigid și rece. În curând n-or să mai fie atâtea umbre în odaie, pereții, tavanul și podeaua vor fi năpădite de lumina dimineții. Păsările vor cânta mai tare, cântecele lor vor fi mai vesele. Soarele o să aștearnă pe te

galbene printre perdele. Mica mea pendulă înghițea minutele unul după altul. Acul se învârtea în jurul cadranului. Stam culcată pe o parte și-l priveam. Ajunse tocmai la ora precisă și o depăși. Pornea pentru o zi nouă. Dar Maxim nu mai veni.

CAPITOLUL 18

PROBABIL CĂ AM DORMIT

PUȚIN după șapte. Îmi amintesc că era ziua-n amiaza mare și că perdelele nu slujeau la nimic. Lumina străbătea prin ele, prin fereastra deschisă și așternea pete pe perete. Am auzit oamenii așezând mesele și fotoliile în grădina de trandafiri și scoțând lanțul de becuri electrice. Patul lui Maxim era gol și neatins. Mă întinsei de-a curmezișul patului meu, cu brațele la ochi, într-o poziție ciudată, foarte puțin potrivită pentru somn, dar ajunsei să nu-mi mai dau seama de nimic și în cele din urmă am adormit. Când m-am trezit, trecuse de unsprezece și Clarise trebuie să fi intrat fără s-o fi auzit, căci lângă mine era o tavă și un ceainic care se răcise, iar hainele mele erau aranjate, rochia mea albastră pusă din nou în garderob.

Mi-am băut ceaiul rece, încă amorțită, îndobitocită de somnul meu scurt și greu, privind peretele dinaintea mea. Patul gol al lui Maxim mă readuse la realitate, cu un șoc ciudat în inimă, și mă cuprinse din nou toată neliniștea din ajun. El nu se culcase. Pijamaua lui sta împăturită pe cearșaful neatins. Mă întrebam ce o fi crezut Clarise când a venit în odaia mea cu ceaiul. Observase? Se dusesse să povestească și celorlalți servitori iar ei vorbiseră despre asta în timp ce-și luau gustarea de dimineață? Mă întrebam ce mă interesa asta și de ce gândul la servitorii care vorbeau la bucătărie îmi pricinuia o astfel de deznădejde. Poate că aveam un spirit îngust, o teamă convențională și josnică împotriva bârfelilor.

De aceea coborâsem cu o seară înainte în rochia albastră, în loc să rămân ascunsă în odaia mea. Fapta asta nu dovedea nimic frumos sau curajos; nu era decât o lamentabilă jertfă adusă convențiilor. Nu coborâsem din iubire pentru Maxim, nici pentru Beatrice, nici din dragoste pentru Manderley. Coborâsem pentru că nu voiam ca oaspeții să creadă că m-am certat cu Maxim. Nu voiam să se întoarcă acasă spunând: „Dar

desigur că nu se înțeleg. Se pare că el nu-i deloc fericit”. Coborâsem pentru mine, pentru mica mea vanitate personală. Bând ceaiul rece, mă gândeam cu un sentiment obosit și amar de deznădejde, că aș accepta să trăiesc la un capăt al Manderley-ului și Maxim la celălalt, dacă lumea n-ar ști. Dacă n-ar mai fi simțit dragoste pentru mine, dacă nu m-ar mai fi sărutat niciodată, nu mi-ar mai fi vorbit decât strictul necesar, cred că aș fi putut îndura totul, dacă aș fi fost sigură că nimeni n-ar fi știut nimic, afară de noi doi. Dacă am fi izbutit ca servitorii să nu vorbească, să ne jucăm rolul în fața cunoștințelor, înaintea Beatricii, apoi, când am fi fost singuri, să ne retragem fiecare în odaia noastră, ducând vieți separate.

Îmi spuneam, stând în pat, privind peretele, soarele intrând pe fereastră și patul gol al lui Maxim, că nu există nimic mai rușinos, mai înjositor, decât o căsătorie neizbutită. Neizbutită după trei luni, ca a mea. Căci nu-mi mai făceam iluzii, nu mai încercam să mă amăgesc. Noaptea trecută mi-o dovedise prea bine: căsătoria mea era un eșec. Tot ce oamenii puteau să spună, dacă știau, era adevărat. Nu ne înțelegeam. Nu eram tovarăși. Nu eram potriviți. Eram prea tânără pentru Maxim, prea lipsită de experiență și ceea ce era și mai însemnat, nu eram din lumea lui. Faptul că-l iubeam cu o dragoste bolnăvicioasă, jignită, deznădăjduită, ca un copil sau ca un câine, nu schimba nimic din toate astea. Nu-i trebuia o astfel de dragoste. Avea nevoie de altceva, pe care eu nu i-l puteam dărui și pe care-l avusese altă dată. Mă gândeam la bucuria tinerească și nesăbuită, la mândria cu care mă măritasem, închipuindu-mi că-i aduceam fericirea lui Maxim, care cunoscuse o fericire cu mult mai mare înainte. Chiar doamna Van Hooper, cu părerile ei vulgare și ideile ei banale, înțelesese că făceam o greșeală. „Mă tem că o să-ți pară rău, îmi spusese ea, Cred că faci o mare greșeală”.

N-o ascultasem. Mi se părea aspră și rea. Dar avea dreptate. Avea deplină dreptate. Ultima ei observație, înainte de a-mi spune la revedere: „Nu-ți închipui, cred, că-i îndrăgostit de dumneata? E singur, casa aceea mare, pustie, îi e, nesuferită”, era singurul lucru rațional, singurul lucru adevărat pe care l-a

spus vreodată în viața ei. Maxim nu era îndrăgostit de mine, nu mă iubise niciodată. Călătoria noastră de nuntă, în Italia, n-avusese nicio însemnătate pentru el, cum n-avusese nici viața noastră comună. Ceea ce crezusem că e dragoste pentru mine, nu era dragoste. Era bărbat, eu eram soția lui, și eram tânără, iar el era singur, asta era tot. Nu-mi aparținea deloc, aparținea Rebeccăi. Ea se mai afla în odaia aceea din aripa de apus, așa cum spusese doamna Danvers, se mai afla în bibliotecă, în salonaș, în galeria de deasupra holului. Chiar și în antreiaș, unde-i atârna mantaua de ploaie. Și în grădină, și în pădure, și în căsuța de piatră de pe plajă. Pașii ei răsunau pe coridor, parfumul ei stăruia pe scară. Servitorii făceau ce poruncea ea, felurile pe care le mâncam erau acelea care-i plăceau ei. Florile ei preferate umpleau odăile. Veșmintele sale erau în garderoburile din odaia ei, periile ei se aflau pe masă, pantofii sub fotoliu, halatul de noapte pe patul ei. Tot Rebecca era stăpâna Manderley-ului. Rebecca era tot doamna de Winter. N-aveam ce căuta aici. Mă rătăcisem ca o idioată pe un teren interzis. „Unde-i Rebecca? strigase bunica lui Maxim. O vreau pe Rebecca. Ce-ai făcut cu Rebecca?” Nu mă cunoștea. Nu-i păsa de mine. De ce i-ar fi păsat? Pentru ea eram o străină. Nu-i aparțineam lui Maxim sau domeniului Manderley. Și Beatrice, la prima noastră întâlnire, măsurându-mă de sus până jos, îmi spusese cu franchețe în față: „Ești atât de diferită de Rebecca”. Frank, rezervat, stingherit când vorbeam despre ea, detestând întrebările revărsate peste capul lui, chiar la fel cum le detestam eu însămi și apoi răspunzând la ultima, când ne apropiam de casă, cu glasul grav și liniștit: „Da, ea era cea mai frumoasă faptură pe care am întâlnit-o în viața mea”.

Rebecca, mereu Rebecca. De câte ori mă plimbam prin Manderley, oriunde mă așezam, până și în gândurile și visele mele o întâlneam pe Rebecca. Acum îi cunoșteam chipul, picioarele lungi și zvelte, cu tălpile mici și înguste. Umerii ei erau mai lați decât ai mei, mâinile erau pricepute, îndemânatece. Mâini care puteau conduce o ambarcațiune, puteau ține în frâu un cal. Mâini care aranșau flori, făceau modele de corăbii și scriau: „*Lui Max, de la Rebecca*”, pe pagina

de titlu a unei cărți. Îi știam și fața, mică și ovală, cu pielea strălucitoare, albă, cu clădăraia ei de păr negru. Cunoșteam parfumul folosit de ea, puteam să-i ghicesc răsul, dacă l-aș fi auzit, îi știam zâmbetul; chiar dintr-o mie i-aș fi recunoscut vocea. N-o să scap niciodată de Rebecca.

Poate că o chinuiam și eu cum mă chinuia ea; privea de sus, din galerie, cum spusese doamna Danvers, și sta lângă mine când îmi făceam corespondența la biroul ei. Mantaua de ploaie pe care o purtasem, batista de care mă slujisem erau ale ei. Poate că m-a văzut când le-am luat. Jasper fusese câinele ei și fugea acum după mine. Trandafirii erau ai ei și eu îi culegeam. Se temea și ea de mine și mă ura, cum o uram eu? Dorea ca Maxim să fie din nou singur în casă? Aș fi putut lupta împotriva unei ființe vii, nu împotriva unei moarte. Dacă ar fi existat la Londra o femeie pe care Maxim s-o fi iubit, cineva căreia să-i fi scris, pe care s-o fi vizitat, cu care să fi mâncat și să se fi culcat, aș fi putut să lupt cu ea. Terenul ar fi fost egal între ea și mine. Nu m-aș fi temut. Furia, gelozia sunt lucruri pe care le poți birui. Într-o zi, femeia aceea ar îmbătrâni sau s-ar plictisi, sau s-ar schimba și Maxim n-ar mai iubi-o. Dar Rebecca n-o să îmbătrânească niciodată. Rebecca o să fie totdeauna aceeași. Și cu ea nu puteam lupta. Era prea puternică pentru mine.

M-am dat jos din pat și am tras perdelele. Soarele a năvălit în odaie. Grădinarii înlăturaseră dezordinea din grădina de trandafiri. Mă întrebam dacă lumea vorbea despre bal, așa cum se comentează a doua zi după o petrecere.

„Socotești că a fost tot atât de izbutit ca recepțiile: lor de altă dată?”

„Oh, da!”

„Orchestra cânta cam încet, după părerea mea”.

„Masa era foarte bună”.

„Focurile de artificii au fost destul de reușite”.

„Bea Lacy începe să îmbătrânească”.

„Ce vrei, în costumul acela...”

„Mi s-a părut că el arată foarte prost”.

„Ca totdeauna”.

„Cum ți se pare tânăra soție?”

„Ștearsă. Mai curând plictisitoare”.

„Mă-ntreb dacă-i o căsătorie izbutită... Da, mă întreb”.

Atunci îmi dădui seama că o scrisoare era strecurată sub ușă. Mă dusei s-o iau. Recunoscui scrisul hotărât al Beatricei. O scrisese după-masă cu creionul:

„Am bătut în zadar la ușa ta și am înțeles că-mi urmezi sfatul și că te odihnești după oboseala nopții. Giles e grăbit să se înapoieze, căci ni s-a telefonat de acasă că trebuie să înlocuiască azi pe cineva într-un meci de crichet, care începe la două. Numai Dumnezeu știe cum o să joace după atâta șampanie bătută astă-noapte. Îmi sunt picioarele cam moi, dar am dormit ca un buștean. Frith mi-a spus că Maxim a coborât dimineată să-și ia micul dejun și că n-a mai fost revăzut! Te rog să-i transmiți complimente din partea noastră; mulțumirile noastre pentru serata la care am petrecut într-adevăr, bine. Nu te mai gânde la costum. (Asta era subliniat). Cu drag, Bea”. Și în post-scriptum: „Trebuie să veniți în curând amândoi la noi”.

Ea scrisese în grabă; nouă jumătate, la începutul scrisorii și era aproape unsprezece și jumătate. Plecaseră de două ceasuri. Acum or fi ajuns acasă. Mi-o închipuiam pe Beatrice, după ce și-a desfăcut valiza, ieșind în grădina ei și reluându-și treburile obișnuite, iar pe Giles pregătindu-se pentru meciul lui, înnoind legăturile la crosă. După-amiază, Beatrice o să se îmbrace într-o rochie ușoară și o să-și pună o pălărie mare și o să-l privească pe Giles cum joacă crichet. Apoi o să ia ceaiul sub o umbrelă, lui Giles o să-i fie foarte cald și fața lui o să fie foarte roșie, iar Beatrice o să vorbească și o să rătăcă cu prietenii ei. „Da, am fost la balul de la Manderley. A fost foarte plăcut. Mă întreb cum a mai fost Giles în stare să joace”. Zâmbindu-i lui Giles, mângâindu-l pe spate. Erau amândoi între două vârste și lipsiți de romantism. Erau căsătoriți de douăzeci de ani și aveau un băiat mare, care trebuia să intre la Oxford. Erau foarte fericiți. Căsătoria lor era reușită. Nu eșuase ca a mea, după trei luni.

Nu puteam să zăbovesc mai mult în dormitorul meu. Trebuia să se deretice. Poate că totuși Clarise nu observase patul neatins al lui Maxim... L-am mototolit, ca să creadă că a dormit în el. Nu voiam să afle servitoarele, dacă nu le spusese cumva Clarise.

Făcui o baie, mă îmbrăcai și coborâi. Ringul de dans și florile fuseseră scoase. Pupitrele muzicanților nu mai erau în galerie. Probabil că muzicanții luaseră un tren de dimineață. Grădinarii măturau, de pe pajiște resturile focului de artificii. În curând n-o să mai fie nicio urmă a balului costumat de la Manderley. Cât de lungi păruseră pregătirile și cât de repede se făcuse curățenia!

Mi-am amintit de doamna în roz, stând în picioare lângă ușa din salonul cel mare, cu farfuria în mână și mi s-a părut că am visat toate astea sau s-a întâmplat de mult de tot. Robert lustruia masa din sufragerie. Era iarăși în starea lui normală, anost, plicticos, nu ființa efervescentă, ațâțată, din ultimele săptămâni.

— Bună ziua, Robert, zisei eu.

— Bună ziua, doamnă.

— L-ai văzut pe domnul de Winter?

— A plecat numaidecât după micul dejun, doamnă, înainte ca să fi coborât maiorul și doamna Lacy. De atunci nu s-a mai întors.

— Nu știi unde s-a dus?

— Nu, doamnă, n-aș putea spune.

Am făcut câțiva pași, la întâmplare, întorcându-mă prin hol. Am străbătut din nou holul și am intrat în salonaș. Jasper s-a repezit la mine și mi-a lins mâinile, cuprins de o încântare frenetică, de parcă aș fi fost plecată multă vreme. Petrecuse seara pe patul Clarisei și nu-l văzusem de la ceaiul de seară. Poate că orele să scurseseră și pentru el la fel de încet ca și pentru mine.

Am ridicat receptorul telefonului și am cerut biroul moșiei. Poate că Maxim era la Frank. Simțeam că trebuie să-i vorbesc, fie chiar și numai două clipe. Trebuia să-i explic că n-o făcusem intenționat noaptea trecută. Trebuia să i-o spun, chiar

dacă după asta ar fi trebuit să nu-i mai vorbesc niciodată. Funcționarul îmi răspuse, la telefon că Maxim nu era acolo.

— Domnul Crawley e aici, doamnă, adăugă dânsul. Vreți să-i vorbiți?

Voiam tocmai să renunț, dar el nu-mi dădu răgaz și înainte de a închide, am auzit glasul lui Frank.

— Ce s-a întâmplat? întrebă dânsul.

Era un mod ciudat de a intra în materie. Nu spunea „bună ziua”, nici „ai dormit bine?” De ce întreba ce s-a întâmplat?”

— Frank, eu sunt, zisei. Unde-i Maxim?

— Nu știu, nu l-am văzut. Azi dimineață n-a fost pe aici.

— N-a fost la birou?

— Nu.

— A, bine, n-are nicio importanță.

— L-ai văzut la micul dejun?

— Nu, nu eram sculată.

— Cum a dormit?

Șovăiam. Frank era singura ființă căreia voiam să mă destăinuiesc.

— Nu s-a culcat astă-noapte.

Urmă o tăcere la capătul celălalt, ca și când Frank se gândea adânc, înainte de ai răspunde.

— A, pricep, și apoi după un minut: Mă temeam să nu se întâmple ceva...

— Frank, am rostit eu cu disperare, ce-a spus azi-noapte, după ce-a plecat toată lumea? Ce-ați făcut cu toții?

— Am mâncat câte un sandviș, împreună cu Giles și doamna Lacy, spuse Frank. Maxim n-a venit. A găsit el o scuză și s-a dus în bibliotecă. M-am întors acasă aproape imediat. Poate doamna Lacy o să-ți spună mai mult.

— A plecat, am zis, s-au dus imediat după micul dejun. Mi-a trimis un bilețel. Scrie că nu l-a văzut pe Maxim.

— A, spuse Frank.

Nu mi-a plăcut exclamația. Nu mi-a plăcut felul cum o spusese. Era tăioasă, încărcată de prevestiri.

— Unde crezi că s-a dus? îl întrebai.

— Nu știu, spuse Frank. Poate că doar să se plimbe.

Avea glasul doctorilor de la sanatorii, când părinții bolnavului vin să se intereseze despre el.

— Frank, trebuie să-l văd, zisei. Trebuie să-l lămuresc în legătură cu cele petrecute aseară.

Frank nu răspunse. Îmi închipuiam fața lui neliniștită, zbârciturile de pe fruntea lui.

— Maxim crede că am făcut-o într-adins, zisei cu un glas care se frângea cu tot efortul meu, pe când lacrimile, care mă orbiseră în ajun fără să le pot vărsa, mă podidiseră acum cu o întârziere de șaisprezece ceasuri. Maxim crede că-i o farsă, una josnică, o farsă groaznică.

— Ba nu, zise Frank, ba nu.

— Ba da, ți-o spun. Nu i-ai văzut ochii, ca mine. N-ai stat toată seara alături, de el ca mine ca să-l observi. Nu mi-a vorbit, Frank. Nu m-a privit niciodată măcar. Am stat unul lângă altul toată noaptea fără să scoată o vorbă.

— Nu se putea, cu toți oamenii aceia care îl săcâiau, răspunse Frank. Firește că am observat asta. Ca și când nu l-aș cunoaște pe Maxim! Ascultă...

— Nu mi-e ciudă pe el, întrerupsei eu. Dacă crede că am făcut farsa aceea infamă și abjectă, are dreptul să-și închipuie despre mine cele mai rele lucruri, are dreptul să nu-mi mai vorbească niciodată, să nu mai mă vadă niciodată.

— Nu vorbi așa, zise Frank. Nu știi ce spui! Lasă-mă să viu sus să te văd. Cred că îți pot explica.

Ce rost avea să vină Frank să mă vadă, să stăm amândoi în salonaș, Frank să mă liniștească, Frank să fie plin de tact, să fie gentil cu mine? În clipele acelea nu doream amabilitatea nimănui. Era prea târziu.

— Nu, am spus, nu, nu vreau să o luăm de la capăt și să discutăm iarăși și iarăși, despre faptul acela. S-a întâmplat, acum nu se mai poate schimba nimic. Oh, poate că orice rău e spre bine! Asta mă face să înțeleg ce ar fi trebuit să știu înainte, ce ar fi trebuit să-mi închipui măritându-mă cu Maximi

— Ce vrei să spui? întrebă Frank.

Glasul lui era strident, bizar. Mă întrebam ce-l interesa că

Maxim nu mă iubește. De ce voia să-mi ascundă asta?

— E vorba de el și de Rebecca, zisei. Și când i-am rostit numele, mi s-a părut ciudat și dezagreabil ca un cuvânt interzis; nu era o ușurare pentru mine, o plăcere de a-l spune, ci o rușine arzătoare, ca mărturisirea unui păcat.

Frank nu răspunse numaidecât. Simțeam cum își trage răsufierea la celălalt capăt al firului.

— Ce vrei să spui? întrebă el din nou, cu glas mai vioi și mai strident încă. Ce vrei să spui?

— Nu mă iubește, o iubește pe Rebecca, zisei. N-a uitat-o niciodată, se gândește mereu la ea, zi și noapte. Nu m-a iubit niciodată, Frank. Există mereu Rebecca, Rebecca, și iar Rebecca!

Îl auzii pe Frank scoțând un strigăt de protest, dar nu-mi păsa dacă-l scandalizez.

— Uite, acum știi ce gândesc, spusei eu. Acum, înțelegi.

— Ascultă, spuse el. Trebuie să te văd. Trebuie, înțelegi. E de o importanță vitală; nu-ți pot vorbi la telefon. Alo, alo, doamnă de Winter! Doamnă de Winter!

Închisei telefonul și mă depărtai de birou. Nu voiam să-l văd pe Frank. Nu putea face nimic pentru mine. Nimeni nu putea face nimic decât eu însămi. Fața mi-era roșie și umflată de lacrimi. Umblam prin salonaș mușcând colțul batistei, sfâșiindu-i tivul.

Eram foarte sigură că n-o să-l mai văd niciodată pe Maxim. Era o certitudine născută dintr-un instinct obscur. El plecase, ca să nu se mai întoarcă. Știam foarte bine că și Frank credea așa și nu voia să mi-o mărturisească la telefon. Nu voia să mă sperie. Dacă l-aș chema din nou la birou în clipa aceasta, n-ar mai fi acolo. Funcționarul mi-ar spune: „Domnul Crawley a plecat chiar adineauri”. Și-l vedeam pe Frank, fără pălărie, urcându-se în ponositul lui „Morris”, ca să fugă să-l caute pe Maxim.

Mă dusei la fereastră și privii micul luminiș, unde faunul cânta din fluier. Rododendronii se ofiliseră. N-o să mai înflorească decât peste un an. Tufișurile mari păreau întunecate și despuiate, acum când nu mai aveau nicio

culoare. O ceață se ridica dinspre mare și nu mai vedeam pădurea din spatele povârnișului. Era foarte cald, înăbușitor. Mi-i închipuiam pe oaspeții din ajun spunându-și unii altora: „Noroc că n-a fost ceață ieri; focul de artificii n-ar fi fost izbutit”. Trecui în salonul cel mare și de acolo, pe terasă. Soarele dispăruse îndărătul unui zid de ceață. S-ar fi spus că o filoxeră se abătuse asupra Manderley-ului, lipsindu-l de cerul și lumina zilei. Unul dintre grădinari trecu pe lângă mine cu o roabă plină de bucățele de hârtie, resturi și coji de fructe lăsate pe pajiști, de invitați, noaptea trecută.

— Bună dimineața, i-am spus.

— Bună dimineața, doamnă.

— Mi-e teamă că balul de astă-noapte v-a dat mult de lucru i-am zis.

— Nu face nimic, doamnă, replică el. Cred că toată lumea s-a distrat bine și din toată inima și asta e principalul, nu-i așa?

— Da, așa presupun, am zis.

Își aruncă privirea peste pajiști, către luminișul din, pădure, unde valea se înclina spre mare. Copacii întunecați se iveau în depărtare, cu siluete subțiri și nedeslușite.

— Se lasă o ceață foarte deasă, comentă el.

— Da, am spus.

— Noroc că n-a fost așa noaptea trecută, urmă grădinarul.

— Da, i-am spus.

Așteptă o clipă și apoi duse mâna la șapcă și se depărtă, hurducându-și roaba. Străbătui pajiștile până la marginea pădurii. Ceața se adunase pe copaci și șiroia pe capul meu descoperit ca o ploaie mărunță. Jasper mă urma, trist, cu coada între picioare, cu limba trandafirie scoasă afară. Zgomotul mării răzbătea până la mine, înălțându-se înăbușit și încet din golfuri, de cealaltă parte a pădurii. Ceața alburie mă înconjura, se urca spre casă cu un iz de sare udă și de alge. Pusei mâna pe blana lui Jasper. Era udă. Când m-am uitat spre casă nu mai deslușeam coșurile, nici conturul zidurilor; nu zăream decât vag casă, ferestrele aripii despre apus și lăzile de flori de pe terasă. Oblonul odăii din aripa de apus era deschis și la fereastră era cineva care privea pajiștile.

Era în umbră și într-o clipă de spaimă am crezut că-i Maxim. Apoi se mișcă, văzui un braț întins care voia să închidă oblonul și am știut că doamna Danvers era acolo. Mă observase pe când stăteam nemișcată la marginea pădurii, scăldată în ceața alburie. Mă văzuse coborând încet de pe terasă spre pajiște. Putuse auzi convorbirea mea cu Frank prin firul telefonic care lega salonașul cu odaia ei. Aflase deci că Maxim nu-și petrecuse noaptea cu mine. Poate îmi auzise glasul, știuse că am plâns. Știa cum îmi jucasem rolul în timpul ceasurilor lungi, în picioare, în rochia albastră, lângă Maxim, care nu mă privise, care nu-mi vorbise. Știa, deoarece ea dorise aceasta. Era victoria ei și victoria Rebeccăi.

Mi-o aminteam cum o văzusem cu o seară în ajun, spionându-mă prin ușa deschisă a aripii dinspre apus, cu zâmbetul acela diabolic pe fața ei albă și zbârcită și-mi spuneam că-i o femeie vie ca și mine, respira, era făcută din carne și sânge. Nu murise ca Rebecca. Puteam să-i vorbesc ei, dacă nu-i puteam vorbi Rebeccăi.

Străbătui pajiștile, cuprinsă de o dorință neașteptată de a reintra în casă. Străbătui holul și urcai scara cea mare. Am cotit pe coridor, la ieșirea din galerie, am trecut pe ușa aripii de apus și am luat-o pe coridorul întunecat și tăcut, până la odaia Rebeccăi. Am apăsat clanța ușii și am intrat.

Doamna Danvers era lângă fereastră, oblonul era deschis...

— Doamna Danvers, zisei eu, doamnă Danvers.

Ea se întoarse și văzui că ochii îi erau roșii și umflați de lacrimi ca și ai mei și că pe chipul ei alb erau umbre adânci.

— Ce este? întrebă ea, cu glasul răgușit de plâns ca și al meu.

Nu mă așteptam s-o găsesc așa. Mi-o închipuiam zâmbitoare, ca în ajun, crudă, perfidă. Nu mai era deloc așa; era o femeie bătrână, tristă și bolnavă.

Șovăii, cu mâna pe miner și nu știam ce să spun, nici ce să fac.

Ea mă privea mereu cu ochii ei roșii și umflați, și nu găseam ce să-i răspund.

— Am pus meniul pe birou, ca de obicei, zise ea. Doriți vreo

modificare?

Cuvintele ei mă îmbărbătară. Mă dezlipii de lângă ușă și înaintai în mijlocul odăii.

— Doamnă Danvers, zisei eu. N-am venit să-ți vorbesc de meniu. Știi bine, nu-i așa?

Ea nu răspunse. Mâna ei stingă se deschise și se închise.

— Ai reușit ceea ce doreai, nu-i așa? zisei eu. Ai vrut să se întâmple aceasta, nu-i așa? Acum ești mulțumită, ești fericită?

Ea întoarse capul și privi spre fereastră, cum făcea în clipa când intrasem în cameră.

— De ce ai venit aici? zise ea. N-aveam nevoie de dumneata la Manderley. Ne simțeam foarte bine, înainte de venirea dumitale. De ce n-ai rămas acolo, în Franța?

— Se pare că uiți că-l iubesc pe domnul de Winter, spusei eu.

— Dacă l-ai fi iubit, n-ar fi trebuit să te măriți niciodată cu el, zise ea.

Nu știam ce să spun. Situația era nesăbuită, ireală. Vorbea mai departe în felul acela înăbușit, stins, cu capul întors în altă direcție.

— Credeam că te urăsc, dar acum nu te mai dușmănesc, spuse ea, pare să se fi stins de la sine toată pornirea mea.

— De ce să mă urăști? am întrebat-o. Ce ți-am făcut ca să mă urăști?

— Ai încercat să iei locul doamnei de Winter, zise ea.

Tot nu se uita la mine. Stătea acolo mohorâtă, cu capul întors.

— N-am schimbat nimic la Manderley, spusei eu. N-am dat dispoziții, te-am lăsat să faci ce vrei. Ți-aș fi fost prietenă, dacă ai fi vrut, dar ai luat de la început atitudine împotriva mea. Am văzut-o pe chipul dumitale în clipa în care ți-am strâns mâna.

Ea nu-mi răspunse, mâna ei se deschidea și se închidea mereu strângându-și fusta.

— Sunt mulți oameni care se căsătoresc de două ori, și bărbați și femei, răspunsei. În fiecare zi, se fac mii de căsătorii. S-ar spune că am comis o crimă căsătorindu-mă cu domnul de Winter, un sacrilegiu împotriva moartei. Oare n-aveam dreptul

să fim fericiți ca oricare?

— Domnul de Winter nu-i fericit, zise ea, privindu-mă. Primul imbecil și-ar da seama de asta. N-ai decât să te uiți în ochii lui. E într-una chinuit ca-n iad și așa-i mereu, de când a murit ea.

— Nu-i adevărat, spusei eu. Nu-i adevărat. Era fericit când eram amândoi în Franța, era mai tânăr, mult mai tânăr și râdea, era fericit.

— Ei și? E bărbat doar! replică ea. O călătorie de nuntă e totdeauna plăcută pentru un bărbat. Domnul de Winter n-a împlinit încă patruzeci și șase de ani.

Ea avu un răs batjocoritor și ridică din umeri.

— Cum îndrăznești să-mi vorbești astfel, cum îndrăznești? zisei eu.

Nu mă mai temeam de ea. Mă apropiai și-i scuturai brațul.

— Dumneata m-ai făcut să îmbrac costumul acela aseară, zisei eu. Fără dumneata nu mi-ar fi trecut prin minte așa ceva. Ai făcut-o pentru că voiai să-i faci rău domnului de Winter, să-l faci să sufere. N-a suferit îndeajuns fără să mai pui la cale farsa aceea josnică? Crezi că durerea și supărarea lui o s-o readucă pe doamna de Winter?

Ea își eliberă brațul, un val de furie îi însufleți chipul galben.

— De ce m-aș sinchisi de durerea lui, el nu s-a sinchisit niciodată de a mea. Crezi că asta e viață pentru mine să te văd stând în locul ei, mergând pe urmele ei, atingându-i lucrurile? Ce crezi că au însemnat pentru mine toate lucrurile acelea, știind că scrii la biroul ei, în salonaș, că folosești chiar tocul întrebuițat de ea, că vorbești la telefonul interior de unde obișnuia să stea de vorbă cu mine în fiecare dimineață dată de Dumnezeu, încă de când a venit prima oară la Manderley? Și să-l aud pe Frith și pe Robert și pe ceilalți că îți spun „doamnă de Winter?” „Doamna de Winter a ieșit să se plimbe”, „Doamna de Winter a cerut mașina pentru ora trei”. „Doamna de Winter nu va fi acasă până la ora cinci”. Pe când doamna mea, cu zâmbetul și chipul ei frumos și statura-i frumoasă, adevărata doamnă de Winter, zace rece, uitată, în cripta bisericii. Dacă el suferă, n-are decât ce merită, pentru că s-a însurat cu o tânără

ca dumneata, înainte de a trece zece luni. Ei bine, acum plătește! I-am văzut chipul, i-am văzut ochii. Și-a făurit singur iadul și nu poate învinovăți pe nimeni. Știe că ea îl vede, știe că vine noaptea și-l privește. Nu vine binevoitoare, oh, acesta nu era felul de a fi al doamnei mele. Nu era o femeie ca să înghită astfel de jigniri în tăcere. „O să-i văd în iad, Danny, o să spună ea. Să-i văd mai întâi în iad”.

„Prea bine, draga mea, am să-i spun, nimeni n-o să-ți impună ce să faci. Te-ai născut pe lumea asta ca să te bucuri cât poți de viață”. Și chiar așa se purta, nu-i păsa, nu se temea de nimic. Doamna de Winter a mea avea curajul și îndrăzneala unui bărbat. I-am spus adesea că ar fi trebuit să fie bărbat. Eu am crescut-o când era mică. Știai asta, nu-i așa?

— Nu, zisei eu, nu, doamnă Danvers, și la ce bun toate astea? Nu vreau să aud mai mult. Nu vreau să știu. N-am și eu sentimente la fel ca dumneata? Nu poți înțelege ce înseamnă asta pentru mine, s-o aud pomenită mereu, să stau aici și să ascult cum îmi povestești despre ea...

Dar ea nu m-ascultă, continuă să bată câmpii ca o nebună, degetele ei lungi mototolind stofa neagră a fustei.

— Ce drăguță era pe atunci, zise ea. Era frumoasă ca o icoană, bărbații întorceau capul după ea și n-avea nici doisprezece ani. Drăcoica vedea bine asta și-mi făcea semn cu ochiul. „O să fiu foarte frumoasă, nu-i așa, Danny?” întrebă ea. „O să ne ocupăm de treaba asta, iubirea mea, o să ne ocupăm”, i-am spus. Știa tot atât de multe lucruri ca un om mare. Era în stare să intre în vorbă cu bărbați și femei, purtând o conversație la fel de isteată și plină de haz ca și o fată de optsprezece ani. Îl ducea de nas pe tată-său și ar fi fost la fel și cu maică-sa, dacă ar fi trăit. Și nimeni n-avea atâta îndrăzneală ca ea. Când a împlinit paisprezece ani, mâna o trăsură cu patru cai și vărul ei, domnul Jack, pe scaunul de alături, încerca să-i ia hățurile. S-au bătut vreo trei minute ca pisica cu câinele, în timp ce caii luaseră vânt. Dar doamna mea a învins până în cele din urmă. A pocnit din bici pe deasupra lui și el și-a plecat capul, înjurând și râzând. Ah, ea și domnul Jack, alcătuiau într-adevăr o pereche. L-au silit să intre în

marină, dar el n-a putut suferi disciplina și nu-l osândesc. Era prea mândru ca să asculte, era ca doamna mea.

Eu o priveam fascinată și plină de groază. Avea pe buze un ciudat zâmbet extatic, care o îmbătrânea și mai mult și-i însuflețea capul de mort.

— Nimeni n-a avut ultimul cuvânt cu ea, urmă dânsa. Făcea ce-i plăcea, trăia după pofta inimii. Și era voinică întocmai ca un pui de leu. Mi-o amintesc la șaisprezece ani, călărind un cal al tatălui ei, un cal mare, năvălaș, prea înfocat, după cum spunea rândașul. Dar el n-a trântit-o din șa. O revăd cu părul în vânt, cravașând calul până la sânge și înfigându-i pintenii în coaste. Și când a coborât, calul tremura, acoperit de spumă și de sânge. „Asta o să-l învețe minte, nu-i așa?”, zise ea și se duse să se spele pe mâini, foarte calmă. Și așa s-a purtat în viață când s-a făcut mare. O vedeam. Eram cu ea. Nu se sinchisea de nimeni. Și la sfârșit a fost învinsă. Dar nu de un bărbat, nu de o femeie. Marea a reușit s-o doboare. Marea a fost mai tare decât ea. Marea i-a venit de hac.

Ea se opri, gura i se mișca ciudat și i se lăsa în jos la colțuri. Începu să plângă zgomotos, gâfâind, cu gura deschisă și ochi uscați.

— Doamnă Danvers, zisei eu, doamnă Danvers.

Stam înaintea, ei, neștiind ce să fac. Nu mai trebuia s-o înfrunt. Nu mă mai înspăimânta. Dar vederea acestei femei hohotind, cu ochii uscați, mă făcea să mă înfior, mă îmbolnăvea. „Doamnă Danvers, zisei eu, nu ți-e bine, ar trebui să te culci. De ce nu te odihnești în odaia dumatăle? De ce nu te duci să te culci?”

Ea mă privi cu sălbăticie.

— Nu poți să mă lași în pace? spuse ea. Ce te interesează că-mi dezvălui durerea? Nu mi-e rușine, eu nu mă încui ca să plâng. Eu nu mă sor odaia în lung și în larg, ca domnul de Winter, îndărătul ușii încuiate.

— Ce vrei să spui? Domnul de Winter nu face asta.

— A făcut-o după moartea ei. Umbla de colo până colo prin bibliotecă. L-am auzit, l-am și văzut, nu o dată, pe gaura cheii. De colo până colo, ca o fiară sălbatică în cușcă.

— Nu vreau să știu, zisei eu, nu vreau!

— Și pe urmă spui că l-ai făcut fericit în luna de miere, zise ea, l-ai făcut fericit dumneata, o tânără fată neștiutoare, destul de tânără ca să-i fii fiică? Ce știi dumneata despre viață? Ce știi despre bărbați? Vii aici și crezi că poți lua locul doamnei de Winter. Dumneata! Să iei locul doamnei mele! Cum, păi până și servitorii au râs de dumneata, când ai venit la Manderley. Până și rândășoica de la bucătărie, pe care ai întâlnit-o pe coridorul din spatele casei în prima dimineață petrecută aici. Mă întreb la ce s-a gândit domnul de Winter când s-a înapoiat aici, la Manderley, după ce s-a terminat prețioasa lui lună de miere. Mă întreb ce-a gândit când te-a văzut pentru întâia oară stând la masa din sufragerie.

— Mai bine ai înceta cu asta, doamnă Danvers, am spus. Ai face mai bine să te duci în odaia dumatăle.

— Să mă duc în odaia mea, repetă ea, imitându-mă, să mă duc în odaia mea. Stăpâna casei socotește că aș face mai bine să mă duc în odaia mea. Și după asta? O să alergi să-i spui domnului de Winter: „Doamna Danvers n-a fost drăguță cu mine, doamna Danvers a fost necuviincioasă”. O să alergi să-i povestești, ca în ziua când a venit domnul Jack să mă vadă.

— Nu i-am povestit niciodată, zisei eu.

— Minți, izbucni dânsa. Cine ar fi putut să i-o spună, dacă nu dumneata? Nu era nimeni aici. Frith și Robert plecaseră și niciun alt servitor nu știa. În ziua aceea am hotărât să-ți dau o lecție, și lui de asemeni. Să sufere, asta mi-am spus. Ce mă interesează? Ce mă interesează dacă suferă? De ce n-aș avea dreptul să-l văd pe domnul Jack la Manderley? E singura legătură ce-mi mai rămâne cu doamna de Winter. „Nu vreau să vină aici, zicea el. Te înștiințez că e pentru ultima dată!” În orice caz nu și-a uitat gelozia!

Mă revedeam pitită în galerie, când s-a deschis ușa bibliotecii. Îmi aminteam glasul lui Maxim, înfuriat, rostind cuvintele pe care le repetase doamna Danvers. Gelos, Maxim gelos...

— Era gelos pe ea când trăia și e gelos și acum, când e moartă, zise doamna Danvers. Ca și altă dată îi interzice

domnului Jack să vină aici. Asta dovedește că n-a uitat-o, nu crezi? Firește că era gelos. Și eu. Și toți cei care o cunoșteau. Ea își bătea joc de asta. „Am să trăiesc, după bunul meu plac, Danny, zicea ea, și lumea întregă n-o să mă oprească”. Bărbații numai ce-o priveau și înnebuneau. Am văzut aici bărbați pe care i-a întâlnit la Londra și pe care îi aducea pentru weekend-uri. Îi aducea să se scalde, aruncându-se de pe iaht, făcea picnicuri, seara, în căsuța din golf. Desigur că-i făceau curte, cine nu i-ar fi făcut? Râdea, îmi povestea când se întorcea ce-au spus și ce-au făcut. Nu dădea nicio importanță acestor lucruri, era un joc pentru ea, un joc. Cine n-ar fi fost gelos? Eram toți geloși, toți nebuni după ea, domnul de Winter, domnul Jack, domnul Crawley, toți acei care o cunoșteau, toți acei care veneau la Manderley.

— Nu vreau să știu, spusei eu. Nu vreau să știu.

Doamna Danvers veni lângă mine, își apropie fața de a mea.

— E în zadar, nu-i așa? zise ea. Niciodată n-ai să-i iei locul. E încă stăpână aici, chiar dacă e moartă. Ea este adevărata doamnă de Winter, nu dumneata. Dumneata ești umbra și fantoma. Dumneata ești uitată și nedorită și împinsă la o parte. Ei, de ce nu lași Manderley-ul pe seama ei? De ce nu pleci?

Mi-am abătut privirea de la ea, uitându-mă pe fereastră și în Suflet mi se trezea vechea spaimă și oroare. Mă luă de braț și mi-l strânse ca într-o menhină.

— De ce nu pleci? repetă. Niciunul din noi nu te vrea. El nu te vrea, niciodată nu te-a vrut. Nu o poate uita. Vrea să fie iarăși singur, în casă, cu ea. Dumneata s-ar cuveni să zaci acolo, întinsă în cripta din biserică, nu ea. Dumneata s-ar cuveni să fii moartă, nu ea.

Mă împinse spre fereastra deschisă. Vedem terasa dedesubtul meu, nedeslușită și cenușie în ceața alburie.

— Privește, zise ea. E ușor, nu-i așa? De ce nu sari? N-o să-ți pricinuiască nicio durere. E un mijloc rapid și bun. Nu e ca și când te-ai îneca. De ce nu încerci?

Ceața umplea fereastra deschisă, alburie și umedă, mi se lipsea de ochi și de gene. Mă țineam cu amândouă mâinile de

pervazul ferestrei.

— Nu te teme, zise doamna Danvers, n-o să te împing. O să sari singură. La ce bun să rămâi la Manderley? Nu ești fericită. Domnul de Winter nu te iubește. Ce ai de la viață? De ce să nu sari și s-o termini? N-o să fii mai nenorocită după asta.

Vedeam hârdaiele de flori de pe terasă și albastrul compact al ortensiilor. Lespezile erau cenușii și netede. Nu erau neegale, nici zgrunțuroase. Ceața le făcea să pară atât de depărtate. Dar ele nu erau atât de departe, fereastra nu era atât de înaltă.

— Haide, șopti doamna Danvers, de ce nu sari? De ce nu încerci?

Ceața se îngroșase, nu mai vedeam terasa. Nu mai deslușeam lăzile de flori, nici lespezile netede. Nu mai era nimic împrejur decât ceața aceea alburie, umedă și rece, care mirosea a alge de mare. Singura realitate era pervazul ferestrei sub mâinile mele și încleștarea doamnei Danvers pe brațul meu stâng. Dacă aș fi sărit, n-aș fi văzut cum bolovanii se înălțau să mă întâmpine, ceața mi i-ar fi ascuns. Durerea ar fi fost ascuțită și bruscă, cum spunea ea. Căderea mi-ar fi frânt gâtul. Nu ar fi fost o senzație lentă, ca înecul. S-ar fi sfârșit repede. Și Maxim nu mă iubea. Maxim voia să fie iarăși singur cu Rebecca.

— Haide, șopti doamna Danvers, haide, nu-ți fie teamă.

Închisei ochii. Amețisem privind în jos, pe terasă, și degetele mă dureau tot ținând strâns marginea ferestrei. Negura îmi pătrundea în nări și se așternea peste buzele mele, acră și umedă. Era înăbușitoare ca o pătură, ca un anestezic. Începusem să uit de nefericirea mea și de dragostea mea pentru Maxim. Începusem s-o uit pe Rebecca.

Curând n-aveam să mai fiu nevoită să mă gândesc vreodată la Rebecca...

Când mâinile mele au părăsit pervazul ferestrei, ceața alburie și tăcerea care o însoțea fură deodată risipite, sfâșiate ca de o detunătură care scutură fereastra la care stăteam. Geamurile se cutremurară în cercevelele lor. Deschisei ochii și-o privii pe doamna Danvers. Se auzi o a doua detunătură, apoi o a treia, după aceea a patra. Zgomotul acelor explozii zguduia

aerul, țipetele prelungite ale păsărilor nevăzute, care zburau dinspre pădure, le răspundeau ca un ecou.

— Ce este? întrebai fără să înțeleg. Ce se petrece?

Doamna Danvers îmi lăsă brațul.

— Sunt semnale, zise ea. Trebuie să se fi împotmolit un vapor în golf.

Ascultarăm împreună, cercetând ceața. Apoi auzirăm un zgomot de pași fugind pe terasa de dedesubtul nostru.

CAPITOLUL 19

ERA MAXIM. NU-L VEDEAM, DAR îi auzeam glasul. Din goană îl striga pe Frith. L-am auzit pe Frith răspunzând din hol și ieșind pe terasă. Siluetele lor se desprindeau nelămurit în ceață.

— Se împotmolește un vas, spuse Maxim. L-am văzut de pe promontoriu, îndreptându-se spre golf și luând-o drept spre stânci. N-o să-l putem dezpotmoli cu fluxul ăsta. O fi luat golful drept portul Kerrith. Jos, ceața-i ca un zid. Spune în casă să țină pregătită o masă și vin, dacă echipajul va avea nevoie de ceva. Și telefonează domnului Crawley, la birou, ca să-l informezi de ce se întâmplă. Mă întorc acolo să văd dacă pot să fac ceva. Vrei să-mi trimiți țigări?

Doamna Danvers plecă de la fereastră. Fața ei lipsită de orice expresie era iar masca rece și palidă pe care o cunoșteam.

— Ar fi mai bine să coborâm, zise ea. Frith o să mă caute. Domnul de Winter o să aducă poate oameni acasă, cum a spus. Ferește-ți mâinile, închid fereastra.

Mă dădui înapoi spre odaie, buimăcită, îndobitocită, îndoindu-mă de realitatea mea și a ei. Am privit-o închizând obloanele și fereastra și trăgând perdelele.

— Noroc că marea-i liniștită, spuse ea. Altfel n-ar mai fi scăpat probabil. Dar pe vremea asta nu-i primejdie. Numai proprietarul își va pierde vasul dacă s-a lovit de stânci, așa cum a spus domnul de Winter.

Privi în jurul ei ca să se asigure că totul era în ordine. Netezi cuvertura de pe patul mare, apoi deschise ușa și se dădu deoparte ca să mă lase să trec.

— O să spun la bucătărie să se pregătească o masă rece în sufragerie, zise ea. Așa o să poți dejuna când o să vrei. S-ar putea ca domnul de Winter să nu vrea să se repeadă îndărăt la ora unu, dacă mai e ocupat cu vasul.

M-am uitat la ea cu o privire inexpressivă și pe urmă am ieșit pe ușa deschisă, țeapănă ca un manechin.

— Când îl vezi pe domnul de Winter, doamnă, vrei să-i spui să nu-și facă nicio grijă, dacă vrea să aducă oamenii de pe vapor? La orice oră, vor găsi o masă caldă pregătită pentru ei.

— Da, i-am spus. Da, doamnă Danvers.

Ea se îndepărtă pe coridor spre scara de serviciu, siluetă subțire îmbrăcată în negru, măturând pământul cu fusta ei de modă veche. Apoi dispăru după colțul coridorului.

Am mers încet pe coridor până la ușa de lângă arcadă, cu mintea încă încețoșată și greoaie, de parcă abia m-aș fi trezit dintr-un somn lung. Am pășit mai departe, în neștire, coborând treptele fără niciun țel. Frith, care se îndrepta spre sufragerie, mă văzu și mă așteptă la piciorul scării, până intrai în hol.

— Domnul de Winter a trecut acum o clipă, doamnă, îmi spuse el. Și-a luat țigări și s-a înapoiat la plajă. Se pare că a eșuat un vapor...

— Da, zisei eu.

— Ați auzit rachetele, doamnă? mă întrebă Frith.

— Da, le-am auzit.

— Eram la bucătărie cu Robert, când s-au auzit semnalele și mai întâi am crezut că un grădinar a azvârlit în aer o rachetă rămasă de la focul de artificii. I-am spus lui Robert: „Ce idee pe un timp ca ăsta! Ar fi făcut mai bine dacă ar fi păstrat-o ca să-i fi distrat pe copii într-o sâmbătă seară!” Apoi s-a auzit al doilea semnal, apoi al treilea. „Nu-i foc de artificii, a spus Robert, e un vas în primejdie”. „Mi se pare că ai dreptate”, i-am răspuns, și pe când intram în hol, domnul de Winter m-a strigat pe terasă.

— Da, spusei eu.

— Ei, ce vreți, nu prea ai de ce să te miri pe ceața asta, doamnă. Asta i-am spus lui Robert chiar adineauri. E greu să te orientezi pe șosea, cu atât mai mult pe apă... Dacă doamna vrea să dea de domnul, poate să-l ajungă, căci a plecat abia de două minute, tăind pajiștea, spuse Frith.

— Mulțumesc, Frith.

Am ieșit pe terasă. Vedeam copacii recăpătându-și forma în spatele pajiștilor. Ceața se risipea, se ridica în nourași pe cer. Se răsucea în jurul capului meu, ca niște ghirlande de fum.

Ridicai ochii spre ferestre. Erau închise, cu obloanele trase. Arătau ca și cum nu se vor mai deschide niciodată.

Cu cinci minute înainte mă aflasem la fereastra cea mare din mijloc. Cât de înaltă părea deasupra capului meu, înaltă și depărtată! Pavajul era tare sub picioarele mele. Îl privii, apoi ridicai din nou ochii spre fereastră și făcând asta, îmi dădui seama că mi se învârtește capul și mi-e tare cald. Un firisor de sudoare îmi curgea pe față. Pete negre îmi jucau înaintea ochilor. Mă înapoiai în hol și mă așezai pe un scaun. Măinile îmi erau umede. Stătui nemișcată, ținându-mi genunchii cu mâinile.

— Frith, strigai eu, Frith, ești în sufragerie?

— Da, doamnă.

El ieși îndată și se apropie de mine.

— Ascultă Frith, e stupid, dar aș vrea puțin brandy.

— Îndată, doamnă.

Îmi ținam mai departe genunchii cu brațele și stăteam absolut nemișcată.

Se înapoia într-adevăr numaidecât cu un pahar de lichior pe o tavă de argint.

— Doamnei i-e rău? S-o chem pe Clarise?

— Nu, o să-mi treacă, Frith. Mi-a fost, tare cald, asta-i tot.

— E o vreme curioasă, doamnă. Prea cald. S-ar putea spune chiar o căldură apăsătoare.

— Da, Frith, foarte apăsătoare.

Băui brandy-ul și pusei la loc paharul pe tava de argint.

— Zgomotul semnalelor a speriat-o poate pe doamna, spuse Frith.

— Da, într-adevăr.

— Poate că din pricina dimineții dogoritoare și a nopții pierdute nu vă simțiți prea bine, doamnă, spuse Frith.

— Da, se poate, i-am răspuns.

— Dacă doamna vrea să se odihnească puțin, în bibliotecă e foarte răcoare.

— Nu, cred că am să mă duc să iau puțin aer. Nu te îngriji de mine, Frith.

— Foarte bine, doamnă.

El se retrase, lăsându-mă singură în hol. Era liniște și răcoare, era odihnitor. Pierise orice urmă a serbării. Parcă nici nu s-ar fi dat vreodată. Holul era ca totdeauna cenușiu, tăcut și auster, cu portrete și arme pe pereți. Abia îmi venea să cred că în seara trecută stătusem acolo, în capul scârilor, în rochia mea albastră, dând mâna cu cinci sute de oameni. Nu puteam crede că fusese un chioșc pentru muzicanți în galeria trubadurilor și că acolo cântase o orchestră, un om cu o vioară, altul cu o tobă... Mă sculai și ieșii iar pe terasă.

Pâcla se risipise, se ridica până în vârful copacilor. Vedeam pădurea la capătul pajiștii. Deasupra capului meu lumina unui soare palid încerca să străpungă cerul acoperit. Era mai cald ca niciodată. Apăsător, cum spunea Frith. O albină bázai în jurul meu, umblând după parfumuri, zburând zgomotos, apoi se înfundă într-o floare și îndată tăcu. Pe povârnișul plin de iarbă de deasupra pajiștilor, grădinarul începu să cosească. Un pietroșel speriat fugi dintre firele de iarbă care foșneau ușor, luând-o spre grădina de trandafiri. Grădinarul se aplecă peste mânerul secerătoarei și porni încet de-a lungul malului, împrăștiind în jur firele de iarbă scuturate și capetele ca gămăliile de ac ale margaretelor. Mireasma plăcută și caldă a ierbii venea până la mine și soarele, țâșnind puternic din negură, începu să strălucească din plin. Îl fluierai pe Jasper, dar nu veni. Îl întovărășea poate pe Maxim, care se dusesse pe plajă. Mă uitai la ceas. Trecuse de douăsprezece și jumătate, era aproape unu fără douăzeci. Ieri, la ora asta, Maxim și cu mine stam cu Frank în grădinița lui așteptând dejunul.

De atunci au trecut douăzeci și patru de ceasuri. Ei mă tachinau în legătură cu rochia mea. „N-o să vă vină să vă credeți ochilor”, spusese eu.

Eram bolnavă de rușine, aducându-mi aminte de cuvintele mele. Apoi îmi dădui întâia oară seama că Maxim nu plecase, cum mă temusem. Glasul, pe care îl auzisem pe terasă, era liniștit și familiar. Era glasul pe care îl cunoșteam. Nu era glasul de aseară, în clipa când coboram scara. Maxim nu plecase. Era jos, în golf. Era chiar el, teafăr și așa cum îl știam de obicei. Se dusesse doar să se plimbe, cum spusese Frank.

Era pe promontoriu când a văzut apropiindu-se vasul de coastă. Toate temerile mele erau nemotivate. Maxim era în siguranță. Maxim se simțea foarte bine. Desigur, eu trecusem printr-o experiență umilitoare, groaznică, nesăbuită; mi se întâmplase ceva pe care, chiar acum, nu-l înțelegeam cu desăvârșire, pe care nu țineam să mi-l amintesc, pe care doream să-l ascund pentru totdeauna în cele mai adânci tainite ale minții mele, împreună cu vechile spaime uitate ale copilăriei, dar chiar și aceasta nu mai însemna nimic, de vreme ce Maxim era sănătos.

Pe urmă am pornit și eu pe poteca răpoasă care șerpuia prin pădurile întunecate, ducând la plaja de jos.

Ceața se risipise aproape de tot și când ajunsei în golf, văzui îndată vasul împotmolit la vreo două mile de coastă, cu vârfurile catargelor lui îndreptate spre malul râpos. O luai de-a lungul digului de care se spârgeau valurile și mă oprii la capăt, sprijinindu-mă de zid. Pe malul râpos se și afla o mulțime de oameni care veniseră, se vede, din Kerrith pe cărarea vameșilor. Falezele și promontoriul țineau de Menderley, dar publicul se bucurase totdeauna de dreptul de trecere. Curioșii coborâra de pe mal ca să vadă mai de aproape vasul naufragiat. Era culcat pe o coastă, cu prora în sus, și numeroase bărcuțe îl și înconjurau. Barca de salvare se apropia. Văzui într-însa pe cineva ridicându-se și strigând într-un megafon, dar n-am auzit ce spunea. În golf mai era păclă și nu vedeam zarea. Altă barcă-automobil, de culoare gri-închis apăru în lumină cu mai mulți oameni la bord. Unul din ei era în uniformă. Era probabil comandantul portului Kerrith, însoțit, desigur, de agentul de asigurări. Se apropie o altă barcă-automobil, plină de vilegiaturiști din Kerrith, în costume de baie. Se învârtiră de mai multe ori în jurul vasului, vorbind cu multă însuflețire. Auzeam glasurile lor deasupra apelor liniștite.

Părăsii digul portului și golful suind poteca falezei spre locul unde se îngrămădea lumea. Nu-l găsii pe Maxim nicăieri. Frank sta acolo de vorbă cu un grănicer. Văzându-l, am voit s-o șterg înapoi, stingherită la început. Nu era decât un ceas de când

plânsesem, vorbindu-i la telefon. Nu știam ce să fac. El mă văzu îndată și-mi făcu semn. M-am apropiat de el și de grănicerul, care mă cunoștea.

— Ați venit să vedeți spectacolul, doamnă de Winter? spuse el, zâmbind. Cred că n-o să fie o treabă ușoară. Remorchererele o să-l readucă la suprafață poate, dar nu sunt sigur. S-a împotmolit adânc de tot.

— Ce-or să facă? întrebai eu.

— O să fie coborât îndată un scafandru ca să vadă dacă-i spart fundul vasului, răspunse el. Tipul acela cu bonetă roșie, tricotată. Vreți să priviți prin binoclu?

Luai binoclul și privii. Vedeam un grup de marinari îngrămădiți la proră. Unul din ei arăta ceva. Omul de pe barca de salvare continuă să strige prin megafon.

Comandantul portului Kerrith se dusese la marinarii de pe prora vasului împotmolit. Scafandru cu boneta tricotată stătea în barca-automobil cenușie.

Barca cu înotători continua să se învâртеască în jurul vasului. O femeie, care stătea în picioare, fotografia. Un stol de pescăruși țipa deasupra apei, în nădejdea unei prăzi.

Înapoi ai grănicerului binoclul.

— Se pare că nu se întâmplă nimic, spusei eu.

— O să-l coboare îndată pe scafandru, zise el. Desigur că discută mai întâi puțin, ca toți străinii. Uitați remorcherul.

— N-or să poată face nimic, spuse Frank. Privește unghiul în care e culcat.

— Stânca e destul de înaltă, lămuri grănicerul. N-o bagi de obicei în seamă, când străbați golful într-o bărcuță. Dar un vas cu o cocă¹⁰ așa ca asta, se lovește bine de tot de ea.

— Eram în primul golf din josul văii, când au dat semnalele, spuse Frank. În clipa aceea, abia dacă se vedea până la trei metri. Și lucrurile piereau, înălțându-se parcă spre cer.

Mă gândeam că toți oamenii erau la fel în împrejurări de

---

¹⁰ Ansamblu rezistent și etanș, constituit din scheletul unei rame, din învelișul ei exterior și din cel al punților.

interes obștească. Frank era leit Frith, povestind în felul lui întâmplarea, ca și când aceasta ar fi avut vreo însemnătate, ca și când aceasta ne-ar fi interesat. Știam că se dusesse pe plajă să-l caute pe Maxim. Știam că fusese îngrijorat ca și mine. Și iată că totul fusese uitat, înlăturat: convorbirea noastră la telefon, spaima noastră comună, stăruința lui de a mă vedea. Și aceasta pentru că un vas eșuase pe ceață.

Un băiețuș veni spre noi, țopăind.

— Or să se înece cumva marinarii? întrebă el.

— Nu, nu-i primejdie, puștiule, spuse grănicerul. Nu-i nici urmă de val. De data asta n-or să fie victime.

— Dacă s-ar fi întâmplat în noaptea trecută nu i-am fi auzit de loc, spuse Frank. Trebuie să se fi lansat vreo cincizeci de rachete la petrecere, în afară de cele mici.

— Le-am fi auzit oricum, spuse grănicerul. Am fi văzut fulgerarea și am fi știut în ce direcție e. Ah, uite-l pe scafandru, îl vedeți, doamnă de Winter, cum își pune casca?

— Vreau să-l văd pe scafandru, spuse băiețușul.

— Acolo, vezi, spuse Frank aplecându-se, omulețul acela care își pune casca. O să fie coborât în apă.

— N-o să se înece? întrebă copilul.

— Scafandrii nu se îneacă, zise grănicerul. Li se trimite tot timpul aer. Privește-l. Cum se scufundă în apă. A plecat.

Suprafața apei, o clipă mișcată, se liniști din nou.

— A plecat, spuse băiețușul.

— Unde-i Maxim? întrebai eu.

— A dus pe un membru al echipajului la Kerrith, răspuse Frank. Omul își pierduse capul și a sărit peste bord, ca să se ducă să și-l caute, probabil. L-am găsit cățărându-se pe una din stânci, colo, la piciorul falezei, ud learcă, firește, și tremurând din tot corpul. Bineînțeles că nu știa o boabă englezește. Maxim s-a dus la el și l-a găsit sângerând ca un porc dintr-o rană, pe care și-a făcut-o lovindu-se de stâncă. I-a vorbit în nemțește. Apoi a chemat una din bărcile-automobil din Kerrith care se învârteau în jur ca niște rechini și l-a dus la doctor să-l panseze. Cu puțin noroc, o să-l găsească pe bătrânul doctor Philips la masă.

— Când a plecat? întrebai eu.

— Chiar înainte de a veni dumneata, să tot fie vreo cinci minute. Mă miră că n-ai văzut barca-automobil. Maxim stătea la pupă cu neamțul ăla.

— O fi trecut în clipa când mă suiam pe faleză.

— Maxim e formidabil în astfel de împrejurări, urmă Frank. Face tot ce se poate. O să vezi că o să invite tot echipajul la Manderley și pe deasupra o să-i dea de mâncare și o să-l culce acolo.

— E adevărat, spuse grănicerul, și-ar da și cămașa pentru oamenii de pe moșia sa. Ne-ar trebui mulți ca dânsul în comitat.

— Da, asta n-ar strica, spuse Frank.

Continuam să privim vasul. Remorcherele erau tot acolo, dar barca de salvare se înapoiase la Kerrith.

— Azi nu li se poate da niciun ajutor, spuse grănicerul.

— Nu, zise Frank. Cred că nici remorcherele. De astă dată treabă bună o să facă cel care o să cumpere epava vasului.

Pescărușii se învârteau în zbor, scoțând țipete ascuțite și tânguitoare, care semănau cu miorlăiturile unor pisici înfometate; unii se aplecau pe marginea falezei, pe când alții, mai (îndrăzneți, atingeau suprafața apei foarte aproape de vas.

Grănicerul își scoase cascheta și-și șterse fruntea.

— E zăduf, nu? făcu el.

— Da, spusei eu.

Barca de agrement cu oamenii care luaseră fotografiile plutea spre Kerrith.

— S-au săturat până-n gât, spuse vameșul.

— Îi înțeleg, făcu Frank. Cred că n-o să se întâmple ceva decât peste câteva ceasuri. Înainte de a se încerca dezpotmolirea vasului, scafandrul trebuie să-și facă raportul.

— Așa e, spuse grănicerul.

— N-avem ce să mai facem aici, spuse Frank. Aș vrea să mănânc, fiindcă mi-e foame.

Nu spusei nimic. El se codi. Simții privirea lui ațintită asupra mea.

— Dumneata ce faci? mă întrebă el.

— Mă gândesc să mai rămân puțin aici, spusei. Pot să mănânc când vreau. Aș vrea să văd ce o să facă scafandrul...

Nu-l puteam înfrunța pe Frank în clipa aceea. Aveam nevoie să fiu singură sau cu cineva pe care nu-l cunoșteam, cum era grănicerul.

— N-ai să vezi nimic, zise Frank. Nu-i nimic de văzut. Hai să iei masa cu mine.

— Nu, spusei eu. Nu, mulțumesc.

— Bine, făcu Frank. Oricum, știi unde mă găsești. Rămân la birou toată după-amiaza.

— Foarte bine, spusei eu.

Îl salută pe grănicer și se îndepărtă, în josul stâncii, către golful. Mă întrebam dacă nu cumva îl jignisem. Nu-mi puteam înlătura această îndoială. Toate lucrurile acestea aveau să fie lămurite într-o bună zi, cândva. Păreau să se fi întâmplat atâtea, de când vorbisem la telefon cu el, și nu voiam să mă mai gândesc la nimic. Doream doar să stau acolo, pe stâncă, și să mă uit la vas.

— E un om de treabă domnul Crawley, zise grănicerul.

— Da, am încuviințat eu.

— Și-ar da și mâna dreaptă pentru domnul de Winter.

— Da, cred că ar face asta, am spus.

Băiețașul țopăia mereu pe iarbă în fața noastră.

— Când o să se înapoieze scafandrul? întrebă el.

— Nu încă, puștiule, spuse grănicerul.

O femeie tânără, în rochie roz cu dungii și cu o bonetă de horboțică pe cap, se apropie de noi.

— Charlie, Charlie, unde ești? strigă ea.

— Uite-o pe maică-ta. O să capeți câteva scatoalce, spuse grănicerul.

— Mamă, l-am văzut pe scafandru, țipă băiețașul.

Femeia ne salută și zâmbi. Nu mă cunoștea. Era o sezonistă din Kerrith.

— Nu-i mare lucru de văzut, nu-i așa? spuse ea. Se spune că vasul o să zacă zile întregi acolo, pe faleză.

— Se așteaptă raportul scafandrului, zise grănicerul.

— Nu înțeleg cum consimt să coboare așa, în fundul apei,

spuse femeia. Trebuie să fie bine plătiți.

— Chiar și sunt, afirmă grănicerul.

— Mamă, vreau să mă fac scafandru, zise băiețașul.

— Trebuie să-l întrebăm pe tata, scumpule, răspunse femeia, privindu-ne râzând. E un colțișor frumos aici, nu-i așa? adăugă ea, adresându-mi-se. Ne-am adus mâncarea de prânz. N-am știut că o să avem o astfel de ceață și pe deasupra și un naufragiu. Ne pregăteam să ne înapoiem la Kerrith, când am auzit semnalele. Ai fi spus că erau chiar în fața nasului nostru. Am sărit în sus. I-am spus bărbatului meu: „Doamne, ce s-a întâmplat?” El mi-a răspuns: „E un vas în primejdie. Hai să vedem și noi”. Nu-l mai poți scoate de acolo, e mai rău decât copilul ăsta. Nu înțeleg ce poate să fie interesant în asta.

— Da, nu-i mare lucru de văzut, spuse grănicerul.

— Pădurile de colo sunt frumoase, zise femeia. Trebuie să fie o proprietate particulară.

Grănicerul tuși cam stingherit și mă privi. Începui să mușc un fir de iarbă, întorcând ochii.

— Da, toate astea sunt particulare, făcu el.

— Bărbatu-meu spune că toate proprietățile astea mari o să ajungă într-o bună zi să fie expropriate și că o să se ridice pe ele vile mici, zise femeia. Mi-ar plăcea să am aici o vilioasă cu vedere la mare. Cu toate că iarna, aici...

— Da, iarna aici e tare liniștit, zise grănicerul.

Eu tot mestecam firul de iarbă. Băiețașul alerga de jur-împrejur. Grănicerul își privi ceasul.

— Ei, făcu el, trebuie s-o șterg. După-amiază plăcută! Mă salută și o luă pe poteca Kerrith-ului.

— Vino, Charlie, hai să-l căutăm pe tata, spuse femeia.

Mă salută cu amabilitate și se îndepărtă, băiețașul sărind pe călcăie. Un bărbat slab în șort kaki și blazer în dungi le făcu semn. Se așezară lângă un tufiș și femeia începu să desfacă pachetele.

Aș fi vrut să-mi pot pierde identitatea și să mă duc la ei. Să mănânc ouă tari și sandvișuri cu carne conservată, să râd cam zgomotos, să mă amestec în convorbirea lor și pe urmă să hoinăresc cu ei, în cursul după-amiezii, până la Kerrith și să

mă bălăcesc pe plajă, să ne luăm la întrecere de-a lungul fâșiei de nisip, alergând până la locuința lor și să avem crevete la ceai. În loc de asta trebuia să mă înapoiez singură prin pădure și să-l aștept pe Maxim la Manderley. Și nu știam ce-o să ne spunem, cu ce ochi o să ne privim, cum o să-i fie glasul. Stăteam mai departe acolo, pe stâncă. Nu mi-era foame. Nu țineam să mănânc.

Alți oameni veneau pe faleză ca să vadă vasul. Aducea o notă de atracție în programul după-amiezii. Nu cunoșteam pe nimeni. Nu erau decât sezoniști. Marea era calmă și sticloasă. Pescărușii nu se mai roteau deasupra capului, se fixaseră pe apă, la mică distanță de vas. În cursul după-amiezii apăruseră și alte bărci închiriate. Pesemne că era o zi de târg pentru barcagiii din Kerrith. Scafandrul se ivi la suprafață și apoi se afundă iar. Unul din remorchere pufăia în zare, în timp ce celălalt încă mai stătea prin apropiere. Comandantul portului se întoarse în barca lui cu motor, cenușie, luând cu el câțiva oameni și scafandrul ieși la suprafață pentru a doua oară. Echipajul vasului se rezema de balustradă, aruncând firimituri pescărușilor, în vreme ce vilegiaturiștii din bărci vâsleau încet în jurul vasului. Nu se întâmpla nimic. Fluxul scăzuse acum; se vedea elicea vasului. Câteva scame de nori se formară în apus și soarele devenise alb. Zăpușeala era tot mare. Femeia în rochia cu dungi se sculă și băiețașul de asemeni și o porniră pe poteca Kerrith-ului; bărbatul în șort îi urma, ducând coșul cu merinde.

Mă uitai la ceas. Era trecut de trei. Mă ridicai și coborâi în golf. Era liniștit și pustiu ca de obicei. Prundișul era de un cenușiu închis. Apa micului port era lucie, ca o oglindă. Picioarele mele scoaseră un scârțâit ciudat, când am trecut pe prundiș. Grămezi de nori alburii acopereau acum tot cerul deasupra capului meu și soarele se ascunsese. Ajungând la celălalt capăt al golfului, îl văzui pe Ben stând pe vine lângă o băltoacă, între două stânci, prinzând raci de mare cu mâna. Umbra se așternu, în trecere, pe apă. El înălță capul și mă recunoscu.

— ‘nă ziua, spuse el, deschizând gura într-un fel de zâmbet.

— Bună ziua, răspunsei eu.

El se sculă cu stângăcie și desfăcu o basma soioasă, în care își pusese racii.

— Vă plac racii? făcu el.

Nu voiam să-l jignesc.

— Mulțumesc, spusei eu.

El dădu drumul la vreo doisprezece în mâna mea, iar eu îi pusei în buzunarele fustei.

— Sunt foarte buni cu pâine și unt. Dar trebuie să-i fierbeți întâi, spuse el.

— Da, știu.

Mă privi zâmbind.

— Ați văzut vasul? întrebă el.

— Da, spusei eu. A naufragiat.

— Cum? făcu el.

— S-a scufundat, repetai eu. Cred că are o gaură mare, undeva, în fund...

Fața lui deveni inexpresivă și ridicolă.

— Aha, zise el, a stat pe-aici toată noaptea. N-o să se mai întoarcă.

— Poate că o să-l scoată remorchererele când vine refluxul, am spus eu.

El nu răspunse. Privea către vasul eșuat. Din locul unde stăteam îl puteam vedea în lat, cu partea roșie aflată sub apă, contrastând cu fondul negru al coastelor și cu singurul lui coș aplecându-se zvelt spre stâncile din spate.

Echipajul se mai rezema și acum de balustradă, hrănind pescărușii și privind în apă. Bărcile se înapoiau la Kerrith.

— E un vas olandez, nu-i așa? zise Ben.

— Nu știu, am răspuns eu. German sau olandez.

— O să se lovească de stânci, acolo unde e, continuă el.

— Mi-e teamă că așa se va întâmpla, am încuviințat eu.

Fața lui luă o expresie rătăcită, apoi zâmbi din nou și-și șterse nasul cu dosul palmei.

— Țsta n-o să se ducă la fund ca cel mic. Au mâncat-o peștii, nu-i așa?

— Pe cine?

El făcu cu degetul cel gros un gest pe deasupra umărului, arătând spre mare.

— Pe ea, spuse el, pe cealaltă...

— Peștii nu mănâncă vasele cu aburi, Ben, i-am spus.

— Hai? îngăimă el. Se uită la mine, având iar o privire inexpresivă și caraghioasă.

— Acum trebuie să mă duc acasă, am zis eu. Bună ziua.

Îl părăsii și urcai poteca prin pădure. Nu priveam căsuța. Știam că-i acolo, la dreapta, cenușie și tăcută. Mă dusei drept spre potecă și copaci. La jumătatea drumului, mă oprii și privind printre arbori, mai zării vasul eșuat, aplecat spre plajă. Toate bărcile închiriate plecaseră. Până și echipajul dispăruse sub punte. Crestele norilor acopereau întregul cer. Un vântuleț se stârni din senin și-mi suflă în obraz. O frunză îmi căzu pe mână dintr-un copac. Tremuram, fără niciun motiv. Pe urmă vântul se potoli și aerul deveni încins și înăbușitor ca mai înainte. Vasul părea părăsit aplecat într-o rână, fără niciun om pe punți, și cu coșul lui negru și subțire îndreptat spre țarm. Marea era atât de liniștită, încât alunecându-și apele pe pietriș, nu se auzea decât un fâșăit molcom. Apucaii iar pe poteca povârnită din pădure, cu picioarele amortite, cu capul greu și cu o presimțire ciudată.

Când mi-a apărut dinainte, după ce am ieșit din pădure și am străbătut pajiștile, casa avea o înfățișare foarte pașnică. Stând acolo și privind-o de sus, de pe maluri, mi-am dat seama, pentru prima oară, cu un sentiment curios de uluire și mândrie, că era căminul meu, îi aparțineam și Manderley îmi aparținea mie. Copacii și iarba și florile din hârdaiile de pe terasă, se răsfrângeau în ferestrele cu pervazuri. O coloană firavă de fum se înălța în văzduh, dintr-unul din coșuri. Iarba proaspăt tăiată de pe pajiști avea un miros dulce ca finul. O mierlă cânta într-un castan. Un fluture galben își vedea de drumul lui nebunatic, înaripat, în fața mea, pe terasă.

Intrai în hol, apoi în sufragerie. Tacâmul meu era încă pus, dar al lui Maxim fusese luat. Carnea rece și salata mă așteptau pe măsuță. M-am codit, apoi l-am sunat pe Robert.

— S-a înapoiat cumva domnul? îl întrebai.

— Da, doamnă, s-a înapoiat la două și a mâncat ceva, apoi a plecat iar. A întrebat de doamna și Frith i-a spus că doamna s-a dus să vadă vasul.

— A spus când se înapoiază?

— Nu, doamnă.

Privii carnea rece și salata. Mă simțeam sleită de puteri, dar nu mi-era foame. N-aveam poftă de carne rece.

— Vreți să luați masa? întrebă Robert.

— Nu, Robert, adu-mi ceai în bibliotecă, spusei eu. Să nu-mi aduci chec sau prăjiturile uscate. Numai ceai cu pâine cu unt.

— Bine, doamnă.

Mă dusei să mă așez pe marginea ferestrei bibliotecii. Luai *Times* și-i întorsei paginile fără să le citesc. Mi se părea că aștept ca la dentist. Știam; că n-am să stau locului nicio clipă, îndeletnicindu-mă cu croșetatul meu, cu lectura unei cărți. Așteptam ceva ce urma să se întâmple, ceva neprevăzut. Groaza dimineții, naufragiul vasului și postul meu se îmbinau ca să-mi pricinuiască, un fel de ațâțare pe care n-o înțelegeam. Era ca și când aș fi intrat într-o nouă fază a vieții, în care nimic n-o să mai fie exact ca înainte. Tânăra femeie care, aseară se gătise pentru balul costumat dispăruse. Toate astea fuseseră înainte, era mult de-atunci. Acea care stătea pe marginea ferestrei era o făptură nouă, deosebită...

Robert îmi aduse ceaiul și eu mâncai cu mare poftă pâinea cu unt. Mai adusesese prăjiturile uscate, sandvișuri și un chec cu anghelică. Socotise pesemne că o gustare doar cu pâine unsă cu unt nu-i vrednică de Manderley. Mâncai prăjiturilele și checul cu plăcere. Mi-am amintit că nu luasem decât un ceai rece la unsprezece și jumătate și nicio gustare de dimineață. Îmi terminam de băut ceașca a treia, când se înapoia Robert.

— Domnul de Winter nu s-a întors, nu-i așa, doamnă? mă întrebă el.

— Nu, dar de ce? E căutat?

— Da, doamnă. A telefonat căpitanul Searle, comandantul. Portului Kerrith. Întrebă dacă poate veni să-i vorbească domnului de Winter personal.

— Nu știu ce să răspund, zisei eu. Domnul o să se întoarcă

poate foarte târziu... Spune-i să cheme din nou la cinci.

Robert ieși și se înapoia după câteva minute.

— Căpitanul Searle ar dori s-o vadă pe doamna, dacă doamna îngăduie, zise Robert. Spune că-i pentru o chestiune urgentă. A încercat să telefoneze domnului Crawley, dar n-a răspuns nimeni.

— Firește că am să-l primesc, dacă-i ceva urgent, răspunsei. Spune-i să vină îndată. Are mașină?

— Cred că da, doamnă.

Robert ieși din cameră. Mă întrebam ce aș putea să-i spun într-adevăr căpitanului Searle. Probabil că era ceva în legătură cu vasul eșuat. Nu înțelegeam ce l-ar putea privi pe Maxim asta. Ar fi fost cu totul altceva dacă vasul ar fi eșuat în golf, care era proprietatea Manderley-ului. Atunci ar fi fost poate nevoie să se ceară lui Maxim încuviințarea de a se arunca stâncile în aer, s-au să se ia orice altă măsură trebuincioasă ca să se urnească vasul. Dar largul golfului și îngrămădică de stânci nu-i aparțineau lui Maxim. Căpitanul Searle își pierdea vremea venind să mă vadă.

S-a urcat probabil, în mașină îndată după ce a telefonat, căci n-a trecut niciun sfert de ceas și a și fost poftit în bibliotecă.

— Îmi pare rău, căpitane Searle, soțul meu nu s-a înapoiat încă, zisei eu. A fost silit să se întoarcă pe faleză; a fost mai înainte la Kerrith. Nu l-am văzut toată ziua...

— Da, mi s-a spus că a fost la Kerrith, dar n-am putut să-l întâlnesc, spuse căpitanul portului. Se vede că s-a înapoiat pe jos pe faleză, pe când eu eram în barca-automobil. Și n-am putut să dau nici de domnul Crawley.

— Naufragiul ăsta a dezorganizat azi viața tuturor, spusei eu. Am fost pe faleză și nici n-am dejunat; domnul Crawley a fost acolo mai devreme. Ce se va întâmpla cu vasul acela? Credeți că remorchererele or să-l poată dezpotmoli?

Căpitanul Searle făcu o roată mare cu mâinile.

— Are o gaură atât de mare în chilă, zise el. N-o să mai revadă niciodată Hamburgul. Dar nu ne ocupăm de vas. Asta-i treaba proprietarului și a agentului de asigurare. Nu, doamnă

de Winter, nu pentru vapor am venit să vă văd. Adică, indirect, asta-i cauza vizitei mele. În sfârșit, iată despre ce-i vorba... Am să-i dau o veste domnului de Winter și nu știu cum să procedez...

Mă privi drept în față, cu ochii lui albaștri, foarte luminoși.

— Ce fel de veste, căpitane Searle?

El scoase o batistă mare, albă din buzunar și-și șterse nasul.

— Numai că vezi, doamnă de Winter, vestea nu-i prea plăcută nici pentru dumneata. N-aș fi vrut pentru nimic în lume să vă pricinuiesc neplăceri sau neazuri dumitale sau soțului dumitale. Îl iubim cu toții atât de mult pe domnul de Winter la Kerrith și familia lui a făcut totdeauna mult bine. E neplăcut pentru dumneata de asemeni și mai bine ar fi să nu ne atingem de trecut. Dar nu prea văd cum am putea s-o facem, ținând seama de împrejurări.

Tăcu, își puse batista la loc în buzunar, apoi continuă mai încet, cu toate că eram singuri în încăpere.

— S-a trimis un scafandru să cerceteze fundul iahtului, zise dânsul și acesta a făcut o descoperire. După ce a stabilit locul găurii în chila vasului, s-a dus în cealaltă parte să vadă ce stricăciuni sunt, când a dat peste un velier mic, scufundat în fundul apei, intact și care nu era deloc sfărâmat. Un om din ținut a recunoscut îndată vasul. Era micul velier al răposatei doamne de Winter;

Primul meu gând fu să binecuvântezez cerul că Maxim nu era acolo. Lovitura asta, îndată după mascarada din ajun, era de-o cumplită ironie.

— Ce tristețe, spusei eu încet. Sunt lucruri la care desigur că nu te aștepți. E chiar nevoie să-l înștiințăm pe domnul de Winter? N-am putea lăsa vasul acolo unde e? Socotesc că nu face rău nimănui.

— Nici eu n-aș vrea altfel, doamnă de Winter, dacă s-ar putea. Nu știu ce-aș da, v-o spun, ca să-l cruț pe domnul de Winter. Dar asta nu-i tot, doamnă. Omul meu s-a învățat în jurul velierului și a făcut o altă descoperire, mai însemnată. Ușa cabinei era închisă, ca și hublourile. A spart unul cu o piatră și s-a uitat în cabină. Era plină de apă, care a intrat

probabil printr-o gaură din fundul vasului; se pare că altă stricăciune n-a fost. Și atunci, doamnă, a avut una din acele emoții...

Căpitanul Searle tăcu, privi pe deasupra umărului său, ca și când un servitor ar putea asculta.

— Un cadavru zăcea pe jos, în cabină, spuse el foarte încet. Era, firește, descompus, nu mai avea carne deloc. Dar era totuși un corp. I-a deosebit capul și mădularele. Atunci a revenit la suprafață și mi-a făcut un raport. Și acum, înțelegi doamnă, de ce trebuie să-l văd pe soțul dumitale.

L-am privit mai întâi uluită, apoi emoționată, după aceea era cât p-ali să leșin.

— Se credea că naviga singură? șoptii eu. Atunci o fi fost cineva cu ea, pe care nimeni nu-i, știa?;

— Așa se pare, spuse comandantul portului.

— Cine putea să fie oare? S-a vorbit atât de mult în ziarele de pe vremea aceea despre nenorocirea asta... Dacă cineva ar fi fost dat dispărut, rudele ar fi aflat, nu? Ar fi fost ceva atât de extraordinar dacă o persoană s-ar fi aflat în cabina ei și însăși doamna de Winter ar fi fost scoasă din apă la multe mile depărtare după câteva luni de zile?

Căpitanul Searle clătină din cap.

— Nu știu mai mult decât dumneata, spuse el. Tot ce se poate spune, e că există un cadavru, și trebuie să fie raportat faptul. Mi-e teamă că o să se facă publicitate, doamnă de Winter. Nu știu cum o să putem evita acest lucru. E foarte dureros pentru dumneata și pentru domnul de Winter. Stați aici, în tihnă, încercând să fiți fericiți și acuma, iată, toată povestea asta...

Am înțeles în sfârșit tâlcul presimțirii mele. Nu vasul naufragiat era prevestitor de rele, nici țipetele pescărușilor. Ci liniștea apei întunecate și lucrurile tainice ce se ascundeau în ea. Scafandrul, care se cufunda în acele adâncuri reci și dădea peste vasul Rebeccăi și peste tovarășul mort al Rebeccăi. El atinsese vasul, se uitase în cabină, pe când eu stăteam pe faleză, fără să bănuiesc ceva.

— Dacă am putea cel puțin să nu-i spunem, zisei eu. Dacă

am putea cel puțin să-i ascundem toate astea.

— O, dacă s-ar fi putut, doamnă de Winter, spuse comandantul portului, dar sentimentele mele personale n-au ce căuta într-o astfel de chestiune. Trebuie să-mi fac datoria. Trebuie să raportez despre cadavru...

Se întrerupse când se deschise ușa. Intră Maxim.

— Bună ziua, spuse el. Ce s-a întâmplat? Nu credeam să te gădesc aici, căpitane Searle. S-a întâmplat ceva?

Nu puteam îndura mai mult. Am ieșit ca o lașă din odaie, închizând ușa în urma mea. Nici nu-l privisem măcar pe Maxim. Aveam impresia vagă că părea obosit, că era cu capul descoperit și ciufulit.

Mă dusei să m-așed în hol în fața ușii principale. Jasper bău zgomotos din castronul său. Dădu din coadă când mă văzu și sorbi mai departe. Apoi țopâi spre mine și se ridică în două labe, atingându-mi rochia. L-am sărutat pe creștet și m-am dus pe terasă. Venise criza; trebuia s-o înfrunt. Trebuia să-mi înfrâng vechile temeri, neîncrederea, sfiala, sentimentul meu exasperant de inferioritate... Dacă nu izbuteam, n-aveam să mai reușesc niciodată. Mă îndemnam să fiu curajoasă cu o deznădejde oarbă, înfrângându-mi unghiile în palme. Stătui așa cinci minute să privesc pajiștile verzi și hârdaiele cu flori de pe terasă. Auzii zgomotul unei mașini, care pornea pe alee. Trebuia să fie căpitanul Searle. Îi anunțase vestea lui Maxim și plecase. M-am sculat și m-am întors încet în bibliotecă. Învârteam în buzunare creveții, pe care mi-i, dăduse Ben. Îi țineam strâns în mână.

Maxim stătea în fața ferestrei cu spatele la mine. Așteptai în prag. El nu se întoarse. Îmi scosei mâinile din buzunare și mă îndreptai spre el. Îi luai mâna și o pusei pe obrazul meu... Nu spunea nimic. Stătea mai de? parte acolo.

— Sunt atât de mâhnită, șoptii eu, teribil, teribil de mâhnită.

El nu răspunse. Mâna îi era înghețată, îi sărutai, dosul palmei, apoi degetele unul câte unul.

— Nu vreau să înduri asta singur, spusei. Vreau să împart totul cu tine. De douăzeci și patru de ceasuri am îmbătrânit, Maxim. N-am să mai fiu niciodată copilă...

El mă îmbrățișă și mă strânse la pieptul său. Rezerva mea era sfărâmată, ca și sfiala mea. Aveam fața lipită de umărul lui.

— Mă ierți, nu-i așa? întrebai.

Vorbi în sfârșit.

— Să te iert? spuse el. Dar ce am-să-ți iert?

— Aseară ai crezut că am făcut-o înadins.

— Ah, asta?... Am și uitat. M-am înfuriat pe tine?

— Da, zisei.

El tăcu. Continuă să mă țină strâns lângă umărul lui.

— Maxim, spusei eu. N-am putea oare să luăm totul de la început? N-am putea oare să pornim din nou de azi și să înfruntăm lucrurile împreună? Nu-ți cer să mă iubești, nu cer imposibilul. Am să fiu prietena ta, camarada ta, un fel de băiat. Nu doresc mai mult.

El îmi luă obrajii între mâini și mă privi. Observai întâia oară cât îi era de slabă fața, de trase liniile obrazilor. Și avea cearcăne mari sub ochi.

— Cât de mult mă iubești tu? întrebă el.

Nu puteam răspunde. Nu puteam decât să-l privesc, să-i privesc ochii închiși și dureroși, fața lui palidă și slăbită.

— E prea târziu, scumpa mea, prea târziu, spuse el. Ne-am pierdut mica noastră șansă de fericire.

— Nu, Maxim, nu, zisei eu.

— Ba da, făcu el. Acum totul s-a sfârșit. S-a întâmplat ce trebuia să se întâmple.

— Ce anume?

— Ce-am prevăzut întotdeauna, ce visam în toate zilele, în toate nopțile. Nu suntem făcuți, tu și cu mine, să fim fericiți.

Se așază pe marginea ferestrei, iar eu îngenunchea! în fața lui, cu mâinile pe umerii săi.

— Ce vrei să spui? întrebai.

Își puse mâinile peste ale mele și mă privi drept în față.

— Rebecca a câștigat, zise el.

Îl priveam, cu inima bătându-mi în chip neobișnuit, cu mâinile mele reci într-ale lui.

— Umbra ei e tot timpul între noi, spuse el. Umbra ei blestemată, care ne desparte. Cum aș fi putut să te păstrez

astfel, scumpa mea dragă, cu teama mereu în inimă de ceea ce trebuia să se întâmple? îmi amintesc cum priveau ochi ei în clipa morții sale. Îmi aduc aminte de acel zâmbet perfid. Ea știa că așa o să se întâmple. Știa că o să sfârșească prin a câștiga.

— Maxim, șoptii eu, ce spui, ce vrei să spui?

— A fost găsit vasul ei, făcu el. Scafandrul l-a găsit azi după-amiază.

— Da, știi. Mi-a spus-o căpitanul Searle. Te gândești la cadavrul care a fost găsit în cabina ei?

— Da.

— Asta înseamnă că nu era singură, zisei eu. Și tu vrei să știi cine era cu ea? Asta-i, Maxim?

— Nu, zise el. Nu înțelegi...

— Vreau să împart asta cu tine, scumpule, spusei. Vreau să te ajut...

— Nu era nimeni cu Rebecca, era singură, zise el.

Eu stăteam. Îngenuncheată, pândindu-i fața, ochii.

— Nu, strigai eu, nul.

— Femeia înmormântată în criptă nu-i Rebecca, urmă el. E trupul unei necunoscute, pe care n-a revendicat-o nimeni. N-a fost niciun accident. Rebecca nu s-a înecat. Eu am omorât-o. Cu un revolver. Am ucis-o pe Rebecca în căsuța din golf. I-am dus trupul în cabină, am ieșit cu vasul în noaptea aceea, l-am făcut să se scufunde în locul unde a fost găsit azi. Pe podeaua cabinei Rebecca zace întinsă, moartă. Mai poți acum să mă privești în ochi și să-mi spui că mă iubești?

CAPITOLUL 20

TOTUL ERA FOARTE

LINIȘTIT ÎN bibliotecă. Nu se auzea alt zgomot decât cel pe care-l făcea Jasper, lingându-și laba. Avea, se vede un spin în ea. Apoi, ticăitul ceasului de pe mâna lui Maxim, care bătea lângă urechea mea. Micile zgomote din fiecare zi. Și fără nicio pricină, mi-am amintit un proverb stupid din copilărie: „Nici timpul și nici fluxul n-așteaptă pe nimeni”. Cuvintele se repetau singure, iarăși și iarăși: „Nici timpul și nici fluxul n-așteaptă pe nimeni”. Acum singurele zgomote din încăperea erau ticăitul ceasului lui Maxim și cele produse de Jasper, care-și lungea laba, în spatele meu, pe podea.

Cred că atunci când suporti o lovitură mare, ca pierderea unei ființe sau a unui mădular, n-o simți numaidecât. Dacă ți se retează mâna dreaptă, câteva minute nici nu știi că ți-a fost retezată. Ai mai departe senzația degetelor. Le întinzi și bați tactul cu ele, unul câte unul, deși nu mai ai nici mână nici degete. Stăteam în genunchi lângă Maxim, cu trupul lui lângă al meu, cu mâinile pe umerii lui și nu simțeam nimic, nici durere, nici teamă; nu eram îngrozită. Mă gândeam la spinul, pe care va trebui să-l scot din laba lui Jasper. Îmi spuneam că Robert o să vină să strângă ceștile de ceai. Mi se părea atât de caraghios că mă pot gândi la aceste fleacuri: laba lui Jasper, ceasul lui Maxim, Robert și tava de ceai. Eram revoltată de lipsa în ea de emoție și de absența ciudată și rece a durerii. Încet, încet, o să-mi vin în simțiri, mi-am spus, încet, încet, voi înțelege. Tot ce mi-a spus el și tot ce s-a întâmplat va cădea la locul lui, fiecare parte, ca bucățile dintr-un joc complicat de răbdare. Se vor potrivi una cu alta, reconstituind desenul. În clipa asta nu simt nimic, nu am inimă, nici minte și niciun simț, sunt doar un obiect de lemn, aflat în brațele lui Maxim. Apoi el începu să mă sărute, cum nu făcuse niciodată. Îmi încrucișai brațele după ceafa lui și închisei ochii.

— Te iubesc atât de mult, șopti el, atât de mult...

Asta visam eu să-l aud spunându-mi, în fiecare zi, în fiecare noapte, și iată că acum o spunea în sfârșit. Asta îmi închipuiam la Monte Carlo, în Italia, aici la Manderley. Acum o spunea. Deschisei ochii și privii un colț de perdea de deasupra capului. El mă săruta întruna, cu înflăcărare, cu deznădejde, șoptindu-mi numele. Priveam mereu, colțul perdelei, observând că se decolorase de soare și că era mai deschisă decât perdeaua de alături. „Cât de calmă și de rece sunt, mă gândeam. Privesc un colț al perdelei și Maxim mă sărută. Pentru prima oară îmi spune că mă iubește”.

Apoi el se opri deodată, mă împinse la o parte și părăsi pervazul ferestrei.

— Vezi, zise el, aveam dreptate. E prea târziu, tu nu mă mai iubești. De ce m-ai iubi?

Se duse și se rezemă de cămin.

„O să uităm de asta, spuse el, n-o să se mai întâmple”.

Deodată îmi venii în fire și inima îmi tresări într-un avânt de panică.

— Nu-i prea târziu, zisei eu repede, ridicându-mă și mergând să-i pun brațele în jurul gâtului. Nu spune asta, tu nu înțelegi. Te iubesc mai mult decât orice pe lume. Dar când m-ai sărutat adineauri, eram atât de tulburată că nu simțeam nimic. Nu puteam să pătrund nimic cu mintea. Ca și cum n-aș mai fi avut niciun dram de simțire.

— Nu mă iubești, spuse el. De asta nu simțeau nimic. Știu, înțeleg. A venit prea târziu, nu-i așa?

— Nu, zisei.

— Asta trebuia să se întâmple acum patru luni, continuă el. Ar fi trebuit să fi știut. Femeile nu sunt ca bărbații.

— Te rog, mai sărută-mă, îl rugai pe Maxim.

— Nu, zise el, acum e de prisos.

— Nu ne mai putem pierde acum spusei eu. Trebuie să fim totdeauna împreună, fără taine, fără umbră. Te rog, dragă, te rog...

— Nu mai avem vreme, zise el. Nu ne mai rămân poate decât câteva ceasuri, câteva zile. Cum am mai putea fi împreună acum? Ți-am spus că vasul a fost regăsit. Au regăsit-o pe

Rebecca.

L-am privit prostită, fără să pricep.

— Ce-or să facă? am întrebat.

— O să-i identifice cadavrul, zise el. Acolo, în cabină, se află tot ce e necesar ca să mă dea de gol. Veșmintele pe care le purta, pantofii, inelele de pe degete. O să-i identifice cadavrul și pe urmă își vor aminti de cealaltă, de femeia îngropată colosus, în criptă.

— Ce ai de gând să faci? am șoptit.

— Nu știu, zise el. Nu știu.

Simțurile îmi reveneau încetul cu încetul. Mâinile nu-mi mai erau reci, erau calde și umede. Am simțit cum fața și gâtul îmi sunt cuprinse de un val de căldură. Obrajii îmi ardeau. M-am gândit la căpitanul Searle, la scafandru, la agentul companiei Lloyd, la toți oamenii aceia de pe vasul eșuat, rezemându-se de balustradă, privind în jos, la apă. Mă gândeam la prăvăliașii din Kerrith, la comisionarii care fluieră pe stradă, la vicarul ieșind din biserică, la lady Crowan tăind trandafiri în grădina ei, la femeia în rochie roz și la băiețașul ei, de pe stânci. Curând aveau să afle. Peste câteva ceasuri. Măine, pe la micul dejun. „Au dat de iahtul doamnei de Winter. Rebecca zăcea acolo, pe dușumeaua cabinei. Nu era nicidecum în criptă. Altă femeie zăcea în criptă. Maxim o ucisese pe Rebecca. Rebecca nu se încase. Maxim o ucisese. O împușcase în căsuța din pădure. Îi transportase corpul pe iaht și scufundase iahtul în golf. În căsuța aceea cenușie, tăcută, unde ploaia răpăia pe acoperiș. Piesele jocului de răbdare cădeau dese și grăbite peste capul meu. Imagini risipite se trezeau încetul cu încetul în mintea mea. Maxim lângă mașină, pe un drum din sudul Franței. „S-a întâmplat ceva acum aproape un an, care mi-a schimbat toată viața. Îm începuse să trăiesc, luând totul de la capăt...” Tăcerile lui Maxim, toanele lui, faptul că nu vorbea niciodată despre Rebecca. Faptul că nu-i pomenea niciodată numele. Antipatia lui Maxim față de golfulețul acela, de căsuța de piatră. „Dacă ai avea amintirile mele, nu te-ai duce acolo”. Felul în care se cățara pe potecă, prin pădure, fără a se uita înapoi. Maxim plimbându-se în sus și-n jos prin bibliotecă,

după ce Rebecca murise. În sus și-n jos. În sus și-n jos. „Am venit aici în mare grabă”, spusese dânsul doamnei Van Hooper, cu o încruntătură între sprâncene. „Se pare că nu se poate consola de moartea nevestei...” Costumul de la balul din noaptea trecută și eu, coborând din capul scârilor, purtând rochia Rebeccăi. Maxim spusese „Am ucis-o pe Rebecca. Am împușcat-o în căsuța din pădure”. Și scafandrul o găsisese zăcând acolo, pe dușumeaua cabinei...

— Ce-o să facem? am spus. Ce vom spune?

Maxim nu răspunse. Stătea acolo lângă cămin, cu ochii larg deschiși, uitându-se țintă înaintea lui, fără să vadă nimic.

— Știe cineva? am spus, știe vreo persoană?

El clătină din cap și răspunse:

— Nu.

— Nimeni afară de tine și de mine? am întrebat.

— Nimeni afară de tine și de mine, rosti el.

— Frank, am spus brusc, ești sigur că Frank nu știe?

— Cum ar putea ști? zise Maxim, acolo nu era altcineva decât eu cu ea. Era beznă...

Se opri. M-am dus și am îngenuncheat alături de el. O clipă stătu absolut nemișcat. I-am dat la o parte mâinile de pe obraz și l-am privit drept în ochi.

— Te iubesc, i-am șoptit. Te iubesc. Acum ai să mă crezi?

El mă sărută, pe obraz și pe mâini. Îmi strânse foarte tare mâinile, ca un copil care vrea să câștige încrederea cuiva.

— Am crezut că o să-mi pierd mințile, rosti el, stând aici zi de zi, așteptând să se întâmple ceva. Stăteam la biroul de colo, ca să răspund la teribilele scrisori de condoleanțe. Știrile apărute în ziare, interviurile, tot scurtul răstimp de după moarte. Să mănânci și să bei, străduindu-te să te porți normal, să fii cu mintea întreagă. Frith, servitorii, doamna Danvers, doamna Danvers pe care nu aveam curajul s-o îndepărtez, fiindcă așa cum o cunoștea pe Rebecca ar fi putut bănuși, ar fi putut ghici... Frank era mereu plin preajma mea, discret, compătitor. „De ce nu pleci undeva? îmi tot repeta. Pot eu să mă ocup de administrarea domeniului. Ar trebui să pleci”. Și Giles și Bea, biata, scumpa Bea lipsită de tact. „Arăți

însăimântător de rău, nu poți să te duci să te vadă un doctor?” Trebuia să-i înfrunt pe toți oamenii aceia, știind că fiecare cuvânt rostit de mine era o minciună.

I-am ținut mai departe mâinile foarte strâns. M-am aplecat spre el, aproape de tot. Se așezase lângă cămin. Îngenuncheai lângă el. Îi țineam mâinile și mă sprijineam de el.

— Odată, eram cât pe-acți să-ți spun totul, reluă el. În ziua în care Jasper a fugit în golf și când tu ai intrat în căsuță să cauți o sfoară. Stam amândoi acolo. Apoi Frith și Robert au intrat cu ceaiul.

— Da, zisei eu. Îmi amintesc. De ce nu mi-ai spus? Am irosit atâta vreme când puteam să ne apropiem. Toate acele săptămâni, acele luni pierdute...

— Erai atât de depărtată, zise el. Te duceai în grădină cu Jasper după tine. Nu veneai niciodată la mine ca acum.

— De ce nu mi-ai spus nimic? șoptii eu. De ce?

— Credeam că ești nefericită, că te plictisești, zise el. Sunt cu atâția ani mai mare decât tine. Se părea că ai mai multe lucruri să-i povestești lui Frank, decât mie. Erai ciudată cu mine, stângace, sfioasă.

— Cum aș fi putut veni la tine când știam, că te gândești la Rebecca? răspunsei eu. Cum ți-aș fi putut cere să mă iubești, când știam că o iubești tot pe Rebecca?

El mă strânse în brațe și-mi cercetă privirea.

— Ce spui? Ce vrei să spui? întrebă el.

Am îngenuncheat imediat lângă el.

— De fiecare dată când mă atingeai, mă gândeam că mă asemuiești cu Rebecca, zisei eu. De fiecare dată când îmi vorbeai, mă priveai, te plimbai cu mine în grădină, te așezai cu mine la masă, aveam impresia că-ți spuneai: „Am făcut asta cu Rebecca”.

El mă privea uimit, ca și când nu înțelegea.

— Era adevărat, nu-i așa? întrebai eu.

— Dumnezeuule! exclamă dânsul.

El mă împinse, se ridică și începu să umble prin odaie, împreunându-și mâinile.

— Ce este? zisei. Ce este?

Se întoarse și mă privi încruntat.

— Crezi că o iubeam pe Rebecca? zise el. Crezi că am ucis-o din dragoste? Doamne, o uram. Căsătoria noastră a fost de la început o comedie. Era rea, desfrânată, stricată până în măduva oaselor. Nu ne-am iubit niciodată, n-am avut nicio clipă de fericire împreună. Rebecca nu era în stare de dragoste, de afecțiune, de pudoare. Nu era normală.

Stam pe jos, cu brațele în jurul genunchilor ridicați, cu privirea îndreptată spre el.

— Da, era deșteaptă, zise el. De o deșteptăciune diabolică. Văzând-o, nimeni n-ar fi putut bănui că nu e făptura cea mai mărinimoasă, cea mai bună, cea mai înzestrată din lume. Știa întocmai ce trebuie să spună fiecăruia. Dacă ai fi cunoscut-o, s-ar fi plimbat cu tine la braț, prin grădină, chemându-l pe Jasper, vorbind despre flori, muzică, pictură, ca să-ți placă, ai fi fost și tu cucerită, ca și ceilalți. Ai fi stat la picioarele ei și ai fi adorat-o.

Măsura biblioteca în lung și în lat.

— Când m-am însurat cu ea, mi s-a spus că sunt cel mai fericit om din lume, continuă el. Era atât de minunată, de desăvârșită, de veselă. Bunica, atât de pretențioasă pe vremea aceea, a adorat-o numaidecât. „Are cele trei însușiri care sunt importante la o soție, îmi spunea dânsa: educația, inteligența și frumusețea”. Și o credeam, sau mă străduiam s-o cred. Dar tot timpul aveam o bănuială. Era ceva în ochii ei...

Reconstituirea se făcea din nou, bucată cu bucată, și Rebecca cea adevărată ieșea din lumea ei de întuneric, ca o ființă vie pe fondul unui tablou. Rebecca cravașându-și calul, Rebecca gustând viața din plin; Rebecca triumfătoare, sprijinindu-se de galerie, cu un zâmbet pe buze.

Mă revedeam pe plajă, înaintea bietului Ben speriat. „Ești bună, spusese el, nu ca cealaltă. Nu-i așa că n-o să mă trimiți la azil?” El se gândea probabil la cineva care umbla noaptea prin păduri, cineva înalt și mlădios, care îți dădea impresia unui șarpe.

Maxim vorbea mai departe, măsurând odaia în lung și în lat.

— Am demascat-o numaidecât, zise el, la cinci zile după

căsătoria noastră. Îți amintești de ziua când te-am dus cu mașina pe colină lângă Monte Carlo? Îți aduci aminte că voiam să mă întorc în acel loc, să-mi reamintesc. Rebecca stătuse acolo, râzând, cu părul negru în vânt; îmi vorbea despre ea, îmi povestea lucruri pe care n-o să le mai repet niciodată vreunei ființe. Atunci am înțeles ce am făcut, cu cine mă însurasem. Frumusețea, inteligența și educația, Doamne sfinte!

Deodată tăcu. Se duse la fereastră de unde privi pajiștile. Începu să râdă. Stătea acolo și râdea. N-am mai putut să îndur; mă speria, mă îmbolnăvea.

— Maxim! strigai eu. Maxim!

El își aprinse o țigară și rămase acolo, fără să spună nimic, apoi își reluă plimbarea prin odaie.

— Puțin a lipsit să n-o omor acolo, zise dânsul. Ar fi fost atât de ușor. Un pas greșit. Îți amintești prăpastia? Ți-a fost frică atunci, nu-i așa? Credeai că sunt nebun. Poate că eram într-adevăr. Poate că sunt și acuma. Știi că nu-i prea sănătos să trăiești cu diavolul.

Îl priveam plimbându-se. El urmă:

— A făcut o învoială cu mine, la marginea prăpastiei. „Am să-ți conduc casa, mi-a declarat ea, am să am grijă de dragul tău Manderley și, dacă vrei, am să fac din el capodopera ținutului. Și oamenii vor veni să ne vadă, ne vor pizmui și vor vorbi despre noi; se va spune că suntem perechea cea mai fericită și mai frumoasă din Anglia. Ce glumă bună, Max! Ce triumf!” Ea sta pe coasta colinei și râdea strivind o floare între degete.

Maxim aruncă în căminul gol țigara, din care fumase puțin.

— N-am ucis-o acolo, zise el. M-am uitat la ea. N-am spus nimic, am lăsat-o să râdă. Ne-am urcat în mașină și am plecat. Și ea știa că o să fie așa cum propusese: o să ne întoarcem aici, la Manderley, o să deschidem casa, o să primim și o să se vorbească despre căsătoria noastră ca de izbânda veacului. Știa că o să jertfesc mândrie, onoare, amor-propriu, toate virtuțile de pe pământ mai curând decât să înfrunt micul nostru cerc, la o lună după căsătorie. Știa că n-o să divorțez, că n-o s-o denunț, că n-o să îndur ca oamenii să ne arate cu

degetul, ca ziarele să ne târască în noroi, ca toată lumea de aici să șoptească auzindu-mi numele și ca toți turiștii din Kerrith, trecând prin fața porții, să spună, aruncând o privire spre pajiște: „Acolo locuiește el. Acesta-i Manderley. E proprietatea aceluia care a divorțat, știi, de care s-a vorbit în ziare, îți amintești ce a spus judecătorul de nevastă-sa?...”

El se opri înaintea mea, cu mâinile întinse.

— Mă disprețuiești, nu-i așa? mă întrebă el. Nu poți să-mi înțelegi rușinea și scârba?

N-am zis nimic. Îmi țineam mâinile pe inimă. Nici nu-mi păsa de rușinea lui. Nimic din ce-mi spusese n-avea însemnătate în ochii mei. Nu mi-a rămas în minte decât un lucru și nu încetam să mi-l repet. Maxim n-o iubea pe Rebecca. N-a iubit-o niciodată, niciodată, niciodată. N-au cunoscut niciodată nicio clipă de fericire. Maxim vorbea și eu îl ascultam, dar cuvintele lui n-aveau nicio însemnătate pentru mine. Nu mă interesau.

— M-am gândit prea mult la Manderley, zise el, Manderley venea în primul rând pentru mine, deasupra tuturor. O astfel de dragoste nu-i bună. Nu-i aceea care se predică în biserică. Hristos n-a vorbit despre pietre, cărămizi, nici despre ziduri, despre dragostea pe care un om poate s-o nutrească pentru o bucată de pământ, pământul lui, micul lui regat.

— Dragul meu, zisei, Maxim al meu, dragostea mea...

Mi-am pus mâinile lui pe obrazul meu, i le-am atins cu buzele mele.

— Mă înțelegi oare, spune? întrebă el.

— Da, răspunsei, da, iubitule, dragostea mea.

Dar îmi întorsei obrazul să nu mi-l vadă. Ce însemnătate avea dacă înțelegeam sau nu? Inima mi-era ușoară ca un fulg în vânt. El n-o iubise niciodată pe Rebecca.

— Nu vreau să-mi amintesc de acei ani, zise el încet. Nici nu vreau să ți-i povestesc. Acea rușine și decădere... Minciuna în care trăiam, ea și cu mine. Cumplita comedie josnică pe care o jucam împreună. În fața prietenilor, a cunoștințelor și chiar în fața servitorilor, a unor oameni loiali, credincioși, ca bătrânul Frith. Toată lumea credea aici în ea, toată lumea o admira,

nimeni nu știa cum râdea de ei în spatele lor, îi batjocorea, îi maimuțărea. Îmi amintesc anumite zile de sărbătoare, când casa era plină, la *garden-party* sau la serbări. Trecea de la unul la altul, cu un zâmbet de înger, cu brațul ei sub al meu, împărțind premii unei mici cete de copii; apoi, a doua zi pleca în zori la Londra, zbura spre apartamentul pe care-l închiriasse pe chei, cum fuge o jivină în vizuina ei împutiță și se întorcea aici la sfârșitul săptămânii, după cinci zile, cu neputință de povestit. O, nu călcam deloc condițiile învoielii noastre! N-am dat-o de gol niciodată. Gustul ei pretențios a creat Manderley-ul de azi. Crezi că grădinile, tufișurile, chiar și azaleele din Valea Fericită existau aici pe vremea tatii? Dumnezeule, parcul era o junglă, fermecătoare într-adevăr, sălbatică și frumoasă în felul ei, dar cerând îngrijiri și bani, pe care el nu s-ar fi gândit să-i cheltuiască, pe care nici eu nu m-aș fi gândit să-i dau... fără Rebecca. Jumătate din mobilierul odăilor nu exista la început. Salonul, așa cum e azi, salonașul, toate acestea se datoresc Rebeccăi. Fotoliile, pe care le arată Frith turiștilor cu atâta mândrie, în ziua rezervată vizitării publice și panoul acela de tapiserie – tot Rebecca a pus să le aducă. A, o parte din lucruri erau aici, nici vorbă, depozitate în odăile din spatele casei – tata nu se pricepea de loc la mobilier sau la tablouri – dar majoritatea au fost cumpărate de Rebecca. Frumusețea Manderley-ului, pe care o vezi azi, Manderley-ul despre care vorbește lumea, care este fotografiat și pictat, este în întregime opera Rebeccăi.

Eu nu spuneam nimic. Îl țineam strâns îmbrățișat. Doream să vorbească mai departe despre asta, ca să scape de amărăciunea, de ura înăbușită, de scârba și de mocirlă anilor pierduți.

— Și am trăit așa, luni, ani de zile. Acceptam totul din pricina Manderley-ului. Ce făcea la Londra nu mă interesa deoarece nu atingea Manderley-ul. Și în primii ani a fost prevăzătoare, nu s-a auzit o șoaptă, o bârfeală, în privința ei. Apoi încetul cu încetul deveni nepăsătoare. Știi cum începe să bea un bărbat? La început o ia ușurel, bea puțin, din când în când; poate câte o beție la fiecare șase luni. Apoi din ce în ce

răstimpurile se micșorează. După scurtă vreme se îmbată o dată pe lună, la fiecare două săptămâni, în fiecare zi. Așa a fost și cu Rebecca. Începu să-și aducă prietenii aici. Invita unul sau doi în mijlocul unei mari petreceri sau *week-end*, astfel că la început nu eram absolut sigur. Organiza picnicuri în căsuța ei din golf. Într-o zi mă întorsei din Scoția, unde fusesem să vânez și am găsit-o cu vreo șase inși, pe care nu-i văzusem niciodată. Când am prevenit-o, a ridicat din umeri. „Ce te privește?” zise ea. I-am spus că-și putea vedea prietenii la Londra, dar că Manderley-ul era al meu. Trebuia să respecte această condiție a învoielii. Ea zâmbi, fără să răspundă. După asta începu să se lege de Frank, de bietul Frank, atât de timid și de cinstit. El veni într-o zi și-mi spuse că vrea să plece de la Manderley, să-și schimbe slujba. Am discutat două ceasuri, aici în bibliotecă; apoi am înțeles. Renunță la rezerva de la început și-mi povesti totul. Ea nu-i dădea pace nicio clipă, îmi zise dânsul; venea într-una la el și încerca să-l atragă în căsuță. Bietul Frank era tare mâhnit. El nu știa, crezuse totdeauna că eram o pereche fericită. Făcui aspre imputări Rebeccăi și ea se înfurie numaidecât, insultându-mă și împrôșcându-mă cu cele mai groaznice cuvinte din vocabularul ei specific. A fost o scenă josnică. După aceea a plecat la Londra, unde a rămas o lună. La început, după întoarcere, a stat liniștită. Credeam că lecția îi folosise. Bea și Giles veniră să petreacă un *week-end*, la noi și am înțeles ceea ce altă dată bănuisem uneori. Bea n-o iubea pe Rebecca. Cred că datorită felului ei caraghios de a fi, brutal și sincer, a intuit din prima zi, cu cine are de-a face, ghicind răul din ea. A fost un *week-end* dezagreabil. Giles se dusesese să facă o plimbare, pe mare, cu Rebecca. Bea și cu mine trândăveam pe pajiște. Când s-au întors, am înțeles după veselia lui Giles și privirea Rebeccăi, că se legase de el ca și de Frank. Văzui că în timpul mesei, Bea îl privea pe Giles, care râdea mai tare ca de obicei și vorbea cam prea mult. Și în tot acest timp, Rebecca, așezată la capătul celălalt al mesei, arbora aerul ei de înger.

Se asamblaseră toate piesele jocului de răbdare. Formele ciudate și deformate pe care încercasem să le împreun,

bâjbâind cu degetele, fără să izbutesc. Purtarea ciudată a lui Frank când vorbeam despre Rebecca și felul ciudat al Beatricei de a se uita în altă parte. Tăcerea, pe care o luam drept un omagiu al regretului, era alcătuită din rușine și jenă. Cum nu înțelesesem? Mă întrebam câți oameni puteau să fie pe lume care suferă și care continuă să sufere, pentru că nu pot rupe vâlul de sfială și de rezervă și care, în oarba lor nebunie, ridicau în fața lor un zid înalt ce ascundea adevărul. Asta făcusem eu. Plăsmuisem imagini false și mă oprisem la ele. N-avusesem niciodată curajul să pretind adevărul. Dacă aș fi făcut un singur pas ca să ies din sfiala mea, Maxim mi-ar fi povestit toate aceste lucruri, cu patru, cinci luni înainte.

— A fost ultimul *week-end* pe care Bea și Giles l-au petrecut la Manderley, zise Maxim. Nu-i mai invitam niciodată singuri. Veneau numai la marile recepții oficiale, baluri, *garden-party-uri*. Bea nu mi-a pomenit niciodată niciun cuvânt, nici eu ei. Dar cred că-mi ghicea viața, cred că știa. Cu Frank, Rebecca deveni din nou prevăzătoare. Purtarea ei era ireproșabilă în afară. Dar când lipseam de la Manderley și ea era aici, nu puteam fi sigur niciodată de ce o să se întâmple. Se legase de Frank și de Giles. Putea să-și arunce ochii pe vreunul din lucrătorii moșiei, pe cineva din Kerrith, pe oricine... Și atunci o să explodeze bomba, bârfelile, publicitatea, de care mă temeam.

Mi se părea că eram din nou lângă căsuță, în pădure, și că auzeam ploaia scurgându-se pe acoperiș. Am văzut praful depus pe modelele de corăbii, găurile făcute de șobolani în divan. L-am văzut pe Ben, cu ochii lui de sârman idiot. „N-o să mă duci la azil, nu-i așa?” Revedeam poteca întunecoasă și povârnită și mă gândeam că dacă o femeie s-ar ascunde acolo, îndărătul unui copac, rochia ei de seară ar fâlfâi în briza nopți.

— Avea un văr, reluă Maxim încet, un om care trăise în străinătate și locuia din nou în Anglia. Începu să vină zilnic, când lipseam. Frank îl vedea. Îl chema Jack Favell.

— Îl cunosc, zisei eu, a venit în ziua când erai plecat la Londra.

— L-ai văzut și tu? întrebă Maxim. De ce nu mi-ai spus

nimic? Am aflat-o prin Frank, care îi recunoscuse mașina când cotea după poartă.

— Nu voiam, spusei eu. Mă gândeam că o să ți-o reamintească pe Rebecca.

— Să mi-o reamintească! șopti Maxim. Ah, Dumnezeule, ca și când aș fi avut nevoie să mi-o reamintească!

Privea înaintea lui, întrerupându-și istorisirea, dar eu mă întrebam dacă se gândea, ca și mine, la acea cabină inundată de apele golfului.

— Îl primea pe tipul acela, Favell, în căsuță, zise; Maxim. Spunea servitorilor că se duce pe mare și nu se întorcea decât dimineața. Și-și petrecea noaptea cu el acolo. Am mai prevenit-o o dată. I-am spus că dacă o să-l întâlnesc aici, oriunde o fi pe moșie, îl împușc. Avea o faimă groaznică... Numai gândul acestui bărbat plimbându-se prin pădurile Manderley-ului, în locuri ca Valea Fericită, mă înnebunea. Îi spusei că n-o să pot îndura asta. Ea ridică din umeri. Uită să blesteme. Și observai că e mai palidă ca de obicei, că avea ceva nervos, cam rătăcit. Mă întrebam ce o să se întâmple cu ea când o să înceapă să pară bătrână, să simtă că îmbătrânește. Zilele treceau fără niciun eveniment. Apoi, într-o bună dimineață, plecă la Londra și se întoarse chiar în ziua aceea, ceea ce nu obișnuia. N-o așteptam. În seara aceea, mâncam la Frank; pe atunci aveam mult de lucru.

Vorbea acum în fraze scurte, întretăiate. Îi țineam mâinile strânse într-ale mele.

— M-am întors după-masă, pe la zece jumătate și i-am văzut eșarfa și mănușile în hol. M-am întrebat de ce dracu' se întorsese. M-am dus în salonaș, dar ea nu era acolo. Atunci am înțeles că coborâse în golf. Și mi-am dat seama că n-o să mai pot îndura multă vreme viața aceea de minciună, de ticăloșie și de fățarnicie. Trebuia să-i pună odată capăt, într-un fel sau altul. M-am hotărât să iau un revolver și să-l bag în sperieți pe amant, să-i sperii pe amândoi. Am coborât direct la căsuță. Servitorii n-au știut niciodată că fusesem pe acasă. M-am strecurat în grădină, apoi am luat-o prin pădure. Am văzut lumină la fereastra căsuței și am intrat numaidecât. Am fost

surprins găsiind-o pe Rebecca singură. Era întinsă pe divan, cu o scrumieră plină de mucuri de țigări lângă ea. Părea bolnavă, ciudată. I-am vorbit numaidecât despre Favell și ea, mă ascultă, fără să scoată o vorbă. „Am trăit multă vreme împreună această viață, umiltoare, zisei eu. Acum s-a sfârșit, înțelegi? Ce faci la Londra nu mă privește. Poți trăi acolo cu Favell sau cu cine poțtești. Dar nu aici, la Manderley”. Ea tăcu o clipă. Mă privi, apoi zâmbi. „Și dacă-mi place să trăiesc aici?” întrebă ea. „Știi condițiile noastre, zisei. Mi-am respectat angajamentul din învoiala ta murdară, nu-i așa? Dar tu ai trișat. Credeai că poți să faci din casa mea, din căminul meu, ce-ai făcut cu staulul tău de la Londra. Am îndurat multe, dar, pentru numele lui Dumnezeu, Rebecca, asta-i ultima ta șansă”. Îmi amintesc că ea și-a stins țigara în scrumieră, s-a întins, ridicându-și brațele deasupra capului. „Ai dreptate, Max, zise dânsa. A sosit timpul să încep o viață nouă”. Mi se păru foarte palidă și slăbită. Începu să se plimbe în lung și în lat cu mâinile în buzunarele pantalonilor. Părea un băiat în costumul ei de marinar, un băiat cu chipul unui înger al lui Botticelli. „Te-ai gândit vreodată, zise ea, ce greu ți-ar fi să obții o hotărâre judecătorească împotriva mea? Bineînțeles, înaintea unui tribunal. Dacă ai vrea să divorțezi. Îți dai seama că n-ai nici cea mai mică dovadă împotriva mea? Toți prietenii tăi, chiar și servitorii cred căsătoria noastră exemplară”. „Dar Frank? zisei eu. Dar Beatrice?” Ea își răsturnă capul pe spate și începu să râdă. „Ce-ar putea să îndruge Frank împotriva mea? întrebă dânsa. Mă cunoști doară! Cât despre Beatrice, are toate șansele să apară la bara martorilor ca tipul de femeie geloasă, al cărei bărbat și-a pierdut capul o dată și s-a făcut caraghios. Oh, nu, Maxim, ți-ai bate grozav capul, fără să izbutești să dovedești ceva”. Sta în picioare, privindu-mă, cu mâinile în buzunare, cu un zâmbet pe față. „Nu-ți dai seama că aș putea s-o citez pe Danny, camerista mea și că ea ar jura tot ce i-aș cere? Și că restul servitorilor, într-o oarbă ignoranță, vor urma exemplul ei și vor jura la fel? Ei cred că trăim la Manderley ca soț și soție, nu-i așa? Și așa cred toți prietenii noștri, toată mica noastră societate. Ei bine, cum o să le putem

dovedi că lucrurile stau altfel?” Ea se așeză pe marginea mesei, bălăbănindu-și picioarele și privindu-mă. „Oare n-am jucat cam prea bine rolul nostru de soți drăgăstoși?” zise dânsa. Îmi amintesc că urmăream bălăbănitul piciorului ei în sandalele cu barete și că ochii și mintea mea începură să ardă ciudat. „Danny și cu mine te-am putea ridiculiza grozav, zise ea încet. Te-am putea face atât de ridicol, încât nimeni nu te-ar crede, Max, nimeni!” Piciorul ei se bălăbănea mereu înainte și înapoi, piciorul acela blestemat în sandalele cu barete albastre și albe. Coborî deodată de pe masă și se ridică înaintea mea, mereu zâmbitoare, cu mâinile în buzunare. „Dacă aș avea un copil. Max, zise ea, nici tu, nici nimeni pe lume n-ar putea dovedi că nu-i al tău. Ar crește aici la Manderley, ți-ar purta numele, n-ai putea face nimic. Iar la moartea ta, Manderley-ul ar fi al lui. Nu l-ai putea împiedica. Ai fi fericit, nu-i așa, să ai un moștenitor pentru dragul tău Manderley? Ți-ar face plăcere, nu-i așa, să-mi vezi băiatul în căruciorul lui, sub castan, ținându-l pe pajiște, alergând după fluturi în Vaiea Fericită? Nu-i așa, asta ar fi cea mai plăcută emoție din viața ta, să-ți vezi crescând băiatul și să-ți spui că toate acestea o să fie ale lui, după moartea ta?” Ea așteptă o clipă legănându-se pe călcâie, apoi aprinse o țigară și se duse spre fereastră. Începu să râdă. Râse îndelung. Mă gândeam că n-o să se mai oprească niciodată. „Doamne, ce hazliu e, spuse ea, e de un haz nemaipomenit! Ți-am spus, nu-i așa, că vreau să încep o viață nouă? Acum știi de ce. O să fie fericiți toți amărății de aici și toți prăpădiții tăi de țărani. O să fiu o mamă perfectă, Max, după cum am fost totdeauna o soție perfectă. Și niciunul din ei n-o să ghicească vreodată, niciunul din ei n-o să știe”. Se întoarse spre mine, zâmbitoare, cu o mână în buzunar, cu cealaltă ținând țigara. Când am omorât-o, tot, mai râdea. I-am ținut inima. Glonteile a pătruns drept în ea. Nu s-a prăbușit imediat. A rămas acolo, în picioare, privindu-mă, cu zâmbetul acela moale pe chipul ei, cu ochii mari deschiși...

Glasul lui Maxim slăbise atât încât nu mai era decât o șoaptă. Mâna pe care o țineam într-ale mele, era rece. Nu-l priveam. Mă uitam la Jasper lenevind lângă mine, pe covor,

dând din când în când din codiță.

— Nu mă gândisem că atunci când ucizi pe cineva curge atâta sânge, zise Maxim, și glasul lui era acum stins, obosit, inexpressiv.

Covorul lângă coada lui Jasper avea o gaură. O arsură de țigară. Mă întrebam de câtă vreme era acolo. Sunt oameni cari spun că scrumul conservă covoarele.

— A trebuit să mă întorc în golf, zise Maxim. A trebuit să fac naveta între casă și golf ca să iau apă. Existau urme de sânge chiar și în colțul căminului. Erau și împrejurul ei, pe jos, unde zăcea întinsă. Apoi vântul începu să sufle. Fereastra nu se închidea. Se hâțâna, pe când eu eram îngenuncheat cu un prosop și o găleată lângă mine.

„Și ploaia de pe acoperiș, mă gândii eu, el uită ploaia de pe acoperiș. Ea răpăia, repede, ușoară”.

— Am dus-o pe vas, continuă dânsul. Trebuie să fi fost unsprezece jumătate noaptea. Era beznă. Vântul bătea dinspre apus. Am dus-o în cabină și am lăsat-o acolo. Apoi a trebuit să ridic ancora și să scot vasul din port, în contra fluxului. Vântul mi-era prielnic, sufla lin și eram apărat de el, dar venea dinspre promontoriu. Îmi amintesc că am înălțat vela mare la jumătatea catargului. Nu mai condusesem de mult iahtul, mă înțelege? Nu mergeam niciodată cu Rebecca pe mare. Și m-am gândit la flux ce repede și ce puternic venea în golfuleț. Vântul sufla dinspre promontoriu ca un coș de vapor. Am scos iahtul în largul golfului. L-am dus acolo, dincolo de far și am căutat să ocolesc marginea stâncilor. Mica velă de la proră se legăna pe valuri. N-am putut să-i înalț pânzele. Se stârnise o pală de vânt și pânza mi se rupse din mâini, și se încolăci în jurul catargului. Vela pârâia. Trosnea ca un bici deasupra capului meu. Nici nu eram în stare să-mi amintesc ce trebuia făcut. Nu-mi puteam aminti, mă străduiam să ajung cu mâna la vela aceea care șuiera deasupra mea, în văzduh. Altă răbufneală de vânt se abătu drept peste mine. Am început să plutim în derivă, mai aproape de creasta de stânci.

Era beznă, o beznă, atât de adâncă încât nu vedeam nimic pe puntea întunecată și alunecoasă. Am găsit totuși ușa

cabinei. Am intrat. Aveam o țepușă de vânătoare. Dacă n-aș fi procedat așa, ar fi fost prea târziu. Curentul ne împingea spre stâncă și în câteva clipe, depărtându-ne astfel, am fi ajuns la coastă. Am deschis robinetele de siguranță. Apa a început să intre în vas. Am înfipt țepușa între scândurile din fundul vasului. A trecut printre ele. L-am scos și am făcut altă gaură, mai departe. Aveam picioarele în apă. Am lăsat-o pe Rebecca întinsă pe jos. Am închis cele două ferestruici ale cabinei. Când m-am suit pe punte am văzut că eram la douăzeci de yarzi de stâncă. Am aruncat în apă o parte din lucrurile care pluteau pe punte. Erau acolo o centură de salvare, o pereche de vâsle lungi, un colac de frânghie. M-am urcat în mica barcă și m-am depărtat de velier; apoi, sprijinit pe lopeți, am privit cum plutea iahtul în voia valurilor. Se scufunda și chiar în clipa aceea prora se afundă. Focul¹¹ se umflă și șuiera ca un bici. Mi se părea ca cineva trebuie să-l audă, vreun plimbăreț nocturn; întârziat pe faleză, vreun pescar din Kerrith, plutind îndărătul meu în golf, într-o barcă pe care n-o vedeam, Velierul descreștea văzând cu ochii, nu mai era decât o umbră neagră pe apă. Catargul începu să se clatine și să pârâie. Chila se cufundă deodată și în clipa aceea catargul se frânse brusc de la mijloc. Colacul de salvare pluti pe valuri. Vasul nu mai era acolo. Îmi amintesc că am privit mai departe locul, unde fusese cu o clipă înainte. Apoi am vâslit spre golf. Ploua.

Maxim tăcu. Privea înaintea lui, apoi întoarse ochii spre mine, care stăteam pe jos lângă el.

— Asta-i tot, zise el. Ți-am povestit tot. Am legat barca de chei, cum ar fi făcut și ea. Am urcat în căsuță și m-am uitat. Podeaua era plină de apă sărată. Am luat-o înapoi pe cărarea din pădure. M-am întors acasă, am urcat scara, am intrat în cabinetul de toaletă. Îmi aduc aminte că m-am dezbrăcat. Începuse să plouă cu găleata, vântul sufla foarte tare. Stam în pat, când doamna Danvers bătu la ușă. M-am dus să-i deschid în halat. Era îngrijorată din cauza Rebeccăi. I-am spus să se

---

¹¹ Pînză triunghiulară susținută de bompres la prora unei nave.

ducă să se culce. Am închis ușa. M-am așezat lângă fereastră privind cum plouă, ascultând valurile care se spărgeau în golf...

Tăcurăm amândoi. Îi țineam încă mâinile reci. Mă întrebam de ce nu venea Robert să strângă tava și ceștile de ceai.

— S-a scufundat prea aproape, zise Maxim. Trebuia să-l fi scos din golf, atunci n-ar mai fi fost regăsit niciodată. Era prea aproape...

— Asta-i din pricina naufragiului, zisei. Nu s-ar fi întâmplat niciodată, dacă n-ar fi fost naufragiul. Nimeni n-ar fi știut ceva.

— A fost prea aproape, spuse Maxim.

Urmă o nouă tăcere. Mă simțeam foarte obosită.

— Știam că o să se întâmple într-o zi, continuă Maxim. Chiar când m-am dus la Edgecombe ca să identific cadavrul acela. Nu era decât o chestie de timp. Rebecca o să sfârșească prin a câștiga. Faptul că te-am cunoscut n-a schimbat nimic, nu-i așa? Faptul că te iubesc nu împiedică desfășurarea lucrurilor. Rebecca știa că în cele din urmă o să câștige. I-am văzut zâmbetul în clipa când a murit.

— Rebecca e moartă, zisei eu. Nu trebuie să uităm asta. Rebecca e moartă. Ea nu poate vorbi, nu poate depune mărturie. Nu-ți mai poate face rău.

— Există cadavrul ei, spuse el, l-a văzut scafandrul. E acolo, jos în cabină.

— Va trebui să găsim o explicație. Ar putea fi cadavrul cuiva pe care nu-l cunoșteai. Cineva-pe care nu l-ai văzut niciodată.

— O să se găsească lucrurile ei, spuse dânsul. Inelele de pe degete. Chiar dacă hainele au putrezit în apă, o să rămână un indiciu. Nu-i ca leșul unui înecat, lovit de stânci. Cabina e intactă; ea trebuie să zacă încă întinsă pe jos, așa cum am lăsat-o. Iahtul a rămas tot timpul acolo. Nimeni n-a clintit nimic.

— Un cadavru se descompune în apă, nu-i așa? am șoptit eu, chiar dacă nimeni nu-l atinge, îl descompune apa.

— Nu știu, zise el, nu știu.

— Cum ai putea ști? spusei.

— Scafandrul se cufundă iar mâine la cinci și jumătate

dimineăta, zise Maxim. Searle s-a ocupat de asta. Va încerca să ridice vasul. N-o să fie nimeni. Mă duc și eu cu ei. Trimite el barca să mă ia din golf. Măine, la cinci și jumătate dimineăta.

— Și atunci? întrebai. Dacă ridică vasul?

— Searle va avea un șlep mare ancorat aproape. Dacă lemnul velierului nu-i putrezit, dacă scândurile se mai țin, macaraua o să-l poată urca pe șlep. După care, ei se vor întoarce spre Kerrith. Șlepu plutește foarte ușor. Când e reflux, acolo e noroi și nu se poate vâsli până în punctul acela. Locul va fi numai al nostru. Searle spune că șlepu o să acosteze în micul port nefolosit, la jumătatea drumului spre Kerrith. N-o să fim deranjați. El spune că va trebui scursă apa din vas, până se golește cabina. Trebuie adus un doctor.

— Ce să facă? zisei eu. De ce un doctor?

— Nu știu.

— Dacă descoperă că-i Rebecca, va trebui să spui că leșul din criptă e o eroare, o groaznică eroare. Va trebui să spui că erai atât de bolnav când te-ai dus la Edgecombe că nu știai ce faci. Nu erai absolut sigur. Te-ai înșelat. E o eroare, o eroare, asta-i tot. O să spui asta, nu-i așa?

— Da, zise el. Da.

— Nu se poate dovedi nimic împotriva ta, zisei. Nimeni nu te-a văzut în noaptea aceea. Erai culcat. Nu se poate dovedi nimic. Nimeni nu știe, afară de tine și de mine. Nimeni pe lume. Nici măcar Frank. Numai tu și cu mine, Maxim. Tu și cu mine.

— Da, făcu el.

— O să se creadă că iahtul s-a scufundat pe când ea era în cabină, spusei. O să se creadă că a coborât să ia o sfoară sau altceva și că în vremea asta vântul care a bătut dinspre promontoriu, a făcut să se răstoarne vasul și că Rebecca era închisă în cabină. Asta o să se creadă, nu-i așa?

— Nu. Știi, zise dânsul. Nu știu.

Deodată începu să sune telefonul în odăița vecină cu biblioteca.

CAPITOLUL 21

MAXIM SE DUSE ÎN MICA ÎNCĂPERE și se închise acolo. Robert veni peste câteva minute ca să ia serviciul de ceai. Stăteam în picioare, cu spatele la el, ca să nu-mi vadă fața. Mă întrebam când o să se afle pe moșie, la bucătărie, în Kerrith chiar. Mă întrebam cât îi trebuie unei vești ca să se răspândească.

Auzeam glasul lui Maxim în mica încăpere de alături: simțeam o senzație neplăcută de așteptare în golul stomacului. S-ar fi spus că soneria telefonului îmi trezise toți nervii. Șezusem acolo, pe podea, lângă Maxim, într-un fel de vis, cu mâna lui într-a mea, cu obrazul meu lipit de umărul lui. Îi ascultam istorisirea și simțeam că o parte din ființa mea mergea în urma lui ca o umbră. Și eu o ucisesem pe Rebecca, și eu am scufundat vasul în golf. Ascultasem cu el vântul și valurile. O auzisem pe doamna Danvers bătând la ușă. Toate astea le-am suferit cu el, toate și mai mult încă. Dar restul ființei mele stătea pe covor, nesimțitor și indiferent, negândindu-se, nesinchisindu-se decât de un lucru, repetând fără să obosească aceeași frază: „El n-o iubea pe Rebecca, el n-o iubea pe Rebecca”. Cele două euri ale mele s-au întâlnit din nou și s-au contopit când a sunat telefonul. M-am regăsit aceeași ca mai înainte. Dar în mine exista ceva nou. Inima mea, cu toată spaima, era ușoară și liberă. Știam că nu mă mai temeam de Rebecca. N-o mai uram. Acum când știam că fusese rea, stricată și perversă, n-o mai uram. Nu mai putea să-mi facă rău. Aș putea să mă duc în salonaș, să stau la biroul ei și să-i ating tocul și să-i privesc scrisul pe clasor. Asta n-o să-mi mai facă nicio impresie. Aș putea să mă duc în încăperea aripii de apus, să mă aplec pe fereastră, ca azi dimineață, și nu mi-ar mai fi teamă. Puterea Rebeccăi se risipise în văzduh ca și pâcla. N-o să mă mai chinuiască. Maxim n-o iubise niciodată. Eu n-o mai uram. Trupul ei revenise, vasul ei fusese regăsit cu numele lui ciudat de profetic: „*Je reviens*”, dar eu eram liberă pentru totdeauna.

Acum eram liberă să fiu împreună cu Maxim, să-l ating, să-l iubesc. N-am să mai fiu niciodată o copilă. De aici înainte, n-o să mai existe eu, eu, ci noi. O să fim împreună. O să înfruntăm împreună restriștea, el și cu mine. Căpitanul Searle, și scafandru, și Frank, și doamna Danvers, și Beatrice și toți oamenii din Kerrith care își citesc gazetele n-or să ne mai poată despărți de acum înainte. Fericirea noastră nu venise prea târziu. Nu mai eram sfioasă. Nu mă mai temeam. Am să lupt pentru Maxim. Am să mint, am să jur, am să fiu sperjură, am să hulesc și am să înșel. Rebecca nu câștigase, Rebecca pierduse.

Robert plecase cu tava și Maxim se înapoie în odaie.

— Era colonelul Julyan, spuse el. L-a văzut tocmai pe Searle. Vine cu noi mâine dimineață.

— Cine-i colonelul Julyan? întrebai eu. Cine-i?

— Magistratul din Kerrith. Trebuie să fie și el de față.

— Ce ți-a spus?

— M-a întrebat dacă știam ceva despre identitatea acelu cadavru.

— Și tu ce-ai răspuns?

— Am spus că nu știam. I-am spus că noi am crezut-o pe Rebecca singură pe bord.

— N-a mai spus nimic altceva?

— Ba da.

— Ce-a spus?

— M-a întrebat dacă nu cumva am putut să mă înșel la Edgecombe.

— A spus asta?

— Da.

— Iar tu?

— I-am spus că se poate, că nu știam...

— Și atunci merge cu tine mâine ca să vadă velierul? El, căpitanul Searle și un doctor?

— Și inspectorul Welch.

— Inspectorul Welch?

— Da.

— De ce? De ce inspectorul Welch?

— Așa-i obiceiul când se descoperă un cadavru.

N-am zis nimic. Ne priveam. Simțeam iar mica mea durere din golul stomacului.

— Poate că vasul nu va putea fi readus la suprafață? am spus eu.

— Poate, zise el.

— Atunci n-or să poată scoate cadavrul, nu-i așa? întrebai.

— Nu știu.

— El privea pe fereastră. Cerul era alb și jos, ca atunci când am părăsit faleza. Dar nu era vânt. Totul era tăcut și liniștit.

— Acum un ceas aș fi crezut că vântul o să se stârnească de la Sud-Vest, dar s-a potolit îndată, zise el.

— Da, spusei eu.

— Scafandrul o să aibă o vreme liniștită mâine când se va scufunda în apă, spuse el.

Telefonul de alături sună din nou. Sunetul acela strident și zorit al semnalului avea ceva îngrijorător. Maxim și cu mine ne privirăm. Apoi el se duse în odăiță ca să răspundă, închizând ușa, ca adineauri. Durerea ciudată care mă chinuia, nu mă părăsise deloc. Revenise și mai tare la zbârnăitul telefonului. Senzația aceea mă purtă îndărăt, peste ani, în plină copilărie. Era durerea pe care o încercasem când eram tare mică și petardele răsunaseră pe străzile Londrei și eu stătusem tremurând, fără să înțeleg, pitită sub un dulăpior de lângă scară. Era aceeași impresie, aceeași durere.

Maxim se înapoia în bibliotecă.

— Începe, spuse el încet.

— Ce vrei să spui? Ce s-a întâmplat? făcui eu deodată înghețată.

— Era un reporter, spuse el, un individ de la *Country Chronicle*. Întreba dacă-i adevărat că a fost găsit vasul primei doamne de Winter.

— Ce i-ai răspuns?

— I-am spus că da, s-a găsit un vas, dar că asta-i tot ce știam și că s-ar putea foarte bine să nu fie vasul acela.

— E tot ce-a spus?

— Nu. A întrebat dacă aș putea să-i confirm zvonul că s-ar fi

descoperit un cadavru în cabină.

— Nu!

— Ba da. O fi trâncănit cineva. Nu Searle, de asta sunt sigur. Scafandru sau vreunul din prietenii lui. Nu-i poți face pe oamenii ăștia să tacă. Măine dimineață, la micul dejun, tot Kerrith-ul o să cunoască întreaga poveste.

— Ce-ai răspuns cu privire la cadavru?

— Că nu știu, că n-aveam de făcut nicio declarație și că le-aș fi îndatorat să nu-mi mai telefoneze.

— O să-i jignești. O să-i întăriți contra ta.

— N-am ce le face. N-am să dau nicio declarație gazetelor. Nu vreau ca oamenii ăștia să-mi telefoneze și să-mi pună întrebări.

— Poate că o să avem nevoie de ei.

— Dacă o să ajungem la luptă, o să lupt singur, zise el. Nu vreau sprijinul ziarelor.

— Reporterul o să telefoneze altcuiva. Colonelului Julyan sau căpitanului Searle.

— Tot n-o să afle mai mult, zise Maxim.

— Dacă cel puțin am putea face ceva, spusei eu. Timpul trece. Mai avem atât de puține ceasuri înaintea noastră și noi stăm aici, fără să ne clintim, așteptând dimineața de mâine.

— Nu putem face nimic, răspunse Maxim.

Ne-am dus să stăm în bibliotecă. Maxim luă o carte, dar știam că nu citea. Din când în când îl vedeam ridicându-și capul ca și când auzea din nou telefonul. Dar nu sună. N-o să ne stingherească nimeni. Ne îmbrăcăm pentru cină, ca de obicei. Îmi părea incredibil că în seara trecută, la aceeași oră, îmi pusesem rochia albă, stătusem în fața oglinzii mele de toaletă, aranjându-mi peruca buclată. Era ca un vechi coșmar uitat, ceva de care îți amintești cu îndoială și neîncredere, după luni de zile de la cele întâmplute. Ne-am așezat la cină. Frith ne servi, ca de obicei. Chipul lui era solemn și șters. Mă întrebam dacă fusese la Kerrith, dacă știa ceva.

După-masă ne-am întors în bibliotecă. Ne vorbeam puțin. Mă așezai pe jos, la picioarele lui Maxim, cu capul pe genunchii lui. Își trecu degetele prin părul meu. Într-un fel deosebit de

felul cum mă dezmierdase altă dată, pierdut în gânduri. Nu mai semăna de loc cu mângâierea acordată lui Jasper. I-am simțit vârful degetelor chiar pe țeasta capului. Uneori, el mă săruta. Câteodată îmi vorbea. Nu mai exista nicio umbră între noi, și tăceam, fiindcă amândoi doream acea tăcere. Mă întrebam cum puteam fi atât de fericită când micul nostru univers era atât de întunecos. Era o fericire ciudată. Nimic din ceea ce visasem sau așteptasem. Nu era fericirea pe care mi-o închipuisem în ceasurile mele de singurătate. N-avea nimic înfrigorat, nimic neliniștitor. Era o fericire liniștită și tăcută. Ferestrele bibliotecii erau larg deschise și când nu ne vorbeam, priveam cerul întunecat.

În noaptea aceea trebuie să fi plouat, căci, când m-am trezit a doua zi dimineață la șapte și m-am sculat, am văzut pe fereastră că trandafirii din grădină erau aplecați și șiroiau de picături de apă și că taluzurile gazonate, ce duceau spre pădure, erau umede și argintate. În văzduh plutea un iz ușor de ceață și de apă, mirosul ce însoțește primele frunze căzute. Mă întrebam dacă toamna o să vină cu două luni mai devreme. Maxim nu mă trezise, când se sculase la cinci. S-o fi strecurat din pat și o fi trecut fără zgomot în cabinetul lui de toaletă. Acum era acolo, în golf, cu colonelul Julyan, căpitanul Searle și oamenii de pe șlep. Șlepuțu ăsta trebuia să fie acolo cu, macaraua și lanțurile lui ca să se ridice velierul Rebeccăi la suprafață. Mă gândeam la asta cu răceală, liniștită, fără emoție. Mi-i închipuiam pe toți colo jos, în golf și carena mică, neagră a iahtului înălțându-se încet, la suprafață, learcă de apă, picurând, cu ierburile de mare, verzi, și cu scoicile lipite de ochii Rebeccăi. Când iahtul o să fie urcat pe șlep, apa o să șiroiască pe flancurile lui și se va întoarce în mare. Lemnăria micului vas trebuie să fie lucioasă și cenușie, mirosind a mâl și a rugină și a plante dintr-acelea negre care cresc sub stânci, pe care marea nu le dă la iveală niciodată. Poate că numele mai e vopsit pe proră: „*Je reviens*”, în litere verzi și decolorate. Și însăși Rebecca era acolo, lungită în cabină.

Făcui baie, mă îmbrăcai și coborâi pentru micul dejun, la nouă, ca de obicei. Pe farfuria mea era un teanc de scrisori.

Scrisori de la oameni cari ne mulțumeau pentru bal. Îmi aruncaii ochii pe ele. Frith mă întrebă dacă trebuie să țină cald micul dejun pentru Maxim. I-am spus că nu știam când o să se înapoieze.

— A fost silit să plece foarte devreme, am adăugat eu.

Frith n-a zis nimic. Avea o înfățișare solemnă, foarte gravă. M-am întrebat din nou ce anume știa.

M-am sculat de la masă și am luat corespondența cu mine în salonaș. Încăperea nu fusese aerisită. Am deschis larg toate ferestrele ca să intre aerul curat și proaspăt. Florile de pe cămin tânjeau, multe erau ofilite. Petalele zăceau pe jos. Am sunat și Maud, a doua cameristă intră în odaie.

— De odaia asta nu s-a atins nimeni în dimineața asta, am zis eu. Nu s-au deschis nici măcar ferestrele. Și florile sunt ofilite. Ia-le te rog de aici.

Ea păru intimidată și-și ceru iertare.

— Să nu se mai repete, făcui eu.

— Nu, doamnă, zise ea. Ieși din cameră luând florile.

N-aș fi crezut niciodată că-i atât de lesne să te arăți aspră. Mă întrebam de ce până atunci mi se păruse atât de greu. Meniul era pe birou. Somon rece cu maioneză, cotlete în aspic, piftie de pasăre, sufleu. Am recunoscut felurile acestea de mâncare pentru că le văzusem pe bufetul supeului din noaptea balului. Tot noi mâncam resturile. Era desigur prânzul rece, ce mai fusese servit în ajun și de care eu nu mă atinsesem. Mi-am spus că personalul își cam făcea de cap. Am șters meniul și l-am chemat pe Robert.

— Spune doamnei Danvers să comande ceva cald, zisei eu. Dacă mai rămân bucate reci care nu s-au mâncat, nu mai vrem să ne fie aduse la masă.

— Prea bine, doamnă, încuviință el.

L-am urmat afară din încăpere și m-am dus după foarfecile meu, în sera cea mică. Am intrat în grădina de trandafiri să culeg câțiva boboci. Vântul rece se potolise. O să fie tot atât de cald, tot atâta zăpușeală ca în ajun. Mă întrebam dacă or mai fi în golf sau dacă s-or fi înapoiat spre vechiul port din Kerrith. Am să știu în curând. Maxim se va întoarce îndată și-mi va

povesti tot. Orice s-ar întâmpla, trebuie să rămân liniștită. Orice s-ar întâmpla, nu trebuie să mă tem. Tăiai trandafiri și-i dusei în salonaș. Covorul fusese măturat, petalele strânse de pe jos. Începui să pun florile în vasele pe care Robert le umpluse cu apă. Terminasem aproape, când cineva bătu la ușă.

— Intră, spusei eu.

Era doamna Danvers. Ținea meniul în mână. Era palidă și părea obosită. Avea cearcăne mari sub ochi.

— Bună dimineața, doamnă Danvers zisei eu.

— Nu înțeleg pentru ce mi-ați trimis înapoi meniul prin Robert, începu ea. De ce ați făcut asta?

O privii, ținând un trandafir în mână.

— Cotletele și somonul acela au fost servite ieri, răspunsei eu. Le-am văzut pe bufetul cel mic. Azi aș prefera, ceva cald. Dacă resturile nu pot fi mâncate la bucătărie, aruncă-le. E atâta risipă în casa asta, încât, într-adevăr, ceva mai mult sau mai puțin...

Ea mă privi fără să spună nimic. Eu pusei trandafirul în vas, alături de ceilalți.

— Nu-mi spune că n-ai să ne dai nimic altceva, doamnă Danvers, zisei. Dumneata trebuie să ai meniuri pentru toate prilejurile.

— Nu sunt deprinsă să mi se trimită vorbă prin Robert, replică ea. Când doamna de Winter dorea să schimbe meniul, îmi telefona.

— Cred că ceea ce făcea doamna de Winter nu mă prea privește, spusei eu. Acum eu sunt doamna de Winter. Și dacă o să-mi placă să-ți trimit instrucțiunile prin Robert, am să ți le trimit.

În clipa aceea, Robert intră în odaie.

— Doamnă, telefonează de la *Country Chronicle*, zise el.

— Spune celor de la *Country Chronicle* că nu sunt aici, făcui eu.

— Bine, doamnă, spuse el, părăsind camera.

— Ei bine, doamnă Danvers, ce mai aștepți? întrebai. Ea continua să mă privească, fără să spună ceva.

— Dacă nu mai ai să mă întrebi ceva, urmai eu, ar fi mai bine să te duci să le spui celor de la bucătărie ce au de gătit pentru prânz. Eu am treabă.

— Ce vor cei de la *Country Chronicle*? întrebă ea.

— Habar n-am.

— E adevărat, continuă ea încet, ce i s-a spus ieri lui Frith când era la Kerrith, că s-a găsit iahtul doamnei de Winter?

— S-a spus asta? făcui eu. Nu știam nimic.

— Căpitanul Searle, comandantul portului Kerith a venit ieri, nu-i așa? Frith spune că la Kerith se povestește că scafandrul care s-a cufundat sub apă ca să cerceteze vasul naufragiat în golf, a descoperit velierul doamnei de Winter.

— Poate, spusei. Dar ai face mai bine să aștepti să se întoarcă domnul de Winter ca să-l întrebi pe dânsul.

— De ce a plecat atât de devreme domnul de Winter? întrebă ea.

— Asta-i treaba domnului de Winter, răspunsei.

Ea continua să mă privească.

— Frith spune că se povestește că în cabina vasului e un cadavru, zise ea. Cum se poate? Doamna de Winter naviga totdeauna singură.

— Nu mai întreba degeaba, doamnă Danvers, o întrerupsei eu. Nu știi mai mult decât dumneata.

— Adevărat? făcu ea încet.

Mă privea întruna. Mă întorsei și pusei vasul pe una din mesele de lângă fereastră.

— Mă duc să dau ordinele pentru masă, zise ea.

Așteptă o clipă. Eu nu spusei nimic. Apoi ea ieși. Nu mă mai temeam de dânsa. Își pierduse puterea în același timp cu Rebecca. De acum înainte nu-mi va mai păsa de ce ar putea face sau spune. Știam că mi-era dușmancă și nu-mi mai păsa. Dar dacă o să afle adevărul asupra cadavrului de pe vas și o să ajungă și dușmanca lui Maxim? Mă așezai în fotoliu, pusei foarfecele de grădinărie pe masă. Nu mai aveam chef să pun trandafirii în vază. Mă întrebam ce făcea Maxim. Mă întrebam de ce telefonase din nou reporterul ziarului *Country Chronicle*. Vechea senzație dureroasă mă cuprinse din nou. Mă aplecai pe

fereastră. Era tare cald. În văzduh se simțea furtuna. Grădinarii începură să tundă iar iarba. Îl vedeam pe unul din ei mergând înainte și înapoi cu mașina, pe marginea malului. Nu mai puteam sta în salonaș. Mi-am luat foarfecele și trandafirii și m-am dus afară pe terasă. Am început să o străbat de la un capăt la altul. Jasper lipăia în spatele meu, întrebându-se de ce nu-l scot la plimbare. La unsprezece și jumătate Frith veni după mine în hol.

— Domnul de Winter vă cheamă la telefon, doamnă, spuse el.

Am trecut, prin bibliotecă, în încăperea alăturată. Măinile îmi tremurau când luai receptorul.

— Tu ești? zise el. Aici e Maxim. Îți telefonez de la birou. Sunt cu Frank.

— Da? întrebai

Urmă o tăcere.

— Viu acasă cu Frank și cu colonelul Julyan, la unu, la masă, spuse el.

— Da.

Așteptai. Așteptai ca să continue.

— Vasul a putut fi scos, zise el. Tocmai mă întorsesem în golf.

— Da.

— Erau acolo Searle, colonelul Julyan, Frank și ceilalți, îmi spuse el.

Mă întrebam dacă Frank stătea lângă telefon și dacă din pricina asta Maxim era atât de rece și de rezervat.

— Atunci ne-am înțeles, făcu el. O să fim acasă la unu.

Așezai receptorul în furcă. El nu-mi spusese nimic. Tot nu știam ce se întâmplase. Mă înapoiai pe terasă, după ce i-am spus lui Frith că o să fim patru la prânz în loc de doi.

Trecu un ceas, ce se târăgăni încet, interminabil. M-am urcat să-mi pun o rochie mai ușoară. Am coborât din nou și am așteptat în salon. La unu fără cinci am auzit o mașină pe alee, apoi glasuri în hol. Mi-am aranjat părul în fața oglinzii. Eram foarte palidă. Mi-am ciupit obrazii ca să-i mai înroșesc. Maxim intră cu Frank și cu colonelul Julyan. Mi-am amintit

că-l văzusem la bal, travestit în Cromwell. Azi părea foarte deosebit, mai zbârcit, mai scund.

— Ce mai faci? spuse el. Vorbea foarte blajin, foarte grav, ca un doctor.

— Spune-i lui Frith să aducă porto; zise Maxim. Mă duc să mă spăl pe mâini.

— Și eu, spuse Frank.

Frith apăru cu porto înainte de a-l fi sunat. Colonelul Julyan nu voi să bea. Luai un pahar ca să mă stăpânesc. Colonelul Julyan stătea alături de mine, lângă fereastră.

— E ceva foarte dureros, doamnă de Winter, spuse el îndatoritor. Îmi pare foarte rău pentru soțul dumitale și pentru dumneata.

— Mulțumesc, făcui eu.

Băui o înghițitură de porto, apoi pusei paharul pe masă. Mi-era teamă să nu observe că-mi tremură mina.

— Ce complică totul, e faptul că soțul dumitale a identificat anul trecut primul cadavru, spuse el.

— Nu înțeleg, făcui eu.

— Nu știi deci ce am descoperit azi dimineață?

— Știu că există un cadavru. Scafandrul a descoperit un cadavru, spusei.

— Da, zise el, apoi privind pe deasupra umărului, spre hol, vorbi încet: — Mi-e tare teamă că s-ar putea să fie ea, după toate aparențele. Nu pot să vă dau amănunte, dar indiciile au fost de ajuns pentru ca soțul dumitale și doctorul Philips s-o poată identifica.

Se opri brusc și se îndepărtă de mine. Maxim și Frank se înapoaau în odaie.

— Masa e gata, spuse Maxim.

Trecui în sufragerie, cu inima grea, ca de piatră, paralizată. Colonelul Julyan se așeză la dreapta mea. Frank la stânga. Nu-l priveam pe Maxim. Frith și Robert aduseră primul fel. Vorbirăm despre vreme.

— Am citit în *Times* că ieri, la Londra, au fost peste treizeci de grade, spuse colonelul Julyan.

— Adevărat? întrebai eu.

— Da. Trebuie să fi fost groaznic pentru nenorocii care n-au plecat nicăieri.

— Groaznic, da, spusei.

— La Paris poate să fie și mai cald decât la Londra, zise Frank. Mi-aduc aminte că mi-am petrecut acolo un *week-end* în mijlocul lui august. N-am pătut să dorm. Nu se simțea nicio boare de aer în tot orașul. Termometrul arăta peste patruzeci de grade.

— Și francezii dorm totdeauna cu ferestrele închise, nu-i așa? întrebă colonelul Julyan.

— Nu știi, spuse Frank, stăteam la hotel, unde erau mai ales americani.

— Cunoști bine Franța, doamnă de Winter? mă întrebă colonelul Julyan.

— Nu, nu atât de bine, răspunsei.

— Ah, credeam că ai petrecut acolo mai mulți ani.

— Nu, spusei.

— Când am cunoscut-o eu, era la Monte Carlo, spuse Maxim. Nu-i tocmai Franța.

— Nu, desigur, zise colonelul Julyan. Trebuie să fie destul de cosmopolit. Dar coasta e frumoasă, nu-i așa?

— Foarte frumoasă, spusei eu.

— Nu chiar atât de accidentată, nu-i așa? Totuși, știi ce mi-aș dori. Prefer Anglia, când este vorba de a te stabili undeva. Acolo știi pe ce lume te afli.

— Aș zice că și francezii au aceleași sentimente, când este vorba de Franța, rosti Maxim.

— A, fără îndoială, admise colonelul Julyan.

Continuam să mâncăm în tăcere. Frith stătea în picioare în spatele scaunului meu. Ne gândeam cu toții la același lucru, dar trebuia să ne jucăm comedioara din pricina lui Frith. Îmi închipuiam că Frith se gândea la același lucru ca și noi și mă gândeam că totul ar fi mult mai ușor dacă, înlăturând deodată convențiile, am începe să vorbim cu el. Robert turnă vin. Se schimbară farfuriile. Trecurăm la al doilea fel. Doamna Danvers nu-mi uitase dorința de a ni se servi o masă caldă. Luai dintr-o farfurie o bucată de carne cu sos de ciuperci.

— Cred că toată lumea s-a distrat la minunata petrecere pe care ați dat-o alaltăieri seară, spuse colonelul Julyan.

— Sunt tare bucuroasă, am spus.

— Petreceri de acest fel oferă multă satisfacție localnicilor, constată el.

— Da, presupun că așa e, am zis.

— Dorința de a se deghiza în vreun fel oarecare nu-i un instinct universal al speciei umane? întrebă Frank.

— Atunci eu trebuie să fiu foarte inuman, zise Maxim.

— Presupun că e o înclinare naturală afirmă colonelul Julyan, pentru oricare din noi, să arătăm altfel decât suntem. Într-un fel sau altul, toți suntem copii.

Mă întrebam câtă plăcere îi făcuse lui faptul că se deghizase în Cromwell. Nu-l prea văzusem la bal. Petrecuse mai toată seara în salonaș, jucând bridge.

— Joci cumva golf, doamnă de Winter? mă întrebă colonelul Julyan.

— Din păcate nu, spusei eu.

— Ar trebui să înveți. Fiica mea cea mare este o jucătoare pasionată și nu găsește nicăieri tineret ca să joace cu ea. I-am dăruit de ziua ei o mașină, pe care o conduce chiar ea. Merge aproape în toate zilele pe coasta de nord. Asta o face să aibă o îndeletnicire.

— E încântător, spusei.

— S-ar fi potrivit ca ea să fie băiat urmă el. Fiu-meu e cu totul altfel. Nu-i făcut pentru sporturi. Își petrece timpul scriind versuri. Cred că o să-i treacă asta.

— Oh, desigur! spuse Frank. La vârsta lui făceam și eu versuri. De atunci n-am mai scris niciodată.

— Sper și eu, exclamă Maxim.

— Nu știu de la cine a moștenit băiatul meu înclinația asta, spuse colonelul Julyan. Desigur că nu de la maică-sa, nici de la mine.

Urmă o nouă tăcere. Colonelul Julyan mai luă ciuperci.

— Doamna Lacy arăta foarte bine noaptea trecută, spuse el.

— Da.

— Costumul îi venea prost ca de obicei; zise Maxim.

— Trebuie să fie tare greu. Să porți veșminte orientale, zise colonelul Julyan, și totuși știți că se spune că ar fi cu mult mai comode și mai răcoroase decât tot ceea ce purtați dumneavoastră femeile din Anglia.

— Adevărat? făcui eu.

— Da, așa se spune. Se pare că toate acele văluri largi înlătură căldura și soarele.

— Ce curios, spuse Frank, ai crede dimpotrivă.

— Ei bine, așa-i totuși, zise colonelul Julyan.

— Cunoști Orientul, colonele? întrebă Frank.

— Extremul-Orient. Am petrecut cinci ani în China. Apoi la Singapur.

— Nu acolo se face *curry*? întrebai eu

— Da, aveam *curry* foarte bun, la Singapur, spuse el.

— Îmi place grozav *curry*, zise Frank.

— Oh, în Anglia nu se face *curry* adevărat, zise colonelul Julyan.

Se strânseră farfuriile. Trecurăm la sufleu și la salata de fructe.

— Cred că ați terminat de cules coacăzele, zise colonelul Julyan. A fost o vară frumoasă pentru coacăze. Noi am făcut o mulțime de borcane de dulceață.

— Mie nu mi se pare bună dulceața de coacăze, spuse Frank. Are totdeauna atâția sâmburi mici...

— Ar trebui s-o guști pe a noastră, zise colonelul Julyan. N-are mulți sâmburi.

— Anul ăsta o să avem grozav de multe mere la Manderley, zise Frank. Îi spuneam lui Maxim acum câteva zile, că o să fie un an record. O să putem trimite la Londra cantități mari.

— Socotești că merită cu adevărat osteneala? întrebă colonelul Julyan. Când plătești, oamenii pentru orele suplimentare, pe urmă împachetatul și transportul, crezi că-ți mai rămâne un câștig ca lumea?

— Ai dreptate, replică Frank.

Sufleul și salata de fructe fură terminate foarte iute, Robert apăru cu brânza și biscuiți și câteva minute mai târziu, Frith aducea cafeaua și țigările. Apoi, ieșiră amândoi din odaie

închizând ușa. Ne băurăm în tăcere cafeaua. Eu îmi priveam cu încăpățănare farfurioara.

— De Winter, spuneam soției dumitale, înainte de masă, începu colonelul Julyan, reluându-și tonul său confidențial, că în toată această afacere neplăcută lucrul cel mai supărător e faptul că dumneata ai identificat primul cadavru.

— Da, desigur, încuviință Maxim.

— Cred că eroarea era cât se poate de firească, ținând seama de împrejurări, interveni Frank cu însuflețire. Autoritățile scriseseră lui Maxim cerându-i să vie la Edgecombe, pentru că se credea că leșul era al doamnei de Winter. Iar Maxim nu se simțea atât de bine pe atunci. Am vrut să-l însoțesc, dar el a stăruit să se ducă singur. Nu era în stare să facă un drum de felul ăsta.

— E stupid, spuse Maxim, mă simțeam foarte bine.

— La ce bun să discutăm din nou toate astea, zise colonelul Julyan. Dumneata ai făcut această primă identificare, și acum tot nu mai avem nicio altă posibilitate decât să admitem eroarea. De astă dată, pare că nu mai există nicio îndoială.

— Niciuna, răspunse Maxim.

— Aș voi să pot să-ți cruț formalitățile și publicitatea unei anchete, urmă colonelul Julyan, dar mi-e teamă că o să fie cu neputință.

— Bineînțeles, spuse Maxim.

— Nu cred că o să țină prea mult. O să fie de ajuns ca să confirmi identificarea și să avem mărturia lui Tabbe, în privința stării velierului, în clipa când se afla pe șantier. Căci spuneai că el a transformat vasul când l-a cumpărat soția dumitale din Franța. Știi, o simplă formalitate. Dar e necesară. Nu, ceea ce mă supără, e publicitatea blestemată a afacerii. E atât de trist și de supărător pentru dumneata și soția dumitale...

— Nu face nimic, spuse Maxim. Înțelegem foarte bine.

— E într-adevăr o nenorocire că vasul acela blestemat a eșuat tocmai acolo. Dacă n-ar fi fost naufragiul ăsta, nu s-ar mai fi pomenit niciodată de chestia asta.

— Desigur, spuse Maxim.

— Singura mângâiere e că acum știm că moartea sărmanei

doamne de Winter a fost rapidă și instantanee. Nici n-a mai putut fi vorba să încerce să înoate.

— Nici vorbă, spuse Maxim.

— O fi coborât să caute ceva, apoi ușa s-a trântit și un val a acoperit vasul atunci când nu se mai găsea nimeni la cârmă, zise colonelul Julyan. E groaznic.

— Da, spuse Maxim.

— Cred că în felul ăsta s-a petrecut moartea. Dumneata ce crezi, Crawley? întrebă colonelul Julyan întorcându-se spre Frank.

— Oh, nici nu mai încapе îndoială, spuse Frank.

Ridicai ochii și văzui că Frank îl privea pe Maxim.

El întoarse îndată capul, dar nu înainte ca eu să fi văzut și înțeles expresia ochilor lui. Frank știa. Și Maxim nu știa că știe și el. Continuai să-mi amestec cafeaua. Mâna mi-era caldă, umedă.

— E de necrezut că mai devreme sau mai târziu comitem cu toții greșeli de tactică, spuse colonelul Julyan, și o pățim. Doamna de Winter trebuia să știe cu câtă furie năvălește vântul în golful ăsta și că-i periculos să dai drumul cârmei unui vas mic ca acela. Trebuie să fi navigat singură de multe ori pe apele astea. Apoi când sosește clipa, comite o imprudență... și imprudența asta o omoară pe loc. E o lecție pentru noi toți.

— Se întâmplă atât de iute un accident, spuse Frank, chiar și oamenilor celor mai experimentați. Gândește-te la numărul celor omorâți în toți anii la vânătoare.

— Da, știi. Dar, de obicei acolo, calul cade și te azvârle jos. Dacă doamna de Winter n-ar fi dat drumul cârmei vasului, accidentul nu s-ar mai fi întâmplat niciodată. E într-adevăr extraordinar. Am urmărit-o cu privirea deseori la regatele de sâmbătă din Kerrith și n-am văzut-o niciodată făcând vreo greșeală de manevrare. Asta e greșeala unui începător. Și tocmai lângă stâncă...

— Marea era foarte vijelioasă în noaptea aceea, explică Frank. S-o fi rupt ceva. Atunci ea a coborât probabil să caute un cuțit.

— Desigur, desigur. În sfârșit, n-o să știm niciodată. Și nu cred că vom fi mai luminați, dacă am ști. V-am spus, aș voi să pot opri ancheta asta, dar nu pot. Am să caut să aranjez totul, pe marți dimineață și să dureze cât se poate de puțin. O simplă formalitate. Dar mi-e teamă că n-o să putem scăpa de gazetari.

Se așternu o nouă tăcere. Am socotit că sosise clipa să-mi dau, scaunul la o parte.

— Ce-ar fi să ne ducem în grădină? propusei eu.

Ne scularăm cu toții și ieșirăm pe terasă. Colonelul Julyan îl mângâie pe Jasper.

— E o cățea frumoasă, zise el.

— Da, răspunsei eu.

— O să aibă căței frumoși.

— Da.

Rămaserăm așa un minut, apoi el se uită la ceas.

— Mulțumesc pentru masa minunată, spuse el. Am foarte multă treabă după-amiază și sper că o să mă iertați că vă părăsesc atât de iute.

— Dar bineînțeles, zisei eu.

— Îmi pare într-adevăr foarte rău de ceea ce se întâmplă. Vă bucurați de toată simpatia mea. Consider că-i și mai neplăcut pentru dumneata decât pentru soțul dumitale. În sfârșit, după ce s-o încheia ancheta, va trebui să vă grăbiți să uitați amândoi asta.

— Da, o să încercăm.

— Mașina mea e pe alee. Poate că aș putea să-l duc pe Crawley. Crawley? Dacă-ți convine, te las în fața biroului dumitale.

— Cu plăcere, spuse Frank.

El veni spre mine și-mi luă mâna.

— Pe curând, zise.

— Da, făcui eu.

Nu-l priveam. Mi-era teamă să nu-mi citească în ochi. Nu voiam să știe că eu știam. Maxim îi însoți până la mașină. După ce plecară, el mă ajunse pe terasă. Mă luă de braț. Stăteam în picioare, privind pajiștile ce se întindeau în fața mării.

— Lucrurile se vor aranja foarte bine, zise el. Sunt liniștit. Am încredere. Ai văzut cum s-au comportat Julyan și Frank la masă. N-o să fie nicio dificultate la audiere. O să meargă foarte bine.

Eu n-am spus nimic. Îi țineam strâns brațul.

— Nu putea fi nicio clipă vorba să nu recunosc cadavrul, spuse el. Ceea ce am văzut era de ajuns ca doctorul Philips să-l poată identifica, chiar fără mine. Nu există nicio urmă din ceea ce am făptuit. Glonțul n-a atins osul.

Un fluture zbură prin fața noastră, prostănac și ușuratic.

— Ai auzit ce-au spus, urmă el. Socotesc că ea s-a pomenit închisă în cabină. Așa o să creadă și juriul la proces. Phillips o s-o explice în felul ăsta.

Tăcu. Eu tot nu vorbeam.V

— Doar pentru tine mă frământ, spuse el. Altfel nu mi-ar părea rău de nimic. Dacă ar trebui s-o fac din nou, n-aș proceda altfel. Sunt fericit că am omorât-o pe Rebecca, n-am să am niciodată remușcări, niciodată, niciodată. Dar tu? Nu pot uita cât rău ți-am pricinuit. Te priveam și nu mă gândeam la nimic altceva în tot timpul mesei. A pierit pentru totdeauna înfățișarea aceea tinerească și vagă care-mi plăcea. N-o să mai revină niciodată. Am ucis și asta, vorbindu-ți de Rebecca... A pierit în douăzeci și patru de ore. Te-ai maturizat atât de mult acum...

CAPITOLUL 22

ZIARUL DIN LOCALITATE PE CARE mi-l aduse în seara aceea Frith avea manșete mari. El îl puse pe masă. Maxim nu era acolo, se urcase devreme ca să se îmbrace pentru cină. Frith se opri o clipă, așteptând să spun ceva și mi se păru stupid să mă prefac că ignor o întâmplare, care avea probabil atâta însemnătate pentru toți servitorii din casă.

— E îngrozitor, Frith, zisei eu.

— Da, doamnă, suntem toți impresionați, răspunse el.

— E atât de neplăcut că domnul trebuie să treacă prin toate astea.

— Da, doamnă, e trist. Dar atunci nu mai încape nicio îndoială că rămășițele pământești găsite pe iaht sunt ale doamnei de Winter?

— Nu, Frith, nicio îndoială.

— Nu – reușim să ne venim în fire, doamnă; cum a putut să se lase astfel surprinsă. Avea o experiență atât de mare a navigației pe mare...

— Da, Frith, așa spunem toți. Dar există accidente. Și cred într-adevăr că n-o să știm niciodată cum s-a întâmplat.

— Fără îndoială, doamnă, dar e o lovitură. La oficiu, toți suntem profund impresionați. Și chiar după bal! Asta într-adevăr nu-i drept.

— Nu, Frith.

— Se pare că o să fie o anchetă.

— Da. O simplă formalitate.

— Bineînțeles, doamnă. Oare o să cheme pe vreunul din noi ca martor?

— Nu cred.

— Aș face cu drag orice, ca să ajut familia, domnul de Winter o știe.

— Da, Frith, firește că știe.

— Le-am spus la oficiu să nu vorbească de asta, dar e greu

să-i supraveghezi, mai ales pe tinerele servitoare. Cu Robert m-am înțeles, firește. Cred că vestea a fost o mare lovitură pentru doamna Danvers.

— Da, Frith, și eu mă gândeam la asta.

— S-a urcat în odaie numaidecât după-masă și n-a mai coborât. Alice s-a dus adineauri să-i ducă o ceașcă de ceai și ziarul. Spunea că doamna Danvers părea într-adevăr foarte bolnavă.

— Ar face mai bine să se odihnească mai departe, zisei. Nu trebuie să se scoale, dacă-i bolnavă. Să-i spună Alice. Pot să dau și eu dispoziții și să mă înțeleg cu bucătăreasa.

— Da, doamnă. Nu cred, doamnă, că-i bolnavă trupește, e doar șocul descoperirii doamnei de Winter. Doamna Danvers o iubea foarte mult pe doamna de Winter.

— Da, spusei eu, da, știu.

Frith ieși din odaie și eu m-am grăbit să mă uit în ziar, înainte de a coborî Maxim. În pagina întâia era o coloană întreagă despre eveniment și o fotografie a lui Maxim, groaznic de neclară și care data, probabil de cel puțin cincisprezece ani. Era înspăimântător să-l văd așa, în mijlocul paginii întâia privind-mă. Și mica frază de la sfârșitul articolului care mă privea, spunând că Maxim se căsătorise a doua oară cu mine și că tocmai dăduse un bal costumat la Manderley... Toate astea păreau atât de reci și de vulgare în tiparul negru al ziarului. Rebecca de Winter era descrisă frumoasă, plină de talente, iubită de toți cei care o cunoșteau, înecată de un an, iar Maxim recăsătorindu-se în primăvara următoare, aducându-și tânăra nevastă direct la Manderley (așa scria) și dând un bal costumat în cinstea ei. Apoi, a doua zi dimineață, e regăsit trupul celei dintâi soții în cabina iahtului, în fundul golfului.

Reportajul era, desigur, adevărat, deși combinat cu câteva inexactități, făcând din această întâmplare neplăcută o hrană savuroasă pentru sutele de cititori care pretind asta pentru banii lor. Maxim apărea în acel articol josnic, un fel de satir, aducându-și „tânăra nevastă”, cum ziceau ei, la Manderley și dând un bal, ca și când am fi vrut să ne exhibăm în fața lumii.

Ascunsei ziarul sub perna fotoliului ca să nu-l vadă Maxim.

Dar nu-i putui ascunde edițiile din dimineața următoare. Se vorbea despre asta și în ziarele din Londra. Există și o fotografie a Manderley-ului. Manderley-ul era în ziare, ca și Maxim. Lui îi spuneau Max de Winter. Suna indecent, oribil. Toate articolele scoteau în evidență faptul că Rebecca fusese descoperită după bal, ca și când această clipă fusese intenționat aleasă. Cele două ziare întrebunțau aceeași expresie: „ironia sortii”. Da, fără îndoială, era o ironie a sortii. Era o poveste frumoasă. Îl vedeam pe Maxim la micul dejun, îngălbenind din ce în ce mai mult, când citea ziarele unul după altul, apoi gazeta locală. El nu zise nimic. Mă privi numai și-i întinseși mâna peste masă.

— Ce ticăloși, murmură el, ce ticăloși!

Mă gândeam la tot ce-ar putea spune ei, dacă ar cunoaște adevărul. N-ar scrie o coloană, ci cinci sau șase. Afișe la Londra. Vânzătorii de ziare ar striga pe străzi în fața intrărilor metroului. Îngrozitorul cuvânt în mijlocul manșetei, cu litere negre, groase.

Frank veni după micul dejun. Era palid și obosit, ca și când n-ar fi dormit.

— Am dat ordin telefonistului ca toate chemările telefonice pentru Manderley să le transmită la birou, zise el lui Maxim. Așa că dacă telefonează ziariștii, vorbesc eu cu ei. Și de asemeni în celelalte zile. Nu vreau să te plictisească. Am și primit mai multe comunicări din împrejurimi. Am răspuns de fiecare dată același lucru: am spus că domnul și doamna de Winter erau recunoscători de toate dovezile de simpatie și că speră că prietenii lor o să înțeleagă că nu primescpe nimeni mai înainte de câteva zile. Doamna Lacy a telefonat în opt și jumătate, voia să vină numaidecât.

— Dumnezeuule! exclamă Maxim.

Nu fi neliniștit. I-am spus foarte sincer că nu cred că prezența ei ne-ar putea ajuta și că nu vrei să vezi pe nimeni decât pe doamna de Winter. Voia să știe când o să se judece procesul, dar i-am spus că încă nu s-a hotărât. Dar nu știu cum am putea s-o împiedicăm să vină, dacă o vedea ce scriu ziarele.

— Reporterii ăștia blestemați! se înfurie Maxim.

— E adevărat, zise Frank. Ai vrea să-i gâtui pe toți, dar trebuie să înțelegi și punctul lor de vedere. Asta-i mijlocul lor de existență. Probabil că dacă nu pun mâna pe un reportaj, redactorul-șef îi concediază. Dacă redactorul-șef nu scoate pe piață o ediție care să se vândă, proprietarul ziarului îl concediază. Și dacă ziarul nu se vinde, proprietarul își pierde toți banii. De altfel n-o să ai de-a face cu ei, Maxim; mă ocup eu de asta. Pregătește-ți în liniște declarația pe care o s-o faci la tribunal.

— Știu ce am de spus.

— Desigur, dar nu uita că judecător¹² e bătrânul Horridge. E foarte sever, intră în amănunte care n-au nicio legătură cu procesul, ca să arate juriului cât e de conștiincios. Nu trebuie să-l lași să te intimideze.

— De ce dracu' m-ar intimida? Nu există nimic care mă poate intimida.

— Desigur. Dar am asistat la aceste interogatorii ale judecătorului și e ușor să-ți pierzi răbdarea. Nu trebuie să-l superi.

— Frank are dreptate, zisei eu. Îl înțeleg. Cu cât o să meargă lucrul mai repede și fără dificultăți, cu atât o să fie mai bine pentru toată lumea. Când o să treacă această poveste groaznică, o s-o uităm cu toții, nu-i așa, Frank?

— Da, firește, încuviință Frank.

Mă feream de ochii lui, dar eram mai convinsă ca oricând că știe adevărul. Îl știuse întotdeauna. Mi-am amintit prima noastră întâlnire, în ziua când Beatrice, Giles și cu el veniseră să dejuneze la Manderley, și când Beatrice stăruise, lipsită de tact, asupra, sănătății lui Maxim. Mi-l aminteam pe Frank și felul în care schimbase convorbirea și venise în ajutorul lui Maxim. Aversiunea lui ciudată de a vorbi despre Rebecca, felul lui rigid, caraghios și pompos de a întreține conversația, ori de câte ori ne apropiam de un stadiu aducând a intimitate.

---

¹² În original *coroner*, adică anchetator al deceselor suspecte.

Înțelegeam totul. Frank știa, dar Maxim nu știa că el știe. Și Frank nu dorea ca Maxim să știe că el știa. Și eram câteștrei acolo privindu-ne, cu aceste mici bariere între noi.

Telefonul nu ne mai deranja. Toate comunicările erau transmise biroului. Nu aveau decât să aștepte. Să aștepte până marți.

N-am văzut-o de loc pe doamna Danvers. Meniul îmi fu prezentat pe calea obișnuită și nu schimbai nimic. O întrebai de sănătatea ei pe micuța Clarise, care îmi spuse că doamna Danvers își vedea de treabă ca de obicei, dar că nu vorbea cu nimeni. Mânca în odaia ei.

Clarise holba niște ochi mari, în mod vizibil curioasă, dar nu mi-a pus întrebări și n-aveam nicio poftă să discut nimic cu ea. Era vădit unicul subiect de convorbire la bucătărie și pe moșie, în cabina paznicilor, în ferme. Cred că nu se vorbea decât de asta la Kerrith. Rămaserăm la Manderley, în grădină, aproape de casă. Nu ne-am dus nici măcar până în pădure. Furtuna nu izbucnise. Era tot atât de cald, tot atât de apăsător. Aerul era încărcat de electricitate și cerul întunecat și alb amenința a ploaie, dar ea nu cădea. Audiența fusese hotărâtă marți, la două.

Mâncarăm la unu fără un sfert. Frank era acolo. Slavă Domnului, Beatrice telefonase că nu poate veni. Roger, fiul ei, era acasă și avea oreion; n-aveau voie să iasă niciunul din casă. Nu m-am putut stăpâni să nu binecuvântezez oreionul. Nu cred că Maxim să fi putut îndura prezența Beatricei, sinceră, neliniștită și drăgăstoasă, dar punând tot timpul întrebări. Punând fără încetare întrebări.

Dejunul fu luat în grabă și într-o stare de enervare. Nu vorbeam deloc. Simțeam din nou junghiuri în golul stomacului. Nu puteam să înghit nimic. Fu o ușurare când acest simulacru de masă s-a terminat în sfârșit și l-am auzit pe Maxim ducându-se să ia mașina. Zgomotul motorului mă mai îmbărbătă. Asta însemna că trebuie să plecăm, că aveam ceva de făcut. Nu să stăm doar la Manderley. Frank ne urma în mașinuța lui. Am stat cu mâna pe genunchiul lui Maxim tot timpul cât a condus. Părea foarte liniștit. În niciun caz nervos.

Aveam impresia că însoțesc pe cineva la o clinică. Și fără să știu ce o să se întâmple. Dacă operația o să izbutească. Aveam mâinile foarte reci. Inima îmi bătea într-un mod ciudat, spasmodic. Și aveam mereu crampe în golul stomacului. Ancheta, trebuia să se facă la Lariyon, oraș principal, la cinci kilometri de Kerrith. Parcarăm mașina în piața mare. Automobilul doctorului Philips era acolo, ca și acela al colonelului Julyan. Mai erau și altele. Văzui pe un trecător, privindu-l pe Maxim curios și atrăgând asupra lui atenția însoțitoarei sale.

— Cred că am să rămân aici, zisei. N-am chef să intru.

— Nu voiam să vii, spuse Maxim. De la început am fost împotriva. Ar fi fost mai bine să rămâi la Manderley.

— Nu, nu. O să mă simt bine, aici, în mașină.

Frank se apropie de portieră.

— Doamna de Winter nu coboară? întrebă el.

— Nu, răspunse Maxim. Vrea să rămână în mașină.

— Cred că face bine, zise Frank. N-are într-adevăr niciun motiv să vină înăuntru. N-o să stăm mult.

— Foarte bine, răspunsei eu.

— Îți păstrez un loc, dacă îți schimbi părerea, îmi făgădui Frank.

Se depărtară, lăsându-mă acolo. Era ziua când activitatea înceta mai devreme. Prăvăliile erau întunecoase și mohorâte. Nu erau mult frecventate. Lanyon era prea departe de mare ca să fie un centru de vilegiatură. Priveam liniștită prăvăliile și minutele treceau. Mă întrebam ce făceau acolo judecătorul, Frank, Maxim, colonelul Julyan. M-am dat jos din mașină și am început să mășor, cu pași mari piața încolo și înapoi. M-am oprit în fața unei vitrine. Apoi mi-am reluat plimbarea în lung și în lat. Am băgat de seamă că un agent de poliție mă privea curios. Am luat-o după colț ca să-l evit.

Am, observat că, fără să vreau, mă îndreptam spre clădirea tribunalului. Nu se făcuse mare publicitate în privința orei și nicio mulțime nu aștepta în fața ușii, așa cum crezusem și mă temusem. Piața părea pustie. Am urcat treptele peronului și m-am oprit în antreu.

Un polițist răsări înaintea mea.

— Doriți ceva? mă întrebă el.

— Nu, nu, zisei.

— Nu puteți rămâne aici, spuse el.

— O vă cer iertare, răspunsei eu și mă întorsei gata să cobor peronul.

— Scuzați-mă, doamnă, reluă el, nu sunteți doamna de Winter?

— Ba da.

— Atunci e altceva. Puteți rămâne, dacă doriți. Vreți să stați acolo?

— Mulțumesc, zisei eu.

El mă introduse într-o odaie goală, în care nu exista decât un birou. Semăna cu sala de așteptare a unei gări. Mă așezai acolo, cu mâinile pe genunchi. Trecură cinci minute. Nu se întâmpla nimic. Era mai rău decât să aștept afară, decât să stau în mașină. M-am ridicat și m-am dus în antreu. Polițistul era tot acolo.

— O să mai dureze mult? întrebai eu.

— Mă pot duce să văd, dacă vreți.

El dispăru într-un coridor. Se întoarse curând.

— Cred că n-o să mai dureze mult, zise el. Domnul de Winter și-a făcut tocmai depozitia. De asemeni căpitanul Searle, scafandru și doctorul Phillips. Nu mai trebuie ascultat decât un martor: domnul Tabbe, constructorul de vapoare din Kerrith.

— Atunci e pe terminate, zisei eu.

— Cred că da, doamnă, răspunse el. Apoi adăugă, parcă îmboldit de un gând neașteptat: „Nu vreți să ascultați sfârșitul? E un loc liber lângă intrare. Dacă stați acolo, nu stânjeniți pe nimeni”.

— Da, spusei, da, e o idee.

Audiența era aproape terminată. Maxim își făcuse depozitia. Mi-era indiferent să aud restul. Pe Maxim nu voiam să-l aud. Mă enerva să ascult mărturia lui. De aceea n-am intrat cu el și cu Frank de la bun început. Acum nu mai avea nicio însemnătate. Rolul lui se sfârșise.

Îl urmași pe agent, care deschise o ușă în fundul coridorului. Mă strecurai și mă așezai chiar lângă intrare. Sala era mai mică decât crezusem eu. Înăuntru era o căldură înăbușitoare. Îmi închipuisem că trebuie să fie o sală mare, goală, cu bănci, ca într-o biserică. Maxim și Frank stăteau unul lângă altul. Judecătorul era un bătrân slab, cu *pince-nez*. Erau oameni pe care nu-i cunoșteam. Mă uitai la ei cu coada ochiului. Inima îmi tresări brusc când o recunosci pe doamna Danvers. Era în fundul sălii. Iar Favell era lângă ea. Jack Favell, vărul Rebecăi. Era aplecat înainte, cu bărbia în mâini, cu ochii țintă la domnul Hoorridge, judecătorul. Nu mă așteptam să-l găsesc acolo. Mă întrebam dacă Maxim l-o fi văzut. James Tabbe, constructorul de vapoare, sta în picioare acum și judecătorul îi punea o întrebare.

— Da, domnule, răspundea Tabbe, eu am transformat corăbioara doamnei de Winter. La început fusese un vas de pescuit francez și doamna de Winter îl cumpărase din Bretania pe o nimica toată. M-a însărcinat pe mine să-l transform într-un fel de iaht mic.

— Vasul putea merge pe mare? întrebă judecătorul.

— Putea, când l-am predat în aprilie anul trecut. Doamna de Winter îl lăsase în octombrie trecut, ca de obicei, pe șantierul meu; apoi, în martie, mi-a trimis vorbă ca să-l pregătesc de plecare, ceea ce am și făcut. Era al patrulea sezon de când doamna de Winter – naviga cu vasul ăsta, de când îl transformasem.

— Se știe dacă vasul ăsta s-a mai scufundat vreodată?

— Nu, domnule. Doamna de Winter m-ar fi încunoștințat imediat. După câte îmi spunea, era încântată din toate punctele de vedere de vasul ei.

— Desigur că manevrarea aceluia vas cerea o mare prudență?

— Știți, domnule, întotdeauna trebuie, o anumită prezență de spirit ca să conduci un velier, nu pot spune altfel. Dar vasul doamnei de Winter nu era o rablă dintr-alea pe care n-o poți slăbi nicio clipă din ochi, ca anumite vase pe care le vedeți la Kerrith. Era un vas solid, care putea să înfrunte un vânt puternic. Doamna de Winter a navigat cu el și pe o furtună mai

mare decât a fost în noaptea aceea. Vântul n-a suflat atunci decât în rafale scurte. Asta am spus tot timpul. N-am înțeles niciodată cum un vas ca al doamnei de Winter s-a putut scufunda pe o astfel de noapte.

— Totuși, dacă doamna de Winter, după cum se bănuiește, a coborât să-și ia o manta și în aceeași clipă a izbucnit o rafală puternică dinspre promontoriu, ar fi fost suficient ea să scufunde vasul? întrebă judecătorul.

James Tabbe clătină din cap.

— Nu, zise el, încăpățânat, cred că asta n-ar fi fost de ajuns.

— Totuși așa trebuie să se fi întâmplat, domnule. Nu cred că domnul de Winter sau careva dintre noi te socotește cătuși de puțin vinovat de accident, pentru felul cum ai făcut reparația. Dumneata ai repus vasul în funcțiune la începutul sezonului, asta-i tot ce doream să știu. Doamna de Winter a slăbit, din nenorocire, o clipă paza și și-a pierdut viața, vasul scufundându-se împreună cu ea. Nu este primul accident care s-a întâmplat astfel. Îți repet, că nu ești cu nimic vinovat.

— Iertați-mă, domnule, reluă constructorul de vapoare, – dar asta nu-i chiar totul. Și cu îngăduința dumneavoastră aș vrea să adaug ceva.

— Foarte bine, urmează îl îndemnă judecătorul.

— Iată, domnule, despre ce-i vorba. Anul trecut, după accident, mulți din Kerrith au spus lucruri neplăcute despre munca mea. Sunt unii care au spus că am lăsat-o pe doamna de Winter să-și înceapă sezonul cu un vas vechi, putrezit. Am pierdut două-trei comenzi din cauza asta. Era o mare nedreptate, dar vasul se scufundase și eu nu puteam spune nimic întru apărarea mea. Apoi, după cum știți, s-a întâmplat naufragiul marelui vapor și iahtul doamnei de Winter a fost regăsit și adus la suprafață. Căpitanul Searle mi-a dat încuviințarea ieri să mă duc să-l cercetez și am fost. Voiam să mă încredințez că lucrul meu era trainic, ținând seama de faptul că vasul stătuse douăsprezece luni și mai bine în fundul apei.

— Era foarte firesc, zise judecătorul. Sper că ai fost mulțumit.

— Da, domnule, am fost. Din punctul de vedere al muncii pe care am efectuat-o, velierul n-avea nimic defectuos. L-am cercetat în toate colțurile pe șlep unde îl ridicase căpitanul Searle. Se scufundase pe un banc de nisip, după cum mi-a spus scafandrul când l-am întrebat. Nu se lovise de stâncă. Stânca era la o depărtare de cel puțin un metru și cincizeci. Vasul era pe nisip și n-are nicio urmă făcută de vreo stâncă.

El se opri. Judecătorul îl privi întrebător.

— Ei bine, făcu el, asta voiai să spui?

— Nu, domnule, răspuse Tabbe cu emfază, asta nu-i totul. Vreau să știu un lucru: cine a făcut găurile din dușumea? Nu-s făcute de stânci. Stânca cea mai apropiată era la un metru și cincizeci de acolo. De altfel astea nu sunt urme lăsate de stânci. Sunt urme făcute cu un vârf ascuțit de metal.

Eu nu mă uitai la el. Îmi îndreptasem privirea în jos. Podeaua era acoperită cu linoleum verde.

Mă întrebam de ce judecătorul nu răspunde nimic. De ce se prelungea această tăcere? Când vorbi în cele din urmă, glasul lui părea că vine de departe.

— Ce vrei să spui? întrebă el. Ce fel de găuri?

— Sunt în total trei, zise constructorul de vapoare. Una lângă inel, dedesubtul liniei de plutire. Celelalte două, foarte aproape una de alta, în mijlocul chilei iahtului. Și asta nu-i tot. Robinetele de siguranță erau deschise.

— Robinetele de siguranță? Ce sunt astea? întrebă judecătorul.

— Dispozitivul care închide țevile ce vin de la lavoar sau closet, domnule. Doamna de Winter avea un mic cabinet de toaletă pe velier. Și la proră era un robinet pentru spălat. Era unul acolo și unul în cabinetul de toaletă. Când ești pe mare, ele sunt totdeauna închise, căci altfel ar intra apa. Când am cercetat ieri velierul, cele două robinete de siguranță erau larg deschise.

Era cald, mult prea cald. De ce nu se deschidea o fereastră? O să ne înăbușim dacă o să rămânem în această atmosferă, cu atâția oameni respirând același aer, atâția oameni.

— Cu găurile în fundul vasului și cu robinetele de siguranță

deschise, domnule, nu trebuia multă vreme pentru ca un vas mic ca ăsta să se scufunde. După părerea mea, nu mai mult de zece minute. Găurile nu existau când vasul a părăsit șantierul meu. Eram mulțumit de lucrul meu și doamna de Winter, de asemeni. Părerea mea, domnule, e că vasul nu s-a răsturnat. A fost scufundat intenționat.

Trebuia să încerc să ajung la ușă. Trebuia să încerc să mă întorc în sala de așteptare. Nu era aer în acea odaie și persoana de lângă mine ocupa prea mult loc, prea mult... Cineva se ridică în fața mea și vorbi, de asemeni toată lumea vorbea. Nu știam ce se întâmpla. Nu puteam să văd nimic. Era cald, atât de cald! Judecătorul ceru tuturor să tacă și spuse ceva în legătură cu „domnul de Winter”. Eu nu vedeam nimic. În fața mea era o femeie cu pălărie. Acum Maxim era în picioare. Eu nu-l puteam privi. Nu trebuia să-l privesc. Mai simțisem o dată asta. Când s-a întâmplat oare? Nu știu. Nu-mi amintesc. O, ba da, cu doamna Danvers. În ziua când doamna Danvers a stat foarte aproape de mine la fereastră. Doamna Danvers era acum în această sală, ascultându-l pe judecător. Maxim era în picioare. Căldura se ridica din pământ în unduiri încete. Îmi atingea mâinile umede și lunecoase, îmi atingea gâtul, bărbia, obrazul.

— Domnule de Winter, ai auzit depoziția domnului James Table, căruia îi fusese încredințat vasul doamnei de Winter? Știi ceva despre acele găuri făcute în fundul vasului?

— Absolut nimic.

— Ai vreo idee cine ar fi putut să le facă?

— Bineînțeles că nu.

— Auzi pentru prima oară vorbindu-se de ele?

— Da.

— Aceasta te tulbură, desigur?

— Am fost destul de tulburat când am aflat că acum un an m-am înșelat asupra identificării și iată că acum mi se spune că prima mea soție nu numai că s-a înecat în cabina iahtului ei, dar că găurile au fost făcute în fundul vasului cu intenția deliberată de a se scufunda iahtul. Și vă mirați că aceasta mă tulbură?

„Nu, Maxim, nu. Așa o să-l scoți din sărite. Știi ce ți-a spus Frank. Nu trebuie să-l enervezi. Nu glasul ăsta. Nu glasul ăsta mânios, Maxim. El n-o să înțeleagă. Te rog, dragă, te rog! Oh, Doamne, fă ca Maxim să nu se înfurie! Fă ca Maxim să nu se înfurie”.

— Te rog să crezi, domnule de Winter, că împărtășim cu toții durerea dumitale. Desigur că ai simțit o puternică emoție când ai aflat că soția dumitale s-a înecat în cabină, iar nu înotând, cum presupuneai. Și eu anchetez pentru dumneata acest lucru. Doresc să descopăr în mod exact, pentru binele dumitale, cum și de ce a murit ea. Nu întreprind această anchetă pentru propria mea distracție.

— Îmi închipui.

— Să nădărdim. James Tabbe ne-a spus adineauri că vasul care cuprindea rămășițele pământești ale primei doamne de Winter avea trei găuri. Și că robinetele de siguranță erau deschise. Te îndoiești de mărturia lui?

— Firește că nu. E constructor de vapoare și știe ce spune.

— Cine se îngrijea de vasul doamnei de Winter?

— Ea singură.

— N-avea niciun marinar?

— Nu, pe nimeni.

— Vasul era ancorat în portul particular al Manderleyului?

— Da.

— Dacă un străin ar fi vrut să torpileze vasul, ar fi fost văzut? Niciun drum nu duce în port?

— Niciunul.

— Portul e izolat, nu-i așa, și înconjurat de copaci?

— Da.

— Un răufăcător ar fi putut intra fără să fie văzut?

— Poate.

— Dar James Tabbe ne-a spus, și n-avem niciun temei să nu-l credem, că un vas cu astfel de găuri și cu robinetele de siguranță deschise nu putea pluti mai mult de zece până la cincisprezece minute.

— Așa și este.

— Deci putem îndepărta bănuiala că vasul a fost torpilot

înainte ca doamna de Winter să se îmbarce pentru plimbarea ei nocturnă. Căci atunci iahtul s-ar fi scufundat la ieșirea din port.

— Într-adevăr.

— Așadar trebuie să admitem că găurile din fundul vasului au fost făcute chiar în noaptea aceea iar robinetele de siguranță au fost deschise când vasul se și afla pe mare?

— Presupun că-i așa.

— Ne-ai și spus că ușa cabinei era încuiată, hublourile de asemeni și că rămășițele pământești ale soției dumitale erau pe jos. Asta nu ți se pare foarte ciudat, domnule de Winter?

— Bineînțeles.

— Nu poți da nicio sugestie?

— Nu.

— Domnule de Winter, oricât de neplăcut mi-ar fi, mă văd silit să-ți pun o întrebare foarte intimă.

— Da.

— Relațiile dintre prima doamnă de Winter și dumneata erau pe deplin fericite?

Văzui petele negre din fața ochilor mei, dănțuind, tremurând în aerul turbure, și era cald, atât de cald, cu toți acei oameni, toate acele chipuri, și nicio fereastră deschisă. Ușa, care mi se păruse apropiată, era mult mai departe de mine decât aș fi crezut și tot timpul podeaua se apropia de mine...

Și apoi, în ceața ciudată care mă înconjură, se auzi glasul lui Maxim, limpede și puternic: – Ar putea cineva s-o ajute pe soția mea să iasă de aici? I s-a făcut rău.

CAPITOLUL 23

ȘEDEAM DIN NOU ÎN ODĂIȚA

CARE semăna cu o sală de așteptare a unei gări. Agentul de poliție era aplecat deasupra mea, întinzându-mi un pahar de apă, iar pe brațul meu era o mână, mâna lui Frank. Stăteam absolut nemișcată, dușumeaua, pereții, chipurile lui Frank și al polițistului începură să capete contururi precise înaintea mea.

— Sunt foarte mâhnită, spusei. E o idioție. Era atât de cald în sala aceea...

— Nu-i de loc aer înăuntru, confirmă agentul, lumea s-a plâns adeseori, dar nu s-a făcut niciodată nimic. Au mai fost doamne care au leșinat.

— Te simți mai bine, doamnă de Winter? întrebă Frank.

— Da, da, mult mai bine. O să-mi treacă. Nu mă aștepta...

— Te duc înapoi la Manderley.

— Nu.

— Ba da. M-a rugat Maxim.

— Nu. Trebuie să rămân cu el.

— Maxim mi-a spus să te însoțesc la Manderley.

Mă luă de braț.

— Poți să mergi până la mașină sau vrei s-o aduc până aici?

— Pot să merg. Dar prefer să rămân. Aș vrea să-l aștept pe Maxim.

— Maxim poate să fie reținut multă vreme.

De ce vorbea așa? Ce voia să spună? De ce nu mă privea? Mă luă de braț și mă conduse în vestibul, spre ieșire, apoi mă ajută să cobor peronul. Maxim putea să fie reținut multă vreme.

Nu ne vorbeam. Ajunserăm la mașinuța Morris a lui Frank. El deschise portiera și mă ajută să mă urc. Apoi se sui și el și dădu drumul motorului. Părăsirăm piața târgului, străbăturăm orașul pustiu și luarăm drumul Kerrith-ului.

— De ce durează așa de mult? Ce vor să facă?

— S-ar putea ca martorii să fie audiați din nou.

Frank privea drept înaintea lui drumul obositor și alb.

— Au luat toate depozițiile, spusei eu. Nu mai e nimic de spus.

— Nu se știe niciodată, zise Frank. Judecătorul de Instrucție poate să pună și alte întrebări. Tabbe a schimbat totul. Judecătorul trebuie să examineze lucrurile sub alt unghi.

— Ce unghi? Ce vrei să spui?

— Ai auzit depoziția? Ai auzit ce-a spus Tabbe despre vas? Nu se mai crede într-un accident.

— E absurd, Frank, e ridicol. Tabbe n-ar trebui să fie ascultat. Cum poate să știe el, după atâta vreme, cum au fost făcute găurile într-un vas? Ce vrea să dovedească?

— Nu știu.

— Judecătorul o să-l hărțuiască pe Maxim, o să-l facă să-și piardă răbdarea, o să-l facă să spună lucruri pe care nu le gândește. Frank, o să-i pună întrebări peste întrebări, iar Maxim n-o să le suporte; știu că n-o să le suporte.

Frank nu răspunse. Conducea foarte iute. Prima oară de când îl cunoșteam, nu găsea niciun subiect anodin de conversație. Asta dovedea că era preocupat, foarte preocupat. Și de obicei conducea mașina atât de încet și atât de prevăzător, se oprea la toate răscrucile, privind la dreapta, apoi la stânga și claxonând la toate cotiturile șoselei.

— Era și tipul acela, spusei eu, tipul acela care a venit într-o zi la Manderley s-o vadă pe doamna Danvers.

— Vrei să spui Favell? întrebă Frank. Da, l-am văzut.

— Ședea acolo cu doamna Danvers.

— Da, știu.

— De ce asista el la anchetă? Cu ce drept?

— Era vărul ei.

— Nu-i bine că doamna Danvers și el sunt acolo și ascultă depozițiile. Frank, n-am încredere în ei.

— Nici eu.

— Ar putea face ceva, ar putea face vreun rău.

Din nou Frank nu răspunse. Înțelesei că devotamentul lui față de Maxim era atât de mare, încât nu voia să se lase

antrenat într-o discuție nici chiar cu mine. Nici n-aș putea spune cu certitudine cât de multe știa el. Eram aliați, urmam aceeași cale, dar nu putem să ne privim. Niciunul din noi nu se încumeta să facă o destăinuire. Cotirăm în parcul domeniului, pe lângă locuința portarului apoi o luarăm pe lungă și întortocheata alee îngustă care ducea spre casă. Am remarcat pentru prima dată că înfloriseră hortensiile, ițindu-se, cu capetele lor albastre din mijlocul frunzișului verde din spate. Cu toată frumusețea florilor, prezența lor avea ceva sumbru, funerar; erau ca niște coroane mortuare, țepene și artificiale, pe care le vezi sub cadre de sticlă într-un cimitir străin. Stăteau acolo, înșirate de-a lungul întregii alee, albastre și monotone, întocmai unor spectatori aliniați pe o stradă ca să ne privească cum trecem.

Am ajuns, în sfârșit, acasă și ne-am oprit în fața peronului.

— Acum ți-e mai bine? mă întrebă Frank. Te vei duce să te întinzi pe pat?

— Da, zisei eu, poate.

— Eu mă întorc la Lanyon, spuse el. Maxim poate să aibă nevoie de mine.

Se urcă extrem de repede în mașină care se îndepărtă. Maxim ar putea să aibă nevoie de el... De ce a spus că Maxim ar putea să aibă nevoie de el? Poate că judecătorul de instrucție o să-l interogheze și pe Frank, o să-l chestioneze asupra acelei seri din anul trecut când Maxim cinase la Frank. Voia să știe în mod exact la cât a plecat de la Frank. Voia să știe dacă nu-l văzuse nimeni pe Maxim întorcându-se acasă. Dacă servitorii știau că el era acolo. Dacă cineva putea dovedi că Maxim s-a dus direct să se culce. Poate că o să fie interogată și doamna Danvers. O să i se ceară poate doamnei Danvers să depună mărturie. Și Max va începe să-și piardă răbdarea, și să devină livid la față...

M-am urcat în odaia mea și m-am întins pe pat, așa cum mă sfătuisese Frank. Mi-am pus mâinile pe ochi. Vedeam într-una sala aceea și toate fețele. Chipul zbârcit și sever al judecătorului de instrucție, ochelarii lui de aur potriviți pe nas.

„Nu întreprind această anchetă pentru propria mea

distracție”. Judecata lui conștiincioasă și firea lui iritabilă... Ce spuneau cu toții acum? Ce se întâmpla? Și dacă Frank se întorcea singur la Manderley?

Nu știam ce se petrece. Mi-am adus aminte de fotografiile din ziare înfățișând oameni părăsind săli ca aceea și care erau duși sub escortă. Și dacă Maxim ar fi închis? Nu m-ar lăsa lângă el. Nu m-ar lăsa să-l văd. Ar trebui să rămân aici, la Manderley, ar trece zilele, ar trece nopțile, eu aș aștepta întruna, așa cum aștept acum. Oameni, cum e colonelul Julyan, ar fi amabili cu mine. Oamenii ar spune: „Nu trebuie să rămâi singură. Vino să ne vezi!” Telefonul, gazetele, telefonul. „Nu, doamna de Winter nu poate primi pe nimeni. Doamna de Winter n-are de făcut nicio declarație ziarului *Country Chronicle*”. Și încă o zi. Și încă una. Săptămâni mohorâte și fără consistență, Frank ducându-mă, în sfârșit, să-l văd pe Maxim. El ar fi slăbit, ciudat, ca oamenii din spitale...

Și alte femei au trecut prin asta. Femei, despre care am citit în ziare. Ele trimiteau scrisori ministrului de justiție, dar asta nu ajuta la nimic. Ministrul răspundea totdeauna că justiția trebuie să-și urmeze cursul. Prietenii trimiteau de asemenea petiții, toată lumea le semna, dar niciodată ministrul de justiție nu putea face nimic. Și oamenii care citeau în gazete despre aceste demersuri, spuneau: „De ce să fie eliberat individul ăla, și-a ucis, da ori ba, nevasta? Pe biata femeie asasinată n-o plânge nimeni! Sentimentalismul care cere desființarea pedepsei cu moartea nu face decât să încurajeze crima. Omul acela n-avea decât să se gândească la toate acestea înainte de a-și omorî nevasta. Acum e prea târziu. O să fie spânzurat ca toți ucigașii. Și așa și merită. Asta să slujească de avertisment altora”.

Mi-am amintit că am văzut într-o zi o fotografie, în ultima pagină a unei gazete, înfățișând o mulțime de oameni adunați în fața porții unei închisori, pe când un polițist lipea un afiș pe ea. Afișul vorbea de executarea unui om osândit la moarte. „Azi-dimineață, la nouă, a fost executată o condamnare la moarte, în prezența guvernatorului, a medicului închisorii și a

șerifului provinciei”. Moartea prin ștreang era rapidă. Moartea prin ștreang nu-i dureroasă. Ți se frânge imediat gâtul. Nu, nu-i adevărat. Cineva a spus odată că nu se întâmplă totdeauna numaidecât, cineva care cunoștea un director de închisoare. Ți se vără capul într-un sac și stai în picioare pe mica platformă, apoi pământul îți fuge de sub picioare. Între clipa când ieși din închisoare și aceea când ești spânzurat, trec exact trei minute. Nu, cincizeci de secunde, spunea cineva. Nu, e absurd. Asta nu se poate întâmpla în cincizeci de secunde. Există câteva trepte care coboară spre hangar până la groapă. Medicul se duce să vadă. Mori pe loc. Nu, asta nu-i adevărat. Trupul se leagănă câțva timp, gâtul nu se frânge totdeauna. Dar, dar chiar și așa, tot nu simți nimic. Cineva spunea că da. Cineva, care avea un frate doctor într-o închisoare, spunea că nu se pomenește niciun cuvânt pentru că asta ar stârni scandai, dar că ei nu mor totdeauna îndată. Ochii le rămân deschiși foarte multă vreme...

Doamne, fă să nu mai gândesc la asta. Lasă-mă să mă gândesc la altceva. De pildă, la doamna Van Hooper, în America. Acum trebuie să fie la fiică-sa, în casa aceea din Long Island, în care locuiesc vara. Or fi jucând bridge. Se duc la alergări de cai. Doamna Van Hooper adora cursele. Mă întreb dacă mai poartă pălărioara aceea galbenă. Era prea mică pentru obrazul ei mare. Doamna Van Hooper stând în grădina din Long Island, având pe genunchi reviste și ziare. Doamna Van Hooper deschizându-și lornionul și chemându-și fata: „Ascultă, Helen. Se pare că Max de Winter și-ar fi ucis prima lui soție. Mi s-a părut totdeauna că avea ceva ciudat, ceva deosebit de alții. Am prevenit-o pe nebuna aia că face o mare greșală, dar nu m-a ascultat. În sfârșit, la urma-urmelor, și-a condus bine treburile. Cred că o să i se facă propuneri strălucite în cinematograful”.

Cineva îmi atinse mâna. Era Jasper. Era Jasper, care își înfundă nasul lui umed și rece în mâna mea. Se luase după mine când suisem. De ce câinii îți stârnesc plânsul? Au ceva atât de tăcut și de deznădăjduit în mila lor... Jasper ghicea nenorocirea, ca toți câinii. Bagajele cari se închid, mașinile în

fața porții... Câinii în picioare, cu coada în jos, cu ochii triști... întorcându-se la coșurile lor din antreu, când zgomotul mașinilor s-a stins...

Am a doi mit probabil, căci m-am trezit sărind în sus la primul tunet. M-am așezat în pat. Pendula arăta cinci. M-am sculat și m-am dus la fereastră. Nu se simțea nicio adiere de vânt. Frunzele atârnavă în copaci într-o neclintită așteptare. Văzduhul era de un cenușiu plumburiu. Un fulger brăzdă cerul. Al doilea bubuit de tunet se auzi în depărtare. Dar nu ploua. Am ieșit pe culoar și am tras cu urechea. N-am auzit nimic. M-am dus până la galerie. Niciun semn de viață. Holul era întunecat de amenințarea furtunii. Am coborât pe terasă. Tună din nou. O picătură de ploaie îmi căzu pe mână. O picătură, dar nu mai mult. Era destul de întuneric. Am zărit marea, dincolo de vale, ca un lac negru. Altă picătură îmi căzu pe mână, alt tunet bubui. O cameristă închise ferestrele încăperilor de la primul etaj... Robert veni să închidă, în urma mea, ferestrele salonului.

— Domnii nu s-au înapoiat încă, Robert? întrebai.

— Nu, doamnă, încă nu. Credeam că sunteți cu ei, doamnă.

— Nu, m-am întors de câțiva timp.

— Să aduc ceaiul, doamnă?

— Nu, am să aștept.

— S-ar spune, doamnă, că o să izbucnească, în sfârșit, furtuna.

— Da.

Nu ploua. Afară de cele două picături de pe mâna mea. M-am înapoiat și m-am dus în bibliotecă. La cinci și jumătate Robert veni să-mi spună:

— Doamnă, mașina a intrat în parc.

— Ce mașină? întrebai.

— Mașina domnului de Winter.

— Conduce cumva domnul?

— Da, doamnă.

Încercăi să mă scol, dar picioarele mi se păreau de plumb și nu se urneau din loc. Rămăsei în picioare, sprijinită de divan. Aveam gâtul uscat. După o clipă, Maxim intră în odaie. Se opri

în prag.

Părea obosit, îmbătrânit. Avea în colțul buzelor zbârcituri, pe care nu le observasem niciodată înainte.

— S-a terminat, spuse el.

Așteptai. Tot nu puteam vorbi, nici să pășesc spre el.

— Sinucidere, spuse el, fără dovezi suficiente spre a explica starea mintală a dispărutei. Bineînțeles, ei n-au priceput nimic.

Mă așezai pe divan.

— Sinucidere, spusei eu, dar pentru ce motiv? Care a fost motivul?

— Dumnezeu știe, zise el. Ei nu par deloc să creadă că era nevoie de un motiv. Bătrânul Hoorridge mă străpungea cu privirea, întrebându-mă dacă Rebecca avea griji bănești. Griji bănești, Doamne sfinte!

El se duse la fereastră, privi pajiștea verde.

— O să plouă, spuse el. Slavă Domnului, o să plouă în sfârșit!

— Ce s-a-ntâmplat? întrebai eu. Ce a spus judecătorul de instrucție? De ce ai stat atâta?

— Și-a pierdut vremea, reluând mereu aceleași puncte, răspunse Maxim. Mici amănunte despre vas, care nu interesau pe nimeni. Era greu să întorci robinetele de siguranță? Unde se află, cu precizie, prima gaură față de a doua? Ușa cabinei se închidea bine? De ce presiune de apă era nevoie ca să se împingă ușa? Credeam că înnebunesc. Dar mi-am păstrat sângele rece. Mi-am amintit ce aveam de făcut, când te-am văzut lângă ușa. Dacă n-ai fi leșinat acolo, n-aș fi putut niciodată să mă stăpânesc. Asta m-a făcut să-mi reviu. Știam întocmai ce am de spus. L-am privit tot timpul, în față, pe Hoorridge, n-am părăsit nicio clipă, din ochi, trăsăturile lui mici... și ochelarii lui de aur încălecați pe nas. Am să-mi aduc aminte de fața asta până în ziua mea din urmă. Sunt obosit, scumpa mea, atât de obosit că nu mai văd nimic, nu mai aud nimic, nu mai simt nimic.

Se așeză pe pervazul ferestrei, aplecat înainte, cu capul în mâini. Mă așezai lângă el. Câteva minute mai târziu, Frith își făcu intrarea, urmat de Robert, care aducea tava cu ceai. Ritul

solemn se desfășura ca în toate zilele. Fața albă, de masă, întinsă, flăcăruia arzând sub ceainicul de argint. Prăjituri uscate, sandvișuri, trei feluri de chec. Jasper se așeză lângă masă. Coada lui lovea podeaua din când în când, ochii lui ațintiți asupra mea arătau că așteaptă. E caraghios, gândii eu, cum obiceiurile vieții își urmează cursul; orice s-ar întâmpla, facem aceleași gesturi, mâncăm, – dormim, ne facem toaleta. Nicio criză nu destramă rigiditatea excesivă a obiceiurilor”. Turnai ceai lui Maxim. I-l dusei la fereastră, îi întinsei o felie de pâine prăjită, și-mi unsei una cu unt pentru mine.

— Unde-i Frank? întrebai eu.

— S-a dus la vicar. Ar fi trebuit să mă duc și eu, dar mă grăbeam să ajung lângă tine. Mă gândeam tot timpul la tine. Care așteptai aici, singură, fără să știi ce se întâmplă.

— De ce la vicar? întrebai.

— Diseară o să fie la biserică ceva... o ceremonie, răspunse el.

— L-am privit uluită. Apoi am înțeles. O să fie înmormântată Rebecca. O vor duce înapoi pe Rebecca de la morgă.

— E la șase și jumătate, spuse el. Nu știe nimeni, afară de Frank, colonelul Julyan, vicarul și cu mine. N-o să fie lume. Așa s-a hotărât ieri. Verdictul nu schimbă nimic.

— La cât trebuie să pleci?

— Am întâlnire cu ei la biserică, la șase și douăzeci și cinci”.

N-am spus nimic. Continuam să-mi beau ceaiul. Maxim puse înapoi sandvișul lui neatins.

— Mai e încă foarte cald, nu-i așa? spuse el.

— Furtuna e de vină, răspunsei. Nu vrea să izbucnească. Plutește în văzduh.

— A tunat în clipa când plecam din Lanyon, zise el. Cerul era ca de cerneală deasupra capului meu. De ce n-o fi plouând, pentru numele lui Dumnezeu!

Păsărelele amuțiseră în copaci. Era încă întuneric.

— Îmi pare rău că pleci iar, spusei eu.

El nu răspunse. Părea obosit, obosit de moarte.

— O să vorbim diseară, când am să mă întorc, răspunse el brusc. Avem atâtea lucruri de făcut împreună, nu-i așa? Vom

reîncepe totu'. Am fost pentru tine cel mai groaznic dintre soți.

— Nu, protestai eu, nu.

— O să reluăm totul de la început după ce o trece asta. O putem face, tu și cu mine. Nu e ca și cum am fi singuri. Trecutul nu poate să ne atingă de vreme ce suntem împreună. Apoi, o să avem copii.

După o clipă, se uită la ceas.

— E șase și zece, spuse el. Trebuie să plec. N-o să țină prea mult. Nu mai mult de-o jumătate de ceas. Trebuie să coborâm în criptă.

Îi luai mâna.

— Merg și eu, zisei. N-o să-mi facă nici o impresie. Lasă-mă să vin cu tine.

— Nu, nu, nu vreau să vii, spuse el.

Și ieși. Am auzit zgomotul mașinii pe alee. Apoi zgomotul se stinse și am știut că a plecat.

Robert veni să strângă de la masă. Era ca în oricare altă zi. Nu se schimbaseră nimic din obiceiuri. Mă întrebam dacă ar fi fost tot așa dacă Maxim nu s-ar fi înapoiat de la Lanyon. Mă întrebam dacă Robert ar fi stat acolo, cu expresia aceea rigidă întipărită pe fața lui de mielușel, periind cu mâna firimiturile de pe fața de masă albă ca zăpada, ridicând masa și ducând-o afară din odaie.

După plecarea lui, în bibliotecă părea că domnește o mare liniște. Începui să mă gândesc la biserică, la intrarea lor, la coborârea lor pe scara mică a criptei. Nu fusesem niciodată acolo. Văzusem doar ușa. Mă întrebam cum ar putea fi o criptă, dacă erau coșciuge acolo. Acelea ale tatălui și mamei lui Maxim. Mă întrebam ce vor face cu sicriul celeilalte femei, care fusese dus acolo din greșală. Mă întrebam cine era ea, biet suflet, pe care nimeni nu-l revendica, despuiat de vânt și de valuri. Acum va fi un nou coșciug în criptă. O să se odihnească și Rebecca acolo. Oare acolo o să officieze vicarul slujba funebră, avându-i alături pe Maxim, pe Frank și pe colonelul Julyan? Țărână care se întoarce în țărână. Rebecca se prefăcuse în fărâme când fusese găsită întinsă în cabină. Nu Rebecca odihnea în coșciugul acela din criptă. Ci doar o mână

de pulbere.

Ploaia a început să cadă puțin după șapte. Mai întâi încet, cu un mic foșnet în copaci, și atât de mărunță, că nici n-o vedeam. Apoi mai zgomotoasă și mai repede, ca un șuvoi căzând pieziș din cerul plumburiu, ca apa unei cataracte. Lăsa ferestrele larg deschise. În picioare, în fața lor, trăgeam în piept aerul proaspăt și curat. Ploaia îmi stropea fața și mâinile. Nu vedeam mai departe de pajiște; ploaia cădea repede și mărunță. O auzeam șiroind în jgheburile de sub fereastra mea și tâșnind pe lespezile terasei. Nu tună deloc. Ploaia mirosea a mușchi și a țărână. Și a scoarță neagră de copaci.

Nu l-am auzit pe Frith intrând. Eram la fereastră și mă uitam cum plouă. Nu-l văzui decât când fu lângă mine.

— Iertați-mă, doamnă, spuse el. Domnul o să se întoarcă târziu?

— Nu, zisei eu, nu prea.

— Întreabă un domn de dânsul, doamnă, spuse Frith șovăind puțin. N-am știut ce trebuie să spun. Stăruie așa de mult să-l vadă pe domnul...

— Cine-i? întrebai eu. Îl cunoști?

Frith păru stingherit.

— Doamnă, zise el. E un domn care venea deseori aici, pe timpul doamnei de Winter. Se numește Favell.

Îngenuncheai pe prichiciul ferestrei și trăseai obloanele. Ploua pe perne. Apoi mă întorsei și-i spusei lui Frith:

— Spune-i domnului Favell să intre.

— Prea bine, doamnă.

Mă dusei să mă rezem de cămin. Poate că am să izbutesc să mă descotorosesc de Favell înainte de întoarcerea lui Maxim. Nu știam ce am să-i spun, dar nu mai mi-era teamă.

După câteva clipe, Frith se întoarse, introducându-l pe Favell. Era tot așa cum îl văzusem, dar ceva mai grosolan, dacă se mai putea așa ceva, mai neîngrijit. Aparținea acelei categorii de bărbați care nu poartă niciodată o pălărie, părul era decolorat de soarele ultimelor zile și pielea îi era foarte bronzată. Ochii îi erau injectați de sânge. Mă întrebam dacă băuse.

— Din păcate, Maxim nu-i acasă, îi spusei... Și nu știi când se întoarce. N-ar fi mai bine să stabilești o întâlnire ca să-l vezi într-o dimineață la birou?

— Nu mă supără să aștept, replică Favell, și cred, de altfel, că n-o să am mult de așteptat. Când am trecut, am aruncat o privire în sufragerie, și am văzut că tacâmul lui Maxim era pus pentru cină.

— Ne-am schimbat planurile, spusei. E posibil ca Maxim să nu vină la cină.

— A șters-o? făcu Favell, cu un zâmbet ce-mi displăcu. Mă, întreb dacă-i adevărat. Trebuie să spun, că ținând seama de împrejurări, asta-i tot ce are mai bun de făcut. Sunt oameni cărora nu le plac bârfelile. Nu-i așa că-i mai bine să le eviți?

— Nu știi ce vrei să spui, făcui eu.

— Adevărat se miră el. Haide, haide, nu spera să mă faci să cred asta, nu-i așa? Dar, ia spune-mi, ți-e mai bine? A fost neplăcut leșinul acela la audiență. Aș fi sărit în ajutorul dumatăle, dar am văzut că aveai un cavaler. Frank Crawley nu s-o fi plictisit. I-ai dat voie să te ducă acasă. Dar n-ai vrut să faci nicio sută de metri în mașina mea, când ți-am propus.

— Pentru ce vrei să-l vezi pe Maxim? întrebai eu.

Favell se aplecă peste masă și luă o țigară din cutie.

— Nu te supără că fumez? spuse el. Nu ți-e teamă că o să-ți facă rău la inimă? Cu femeile tinere, nu poți să știi niciodată la ce să te aștepți.

Mă privi pe deasupra brichetei lui.

— S-ar spune că ai mai crescut puțin de când te-am văzut ultima dată, zise el. Mă întreb ce ai făcut. Plimbări sub clar de lună cu Frank Crawley?

Suflă un nor de fum.

— Ia spune-mi, te-ar deranja să-i spui bătrânului Frith să-mi aducă whisky și sifon?

Nu i-am răspuns. Sunai. El se așeză pe marginea divanului, legănându-și picioarele, cu zâmbetul lui ușor pe buze. Veni Robert.

— Whisky și sifon pentru domnul Favell, poruncii eu.

— Ei bine, Robert? zise Favell. E mult de când nu te-am mai

văzut. Tot mai frângi inimile fetelor din Kerrith?

Robert se înroși. Mă privi grozav de stingherit.

— Haide, dragul meu, n-am să te dau de gol. Șterge-o și adu-mi un whisky dublu.

Robert dispăru. Favell râdea, scuturând scrumul țigării pe jos.

— M-am plimbat cu Robert într-una din zilele lui libere, explică el. Rebecca făcuse prinsoare cu mine pe o bancnotă de cinci lire că n-am s-o fac. Mi-am câștigat bancnota. A fost una din cele mai plăcute seri din viața mea. Ce-am mai răs, Doamne! Robert, când își dă drumul, e de neprețuit. Și trebuie să spun că se pricepe la femei. A ales-o pe cea mai frumoasă din cele cave ni s-au propus în seara aceea.

Robert se întoarse cu whisky și sifon pe o tavă. Era încă tare roșu și foarte fâstâcit. Favell, zâmbitor, îl privi cum toarnă whisky-ul, apoi începu să râdă, rezemându-se de brațul divanului. Fluieră un cântec, privindu-l mereu pe Robert.

— Asta era, nu-i așa? întrebă el. Era chiar aria asta? Tot îți mai plac roșcovanele, Robert?

Robert îi zâmbi trist. Părea foarte nenorocit. Favell râse și mai tare. Robert ieși.

— Bietul băiat, spuse Favell. Nu cred să mai fi petrecut atât de bine ca atunci. Idiotul acela bătrân de Frith: îl ține strâns.

Începu să-și bea whisky-ul cu sifon, privind în jurul lui, oprindu-și din când în când privirea asupra mea cu un zâmbet.

— Cred că n-o să mă lași să plec, dacă Max nu se înapoiază să cineze, spuse el. Dumneata ce zici?

Nu i-am răspuns nimic. Stăm în picioare, lângă cămin, cu mâinile la spate.

— N-o să lași locul acela gol la masă, nu-i așa? spuse el. Mă privi, zâmbind mereu, cu capul plecat.

— Domnule Favell, nu vreau să fiu mojică, dar trebuie să-ți spun că sunt foarte obosită. Am avut o zi destul de extenuantă. Dacă nu poți să-mi spui pentru ce dorești să-l vezi pe Maxim, n-are niciun rost să rămâi aici. Mai bine ai face ceea ce te-am sfătuit și să treci mâine dimineață pe la birou.

El alunecă de pe brațul divanului și veni spre mine, cu

paharul în mână.

— Nu, nu, zise el, nu, nu fi răutăcioasă. Și eu am avut o zi istovitoare. Te asigur că sunt un om ca toți oamenii. Maxim trebuie să-ți fi spus o grămadă de minciuni despre mine.

Nu i-am răspuns.

— Mă iei drept un strigoi? Dar nu-i de loc adevărat. Sunt un om ca toți oamenii și absolut inofensiv. Purtarea dumitale mi se pare minunată în toată povestea asta, absolut minunată. Zău, îmi scot părăria în fața dumitale.

Aceste ultime cuvinte erau rostite cu glas mieros, îmi părea rău că-i spuseseam lui Frith să-l poftască înăuntru.

— Vii aici, la Manderley, zise el legănându-și leneș brațul. Primești toată șandramaua asta mare, în spinare, faci cunoștințe cu sute de oameni pe care nu i-ai văzut niciodată, îl suporti pe Max și toanele lui, nu te sinchisești de nimeni și-ți vezi liniștită de drum. Mi se pare că-i un efort strașnic și am s-o repet în fața oricui. Un efort strașnic.

Nu se ținea prea bine pe picioare. Se sculă și-și puse paharul gol pe masă. Știi, afacerea asta mi-a dat o lovitură, spuse el. O lovitură înspăimântătoare. Rebecca era vară-mea. O iubeam grozav de mult.

— Da, spusei eu. Îmi pare foarte rău pentru dumneata.

— Am crescut împreună, urmă el. Totdeauna am fost prieteni la toartă. Iubind aceleași lucruri, aceiași oameni. Râzând de aceleași glume. Cred că nimeni pe lume n-a iubit-o mai mult ca mine. Mă iubea și ea. Toate astea au fost o lovitură grea.

— Da, zisei eu, desigur.

— Și Max ce are de gând să facă în privința asta? Iată ce vreau să știu. Crede oare că acum n-are decât să stea liniștit, după ce s-a încheiat ancheta aceea ridicolă? Spune-mi, te rog.

Nu mai zâmbea. Se aplecă spre mine.

— Cer dreptate pentru Rebecca și am s-o obțin, zise el, vorbind din ce în ce mai tare. Sinucidere!... Dumnezeule atotputernic, ramolitul acela de judecător a făcut juriul să afirme că a fost o sinucidere. Noi știm, dumneata și cu mine, că n-a fost o sinucidere, nu-i așa? Se apropie și mai mult de

mine. Hai? repetă el încet.

Ușa se deschise și intră Maxim urmat de Frank. Maxim se opri pe loc, fără să închidă ușa, privindu-l pe Favell.

— Ce dracu' cauți aici? întrebă el.

Favell se întoarse, cu mâinile în buzunar. Așteptă o clipă, apoi începu să zâmbească.

— Ei bine, Max, scumpule, am venit să te felicit pentru rezultatul anchetei.

— Vrei să părăsești casa asta, îl pofti Max, sau aștepti ca eu și cu Crawley să te zvârlim afară?

— Liniștește-te puțin, liniștește-te puțin, spuse Favell. Aprinse altă țigară și se așeză din nou pe brațul divanului.

— Desigur că nu ții ca Frith să audă ce am să-ți spun? zise el. Totuși, așa o să se întâmple, dacă n-o să închizi ușa aceea.

Maxim nu se mișcă. Îl văzui pe Frank că închide foarte încet ușa.

— Acum, ascultă-mă, Max, spuse Favell. Trebuie să recunoști că ai scăpat foarte bine din afacerea asta. Mai bine decât ai fi sperat. Da, da, am fost la audiența de azi după-amiază și cred că m-ai văzut. Am stat de la început până la sfârșit. Ți-am văzut soția leșinând în momentul critic și avea și de ce, ce zici Max? N-a lipsit mult ca ancheta să se termine altfel, nu-i așa, Max? Și ai avut noroc că s-a terminat așa. Nu i-ai învățat cumva lecția pe cretinii ăia din juriu? S-ar fi putut crede.

Maxim făcu un pas spre Favell, dar acesta ridică mâna.

— Îmi îngădui o clipă? spuse el. N-am terminat încă. Nu-i așa, scumpul meu Max, că îți dai seama că, dacă aș voi, aș putea face ca lucrurile să fie destul de neplăcute pentru dumneata? Dar ce spun neplăcute... periculoase.

Mă așezai în fotoliul de lângă cămin. Strângeam cu putere brațele fotoliului. Frank se apropie și rămase în spatele meu. Dar Maxim nu se clinti. Privirea lui nu se mai dezlipea de pe chipul lui Favell.

— Adevărat? întrebă el. Și cum așa, periculoase?

— Ascultă, Max, spuse Favell. Bănuiesc că nu există secrete între dumneata și soția dumitale și dacă ar fi să mă iau după

aparențe, Crawley de colo completează triunghiul. Pot să vorbesc deci, pe față, așa am să fac. Știți cu toții ce a fost între Rebecca și mine. Eram amanți. N-am tăgăduit niciodată și n-am s-o fac nici acum. Bun. Până acum credeam, ca toți ceilalți imbecili, că Rebecca se încase în golf și că trupul ei a fost găsit la Edgcombbe după câteva săptămâni. Pentru mine asta a fost o lovitură, o lovitură groaznică. Dar mi-am spus: asta-i cu adevărat o moarte pentru Rebecca, a plecat cum a trăit, luptând.

Tăcu; stătea pe marginea divanului și ne privea rând pe rând.

— Și iată că acum câteva zile deschid ziarul de seară, și aflu că scafandrul ținutului a dat peste vasul Rebeccăi și că înăuntru, în cabină, era un cadavru. Nu înțelegeam nimic. Pe cine dracu' o fi luat cu ea Rebecca pe iaht? Asta n-avea nicio noimă. Am venit până aici, am tras la un han de lângă Kerrith și am văzut-o pe doamna Danvers. Atunci ea mi-a spus că trupul găsit în cabină e al Rebeccăi. Chiar și așa, am continuat să cred, ca toată lumea, că primul cadavru a fost recunoscut, din eroare și că Rebecca s-a închis în cabina ei, coborând să-și ia o manta. În sfârșit, azi după-amiază, am asistat la audiență, după cum știi. Și totul a mers strună până la depoziția lui Tabbe. Dar după aceea? Ei, Max, scumpule, ce ai de spus despre găurile din fundul vasului și despre robinetele de siguranță deschise?

— Îți închipui, spuse încet de tot Max, că după ceasurile acelea de discuții, o s-o iau de la capăt cu dumneata? Ai auzit depozițiile și ai auzit verdictul. Asta a fost de ajuns judecătorului de instrucție, și asta trebuie să-ți fie de ajuns și dumitale.

— Așadar o sinucidere? spuse Favell. Rebecca curmându-și viața. Așadar, asta i se potrivește ei, nu-i așa? Ascultă-mă, dumneata nu știai că eu dețin scrisoarea asta. Am păstrat-o pentru că e ultima pe care mi-a scris-o. Am să vi-o citesc. Cred că o să vă intereseze.

Scoase din buzunar o foaie de hârtie. Recunoscu scrisul acela subțire și aplecat.

„Am încercat să-ți telefonez din apartament, dar nu mi s-a răspuns, citi el. Mă întorc direct la Manderley. Am să fiu diseară la căsuță. Dacă primești la timp rândurile astea, ia-ți mașina și întâlnește-te cu mine acolo. Am să-mi petrec noaptea în căsuță și am să las ușa deschisă pentru tine. Am să-ți spun ceva și aș vrea să te văd cât mai repede posibil, Rebecca”.

El puse foaia de hârtie-înapoi în buzunar:

— Nu-i tocmai scrisoarea unei femei care vrea să se sinucidă, zise el. Am găsit-o înapoiindu-mă acasă pe la patru dimineața. Nu bănuisem că Rebecca venise în ziua aceea la Londra, altfel aș fi făcut tot posibilul ca s-o văd. Ghinionul a voit ca să fiu la o serată în noaptea aceea. Când am citit scrisoarea, la patru dimineața, m-am gândit că-i prea târziu ca să gonesc cu mașina șase ceasuri până la Manderley. M-am culcat, cu intenția să telefonez peste zi. Ceea ce am și făcut pe la prânz. Și am aflat că Rebecca s-a înecat.

El se așezase acolo, privind-l pe Max. Niciunul din noi nu vorbea.

— Să ne închipuim că judecătorul ar fi citit scrisoarea asta azi după-amiază, nu crezi, Max, scumpule, că asta ar cam fi complicat lucrurile?

— Atunci, zise Max, de ce n-ai dat-o?

— Liniștește-te, scumpule, liniștește-te. Să nu ne pripim. Eu nu-ți vreau răul, Max. Dumnezeu știe că nu mi-ai fost niciodată prieten, dar eu nu-ți port pică. Toți bărbații soțiilor frumoase sunt, prin forța împrejurărilor, geloși. Și sunt unii care nu se pot opri să nu facă pe Othello. Așa-i firea lor. Nu sunt supărat pe ei, îi plâng. Știți, eu sunt un tip ciudat în felul meu și nu reușesc să înțeleg de ce tipii ăștia nu-și împart soțiile în loc să le ucidă. Ce le pasă? Ai totuși partea ta de plăcere. O femeie frumoasă nu-i o bielă de motor, nu se uzează. Cu cât o folosești mai mult, cu atât e mai în formă. Atunci, Max, să jucăm cu cărțile pe față. De ce să nu ne înțelegem? Eu nu sunt bogat. Îmi place prea mult jocul de cărți ca să pot fi. Dar ceea ce mă deprimă e că n-am nici cel mai mic capital.

Deci, dacă aş avea asigurată o rentă de două sau trei mii de lire pe an pentru tot restul vieţii mele, aş putea s-o scot foarte bine la capăt. Şi n-am să te mai plictisesc niciodată. Jur în faţa lui Dumnezeu, niciodată.

— Te-am mai poftit să părăseşti casa asta, zise Maxim. N-am să te mai poftesc încă o dată. Uşa e în spatele dumitale. O poţi deschide chiar dumneata.

— O clipă, Maxim, spuse Frank. Asta nu-i chiar aşa de simplu.

Frank se întoarse către Faveil.

— Văd unde vrei să ajungi. Din nenorocire, e adevărat că dumneata ai putea, aşa cum ai spus-o, să complici lucrurile şi să-i provoci dificultăţi lui Maxim. Nu cred că el îşi dă seama. Atât de clar ca mine. Care e suma exactă pe care o propui ca Maxim s-o depună pentru dumneata?

Îl văzui pe Maxim făcându-se alb ca varul şi o vină mică umflându-i-se pe frunte.

— Nu te amesteca, Frank, spuse el. Asta mă priveşte numai pe mine. N-o să cedez unui şantaj.

— Cred că soţia dumitale nu doreşte să fie arătată cu degetul ca văduva unui asasin, a unuia care a fost spânzurat, zise Favell, şi începu să râdă privindu-mă.

— Crezi că mă sperii? replică Maxim. Ei bine, te înşeli. Fă ce pofteşti, nu mi-e frică. În odaia alăturată e un telefon. Vrei să-l chem eu pe colonelul Julyan şi să-l rog să vină încoa? El e judecătorul. Povestea dumitale o să-l interesezeze.

Favell îl privi râzând.

— Bine jucat, spuse el. Dar bluful nu prinde. N-o să îndrăzneşti să telefonezi bătrânului Julyan. Am destule dovezi, dragul meu Max, ca să fac să fii spânzurat.

Maxim străbătu încet biblioteca şi trecu în odăiţa de alături. Auzii declicul telefonului.

— Opreşte-l, îi spusei lui Frank. Opreşte-l pentru numele lui Dumnezeu!

Frank mă privi şi ieşi în mare grabă. Am auzit glasul lui Maxim foarte rece, foarte stăpânit. „Daţi-mi Kerrith, – numărul 17”, spuse el. Favell privea uşa cu o expresie intensă.

Apoi îl auzii pe Maxim spunându-i lui Frank: „Lasă-mă în pace”. Și peste două minute: „Colonelul Julyan? Aici de Winter. Da, da știu. Ai putea să vii îndată? Da, la Manderley. E destul de urgent. Nu pot să-ți explic la telefon, dar o să aflu tot când vii aici. Te rog să mă ierți că te-am deranjat. Da. Mulțumesc foarte mult. La revedere”.

El ieși din odăiță.

— Julyan vine numaidecât, spuse el.

Se duse să deschidă larg ferestrele. Tot mai ploua cu găleata. Maxim stătea în picioare, nemișcat, cu spatele la noi, trăgând în piept aerul proaspăt.

— Maxim, zise Frank încet, Maxim...

El nu răspunse. Favell începu să râdă și luă altă țigară.

— Dacă ții mult să fii spânzurat, scumpule, mie mi-e totuna, spuse el.

Luă un ziar de pe masă și trântindu-se pe divan, își încrucișă picioarele și începu să întoarcă paginile. Frank șovăi, ochii lui se plimbau de la mine la Maxim. Apoi se apropie de fotoliul meu.

— Nu poți să faci nimic? îl întrebai în șoaptă. Dacă te-ai duce în întâmpinarea colonelului, ca să-l oprești să intre aici? Ai să-i spui că a fost o greșeală.

Maxim spuse de la fereastră, fără să se întoarcă:

— Frank n-o să iasă din odaia asta. Eu sunt acela care hotărâsc în afacerea asta. Colonelul Julyan o să fie aici exact peste zece minute.

No mai vorbirăm. Favell își citea ziarul. Nu se auzea decât zgomotul neîncetat al ploii. Cădea fără întrerupere, cu regularitate cu un sunet monoton. Mă simțeam descurajată, fără vlagă. Nu puteam să fac nimic. Nici Frank. Într-o carte sau într-o piesă aș fi găsit un revolver, l-am fi omorât pe Favell și i-am fi ascuns corpul într-un dulap. N-aveam niciun revolver. Nu exista niciun dulap. Lucrurile nu se petrec așa. Nici nu puteam îngenunchea în fața lui Maxim rugându-l să-i dea bani lui Favell. Trebuia să stau acolo, cu mâinile încrucișate în poală, privind ploaia căzând, privindu-l din spate pe Maxim, care stătea în fața ferestrei.

Ploua prea tare ca să auzim mașina. Zgomotul ploii le acoperise pe toate celelalte. Nu aflarăm de sosirea colonelului Julyan decât în momentul când se deschise ușa și Frith îl pofti să intre.

Maxim, se întoarse îndată, plecând de la fereastră.

— Bună seara, spuse el. Ne întâlnim din nou. Ai venit foarte iute.

— Da, răspuse colonelul Julyan. Mi-ai spus că-i ceva urgent, așa că am venit imediat. Din fericire, mașina nu-mi fusese garată. Ce zi!

El se uită șovăitor la Favell, apoi veni spre mine și-mi strânse mâna, salutându-l în același timp pe Maxim.

— E bine că plouă, zise el. Amenința de multă vreme. Sper că te simți mai bine.

Murmurai ceva. El rămase în picioare, privindu-ne, când pe unul, cinci pe altul și frecându-și mâinile.

— Te-ai gândit, desigur, că nu te-am rugat să vii, într-o zi ca asta, începu Maxim, ca să ne trecem vremea flecărind, așteptând ora mesei. Ți-l prezint pe Jack Favell, vărul primar al primei mele soții. Nu știi dacă vă cunoașteți.

Colonelul Julyan dădu din cap.

— Figura dumitale mi-e cunoscută, spuse el. Te-am întâlnit probabil, aici, pe vremuri.

— Cu siguranță, spuse Maxim. Haide, dă-i drumul, Favell.

Favell se sculă de pe divan și puse ziarul mototolit pe masă. Acele zece minute păreau că l-au trezit din beție. Mergea drept. Nu mai zâmbea. Mi se părea că nu-i prea încântat de cursul pe care-l luaseră evenimentele, și nu era deloc pregătit pentru întâlnirea cu colonelul Julyan. Începu cu glas tare, destul de autoritar.

— Ascultă, domnule colonel, nu-i nevoie să ne ascundem după degete. Motivul care m-a adus aici e că nu sunt mulțumit de verdictul pronunțat azi după-amiază.

— Oh, făcu colonelul Julyan, n-ar fi mai degrabă de Winter în drept să protesteze decât dumneata?

— Nu cred, spuse Favell. Am dreptul să vorbesc nu numai în calitate de văr al Rebeccăi, ci și ca viitorul ei soț, dacă ar fi

trăit.

Colonelul Julyan păru uluit.

— Oh, exclamă el. Oh, atunci se schimbă lucrurile E adevărat de Winter?

Maxim dădu din umeri.

— Aud prima oară asta, spuse el.

Colonelul îi privea rând pe rând, fără să știe ce să creadă.

— Atunci, Favell, zise el, de ce te plângi dumneata?

Favell îl privi o clipă. Vedeam că-și întocmește în minte un plan, că nu era încă destul de treaz ca să-l ducă la capăt. Își vâră încet mâna în buzunarul hainei și scoase scrisoarea Rebeccăi.

— Scrisoarea asta a fost scrisă cu câteva ceasuri înainte ca Rebecca să-și fi luat singură viața pe mare. Iat-o. Te rog s-o citești și să spui dacă femeia care a scris scrisoarea asta era hotărâtă să-și curme zilele.

Colonelul Julyan își scoase ochelarii din toc și citi scrisoarea. Apoi o înapoia lui Favell.

— Nu, zise el, la prima aruncătură de ochi, nu. Dar nu știu la ce face aluzie scrisoarea... Poate știi dumneata. Sau poate de Winter?

Maxim nu răspunse. Favell învârtea foaia de hârtie între degete, fără să-l părăsească din ochi pe colonel.

— Admiți că vară-mea îmi dădea o întâlnire precisă în scrisoarea asta? întrebă el. Mă ruga categoric să vin la Manderley în noaptea aceea pentru că avea să-mi spună ceva. Despre ce putea fi vorba, nu cred că o să știu vreodată, dar asta nu interesează. Ea a stabilit întâlnirea și trebuia să-și petreacă noaptea în căsuță, ca să mă vadă singur. Faptul că a plecat pe mare n-avea ce să mă surprindă. Făcea adeseori astfel de plimbări de-un ceas sau două, când se înapoia după o zi obositoare fi Londra. Dar să facă găuri în cabină și să se înece de bunăvoie, ca nu știu ce femeiușcă neurastenică, asta nu, domnule colonel Julyan, pe Dumnezeuul meu, nu!

Era roșu și ultimele cuvinte le urlase. Purtarea lui nu-l slujea de fel și vedeam, după zbârciturile fine ce înconjurau gura colonelului Julyan, că n-avea simpatie pentru Favell.

— Dragul meu prieten, îi spuse el, e absolut inutil să te înfurii pe mine. Eu nu sunt judecătorul care a condus ancheta azi după-amiază, nici membru al juriului care a rostit verdictul. Nu sunt decât magistratul districtului. Doresc, bineînțeles; să-ți fiu de folos, ca și lui de Winter. Dumneata spui că refuzi să crezi că vara dumitale s-ar fi sinucis. Pe de altă parte, ai auzit, ca și noi, depoziția constructorului de vase. Robinetele de siguranță erau deschise, iahtul avea găuri. Bine. Hai să mergem până la capăt. Dumneata ce crezi că s-a întâmplat?

Favell întoarse capul și-l privi încet pe Maxim. Învârt ea într-una scrisoarea între degete.

— Rebecca n-a deschis niciodată robinetele, nici n-a făcut găurile acelea în fundul vasului. Rebecca nu s-a sinucis. Mi-ai cerut părerea și, pe Dumnezeuul meu, o vei avea. Rebecca a fost ucisă. Și dacă vrei să știi cine-i ucigașul, uite-l colo, în fața ferestrei, cu afurisitul acela de zâmbet superior pe față. N-a putut să aștepte să treacă măcar anul ca să se însoare cu prima fată care i-a ieșit în cale. Iată-l, iată asasinul. El se numește domnul Maximilian de Winter. Privește-l bine. O să arate frumos, în spânzurătoare, nu-i așa?

Și Favell începu să râdă, râsul unui bețiv, ascuțit și exagerat, răsucind într-una scrisoarea Rebeccăi între degete.

CAPITOLUL 24

DOMNUL FIE LĂUDAT PENTRU

RÂSUL lui Favell. Dumnezeu fie binecuvântat pentru degetul lui întins, fața lui congestionată, ochii lui injectați de sânge, Dumnezeu fie binecuvântat că se clătina pe picioare. Căci cu aceasta și l-a îndepărtat pe colonelul Julyan și l-a făcut să fie de partea noastră. Văzui scârba zugrăvită pe chipul lui și buzele crispându-i-se repede. Colonelul Julyan nu-l credea. Colonelul Julyan era de partea noastră.

— Omul ăsta este beat, zise el. Nu știe ce vorbește.

— Sunt beat? urlă Favell. Eu nu, dragul meu prieten. Poți să fii magistrat până poimâine și colonel pe deasupra, asta nu-mi însuflă teamă. De data asta am legea de partea mea și n-o să mă las dus de nas. Mai sunt și alți magistrați în această țară josnică. Oameni, care au ceva în cap și care înțeleg ce înseamnă dreptatea. Nu soldați scoși la pensie pentru incompetență și care se plimbă cu medaliile de tinichea pe piept. Max de Winter a ucis-o pe Rebecca și am s-o dovedesc.

— O clipă, domnule Favell, zise cu blândețe colonelul Julyan. Ai asistat la interogatoriu, nu-l așa? Îmi amintesc că te-am văzut. Dacă ai avut convingerea că se face o nedreptate, de ce n-ai spus-o numaidecât juriului, judecătorului? De ce n-ai arătat această scrisoare?

Favell îl privi și începu să râdă.

— De ce? făcu el. Iac-așa, pentru că nu-mi plăcea. Preferam să-i spun două vorbe lui de Winter personal.

— De aceea ți-am telefonat, interveni Maxim, plecând de la fereastră. I-am pus aceeași întrebare. De ce n-a împărtășit bănuielile sale judecătorului? Mi-a spus că nu-i bogat și că dacă o să am grijă să-i asigur două până la trei mii de lire rentă pe viață, o să mă lase în pace. Frank și nevasta mea erau aici. Amândoi l-au auzit. Îi poți întreba.

— E absolut adevărat, domnule, confirmă Frank, e pur și simplu un șantaj.

— Bineînțeles, spuse colonelul Julyan, numai că șantajul nu e niciodată foarte pur și nici deosebit de simplu. Poate pricinui o mulțime de nemulțumiri multor persoane, chiar dacă șantajistul e în cele din urmă închis. Uneori și nevinovații sunt duși la închisoare. În cazul de față vrem să evităm asta. Nu știu dacă ești destul de sobru ca să răspunzi la întrebările mele. Favell, dar dacă îți domolești tonul și eviți digresiunile inutile, vom putea pune repede capăt acestei afaceri. Ai adus o gravă acuzare lui de Winter. Această acuzație se bizuie pe vreo dovadă?

— O dovadă? zise Favell. Ce-ți mai trebuie! Nu sunt de ajuns găurile făcute în corabie?

— Firește că nu, doar dacă poți cita un martor care l-a văzut făcându-le. Unde ți-e martorul?

— La dracu' martorii! zise Favell. Nu mai încape îndoială. Winter le-a făcut. Cine altul ar fi putut-o ucide pe Rebecca?

— Kerrith are numeroși locuitori, răspunse colonelul Julyan. N-ai mai multe dovezi împotriva lui de Winter, cum n-ai avea, de pildă, împotriva mea.

— Văd eu ce este, zise Favell. Ești de partea lui. Nu vrei să-l părăsești pe de Winter pentru că mănânci la el, iar el la dumneata. E un om de seamă în ținut. E proprietarul Manderley-ului. Sărmane snob!

— Bagă de seamă, Favell, bagă de seamă!

— Vă credeți cei mai tari, nu? Credeți că procesul meu nu se poate susține în fața unui tribunal. O să vă găsesc dovezi, nu vă fie teamă. Vă spun că de Winter a ucis-o pe Rebec ca din pricina mea. Știa că sunt amantul ei și era gelos, grozav de gelos. Știa că ea m-aștepta în căsuța de pe plajă și s-a dus în noaptea aceea și a ucis-o. Apoi i-a transportat trupul pe iaht pe care l-a scufundat-o.

— E o ipoteză destul de ingenioasă în felul ei, Favell, dar îți repet că n-ai nicio dovadă. Prezintă un martor, care a văzut toate astea și o să încep să te iau în serios. Cunoscut căsuța de pe plajă. Un fel de pavilion pentru picnicuri, nu-i așa? Doamna de Winter avea obiceiul să țină acolo echipamentul pentru iaht. Povestea dumitale ar câștiga dacă ai putea transforma căsuța

într-o vilă cu alte cincizeci de copii identice în jurul ei. Ar exista atunci o șansă ca unul din locatari să fi văzut întreaga desfășurare a acestei întâmplări.

— Așteaptă, zise încet Favell, așteaptă... Există o șansă ca de Winter să fi fost văzut în noaptea aceea. O șansă serioasă. Ar merita osteneala să cercetăm în această direcție. Ce-ai spune dacă aş avea un martor?

Colonelul Julyan înălță din umeri. Îl văzui pe Frank aruncând o privire întrebătoare soțului meu. Maxim nu zise nimic. Îl priveam pe Favell. Deodată am înțeles ce voia să spună. Și într-o străfulgerare de teamă și groază, înțelesei că spunea adevărul. Fusese un martor în noaptea aceea. Mici fraze îmi reveneau în memorie. Cuvinte pe care nu le înțelesesem, cuvinte pe care le luasem drept gânduri răzlețe ale unui biet nătâng. „Ea, e la fund, nu-i așa? Ea n-o să se întoarcă”. „N-am spus nimănui”. „N-o să fie regăsită, nu-i așa? Peștii au mâncat-o, nu-i așa?” „Ea n-o să se mai întoarcă”. Ben știa. Ben văzuse. Ben, cu mintea lui de nătâng, fusese martor la tot. El se ascunsese în noaptea aceea în pădure. Îl văzuse pe Maxim ducând iahtul pe mare și întorcându-se singur în barcă. Simții cum îmi piere tot sângele din obraji. Mă sprijinii de pernele fotoliului.

— E idiotul satului care își petrece vremea pe plajă, zise Favell. Se învârtea totdeauna pe acolo când veneam să mă întâlnesc cu Rebecca. L-am văzut adeseori. Dormea în pădure sau pe plajă când era cald. Băiatul e țicnit, n-ar veni niciodată singur. Dar dacă a văzut ceva în noaptea aceea, mă însărcinez eu să-l fac să vorbească. Și există o șansă grozavă, ca el să fi văzut ceva.

— Cine-i? Despre cine vorbește? întrebă colonelul Julyan.

— Vrea să vorbească despre Ben, zise Frank, aruncând o nouă privire lui Maxim. E băiatul unuia din fermierii noștri. Dar nu știe ce spune, nici ce face. E idiot din naștere.

— Ce are a face? spuse Favell. Are ochi, nu? Știe ce vede. N-o să aibă de spus decât da sau nu. Începe să vă agaseze, nu? Nu mai aveți siguranța aceea minunată!

— Ar putea fi găsit băiatul și să-l interogăm? întrebă

colonelul Julyan.

— Desigur, zise Maxim. Frank, spune-i lui Robert să dea o fugă până la fermă și să-l aducă.

Frank șovăi. Văzui că mă privește cu coada ochiului.

— Du-te, pentru Dumnezeu! îndemnă Maxim. Trebuie să sfârșim odată cu povestea asta.

Frank ieși. Eu începui să simt din nou durerea aceea veche în piept.

Frank se întoarse după câteva minute.

— Robert mi-a luat mașina, zise el. Dacă Ben e acasă, nu durează mai mult de zece minute până se întoarce.

— Pe ploaia asta e sigur acasă, zise Favell. O să vină și o să vedeți cum o să-l fac eu să vorbească.

Râse, privindu-l pe Maxim. Era tot roșu la față. Emoția îl făcea să nădușească; pe frunte îi curgeau mici picături de sudoare. Observai că ceafa i se revărsa pe deasupra gulerului și că urechile îi erau așezate foarte jos. N-o să-și păstreze multă vreme această înfățișare înfloritoare. Era de pe acum în declin, buhăit. El luă altă țigară, țigară.

— Aici, la Manderley, alcătuiți un adevărat mic sindicat, spuse el. Niciunul nu-l trădează pe celălalt. Până și magistratul ținutului face parte din bandă. O iert, firește, pe tânăra soție. O soție nu depune niciodată mărturie împotriva bărbatului ei. Firește că l-au învățat lecția și pe Crawley. Știe că dacă ar spune adevărul și-ar pierde slujba. Și dacă văd limpede în sufletul lui, e și cu puțină pizmă împotriva mea. N-ai avut prea mult succes la Rebecca, nu-i așa, Crawley? Plimbarea sub clar de lună n-a dat rezultatul pe care-l doreai? De astă dată e mai ușor. Tânăra nevastă o să-ți fie recunoscătoare că-i întinzi brațul dumitale frățesc de fiecare dată când o să leșine. O să-i prindă foarte bine acest braț când o să audă că judecătorul îi osândește bărbatul la moarte.

Totul se petrecu foarte repede. Prea repede, ca să pot înțelege ce făcea Maxim. Dar îl văzui pe Favell clătinându-se, împiedicându-se de brațul divanului și întinzându-se pe jos. Iar Maxim stătea în picioare lângă el. Mă simțeam foarte prost. Era ceva umilitor în faptul că Maxim îl lovise pe Favell. Aș fi

preferat să nu fi asistat la asta. Colonelul Julyan nu zise nimic. Era foarte întunecat la față. El le întoarse spatele și veni spre mine.

— Cred că ar fi mai bine să te duci sus, îmi zise dânsul blajin.

Eu clătinai din cap. – Nu, am șoptit, nu.

— În starea în care se află individul ăsta, e capabil să spună orice. Ce-ai văzut, n-a fost prea frumos, nu-i așa? Soțul dumitale are, firește, dreptate, dar e regretabil că acest lucru s-a întâmplat în fața dumitale.

N-am răspuns nimic. Îl priveam pe Favell, care se ridică încet, apoi se așeză greoi pe divan, ducându-și batista la obraz.

— Ceva de băut, dați-mi ceva de băut.

Maxim îl privi pe Frank, care ieși. Niciunul din noi nu vorbea. Frank se întoarse aproape numaidecât cu whisky și sifon pe o tavă. Le amestecă într-un pahar, pe care i-l dădu lui Favell. Acesta bău cu lăcomie, ca un animal. Felul în care își ducea paharul la gură dovedea o senzualitate urâtă. Buzele i se încrețeau ciudat pe pahar. Avea o urmă roșie pe falcă, în locul unde-l lovisе Maxim. Maxim se întoarse la fereastră. Îl privii pe colonelul Julyan și văzui că-l cerceta pe Maxim. Privirea lui era ciudat de pătrunzătoare. Inima începu să-mi bată foarte tare. De ce-l privea colonelul Julyan pe Maxim?

Asta însemna că începea să se îndoiască, să-l suspecteze?

Maxim nu-l vedea. El se uita cum plouă. Cernea de sus o burniță mărunță și deasă. Zgomotul umplea odaia. Favell își termină whiskyul și puse paharul pe masa de lângă divan. Răsuflă adânc. Nu ne privea pe niciunul. Se uita la covorul de la picioarele lui.

Sonerie telefonului răsună deodată în odaia alăturată. Frank se duse să răspundă.

El se întoarse aproape numaidecât și se uită la colonelul Julyan.

— E fata dumitale, zise el. Întreabă dacă trebuie să te mai aștepte la masă.

Colonelul Julyan clătina din mână cu nerăbdare.

— Spune-le să se așeze la masă, zise el, spune-le că nu știu

când o să mă întorc. Se uită la ceas. Ce idee să telefoneze, bombăni dânsul. Și-a și găsit momentul.

Frank se întoarce în odăiță, ca să transmită răspunsul. Mă gândeam la tânăra de la celălalt capăr al firului. Era, probabil, aceea care juca golf. Mi-o închipuiam spunând surorii sale: „Tata zice să ne așezăm la masă. Ce-o fi făcând acolo? Biftecul o să fie ca o talpă de gheață”. Mica lor gospodărie dată peste cap din cauza noastră. Obiceiurile din fiecare seară tulburate. Toate aceste ițe în mod absurd încurcate, pentru că Maxim o ucisese pe Rebecca. Îl privii pe Frank. Chipul lui era palid și serios.

— L-am auzit pe Robert întorcându-se cu mașina, zise el colonelului Julyan. Fereastra de colo dă spre aleea pentru mașini.

El ieși din bibliotecă în hol. Favell ridicase capul la cuvintele lui Frank. Se sculă și rămase în picioare, cu ochii țintă la ușă. Avea un zâmbet răutăcios pe față.

Ușa se deschise și intră Frank. El se întoarce ca să vorbească cuiva rămas în hol.

— Haide, Ben, spuse el încet, domnul de Winter vrea să-ți dea țigări. N-ai de ce te teme.

Ben intră sfios. Își ținea pălăria impermeabilă în mână. Părea ciudat și neîmbrăcat, fără pălărie. Observai pentru prima oară că avea capul ras. Arăta îngrozitor.

S-ar fi spus că lumina îl orbea. Privea cu o înfățișare neroadă în jurul odăii, clipind din ochii lui mici. Mă zări și-mi zâmbi ușor și aproape tremurând. Nu știu dacă mă recunoscuse sau nu. Apoi Favell înaintă încet și rămase în picioare în fața lui.

— Bună ziua, îi zise el. Ce ai mai făcut de la ultima noastră întâlnire?

Ben îl privi. N-avea nicio expresie pe chipul lui. El nu răspunse.

— Haide, zise Favell. Știi bine cine sunt, nu?

Ben își tot învărtea pălăria între degete.

— Hai? zise dânsul.

— Ia o țigară, spuse Favell, întinzându-i cutia.

Ben îl privi pe Maxim și apoi pe Frank.

— Da, da, zise Maxim, ia câte vrei.

Ben luă patru țigări și-și strecură două după fiecare ureche. Apoi începu din nou să-și învâртеască pălăria.

— Mă recunoști, nu-i așa? stăruia Favell.

Dar Ben nu răspundea. Colonelul Julyan se apropia de el.

— O să te întorci numaidecât acasă, Ben, zise el. Nimeni n-o să-ți facă vreun rău. Voiam să ne răspunzi numai la una sau două întrebări. Îl cunoști pe domnul Favell, nu-i așa?

De data asta Ben clătină din cap.

— Nu l-am văzut niciodată, zise el.

— Nu mai face pe idiotul, zise Favell cu brutalitate. Știi foarte bine că mă cunoști. M-ai văzut în căsuța de pe plajă, căsuța doamnei de Winter. M-ai văzut nu-i așa?

— Nu, zise Ben, n-am văzut pe nimeni.

— Ticălos scârbos, idiot mincinos, se înfurie Favell. Poți să-mi spui că nu m-ai văzut anul trecut plimbându-mă, în pădure, cu doamna de Winter și întorcându-mă în căsuță? Nu te-am surprins o dată spionându-ne pe fereastră?

— Hai? făcu Ben.

— Iată un martor convingător, zise colonelul Julyan batjocoritor.

Favell se întoarse spre el.

— Asta a fost pus la cale, zise dânsul. Cineva a dat bani acestui idiot ca să tacă. Vă spun că m-a văzut de zeci de ori. Ei, asta o să te facă să-ți amintești?

El scotoci în buzunarul din spatele pantalonilor și scoase un portmoneu. Flutură o bancnotă de o liră înaintea lui Ben.

— Acum mă recunoști? zise el.

Ben clătină din cap.

— Nu v-am văzut niciodată, spuse dânsul apoi, apucând brațul lui Frank: A venit să mă ducă la azil? întrebă el.

— O, nu, zise Frank, bineînțeles că nu, Ben.

— Nu vreau să merg la azil, zise Ben. Acolo se poartă rău cu oamenii. Vreau să rămân acasă. N-am făcut niciun rău.

— Foarte bine, Ben, zise colonelul Julyan. Nimeni nu vrea să te ducă la azil. Ești sigur că nu l-ai văzut niciodată pe acest

om?

— Nu, zise Ben, nu l-am văzut niciodată.

— Ți-o amintești pe doamna de Winter, nu-i așa? continuă colonelul Julyan.

Ben aruncă o privire șovăitoare spre mine.

— Nu, zise cu blândețe colonelul Julyan, nu doamna asta. Doamna care se ducea la căsuță.

— Hai? zise Ben.

— Ți-o amintești pe doamna care avea un iaht?

Ben clipi, din ochi.

— A plecat, zise dânsul.

— Da, știm, zise colonelul Julyan. Se ducea să se plimbe pe mare cu iahtul. Erai pe plajă când a plecat ultima dată pe vasul ei? într-o seară, acum un an. Și când nu s-a mai întors?

Ben își învârtea pălăria. Îl privi pe Frank, apoi pe Maxim.

— Hai? zise dânsul.

— Erai acolo, nu-i așa? zise Favell plecându-se înainte. Ai văzut-o pe doamna de Winter intrând în căsuță, apoi l-ai văzut și pe domnul de Winter. El s-a dus după ea în căsuță. Ce s-a întâmplat atunci? Hai, spune... Ce s-a întâmplat?

Ben se retrase îndărăt până la zid.

— N-am văzut nimic, zise el. Vreau să rămân acasă. Nu mă duc la azil. Nu te-am văzut niciodată. Niciodată. Nu te-am văzut niciodată cu ea în pădure.

El începu să hohotească de plâns ca un copil.

— Cretin ticălos, zise Favell încet, lepădătură ticăloasă!

Ben își ștergea ochii cu mâneca.

— Martorul dumitale nu pare să-ți fie de mare ajutor, zise colonelul Julyan. Nu ți se pare că această comedie a fost mai curând o pierdere de vreme? Mai ai să-l întrebi altceva?

— E un complot, urlă Favell, un complot împotriva mea! V-ați înțeles cu toții. Idiotul a fost plătit, îți spun. Plătit ca să debiteze urzeala asta de minciuni.

— Cred că Ben poate să se întoarcă acasă, zise colonelul Julyan.

— Bine, Ben, zise Maxim. Robert o să te conducă acasă. Și nu te teme, n-o să te ducă nimeni la azil. Spune-i lui Robert

să-i dea ceva la bucătărie, adăugă el lui Frank. Carne rece sau ce-o vrea.

— Plata serviciului făcut, zise Favell. Și-a îndeplinit bine însărcinarea pe care i-ai dat-o dumneata, Maxim.

Frank îl conduse pe Ben. Colonelul Julyan Îi privi pe Maxim.

— Băiatul ăsta este foarte speriat, zise el. Tremura ca varga. Îl priveam. N-a fost niciodată maltratat?

— Nu, zise Maxim, este absolut inofensiv și l-am lăsat totdeauna în pace.

— Trebuie să fi băgat cineva frica în el. Își dădea ochii peste cap ca un câine care se așteaptă să fie bătut.

— Ar fi trebuit să-l bați, zise Favell. Dacă l-ai fi bătut, și-ar fi amintit de mine. Dar nu, o să i se dea o masă bună pentru osteneală. N-o să fie bătut.

— Nu te-a servit, zise colonelul liniștit. Am rămas tot la același punct. N-ai nici cea mai mică dovadă împotriva lui de Winter și știi asta. Motivul pe care îl invoci nu rezistă unei cercetări. Spui că erai viitorul soț al doamnei de Winter și că aveai întâlniri tainice cu ea în căsuța de pe plajă. Și chiar bietul idiot, care a fost adineauri aici, jură că nu te-a văzut niciodată. Nu poți dovedi nici măcar acest lucru.

— Nu pot? zise Favell și-l văzui zâmbind. Se îndreptă spre cămin și sună.

— Ce faci? întrebă colonelul Julyan.

— Așteaptă, o să vezi, zise Favell.

Am ghicit numaidecât ce o să se întâmple. Frith răspunse la chemare.

— Spune doamnei Danvers să vină încoace, îi zise Favell.

Frith îl privi pe Maxim care încuviință din cap. Frith ieși.

— Doamna Danvers nu-i menajera? întrebă colonelul Julyan.

— Era și prietena intimă a Rebeccăi, zise Favell. A stat cu ea împreună înainte de a se mărita. Se poate spune că a crescut-o. O să vedeți că Danny nu-i martor de felul lui Ben...

Frank se întoarse în bibliotecă.

— Ai fost să-l culci pe Ben? zise Favell. I-ai dat o masă bună și i-ai spus că a fost foarte ascultător? De data asta o să fie

puțin mai greu pentru voi...

— Va veni doamna Danvers, lămuri colonelul Julyan. Favell crede că o să aflăm ceva de la ea.

Frank se uită repede la Maxim. Colonelul Julyan observă această privire. Văzui că buzele i se strâng. Asta nu-mi plăcea. Nu, nu-mi plăcea de loc. Începui să-mi rod unghiile.

Așteptam toți, privind spre ușă. Și doamna Danvers intră.

Poate pentru că de obicei o vedeam singură și că lângă mine părea înaltă și uscățivă, mi s-a părut în seara aceea chircită, pipernicită și observam că trebuie să ridice ochii ca să-i privească pe Favell, pe Frank și pe Maxim. Sta în picioare, în prag, cu mâinile încrucișate, privindu-ne rând pe rând.

— Bună seara, doamnă Danvers, zise colonelul Julyan.

— Bună seara, domnule, răspunse ea, cu glasul dogit, stins, mecanic, pe care-l auzisem de atâtea ori.

— Mai întâi, doamnă Danvers, vreau să-ți pun o întrebare, reluă colonelul Julyan. Și întrebarea e următoarea: cunoșteai legăturile între prima doamnă de Winter și domnul Favell, aci de față?

— Erau veri primari, răspunse doamna Danvers.

— Nu vorbesc despre legăturile de familie, doamnă Danvers. Mă refer la legăturile mai intime.

— Nu înțeleg prea bine, domnule.

— Hai, Danny, zise Favell, Știi prea bine ce vrea să spună. Eu i-am spus-o colonelului Julyan, dar nu pare să mă creadă. Rebecca și cu mine trăiam de mulți ani, nu-i așa? Era îndrăgostită de mine, nu-i așa?

Spre marea mea uimire, doamna Danvers îl privi o clipă fără să vorbească, iar în privirea ei era dispreț.

— Nu era îndrăgostită de dumneata, zise dânsa.

— Nebună bătrână... începu Favell, dar doamna Danvers îl întrerupse.

— Nu era îndrăgostită de dumneata, nici de domnul de Winter. Nu era îndrăgostită de nimeni. Ea disprețuia bărbații. Era deasupra acestor lucruri.

Favell se înroși de furie.

— Ascultă-mă... Nu cobora pe cărarea din pădure ca să se

întâlnească noaptea cu mine? Nu-și petrecea *weekend-urile* cu mine la Londra?

— Și ce dacă? zise. Doamna Danvers cu o furie neașteptată. Și ce dacă? Poate că avea și ea dreptul să petreacă. Dragostea era un joc pentru dânsa, un joc și atâta tot. Ea mi-a spus-o. Făcea toate astea ca să petreacă. Își bătea joc de dumneata, ca și de alții. Am văzut-o întorcându-se, așezându-se pe pat și strâmbându-se de răs când se gândea la voi toți.

Era ceva îngrozitor în acest neașteptat șuvoi de cuvinte. Ceva îngrozitor și neprevăzut. Deși o știam de mai înainte, asta mă revolta. Maxim se făcuse alb la față. Favell îl privea țintă, ca și când n-ar fi înțeles. Colonelul Julyan își răsucea mustăcioara. Nimeni nu spuse nimic câteva minute. Și nu se mai auzi alt zgomot decât acela al inevitabilei ploi. Apoi doamna Danvers începu să plângă. Plângea ca în dimineța aceea în dormitor. N-o puteam privi. A trebuit să mă întorc. Nimeni nu spunea nimic. Nu se auzeau decât două zgomote în odaie, ploaia care cădea și plânsul doamnei Danvers. Voiam să țip. Voiam să fug din odaie și să țip, să țip fără să mă opresc.

Nimeni nu se duse la ea să-i vorbească sau s-o mângâie. Plângea mereu. În sfârșit, după un timp cât o veșnicie, începu să se stăpânească. Încetul cu încetul plânsul încetă. Rămase în picioare, nemișcată, cu obrazul încleștat, mototolind cu mâinile, stofa neagră a fustei. În cele din urmă, tăcu. Colonelul Julyan îi vorbi încet, cu blândețe.

— Doamnă Danvers, îi zise el, cunoști vreun motiv cât de îndepărtat, care ar fi putut îndemna pe doamna de Winter să se sinucidă?

Doamna Danvers își înghiți cuvintele. Își mototolea neconținut fusta și clătina din cap.

— Nu, zise ea. Nu.

— Vezi? zise repede Favell. E cu neputință. Ea știe că și mine. Ți-am mai spus o dată.

— Taci din gură, te rog, spuse colonelul Julyan. Las-o pe doamna Danvers să se gândească. Suntem cu toții de părere că la prima vedere lucrul pare absurd și lipsit de sens. Nu discut sinceritatea, nici autenticitatea scrisorii. Ți-a scris-o în timpul

pe care l-a petrecut la Londra. Avea să-ți spună ceva... Poate că, dacă am ști ce anume, am avea dezlegarea acestei probleme îngrijorătoare. Dă doamnei Danvers scrisoarea s-o citească. Poate că o să ne poată lămuri.

Favell ridică din umeri. Scoase scrisoarea din buzunar și o aruncă pe jos, la picioarele doamnei Danvers. Ea se aplecă și o ridică. Noi îi priveam buzele mișcându-se, pe când o citea. Ea o citi de două ori. Apoi clătină din cap.

— Asta nu înseamnă nimic, zise ea. Nu știu despre ce voia să-ți vorbească. Dacă ar fi avut ceva însemnat de mărturisit domnului Jack, mi-ar fi vorbit mai întâi mie.

— N-ai văzut-o în seara aceea?

— Nu, plecasem. Am petrecut după-amiaza și seara la Kerrith. N-o să mi-o iert niciodată. Niciodată, până la ultima mea suflare.

— Așadar nu știai să aibă nicio preocupare, nu poți să ne dai nicio sugestie, doamnă Dan vers? Aceste cuvinte: „*Am să-ți spun ceva*” nu-ți reamintesc nimic?

— Nu, domnule, răspuse dânsa. Absolut nimic.

— Știe cineva cum și-a petrecut ultima zi la Londra?

Nimeni nu răspuse. Maxim clătină din cap. Favell înjura încet.

— Ascultați, zise el, dânsa a lăsat scrisoarea asta la mine acasă la trei după-amiază. A văzut-o portăreasa. O fi pornit la drum ca să se înapoieze numai decât după aceea. Trebuie să fi gonit cu mașina ca fulgerul.

— Doamna de Winter avea oră la coafor de la douăsprezece la unu jumătate, zise doamna Danvers. Îmi amintesc, pentru că am telefonat cu câteva zile înainte. De la douăsprezece la unu jumătate. Mânca totdeauna la club, când ieșea de la coafor, ca să poată sta cu bigudiurile în păr. E mai mult ca sigur că a mâncat și în ziua aceea la club.

— Să spunem că i-a trebuit jumătate de ceas ca să mănânce. Ce-a făcut de la două la trei? Ar trebui să verificăm asta, spuse colonelul Julyan.

— Doamne, Dumnezeule, ce poate să intereseze asta? exclamă Favell. Ea nu s-a sinucis și ăsta e singurul lucru care

are însemnătate.

— Am agenda ei în odaia mea, zise încet doamna Danvers. Am păstrat toate lucrurile astea. Domnul de Winter nu mi le-a cerut niciodată. Poate să-și fi însemnat întâlnirile din ziua aceea. Era foarte ordonată, însemna totul și făcea o cruce în dreptul lucrurilor pe care le făcuse. Dacă credeți că poate să ajute la ceva, mă duc să aduc agenda.

— Ce spui, de Winter? întrebă colonelul Julyan. Ai vreo obiecție de făcut ca să cercetăm agenda?

— Firește că nu. Ce obiecție aș avea?

Văzui încă o dată cum colonelul Julyan îi aruncă o privire pătrunzătoare și curioasă. De astă dată a observat și Frank. Îl văzui pe Frank că-l privește și el pe Maxim, apoi întoarce ochii spre fereastră. Tulburată, mă ridicai și mă apropiai de fereastră. Mi se părea că nu mai plouă atât de tare. Mânia cerului trecuse. Ploaia care cădea acum avea un zgomot mai liniștit și mai înăbușit. Lumina cenușie a amurgului cuprinsese cerul. Pajiștile erau întunecate și ude. Auzii camerista, deasupra mea, trăgând perdelele pentru noapte, oblonind ferestrele care încă nu fuseseră închise. Mica rutină zilnică se desfășura în mod inevitabil. Perdelele trase, pantofii puși în fața ușii spre a fi curățați, halatul întins pe scaunul din baie, robinetul de la baie deschis. Paturile făcute, papucii înaintea paturilor. Și noi stăm acolo, în bibliotecă, tăcuți, știind în adâncul sufletelor noastre că acuzația care i se aducea lui Maxim era o chestiune de viață sau de moarte.

Mă întorsei auzind zgomotul ușii care se închise încet. Era doamna Danvers. Se întorcea cu agenda în mână.

— Aveam dreptate, zise dânsa liniștit. Își însemnase după cum am spus, întâlnirile. Iată-le pe acelea din ziua morții ei.

Deschise agenda, o agendă de piele roșie. O dădu colonelului Julyan. El scoase din nou ochelarii din tocul lor. Urmă o tăcere lungă, pe cinci el cerceta pagina. În clipa aceea, pe când el citea pagina agendei, iar noi așteptam în picioare, plutea ceva în atmosferă, care mă înspăimântă mai mult decât. Tot ce se întâmplase în seara respectivă.

Îmi înfipsei unghiile în palme. Nu-l puteam privi pe Maxim.

Colonelul Julyan n-auzea inima mea bătând și ieșindu-mi din piept?

— Ah! zise el cu degetul în mijlocul paginei.

O să se întâmple ceva, mă gândii eu, ceva îngrozitor”.

— Da, reluă el, asta-i. Coaforul la prânz, așa cum a spus doamna Danvers. Și o cruce. A fost deci acolo. Masa la club și o cruce. Dar ce-i aici? Ora două, Baker. Cine era Baker?

Îl privi pe Maxim, care clătină din cap, apoi pe doamna Danvers.

— Baker? repetă ea. Ea nu cunoștea niciun Baker. N-am auzit niciodată de numele ăsta.

— E totuși însemnat aici, zise colonelul Julyan, întinzându-i agenda. Uită-te și dumneata: Baker. A făcut o cruce mare alături, ca și când ar fi vrut să rupă creionul. L-a văzut, desigur, pe acest Baker, oricine ar fi el.

Doamna Danvers privea numele înscris în agendă și crucea neagră de alături.

— Baker, zise ea, Baker...

— Cred că dacă am ști cine-i acest Baker, am da de fondul problemei, spuse colonelul Julyan. Ea n-a căzut pe mâna cămătarilor, nu-i așa?

Doamna Danvers îl măsură din cap până în picioare disprețuitoare.

— Doamna de Winter? făcu dânsa.

— Sau a șantajștilor? urmă colonelul Julyan, îndreptându-și privirea spre Favell.

Doamna Danvers clătină din cap.

— Baker, repetă ea, Baker...

— N-avea neplăceri, nimeni care s-o amenințe, nimeni de care să se teamă?

— Doamnei de Winter să-i fie teamă? zise doamna Danvers. Nu se temea de nimeni și de nimic. Nu era decât un lucru care o neliniștea, gândul de a îmbătrâni, de a fi bolnavă, de a muri în patul ei. Mi-a spus de o sută de ori: „Când o să mor, Danny, aș vrea să se termine repede ca atunci când suflă în lumânare”. E singurul lucru care m-a consolată după moartea ei. Se pare că nu suferi când te îneci, nu-i așa?

Se uită, scrutătoare, la colonelul Julyan, dar el. Nu răspunde. Șovăia, își răsuca mustața. Îl văzui aruncând o nouă privire spre Maxim.

— La ce bun toate fleacurile astea, zise Favell înaintând. Ne îndepărtăm de chestiune. Ce amestec are Baker în toate astea? E probabil un negustor de ciorapi de mătase sau de produse de frumusețe. Dacă ar fi avut cea mai mică însemnătate, Danny l-ar fi cunoscut. Rebecca n-avea taine față de Danny.

Dar eu o priveam pe doamna Danvers. Ținea agenda și întorcea paginile. Deodată exclamă:

— E ceva aici, la ultima pagină cu numerele de telefon. Baker! Și un număr alături: 0488; dar nu-i trecut numele biroului.

— Bravo, Danny! zise Favell. Te-ai șmecherit la bătrânețe. Dar cu un an prea târziu. Dacă ai fi făcut treaba asta acum un an, ar fi putut avea un folos.

— Da, zise colonelul Julyan; iată numărul 0488 alături de Baker. De ce n-a trecut numele biroului?

— Încearcă la toate birourile din Londra, rânji Favell. O să-ți pierzi toată noaptea, dar nu suntem prea grăbiți. Max nu se uită la nota de plată a telefonului, nu-i așa Max? Vrei să câștigi timp și eu în locul dumitale aș face la fel.

— E ceva alături de număr, dar nu se vede prea bine, zise colonelul Julyan. Aruncă o privire, doamnă Danvers. Nu-i oare un M?

Doamna Danvers reluă agenda.

— Poate, zise ea, cu îndoială. De obicei nu făcea așa pe M., dar poate că a scris foarte repede. Da, s-ar putea să fie un M.

— Mayfair, 0488, zise Favell, ce cap, ce geniu!

— Atunci, zise Maxim, aprinzându-și prima lui țigară, trebuie să facem ceva. Frank du-te și telefonează la Londra și cere Mayfair 0488.

Durerea din pieptul meu se accentua. Stăteam nemișcată, cu mâinile atârând în jos. Maxim nu mă privea.

— Haide, Frank, zise el. Ce aștepți?

Frank se duse în odăiță. Noi așteptărăm, în timp ce el cerea numărul. Se întoarse peste o clipă.

— O să mă cheme, zise dânsul în șoaptă.

Colonelul Julyan își încrucișă brațele la spate și începu să umble în lung și în larg prin odaie. Nimeni nu spunea nimic. După vreo patru minute, se auzi zbârnâind soneria telefonului, stridentă, stăruitoare, cu sunetul acela enervant și monoton ce vestește comunicațiile interurbane. Frank se duse să răspundă:

— Mayfair 0488? întrebă el. Puteți să-mi spuneți dacă aveți pe cineva cu numele de Baker? Ah! Iertați-mă. Da, trebuie să fie greșit numele. Mulțumesc mult.

Se auzi pocnetul receptorului pus înapoi în furcă. Apoi Frank se întoarse în bibliotecă. „Lady Eastleigh are numărul 0488 Mayfair. E o casă din strada Grosvenor. N-au auzit niciodată vorbindu-se de Baker”.

Favell izbucni într-un hohot de râs ca o gălgâire de ape.

— Măcelarul, brutarul, lumânărarul... Și-au pierdut cu toții firea dintr-un fleac, zise el. Ei bine, trebuie să continuăm, domnule detectiv. Care e biroul următor pe lista dumitale?

— Încearcă la Museum, zise doamna Danvers.

Frank îl privi pe Maxim.

— Du-te, zise Maxim.

Comedia reîncepu. Colonelul Julyan își reluă plimbarea în odaie. Din nou trecură cinci minute și se auzi soneria telefonului. Frank se duse să răspundă. Lăsase ușa larg deschisă.

— Alo? Museum 0488? Ați putea să-mi spuneți dacă aveți pe cineva cu numele de Baker? Oh... Ah! Cine vorbește? Un paznic de noapte? Da, da, înțeleg. Nu birourile. Nu, firește. Ați putea să-mi dați adresa? Da, e ceva destul de important. El se întrerupse. Ne spuse peste umăr: – Cred că am dat de el.

O, Dumnezeule, fă să nu fie adevărat. Fă să nu fie descoperit Baker. Doamne, te rog, fă ca Baker să fie mort. Eu prevedeam cine era Baker. Știussem imediat, îl priveam pe Frank, prin ușă, îl văzui deodată aplecându-se, luând un creion și o bucată de hârtie.

— Alo? Nu, nu plec. Puteți să-mi silabisiți numele? Mulțumesc. Mulțumesc mult. Bună seara. El se întoarse în

biblioteca, ținând în mână bucata de hârtie. Frank, care-l iubea pe Maxim și care nu știa că bucățița aceea de hârtie ținută în mână era singurul element de dovadă ce avea vreo valoare în tot coșmarul acestei seri; Frank, care nu știa că arătând-o, îl putea distruge pe Maxim, tot atât de sigur, ca și când ar fi avut un pumnal în mână și l-ar fi lovit pe la spate.

— Era paznicul de noapte al unei case din Bloomsbury, zise el. Nimeni nu locuiește acolo. Casa era închiriată unui doctor, care dădea ziua consultații. Se pare că Baker nu mai profesează și că a părăsit casa acum șase luni. Dar o să-l găsim ușor. Paznicul mi-a dat adresa lui. Am scris-o pe hârtia asta.

CAPITOLUL 25

ÎN CLIPA ACEEA

MAXIM MĂ privi. Mă privi pentru prima oară în seara aceea. I-am citit în ochi salutul de rămas-bun. Era ca și cum s-ar fi sprijinit de bastingajul unui pachebot, iar eu aș fi rămas pe chei. Alți oameni îi vor atinge umerii lui, umărul meu, dar noi nu-i vom vedea. Și nu ne vom mai vorbi., căci vântul și distanța ar împrăștia sunetul glasurilor noastre. Dar i-aș vedea ochii și el i-ar vedea pe ai mei înainte ca vasul să părăsească cheiul. Favell, doamna Danvers, colonelul Julyan, Frank, cu bucățica lui de hârtie în mână, nu mai existau în acea clipă. Acea fracțiune de timp, suspendată între două secunde, era a noastră, neîntinată. Apoi el se întoarse și întinse mâna spre Frank.

— Perfect, zise el. Și care-i adresa aceasta?

— Undeva, lângă Barnett, în cartierul de nord al Londrei, zise Frank, dându-i hârtia. Dar n-are telefon. Nu-l putem chema.

— Ai făcut o treabă bună, Crawley, zise colonelul Julyan, ca și dumneata, doamnă Danvers. Acum problema a devenit mai limpede pentru dumneata?

Doamna Danvers clătină din cap.

— Doamna de Winter n-a avut niciodată nevoie de doctor. Ca toți oamenii robuști, îi disprețuia. L-am chemat doar o dată pe doctorul Phillips din Kerrith, când și-a scrântit încheietura mâinii. N-am auzit niciodată vorbindu-se de acest doctor Baker, ea nu i-a rostit niciodată numele înaintea mea.

— V-am spus că trebuie să fie un fabricant de produse de frumusețe, zise Favell. Și ce importanță are asta? Dacă ar fi fost ceva însemnat, Danny ar fi știut. Vă spun că trebuie să fie un fel de nebun care a descoperit un nou sistem de vopsit părul sau de albit pielea. În dimineața aceea cineva i-o fi dat Rebeccai adresa la coafor și ea probabil s-a dus acolo după-amiază, din simplă curiozitate.

— Nu, zise Frank, cred că te înșeli. Baker nu era un șarlatan. Paznicul de noapte de la Museum 0488 mi-a spus că era un ginecolog foarte cunoscut.

— O, zise colonelul Julyan, trăgându-se de mustață, o fi fost totuși suferindă. E curios că n-a suflat nimănui vreo vorbă, nici măcar dumitale, doamnă Danvers.

— Era prea slabă, zise Favell. Eu i-o spuneam, dar ea râdea. Spunea că o prinde bine. Poate că l-a consultat pe Baker ca să-i ceară un regim.

— Asta ți se pare cu puțință, doamnă Danvers? întrebă colonelul Julyan.

Doamna Danvers clătină încet capul. Părea uluită de cele ce aflasem despre Baker.

— Nu înțeleg, zise ea. Nu știu cine-i Baker ăsta. Un doctor Baker! De ce nu mi-a spus nimic? De ce mi-a ascuns? Îmi povestea doar totul.

— Poate că nu voia, să te neliniștească, zise colonelul Julyan. Probabil că a stabilit o întâlnire cu el, l-a consultat și te-ar fi înștiințat la întoarcere.

— Și scrisoarea către domnul Jack, spuse deodată doamna Danvers. Scrisoarea aceea către domnul Jack: „*Am să-ți spun ceva. Trebuie să te văd*”. Voia să-l înștiințeze și pe el?

— E adevărat, zise încet Favell. Uităm scrisoarea. El o scoase din buzunar și citi tare: „*Am să-ți spun ceva și vreau să te văd cât mai curând cu puțință. Rebecca*”.

— Nu încape nicio îndoială, spuse colonelul Julyan, întorcându-se spre Maxim. În privința asta, aș pune rămășag pe mii de lire. Voia să-i comunice lui Favell rezultatul consultației doctorului Baker.

— În definitiv, poate că ai dreptate, zise Favell. Se pare că exista o legătură între scrisoare și această întâlnire. Dar, despre ce era vorba, asta aș vrea să știu? Ce avea?

Adevărul răsărise în fața lor și ei nu-l vedeau. Erau toți în picioare privindu-se și nu se înțelegeau. Nu îndrăzneau să mă uit la ei. Nu îndrăzneau să mă mișc, de teamă să nu mă trădez. Maxim nu spunea nimic. Se întorsese la fereastră și privea în grădina care era tăcută, întunecată și liniștită. Ploaia

încetase în sfârșit, dar picături cădeau din frunzele ude și din jgheabul de deasupra ferestrelor.

— Trebuie să fie ușor de verificat, zise Frank. Iată adresa actuală a doctorului. Îi pot scrie și întreba dacă își amintește de o vizită făcută anul trecut de doamna de Winter.

— Nu știu dacă ar ține seama de asta, zise colonelul Julyan. Știi, secretul profesional... Singurul mijloc de a afla ceva e ca de Winter să-l vadă în particular și să-i explice împrejurările. Ce spui, de Winter?

Maxim plecă de la fereastră.

— Sunt gata să fac orice crezi că-i util, spuse dânsul liniștit.

— Cât timp câștigat, hai? zise Favell. Câte lucruri nu se pot face în douăzeci și patru de ceasuri? Să iei trenul, să te urci pe un pachebot, să zbori cu avionul...

Văzui privirea vie a doamnei Danvers plimbându-se repede de la Favell la Maxim și atunci îmi dădui seama că doamna Danvers nu știa de învinuirea lui Favell.

Începea, în sfârșit să înțeleagă. I-o citeam pe față. Pe ea era înscrisă îndoiala, apoi uimirea amestecată cu ura, după aceea siguranța. Din nou, mâinile ei lungi și ciolănoase mototoliră nervos stofa rochiei și-și umezi buzele cu limba. Îl privea într-una pe Maxim. Nu-l slăbea de loc din ochi. „E prea târziu, gândii eu, ea nu mai poate nimic împotriva noastră, răul a fost făcut. Maxim n-o observase sau dacă era conștient de prezența ei, n-o trăda prin niciun semn.

El vorbea cu colonelul Julyan.

— Ce zici? întrebă el. Să mă duc mâine dimineată la adresa asta din Barnett? Pot telegrafia lui Baker să mă să mă aștepte.

— N-o să plece singur, zise Favell râzând scurt. Am dreptul să cer asta, nu? Trimite-l cu inspectorul Welch și nu voi mai face nicio obiecție.

Numai dacă doamna Danvers nu s-ar uita așa la Maxim. Și Frank observase asta. O privea cu atenție, uluit, neliniștit. Îl văzui aruncând o privire pe bucățița de hârtie, pe care însemnase adresa doctorului Baker. Apoi îl privi cu luare-aminte pe Maxim. Cred că în clipa aceea o intuiție a adevărului trebuie să-și fi croit drum în conștiința lui, căci se făcu galben

ca ceara și puse hârtia pe masă.

— Nu văd la ce l-am amesteca pe inspectorul Welch în această chestiune... deocamdată, zise colonelul Julyan.

Glasul lui era deosebit, mai aspru. Nu-mi plăcea felul în care spusese „deocamdată”. De ce spusese asta?

— Dacă îl însoțesc pe domnul de Winter, stau cu el tot timpul și-l aduc aici, ești mulțumit? întrebă el.

Favell îl privi pe Maxim, apoi pe colonelul Julyan. Expresia chipului lui era urâtă, preocupată și avea și o lumină de triumf în ochii lui albaștri, luminoși.

— Da, zise el încet. Cred că da. Dar pentru mai multă siguranță, v-ar deranja dacă vin și eu?

— Nu, zise colonelul Julyan. Cred, din nenorocire, că ai dreptul să ceri asta. Dar dacă vii, am și eu dreptul să-ți pretind să nu fii beat.

— Nu te sinchisi de asta, replică Favell, care începu să zâmbească. O să fiu foarte sobru. Sobru ca și judecătorul care îl va condamna pe Maxim peste trei luni. Încep să cred că acest doctor Baker ne va oferi dovada tezei mele.

Ne privi pe rând și începu să râdă. Cred că și el înțelesese, în sfârșit, sensul acestei vizite la medic.

— Ei bine? zise el. La cât plecăm mâine dimineață?

Colonelul Julyan se uită la Maxim.

— La cât poți să fii gata?

— La ce oră vrei, spuse Maxim.

— La nouă?

— La nouă, zise Maxim.

— Și cum vom ști că n-o va șterge în noaptea asta? întrebă Favell. Ar fi de ajuns să meargă la garaj și să-și ia mașina.

— Cuvântul meu îți ajunge? întrebă Maxim, întorcându-se spre colonelul Julyan. Și pentru întâia oară, colonelul Julyan șovăi. Îl văzui privindu-l pe Frank. O roșeață acoperi chipul lui Maxim. Îi văzui vinișoara zbătându-se pe frunte.

— Doamnă Danvers, zise el încet, când doamna de Winter și cu mine o să ne urcăm diseară să ne culcăm, vrei să vii să încui ușa pe dinafară? Și ne vei trezi mâine dimineață la șapte.

— Da, domnule, zise doamna Danvers. Avea ochii ațintiți

asupra lui și mâinile ei continuau să mototolească fusta.

— Va să zică ne-am înțeles, spuse colonelul Julyan cu bruschețe. Voi fi aici mâine, exact la nouă. Ai loc pentru mine în mașină, de Winter?

— Da, zise Maxim.

— Iar Favell o să ne urmeze într-a lui?

— Pe urmele dumitale, dragă prietene, pe urmele dumitale, zise Favell.

Colonelul Julyan veni la mine și-mi luă mâna.

— Noapte bună, îmi ură el. N-am nevoie să-ți spun ce simt pentru dumneata în clipa asta. Încearcă să-ți culci devreme bărbatul. O să aibă o zi obositoare.

Îmi țin o clipă mâna, apoi se depărtă. Îmi ocolea ochii. Îmi privea bărbia. Frank ținu ușa deschisă, ca să-l lase să iasă. Favell se aplecă și luă din cutia de țigări câteva, ca să-și umple tabachera.

— Cred că nu mă opriți la masă, zise dânsul.

Nimeni nu-i răspunse. El își aprinse o țigară și scoase un nor de fum.

— O să petrec deci o noapte foarte liniștită la hanul de pe șosea, care are o servitoare sașie, zise el. Ce noapte, Dumnezeu! Nu-i nimic, o să mă gândesc la ziua de mâine. Noapte bună, Danny, draga mea. Nu uita să-l încui pe domnul de Winter, nu-i așa?

Se îndreptă apoi spre mine cu mâna întinsă.

Ca un copil prost-crescut, le dusei pe ale mele la spate. El râse și se înclină.

— Ce păcat, nu-i așa? spuse dânsul. Un domn răutăcios ca mine, care vă strică totul. Nu vă sinchisiți, o să fie pasionant pentru dumneavoastră când presa scandalosă va începe să publice povestea vieții voastre și când veți vedea în manșetă: „De la Monte Carlo la Manderley. Aventurile soției unui ucigaș”. Mai mult noroc pentru data viitoare.

El plecă făcând un semn cu mâna spre Maxim, care rămăsese lângă fereastră.

— La revedere, dragul meu, zise el. Visuri plăcute și profitați de noaptea voastră îndărătul ușii încuiate.

Se întoarse spre mine rîzînd, apoi ieși. Doamna Danvers îl urmî. Am rîmas singurî cu Maxim. El continua sî stea lîngî fereastrî. Nu se apropie de mine. Jasper veni î n fuga mare din hol.

Fusese ținut de o parte toatî seara. Se repezi spre mine, mușcîndu-mi, î n joacî, marginea fustei.

— Vin ș i eu cu tine mîine, î i zisei lui Maxim. Voi merge cu tine la Londra î n mașinî.

El nu rîspunse numaidecî t. Privea mereu pe fereastrî. Apoi zise cu glas neexpresiv:

— Da, trebuie sî fim î mpreunî.

Frank se întoarse. El se opri cu mîna pe clanța uș ii.

— Favell ș i colonelul Julyan au plecat, zise el.

— Bine, Frank, spuse Maxim.

— Pot face ceva pentru voi? întrebî Frank. Sî telegrafiez, sî aranjez ceva? Nu cer altceva decî t sî veghez toatî noaptea, dacî asta poate sî vî fie de vreun folos. Ah, am sî trimit telegrama aceea lui Baker.

— Nu te frîmînta, zise Maxim. Deocamdatî, nu-i nimic de fîcut. Poate mai tîrziu. Vom vedea asta la timpul potrivit. Astî searî vrem sî fim singuri. Ne î nțelegi, nu?

— Da, spuse Frank, firește.

El așteptî o clipî î n prag.

— Noapte bunî, zise el.

— Noapte bunî, rîspunse Maxim.

Cînd Frank plecî ș i uș a se î nchise din nou î n urma lui, Maxim se apropie de mine, lîngî cîmin. Deschisei braț ele ș i el se repezi la pieptul meu ca un copil. Î l î mbrîț iș ai. Am stat multî vreme aș a, fîrî sî spunem ceva. Î l țineam lipit de mine ș i-l mîngîiam cum l-aș fi mîngîiat pe Jasper, dacî Jasper s-ar fi rînit ș i ar fi venit sî mi se plîngî.

— Vei veni lîngî mine î n mașinî, zise el.

— Da, î i rîspunsei.

— Julyan nu va spune nimic.

— Nu.

— Vom avea ș i noaptea de mîine, spuse dînsul. Nu vor face nimic numaidecî t, poate nu î nainte de douîzeci ș i patru de

ceasuri.

— Nu, spusei eu.

— Acum nu mai sunt așa de severi, zise el. Te lasă să vezi oameni. Și procesul durează foarte mult. Voi încerca să-l iau pe Hastings ea avocat, dacă pot. E cel mai bun. Hastings sau Birkett. Hastings îl cunoștea pe tata.

— Da, îi răspunsei.

— Va trebui să-i spun adevărul, zise el. E mai ușor pentru ei. Așa știi ce au de făcut.

— Da, am spus eu.

Ușa se deschise și intră Frith. Îl îndepărtai pe Maxim. Stam în picioare, țeapănă și convențională, așezându-mi părul.

— Pot să servesc masa? întrebă dânsul, sau vă schimbați întâi?

— Frith, azi n-o să ne îmbrăcăm de seară.

— Bine, doamnă.

El lăsă ușa deschisă. Robert veni să tragă perdelele. Așeză pernele, aranjă la loc cărțile și ziarele pe masă. Luă whisky-ul, sifonul și scrumierele murdare. Îl văzusem făcând aceste lucruri pe care le executa ca un rit, aproape în toate serile de când eram la Manderley, dar în seara aceea gesturile lui căpătau un înțeles deosebit ca și când amintirea lor ar trebui să dănuie totdeauna, ca să pot spune, multă vreme după aceea, într-o altă viață: „îmi amintesc aceea clipă”.

Apoi Frith veni să anunțe masa.

Îmi amintesc toate amănuntele din seara aceea. Îmi amintesc supa rece, în cești, fileurile de limbă-de-mare și pulpa de miel.

Îmi amintesc smântâna cu zahăr și gustul acrișor al caramelului.

În sfeșnicele de argint erau lumânări albe, subțiri și foarte înalte. Și aici perdelele trase îndepărtau lumina posomorâtă și cenușie a serii. Părea ciudat că stăteam în sufragerie și nu vedeam pajiștile. Era ca un început de toamnă.

Beam cafeaua în bibliotecă când țârâi soneria telefonului. De data asta am răspuns eu. Recunoscui la celălalt capăt glasul Beatricei.

— Tu ești? zise ea, am încercat de câteva ori să telefonez. Nu era liber.

— Oh, răspunsei, ce neplăcut.

— Am primit ziarele de seară acum două ceasuri, spuse dânsa și sentința ne-a dat o grea lovitură. Ce spune Maxim?

— A fost o lovitură pentru toată lumea, spusei eu.

— Dar dragă, asta-i absurd. De ce s-ar fi sinucis Rebecca? Ar fi fost ultima persoană din lume care ar fi putut săvârși așa ceva. Trebuie să fie o greșeală!

— Nu știu, zisei eu.

— Ce spune Maxim? Unde-i?

— Am avut oaspeți, pe colonelul Julyan și pe alții. Maxim e foarte obosit. Măine plecăm la Londra.

— Dar de ce, Doamne sfinte?

— E în legătură cu sentința. Nu-ți pot explica prea bine.

— Ar trebui să obțineți anularea sentinței, spuse ea. E ridicol, complet ridicol. Și toată această publicitate oribilă e atât de proastă pentru Maxim... Îi va face rău

— Da, zisei eu.

— Colonelul Julyan ar putea, desigur, să întreprindă ceva, spuse dânsa. E magistrat. La ce slujesc magistrații? Bătrânul Hoorridge din Lanyon trebuie să-și fi pierdut capul. Și care-i motivul invocat? E cel mai absurd lucru pe care l-am auzit în viața mea. Trebuie vorbit cu Tabbe. Cum poate să știe că găurile acelea din vas au fost făcute dinadins sau nu? Giles spune că nu încapă îndoială că stâncile au găurit iahtul.

— Ei par să creadă că nu.

— Dacă aș fi putut măcar să vin acolo, zise ea. Aș fi cerut să fiu audiată. Nimeni nu pare să fi depus vreun efort. Maxim e tare zdruncinat?

— E obosit, zisei eu. Mai ales obosit.

— Aș vrea să pot veni la Londra cu voi, spuse ea, dar nu cred că-i posibil. Roger are friguri, sârmanul, și infirmiera pe care o avem e o idioată fără pereche, n-o poate suferi. În niciun caz nu-l pot părăsi.

— Sigur, răspunsei eu, nu trebuie.

— Unde o să fiți la Londra?

— Nu știu. Toate astea sunt destul de confuze.

— Spune-i lui Maxim să încerce să obțină schimbarea sentinței. E atât de neplăcut pentru familie... Am spus tuturor că-i o prostie. Rebecca nu s-ar fi sinucis niciodată. Nu era femeia care să facă așa ceva. Tare aș vrea să scriu chiar eu judecătorului.

— E prea târziu, zisei eu. Mai bine nu te-ai ocupa de asta. N-ar folosi la nimic.

— Mă surprinde atâta prostie, zise ea. Giles și cu mine credem că dacă găurile n-au fost făcute de stânci, atunci sunt treaba vreunui vagabond sau a altcuiva.

Maxim mă chemă din bibliotecă.

— Nu poți să i-o retezi? Despre ce vorbește?

— Beatrice, zisei eu extenuată, o să încerc să-ți telefonez de la Londra.

— Și dacă l-aș înștiința pe Dick Godolphin? Întrebă dânsa. E deputatul vostru. Îl cunosc foarte bine, mult mai bine decât Maxim. A învățat împreună cu Giles la Oxford. Întreabă-l pe Maxim dacă vrea să-i telefonez lui Dick, să vadă dacă se poate casa verdictul.

— Nu mai merită osteneală, zisei eu. N-ar sluji la nimic. Te rog, Beatrice, să nu faci nimic. Asta n-ar putea pricinui decât rău, mult rău. Rebecca putea să fi avut vreun motiv pe care noi să nu-l cunoaștem. Te rog Beatrice, lasă baltă asta...

Ah, mulțumesc lui Dumnezeu că n-a venit azi la noi! Dumnezeu fie binecuvântat măcar pentru asta. Se mai auzi un zbârnâit în receptor. Auzii glasul Beatricei strigând: „Alo, alo, nu întrerupeți!” apoi urmă un declic și tăcerea:

Mă întorsei extenuată, în bibliotecă. Câteva clipe mai târziu telefonul începu să sune iar. Nu mă mișcai. Îl lăsai să sune. Stam la picioarele lui Maxim. Telefonul suna mereu. Nu mă ridicai. În cele din urmă încetă ca într-o tresărire de exasperare. Ceasul de pe cămin bătu ora zece. Maxim mă înlănțui și mă atrase spre el. Începurăm, să ne îmbrățișem cu înfrigurare, cu deznădejde, ca doi amanți vinovați, care se sărută prima oară.

CAPITOLUL 26

CÂND M-AM TREZIT A

DOUA ZI dimineață, puțin după ora șase, m-am sculat și m-am dus la fereastră, pe iarbă plutea o rouă cețoasă, care semăna cu bruma, iar copacii erau învăluiți de negură alburie. Aerul era rece, bătea un vântuleț tăios și mirosea a toamnă friguroasă și calmă.

Aplecată pe marginea ferestrei, privind grădina de trandafiri, unde florile se aplecau pe tulpinile lor, cu petalele ruginii și strivite de ploaia serii, vedeam întâmplările din ajun într-o depărtare ireală. Aici, la Manderley, începea o nouă zi, lucrurile din grădină nu erau atinse de grijile noastre. Un mierloi zbură deasupra grădinii de trandafiri, spre pajiște, cu fâlfâiri scurte și repezi de aripi, coborând din când în când pe pământ să caute hrană cu ciocul lui galben. Un sturz își vedea și el de treabă, ca și două mici codobaturi care se urmăreau și un stol zgomotos de vrăbii. Un pescăruș plana sus, în aer, tăcut și liniștit, apoi bătu din aripi și pieri spre pădure și Valea Fericită. Aceste lucruri continuau, nu puteau fi schimbate de grijile și neliniștile noastre. În curând vor veni grădinarii, care vor mătura de pe pajiști primele frunze căzute și vor grebla aleile. Gălețile vor zângăni în curtea din spatele casei, fetița de la bucătărie va începe să vorbească, prin ușa deschisă, cu oamenii de la fermă. Mirosul plăcut al șuncii va umple bucătăria. Servitoarele vor trage perdelele groase la ferestre.

Câinii vor ieși din coșul lor, cățărându-se, vor căsca, se vor întinde, vor fugi pe terasă și vor clipi din ochi privind cele dintâi încercări ale soarelui palid ca să iasă din ceață. Robert va pune masa pentru micul dejun, va aduce prăjiturelele uscate, ouăle, chiselele de cristal pline cu miere sau cu dulceață, fructiera cu piersici, coșulețul cu struguri negri, proaspăt culeși din seră și acoperiți încă de brumă.

Servitoarele vor mătura salonașul, salonul; aerul curat și răcoros va intra prin ferestrele înalte. Fumul se va înălța din

căminuri și ceața toamnei se va risipi încetul cu încetul, copacii, povârnișurile și pădurile deslușindu-și formele; suprafața mării va străluci în soare dincolo de vale; farul înalt se va vedea pe promontoriu.

Pacea Manderley-ului. Liniște și farmec. Oricare ar fi viața ce se scurgea între pereții săi, oricare ar fi grija ce s-ar strecura în el, oricare ar fi neplăcerea sau durerea pe care ai simți-o, oricâte lacrimi s-ar revărsa aici, pacea de la Manderley nu va pieri, nici frumusețea acestei case nu va fi nimicită. Florile moarte vor înflori mereu, aceleași păsări își vor face cuiburile, aceiași copaci vor înfrunzi. Acest miros liniștit de mușchi se va răspândi în aer, albinele se vor întoarce, greierii se vor cuibări iar în adâncimea pădurii. Fluturii vor dănuți hora lor voioasă peste pajști, păianjenii își vor țese urzeala diafană, iar iepurașii, care n-au altă treabă decât să încalce hotarele domeniului, își vor vâri capetele printre tufișuri. O să existe mereu liliac și caprifoi, iar bobocii magnoliilor albe se vor deschide încetișor sub fereștile sufrageriei. Nimic n-o să tulbure vreodată Manderley-ul. El o să se odihnească mereu în cupa lui, ca un lucru fermecat, străjuit de păduri, ocrotit, pe când valurile mării se vor sparge, se vor îndepărta și vor reveni pe micul prundiș.

Maxim continua să doarmă și eu nu l-am trezit. Ziua noastră avea să fie lungă și obositoare. Șoseaua cu stâlpi telegrafici, monotonia pasajelor de trecere ale circulației, încetinirea vitezei pe străzile Londrei. Nu știam ce ne așteaptă la capătul călătoriei. Viitorul ne era necunoscut. Undeva, în nordul Londrei, trăia un om numit Baker, care n-auzise niciodată de noi, dar care ținea viitorul nostru în podul palmei lui. În curând și el se va trezi, se va întinde, căscând, văzându-și de treburile zilnice. Plecai de la fereastră și mă dusei să-mi pregătesc baia. Aceste lucruri mărunte aveau aceeași însemnătate pentru mine, ca și gesturile lui Robert aranjând biblioteca, cu o seară înainte. Făcusem de multe ori, automat, aceste lucruri, dar azi, în mod conștient cufundam buretele în apă, îmi pregătii halatul pe scaun, mă întinsei în baie și lăsai să-mi curgă apa pe trup. Fiecare clipă era prețioasă, cuprindea

o esență a nemărginitului. Când mă întorsei în odaie să mă îmbrac, am auzit un pas ușor oprindu-se în fața ușii și cheia întorcându-se încet în broască. Urmă o clipă de tăcere, apoi pașii se depărtară. Era doamna Danvers. Nu uitase. Percepușem același zgomot cu o seară înainte, când ne urcasem în cameră. Nu se auzise decât zgomotul pașilor și învârtitul cheii în broască. Faptul mă trezi la realitate și la sentimentul viitorului foarte apropiat.

Terminai cu îmbrăcatul și pregătii baia lui Maxim. Clarice ne aduse ceaiurile. Îl trezii pe Maxim. El mă privi întâi ca un copil uimit, apoi îmi întinse brațele. Băurăm ceaiul. Maxim se sculă ca să se ducă să facă baie, și eu începui să-mi fac, metodic, valiza. Poate că o să fim siliți să dormim la Londra...

Împachetai periile pe care mi le dăruise Maxim, o cămașă de noapte, Un capot, papucii, o rochie și o pereche de pantofi de schimb. Valiza mea nu mi se părea de loc cunoscută atunci când am scos-o din fundul dulapului. Mi se părea că nu m-am slujit de ea de foarte multă vreme; totuși nu trecuseră decât patru luni. Mai purta încă urma cretei de la vama din Calais. Într-un buzunar am găsit un bilet de concert de la cazinoul din Monte Carlo.

L-am mototolit și l-am aruncat în coșul de hârtii. Aparținea altei epoci, altei lumi.

Odaia mea începea să semene cu toate odăile pe care le părăsești. Masa de toaletă era goală, fără perii. Pe jos, hârtie, și o etichetă veche. Paturile în care dormisem aveau o înfățișare groaznic de goală. Prosoape mototolite se îngrămădeau pe jos, în baie. Îmi pusei pălăria ca să nu mă mai urc, îmi luai geanta, mânușile, valiza. Mă uitai în jurul meu ca să mă încredințez că n-am uitat nimic. Ceața se risipea, soarele pătrundea prin ea și alcătuia desene pe covor. Ajunsă la mijlocul drumului pe coridor, avui impresia ciudată, inexplicabilă, că trebuie să mă întorc și să-mi privesc încă o dată odaia. Rămăsei o clipă să contemplan dulapul deschis, patul gol și tava de ceai pe masă. Le priveam, înregistrându-le pentru totdeauna în gând, întrebându-mă de unde au aceste lucruri puterea să mă înduioșeze, să mă întristeze ca niște copii care ar vrea să mă

împiedice să plec.

Coborâi să mănânc. În sufragerie era rece, căci soarele nu ajunsese încă la ferestre și cafeaua fierbinte și tare și slănina hrănitoare erau binevenite. Maxim și cu mine mâncam în tăcere. Din când în când el se uita la pendulă. L-am auzit pe Robert punând valizele și pătura în hol, apoi zgomotul mașinii, care fu trasă în fața peronului.

Ieșii pe terasă. Ploaia purificase atmosfera și gazonul avea un miros proaspăt și agreabil. Va fi plăcut când soarele se va înălța pe cer. Mă gândii la plimbarea pe care am fi putut-o face în vale, înainte de masă și la odihna de sub castan, cu cărți și ziare. Închisei o clipă ochii și simții căldura soarelui pe chipul și pe mâinile mele.

Maxim mă chemă. Intrai și Frith mă ajută să-mi pun pardesiul. Auzii zgomotul unui al doilea automobil. Era Frank.

— Colonelul Julyan te așteaptă la poartă, zise el. A socotit inutil să mai urce până în casă.

— Bine, zise Maxim.

— O să fiu la birou toată ziua și o să-ți aștept telefonul, spuse Frank. Poate că o să ai nevoie de mine la Londra, după ce-l vei fi văzut pe Baker.

— Da, răspunse Maxim. Poate...

— E tocmai nouă. Ați fost exacti. O să fie frumos. O să aveți un drum plăcut.

— Da.

— Sper că n-o să te obosească prea mult, doamnă, spuse dânsul. E un drum lung pentru dumneata.

— Nu-i nimic, răspunsei eu.

M-am uitat la Jasper, care stătea lângă picioarele mele, cu urechile pleoștite și ochii triști, plini de muștrare.

— Du-l pe Jasper cu dumneata îndărăt, la oficiu, am spus. Are un aer atât de jalnic...

— Da, zise el. Da, îl voi duce.

— Am face mai bine să plecăm, spuse Maxim. Bătrânul Julyan o să-și piardă răbdarea. La revedere, Frank.

Mă urcai în mașină alături de Maxim. Frank închise portiera.

— O să telefonezi, nu-i așa? zise el.

— Firește, spuse Maxim.

Eu priveam casa. Frith sta în picioare, pe peron, Robert în spatele lui. Ochii mi se umplură, fără motiv, de lacrimi. Mă aplecai să pun valiza la picioarele mele, ca să nu mă vadă cineva plângând. Apoi Maxim puse mașina în mișcare, cotirăm pe alee și casa pieri din fața ochilor noștri.

Ne oprirăm la poartă, ca să-l luăm pe colonelul Julyan. El se urcă în fundul mașinii. Păru uimit că mă vede.

— O să fie o zi obositoare, spuse el. N-ar fi trebuit să vii. Știi că puteai să-mi încredințezi bărbatul.

— Am vrut să vin și eu, zisei.

Nu mai pomeni nimic despre asta. El se așeză într-un colț.

— E frumos, totuși, zise el.

— Da, răspunse Maxim.

— Favell ăla, a spus că o să ne întâlnească la răspântie. Dacă nu-i acolo, nu-l aștepta; ne putem foarte bine dispensa de el. Aș vrea ca această cobe să nu se fi trezit la timp.

Dar când ajunserăm la răspântie, văzui capota lungă și verde a mașinii lui și inima mi se strânse. Nădăjduiam că n-o să fie punctual. Favell ședea la volan, fără pălărie, cu o țigară între buze. Văzându-ne, gura i se schimonosi într-un zâmbet și ne făcu semn cu mâna. Mă așezai comod pentru drumul lung, cu mâna pe genunchiul lui Maxim: Ceasurile treceau și kilometrii urmau unii după alții. Priveam, într-un fel de toropeală, șoseaua dinaintea mea. În fundul mașinii, colonelul Julyan dormea; când mă întorsei, îi văzui capul răsturnat pe perne, cu gura deschisă. Mașina verde ne urmărea de aproape, ne depășea uneori, alteori se lăsa distanțată. Dar n-o pierdurăm niciodată. La unu ne oprirăm să mâncăm la unul din inevitabilele hoteluri demodate, de pe strada principală a orașelor provinciale. Colonelul Julyan luă o masă în toată regula: supă, pește, rosbif și budincă.

Maxim și cu mine comandarăm șuncă și cafea.

Mă așteptam aproape să-l văd pe Favell venind după noi în restaurant, dar când am ieșit, i-am zărit automobilul în fața unei cafenele, de cealaltă parte a șoselei. Ne văzuse probabil pe

fereastră, căci nu trecuseră nici trei minute de când mergeam și era din nou în spatele nostru.

Am ajuns la periferia Londrei pe la trei. În clipa aceea începui să mă simt obosită; zgomotul și mișcarea, regulată a mașinii îmi zumzuiau în cap. Și apoi era foarte cald la Londra. Străzile aveau înfățișarea lăncedă și plină de praf din luna august, iar frunzele atârnavu fără viață de crăcile copacilor mohorâți. Furtuna noastră trebuie să fi fost locală; aici nu plouase.

Femeile erau în rochii subțiri și bărbații fără pălărie. Mirosea a hârtii vechi, a coji de portocale, a nădușeală și iarbă uscată. Autobuzele mergeau încet și taxiurile se târau. Mi se părea că rochia se lipește de mine și că ciorapii mă ard.

Colonelul Julyan se ridică și privi prin portieră.

— Aici n-a plouat, zise el.

— Nu, răspunse Maxim.

— Totuși n-ar strica.

— Nu.

— N-am izbutit să ne descotorosim de Favell, e tot în urma noastră.

— Da.

Străzile comerciale ale cartierelor mărginașe erau aglomerate. Femei obosite, cu copii plângând, în cărucioarele lor, priveau vitrinele, vânzătorii ambulanți strigau, ștregarii se agățau îndărătul camioanelor. Era prea multă lume, prea mult zgomot. Chiar și aerul era iritant, înăbușitor, irespirabil.

Străbaterea Londrei mi se păru nesfârșită și când ne-am aflat în spațiul liber, de dincolo de Hampstead, am simțit cum îmi zvâcnește capul și-mi ard ochii.

Mă întrebam cât de obosit era Maxim. Era palid și avea cearcăne la ochi, dar nu spunea nimic. Colonelul Julyan căsca îndărătul nostru. Deschidea gura mare și căsca zgomotos, apoi scotea un oftat adânc. Făcea așa la fiecare câteva minute. Simțeam că mă cuprinde o enervare stupidă și că abia puteam să mă stăpânesc să nu mă întorc la el strigând să înceteze.

Când trecurăm de Hampstead, el scoase din buzunar o hartă întocmită pe scară mare și începui să-l dirijeze pe Maxim spre

Barnett. Drumul era ușor și existau stâlpi indicatori, dar el ținea să ne semnaleze fiecare turnantă și dacă Maxim avea o clipă de șovăială, colonelul Julyan se așeza la portieră și întreba pe un trecător care este drumul bun.

Ajunși la Barnett, îl silea pe Maxim să se oprească în fiecare clipă.

— Ne-ați putea spune unde-i vila Roseland? E a unui doctor Baker, care s-a mutat acolo de puțină vreme.

Atunci trecătorul se oprea, încrunta sprâncenele, nedumerit, ignoranța zugrăvindu-se clar pe chipul lui.

— Doctorul Baker? Nu cunosc niciun clocotr Baker. Există o vilă a trandafirilor, lângă biserică, dar e locuită de un domn Wilson.

— Nu, noi căutăm vila Roseland, casa doctorului Baker, zicea colonelul Julyan și porneam din nou ca să ne oprim iarăși înaintea unei doici și a unui cărucior de copil.

— Ați putea să ne spuneți unde-i vila Roseland?

— Îmi pare rău, dar sunt de curând venită aici.

— Nu-l cunoașteți pe doctorul Baker?

— Nu, pe doctorul Davidson, eu îl cunosc pe doctorul Davidson.

— Nu, noi îl căutăm pe doctorul Baker.

Îl privii pe Maxim. Părea foarte obosit. Ținea gura strânsă. Favell se târa după noi, în mașina lui verde, plină de praf.

În cele din urmă un poștaș ne arătă casa. O casă pătrată, acoperită de iederă, fără niciun nume la poartă și prin fața căreia mai trecusem de două ori.

Automat, îmi luai poșeta și-mi trecui pe obraz pudra ce-mi mai rămăsese pe puf.

Maxim trase mașina la marginea străzii. Nu intră cu ea în grădină.

— Ei bine, iată-ne ajunși, zise colonelul Julyan și e cinci și douăsprezece minute: O să-l deranjăm tocmai la ceai. Mai bine să așteptăm puțin.

Maxim aprinse o țigară, apoi îmi întinse mâna. Nu zicea nimic. Îl auzii pe colonelul Julyan desfășurându-și harta.

— Am fi putut veni direct, fără să mai trecem prin Londra,

spuse el. Am fi câștigat cel puțin patruzeci de minute. Am mers bine primii două sute de kilometri. După Chiswick, am pierdut vreme.

Un băiat pe bicicletă care transporta clienților mărfurile cumpărate, ne depăși, fluierând. Un autocar se opri în colț și din el coborâră două femei. Undeva un orologiu bătu sfertul. Îl zăream pe Favell pe jumătate întins în mașina lui, aflată în spatele nostru, fumând o țigară. Mi se părea că nu mai simt nimic. Ședeam privind la lucrurile mărunte, fără însemnătate. Cele două femei din autocar mergeau de-a lungul șoselei. Biciclistul dispăru la cotitură. O vrabie sări în mijlocul drumului, ciugulind o balegă.

— Cred că Baker ăsta nu-i cine știe ce mare grădinar, spuse colonelul Julyan. Uită-te la crăcile astea care depășesc zidul. Ar fi trebuit să fie tăiate.

El strânse harta și o puse în buzunar.

— Ciudat colțișor pentru un loc de retragere, zise el. La doi pași de șosea și cu case în toate părțile. Nu mi-ar plăcea așa ceva. Dar înainte de a se fi clădit, probabil că a fost frumos. Trebuie să fie un teren bun de golf în apropiere.

El tăcu o clipă, apoi deschise portiera și coborî din mașină.

— Hai, de Winter, zise el. Ce spui?

— Sunt gata, zise Maxim.

Ieșirăm din mașină. Favell veni și el numaidecât.

— Ce mai așteptați? Vă bătați de frică? întrebă el.

Nimeni nu-i răspunse. Intrarăm în grădină și o luarăm pe alea ce ducea spre casă. Alcătuiam un grupuleț ciudat. Observai un teren de tenis îndărătul casei și auzii pocnetul unei mingi. Un glas de băiat strigă: – Cincizeci și cinci, nu treizeci. Nu-ți amintești, că ai trimis mingea în aut, nătărăule?

— Trebuie să-și fi terminat ceaiul, spuse colonelul Julyan.

Șovăi o clipă privindu-l pe Maxim. Apoi apăsă pe sonerie.

Ea răsună undeva, în fundul locuinței. Am așteptat mult timp. O servitoare foarte tânără veni să ne deschidă. Păru uimită că vede atât de mulți inși.

— Aici stă doctorul Baker? întrebă colonelul Julyan.

— Da, domnule. Poftiți înăuntru.

Ea deschise o ușă la stânga antreului. Era probabil salonul, puțin folosit vara. Pe perete era portretul unei femei oacheșe, foarte urâtă. Mă întrebam dacă era doamna Baker. Fotoliile și divanul erau tapisate cu un creton înflorat, nou și strălucitor. Fotografiile a doi colegieni cu chipuri rotunde și zâmbitoare, împodobeau căminul, într-un colț, lângă fereastră, era un aparat mare, de radio. Atârnau de el niște sârme și o antenă. Favell începu să se uite la portretul femeii de pe perete. Colonelul Julyan se sprijini de cămin. Maxim și cu mine priveam pe fereastră. Zărirăm un șezlong și spatele unui cap de femeie. Terenul de tenis era probabil de cealaltă parte. Auzeam strigătele băieților. Un bătrân foxterier se scărpină în mijlocul unei alei. Așteptarăm vreo cinci minute. Mi se părea că trăiam viața altcuiva, că venisem în casa aceea ca să prezint o listă de subscripții caritabile. Aceasta nu semăna cu nimic din ce cunoșteam. Nu simțeam nimic, nicio durere.

Ușa se deschise în sfârșit și un bărbat intră în cameră. Era de statură mijlocie, cu fața mai mult prelungă și o bărbie ascuțită. Părul, de culoarea nisipului, încărunțise. Avea pantaloni de flanelă și un blazer albaștru-închis.

— Iertați-mă că v-am făcut să așteptați, zise el, tot așa de surprins ca și servitoarea, văzându-ne atât de numeroși. A trebuit să mă duc să mă spăl pe mâini. Jucam tocmai tenis când ați sunat. Luați loc.

El se întoarse către mine. Luai fotoliul cel mai apropiat și așteptai.

— Trebuie să ți se pară o adevărată invazie, doctore, zise colonelul Julyan. Te rog sincer să mă ierți că te deranjăm astfel. Mă numesc Julyan. Îți recomand pe domnul de Winter, doamna de Winter și pe domnul Favell. Ai văzut poate numele domnului de Winter de curând în ziare.

— Oh, zise doctorul Baker, da, da, mi se pare. Era vorba de o anchetă, nu-i așa? Nevasta mea citește toate astea.

— Juriul a rostit un verdict, apreciind că a fost o sinucidere, spuse Favell, înaintând spre noi. Eu pun la îndoială acest verdict. Doamna de Winter era verișoara mea. O cunoșteam foarte bine. N-ar fi făcut niciodată așa ceva, cu atât mai mult

cu cât n-ar fi avut niciun motiv. Ceea ce dorim să știm e de ce dracu' a venit la dumneata chiar în ziua morții ei?

— Ai face mai bine să-l lași pe Julyan sau pe mine să vorbim, zise Maxim cu blândețe. Doctorul Baker nu înțelege o vorbă măcar din ceea ce-i povestești.

El se întoarse spre doctorul care stătea în picioare între ei doi, cu sprâncenele încruntate și zâmbetul lui de bun-venit înghețat pe buze.

— Vărul primei mele soții nu-i mulțumit de sentință, zise Maxim, iar noi am venit la dumneata pentru că ți-am găsit numele și numărul de telefon al fostului dumatiale cabinet de consultații în agenda soției mele. Se pare că stabilise o întâlnire cu dumneata și că a fost la ora două, în ultima zi pe care a petrecut-o la Londra. Ai putea verifica asta pentru noi?

Doctorul Baker asculta cu mare interes, dar când Maxim sfârși, clătină din cap.

— Îmi pare nespus de rău, zise el, dar pesemne că te înșeli. Mi-aș aminti numele de Winter... N-am îngrijit niciodată în viața mea pe o doamnă de Winter.

Colonelul Julyan scoase portmoneul și-i întinse pagina pe carte o rupsese din agendă.

— Iată, zise dânsul, e scris aici Baker, ora două, și o cruce mare, care arată că a fost la dumneata. Și iată și numărul de telefon. Museum 0488.

Doctorul Baker cercetă foaia.

— E ciudat, foarte ciudat. Da, acesta-i numărul...

— Nu s-ar putea să te fi consultat sub un nume fals? întrebă colonelul Julyan.

— Firește că-i posibil. Dar asta nu se obișnuiește. Eu n-am încurajat niciodată asemenea lucruri. Nu-i bine pentru profesiunea noastră ca oamenii să creadă că ne pot trata astfel.

— Ai vreun indiciu despre această vizită în fișele dumatiale? întrebă. Colonelul Julyan. Știu că întrebarea mea e contrarie uzanțelor, dar și împrejurările sunt foarte neobișnuite. Credem că vizita ei la dumneata poate avea vreo legătură cu situația ce ne interesează și cu... sinuciderea ei.

— Asasinat, zise Favell.

Doctorul Baker ridică sprâncenele și-l privi întrebător pe Maxim.

— Nu știam că-i vorba despre asta, zise el încet. Atunci, înțeleg și o să fac tot ce-mi stă în putință ca să vă ajut. Dacă mă iertați câteva clipe, o să mă duc să-mi cercetez fișele. Trebuie să fie înregistrată undeva fiecare consultație avută în cursul anului și o descriere a cazului respectiv. Luați, vă rog, țigări. E prea devreme pentru porto, nu-i așa?

Colonelul Julyan și Maxim clătinară din cap. Credeam că Favell o să spună ceva, dar doctorul Baker plecase din odaie, înainte ca el să fi avut vreme să rostească vreun cuvânt.

— Pare un tip bine, zise colonelul Julyan.

— De ce nu ne-a dat whisky? întrebă Favell. Îl ține cu siguranță încuiat. Nu-mi prea place. Cred că n-o să ne fie de prea mare ajutor.

Maxim nu spunea nimic. Auzeam zgomotul mingii de tenis, Foxterierul lătra. Un glas de femeie îi strigă să tacă. Vacanță de vară. Baker juca cu fiii lui. Le-am întrerupt obiceiurile. Pe cămin, o pendulă aurită, sub un glob, ticăia foarte tare. Alături era o carte poștală a lacului Lemán. Bakerii aveau prieteni în Elveția.

Doctorul Baker se întoarse în cameră aducând un registru mare și o cutie de fișe. Le puse pe masă.

— Am adus fișierul din anul trecut, zise el. Nu l-am frunzărit de când ne-am mutat. N-am renunțat la medicină decât de șase luni.

Deschise registrul și începu să întoarcă paginile. Îl priveam fascinată. O să găsească, desigur. Nu mai era acum decât o chestie de clipe.

— La șapte, opt, nouă, șopti el, aici nu-i nimic. În douăsprezece, ați spus? La două? Ah!

Niciunul din noi nu clinti. Îi priveam toți chipul.

— Am văzut o doamnă Danvers, în douăsprezece, la două, zise el.

— Danny? Ei, asta-i, începu Favell, dar Maxim îi tăie vorba.

— Își dăduse; firește, un nume fals, zise el. Era limpede de la început. Îți amintești de această vizită, doctore?

Doctorul Baker își și frunzărea fișele. Văzui mâinile adâncindu-i-se în despărțitura însemnată cu litera D. Găsi aproape numaidecât. Se uită repede la propriul lui scris.

— Da, zise el încet. Da, doamna Danvers. Acum îmi aduc aminte...

— Înaltă, slabă, oacheșă, foarte elegantă? întrebă conelul Julyan încet.

— Da, zise doctorul, da.

El citi fișele, apoi le puse în sertar.

— Firește, zise el, privindu-l pe Maxim, asta-i împotriva uzanțelor noastre profesionale. Noi îi primim pe bolnavi ca la împărtășanie. Dar soția dumitale a murit și înțeleg prea bine că împrejurările sunt neobișnuite. Vrei să știi dacă soția dumitale avea vreun motiv să se sinucidă? Cred că da. Femeia, care-și spunea doamna Danvers, era rău bolnavă.

El se opri și ne privi pe rând.

— Mi-o amintesc perfect, zise el reluând fișele. Venise să mă vadă prima oară cu o săptămână înainte de data pe care ați indicat-o. Se plângea de anumite simptome și am radiografiat-o. A doua oară a venit ca să cunoască rezultatul radiografiei. N-am aici radiografiile, dar am descrierea lor. O revăd stând în picioare în cabinetul meu întinzând mâna spre radiografii. „Vreau să știu adevărul, mi-a spus dânsa. Nu vreau să fiu cruțată și să aud cuvinte de mângâiere. Dacă sunt pierdută, poți să-mi spui”.

El tăcu și cercetă din nou fișele.

Eu așteptam, așteptam. De ce nu sfârșea și nu ne lăsa să plecăm? Eram siliți să stăm acolo, să așteptăm cu ochii țintă la fața lui.

— Ea voia să știe adevărul, zise el, deci i l-am spus. Unii bolnavi se simt mai bine după asta. Această doamnă Danvers, sau mai curând doamna de Winter, nu era o femeie care să se mulțumească cu o minciună. Trebuie să știți asta. A suportat foarte bine lovitura. N-a clintit. Mi-a spus că-și închipuia asta de câțva timp. Apoi mi-a plătit onorariul și a plecat. N-am revăzut-o niciodată.

El închise fișierul și registrul.

— Durerea era încă slabă, dar boala era adânc înrădăcinată, zise dânsul, și după trei sau patru luni n-ar mai fi putut trăi decât cu morfină. O operație ar fi fost zadarnică. I-am spus-o. Boala era prea înrădăcinată. În astfel de cazuri n-ai altceva de făcut decât să administrezi morfina și să aștepți.

Nimeni nu scoase un cuvânt. Mica pendulă ticăia pe cămin și băieții jucau tenis în grădină. Un avion bâzâia pe sus.

— Firește, ca înfățișare, zise dânsul, părea perfect sănătoasă. Îmi amintesc că era cam slabă, cam palidă, dar așa-i moda, cu toate că-i păcat. Durerea s-ar fi întetit însă din săptămână în săptămână și după cum v-am spus, după patru sau cinci luni ar fi trecut la morfină, îmi amintesc că radiografia scotea în evidență o anumită deformare a uterului, care o făcea incapabilă să aibă copii, dar asta era altceva, n-avea nicio legătură cu boala.

Îmi amintesc că l-am auzit vorbind pe colonelul Julyan, spunând ceva despre amabilitatea doctorului Baker și despre osteneala lui.

— Ne-ai spus tot ce doream să știm, zise el. Și dacă am putea avea copiile fișelor, ne-ar fi foarte util.

— Dar firește, zise doctorul.

Toată lumea era în picioare. Mă sculai și eu de pe fotoliu. Strânsei mâna doctorului Baker. Îi strânseră toți mâna. Îl urmarăm în sală. O femeie deschise o ușă de cealaltă parte a sălii și se retrase când ne văzu. La etajul întâi se pregătea baia și apa curgea zgomotos. Câinele veni din grădină și începu să-mi miroase călcâiele.

— Vă trimit dumneavoastră raportul sau domnului de Winter? întrebă doctorul.

— Poate că n-o să avem nevoie, răspunse colonelul Julyan. Unul din noi, de Winter sau eu, îți va scrie. Iată cartea mea de vizită.

— Sunt încântat că v-am putut face un serviciu, zise doctorul Baker. N-aveam habar că doamna de Winter și doamna Danvers sunt una și aceeași persoană.

— Firește, zise colonelul Julyan.

— Vă întoarceți, desigur, la Londra?

— Da, probabil.

— Drumul cel mai scurt e la stânga, după cutia de scrisori și mergeți până la biserică. După aceea o luați drept înainte.

— Mulțumesc, mulțumesc mult.

Străbăturăm din nou grădina și regăsim mașinile:

Doctorul Baker intră în casă, trăgând câinele de zgardă. Auzii ușa închizându-se. Un om, care n-avea decât un picior și ducea o flașnetă începu să cânte la celălalt capăt al șoselei, *Trandafirii din Picardia*.

CAPITOLUL 27

STAM LÂNGĂ MAȘINĂ.

CÂTEVA clipe nimeni nu scosese o vorbă. Colonelul Julyan oferi fiecăruia tabachera deschisă cu țigări. Fața lui Favell era pământie și părea foarte zdruncinat. Observai că-i tremurau mâinile când și-a aprins țigara. Flașnetarul se opri puțin din cântat și se repezi la noi cu șapca în mână. Maxim îi dădu doi șilingi. Apoi omul se întoarse la flașnetă și începu alt cântec. Orologiul bisericii bătă șase. Favell începu să vorbească. Glasul lui era degajat, dar fața îi era tot pământie. Nu se uita la niciunul din noi, privea țigara pe care o răsucea între degete.

— Cancer, zise el. Nu se știe oare dacă-i molipsitor?

Nimeni nu-i răspunse. Colonelul Julyan ridică din umeri.

— N-am bănuț niciodată, zise Favell. Nu spusese nimănui nimic, nici lui Danny. Ce întâmplare îngrozitoare, nu? Cine și-ar fi închipuit asta despre Rebecca? Nu vreți să beți ceva? Mărturisesc că sunt complet dezumflat. Cancer! Dumnezeuule!

Se rezemă de mașină și-și duse mâinile la ochi.

— Spuneți idiotului ăluia de flașnetar s-o șteargă, zise el. Nu pot suferi muzica lui blestemată.

— N-ar fi mai simplu să plecăm noi? zise Maxim. Poți să-ți conduci singur mașina sau vrei să conducă Julyan?

— Lasă-mă o clipă, șopti Favell. O să-mi treacă. Dumneata nu poți înțelege. Asta a fost o lovitură pentru mine.

— Ține-ți firea, pentru numele lui Dumnezeu, spuse colonelul Julyan. Dacă vrei să bei ceva, întoarce-te în casă și cere-i lui Baker. El trebuie să știe să trateze astfel de cazuri. Dar nu te face de răs pe stradă.

— O, dumneata ești grozav replică Favell, îndreptându-se din șale și privindu-i pe colonelul Julyan și pe Maxim. Acum nu mai are ce să vă mai pese. Acum Maxim e la adăpost, nu? Acum cunoști motivul și Baker, cum o să i-l ceri, o să ți-l procure în scris negru pe alb, fără cheltuieli de transport. O să poți cina o dată pe săptămână la Manderley, pentru osteneală

și o să te simți mândru de dumneata. Fără îndoială că Max o să te roage să fii nașul primului lui copil.

— Ce-ar fi să ne urcăm în mașină? zise colonelul Julyan lui Maxim. O să ne putem face planurile pe drum.

Maxim deschise portiera și colonelul Julyan se urcă. Îmi reluai locul în față. Favell era tot sprijinit de automobil și nu se mișca.

— Te sfătuiesc să te duci direct acasă și să te bagi în pat, zise tăios colonelul Julyan, și condu încet, căci altfel o să intri la închisoare pentru omucidere. Și acum pot să te mai previn, căci n-o să te mai văd, că eu, ca magistrat, am anumite puteri de care o să-ți dai seama dacă mai pui vreodată piciorul la Kerrith sau prin împrejurimi. Șantajul nu-i o meserie prea frumoasă, domnule Favell. Și noi știm cum trebuie să ne purtăm cu acei cari îl exercită, oricât de ciudat ți s-ar părea asta.

Favell îl privea pe Maxim. Culoarea pământie a feței sale dispărea și zâmbetul lui dezagreabil îi revenea pe buze.

— Da, a fost un mare noroc pentru dumneata, Max, nu-i așa? zise el încet. Crezi că ai câștigat, nu? Dar legea te poate înhăța iar, ca și pe mine.

Maxim dădu drumul motorului mașinii.

— Mai ai ceva de spus? întrebă el. Pentru că altfel, ai face mai bine să te grăbești.

— Nu, zise Favell, nu te mai rețin. Poți să pleci.

El se dădu îndărăt spre trotuar, zâmbind. Mașina porni. Când să cotească după colț, m-am uitat îndărăt și l-am văzut cum sta în picioare și ne urmărea din ochi făcea semne cu mâna, râdea.

Merserăm câțeva vreme în tăcere.¹ Apoi colonelul Julyan începu să vorbească.

— Nu poate să facă nimic, zise el. Zâmbetul și salutul ăsta fac parte din bluful lui. Toți tipii ăștia se aseamănă. N-are nici cea mai mică dovadă cu care să-și susțină teza. Mărturia lui Baker ar înlătura-o repede.

Maxim nu răspunse. Îl privi pieziș, dar fața lui nu-mi spunea nimic.

— Aveam într-adevăr impresia că Baker o să ne dea dezlegarea, spuse colonelul Julyan; caracterul tainic al acestei întâlniri și faptul că ea nu spusese nimic doamnei Danvers... Vedeti, avea bănuielile ei. Știa că era grav bolnavă. E groaznic, desigur. E groaznic. Asta ar fi fost de ajuns să facă pe o femeie tânără și frumoasă să-și piardă capul.

Mergeam pe șoseaua dreaptă. Stâlpi telegrafici, autocare, mașini sport, vile mici, izolate îngrădinile lor noi de tot. Toate astea alergau înaintea ochilor mei, imprimându-mi în minte imagini de care o să-mi aduc aminte totdeauna.

— Cred că n-ai bănuțit niciodată nimic, de Winter? întrebă colonelul Julyan.

— Nu, răspunse Maxim, nu.

— Sunt oameni care au o teamă bolnăvicioasă, continuă colonelul Julyan. Femeile mai ales. Același lucru trebuie să se fi întâmplat și cu ea. Avea curaj pentru toate... Numai pentru asta nu. Nu se putea obișnui cu gândul că va suferi. În sfârșit, de asta a fost cel puțin cruțată.

— Da, spuse Maxim.

— Cred că n-ar fi rău să las să se înțeleagă prin Kerrith și în comitat, că un doctor din Londra ne-a explicat motivul sinuciderii. În caz că s-ar flecări. Știi, nu poți să prevezi niciodată. Oamenii sunt uneori ciudați. O să fie mai bine pentru dumneata, dacă o să se afle despre boala doamnei de Winter.

— Da, zise Maxim. Înțeleg.

— E curios și foarte enervant, spuse încet colonelul Julyan, cât de departe se răspândesc întâmplări din acestea prin districtele rurale. Niciodată nu știi de ce trebuie să se întâmple așa, dar, din nefericire, asta-i realitatea. Nu înseamnă că aș prevedea vreo neplăcere dintr-asta, dar e mai bine să fiți pregătiți. Oamenii sunt înclinați să spună cele mai nesăbuite lucruri, dacă li se oferă cea mai mică ocazie.

— Da, spuse Maxim.

— Dumneata și cu Crawley, bineînțeles, puteți să înăbușiți în față orice absurditate la Manderley sau pe domeniu, iar eu mă pot ocupa de așa ceva în mod eficace, la Kerrith. Am să-i

spun două vorbe și fetei mele. Ea se vede cu o droaie de oameni mai tineri, care foarte adesea păcătuiesc cel mai rău, când este vorba de îndrugat povești. Nu-mi închipui că ziarele vă vor mai săcâi și asta e un lucru bun. O să vedeți, peste o zi sau două, o să se uite cu totul de această chestiune.

— Da, spuse Maxim.

Străbăturăm mahalalele din nord și trecurăm din nou prin Finchley și Hampstead.

— Șase și jumătate, spuse colonelul Julyan. Ce intenții aveți? Am o soră care locuiește la St. John's Wood și aș avea chef să mă duc să luăm masa de seară la ea fără s-o anunț; și apoi am să iau ultimul tren la Paddington. Știu că-i acolo. Sunt sigur că ar fi încântată să vă vadă și pe voi amândoi.

Maxim șovăi și se uită la mine.

— E foarte drăguț din partea dumatăle, îi răspunsei eu, dar e preferabil să ne vedem de drumul nostru. Trebuie să-i telefonez lui Frank și mai am unele lucruri de făcut. Cred că o să mâncăm liniștiți oriunde și o să ne petrecream noaptea într-un han de pe drum. Da, cred că asta o să facem.

— Foarte bine, spuse colonelul. Vă înțeleg. V-ar supăra dacă m-ați lăsa la soră-mea? E pe unul din bulevardele astea.

Maxim opri mașina puțin mai încolo de poartă. „Mi-e imposibil să-ți mulțumesc pentru tot ce ai făcut azi, spuse el. Ghicești ce simt, fără să mai am nevoie să ți-o spun”.

— Dragul meu, zise colonelul Julyan, sunt foarte fericit. Dacă am fi știut cel puțin ce știa Baker, nu s-ar fi întâmplat absolut nimic. Dar nu te mai gândi la asta. Trebuie să le uiți pe toate, ca pe un episod neplăcut și nenorocit. Sunt aproape sigur că Favell n-o să vă mai pricinuiască neplăceri. Dacă reîncepe, mă bizui pe voi ca să mă înștiințați imediat. Știu eu cum să-i vin de hac.

Coborî din mașină, strângându-și pardesiul și harta.

În locul vostru, adăugă el fără să ne privească, aș pleca. Duceți-vă de vă odihniți.

Noi nu i-am răspuns. Colonelul Julyan se căznea să-și împătorească harta.

— În Elveția e foarte plăcut pe timpul ăsta, spuse el. Îmi

aduc aminte că am petrecut acolo câteva vacanțe cu fetele mele și ne-am amuzat foarte bine. Sunt plimbări încântătoare.

Șovăi puțin, apoi își drese glasul.

— S-ar putea să se ridice unele contestații neînsemnate, spuse el, nu din partea lui Favell, ci din partea câtorva persoane din ținut. Nu putem ști exact ce a putut spune Tabbe, ce a colportat și etcetera. Firește că-i absurd. Dar cunoașteți proverbul: „Ochii care nu se văd, se uită”. Când oamenii nu sunt de față nu se vorbește despre ei. Așa-i totdeauna.

Stătu o clipă să-și numere lucrurile. — Cred că am luat tot. Hartă, ochelari, baston, pardesiu. Am totul. Atunci, la revedere amândurora. Nu vă obosiți prea mult. Ziua a fost istovitoare.

Intră pe poartă și urcă peronul. Văzui o femeie apropiindu-se de fereastră, zâmbind și fluturând mâna. Ne reluarăm drumul și cotirăm după colțul bulevardului. Mă întinsei pe jumătate pe scaunul meu și închisei ochii. Acum, că eram din nou singuri și spaima pierise, simțeam o senzație de ușurare, aproape prea puternică. Era ca și când s-ar fi spart un abces. Maxim nu spunea nimic. Simțeam mâna lui acoperindu-o pe a mea. Mașina noastră aluneca printre vehicule și eu nu le vedeam. Auzeam bâzâitul autobuzelor, trompeta taximetrelor, vuietul neîncetat al Londrei, dar nu făceam parte din acest oraș. Mă odihneam într-alt loc, răcoros, liniștit și tăcut. Acolo nu ni se mai putea întâmpla 'nimic. Scăpasem de criză.

Când Maxim opri mașina, deschisei ochii și mă ridicai. Eram în fața unuia din nenumăratele mici restaurante de pe străzile, înguste din Soho. Privii în jurul meu amorțită și stupidă.

— Ești obosită, spuse Maxim. Sleită de oboseală și nu mai ești bună de nimic. O să te simți mai bine după ce o să mănânci. Și eu. Să intrăm aici și să comandăm imediat să ne aducă de mâncare. În același timp, aș putea să-i telefonez lui Frank.

Coborârăm din mașină. În restaurant nu era nimeni decât *mâitre d'hôtel*, un piccolo și o femeie tânără în spatele casei. Era întuneric și răcoare. Ne așezarăm la o masă, într-un colț. Maxim alese meniul.

— Favell avea dreptate să ceară băuturi alcoolice, spuse el. Am și eu nevoie, și tu. O să iei un brandy.

Maitre d'hôtel-ul era gras și zâmbitor. Ne aduse pâinișoare crocante. Începui să devorez una. Brandy-ul meu era dulce, călduț, nespus de întăritor.

— După cină pornim din nou, încet de tot, spuse Maxim. O să fie și mai răcoare. O să găsim pe drum un sat unde să petrecem noaptea. Și o să fim mâine dimineață la Manderley.

— Da, răspunsei.

— N-aveai chef să cinezi la sora lui Julyan?

— Nu.

Maxim își goli paharul. Ochiul lui încercănați păreau și mai mari. În paloarea feței erau întunecați.

— Crezi că Julyan a ghicit adevărul? întrebă el.

L-am privit pe deasupra paharului meu și n-am spus nimic.

— Știe, zise Max încet. Știe cu siguranță.

— Dacă știe, n-o să spună niciodată nimic. Niciodată, niciodată.

— Nu, făcu Maxim.

Ceru chelnerului încă un brandy. Am stat liniștiți și tăcuți în colțișorul nostru întunecos.

— Mă gândesc, reluă Maxim, că Rebecca m-a mințit dinadins. Ultimul bluf. Ea voia ca s-oucid. Prevăzuse totul. De aceea râdea. De aceea a murit râzând.

Nu spusei nimic. Îmi băui brandy-ul cu sifon. Totul se sfârșise, totul se terminase cu bine. Asta nu mai avea nicio însemnătate. Nu mai exista niciun motiv ca Maxim să fie atât de palid și de emoționat.

— Asta a fost ultima ei farsă, spuse Maxim. Cea mai bună. Și nu sunt nici chiar acum sigur dacă n-a câștigat.

— Ce vrei să spui? Cum poate să fi câștigat?

— Nu știu, zise el. Nu știu.

Își goli al doilea pahar. Apoi se sculă de la masă.

— Mă duc să-i telefonez lui Frank, îmi spuse el.

Rămăsei în colțul meu și picolul îmi aduse o farfurie cu languste. Erau calde și foarte bune. Am mai băut și eu un brandy cu sifon. Mă simțeam foarte bine acolo și nimic nu mai

avea importanță. Îi zâmbii piccolului. Cerui din nou pâine în franțuzește, fără să știu pentru ce. Restaurantul acela era drăguț și intim. Maxim și cu mine eram împreună. Totul se sfârșise. Totul se aranjase. Rebecca murise... Rebecca nu mai putea să ne facă rău. Jucase ultima ei farsă, cum spunea Maxim. Acum nu mai putea să ne facă nimic. Maxim se întoarse după zece minute.

— Ei bine? întrebai cu un glas, care îmi suna în urechi, ca și cum venea de departe. Ce face Frank?

— Foarte bine, spuse Maxim. Aștepta la birou, aștepta de peste patru ceasuri să-i telefonez. I-am povestit ce s-a întâmplat. Părea mulțumit, ușurat.

— Da, zisei.

— Dar e ceva ciudat, spuse Maxim încet de tot, cu o cută între sprâncene. El crede că doamna Danvers a plecat. A dispărut. N-a spus nimănui nimic, dar probabil că și-a petrecut ziua făcându-și bagajele; odaia ei e goală și hamalul de la gară a venit pe la patru ca să-i ia bagajele. Frith a telefonat în clipa aceea lui Frank, care îi spusese să i-o trimită pe doamna Danvers la birou. A așteptat-o, dar ea n-a venit. Cam cu vreo zece minute înainte de a-l fi chemat eu, Frith l-a chemat pe Frank să-i spună că s-a telefonat de la Londra pentru doamna Danvers, că a dat legătura eu încăperea ei și că dânsa a răspuns. Trebuie să fi fost pe la șase și zece. La șapte fără un sfert, a bătut la ușa ei și a găsit odaia goală. A fost căutată în toate părțile, fără să fie găsită. Se crede că a plecat. O fi părăsit casa direct prin pădure. N-a trecut pe poartă.

— Asta nu-i ceva bun? îl întrebai. O să ne cruțe o mulțime de neplăceri. Oricum, trebuia s-o concediem. Cred că asta a bănuț și ea. Ieri seara avea o expresie ciudată. Pe când veneam azi dimineață în mașină, mă gândeam tocmai la asta.

— Nu-mi place asta, zise Maxim. Nu-mi place asta.

— Ea nu poate să facă nimic, stărui eu. Dacă a plecat, cu atât mai bine. Nu mai încape îndoială că i-a telefonat Favell. Trebuie să-i fi povestit ce a spus Baker precum și ce a spus colonelul Julyan. Colonelul Julyan i-a spus că dacă o să facă cea mai mică încercare de șantaj, să-l înștiințăm. Ei n-o să

îndrăznească. Nu pot. Primejdia e prea mare.

— Nu mă gândeam la șantaj, spuse Maxim.

— Altceva ce-ar putea face? Trebuie să urmărim sfatul colonelului Julyan. Trebuie să uităm toate astea. Să nu ne mai gândim la ele. S-a sfârșit, dragule, s-a sfârșit. Ar trebui să mulțumim în genunchi lui Dumnezeu.

Maxim nu răspunse. Privea înaintea lui în gol.

— Ți se răcește langusta, spusei eu. Mănâncă, dragă. O să-ți faci bine. Ai nevoie să mănânci. Ești obosit.

Îi spuneam cuvintele pe care mi le spusese el. Mă simțeam mai bine, mai puternică. Acum aveam eu grijă de el. El era obosit, palid. Dar nu mai avea de ce să se frământa. Doamna Danvers plecase. Și pentru asta ar fi trebuit să-i mulțumim lui Dumnezeu.

— Mănâncă, îi spusei.

Totul o să se schimbe în viitor. N-am să mai fiu intimidată de servitori. O dată doamna Danvers plecată, am să învăț încetul cu încetul să conduc casa. Am să vorbesc cu șeful bucătar. Voi fi iubită, respectată. Vom uita în curând că doamna Danvers a poruncit vreodată. Voi învăța să conduc și moșia. Îl voi ruga pe Frank să-mi explice totul. Eram sigură că Frank mă simpatiza. Și eu nutream simpatie pentru el. Mă voi duce să învăț cum sunt conduse toate astea. Ce se făcea la fermă. Cum se hotărâsc lucrările parcului. Mă voi apuca și de grădinărit și, cu timpul, voi face schimbări. Nu-mi plăcea pajiștea aceea mică și pătrată, cu statuia faunului în fața ferestrei salonașului. Voi pune să se scoată faunul. Sunt o mulțime de lucruri pe care le-aș putea face încetul cu încetul... Vor veni oaspeți și nu voi mai suferi din cauza asta. Va fi interesant să le aranjez încăperile, să pun flori și cărți în ele, să comand meniurile. Vom avea copii. Vom avea neapărat copii.

— Ai terminat? întrebă deodată Maxim. Nu mai vreau decât cafea. Neagră, foarte tare, te rog, și plata, adăugă el, adresându-se chelnerului.

Mă întrebam de ce trebuia să plecăm atât de devreme. Ne simțeam bine în restaurantul acela și nu ne zorea nimic în altă parte. Îmi plăcea acolo, cu capul rezemat de spătarul

banchetei, visând un viitor plăcut. Aș fi putut sta așa foarte multă vreme.

Îl urmași pe Maxim cu pași șovăitori și căscând.

— Ascultă îmi zise el, când furăm afară. Crezi că ai putea dormi în mașină, dacă te învelesc cu pătura și te așez în spate? Ai acolo perne și pardesiul meu.

— Credeam că o să dormim undeva pe drum, spusei eu. Într-un hotel.

— Știu, dar am impresia că trebuie să ne înapoiem astă-noapte. Crezi că ai putea dormi în mașină?

— Da, răspunsei eu șovăind, Poate.

E opt fără un sfert. Dacă plecăm îndată, putem fi acasă la două și jumătate. Nu cred să fie prea mare îmbulzeală pe șosea.

— O să fii obosit, spusei eu, grozav de obosit.

— Nu. El clătină din cap. Am să mă simt foarte bine. Vreau să mă înapoiez. Acolo se petrece ceva grav. Presimt. Vreau să mă înapoiez.

Chipul lui era îngrijorat ciudat. Deschise portiera mașinii și începu să așeze pătura și pernele în fund.

— Ce lucru grav s-ar putea întâmpla? îl întrebai. E caraghios să te frământași așa, când totul e în regulă. Eu nu te înțeleg.

El nu răspunse. Mă urcai în fundul mașinii și mă culcai. El mă înveli cu pătura. Era mult mai confortabil decât mi-aș fi putut închipui.

— Stai bine? mă întrebă el.

— Da, spusei zâmbind. Stau bine. Am să dorm. Nu țin să mă opresc la un hotel. E mult mai bine să ne înapoiem direct acasă. O să fim la Manderley înainte de răsăritul soarelui.

El se instalează la volan. Eu am închis ochii. Mașina porni și simțeam sub mine legănarea ușoară a arcurilor. Îmi înfundai fața într-o pernă. Mișcarea mașinii era regulată și mintea mea îi urmărea ritmul. Sute de imagini se perindau îndărătul ochilor mei închiși, lucruri văzute, lucruri știute, și lucruri uitate. Se perindau într-un desen lipsit de logică. Pana pălăriei doamnei Van Hooper, scaunele cu spătarele drepte din sufrageria lui Frank, fereastra mare a aripii drepte de la

Manderley, rochia roză a doamnei zâmbărește la balul costumat, o țărancă pe drum lângă Monte Carlo.

Uneori îi vedeam pe Jasper vânând fluturi pe pajiște, alteori pe foxterierul doctorului Baker scărpinându-și urechea lângă un șezlong. Pe poștaș, care ne arătase astăzi casa și pe mama Clarisei, care ștergea pentru mine un scaun, în odaia de primire din spate. Ben îmi zâmbea, ținând în mâini flori de brebenoc, iar soția pastorului mă întreba dacă vreau să rămân la ceai. Simțeam de pe acum plăcerea cearșafurilor reci din propriul meu pat și pietricelele de pe petecul de plajă din golfuleț. Simțeam mireasma pădurilor, mușchiul umed și petalele azaleelor veștejite. Mă cufundai într-un somn ciudat, revenind din când în când la realitatea poziției mele înghemuite și la spatele lui Maxim din fața mea. Bezna luă locul amurgului. Pe șosea treceau mașini luminate. Se vedeau sate cu luminițe clipind la ferestrele caselor, în spatele perdelelor trase. Mă întorsei pe cealaltă parte și adormii din nou.

Vedeam scara Manderley-ului și pe doamna Danvers, îmbrăcată în negru, așteptându-mă. Când mă urcam pe scară, ea se dădea înapoi sub boltă și pierea. O căutam și n-o găseam. Apoi chipul ei mă privea printr-o ușă și strigam, iar ea pierea din nou.

— Cât e ceasul? întrebai.

Maxim se întoarse. În umbra mașinii, fața lui era galbenă și fantomatică.

— E unsprezece și jumătate, îmi răspunse el. Am făcut mai mult de jumătate din drum. Mai încearcă să dormi.

— Mi-e sete, zisei.

El se opri în orașul următor. Omul de la garaj spuse că nevastă-sa nu dormea și că o să ne facă ceai. Coborârăm din mașină și intrarăm în garaj. Băteam din picioare ca să-mi pun sângele în mișcare. Maxim fuma. Era frig. Un vânt aspru sufla prin ușa deschisă și lovea acoperișul de tinichea. Tremurai și-mi încheiai pardesiul.

— Da, e cam răcoare astă-seară, zise garagistul, pompând benzina. Valul de căldură a trecut și asta-i ultimul val din vara asta. În curând va trebui să facem foc în sobe.

— La Londra a fost foarte cald, zisei eu.

— Da-a? rosti el. Ei, acolo totdeauna au parte de extreme, nu? Primele semne de vreme rea le-am avut acolo. Până mâine dimineață o să sufle tare vântul pe coastă.

Nevastă-sa ne aduse ceai. Avea gust de lemn acru, dar era fierbinte. Îl băui cu lăcomie, cu plăcere, Maxim se și uită la ceas.

— Ar trebui să plecăm, zise el. E douăsprezece și zece.

Părăsii cu părere de rău adăpostul garajului. Vântul rece îmi biciuia obrazul. Printre stele, treceau hori.

— Da, zise garagistul, iată sfârșitul verii.

Ne urcarăm din nou în mașină, care porni. Mă așezai iar sub pătură. Eu închisei ochii. Omul cu piciorul de lemn întorcea manivela flașnetei și melodia *Trandafirilor din Picardia* mi se învârtea în cap în legănarea arcurilor automobilului. Frith și Robert aduceau ceaiul în bibliotecă. Portăreasa mă salută cu răceală și-și chemă băiețașul. Vedeam modelele de vapoare în căsuța din golf. Vedeam pânzele de păianjen agățate de catarge. Auzeam ploaia pe acoperiș și zgomotul mării. Voiam să merg în Valea Fericită, dar nu era acolo. Împrejurul meu erau copaci, nu era Valea Fericită. Nimic decât copaci întunecați și desișuri tinere. Bufnițele țipau jalnic. Luna strălucea pe ferestrele Manderley-ului. În grădină erau urzici.

— Maxim, strigai eu, Maxim!

— Da, zise el. Sunt aici.

— Am avut un vis, zisei eu.

— Ce anume?

— Nu știu, nu știu.

Căzui din nou în adâncuri neliniștitoare și pline de mișcare. Scriam scrisori în salonaș. Erau invitațiile pe care le trimiteam. Eu însămi le scriam pe toate cu o peniță groasă, neagră. Și când privii ce scrisesem, văzui că nu era scrisul meu mic, clar, ci un scris lung, aplecat, cu trăsături ascuțite. Împinsei invitațiile la o parte și le ascunsei. M-am ridicat și m-am dus la oglindă. Mă privea un chip, care nu era al meu. Era foarte palid, foarte drăguț și înconjurat de păr negru. Ochii se încrețiră și zâmbiră. Buzele se depărtară. Chipul din oglindă

mă privea și râdea. Și văzui că ea e așezată înaintea mesei de toaletă din odaia ei și că Maxim îi peria părul. Îi ținea părul în mâini și tot periindu-l, îl înfășură ca să facă o funie lungă și groasă. Coada se înfășură ca un șarpe și el o luă cu amândouă mâinile și tot zâmbind Rebeccăi, i-o trecu în jurul gâtului.

— Nu, nu, urlai eu. Nu. Nu. Să plecăm în Elveția. Colonelul Julyan a spus că trebuie să ne ducem în Elveția.

Simții mâna lui Maxim pe obrazul meu.

— Ce-i? zise dânsul. Ce s-a întâmplat?

Mă așezai și-mi dădui pe spate părul ce-mi acoperea fața.

— Nu pot să dorm, zisei. Nu vreau să mă mai chinuiesc.

— Ai dormit, zise el. Ai dormit două ceasuri. E două și un sfert. Suntem la trei kilometri dincolo de Lanyon.

Era la fel de frig ca mai înainte. Tremuram în întunericul mașinii.

— Viu lângă tine, zisei eu. O să fim acasă la trei.

Mă cățării peste spătar și mă așezai alături de el, privind înaintea mea prin parbriz. Pusei mâna pe genunchiul lui. Clăntăneam din dinți.

— Ți-e frig, spuse dânsul.

— Da.

Colinele se ridicau înaintea noastră și piereau și se ridicau din nou. Era foarte întuneric. Stelele pieriseră.

— Cât ai spus că e ceasul? întrebai eu.

— Două și douăzeci.

— E curios. S-ar spune că o să se ivească zorile, colo în dosul colinelor. Dar nu se poate, e prea devreme.

— Nu-i acolo, zise el. Tu te uiți spre apus.

— Știu, zisei eu. E ciudat, nu-i așa?

El nu răspunse, iar eu cercetam mai departe cerul. Părea că se luminează pe măsură ce priveam. Era ca prima lumină roșie a răsăritului. Încetul cu încetul, ea se împrăștie pe cer.

— Iarna se vede aurora boreală, nu-i așa? zisei eu. Nu vara?

— Nu-i aureola boreală, răspunse el. E Manderley.

Îl privii și-i văzui chipul. Îi văzui ochii.

— Maxim, zisei. Maxim, ce este?

El conducea din ce în ce mai repede. Urcarăm colina

dinaintea noastră și văzurăm Lanyon întinzându-se într-o vale la picioarele noastre. La stânga noastră era firul argintiu al râului ce se lărgea spre golful din Kerrith, la cinci kilometri depărtare. Șoseaua Manderley-ului era înaintea noastră. Nu era lună. Cerul de deasupra capetelor noastre era negru ca și cerneala. Dar în zare, cerul nu era negru deloc. Era cuprins de o roșeață purpurie, parcă pătat de sânge. Și cenușa zbura în întâmpinarea noastră împreună cu vântul sărat al mării.

CUPRINS

CAPITOLUL 1.....	3
CAPITOLUL 2.....	7
CAPITOLUL 3.....	15
CAPITOLUL 4.....	24
CAPITOLUL 5.....	39
CAPITOLUL 6.....	50
CAPITOLUL 7.....	69
CAPITOLUL 8.....	88
CAPITOLUL 9.....	97
CAPITOLUL 10.....	116
CAPITOLUL 11.....	130
CAPITOLUL 12.....	147
CAPITOLUL 13.....	162
CAPITOLUL 14.....	178
CAPITOLUL 15.....	188
CAPITOLUL 16.....	207
CAPITOLUL 17.....	234
CAPITOLUL 18.....	252
CAPITOLUL 19.....	271
CAPITOLUL 20.....	291
CAPITOLUL 21.....	309
CAPITOLUL 22.....	326
CAPITOLUL 23.....	339
CAPITOLUL 24.....	360
CAPITOLUL 25.....	377
CAPITOLUL 26.....	386
CAPITOLUL 27.....	400